Α. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ 1885

ΓΝΩΣΕΩΣ ΘΗΣΑΥΡΟΝ ΤΑΜΙΕΥΩ
ΘΗΣΑΥΡΟΝ
BYZANTION
Α·ΘΚΔ·

2420

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1885

ἐκδιδόμενον ὑπὸ

ΑΘ. ΠΑΛΛΑΔΟΓΟΥ

Ἀδείᾳ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως

(ὑπ' ἀριθμὸν 581 καὶ ἡμερομηνίαν 24 Ζιλχιτζὲ 1301, 2 Τεσρίνι ἐβὲλ 1300)

ΧΟΡΗΓΟΥΝΤΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ.

ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

Τύποις Ι. ΠΑΛΛΑΜΑΡΗ.

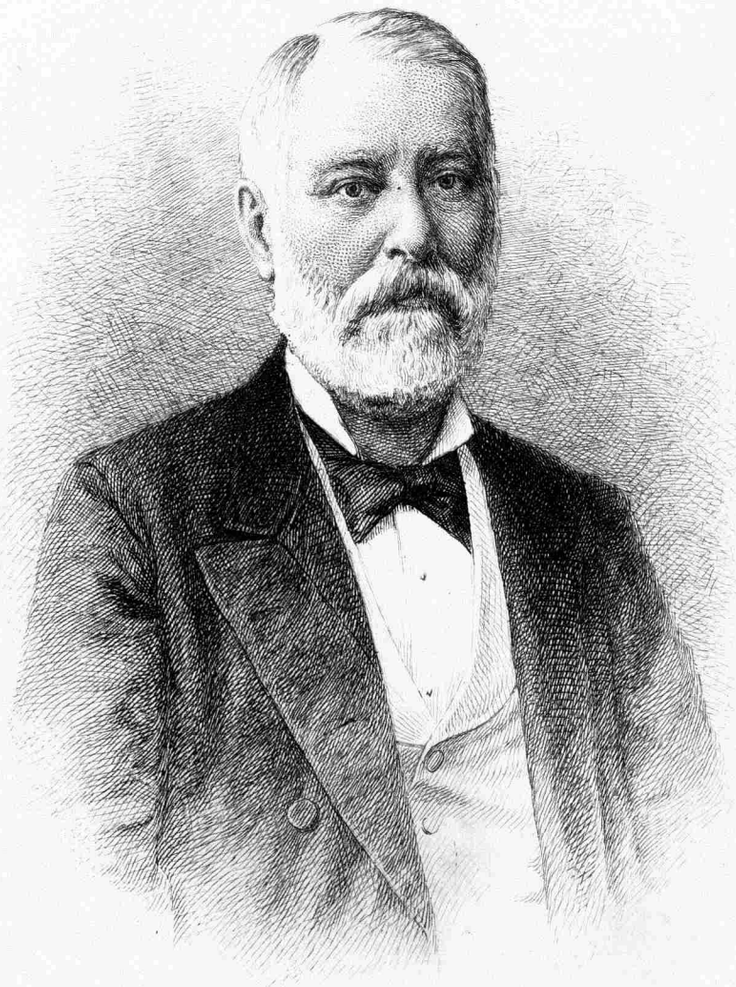
1884.

Ὁ ΟἸΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΆΡΧΗΣ
ἸΩΑΚΕΊΜ Δ΄.

SISMANOGLIO MEGARO

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ.

Εὐσταλὴς καὶ εὐπρόσωπος προσκομίζεται τοῖς ἀναγνώσταις καὶ ἡ τοῦ 1885 ἔκδοσις τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς», περιβεβλημένου μὲν τὴν ἀγάπην τῶν ἀγαθῶν καὶ σπουδαίων αὐτοῦ φίλων, ὧν ἡ φάλαγξ ὁσημέραι πυκνοῦται, ἐστεμμένου δὲ τῇ πολυτίμῳ συμπαθείᾳ τῶν ἐν Εὐρώπῃ διαπρεπεστέρων ἑλληνιστῶν. Ταύτῃ δὲ τῇ ἀγάπῃ καὶ συμπαθείᾳ, λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἐκδηλωθείσῃ ἡμῖν, καὶ δὴ τῇ ὑλικῇ συνδρομῇ μεγαλοφρόνων ἀνδρῶν στηριζόμενοι, ἀπεδυσάμεθα καὶ νῦν εἰς τὸν ἀγῶνα· διότι ἀγὼν ἀληθῶς τυγχάνει ἡ σύνταξις καὶ ἔκδοσις τοῦ ἔργου, ᾧ ἐπιχειροῦμεν, ἔργου ὅλως νέου παρ' ἡμῖν. Τοῦτο οἱ πολλοὶ ἢ μικρὸν ἢ οὐδόλως ἐννοοῦσι· καλῶς δὲ γινώσκουσι μόνον οἱ συγγιγνόμενοι καὶ συνεφαπτόμενοι φίλοι.

Ἡ μετὰ χεῖρας ἔκδοσις ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς προηγουμένας διαφέρει ἐκείνων κατὰ τὸν πλοῦτον τῆς φιλολογικῆς ὕλης, ὑπὲρ ἧς διετέθη καὶ ὅλος ὁ χῶρος τῶν πολιτειογραφικῶν, ὧν, ἐν λεπτομερείᾳ ἐκτεθειμένων ἐν τῇ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκδόσει καὶ προχείρων ὄντων τῷ βουλομένῳ, δυνατὴν ἐκρίναμεν τὴν παράλειψιν ἐν τῇ νῦν, ἅτε δὴ μὴ ἔχοντες μὲν σπουδαίας ἐν αὐτοῖς νὰ σημειώσωμεν νῦν μεταβολὰς, σκοποῦντες δὲ νὰ πλατύνωμεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ ἐπιόντος ἔτους τὰ κεφάλαια τῶν πολιτειογραφικῶν διὰ τῆς προσθήκης ἐνδιαφερούσης ὕλης, ἧς μεγάλου μέρους εἰλημμένου ἐξ ἐπισήμων τουρκικῶν πηγῶν τὴν ἐκπόνησιν ἀνέλαβεν ἀπὸ τοῦδε ὁ φίλτατος ἡμῖν καὶ πρόθυμος πάντοτε συνεργάτης καὶ δεινὸς τουρκιστὴς Νικόλαος Θ. Σουλλίδης. Ὀφείλοντες δὲ νὰ σημειώσωμεν τὴν οὐσιώδη ἐπέκτασιν ἥτις ἐγένετο νῦν ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ «Οἶκοι τῶν βασιλευόντων ἡγεμόνων, πολιτεύματα καὶ πρόεδροι δημοκρατιῶν» διὰ τῆς προσθήκης πολλῶν σημειώσεων, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὰ συστήματα τῶν πολιτευμάτων, ἐν οἷς ὁ ἀναγνώστης, καὶ μάλιστα τοῖς ἀφορῶσιν εἰς τὰ τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς, εὑρήσει οὐ μόνον ἀγνώστους, ὡς τὰ πολλὰ, ἀλλὰ καὶ περιέργους εἰδήσεις, ἀπέχομεν νὰ εἴπωμέν τι ἡμεῖς περὶ τῆς ἀξίας τοῦ περιεχομένου τοῦ τε ἐπιστημονικοῦ καὶ φιλολογικοῦ μέρους τῆς μετὰ χεῖρας ταύτης ἐκδόσεως, ἀρκούμενοι μόνον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς εὐπεπτοτέροις ἀναγνώσμασι, πανταχοῦ, εὑρήσει ὁ ἀναγνώστης τὸ ἠθικὸν ἐνδιαφέρον, οὐδὲν δὲ ἐξ ἐκείνων τῶν δημοσιευμάτων, οἷα, ὡς ἐκ τοῦ χαρακτηρισμοῦ, ὃν ἐποιούμεθα ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἀγγελίᾳ, ὑποπτεύσας ὁ φίλος συντάκτης τοῦ «Αἰῶνος», δικαίως συνέστησεν ἡμῖν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1884 τὴν ἀποχὴν, ἵνα μὴ παραβλαβῇ ἡ σπουδαιότης τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς». Τινὰ μάλιστα τῶν ἄρθρων τούτων, ἅπερ σὺν τῷ πλουσίῳ ἐπίσης νῦν κεφαλαίῳ τῶν ποιή-

SISMANOGLIO MEGARO

σεων ἀποτελοῦσι τὴν τερπνὴν καὶ εὔχυμον ὕλην, εἰσὶν ἀναγνώσματα ὅσῳ ἐπιχάριτα ὡς ἐκ τοῦ ἐπαγωγοῦ αὐτῶν χαρακτῆρος τόσῳ καὶ σπουδαῖα ὑπὸ τὴν διδακτικὴν ἔποψιν. Ὡς δὲ ὁ ἀναγνώστης παρατηρεῖ, ἐν τῇ νῦν ἐκδόσει, διότι καὶ τοῦτο ἄξιον σημειώσεως, δὲν ἐτηρήσαμεν συνέχειαν τοῦ αὔξοντος τῶν σελίδων ἀριθμοῦ, ἀλλ' ἄλλον μὲν ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τρίτου μέρους, ἄλλον δὲ ἐντεῦθεν μέχρι τέλους· τοῦτο δὲ πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐκτυπώσεως καὶ ἐπιτάχυνσιν τῆς ἐκδόσεως, ἥτις ἄλλως ἠδύνατο νὰ βραδύνῃ καὶ πέραν ἴσως τῆς 15ης Ἰανουαρίου.

Ὀφειλὴν δὲ ἱερὰν ὡς πάντοτε καὶ νῦν ἐκτίνοντες δημοσίᾳ τοῖς ἐξαιρετικῶς ὑπὲρ τοῦ ἔργου ἐργασθεῖσι καὶ τῶν πόνων ἡμῖν συναραμένοις, πρωτίστως ὀφείλομεν ἀναγράψαι τὸ ὄνομα τοῦ καθηγητοῦ τῶν φυσικομαθηματικῶν Ἀνδρέου Σπαθάρη, οὐ μόνον, ὡς πάντοτε, τὸ ἀστρονομικὸν μέρος προθυμότατα ἐκπονήσαντος, ἀλλὰ καὶ δι' ἰδιαιτέρου πολλῆς χρησιμότητος ἔργου τιμῶντος τὸ ἐπιστημονικὸν μέρος τῆς νῦν ἐκδόσεως, καὶ τὸ τοῦ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς» μέχρι τοῦ δεῦρο μετ' ἀδελφικοῦ ὄντος φίλτρου ἀκαταπονήτως καὶ ἀφιλοκερδῶς συναγωνιζομένου ἡμῖν ἐριτίμου φίλου Γ. Α. Ξανθοπούλου, τοῦ φιλοκάλου τῆς «Θεατρικῆς Βιβλιοθήκης» ἐκδότου. Ἐκ δὲ τῶν νῦν μὲν πρῶτον, ἀλλὰ μετ' ἴσης στοργῆς συμβαλλομένων εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς» σημειωτέον τὸ ὄνομα τοῦ χρησίμου φίλου Πέτρου Πουρναρᾶ, ᾧ περ ὀφείλεται ἡ δημοσίευσις τῶν κοσμούντων καὶ νῦν τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς» πολυτίμων ἀνεκδότων ἐγγράφων, ὧν τά τε προτασσόμενα καὶ τὰ ἐπιτασσόμενα μετὰ τῶν σχετικῶν σημειώσεων, πρὸς δυσὶν ἰδιαιτέροις ἄρθροις, ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ καλάμου τοῦ νεαροῦ, ἀλλ' εὐφυοῦς ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Γεωργίου Π. Πουρναρᾶ, καταταχθέντος ἤδη καὶ τούτου εἰς τὴν χορείαν τῶν τακτικῶν συνεργατῶν τοῦ ἡμετέρου ἔργου. Πᾶσι δὲ τούτοις θερμῶς εὐχαριστοῦντες, χάριτας ἐπίσης ὁμολογοῦμεν καὶ ἐκείνοις τοῖς καλοῖς φίλοις, ὧν τὰ ἔργα ἕνεκα ἐλλείψεως χρόνου ἐξ ἀνάγκης δὲν ἐδημοσιεύθησαν, παραληφθείσης ἕνεκα τούτου καὶ τῆς ἡμετέρας, ἣν εἴχομεν ἑτοίμην, ἐτησίας γενικῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν κυριωτέρων κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος συμβάντων, ἰδίᾳ δὲ τῷ φερεπόνῳ καὶ προθύμῳ φίλῳ Δημητρίῳ Καλέμῃ, συντελέσαντι καὶ ἀποστείλαντι ἡμῖν τὴν ὑπεσχημένην ὡραίαν ἔκθεσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως τῆς ἐπαρχίας Δέρκων, ἥτις, ἀνήκουσα τοῖς πολιτειογραφικοῖς, δημοσιευθήσεται μετὰ τῶν ἄλλων δύο ὁμοίων, ἃς ἔχομεν ὡσαύτως, ἤτοι τῆς τῶν Σερρῶν, τῆς ὑπὸ τοῦ καλοῦ τῶν γραμμάτων ἐργάτου Β. Διαμαντοπούλου ἐκπονηθείσης, τῇ φροντίδι τοῦ ἀγαστοῦ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης ποιμενάρχου, καὶ τῆς τῆς ἐπαρχίας Διδυμοτείχου, τῇ φροντίδι τοῦ ἐπί-

σης καλοῦ ποιμενάρχου αὐτῆς συνταχθείσης. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλως, εἴτε ἠθικῶς, εἴτε ὑλικῶς συναντιλαβομένων τοῦ ἔργου, καθῆκον ἔχομεν ἀναγράψαι πρωτίστως τὸ ὄνομα τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ φίλου Βασιλείου Δεσίρου, περιττὸν ἡγούμενοι εἰπεῖν ὅτι καὶ νῦν μετὰ τῆς αὐτῆς ὡς πάντοτε προθυμίας τὴν ἑαυτῶν συνεισήνεγκον ἀντίληψιν οἵ τε ἐνταῦθα ἀξιότιμοι ἀδελφοὶ Θ. Ζήση καὶ ὁ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐρίτιμος φίλος Γ. Βαφειάδης, συνεργὸν ἔχων τὸν ἐκεῖ φίλτατον ἡμῶν συγγενῆ Νικόλαον Κολλάρον. Ἐπιφυλασσόμενοι δὲ τὴν ἀναγραφὴν πλήρους καταλόγου καὶ πάντων τῶν ἄλλων φίλων, ὅσοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν, ἐν τῷ ὁσονούπω ἐκδοθησομένῳ παραρτήματι, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα τριῶν ἐκθύμως εἰς τοῦτο ἐργασθέντων φίλων, τὸ τοῦ Γεωργίου Βεγλερῆ, τὸ τοῦ ἐν Ἀμισῷ Γεωργίου Παπάζογλου καὶ τὸ τοῦ Ἀντωνίου Ζωγράφου, οὗ τῇ εὐγενεῖ φροντίδι ὀφείλομεν τὴν ἐγγραφὴν καὶ τῶν ἐν τῇ γεωργικῇ σχολῇ τοῦ Montpellier ἑλλήνων σπουδαστῶν (*).

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις μετὰ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης ἀναγραπτέα τὰ σεπτὰ ὀνόματα τῆς τε Α. Π. τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύοντος Ἰωακεὶμ τοῦ Δ′, ὃς, καὶ πρόσθεν δι' εὐνοίας ἔχων τὸ ἡμέτερον ἔργον, ἔκρινε νῦν αὐτὸ εὐμενῶς ἄξιον τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ προστασίας, καὶ τὸ τῆς Α. Π. Ἰωακεὶμ τοῦ Γ′, ὃς καὶ ἰδιωτεύων ἔτι οὐκ ἐπαύσατο χορηγῶν τὴν ἑαυτοῦ ἀρωγήν, διὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ ἔργου πολυτίμων αὐτοῦ συστάσεων. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων τὸ ἔργον ὑποστηριξάντων καὶ προστατευσάντων φιλογενῶν ἀνδρῶν, ὧν τὰ ὀνόματα ἐπίσης δημοσιεύσομεν προσεχῶς, ἀναγραπτέον ἐνταῦθα μετ' ἐξαιρέτου εὐγνωμοσύνης τὸ ὄνομα τοῦ ἐν Παρισίοις πρίγκηπος Γεωργίου Μαυροκορδάτου, ἀνδρὸς καὶ τῷ γένει καὶ τοῖς γράμμασι καὶ τῇ πολιτείᾳ καὶ τῇ φιλογενείᾳ ἀριπρεποῦς, ὃς ἄνευ κρότου καὶ πατάγου διηνεκῶς χορηγῶν πρὸς ἔκδοσιν συγγραμμάτων ἀποσκοπούντων ἰδίᾳ τὴν διαλεύκανσιν τῆς ἱστορίας τοῦ μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, ᾗς καὶ αὐτὸς τυγχάνει μύστης καὶ ἱεροφάντης, μεγαλοφρόνως τὴν προστασίαν αὐτοῦ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἐχορήγησε καὶ ὑπὲρ τοῦ ἡμετέρου πολυπόνου ἐγχειρήματος, οὗ τὴν χρησιμότητα εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐκτιμήσας, καὶ τὴν τοῦ παρελθόντος ἔκδοσιν ὑπεστήριξε καὶ τῆς νῦν διὰ γενναιοτάτης χορηγίας σπουδαίως ἀνεκούφισε τὸ βάρος τῶν δαπανῶν, εἰς 200 ὡς ἔγγιστα λίρας

(*) Ἐπειδὴ ἐνδιαφέρει τὸ γινώσκειν τίνες καὶ ὁπόσοι οἱ ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ Ἕλληνες σπουδασταί, εὐχαρίστως ἀναγράφομεν ἐνταῦθα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἔχοντα ὧδε:

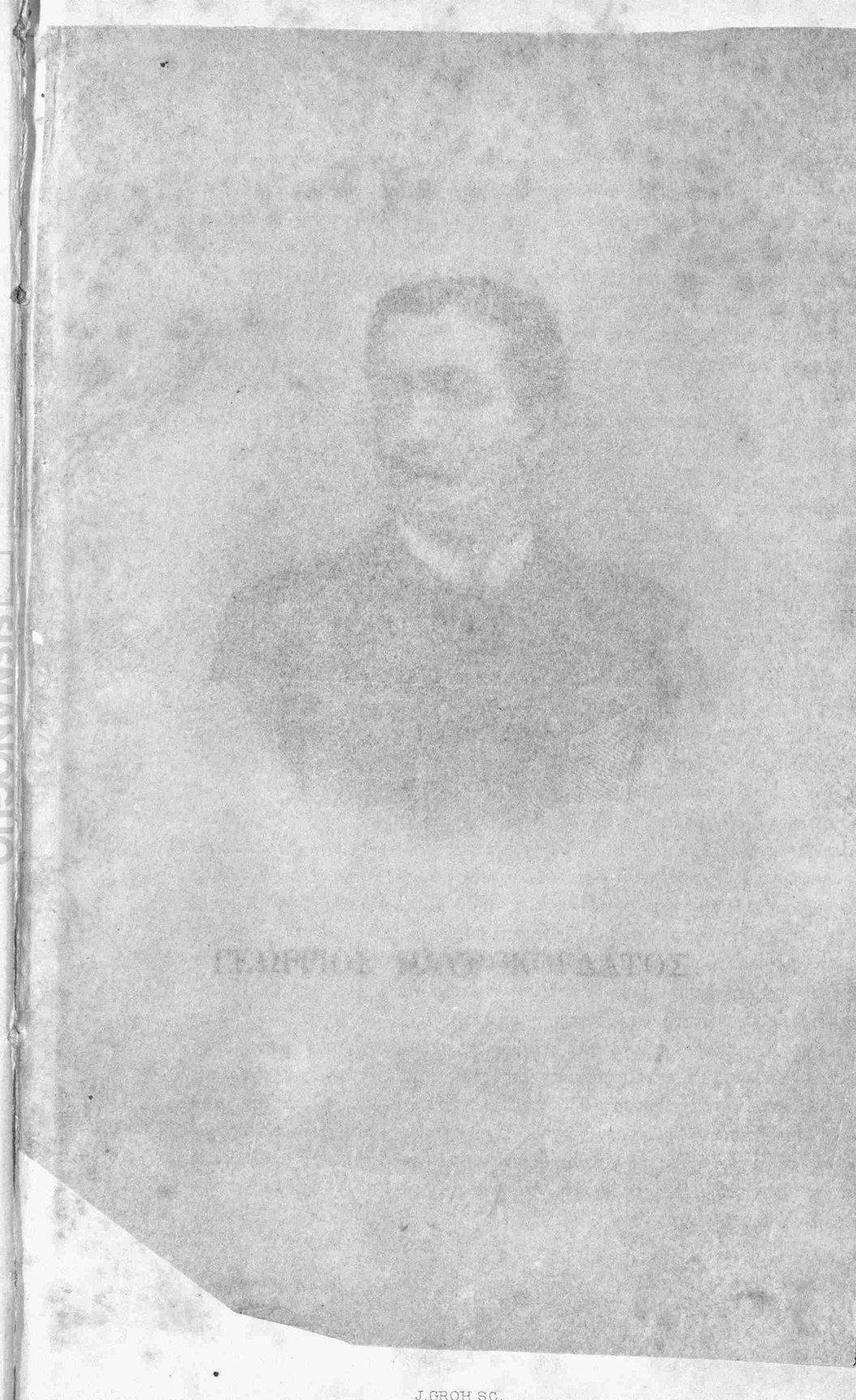
Ἰω. Δ. Φωτιάδης.—Μίλτων Κρεντιρόπουλος.—Θεμιστοκλῆς Ὀλυμπίδης.—Κ. Ν. Γραμματόπουλος.— Ἰω. Ζωγράφος.— Ἀλέξ. Σεφεριάδης.— Κωνσ. Α. Συγγρός.—Νικόλαος Ὀλυμπίδης.—Πάνος Παναγιωτάκης.—Ἰω. Ἀρχοντίδης

συμποσουμένων. Προσφιλὲς δὲ τούτου τοῦ ἀνδρὸς τὸ ἀπεικόνισμα καθῆκον ἐκρίναμεν παραθεῖναι μετὰ τῶν τῆς Α. Π. τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου καὶ τοῦ ἀοιδίμου Γεωργίου Ζαρίφη, ἅτινα, καλλιτεχνηθέντα καὶ τὰ τρία ἐν Βιέννῃ τῇ φιλικῇ φροντίδι τοῦ ἀρχιμανδρίτου τῆς ἐκεῖ ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς κοινότητος Σεραφεὶμ Α. Ζερλέντη, ἐπιλαμπρύνουσι τὴν μετὰ χεῖρας ἔκδοσιν τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς».

Χάριτας ἐπίσης ὁμολογοῦντες τῇ τε ἐνταῦθα καὶ τῇ ἀλλοδαπῇ δημοσιογραφίᾳ, ἥπερ ἀποσκοποῦσα πρὸς τὴν χρησιμότητα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς δυσχερείας τοῦ ἡμετέρου ἔργου, οὐ διέλιπεν εὐμενῶς ὑποστηρίζουσα αὐτὸ διὰ θερμοτάτων συστάσεων, εὐγνωμονοῦμεν ἰδίᾳ τῇ ἀρμοπρεπεῖ χορείᾳ τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ σοφῶν ἑλληνιστῶν, ὅσοι τε δημοσίᾳ, οἷοι οἱ Miller, ὁ Légrand, ἐμβριθεστάτας κριτικὰς μελέτας δημοσιεύσαντες, ὁ μὲν ἐν τῇ Journal des Savants, ὁ δὲ ἐν τῇ Revue Critique, ἐν Παρισίοις· ὁ G. Mayer, Aug. Boltz, γράψαντες, ὁ μὲν ἐν τῇ Berliner Philologische Woschenschrift, ὁ δὲ ἐν τῇ Magazin für die Litteratur des In- und Auslandes, ἐν Γερμανίᾳ· καὶ ὅσοι δι' ἰδιαιτέρων πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολῶν θερμοτάτην ὑπὲρ τοῦ ἔργου τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον ἐξεδήλωσαν, ἐν οἷς ὁ πολὺς Egger καὶ ἄλλοι τῶν τε ξένων καὶ τῶν ἡμετέρων τοῖς γράμμασι καὶ τῇ ἐπιστήμῃ ἄνδρες ἀρίγνωτοι, ὧν ἡ γνώμη, πολυτιμοτάτη, μεγάλως ἐνίσχυσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἀγῶνι· σὺν τούτοις δὲ καὶ τῷ σεβαστῷ προέδρῳ τοῦ ἐν Παρισίοις πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου Marquis de Queux de Saint Hilaire, ὃς γνωρίζων ἐν ἐπισήμῳ συνεδριάσει τοῦ Συλλόγου τὸ ἡμέτερον ἔργον, μετὰ πολλῶν ἐπαίνων ἐξῆρε τὴν σπουδαιότητα αὐτοῦ καὶ συνέστησε τῇ συμπαθείᾳ τῶν ἐκεῖ ἑλληνιστῶν· ὡσαύτως εὐγνωμονοῦμεν ἐκείνοις, ὅσοι διὰ θερμῆς ἐπίσης ἀγάπης περιβαλόντες τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς», πολλὰς ἐχορήγησαν ἡμῖν χρησίμους συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας, ἐξ ὧν μνημονευτέοι ἐνταῦθα ὅ τε γερμανομαθὴς διδάκτωρ Κωνσταντῖνος Ν. Παπαμιχαλόπουλος καὶ ὁ προσφιλέστατος ἡμῖν Πέτρος Ν. Παπαγεωργίου, ὁ γνωστὸς καὶ ἐπίσης γερμανομαθὴς φιλόλογος, νῦν δὲ ἐν Βιτωλίοις γυμνασιαρχῶν, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς γειναμένης αὐτὸν πατρίδος.

Τελευτῶντες δὲ καὶ χάριτας μεγίστας προ πάντων ὁμολογοῦντες τῷ σεβαστῷ αὐτοκρ. ὑπουργείῳ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ τῇ εὐμενείᾳ, ἧς ἀξιοῖ τὸ ἡμέτερον ἔργον, εὐχαριστοῦμεν ἰδίᾳ τῷ ἐπιτεταμμένῳ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἑλληνικῶν κειμένων ἀξίῳ καὶ εὐπαιδεύτῳ ὑπαλλήλῳ Ναὴμ βέῃ Φράσαρῃ, τῷ καὶ τὴν τοῦ 1885 ἔκδοσιν σπουδαίως διευκολύναντι.

Ο ΕΚΔΟΤΗΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.

J. GROH SC.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΤΟ 1885

ἔτος κοινὸν ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὰ:

7393 ἀπὸ κτίσεως κόσμου κατὰ τοὺς Ἑβδομήκοντα.

5889 ἀπὸ κτίσεως κόσμου κατὰ Λατίνους.

5645 ἀπὸ κτίσεως κόσμου καθ' Ἑβραίους.

6598 τῆς ἰουλιανῆς περιόδου.

2661 ἀπὸ τῆς συστάσεως τῶν Ὀλυμπιάδων ἢ τὸ α΄ ἔτος τῆς 666ης Ὀλυμπιάδος.

2638 ἀπὸ κτίσεως Ρώμης.

1302 τῶν Μωαμεθανῶν, καὶ τέλος πρὸς τὸ ιγ΄ ἔτος τῆς 106ης Ἰνδικτιῶνος.

SISMANOGLIO MEGARO

ΗΛΙΟΔΡΟΜΙΟΝ.

ΜΗΝΕΣ	Ἡμέραι	Μέσος χρόνος Κωνσταν/πόλεως Ἀνατολὴ		Δύσις		Τουρκικὸν ὡρολόγιον κατὰ τὴν μέσην μεσημβρίαν	Μέσος χρόνος κατὰ τὴν ἀληθῆ μεσημβρίαν Κωνσταν/πόλεως			Μέγεθος ἡμέρας
		ὥρ.	λ.	ὥρ.	λ.	ὥρ. λεπ.	ὥρ.	λεπ.	δευτ.	ὥρ. λ.
ΙΑΝΟΥΑΡ.	1/13	7	26	4	54	6 59	0	8	53	9 28
	6/18	7	24	4	58	6 55	0	10	37	9 34
	11/23	7	22	5	3	6 50	0	12	3	9 41
	16/28	7	17	5	10	6 43	0	13	9	9 53
	21/ 2	7	13	5	16	6 37	0	13	56	10 3
	26/ 7	7	7	5	22	6 31	0	14	22	10 15
ΦΕΒΡΟΥΑΡ.	1/13	7	1	5	30	6 23	0	14	26	10 29
	6/18	6	55	5	36	6 17	0	14	9	10 41
	11/23	6	46	5	42	6 11	0	13	34	10 56
	16/28	6	38	5	49	6 4	0	12	45	11 11
	21/ 5	6	30	5	54	5 59	0	11	42	11 24
	26/10	6	23	5	59	5 54	0	10	29	11 36
ΜΑΡΤΙΟΣ	1/13	6	18	6	2	5 51	0	9	41	11 44
	6/18	6	10	6	7	5 46	0	8	15	11 57
	11/23	6	2	6	13	5 40	0	6	45	12 11
	16/28	5	53	6	18	5 35	0	5	12	12 25
	21/ 2	5	45	6	24	5 29	0	3	41	12 39
	26/ 7	5	36	6	29	5 24	0	2	13	12 53
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	1/13	5	27	6	35	5 18	0	0	35	13 8
	6/18	5	20	6	40	5 13	11	59	21	13 20
	11/23	5	12	6	45	5 8	11	58	18	13 33
	16/28	5	6	6	50	5 3	11	57	25	13 44
	21/ 3	4	59	6	56	4 57	11	56	46	13 57
	26/ 8	4	53	7	1	4 52	11	56	20	14 8
ΜΑΙΟΣ	1/13	4	48	7	6	4 47	11	56	9	14 18
	6/18	4	43	7	10	4 43	11	56	12	14 27
	11/23	4	38	7	15	4 38	11	56	29	14 37
	16/28	4	34	7	20	4 33	11	56	51	14 46
	21/ 2	4	32	7	24	4 29	11	57	40	14 52
	26/ 7	4	30	7	27	4 26	11	58	31	14 57
ΙΟΥΝΙΟΣ	1/13	4	28	7	31	4 22	11	59	42	15 3
	6/18	4	29	7	35	4 18	0	0	46	15 6
	11/23	4	29	7	36	4 17	0	1	50	15 7
	16/28	4	30	7	35	4 18	0	2	53	15 5
	21/ 3	4	33	7	34	4 19	0	3	52	15 1
	26/ 8	4	35	7	33	4 20	0	4	44	14 58

ΗΛΙΟΔΡΟΜΙΟΝ.

ΜΗΝΕΣ	Ἡμέραι	Μέσος χρόνος Κωνσταν/πόλεως Ἀνατολὴ		Δύσις		Τουρκικὸν ὡρολόγιον κατὰ τὴν μέσην μεσημβρίαν	Μέσος χρόνος κατὰ τὴν ἀληθῆ μεσημβρίαν Κωνσταν/πόλεως			Μέγεθος ἡμέρας
		ὥρ.	λ.	ὥρ.	λ.	ὥρ. λεπ.	ὥρ.	λεπ.	δευτ.	ὥρ. λ.
ΙΟΥΛΙΟΣ	1/13	4	41	7	30	4 23	0	5	26	14 49
	6/18	4	44	7	26	4 27	0	5	56	14 42
	11/23	4	49	7	23	4 30	0	6	10	14 34
	16/28	4	54	7	18	4 35	0	6	15	14 24
	21/ 2	4	57	7	13	4 40	0	6	3	14 16
	26/ 7	5	3	7	7	4 46	0	5	35	14 4
ΑΥΓΟΥΣΤ.	1/13	5	9	7	0	4 53	0	4	43	13 51
	6/18	5	13	6	53	5 0	0	3	44	13 40
	11/23	5	18	6	45	5 8	0	2	32	13 27
	16/28	5	23	6	37	5 16	0	1	10	13 14
	21/ 2	5	28	6	31	5 22	11	59	39	13 3
	26/ 7	5	33	6	22	5 31	11	58	1	12 49
ΣΕΠΤΕΜΒ.	1/13	5	39	6	12	5 41	11	55	57	12 33
	6/18	5	44	6	3	5 50	11	54	10	12 19
	11/23	5	49	5	55	5 58	11	52	25	12 6
	16/28	5	55	5	46	6 7	11	50	43	11 51
	21/ 3	5	59	5	38	6 15	11	49	7	11 39
	26/ 8	6	4	5	30	6 23	11	47	39	11 26
ΟΚΤΩΒΡ.	1/13	6	10	5	22	6 31	11	46	21	11 12
	6/18	6	16	5	14	6 39	11	45	16	10 58
	11/23	6	21	5	7	6 46	11	44	26	10 46
	16/28	6	27	5	0	6 53	11	43	54	10 33
	21/ 2	6	33	4	53	7 0	11	43	41	10 20
	26/ 7	6	40	4	47	7 6	11	43	47	10 7
ΝΟΕΜΒΡ.	1/13	6	47	4	41	7 12	11	44	23	9 54
	6/18	6	53	4	37	7 16	11	45	16	9 44
	11/23	6	58	4	34	7 19	11	46	29	9 36
	16/28	7	4	4	32	7 21	11	48	3	9 28
	21/ 3	7	8	4	31	7 22	11	49	54	9 23
	26/ 8	7	13	4	30	7 23	11	51	58	9 17
ΔΕΚΕΜΒΡ.	1/13	7	17	4	31	7 22	11	54	16	9 14
	6/18	7	21	4	32	7 21	11	56	41	9 11
	11/23	7	24	4	34	7 19	11	59	11	9 10
	16/28	7	26	4	38	7 15	0	1	40	9 12
	21/ 2	7	27	4	42	7 11	0	4	10	9 15
	26/ 7	7	26	4	47	7 6	0	6	26	9 21

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΚΑΙ ΩΡΑΙ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1885.

Κατὰ τὸ ἔτος 1885 συμβήσονται δύο Ἡλίου καὶ δύο Σελήνης ἐκλείψεις, αἱ ἑξῆς:

1. Δακτυλιοειδὴς ἔκλειψις Ἡλίου ὁρατὴ ἐκ τῆς βορείου Ἀμερικῆς τὴν 4ην Μαρτίου.

2. Μερικὴ ἔκλειψις Σελήνης ὁρατὴ ἐν μέρει ἐξ Εὐρώπης τὴν 18ην Μαρτίου.

Μέγεθος = 0,88 { Εἴσοδος εἰς τὴν σκιὰν 4 ὡρ. 54,5 λ. μμ. / Μέσον τῆς ἐκλείψεως 6 ὡρ. 30,2 λ. μμ. / Ἔξοδος ἐκ τῆς σκιᾶς 8 ὡρ. 5,6 λ. μμ. } Μέσου χρόνου Κων/πόλεως

Τοῦ Ἡλίου δύοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει περὶ τὸ μέσον περίπου τῆς ἐκλείψεως, ἔξομεν τὸ θέαμα τῆς συγχρόνου παρουσίας Ἡλίου καὶ Σελήνης κατὰ τὰ ἀντίθετα τοῦ ὁρίζοντος σημεῖα, τοῦ μὲν ἀκτινοβόλου, τῆς δὲ ἐν μέρει σκοτεινῆς.

3. Ὁλικὴ ἔκλειψις Ἡλίου, ὁρατὴ ἐκ τῆς Αὐστραλίας, τῆς Πολυνησίας καὶ ἐκ τῆς Παταγονίας, τὴν 27ην Αὐγούστου.

4. Μερικὴ ἔκλειψις Σελήνης τὴν 12ην Σεπτεμβρίου, ἀόρατος ἐκ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης.

Τὸ ἔαρ	ἄρχεται τὴν	8	Μαρτίου	ὥρ. 0	λ. 26	μμ.
Τὸ θέρος	»	» 9	Ἰουνίου	» 8	» 47	πμ.
Τὸ φθινόπωρον	»	» 10	Σεπτεμβ.	» 11	» 12	μμ.
Ὁ χειμὼν	»	» 9	Δεκεμβ.	» 5	» 24	μμ.

Μέσου χρόνου Κωνσ/πόλεως

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Ὑδροχόον τῇ 8, ὥρ. 10 λ. 2 μ.μ.)

Ν.	Π	
13	1	Τρ. Η ΠΕΡΙΤΟΜΗ τοῦ Χριστοῦ καὶ μνήμη Βασιλείου τοῦ Μεγάλου.
14	2	Τε. Κοσμᾶ πατρ. Κ/πόλεως, Σιλβέστρου πάπα Ρώμ., Θεαγένους ἱερομ.
15	3	Πέ. Μαλαχίου τοῦ προφήτου καὶ Γορδίου μάρτυρος.
16	4	Πα. Μνήμη τῶν ο' ἀποστόλων καὶ Θεοκτίστου καὶ Ζωσίμου ὁσίων.
17	5	Σά. Θεοπέμπτου, Θεωνᾶ μαρτύρ. (Νηστεία ἐπὶ τῇ παραμ. Θεοφανείων.)
18	6	Κυ. ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ.
19	7	Δε. † Μνήμη τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου.
20	8	Τρ. Κύρου καὶ Ἀττικοῦ πατριαρχῶν Κων/πόλεως. Δομνίκης ὁσίας.
21	9	Τε. Πολυεύκτου μάρτυρος καὶ Εὐστρατίου ὁσίου.
22	10	Πέ. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης.
23	11	Πα. Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου.
24	12	Σά. Φωτίου, Ἀνικήτου καὶ Εὐθασίας μαρτύρων.
25	13	Κυ. Τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου. (Ἄρχεται τὸ Τριῴδιον.) Ἑρμύλου καὶ Στρατονίκου μαρτύρων.
26	14	Δε. Ἁγνῆς μάρτυρος.
27	15	Τρ. Ἰωάννου τοῦ Καλυβήτου καὶ Παύλου τοῦ Θηβαίου.
28	16	Τε. Ἡ προσκύνησις τῆς τιμίας ἁλύσεως τοῦ ἀποστόλου Πέτρου.
29	17	Πέ. † Ἀντωνίου τοῦ Μεγ. καὶ τοῦ βασιλέως Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου.
30	18	Πα. † Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας.
31	19	Σά. Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου, Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, Ἀρσενίου ἀρχιεπισκόπου Κερκύρας καὶ Εὐφρασίας μάρ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Κυ. Τοῦ Ἀσώτου. Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου.
2	21	Δε. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ Νεοφύτου μάρτυρος.
3	22	Τρ. Τιμοθέου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου.
4	23	Τε. Κλήμεντος ἐπισκόπου Ἀγκύρας καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτυρος.
5	24	Πέ. Ξένης ὁσίας.
6	25	Πα. † Γρηγορίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου.
7	26	Σά. Τῶν Κεκοιμημένων. Ξενοφῶντος ὁσίου καὶ ἀνάμνησις τοῦ ἐπὶ Ἀρκαδίου καὶ Εὐδοξίας ἐπισυμβάντος ἐν Κ/πόλει μεγάλου σεισμοῦ.
8	27	Κυ. Τῆς Ἀπόκρεω. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Μαρκιανῆς τῆς βασιλίσσης.
9	28	Δε. Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου καὶ Παλλαδίου ὁσίων.
10	29	Τρ. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου.
11	30	Τε. † Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ Ἱππολύτου πάπα Ρώμης.
12	31	Πέ. Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων, Ἀθανασίας καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς θυγατέρων Θεοδότης, Θεοκτίστης καὶ Εὐδοξίας.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
4, ὥρ. 10, λ. 33 π.μ.	18, ὥρ. 6, λ. 15 μ.μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
12, ὥρ. 3, λ. 23 π.μ.	26, ὥρ. 0, λ. 34 π.μ.

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τοὺς Ἰχθῦς τῇ 6, ὥρ. 0, λ. 35 μ.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Πα. Τρύφωνος καὶ Σταύρου μαρτύρων.
14	2	Σά. Η ΥΠΑΠΑΝΤΗ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
15	3	Κυ. Τῆς Τυροφάγου. Συμεὼν τοῦ Θεοδόχου καὶ Ἄννης τῆς προφήτ.
16	4	Δε. Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου. (Ἀρχὴ τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.)
17	5	Τρ. Πολυεύκτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως. Ἀγάθης μάρτυρος.
18	6	Τε. Φωτίου πατριάρχου Κων/πόλεως. Βουκόλου ἐπισκόπου Σμύρνης.
19	7	Πέ. Παρθενίου ἐπισκόπου Λαμψάκου.
20	8	Πα. Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος τοῦ Στρατηλάτου, Ζαχαρίου τοῦ προφήτου καὶ τῶν ἀδελφῶν Μάρθας καὶ Μαρίας μαρτύρων.
21	9	Σά. Νικηφόρου μάρτυρος.
22	10	Κυ. (Α′ τῶν νηστειῶν.) Τῆς Ὀρθοδοξίας. Χαραλάμπους ἱερομάρτυρος, Ἀναστασίου πατριάρ. Κ/πόλεως καὶ Ζήνωνος ὁσίου.
23	11	Δε. Βλασίου ἱερομάρτυρος καὶ Θεοδώρας τῆς βασιλίσσης.
24	12	Τρ. Ἀντωνίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μελετίου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ Χρήστου νεομάρτυρος.
25	13	Τε. Εὐλογίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
26	14	Πέ. Αὐξεντίου καὶ Ἀβραμίου ὁσίων.
27	15	Πα. Ὀνησίμου τοῦ ἀποστόλου, μαθητοῦ τοῦ ἀποστόλου Παύλου.
28	16	Σά. Φλαβιανοῦ πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Παμφίλου μάρτυρος.

ΜΑΡΤΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	17	Κυ. (Β′ τῶν νηστειῶν.) Γρηγορίου Θεσσαλ. τοῦ Παλαμᾶ. Μαρκιανοῦ καὶ Πουλχερίας τῶν βασιλέων.
2	18	Δε. Λέοντος πάπα Ρώμης καὶ Παρηγορίου μάρτυρος.
3	19	Τρ. Ἀρχίππου τοῦ ἀποστόλου.
4	20	Τε. Βησαρίωνος ὁσίου καὶ Ἀγάθωνος πάπα Ρώμης.
5	21	Πέ. Ἰωάννου πατριάρχ. Κων/πόλεως καὶ Εὐσταθίου πατρ. Ἀντιοχείας.
6	22	Πα. Συνετοῦ καὶ Ἀνθούσης μαρτύρων.
7	23	Σά. Πολυκάρπου ἐπισκόπου Σμύρνης καὶ Πολυχρονίου ὁσίου.
8	24	Κυ. (Γ′ τῶν νηστειῶν.) Τῆς Σταυροπροσκυνήσεως.
9	25	Δε. Θεοδώρου μεγαλομάρτυρος τοῦ Τήρωνος καὶ Ταρασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
10	26	Τρ. Πορφυρίου ἐπισκόπου Γάζης καὶ Φωτεινῆς τῆς Σαμαρείτιδος.
11	27	Τε. Προκοπίου τοῦ Δεκαπολίτου.
12	28	Πέ. Βασιλείου τοῦ ὁμολογητοῦ.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
3, ὥρ. 4, λ. 18 π.μ.	17, ὥρ. 5, λ. 57 π.μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
10, ὥρ. 0, λ. 27 μ.μ.	24, ὥρ. 8, λ. 50 μ.μ.

ΜΑΡΤΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Κριὸν τῇ 8, ὥρ. 0, λ. 26 μ.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Πα. Εὐδοκίας ὁσιομάρτυρος τῆς ἀπὸ Σαμαρειτῶν.
14	2	Σά. Ἡσυχίου καὶ Εὐθαλίας μαρτύρων.
15	3	Κυ. (Δ′ τῶν νηστ.) Ἀκολουθία Ἰωάννου συγγραφέως τῆς Κλίμακος. Εὐτροπίου, Κλεονίκου καὶ Βασιλίσκου μαρ., Θεοδωρήτου ὁσιομάρ.
16	4	Δε. Γερασίμου ὁσίου τοῦ ἐν Ἰορδάνῃ.
17	5	Τρ. Κόνωνος ὁσιομάρτυρος καὶ Ἀρχελάου μάρτυρος.
18	6	Τε. Ἀρκαδίου ὁσίου καὶ Εὐφροσύνου μάρτυρος.
19	7	Πέ. Ἀκολουθία Μ. Κανόνος. Τῶν ἐν Χερσῶνι ἱερομαρτύρων Ἀγαθοδώρου, Βασιλέως, κλπ.
20	8	Πα. Θεοφυλάκτου Νικομηδείας, Ἑρμοῦ ἀποστόλου, Δίωνος μάρτυρος.
21	9	Σά. Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου. Τῶν ἐν Σεβαστείᾳ 40 μαρ.
22	10	Κυ. (Ε′ τῶν νηστειῶν.) Κοδράτου μάρ. τοῦ ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
23	11	Δε. Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
24	12	Τρ. Γρηγορίου πάπα Ρώμης τοῦ Διαλόγου καὶ Θεοφάνους ὁμολογητοῦ.
25	13	Τε. Μνήμη τῆς ἀνακομιδῆς τοῦ λειψάνου Νικηφόρου πατρ. Κ/πόλεως.
26	14	Πέ. Εὐσχήμονος ἐπισκόπου Λαμψάκου καὶ Βενεδίκτου ὁσίου.
27	15	Πα. Ἀγαπίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ 7 μαρτύρων Ρωμύλου, Τιμολάου κλπ. Ἀριστοβούλου ἐπισκόπου Βρεττανίας καὶ Νικάνδρου μάρτυρος.
28	16	Σά. Τοῦ Λαζάρου. Χριστοδούλου ὁσ. τοῦ ἐν Πάτμῳ καὶ Λεωνίδου μ.
29	17	Κυ. (ΣΤ′ τῶν νηστειῶν.) Τῶν Βαΐων. Ἀλεξίου καὶ Θεοστηρίκτου ὁσ.
30	18	Δε. (Ἑβδομὰς τῶν παθῶν.) Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων.
31	19	Τρ. Χρυσάνθου καὶ Δαρείας, Ἰάσωνος καὶ Ἱλαρίας μαρτύρων.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ (ν. ᾱ.)

1	20	Τε. Τῶν ἐν τῇ μονῇ ἁγ. Σάβα ἀναιρεθ. πατέρων καὶ Ἐμμανουὴλ μάρτ.
2	21	Πέ. Θωμᾶ πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Σεραπίωνος μάρτυρος.
3	22	Πα. Βασιλείου ἱερομάρτυρος καὶ Καλλινίκης καὶ Δροσίδος μαρτύρων.
4	23	Σά. Νίκωνος ὁσιομάρτυρος.
5	24	Κυ. Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.
6	25	Δε. Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ τῆς Θεοτόκου.
7	26	Τρ. Μνήμη τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
8	27	Τε. Ματρώνης μάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.
9	28	Πέ. Ἱλαρίωνος τοῦ Νέου καὶ Ἡρωδίωνος τοῦ ἐκ τῶν ο′ ἀποστόλων.
10	29	Πα. Τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Μάρκου ἐπισκόπου Ἀρεθουσίων καὶ Κυρίλλου διακόνου.
11	30	Σά. Εὐβούλης μητρὸς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος.
12	31	Κυ. Τοῦ Θωμᾶ. Ὑπατίου ἐπ. Γαγγρῶν, Ἀκακίου ἐπ. Μελετινῆς.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
4, ὥρ 7, λ. 33 μ.μ.	18, ὥρ. 6, λ. 36 μ.μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
11, ὥρ. 7, λ. 19 μ.μ.	26, ὥρ. 4, λ. 39 μ.μ.

© SISMANOGLIO

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

('Ο Ἥλιος εἰς τὸν Ταῦρον τῇ 8, ὥρ. 0, λ. 20 π.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Δε. Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας.
14	2	Τρ. Τίτου ὁσίου.
15	3	Τε. Νικήτα ὁσίου καὶ Ἰωσὴφ τοῦ Ὑμνογράφου.
16	4	Πέ. Πλάτωνος καὶ Ζωσιμᾶ ὁσίων, Θεοδούλου καὶ Ἀγαθόποδος μαρτ.
17	5	Πα. Θεοδώρας ὁσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Πομπηΐου μάρτυρος.
18	6	Σά. Εὐτυχίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
19	7	Κυ. Τῶν Μυροφόρων. Καλλιοπίου μάρ., Γεωργίου ἐπισ. Μιτυλήνης
20	8	Δε. Κελεστίνου πάπα Ρώμης.
21	9	Τρ. Εὐψυχίου μάρτυρος τοῦ ἐν Καισαρείᾳ.
22	10	Τε. Τερεντίου, Ἀφρικανοῦ, Μαξιμίου καὶ Πομπηΐου μαρτύρων.
23	11	Πέ. Ἀντίπα ἐπισκόπου Περγάμου ἱερομάρτυρος.
24	12	Πα. Βασιλείου ἐπισκόπου Παρίου, Ἀρτέμονος ἱερομάρτυρος.
25	13	Σά. Μαρτίνου πάπα Ρώμης ὁμολογητοῦ.
26	14	Κυ. Τοῦ Παραλύτου. Ἀριστάρχου, Πούδη καὶ Τροφίμου τῶν ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
27	15	Δε. Λεωνίδου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
28	16	Τρ. Ἀγάπης, Εἰρήνης καὶ Χιονίας μαρτύρων.
29	17	Τε. Τῆς Μεσοπεντηκοστῆς. Νίκης, Γαλήνης, Καλλίδος, Νουνεχίας, Βασιλίσσης καὶ Θεοδώρας μαρτύρων.
30	18	Πέ. Κοσμᾶ ἐπισκόπου Χαλκηδόνος.

ΜΑΪΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Πα. Τρύφωνος πατρ. Κων/πόλεως, Σωκράτους καὶ Διονυσίου μαρτύρων.
2	20	Σά. Ζακχαίου τοῦ ἀποστόλου.
3	21	Κυ. Τῆς Σαμαρειτιδος. Μαξιμιανοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξάνδρας τῆς βασιλίσσης.
4	22	Δε. Ναθαναὴλ τοῦ ἀποστόλου καὶ Νεάρχου μάρτυρος.
5	23	Τρ. † Γεωργίου μεγαλομάρτυρος.
6	24	Τε. Ἐλισάβετ ὁσίας, Δούκα Μιτυληναίου νεομάρτυρος.
7	25	Πέ. Μάρκου τοῦ ἀποστόλου, Μακεδονίου πατριάρχου Κων/πόλεως.
8	26	Πα. Βασιλέως ἐπισκόπου Ἀμασείας ἱερομάρτυρος.
9	27	Σά. Συμεὼν ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων ἱερομάρτυρος.
10	28	Κυ. Τοῦ Τυφλοῦ. Τῶν ἐν Κυζίκῳ ἐννέα μαρτύρων Θεόγνιδος, Ἀντιπάτρου κλπ.
11	29	Δε. Ἰάσωνος καὶ Σωσιπάτρου τῶν ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
12	30	Τρ. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου, ἀδελφοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἀργυρῆς νεομάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
3, ὥρ. 7, λ. 48 π.μ.	17, ὥρ. 8, λ. 11 π.μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
10, ὥρ. 1, λ. 17 μ.μ.	25, ὥρ. 10, λ. 39 π.μ.

ΜΑΪΟΣ

('Ο Ἥλιος εἰς τοὺς Διδύμους τῇ 9, ὥρ. 0, λ. 19 π.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Τε. Ἱερεμίου τοῦ προφήτου.
14	2	Πέ. Τῆς ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Ἑσπέρου καὶ Ζωῆς μαρτύρων.
15	3	Πα. Τιμοθέου καὶ Μαύρας μαρτύρων.
16	4	Σά. Πελαγίας μάρτυρος.
17	5	Κυ. Μνήμη τῶν 318 θεοφόρων πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Α' οἰκουμενικῆς συνόδου. Εἰρήνης μεγαλομάρτυρος.
18	6	Δε. Ἰὼβ τοῦ δικαίου καὶ πολυάθλου.
19	7	Τρ. Ἀνάμνησις τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος σημείου τοῦ σταυροῦ καὶ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων.
20	8	Τε. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἀρσενίου τοῦ Μεγάλου.
21	9	Πέ. Ἡσαΐου τοῦ προφήτου καὶ Χριστοφόρου μεγαλομάρτυρος.
22	10	Πα. Σίμωνος ἀποστόλου τοῦ Ζηλωτοῦ.
23	11	Σά. Τῶν Κεκοιμημένων. Ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀργυροῦ νεομάρτυρος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
24	12	Κυ. Τῆς ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως, Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Κωνσταντίας Κύπρου.
25	13	Δε. Τῆς ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ. Γλυκερίας μάρτ. καὶ Σεργίου ὁμολογητοῦ.
26	14	Τρ. Ἰσιδώρου μάρτυρος τοῦ ἐν Χίῳ, Θεράποντος ἱερομάρτυρος.
27	15	Τε. Παχωμίου τοῦ Μεγάλου, Ἀχιλλίου ἐπισκόπου Λαρίσσης.
28	16	Πέ. Ἀλεξάνδρου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσυλύμων.
29	17	Πα. Ἀνδρονίκου καὶ Ἰουνίας τῶν ἀποστόλων.
30	18	Σά. Στεφάνου Κ/πόλεως, Ἰουλίας, Κλαυδίας καὶ τῶν λοιπῶν 7 μαρ. γυν.
31	19	Κυ. Τῶν Ἁγίων Πάντων. Πατρικίου ἐπισκόπου Προύσης ἱερομάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

ΙΟΥΝΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Δε. Θαλαλαίου μάρ. ('Αρχὴ τῆς νηστείας τῶν ἁγ. Ἀποστόλων ἡμ. 40.)
2	21	Τρ. † Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν ἰσαποστόλων βασιλέων.
3	22	Τε. Κόδρου μάρτυρος.
4	23	Πέ. Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.
5	24	Πα. Συμεὼν ὁσίου τοῦ ἐν τῷ Θαυμαστῷ ὄρει.
6	25	Σά. Ἡ γ' εὕρεσις τῆς τιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου.
7	26	Κυ. Κάρπου τοῦ ἐκ τῶν ο' καὶ Ἀλφαίου ἀποστόλων.
8	27	Δε. Ἑλλαδίου ἱερομάρτυρος.
9	28	Τρ. Εὐτυχοῦς ἐπισκόπου Μελετινῆς ἱερομάρτυρος, Ἑλικωνίδος μάρτ.
10	29	Τε. Ἀλεξάνδρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Θεοδοσίας ὁσιομάρτυρος τῆς Κωνσταντινοπολίτιδος.
11	30	Πέ. Ἰσαακίου ὁσίου.
12	31	Πα. Ἑρμείου μάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Νέα Σελήνη	Πανσέληνος
2, ὥρ. 5, λ. 14 μ.μ.	16, ὥρ. 10, λ. 27 μ.μ.
Πρῶτον τέταρτον	Τελ. τέταρτον
9, ὥρ. 7, λ. 41 π.μ.	25, ὥρ. 2, λ. 1 π.μ.

ΙΟΥΝΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Καρκίνον τῇ 9, ὥρ. 8, λ. 47 π.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Σά. Ἰουστίνου τοῦ φιλοσόφου καὶ Θεσπεσίου μαρτύρων.
14	2	Κυ. Νικηφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ὁμολογητοῦ.
15	3	Δε. Κλαυδίου, Ὑπατίου καὶ Παύλης μαρτύρων.
16	4	Τρ. Μητροφάνους πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
17	5	Τε. Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου.
18	6	Πέ. Γελασίου μάρτυρος.
19	7	Πα. Θεοδότου ἐπισκόπου Ἀγκύρας.
20	8	Σά. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Θεοδώρου τοῦ Στρατηλάτου, Καλλιόπης μάρτυρος καὶ Μελανίας ὁσίας.
21	9	Κυ. Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας.
22	10	Δε. Ἀπόλλωνος καὶ Ἀλεξίου ἐπισκόπων.
23	11	Τρ. Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων.
24	12	Τε. Ὀνουφρίου ὁσίου τοῦ Αἰγυπτίου καὶ Ἀντωνίνης μάρτυρος.
25	13	Πέ. Ἀκυλίνης μάρτυρος.
26	14	Πα. Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου. Μεθοδίου πατριάρχου Κων/πόλεως.
27	15	Σά. Ἀμὼς τοῦ προφήτου καὶ Νερσῆ μάρτυρος.
28	16	Κυ. Τύχωνος ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος τῆς ἐν Κύπρῳ.
29	17	Δε. Μανουὴλ μάρτυρος.
30	18	Τρ. Λεοντίου καὶ Αἰθερίου μαρτύρων.

ΙΟΥΛΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Τε. Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου καὶ Παϊσίου τοῦ Μεγάλου, ὁσίου.
2	20	Πέ. Μεθοδίου ἐπισκόπου Πατάρων ἱερομάρτυρος.
3	21	Πα. Ἰουλιανοῦ τοῦ Ταρσέως μάρτυρος.
4	22	Σά. Εὐσεβίου ἐπισκόπου Σαμωσάτων.
5	23	Κυ. Ἀριστοκλέους καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
6	24	Δε. Τὸ γενέθλιον τοῦ Προδρόμου καὶ Παναγιώτου νεομάρτυρος.
7	25	Τρ. Φεβρωνίας ὁσιομάρτυρος.
8	26	Τε. Δαυὶδ ὁσίου τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ.
9	27	Πέ. Σαμψὼν ὁσίου τοῦ Ξενοδόχου.
10	28	Πα. Ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων Κύρου καὶ Ἰωάννου τῶν Ἀναργύρων.
11	29	Σά. † Πέτρου καὶ Παύλου τῶν ἀποστόλων.
12	30	Κυ. † Μνήμη τῶν δώδεκα ἀποστόλων.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

● Νέα Σελήνη
1, ὥρ. 0, λ. 38 π.μ.

◑ Πρῶτον τέταρτον
7, ὥρ. 3, λ. 45 μ.μ.

○ Πανσέληνος
15, ὥρ. 1, λ. 14 μ.μ.

◐ Τελ. τέταρτον
23, ὥρ. 2, λ. 22 μ.μ.

● Νέα Σελήνη
30, ὥρ. 7, λ. 12 π.μ.

ΙΟΥΛΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Λέοντα τῇ 10, ὥρ. 7, λ. 45 μ. μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Δε. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων.
14	2	Τρ. Ἡ ἐν Βλαχέρναις κατάθεσις τῆς τιμίας ἐσθῆτος τῆς Θεοτόκου ἐπὶ Λέοντος τοῦ Μεγάλου.
15	3	Τε. Ἀνατολίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ὑακίνθου μάρτυρος.
16	4	Πέ. Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου.
17	5	Πα. Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ Λαμπαδοῦ ὁσίων.
18	6	Σά. Σισώη ὁσίου τοῦ Μεγάλου καὶ Λουκίας μάρτυρος.
19	7	Κυ. Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος καὶ Εὐαγγέλου μάρτυρος.
20	8	Δε. Προκοπίου μεγαλομάρτυρος.
21	9	Τρ. Παγκρατίου ἐπισκόπου Ταυρομενίας τῆς ἐν Σικελίᾳ, ἱερομάρτυρος.
22	10	Τε. Τῶν ἐν Νικοπόλει τῆς Ἀρμενίας μετ' καὶ Ἀπολλωνίου τοῦ ἐκ Σάρδεων μαρτύρων.
23	11	Πέ. Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
24	12	Πα. Πρόκλου, Ἱλαρίου καὶ Βερονίκης μαρτύρων.
25	13	Σά. Μνήμη τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ.
26	14	Κυ. Μνήμη τῶν 630 θεοφόρων πατέρων τῆς ἐν Χαλκηδόνι δ' οἰκουμενικῆς συνόδου. Ἰωσὴφ ἀρχιεπισ. Θεσσαλονίκης.
27	15	Δε. Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης τῶν μαρτύρων.
28	16	Τρ. Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
29	17	Τε. Μαρίνης μεγαλομάρτυρος.
30	18	Πέ. Αἰμιλιανοῦ καὶ Οὐαλεντίνης μαρτύρων.
31	19	Πα. Τῶν ὁσίων Δίου καὶ Μακρίνης ἀδελφῆς τοῦ Μ. Βασιλείου.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Σά. † Ἡλιοῦ τοῦ προφήτου.
2	21	Κυ. Ἰωάννου καὶ Συμεὼν τοῦ Σαλοῦ.
3	22	Δε. Μαρίας Μαγδαληνῆς τῆς Μυροφόρου.
4	23	Τρ. Φωκᾶ ἐπισκόπου Σινώπης ἱερομάρ. καὶ Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.
5	24	Τε. Χριστίνης μεγαλομάρτυρος.
6	25	Πέ. Ἡ κοίμησις τῆς θεομ. Ἄννης. Ὀλυμπιάδος καὶ Εὐπραξίας ὁσίων.
7	26	Πα. Ἑρμολάου, Ἑρμίππου, Ἑρμοκράτους ἱερομαρτύρων, Ὡραιοζήλης μάρτυρος καὶ Παρασκευῆς ὁσίας.
8	27	Σά. † Παντελεήμονος μεγαλομάρτυρος.
9	28	Κυ. Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος καὶ Παρμενᾶ ἀποστόλων.
10	29	Δε. Κωνσταντίνου πατρ. Κων/πόλεως. Καλλινίκου, Θεοδότης μαρτύρων.
11	30	Τρ. Ἐπαινετοῦ καὶ Ἀνδρονίκου τῶν ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
12	31	Τε. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Βλαχέρναις ναοῦ. Εὐδοκίμου τοῦ Δικαίου.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

◑ Πρῶτον τέταρτον
7, ὥρ. 2, λ. 16 π.μ.

○ Πανσέληνος.
15, ὥρ. 4, λ. 19 π.μ.

◐ Τελ. τέταρτον
22, ὥρ. 11, λ. 52 μ. μ.

● Νέα Σελήνη
29, ὥρ. 2, λ. 10 μ.μ.

© ISIS MNOSIO

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

('Ο Ἥλιος εἰς τὴν Παρθένον τῇ 11, ὥρ. 2, λ. 25 π.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Πέ. Μνήμη τῶν 7 Μακκαβαίων μαρ., τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Ἐλεαζάρου καὶ τῆς μητρὸς Σολομονῆς. ('Αρχεται ἡ νηστεία τῆς Θεοτόκου.)
14	2	Πα. Ἡ ἀνακομιδὴ τοῦ λειψάνου Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως.
15	3	Σά. Ἰσαακίου ὁσ., Στεφάνου π.Ρ., Σαλώμης τῆς Μυροφ., Θεοκλητοῦς ὁσ.
16	4	Κυ. Τῶν ἑπτὰ παίδων τῶν ἐν Ἐφέσῳ.
17	5	Δε. Εὐσιγνίου μάρ., Φαβίου ἀρχιεπ. Ρώμης, Νόνας μητρὸς Γρηγ. Θεολ.
18	6	Τρ. Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ τοῦ Χριστοῦ.
19	7	Τε. Ναρκίσου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, Ἀστερίου ὁσιομάρτυρος, Ποταμίας μάρτυρος καὶ Δομετίου τοῦ Σημειοφόρου.
20	8	Πέ. Αἰμιλιανοῦ ἐπισκόπου Κυζίκου, Μύρωνος ἐπισκόπου Κρήτης καὶ Τριανταφύλλου νεομάρτυρος.
21	9	Πα. Ματθία τοῦ ἀποστόλου.
22	10	Σά. Ξύστου πάπα Ρώμης, Λαυρεντίου καὶ Ἱππολύτου μαρτύρων.
23	11	Κυ. Εὔπλου μεγαλομάρτυρος.
24	12	Δε. Φωτίου καὶ Ἀνικήτου μαρτύρων.
25	13	Τρ. Μαξίμου τοῦ ὁμολογητοῦ καὶ Εἰρήνης τῆς βασιλίσσης.
26	14	Τε. Μιχαίου τοῦ προφήτου.
27	15	Πέ. Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ τῆς Θεοτόκου.
28	16	Πα. Μνήμη τῆς ἐξ Ἐδέσσης ἀνακομιδῆς τῆς ἀχειρ. εἰκόνος τοῦ Κυρίου. Ἀλκιβιάδου, Σταματίου καὶ Διομήδους μαρτύρων.
29	17	Σά. Μύρωνος, Στράτωνος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
30	18	Κυ. Ἰωάννου καὶ Γεωργίου πατρ. Κ/πόλεως. Φλώρου καὶ Λαύρου μαρ.
31	19	Δε. Ἀνδρέου τοῦ Στρατηλάτου μεγαλομάρτυρος.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Τρ. Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.
2	21	Τε. Θαδδαίου τοῦ ἀποστόλου καὶ Βάσσης μάρτυρος.
3	22	Πέ. Ἀγαθονίκου, Ζωτικοῦ, Θεοπρεπίου κλπ. μαρτύρων.
4	23	Πα. Καλλινίκου πατρ. Κων/πόλεως, Εἰρηναίου ἐπισκόπου Λουγδούνων.
5	24	Σά. Εὐτυχοῦς, μαθητοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, μάρτυρος.
6	25	Κυ. Βαρθολομαίου καὶ Τίτου τῶν ἀποστόλων.
7	26	Δε. Ἀδριανοῦ, Ναταλίας μαρτύρων.
8	27	Τρ. Ποιμένος ὁσίου.
9	28	Τε. Μωϋσέως ὁσίου τοῦ Αἰθίοπος.
10	29	Πέ. † Ἡ ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου. (Νηστεία.) Ἀριστείδου τοῦ Ἀθηναίου, ὁμολογητοῦ.
11	30	Πα. Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου καὶ Παύλου τοῦ Νέου, πατρ. Κων/πόλεως.
12	31	Σά. Ἡ κατάθεσις τῆς τιμίας ζώνης τῆς Θεοτόκου ἐν τῇ ἁγίᾳ Σορῷ.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

◑ Πρῶτον τέταρτον	☾ Τελ. τέταρτον
5, ὥρ. 3, λ. 43 μ.μ.	21, ὥρ. 7, λ. 11 π.μ.
☺ Πανσέληνος	● Νέα Σελήνη
13, ὥρ. 7, λ. 22 μ.μ.	27, ὥρ 10, λ. 40 μ.μ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

('Ο Ἥλιος εἰς τὸν Ζυγὸν τῇ 10, ὥρ. 11, λ. 12 μ.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Κυ. Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου καὶ ἀνάμνησις τοῦ μεγάλου ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπισυμβάντος ἐμπρησμοῦ ἐν ἔτει 450.
14	2	Δε. Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ πατρ. Κων/πόλεως, Μάμαντος μάρτυρος.
15	3	Τρ. Ἀνθίμου ἐπ. Νικομηδείας, Ἀριστίωνος ἐπ. Ἀλεξανδρείας.
16	4	Τε. Βαβύλα ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, ἱερομάρτυρος, Μωϋσέως τοῦ Θεόπτου καὶ Ἑρμιόνης μάρτυρος.
17	5	Πέ. Ζαχαρίου τοῦ προφήτου.
18	6	Πα. Ἀνάμνησις τοῦ ἐν Κολοσσαῖς θαύματος τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ.
19	7	Σά. Σώζοντος μάρτυρος, Εὐόδου καὶ Ὀνησιφόρου τῶν ἀποστόλων.
20	8	Κυ. Τὸ ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ τῆς Θεοτόκου.
21	9	Δε. Ἰωακεὶμ καὶ Ἄννης τῶν θεοπατόρων.
22	10	Τρ. Μηνοδώρας, Μητροδώρας καὶ Νυμφοδώρας μαρτύρων.
23	11	Τε. Θεοδώρας ὁσίας τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Εὐανθίας μάρτυρος.
24	12	Πέ. Αὐτονόμου ἱερομάρτυρος.
25	13	Πα. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Κορνηλίου ἑκατοντάρχου.
26	14	Σά. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΥΨΩΣΙΣ τοῦ τιμίου Σταυροῦ. (Νηστεία.)
27	15	Κυ. Νικήτα μάρτυρος καὶ Φιλοθέου ὁσίου.
28	16	Δε. Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος.
29	17	Τρ. Σοφίας μάρτυρος καὶ τῶν τριῶν αὐτῆς θυγατέρων Πίστεως, Ἐλπίδος καὶ Ἀγάπης. Ἀγαθοκλείας καὶ Παντολέοντος μαρτύρων.
30	18	Τε. Εὐμενίου ἐπισκόπου Γορτύνης καὶ Ἀριάδνης μάρτυρος.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	19	Πέ. Τροφίμου, Σαββατίου καὶ Δορυμέδοντος μαρτύρων.
2	20	Πα. Εὐσταθίου μεγαλομάρτυρος καὶ Θεοπίστης τῆς συμβίου.
3	21	Σά. Κοδράτου τοῦ ἀποστόλου καὶ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.
4	22	Κυ. Φωκᾶ ἐπισκόπου Σινώπης, ἱερομάρτυρος, καὶ Ἰσαὰκ μάρτυρος.
5	23	Δε. Ἡ σύλληψις τοῦ Προδρόμου. Πολυξένης καὶ Ξανθίππης ὁσίων.
6	24	Τρ. Θέκλης πρωτομάρτυρος καὶ ἰσαποστόλου.
7	25	Τε. Εὐφροσύνης ὁσίας, Παφνουτίου μάρτυρος καὶ ἀνάμνησις τοῦ ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Νέου ἐπισυμβάντος μεγάλου σεισμοῦ.
8	26	Πέ. † Ἡ μετάστασις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
9	27	Πα. Καλλιστράτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μθ' μαρτύρων.
10	28	Σά. Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ καὶ Βαρούχ τοῦ προφήτου.
11	29	Κυ. Κυριακοῦ τοῦ Ἀναχωρητοῦ.
12	30	Δε. Γρηγορίου ἐπισκόπου τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας, ἱερομάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

◑ Πρῶτον τέταρτον	☾ Τελ. τέταρτον
4, ὥρ. 8, λ. 11 π.μ.	19, ὥρ. 1, λ. 25 μ.μ.
☺ Πανσέληνος	● Νέα Σελήνη
12, ὥρ. 9, λ. 51 π.μ.	26, ὥρ. 9, λ. 28 π.μ.

© ISMANOGLIO

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Σκορπίον τῇ 11, ὥρ. 7, λ. 45 π. μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Τρ. Ἀνανίου τοῦ ἐκ τῶν ο′ καὶ Ρωμανοῦ ὁσίου τοῦ Μελῳδοῦ.
14	2	Τε. Κυπριανοῦ ἱερομ., Ἰουστίνης μάρτ. καὶ Θεοφίλου ὁμολογητοῦ.
15	3	Πέ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἱερομάρτυρος.
16	4	Πα. Ἱεροθέου ἐπισκόπου Ἀθηνῶν.
17	5	Σά. Χαριτίνης μάρτυρος.
18	6	Κυ. Θωμᾶ τοῦ ἀποστόλου.
19	7	Δε. Σεργίου καὶ Βάκχου μαρτύρων καὶ Πολυχρονίου ἱερομάρτυρος.
20	8	Τρ. Πελαγίας ὁσίας.
21	9	Τε. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου.
22	10	Πέ. Εὐλαμπίου καὶ Εὐλαμπίας μαρτύρων.
23	11	Πα. Νεκταρίου, Ἀρσακίου καὶ Σισινίου πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως. Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.
24	12	Σά. Ἀνδρομάχου καὶ Διοδώρου μαρτύρων.
25	13	Κυ. Μνήμη τῶν θεοφ. πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ τὸ β′ ἐν ἔτει 787 συνελθούσης ζ′ οἰκουμενικῆς συνόδου. Ἀγαθονίκης καὶ Χρυσῆς μαρτ.
26	14	Δε. Κοσμᾶ τοῦ Ποιητοῦ.
27	15	Τρ. Λουκιανοῦ μάρτυρος.
28	16	Τε. Λογγίνου τοῦ ἑκατοντάρχου, μάρτυρος.
29	17	Πέ. Ὡσηὲ τοῦ προφήτου.
30	18	Πα. Λουκᾶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ Μαρίνου μάρτυρος.
31	19	Σά. Ἰωὴλ τοῦ προφήτου.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Κυ. Ἀρτεμίου μεγαλομάρτυρος, Γερασίμου τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Ματρώνης τῆς Χιοπολίτιδος.
2	21	Δε. Ἱλαρίωνος τοῦ Μεγάλου.
3	22	Τρ. Ἀβερκίου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως.
4	23	Τε. Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ Ἰγνατίου πατριάρχου Κων/πόλεως.
5	24	Πέ. Ἀρέθα μεγαλομάρτυρος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.
6	25	Πα. Μαρκιανοῦ καὶ Μαρτυρίου μαρτύρων.
7	26	Σά. † Δημητρίου μεγαλομ., ἀνάμν. τοῦ ἐν ἔτει 741 συμβάντος σεισμοῦ.
8	27	Κυ. Κυριακοῦ πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Νέστορος μάρτυρος.
9	28	Δε. Ἀθανασίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ἐν Ἄθῳ ἀσκήσαντος. Τερεντίου καὶ Νεονίλλης μαρτύρων.
10	29	Τρ. Ἀναστασίας ὁσιομάρτυρος τῆς Ρωμαίας καὶ Ἀβραμίου ὁσίου.
11	30	Τε. Κλεόπα ἀποστ., Ἰωσὴφ Κων/πόλεως, Ζηνοβίου καὶ Ζηνοβίας μαρτ.
12	31	Πέ. Στάχυος, α′ μετὰ τὸν ἀπόστολον Ἀνδρέαν ἐπισκόπου Κων/πόλεως, καὶ Ἐπιμάχου μάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

◑ Πρῶτον τέταρτον
4, ὥρ. 3, λ. 17 π.μ.

◐ Πανσέληνος
11, ὥρ. 11, λ. 19 μ.μ.

◐ Τελ. τέταρτον
18, ὥρ. 7, λ. 54 μ.μ.

● Νέα Σελήνη
25, ὥρ. 10, λ. 59 μ.μ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

(Ὁ Ἥλιος εἰς τὸν Τοξότην τῇ 10, ὥρ. 4, λ. 37 π.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Πα. Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ τῶν Ἀναργύρων.
14	2	Σά. Ἀκινδύνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
15	3	Κυ. Ἀειθαλᾶ μάρτυρος.
16	4	Δε. Ἰωαννικίου τοῦ Μεγάλου. Νικάνδρου καὶ Ἑρμαίου ἱερομαρτύρων.
17	5	Τρ. Γαλακτίωνος καὶ Ἐπιστήμης μαρτύρων.
18	6	Τε. Παύλου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ὁμολογητοῦ.
19	7	Πέ. Τῶν ἐν Μελετινῇ λγ′ μαρτύρων Ἱέρωνος καὶ τῶν λοιπῶν.
20	8	Πα. † Μνήμη τῶν ἀρχιστρατήγων Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ τῶν λοιπῶν ἀσωμάτων δυνάμεων.
21	9	Σά. Ὀνησιφόρου καὶ Πορφυρίου μαρτύρων, Ματρώνης ὁσίας καὶ Συμεὼν τοῦ Μεταφραστοῦ.
22	10	Κυ. Ὀρέστου μάρτυρος.
23	11	Δε. Μηνᾶ, Βίκτωρος, Βικεντίου καὶ Στεφανίδος μαρτύρων.
24	12	Τρ. Ἰωάννου Ἐλεήμονος ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας. Νείλου ὁσίου.
25	13	Τε. † Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
26	14	Πέ. † Φιλίππου τοῦ ἐκ τῶν ιϐ′ ἀποστόλων καὶ Κωνσταντίνου νεομάρτυρος τοῦ Ὑδραίου.
27	15	Πα. Τῶν βασιλέων Ἰουστίνου καὶ Θεοδώρας. (Ἀρχὴ τῆς νηστείας τῶν Χριστουγέννων.)
28	16	Σά. Ματθαίου τοῦ εὐαγγελιστοῦ.
29	17	Κυ. Γρηγορίου ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας καὶ Γενναδίου α′ μετὰ τὴν ἅλωσιν πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
30	18	Δε. Πλάτωνος καὶ Ρωμανοῦ μαρτύρων.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ (ν. ἕ.)

1	19	Τρ. Ἀββιοὺ τοῦ προφήτου.
2	20	Τε. Πρόκλου πατριάρχου Κων/πόλεως καὶ Γρηγορίου τοῦ Δεκαπολίτου.
3	21	Πέ. Τὰ ΕΙΣΟΔΙΑ τῆς Θεοτόκου.
4	22	Πα. Φιλήμονος, Ἁπφίας, Ἀρχίππου καὶ Ὀνησίμου τῶν ἀποστόλων.
5	23	Σά. Ἀμφιλοχίου ἐπ. Ἰκονίου, Γρηγορίου ἐπ. Ἀκραγαντίνων.
6	24	Κυ. Κλήμεντος πάπα Ρώμης καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας.
7	25	Δε. † Αἰκατερίνης καὶ Μερκουρίου μεγαλομαρτύρων.
8	26	Τρ. Στυλιανοῦ ὁσίου.
9	27	Τε. Ἰακώβου μεγαλομάρτυρος τοῦ Πέρσου.
10	28	Πέ. Στεφάνου τοῦ Νέου καὶ Εἰρηνάρχου μάρτυρος.
11	29	Πα. Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης καὶ Φέδρου μάρτυρος.
12	30	Σά. † Ἀνδρέου τοῦ πρωτοκλήτου ἀποστόλου.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

◑ Πρῶτον τέταρτον
2, ὥρ. 11, λ. 56 μ.μ.

◐ Πανσέληνος
10, ὥρ. 11, λ. 36 π.μ.

◐ Τελ. τέταρτον
17, ὥρ. 3, λ. 53 π.μ.

● Νέα Σελήνη
24, ὥρ. 3, λ. 13 μ.μ.

ISIS MANOGLIO

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

('Ο Ἥλιος εἰς τὸν Αἰγόκερω τῇ 9, ὥρ. 5, λ. 24 μ.μ.)

Ν.	Π.	
13	1	Κυ. Ναοὺμ τοῦ προφήτου καὶ Φιλαρέτου τοῦ Ἐλεήμονος.
14	2	Δε. Ἀββακοὺμ τοῦ προφήτου.
15	3	Τρ. Σοφονίου τοῦ προφήτου καὶ Ἀγγελῆ νεομάρτυρος.
16	4	Τε. Βαρβάρας μεγαλομ., Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Σεραφεὶμ ἱερομ.
17	5	Πέ. Σάββα τοῦ Θεοφόρου καὶ Διογένους μάρτυρος.
18	6	Πα. ✝ Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας.
19	7	Σά. Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων καὶ Ἀθηνοδώρου μάρτυρος.
20	8	Κυ. Σωσθένους τοῦ ἐκ τῶν ο' ἀποστόλων.
21	9	Δε. Ἡ σύλληψις τῆς θεομήτορος Ἄννης.
22	10	Τρ. Μηνᾶ, Ἑρμογένους καὶ Εὐγράφου μαρτύρων.
23	11	Τε. Δανιὴλ τοῦ Στυλίτου, ὁσίου.
24	12	Πέ. ✝ Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Τριμυθοῦντος τῆς ἐν Κύπρῳ.
25	13	Πα. Εὐστρατίου, Αὐξεντίου καὶ Λουκίας μαρτύρων.
26	14	Σά. Θύρσου, Λευκίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων.
27	15	Κυ. Τῶν κατὰ σάρκα προπατόρων τοῦ Κυρίου. Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος καὶ Σωσάννης ὁσιομάρτυρος.
28	16	Δε. Ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ Θεοφανοῦς τῆς βασιλίσσης.
29	17	Τρ. Δανιὴλ τοῦ προφ. μετὰ τῶν 3 παίδων καὶ Διονυσίου τοῦ ἐκ Ζακύνθου.
30	18	Τε. Σεβαστιανοῦ καὶ Ζωῆς μαρτύρων.
31	19	Πέ. Βονιφατίου μάρτυρος.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ (ν. ἔ.)

1	20	Πα. Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος τοῦ Θεοφόρου.
2	21	Σά. Θεμιστοκλέους καὶ Ἰουλιανῆς μαρτύρων.
3	22	Κυ. Μνήμη πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Θεῷ εὐαρεστησάντων ἀπὸ Ἀβὰμ ἄχρι καὶ Ἰωσὴφ τοῦ Μνήστορος. Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας μεγαλομ.
4	23	Δε. Τῶν ἐν Κρήτῃ δέκα μαρτύρων.
5	24	Τρ. Εὐγενίας ὁσιομάρτυρος.
6	25	Τε. Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
7	26	Πέ. ✝ Μνήμη τῆς Θεοτόκου καὶ Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σάρδεων.
8	27	Πα. ✝ Στεφάνου πρωτομάρτυρος.
9	28	Σά. Τῶν ἐν Νικομηδείᾳ δισμυρίων μαρτύρων καὶ Δόμνης μάρτυρος.
10	29	Κυ. Τῶν ἐν Βηθλεὲμ ὑπὸ Ἡρώδου ἀναιρεθέντων 14 χιλιάδων νηπίων.
11	30	Δε. Ἀνυσίας τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ μάρτυρος.
12	31	Τρ. Μελάνης ὁσίας τῆς Ρωμαίας καὶ Ὀλυμπιοδώρας μάρτυρος.

ΦΑΣΕΙΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

◑ Πρῶτον τέταρτον
2, ὥρ. 8, λ. 18 μ. μ.

○ Πανσέληνος
9, ὥρ. 10, λ. 55 μ.μ.

◐ Τελ. τέταρτον
16, ὥρ. 2, λ. 18 μ.μ.

● Νέα Σελήνη
23, ὥρ. 5, λ. 4 μ.μ.

◑ Πρῶτον τέταρτον
31, ὥρ. 8, λ. 38 π.μ.

ΠΑΣΧΑΛΙΑ.

1885

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Μαρτίου	κδ'.	Ἡλίου κύκλοι	α'.
Πάσχα Δυτικῶν			Σελήνης κύκλοι	β'.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	ιθ'.	Σελήνης θεμέλιον	κε'.

1886

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	ιγ'.	Ἡλίου κύκλοι	β'.
Πάσχα Δυτικῶν			Σελήνης κύκλοι	γ'.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	η'.	Σελήνης θεμέλιον	στ'.

1887

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	ε'.	Ἡλίου κύκλοι	γ'.
Πάσχα Δυτικῶν	Μαρτίου	κθ'.	Σελήνης κύκλοι	δ'.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	κδ'.	Σελήνης θεμέλιον	ιζ'.

1888

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	κδ'.	Ἡλίου κύκλοι	δ'.
Πάσχα Δυτικῶν	Μαρτίου	κ'.	Σελήνης κύκλοι	ε'.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	ιε'.	Σελήνης θεμέλιον	κη'.

1889

Πάσχα Ἀνατολικῶν	Ἀπριλίου	θ'.	Ἡλίου κύκλοι	ε'.
Πάσχα Δυτικῶν			Σελήνης κύκλοι	στ'.
Πάσχα Ἰσραηλιτῶν	»	δ'.	Σελήνης θεμέλιον	θ'.

ISIS MANOGLIO

ΕΟΡΤΑΙ ΛΑΤΙΝΙΚΑΙ.

Η.	Ν.		
20	1	Ἰανουαρίου	Πέ. Ἡ Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ (Circoncision).
25	6	»	Τρ. Τὰ Θεοφάνεια (Epiphanie).
15	27	»	Τρ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (St Jean Chrysostôme).
20	1	Φεβρουαρ.	Κυ. Ἑβδόμη πρὸ τῆς τοῦ Πάθους (Dimanche de Septuagésime).
21	2	»	Δε. Ἡ Ὑπαπαντὴ (Purification).
27	8	»	Κυ. Ἕκτη πρὸ τῆς τοῦ Πάθους (Dimanche de Sexagésime).
3	15	»	Κυ. Πέμπτη πρὸ τῆς τοῦ Πάθους (Dimanche de Quinquagésime).
5	17	»	Τρ. Τελευταία τῆς Ἀπόκρεω (Mardi-Gras).
6	18	»	Τε. Ἀρχὴ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς (Cendres).
10	22	»	Κυ. Πρώτη τῶν νηστειῶν (1er Dimanche du Carême).
13	25	»	Τε.
15	27	»	Πά. Νηστεία τριήμερος τοῦ ἔαρος (Quatre-Temps *).
16	28	»	Σά.
17	1	Μαρτίου	Κυ. Δευτέρα τῶν νηστειῶν (2me Dimanche du Carême).
24	8	»	Κυ. Τρίτη τῶν νηστειῶν (3me Dimanche du Carême).
3	15	»	Κυ. Τετάρτη τῶν νηστειῶν (4me Dimanche du Carême).
7	19	»	Πέ. Ἰωσὴφ τοῦ Μνήστορος (St Joseph, époux de la Ste V.).

(*) Ἡ νηστεία αὕτη, τελουμένη κατὰ τὰς τέσσαρας τοῦ ἔτους ὥρας, δι' ὃ καὶ καλεῖται Quatre-Temps, καὶ ἀρχομένη πάντοτε ἀπὸ ἡμέρας Τετάρτης, διατάσσεται : ἡ τοῦ ἔαρος τῇ β' ἑβδομάδι τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἡ τοῦ θέρους τῇ ἑβδομάδι τῆς Πεντηκοστῆς, ἡ τοῦ φθινοπώρου τῇ γ' ἑβδομάδι τοῦ Σεπτεμβρίου, ἡ τοῦ χειμῶνος τῇ πρὸ τῶν Χριστουγέννων τελευταίᾳ ἑβδομάδι.

Η.	Ν.		
10	22	Μαρτίου	Κυ. Τοῦ Πάθους (Dimanche de la Passion).
13	25	»	Τε. Ὁ Εὐαγγελ. τῆς Θεοτόκου (Annonciation).
17	29	»	Κυ. Τῶν Βαΐων (Dimanche des Rameaux).
24	5	Ἀπριλίου	Κυ. Πάσχα (Pâques).
2	14	Μαΐου	Πέ. Τῆς Ἀναλήψεως (Ascension).
12	24	»	Κυ. Τῆς Πεντηκοστῆς (Pentecôte).
13	25	»	Δε.
15	27	»	Τε. Νηστεία τριήμερος τοῦ θέρους (Quatre-Temps).
17	29	»	Πα.
18	30	»	Σά.
19	31	»	Κυ. Τῆς Ἁγίας Τριάδος (Dimanche de la Trinité).
23	4	Ἰουνίου	Πέ. Τῆς Ἁγίας Δωρεᾶς (Fête-Dieu).
12	24	»	Τε. Ἡ Γέννησις τοῦ Προδρόμου (Nativité de St Jean Baptiste).
17	29	»	Δε. Πέτρου καὶ Παύλου τῶν Ἀποστόλων (St Pierre et St Paul).
3	15	Αὐγούστου	Σά. Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου (Assomption de la Ste V.).
4	16	»	Κυ. St Roch.
27	8	Σεπτεμβρ.	Τρ. Ἡ Γέν. τῆς Θεοτόκου (Nativité de la Ste V.).
2	14	»	Δε. Ἡ Ὕψωσις τοῦ Σταυροῦ (Exhaltation de la Ste Croix).
4	16	»	Τε. Νηστεία τριήμερος τοῦ φθινοπώρου (Quatre-Temps).
6	18	»	Πα.
7	19	»	Σά.
25	7	Ὀκτωβρίου	Τε. Notre-Dame du Rosaire. (*)
20	1	Νοεμβρίου	Κυ. Τῶν Ἁγίων Πάντων (Toussaint).

(*) Ἡ ἑορτὴ αὕτη συνέστη ὑπὸ τῶν παπῶν τῆς Ρώμης πρὸς ἀνάμνησιν τῶν θαυμασίων τοῦ Χριστιανισμοῦ, συντελεσθέντων τῇ προστασίᾳ τῆς Θεοτόκου. Πανηγυρίζεται δ' αὕτη ἐξόχως ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Πέτρου, καθ' ἣν διὰ μεγάλης ἐκκλησιαστικῆς πομπῆς λιτανεύεται ἡ ἐκεῖ ἐναποτεθειμένη ἐν ἀγάλματι εἰκὼν τῆς Θεοτόκου.

© SISMANOGLIO

Π. Ν.			
21	2	Νοεμβρίου	Δε. Τῶν Κεκοιμημένων (Trépassés).
17	29	»	Κυ. Πρώτη τῆς πρὸ τῶν Χριστουγέννων νηστείας (1er Dimanche de l'Avent).
24	6	Δεκεμβρίου	Κυ. Τοῦ Ἁγίου Νικολάου (St Nicolas).
26	8	»	Τρ. Ἡ Σύλληψις τῆς Παρθένου (Immaculée Conception).
4	16	»	Τε.
6	18	»	Πα. Νηστεία τριήμερος τοῦ χειμῶνος (Quatre-Temps).
7	19	»	Σά.
13	25	»	Πα. Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ (Noël).
14	26	»	Σά. Στεφάνου τοῦ πρωτομάρτυρος (St Etienne).

ΕΟΡΤΑΙ ΑΡΜΕΝΙΚΑΙ.

1	Ἰανουαρίου	Τρ. Γκαγὰντ (Νέον Ἔτος),
6	»	Κυ. Τζουνοὺντ καὶ Μιγκιρτουτιοὺν (Γέννησις καὶ Βάπτισις τοῦ Χριστοῦ). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
7	»	Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
13	»	Κυ. Ἀνδαναγκοσιουτιοὺν (ἡ Περιτομὴ τοῦ Χριστοῦ).
14	»	Δε. Μπὰκ Ἀρατσαβουρὰτς (νηστεία πενταήμερος).
14	Φεβρουαρίου	Πέ. Διὰρν Ἰνταρὰτς (ἡ Ὑπαπαντή).
17	Μαρτίου	Κυ. Τζαγκαζὰρτ (τῶν Βαΐων).
24	»	Κυ. Ζαδδὶκ (Πάσχα).
31	»	Κυ. Νὸρ Γκυραγγὴ (Νέα Κυριακή, ἤτοι τοῦ Θωμᾶ).
7	Ἀπριλίου	Κυ. Ἀβεδοὺμ (ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου).
2	Μαΐου	Πέ. Χαμπαρτσοὺν (τῆς Ἀναλήψεως).

12	Μαΐου	Κυ. Χοκκεκαλοὺστ Πεντηκοστὲ (τῆς Πεντηκοστῆς).
8	Ἰουνίου	Σά. Κρηκὸρ Λουσαβορὶτς (Γρηγορίου τοῦ Φωτιστοῦ. Προηγοῦνται πέντε ἡμέραι νηστείας.
14	Ἰουλίου	Κυ. Βαρταβὰρ (ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Χριστοῦ). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
15	»	Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
18	Αὐγούστου	Κυ. Βεραποχούμουν Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
19	»	Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
8	Σεπτεμβρίου	Κυ. Τζουνοὺντ Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου).
15	»	Κυ. Χὰτς Βερὰτς (ἡ Ὕψωσις τοῦ Σταυροῦ). Προηγοῦνται ἓξ ἡμέραι νηστείας.
16	»	Δε. Μερελὸτς (τῶν Κεκοιμημένων).
21	Νοεμβρίου	Πέ. Ἰντσαϊούμουν Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου).
9	Δεκεμβρίου	Δε. Χηγουτιοὺν Σοὺρπ Ἀσσφατζατζνὶν (ἡ Σύλληψις τῆς ἁγίας Ἄννης).

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟΝ.

1885		1302 (*)	
6	Ἰανουαρίου	1	Ρεβὶ-οὐλ-Ἀχήρ.
4	Φεβρουαρίου	1	Δζεμαζὶ-οὐλ-Ἐββέλ.
6	Μαρτίου	1	Δζεμαζὶ-οὐλ-Ἀχήρ.
4	Ἀπριλίου	1	Ρεδζὲπ — Λεϊλέϊ-βαγαὶπ (νὺξ τῆς συλλήψεως τοῦ προφήτου).
30	»	27	» — Λεϊλέϊ – μιραάτζουν – νεμπὶ (νὺξ τῆς ἀναλήψεως τοῦ προφήτου).
4	Μαΐου	1	Σιαμπάν.
18	»	15	» — Λεϊλέϊ-μπεράτ (νὺξ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν προφήτην).
2	Ἰουνίου	1	Ραμαζάν.
16	»	15	» — Χιρκαΐ-Σερὶφ (ἡ προσκύνησις τοῦ ἱεροῦ μανδύου).
28	»	27	» — Λεϊλέϊ-Καδὴρ (νὺξ ἰσχύος).
2	Ἰουλίου	1	Σιεβὰλ — Ἤδι-φητὴρ, ἢ Σεκὲρ Βαϊράμ, ἡμέρας 3.
1	Αὐγούστου	1	Ζιλκαδέ.
30	»	1	Ζιλχιδζέ.
8	Σεπτεμβρίου	10	» — Ἤδι - ἀζχὰ, ἢ Κουρμπὰν Βαϊράμ, ἡμέρας 4.
28	»	1	Μουχαρὲμ — Νέον ἔτος 1303.

(*) Τὸ νέον παρὰ Μωαμεθανοῖς σεληνιακὸν ἔτος ἤρξατο ἀπὸ τῆς 8 Ὀκτωβρίου 1884.

7	Ὀκτωβρίου	10	Μουχαρὲμ — Γέβμι ἀσιουρὲ βακαὶ Κερμπελὰ (τὸ μαρτύριον τοῦ Κερμπελά). (*)
28	Ὀκτωβρίου	1	Σαφέρ.
26	Νοεμβρίου	1	Ρεβὶ-οὐλ-Ἐββέλ.
7	Δεκεμβρίου	12	» — Λεϊλέϊ-μεβλούδη-νεμπὶ (ἡ γέννησις τοῦ Μωάμεθ).

Σημ. Ἐκ τῶν 12 μηνῶν τοῦ μουσουλμανικοῦ ἡμερολογίου οἱ μὲν Μουχαρὲμ, Ρεβὶ-οὐλ-Ἐββὲλ, Δζεμαζὶ-οὐλ-Ἐββὲλ, Ρεδζὲπ, Ραμαζὰν καὶ Σιεβὰλ ἔχουσιν ἀνὰ τριάκοντα ἡμέρας, οἱ δὲ Σαφὲρ, Ρεβὶ-οὐλ-Ἀχὴρ, Δζεμαζὶ-οὐλ-Ἀχὴρ, Σιαμπὰν, Ζιλκαδὲ καὶ Ζιλχιδζὲ ἀνὰ 29.

Πλὴν δὲ τοῦ ἡμερολογίου τούτου, ὑπάρχει εἰσηγμένη ἀπὸ ἐτῶν ἤδη καὶ ἑτέρα χρονολογία κατὰ τὸ ἡλιακὸν ἡμερολόγιον, ἧς γίνεται χρῆσις ἐν τῷ προϋπολογισμῷ καὶ ἄλλαις ἐπισήμοις πράξεσι τῆς κυβερνήσεως. Κατὰ τὴν χρονολογίαν ταύτην τῇ 1/13 Μαρτίου 1885 ἔχουσιν οἱ Μωαμεθανοὶ 1 Μαρτίου 1301. Σημειοῦσι δὲ ἐκ τοῦ ἡμερολογίου τούτου τὰς ἑξῆς ἡμέρας:

1	Μαρτίου	Νέον ἔτος.
9	»	Νεβρούζι-Σουλτανὶ (βασιλικὴ ἡμέρα), συμπίπτουσα μετὰ τῆς ἐαρινῆς τροπῆς καὶ κυρίως πρώτη τοῦ ἔτους παρὰ Πέρσαις.
23	Ἀπριλίου	Ρούζι-Χηζὴρ (Ἅγιος Γεώργιος).
19	Αὐγούστου	Δζουλούσι-Χουμαγιοὺν (ἡ ἀνάβασις εἰς τὸν θρόνον τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου).
26	Ὀκτωβρίου	Ρούζι-Κασὴμ (**) (Ἅγιος Δημήτριος).

(*) Ἤτοι ἡ θανάτωσις τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλῆ Χουσεὶν ἐν Κερμπελᾷ (τῆς νομαρχίας Βαγδατίου). Ἑορτάζεται δ' ἡ ἡμέρα αὕτη ἐξόχως παρὰ Πέρσαις διὰ νηστειῶν, θρήνων καὶ κοπετῶν.

(**) Κασὴμ σημαίνει χωρίζειν· δηλοῖ δὲ κυρίως ἐνταῦθα τὸν χωρισμὸν τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τοῦ καλοκαιρίου.

ISMANOGLIO MEGARO

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΙΟΥΔΑΪΚΟΝ.

1885		**5645** (α)		
5	Ἰανουαρ.	1	Σεβάτ.	
19	»	15	»	Ἡμέρα ἱκεσίας ὑπὲρ τῶν ὀπωροφόρων δένδρων.
4	Φεβρουαρ.	1	Ἀδάρ.	
16	»	13	»	Νηστεία τῆς Ἐσθήρ.
17	»	14	»	Πουρὶμ (Ἀπολύτρωσις), ἑορτὴ διήμερος. (β)
5	Μαρτίου	1	Νισάν.	
18	»	14	»	Νηστεία τῶν πρωτοτόκων. (γ)
19	»	15	»	Πεσὰχ (Πάσχα), ἑορτὴ ὀκταήμερος.
4	Ἀπριλίου	1	Ἰγιάρ.	
17	»	14	»	Πεσὰχ δεύτερον. (δ)
21	»	18	»	Λὰγ-λαόμερ (τριακοστὴ τρίτη ἀπὸ τοῦ Πάσχα).
3	Μαΐου	1	Σιβάν.	
8	»	6	»	Σαβαὼθ (Πεντηκοστή), ἑορτὴ διήμερος.

(α) Τὸ νέον παρ' Ἰσραηλίταις ἔτος ἤρξατο ἀπὸ τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1884.

(β) Ἑορτὴ εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν Ἰουδαίων ἐκ τῆς πανωλεθρίας, ἣν παρεσκεύαζε κατ' αὐτῶν ὁ Ἀμὰν ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀρταξέρξου τοῦ Μακρόχειρος.

(γ) Ἡ νηστεία αὕτη τελεῖται ὑπὸ παντὸς πρωτοτόκου Ἰσραηλίτου (Βοχὸρ), εἰς ἀνάμνησιν τῆς γενομένης ἐν Αἰγύπτῳ σφαγῆς τῶν πρωτοτόκων πάσης ἀνθρωπίνης καὶ ζωϊκῆς ὑπάρξεως ὑπὸ τοῦ ἐξολοθρευτοῦ Ἀγγέλου, μιᾶς τῶν 10 πληγῶν τοῦ Φαραώ.

(δ) Ἡ ἑορτὴ αὕτη καθωρίσθη χάριν ἐκείνων, οἵτινες ἕνεκα τῶν περὶ τὴν συγκοινωνίαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους χρόνους δυσχερειῶν δὲν προέφθανον νὰ ἑορτάζωσι τὸ Πάσχα κατὰ τὴν κυρίαν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς.

2	Ἰουνίου	1	Ταμούζ.	
		17	»	Ἅλωσις τοῦ Ναοῦ. Νηστεία.
1	Ἰουλίου	1	Ἀβ.	
1	»	9	»	Ἐννάτη Ἀβ. Νηστεία ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς καταστροφῆς τοῦ Ναοῦ.
31	»	1	Ἐλούλ.	
		5646		
29	Αὐγούστου	1	Τισρί.	Νέον ἔτος. Ἑορτὴ διήμερος.
31	»	3	»	Νηστεία Γεδάλια.
7	Σεπτεμβρ.	10	»	Κιποὺρ (Ἐξιλασμός). Μεγάλη νηστεία.
12	»	15	»	Σουκὼθ (Σκηνοπηγία), ἑορτὴ ἐννεαήμερος.
28	»	1	Χεσβάν.	
27	Ὀκτωβρ.	1	Κισλέβ.	
20	Νοεμβρίου	25	»	Χανουκὰ (Ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ), ἑορτὴ ὀκταήμερος.
26	»	1	Τεβέτ.	
5	Δεκεμβρ.	10	»	Ἅλωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Νηστεία.

Σημ. Ἐκ τῶν 12 μηνῶν τοῦ ἰουδαϊκοῦ ἡμερολογίου οἱ μὲν Τισρὶ, Κεσλὲβ, Σεβὰτ, Νισὰν, Σιβὰν καὶ Ἀβ ἔχουσιν ἀνὰ 30 ἡμέρας· οἱ δὲ Τεβὲτ, Ἀδὰρ, Ἰγιὰρ, Ταμοὺζ, Ἐλοὺλ καὶ Χεσβὰν ἀνὰ 29. Παρατηρητέον ὅμως ὅτι ὅταν τὸ ἔτος, ἐμβόλιμον ὄν, περιλαμβάνῃ καὶ τὸν μῆνα Βεαδὰρ, ἀποτελούμενον ἐξ 29 ἡμερῶν, ὁ Ἀδὰρ τότε ἔχει 30 ἡμέρας.

ΕΟΡΤΑΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ.

α'. Θρησκευτικαί:

Ἡ 1η τοῦ Ραμαζὰν (2 Ἰουνίου). — Ἡ 15η τοῦ Ραμαζὰν (16 Ἰουνίου). — Αἱ τρεῖς ἡμέραι τοῦ Σεκὲρ Βαϊράμ (2, 3, 4 Ἰουλίου). — Αἱ τέσσαρες ἡμέραι τοῦ Κουρμπὰν Βαϊράμ (8, 9, 10 καὶ 11 Σεπτεμβρίου).

β'. Βασιλικαί:

Τὰ γενέθλια τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου (Βελαδὲτ Χουμαγιοὺν), ἑορταζόμενα κατὰ τὸ σεληνιακὸν ἔτος 16 Σιαμπὰν, ἤτοι 19 Μαΐου. — Ἡ ἀνάβασις εἰς τὸν θρόνον τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου (Δζουλούσι-Χουμαγιοὺν), ἑορταζομένη κατὰ τὸ ἡλιακὸν ἔτος, 19 Αὐγούστου.

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

α'. Θρησκευτικαί:

1. Νέον ἔτος.—2. Θεοφάνεια.—3. Εὐαγγελισμός.—4. Μεγάλη Παρασκευὴ καὶ Μέγα Σάββατον.—5. Κυριακὴ καὶ Δευτέρα τοῦ Πάσχα.—6. Ἅγιος Γεώργιος.— 7. Ἀνάληψις.—8. Πεντηκοστή.—9. Ἅγιοι Ἀπόστολοι.—10. Κοίμησις τῆς Θεοτόκου.—11. Ἅγιος Δημήτριος.—12.—Αἱ δύο ἡμέραι τῶν Χριστουγέννων.

β'. Βασιλικαί:

Τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Γεωργίου (23 Ἀπριλίου)—Τὰ γενέθλια αὐτοῦ (12 Δεκεμβρίου).—Τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. τῆς βασιλίσσης Ὄλγας (11 Ἰουλίου).— Τὰ γενέθλια αὐτῆς (22 Αὐγούστου).— Τὸ ὄνομα τοῦ βασιλικοῦ διαδόχου Κωνσταντίνου (21 Μαΐου).—Τὰ γενέθλια αὐτοῦ (21 Ἰουλίου).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΟΙΚΟΙ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΥΟΝΤΩΝ ΗΓΕΜΟΝΩΝ, ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΩΝ.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ.

Σουλτὰν ΑΒΔ-ΟΥΛ-ΧΑΜΙΤ-ΧΑΝ, δεύτερος τὸ ὄνομα Χαμὶτ, γεννηθεὶς 22 Σεπτεμβρίου 1842 (*), τριακοστὸς πέμπτος ἡγεμὼν τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμὰν καὶ εἰκοστὸς ἔννατος ἀπὸ ἁλώσεως, υἱὸς τοῦ Σουλτάνου Ἀβδ-οὺλ-Μεδζὶτ (γενν. 23 Ἀπριλίου 1823 καὶ ἀποθ. 25 Ἰουνίου 1861), ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον 31 Αὐγούστου 1876.

Τέκνα:

1. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Σελὴμ ἐφένδης, γενν. 11 Ἰανουαρίου 1870.
2. Πριγκηπέσσα Ζεκιὲ σουλτάνα, γεννηθεῖσα 12 Ἰανουαρίου 1871.
3. Πριγκηπέσσα Ναϊμὲ σουλτάνα, γεννηθεῖσα 5 Αὐγούστου 1876.

(*) Αἱ χρονολογίαι σημειοῦνται κατὰ τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον.

SISMANOGLIO

4. Πρίγκηψ Ἀβδ-οὺλ-Καδὶρ ἐφένδης, γενν. 23 Φεβρουαρ. 1878.
5. Πρίγκηψ Ἀχμὲτ ἐφένδης, γενν. 14 Μαρτίου 1878.

Ἀδελφοί:

1. Μεχμὲτ Μουρὰτ, γενν. 21 Σεπτεμβρίου 1840.
2. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Ρεσὰδ, γενν. 3 Νοεμβρίου 1844.
3. Πρίγκηψ Ἀχμὲτ Κεμαλεδδὶν, γενν. 3 Δεκεμβρίου 1847.
4. Πρίγκηψ Νουρεδδὶν, γενν. 14 Ἀπριλίου 1851.
5. Πρίγκηψ Σουλεϊμὰν, γενν. 12 Ἰανουαρίου 1861.
6. Πρίγκηψ Βαχιεδδὶν, γενν. 5 Δεκεμβρίου 186...

Ἀδελφαί:

1. Πριγκηπέσσα Δζεμιλὲ σουλτάνα, γενν. 18 Αὐγούστου 1843, συνεζεύχθη 3 Ἰουν. 1858 τῷ Μαχμοὺτ Δζελαλεδδὶν πασσᾷ, υἱῷ τοῦ Ἀχμὲτ Φετῆ πασσᾶ, ἀποθανόντι.
2. Πριγκηπέσσα Σενιχὲ σουλτάνα, γενν. 21 Νοεμβρ. 1851, συνεζεύχθη 7 Δεκεμ. 1876 τῷ Μαχμοὺτ πασσᾷ, υἱῷ τοῦ Χαλὶλ πασσᾶ.
3. Πριγκηπέσσα Μεδιχὰ σουλτάνα, γενν. 1 Μαρτίου 1855, σύζυγος τοῦ Νεδζὶπ βέη, υἱοῦ τοῦ Σαμῆ πασσᾶ.

Θεία:

Πριγκηπέσσα Ἀδιλὲ σουλτάνα, ἀδελφὴ τοῦ ἀποθανόντος σουλτάνου Ἀβδ-οὺλ-Μεδζὶτ, γενν. 23 Μαΐου 1826, χήρα τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ πασσᾶ (καπετὰν πασσᾶ).

Ἐξάδελφοι (τέκνα τοῦ ἀποθανόντος Ἀβδ-οὺλ-Ἀζὶζ-Χάν):

1. Πρίγκηψ Γιουσοὺφ Ἰζζεδδὶν, γενν. 11 Ὀκτωβρίου 1857.
2. Πρίγκηψ Μαχμοὺτ Δζελαλεδδὶν, γενν. 7 Νοεμβρίου 1862.
3. Πρίγκηψ Ἀβδ-οὺλ-Μεδζὶδ, γενν. 1 Ἰουνίου 1868.
4. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Σεβκὲτ, γενν. 11 Ἰουνίου 1869.
5. Πρίγκηψ Μεχμὲτ Σεϊφεδδὶν, γενν. 25 Ἰουνίου 1874.
6. Πριγκηπέσσα Σαλιχὲ σουλτάνα, γενν. 7 Αὐγούστου 1862.
7. Πριγκηπέσσα Φατιμὲ σουλτάνα, γενν. 23 Μαρτίου 1867.
8. Πριγκηπέσσα Ἐσμὰ σουλτάνα, γενν. 8 Μαρτίου 1870.
9. Πριγκηπέσσα Ἐμινὲ σουλτάνα, γενν. 21 Ὀκτωβρίου 1874.

———

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α', βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν-Σονδερβοὺγ-Γλυκσβοὺργ, τριτότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Θ' καὶ τῆς βασιλίσσης Λουΐζης, γενν. 24 Δεκεμβρίου 1845, ἐδέξατο τῇ 6 Ἰουνίου 1863 ἐν Κοπεγχάγῃ τὸ στέμμα τῆς Ἑλλάδος, προσενεχθὲν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, δυνάμει τοῦ ὑπογραφέντος τῇ 5 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν Λονδίνῳ Πρωτοκόλλου ὑπὸ τῶν τριῶν προστατίδων δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἑνώσεως τῶν Ἰονίων νήσων μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐκηρύχθη ἐνῆλιξ 27 Ἰουνίου 1863 ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀφίκετο εἰς Πειραιᾶ 30 Ὀκτωβρίου καὶ ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν τῇ 31 τοῦ αὐτοῦ· εἶναι ἀρχηγὸς τοῦ συντάγματος τοῦ ρωσσικοῦ πεζικοῦ τοῦ Νέβα ἀριθ. 1 καὶ συνταγματάρχης τοῦ 99ου πεζικοῦ συντάγματος τῆς Αὐστρίας. Ἐνυμφεύθη τῇ 27 Ὀκτωβρίου 1867 τὴν

Βασίλισσαν ΟΛΓΑΝ Κωνσταντινόβναν, μεγάλην δούκισσαν τῆς Ρωσσίας, γεννηθεῖσαν 3 Σεπτεμβρίου 1851, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς Κωνσταντίνου Νικολαΐεβιτς, ἀδελφοῦ τοῦ πρώην αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας καὶ θείου τοῦ νῦν. Φέρει τὸν τιμητικὸν τίτλον κυβερνήτου τοῦ β' πληρώματος τοῦ ρωσσικοῦ στόλου.

Τέκνα:

1. Κωνσταντῖνος, διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, γενν. ἐν Ἀθήναις 2 Αὐγούστου 1868.
2. Γεώργιος, γενν. ἐν Κερκύρᾳ 24 Ἰουνίου 1869.
3. Ἀλεξάνδρα, γενν. ἐν Κερκύρᾳ 30 Αὐγούστου 1870.
4. Νικόλαος, γενν. ἐν Ἀθήναις 21 Ἰανουαρίου 1871.
5. Μαρία, γενν. ἐν Ἀθήναις 3 Μαρτίου 1876.
6. Ἀνδρέας, γενν. ἐν Ἀθήναις 20 Ἰανουαρίου 1882.

———

ΡΟΥΜΑΝΙΑ.

Κάρολος Α', βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας, ἐκ τοῦ οἴκου Χοεντζόλλερν, δυτικὸς τὸ δόγμα, γενν. 20 Ἀπριλίου 1839, ἐκλεχθεὶς ὡς

ἡγεμὼν, μετὰ δικαιώματος διαδοχῆς, τῆς Ρουμανίας, 20 Ἀπριλίου 1866, ἀνεκηρύχθη βασιλεὺς τῆς Ρουμανίας ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους 26 Μαρτίου 1881 καὶ ἐστέφθη 22 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἐνυμφεύθη 15 Νοεμβρίου 1869 τὴν βασίλισσαν Ἐλισάβετ, λουθηρανὴν τὸ δόγμα, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος πρίγκηπος Ἑρμάνου τοῦ Οὐϊέδου, γενν. 29 Δεκεμβρίου 1843.— Ἄτεκνοι.

ΣΕΡΒΙΑ.

Μιλάνος Ὀβρένοβιτς Α', βασιλεὺς τῆς Σερβίας, γενν. 22 Αὐγούστου 1854, ἀνηγορεύθη ἡγεμὼν μὲν τῆς Σερβίας τῇ 2 Ἰουλίου 1868, κηρυχθεὶς ἐνῆλιξ 22 Αὐγούστου 1872, τῇ δὲ 6 Μαρτίου 1882 βασιλεὺς τῆς Σερβίας διὰ ψηφίσματος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἐνυμφεύθη 17 Ὀκτωβρίου 1875 τὴν βασίλισσαν Ναθαλίαν, θυγατέρα τοῦ ῥώσσου συνταγματάρχου Κέσκω καὶ τῆς Πουλχερίας, πριγκηπέσσης Στούρτζα, γεννηθεῖσαν 7 Σεπτεμβρίου 1859.

Τέκνον: Πρίγκηψ Ἀλέξανδρος, διάδοχος, γενν. 14 Αὐγούστου 1876.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ.

Νικόλαος Α' Πέτροβιτς Νιέγος, ἡγεμὼν καὶ ἄρχων (ὁσποδὰρ) τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῶν Βερδῶν, γενν. 7 Ὀκτωβρίου 1841, ἐκ πατρὸς μὲν τοῦ ἀποθ. ἀρχιβοεβόδα Μίρκου Πέτροβιτς Νιέγος, μητρὸς δὲ Στάνες Μαρτίνοβιτς, ἀνηγορεύθη ἐν Κεττίγνῃ τῇ 14 Αὐγούστου 1860 διαδεξάμενος τὸν θεῖον αὐτοῦ πρίγκηπα Δανίλον Α' (ἀποθ. τῇ 13 Αὐγούστου 1860). Ἐνυμφεύθη 8 Νοεμβρίου 1860 τὴν ἡγεμονίδα Μιλέναν (Ἀκριβὴν), θυγατέρα τοῦ Στεφάνου Βούκοτιτς, γερουσιαστοῦ, βοεβόδα καὶ ἀρχηγοῦ τῆς ἡγεμονικῆς φρουρᾶς, γενν. 3 Μαΐου 1847.

Τέκνα:

1. Πριγκηπέσσα Ζόρκα, γενν. 23 Δεκεμβρίου 1864, συνεζεύχθη 12 Αὐγούστου 1883 τῷ πρίγκηπι Γεωργίῳ Καραγεώργεβιτς. — 2. Πριγκηπέσσα Μιλίκα, γενν. 26 Ἰουλίου 1866. — 3. Πριγκηπέσσα Στάνα (Ἀναστασία), γενν. 4 Ἰανουαρίου 1867.—4. Πριγκ. Σοφία, γενν. τῷ 1868.— 5. Πριγκ. Μαρίκα, γενν. 7 Μαρτίου 1869.— 6. Πρίγκηψ Δανίλος-Ἀλέξανδρος (διάδοχος), γενν. 29 Ἰουνίου 1871.—7. Πριγκ. Ἑλένα, γενν. 8 Ἰανουαρίου 1875.— 8. Πρίγκ. Μίρκο (Δημήτριος), γενν. 17 Ἀπριλίου 1879. — 9. Πριγκ. Ζένια (Ζηνοβία), γενν. 22 Ἀπριλίου 1881.

Θεία:

Πριγκηπέσσα Δαρίγκα Κβεκβιτσέβα, ἐκ τοῦ σερβικοῦ οἴκου Κβέκβιτς, γενν. τῷ 1839. Συνεζεύχθη τῷ πρίγκηπι Δανίλῳ τῷ 1855 καὶ ἐχήρευσε 13 Ἀπριλίου 1860. — Θυγάτηρ αὐτῆς: Πριγκηπέσσα Ὄλγα, γενν. 19 Μαρτίου 1859.

ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ.

ΑΥΣΤΡΙΑ.

Φραγκῖσκος Ἰωσὴφ Α' Κάρολος, αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, βασιλεὺς ἀποστολικὸς τῆς Οὐγγαρίας, βασιλεὺς τῆς Βοημίας, Δαλματίας, Κροατίας, Σκλαβωνίας, Γαλικίας, Λοδομερίας καὶ Ἰλλυρίας, βασιλεὺς Ἱερουσαλὴμ, ἀρχιδοὺξ τῆς Αὐστρίας, Μέγας δοὺξ Τοσκάνης καὶ Κρακοβίας, δοὺξ Λοθριγκίας, Σαλσβούργου, Στυρίας, Καρινθίας, Καρνιόλης καὶ Βουκοβίνης, Μέγας ἡγεμὼν Τρανσυλβανίας, μαργράβος Μοραβίας, δοὺξ τῆς Ἄνω καὶ Κάτω Σιλεσίας, Μοδένης, Πάρμης, Πλακεντίας καὶ Γουαστάλλας, Ἀουσβίτσης καὶ Ζατὸρ, Τεσκένης, Φριούλης, Ραγούζης καὶ Ζάρας, κόμης ἡγεμονικὸς Ἀψβούργου, Τυρόλου, Κυβούργου, Γόριτς καὶ Γραδίσκας, Αὐθέντης Τριδέντου καὶ Βριξένης, μαργράβος τῆς Ἄνω καὶ Κάτω Λουσατίας καὶ Ἰστρίας, κόμης Χοενέμβης, Φελδκίρσης, Βριγαντίας, Σονεμβέργης κτλ., ἄρχων Τεργέστης, Καττάρου καὶ Μάρχης κτλ., γενν. 18 Αὐγούστου 1830, υἱὸς τοῦ ἀρχιδουκὸς Φραγκίσκου Καρόλου Ἰω-

ISMANOGLIO

σὴφ (ἀποθ. 8 Μαρτίου 1878) καὶ τῆς ἀρχιδουκίσσης Σοφίας (ἀποθ. 28 Μαΐου 1872), διεδέξατο τὸν θεῖον αὐτοῦ αὐτοκράτορα Φερδινάνδον Α′, παραιτηθέντα 2 Δεκεμβρίου 1848, ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Φραγκίσκου Καρόλου, παραιτηθέντος τοῦ δικαιώματος τῆς διαδοχῆς, στεφθεὶς καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας 8 Ἰουνίου 1867. Ἐνυμφεύθη 24 Ἀπριλίου 1854 τὴν

Ἐλισάβετ-Ἀμαλίαν-Εὐγενίαν, αὐτοκράτειραν τῆς Αὐστρίας καὶ βασίλισσαν τῆς Οὐγγαρίας, γενν. 24 Δεκεμβρίου 1837, θυγατέρα τοῦ Μαξιμιλιανοῦ-Ἰωσὴφ, δουκὸς βαυαρικοῦ δουκάτου.

Τέκνα:

1. Ἀρχιδούκισσα Κισήλη-Λουΐζα-Μαρία, γενν. 12 Ἰουλίου 1856, σύζυγος τοῦ Λεοπόλδου-Μαξιμιλιανοῦ, πρίγκηπος Βαυαρίας.

2. Ἀρχιδοὺξ Ροδόλφος-Φραγκῖσκος-Κάρολος-Ἰωσὴφ, ἐπίδοξος διάδοχος, γενν. 21 Αὐγούστου 1858, διοικητὴς τῆς 9ης μοίρας τοῦ πεζικοῦ, ἀντιναύαρχος, κτήτωρ τοῦ συντάγματος τοῦ πεζικοῦ ἀριθ. 19 καὶ τοῦ συντάγματος τοῦ πυροβολικοῦ ἀριθ. 2, ἀρχηγὸς τοῦ β′ πρωσσικοῦ συντάγματος τῶν Λογχοφόρων τοῦ Βρανδεβούργου ἀρ. 11, ἀρχηγὸς τοῦ ῥωσσικοῦ συντάγματος Σέβσκη ἀρ. 34, κτήτωρ τοῦ συντάγματος τῶν Βαυαρῶν θωρακοφόρων κτλ., ἐνυμφεύθη ἐν Βιέννῃ 10 Μαΐου 1881 τὴν ἀρχιδούκισσαν Στεφανίαν-Κλοτίλδην-Λουΐζαν-Ἑρμινίαν-Μαρίαν-Καρλότταν, δούκισσαν Σαξωνίας καὶ πριγκηπέσσαν Σὰξ-Κοβοὺργ-Γόθα, γενν. 21 Μαΐου 1864, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων Λεοπόλδου καὶ τῆς βασιλίσσης Μαρίας-Ἑρριέττης.— Τέκνον αὐτῶν ἀρχιδούκισσα Ἐλισάβετ-Μαρία-Ἑρριέττα-Στεφανία-Κισήλη, γενν. 2 Σεπτεμβρίου 1883.

3. Ἀρχιδούκισσα Μαρία-Βαλερία-Ματθίλδη-Ἀμαλία, γενν. 22 Ἀπριλίου 1868.

ΒΕΛΓΙΚΗ.

[Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική, διεπομένη ὑπὸ συντάγματος ἀπὸ τῆς 7 Φεβρουαρίου 1831. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐξασκεῖται συλλήβδην ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, ἡ δ' εἰσήγησις τῶν νόμων ἀνήκει καὶ εἰς τὰς τρεῖς ταύτας νομοθετικὰς ἐξουσίας· ἕκαστος ὅμως νόμος, ἀναγόμενος

εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους, ἢ εἰς τὴν στρατολογίαν, δέον πρότερον νὰ ψηφίζηται ὑπὸ τῆς Βουλῆς. Ἀποτελεῖται δὲ τὸ βουλευτικὸν σῶμα ἐκ μελῶν 132, ἐκλεγομένων ἐπὶ τετραετίαν, ὧν τὰ ἡμίση ἀνανεοῦνται διὰ νέας ἐκλογῆς κατὰ διετίαν. Πᾶς ἐκ γενετῆς Βέλγος, ἢ ὁ τυχὼν τῆς μεγάλης πολιτογραφήσεως, ἀπολαύων τῶν ἀστικῶν δικαιωμάτων, διαμένων ἐν Βελγικῇ καὶ ἔχων ἡλικίαν 25 ἐτῶν, εἶναι ἐκλέξιμος. Ἡ Γερουσία ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν 66, ἐκλεγομένων ἐπὶ ὀκταετίαν, ὧν τὰ ἡμίση ἀνανεοῦνται διὰ νέας ἐκλογῆς κατὰ τετραετίαν. Πᾶς Βέλγος, ἄγων τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ τελῶν ἀμέσους φόρους ἐκ φρ. 2116.40, εἶναι ἐκλέξιμος. Αἱ ἐκλογαὶ εἰσιν ἄμεσοι, πᾶς δὲ Βέλγος, ἔχων ἡλικίαν 21 ἐτῶν καὶ τελῶν ἀμέσους φόρους ἐκ φρ. 42.32, κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλογέως.]

Λεοπόλδος Β′ Λουδοβῖκος-Φίλιππος-Μάριος-Βίκτωρ, βασιλεὺς τῶν Βέλγων, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, πρίγκηψ τοῦ Σὰξ-Κοβοὺργ-Γόθα, γενν. 9 Ἀπριλίου 1835, υἱὸς τοῦ βασιλέως Λεοπόλδου Α′ (γενν. 16 Δεκεμβρίου 1790, ἐκλεγέντος βασιλέως 4 Ἰουνίου 1831 ὑπὸ τῆς βελγικῆς συνόδου) καὶ τῆς δευτέρας αὐτοῦ συζύγου βασιλίσσης Λουΐζης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου-Φιλίππου, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀποθανόντα τῇ 10 Δεκεμβρίου 1865. Ἐνυμφεύθη 22 Αὐγούστου 1853 τὴν Μαρίαν-Ἑρριέτταν-Ἄνναν, ἀρχιδούκισσαν τῆς Αὐστρίας, γενν. 23 Αὐγούστου 1836.

Τέκνα:

1. Πριγκηπέσσα Λουΐζα (γενν. 1858), σύζυγος τοῦ πρίγκηπος Φιλίππου τοῦ Σὰξ-Κοβοὺργ-Γόθα.—2. Πριγκηπέσσα Στεφανία (γενν. 1864), συζευχθεῖσα 10 Μαΐου 1881 τῷ διαδόχῳ τῆς Αὐστρίας ἀρχιδουκὶ Ροδόλφῳ.—3. Πριγκ. Κλημεντίνη (γενν. 1872).

Τοῦ οἴκου τούτου γόνος, ἡ πριγκηπέσσα Καρλόττα, ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως (γενν. 1838), συνεζεύχθη 27 Ἰουλίου 1857 τῷ Φερδινάνδῳ-Μαξιμιλιανῷ-Ἰωσὴφ, ἀρχιδουκὶ τῆς Αὐστρίας καὶ αὐτοκράτορι γενομένῳ τοῦ Μεξικοῦ ἀπὸ τῆς 10 Ἀπριλίου 1864, χηρεύσασα 14 Ἰουνίου 1867.

ΓΑΛΛΙΑ.

[Τὸ νῦν ἐν Γαλλίᾳ ἐπικρατοῦν δημοκρατικὸν πολίτευμα ἀνεκηρύχθη τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου 1870. Τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐξασκουμένης ὑπὸ δύο σωμάτων, ἤτοι τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας, διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Φεβρουαρίου 1875 νόμου,

ISMANOGLIO

ἡ μὲν Βουλὴ συγκροτεῖται διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας, τῆς δὲ Γερουσίας, συγκειμένης ἐκ 300 μελῶν, τὰ μὲν 225 ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν νομῶν καὶ τῶν ἀποικιῶν, τὰ δὲ 75 ὑπὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ὁ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκλέγεται δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας ὑπὸ τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς, συνερχομένων εἰς ἐθνοσυνέλευσιν. Ἡ ἐξουσία τοῦ προέδρου διαρκεῖ ἐπὶ ἑπταετίαν, μεθ' ἣν δύναται καὶ αὖθις νὰ ἐκλεγῇ. Νομοθετεῖ μετὰ τῶν μελῶν τῶν δύο βουλῶν, δημοσιεύει τοὺς νόμους, ἐφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, κέκτηται τὸ δικαίωμα τῆς χάριτος, τῆς ἀμνηστίας μόνον διὰ νόμου χορηγουμένης· ἄρχει τῶν κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν δυνάμεων τοῦ Κράτους, αὐτὸς διατίθησι τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ὑπουργήματα, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς διαλύσεως τῆς Βουλῆς, τῇ γνωμοδοτήσει τῆς Γερουσίας, πρὸ τῆς νομίμου λήξεως τῆς περιόδου. Οἱ ὑπουργοὶ ὑπέχουσιν ἀλληλεγγύως τὴν εὐθύνην τῆς γενικῆς πολιτικῆς τῆς κυβερνήσεως ἐνώπιον τῶν βουλῶν, ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας μόνον ἐν περιπτώσει ἐσχάτης προδοσίας εὐθύνεται.]

Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας: Ἰούλιος Γρεβῦ, ἐκλεγεὶς τῇ 30 Ἰανουαρίου 1879.

Πρόεδρος τῆς Γερουσίας: Λερουαγιέ.

Πρόεδρος τῆς Βουλῆς: Ἐρρῖκος Βρισσόν.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

[Τὴν γερμανικὴν ὁμοσπονδίαν ἀποτελοῦσι τὰ ἑπόμενα 25 κράτη, ἐξ ὧν ἔχουσιν ἐν τῷ ὁμοσπονδιακῷ συμβουλίῳ ψήφους 17 ἡ Πρωσσία, 6 ἡ Βαυαρία, 5 ἡ Σαξωνία, 4 ἡ Βυρτεμβέργη, 3 ἡ Βάδη, 3 ἡ Ἔσση, 2 τὸ Μεκλεμβοῦργον-Σχβερῖν καὶ ἀνὰ μίαν τὰ λοιπὰ κρατίδια, ὡς καὶ ἑκάστη τῶν τριῶν ἐλευθέρων πόλεων· τὸ ὅλον ψήφους 58. Ἕκαστον μέλος τῆς ὁμοσπονδίας δύναται νὰ διορίζῃ τοσούτους πληρεξουσίους ἐν τῷ ὁμοσπονδιακῷ συμβουλίῳ, ὅσας ψήφους κατέχει.]

ΠΡΩΣΣΙΑ.

Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος Α' Λουδοβῖκος, αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας κτλ., γενν. 22 Μαρτίου 1797, υἱὸς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου Γ' καὶ τῆς βασιλίσσης Λουΐζης ἐκ Μεκλεμβούρβου-Στρέλιτς· ἐγένετο ἀντιβασιλεὺς 9 Ὀκτωβρίου 1858 καὶ διεδέξατο 2 Ἰανουαρίου 1861 ὡς βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Φρειδερῖκον-Γουλιέλμον Δ', ἐστέφθη 18 Ὀκτωβρίου 1861, ἀπὸ δὲ τῆς 18 Ἰανουαρίου 1871 ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας. Ἐνυμφεύθη 11 Ἰουνίου 1829 τὴν Αὐγοῦσταν-Μαρίαν-

Λουΐζαν-Αἰκατερίνην, αὐτοκράτειραν τῆς Γερμανίας καὶ βασίλισσαν τῆς Πρωσσίας, γενν. 30 Σεπτεμβρίου 1811, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Σὰξ-Βεϊμὰρ Καρόλου-Φρειδερίκου, φέρουσαν τὸν τίτλον ἀρχηγοῦ τοῦ 4ου συντάγματος τῆς φρουρᾶς ἀρ. 4.

Τέκνα:

1. Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος-Νικόλαος-Κάρολος, ἐπίδοξος διάδοχος, αὐτοκρατορικὸς καὶ βασιλικὸς πρίγκηψ τῆς Πρωσσίας, γενν. 18 Ὀκτωβρίου 1831, στρατάρχης, γενικὸς ἔφορος τῆς 4ης ἐποπτείας τοῦ στρατοῦ τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, στρατάρχης τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ, πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἀμύνης, ἀρχηγὸς τοῦ 1ου συντάγματος τῶν ἐπιλέκτων τῆς Ἀνατολικῆς Πρωσσίας ἀρ. 1, τοῦ 5ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ τῆς Βεστφαλίας ἀρ. 53, τοῦ 2ου συντάγματος τῶν δραγόνων τῆς Σιλεσίας ἀρ. 8, τοῦ 2ου συντάγματος τῶν ἐπιλέκτων τῆς Σιλεσίας ἀρ. 11, καὶ τοῦ 6ου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ τῆς Βάδης ἀρ. 114, ὡς καὶ τοῦ σαξωνικοῦ συντάγματος τῶν οὐσσάρων ἀρ. 2, τοῦ συντάγματος τῶν ρώσσων οὐσσάρων ἀρ. 11, κτήτωρ τοῦ συντάγματος τοῦ αὐστριακοῦ πεζικοῦ ἀρ. 20, καὶ τοῦ συντάγματος τῶν βαυαρῶν λογχοφόρων ἀρ. 1. Συνεζεύχθη 25 Ἰανουαρίου 1858 τὴν

Βικτωρίαν-Ἀδελαΐδα-Μαρίαν-Λουΐζαν, αὐτοκρατορικὴν καὶ βασιλικὴν πριγκηπέσσαν, πρωτότοκον θυγατέρα τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας, γενν. 21 Νοεμβρίου 1840, φέρουσαν τὸν τίτλον δευτέρου ἀρχηγοῦ τοῦ 2ου συντάγματος τῶν οὐσσάρων ἀρ. 2.

Ὁ πρωτότοκος αὐτῶν υἱός, Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος-Βίκτωρ-Ἀλβέρτος, γενν. 27 Ἰανουαρίου 1859, ἐνυμφεύθη 27 Φεβρουαρίου 1881 τὴν πριγκηπέσσαν Αὐγοῦσταν-Βικτωρίαν τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν (γενν. 22 Ἰανουαρίου 1858) καὶ ἐγέννησεν ἐξ αὐτῆς δύο τέκνα ἄρρενα.

2. Πριγκηπέσσα Λουΐζα-Μαρία-Ἐλισάβετ, γενν. 3 Δεκεμβρίου 1838, συνεζεύχθη τῷ μεγάλῳ δουκὶ Φρειδερίκῳ-Γουλιέλμῳ-Λουδοβίκῳ τῆς Βάδης, τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1856.

Ἀδελφή:

Πριγκηπέσσα Φρειδερίκα-Βιλελμίνη-Ἀλεξανδρίνη-Μαρία-Ἑλένη,

SISMANOGLIO

γενν. 23 Φεβρουαρίου 1803· χήρα τοῦ μεγάλου δουκὸς Παύλου-Φρειδερίκου τοῦ Μεκλεμβούργου-Σχβέριν, ἀποθανόντος τῇ 7 Μαρτίου 1842· φέρει τὸν τίτλον β' ἀρχηγοῦ τοῦ α' συντάγματος τῶν ἐπιλέκτων τῆς φρουρᾶς τοῦ Βρανδεβούργου ἀρ. 8.

Ἀνεψιοὶ καὶ ἀνεψιαί:

1. Πρίγκηψ Φρειδερῖκος-Κάρολος-Νικόλαος, γεννηθεὶς 20 Μαρ. 1828, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Φρειδερίκου-Καρόλου-Ἀλεξάνδρου (γενν. 29 Ἰουνίου 1801 καὶ ἀποθ. 21 Ἰανουαρίου 1883), ἐπίτιμος ταξίαρχος τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ, στρατάρχης, γενικὸς ἔφορος τῆς γ' ἐποπτείας τοῦ γερμανικοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ, ἐπόπτης τοῦ ἱππικοῦ, στρατάρχης τοῦ ρωσσικοῦ στρατοῦ, ἀρχηγὸς τοῦ 8ου φερωνύμου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ ἀρ. 64, καὶ τῶν οὐσσάρων ἀρ. 3 τοῦ Βρανδεβούργου, β' ἀρχηγὸς τοῦ α' συντάγματος τῶν ἐπιλέκτων τῆς ἐθνοφρουρᾶς, ἀρχηγὸς 2 ρωσσικῶν συνταγμάτων, ὡς καὶ τοῦ τῶν αὐστριακῶν οὐσσάρων ἀριθ. 7. Ἐνυμφεύθη 29 Νοεμβρίου 1854 τὴν πριγκηπέσσαν Μαρίαν-Ἄνναν, τὴν ἐξ Ἀγχάλτης, γενν. 14 Σεπτεμβρίου 1837 καὶ φέρουσαν τὸν τίτλον ἀρχηγοῦ τοῦ β' συντάγματος τῶν δραγόνων τοῦ Βρανδεβούργου ἀρ. 12. Ἐκ ταύτης ἐγεννήθησαν τέκνα τέσσαρα: Πριγκηπέσσα Μαρία, χήρα τοῦ πρίγκηπος Ἐρρίκου τῶν Κάτω Χωρῶν ἀπὸ τοῦ 1879.—Πριγκ. Ἐλισάβετ, σύζυγος τοῦ μεγάλου δουκὸς Αὐγούστου, διαδόχου τοῦ Ὀλδεμβούργου. — Πριγκ. Λουΐζα-Μαργαρίτα, σύζυγος τοῦ τριτοτόκου υἱοῦ τῆς βασιλίσσης τῆς Μ. Βρετανίας Ἀρθούρου, δουκὸς τοῦ Κονάουτ.—Πρίγκηψ Φρειδερῖκος-Λεοπόλδος, ὑπολοχαγὸς ἐν τῷ α' πεζικῷ συντάγματι τῆς φρουρᾶς.

2. Πριγκ. Μαρία-Λουΐζα-Ἄννα, γενν. 1 Μαρ. 1829· συνεζεύχθη 27 Ἰουν. 1854 τῷ Ἀλεξίῳ-Γουλιέλμῳ, λανδγράβῳ τῆς Ἔσσης-Φιλίππσθαλ-Βαρσφέλδης, ἀφ' οὗ διεζεύχθη τῇ 6 Μαρ. 1861.

3. Πριγκ. Μαρία-Ἄννα-Φρειδερῖκα, γενν. 17 Μαΐου 1836, συνεζεύχθη 26 Μαΐου 1853 τῷ Φρειδερίκῳ-Γουλιέλμῳ-Γεωργίῳ-Ἀδόλφῳ, λανδγράβῳ τῆς Ἔσσης.

4. Πρίγκηψ Φρειδερῖκος-Νικόλαος-Ἀλβέρτος, γενν. 8 Μαΐου 1837, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Φρειδερίκου-Ἀλβέρτου (ἀποθ. 14 Ὀκτωβρίου 1872).

5. Φρειδερῖκα-Ἀλεξανδρίνη, γενν. 1 Φεβρ. 1842, χήρα τοῦ δουκὸς τοῦ Μεκλεμβούργου-Σχβέριν ἀπὸ τοῦ 1879.

ΒΑΥΑΡΙΑ.

Λουδοβῖκος Β' Ὄθων - Φρειδερῖκος - Γουλιέλμος, βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας, κόμης παλατῖνος τοῦ Ρήνου (bei Rhein), δοὺξ Βαυαρίας, Φραγκωνίας καὶ Σουαβίας, γενν. 25 Αὐγ. 1845, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Μαξιμιλιανὸν Β' 10 Μαρ. 1864, κτήτωρ 4 βαυαρικῶν συνταγμάτων καὶ τοῦ 5ου συντάγματος τοῦ αὐστριακοῦ πεζικοῦ, ἀρχηγὸς τοῦ α' συντάγματος τῶν ρώσσων λογχοφόρων «Πετρουπόλεως», ὡς καὶ τοῦ α' συντάγματος τῶν πρώσσων οὐσσάρων τῆς Βεστφαλίας ἀρ. 8.— Ἄγαμος.

Ἀδελφός: Πρίγκηψ Ὄθων-Γουλιέλμος-Λουϊτπόλδος-Ἀδαλβέρτος-Βολδεμὰρ, γενν. 27 Ἀπριλ. 1848, ἀντιστράτηγος, ἱππότης τοῦ τάγματος τοῦ χρυσομάλλου δέρατος κτλ.

ΣΑΞΩΝΙΑ.

Βασίλειον.— Ἀλβέρτος-Φρειδερῖκος-Αὔγουστος-Ἀντώνιος-Φερδινάνδος-Ἰωσὴφ-Κάρολος-Μάριος-Βαπτιστὴς-Γουλιέλμος-Σαβέριος-Γεώργιος-Φιδέλιος, βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας, γενν. 23 Ἀπριλ. 1828, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰωάννην τῇ 29 Ὀκτωβρ. 1873· φέρει βαθμὸν στρατάρχου, ἀρχηγὸς τοῦ συντάγματος τῶν δραγόνων τῆς Ἀνατολικῆς Πρωσσίας ἀρ. 10 κτλ. Ἐνυμφεύθη 18 Ἰουνίου 1853 τὴν βασίλισσαν Καρολίναν, θυγατέρα τοῦ δανοῦ πρίγκηπος Γουσταύου τοῦ Βάζα, γενν. 5 Αὐγ. 1833. — Ἄτεκνοι.

ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ.

Βασίλειον.—Κάρολος Α' Φρειδερῖκος-Ἀλέξανδρος, βασιλεὺς τῆς Βυρτεμβέργης, γενν. 6 Μαρτ. 1823, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Γουλιέλμον Α' τῇ 25 Ἰουν. 1864, ἀρχηγὸς τοῦ συντάγματος τῶν ρώσσων δραγόνων (Νίσνι-Νοβγορὸδ), τοῦ συντάγματος τῶν αὐστριακῶν οὐσσάρων ἀρ. 6, δύο βυρτεμβεργικῶν συνταγμάτων καὶ τοῦ α' πρωσσικοῦ συντάγματος τοῦ πεζικοῦ τοῦ Ρήνου ἀρ. 25. Ἐνυμφεύθη

13 Ἰουλ. 1846 τὴν βασίλισσαν Ὄλγαν Νικολαϊέβναν, θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Νικολάου Α′, γενν. 11 Σεπτεμβρ. 1822 καὶ φέρουσαν τὸν τίτλον ἀρχηγοῦ τοῦ 3ου συντάγματος τῶν οὐσσάρων τῆς Ἐλισαβετοπόλεως, τοῦ συντάγματος τῶν ἐπιλέκτων τῆς Βυρτεμβέργης ἀρ. 119 καὶ τοῦ 1ου συντάγματος τῶν βυρτεμβεργίων δραγόνων ἀρ. 25. — Ἄτεκνοι.

—

ΒΑΔΗ.

Μέγα δουκάτον. — Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος-Λουδοβῖκος, μέγας δοὺξ τῆς Βάδης, γενν. 9 Σεπτεμ. 1826, υἱὸς τοῦ μεγάλου δουκὸς Καρόλου-Λεοπόλδου-Φρειδερίκου (ἀποθ. τῷ 1852) καὶ τῆς πριγκ. Σοφίας-Βιλελμίνης (ἀποθ. 6 Ἰουλ. 1865) τῆς ἐκ Σουηδίας· διεδέξατο ὡς ἀνθηγεμὼν τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ του μεγάλου δουκὸς Λουδοβίκου Β′ 24 Ἀπριλ. 1852 καὶ ἔλαβε τὸν ὁριστικὸν τίτλον μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης 5 Σεπτεμ. 1856. Ἐνυμφεύθη 20 Σεπτεμ. 1856 τὴν μεγάλην δούκισσαν Λουΐζαν-Μαρίαν-Ἐλισάβετ, γενν. 3 Δεκεμβ. 1838, θυγατέρα τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου Α′.

Τέκνα: 1. Μέγας δοὺξ Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος-Αὔγουστος, ἐπίδοξος διάδοχος, γενν. 9 Ἰουλ. 1857.—2. Σοφία-Μαρία-Βικτωρία, γενν. 7 Αὐγ. 1862, συνεζεύχθη 20 Σεπτεμβ. 1881 τῷ ἐπιδόξῳ διαδόχῳ τῆς Σουηδίας Ὀσκὰρ-Γουσταύῳ-Ἀδόλφῳ (γενν. 1858).—3. Λουδοβῖκος-Γουλιέλμος-Κάρολος, γενν. 12 Ἰουνίου 1865.

—

ΕΣΣΗ.

Μέγα δουκάτον. — Λουδοβῖκος Δ′, μέγας δοὺξ τῆς Ἔσσης καὶ τοῦ Ρήνου (bei Rhein) κτλ., γενν. 12 Σεπτεμβρ. 1837, διεδέξατο 13 Ἰουν. 1877 τὸν θεῖόν του μέγαν δοῦκα Λουδοβῖκον Γ′, ἀντιστράτηγος τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ καὶ ἀρχηγὸς διαφόρων συνταγμάτων, τῆς Ἔσσης, τῆς Βαυαρίας καὶ τῆς Πρωσσίας. Ἐνυμφεύθη 1 Ἰουλ. 1862 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἀλίκην-Ματθίλδην-Μαρίαν, θυγατέρα τῆς βασιλίσσης τῆς Μ. Βρετανίας Βικτωρίας καὶ τοῦ πρίγκηπος Ἀλβέρτου.

Τέκνα: Πριγκηπέσσα Βικτωρία (γενν. 1863). — Πριγκ. Ἐλισάβετ (γενν. 1864).—Πριγκ. Εἰρήνη (γενν. 1866).—Πρίγκηψ Ἐρνέστος-Λουδοβῖκος (1868).—Πριγκ. Ἀλίκη (1872).

Σημ. Ἐκ τοῦ κλάδου τοῦ οἴκου τούτου Βάτεμβεργ ἑρμᾶται ὁ νῦν ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου-Λουδοβίκου-Γεωργίου-Φρειδερίκου-Αἰμιλίου (θείου τοῦ μεγ. δουκὸς Λουδοβίκου Δ′) καὶ τῆς Ἰουλίας πριγκηπέσσης τοῦ Βάτεμβεργ (θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. Μαυρικίου κόμητος Χάουκ, χρηματίσαντος ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν, Βοεβόδα κτλ. τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας), γενν. 5 Ἀπριλ. 1857 καὶ ἐκλεχθεὶς ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς ἐθνοσυνελεύσεως 29 Ἀπρ. 1879 ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀλέξανδρος Α′ μετὰ τοῦ τίτλου Ὑψηλοτάτου (Hoheit).

Τοῦ κλάδου τῆς Ἐκλεκτορικῆς Ἔσσης ἀπόγονος ἡ πριγκηπέσσα Λουΐζα (γενν. 7 Σεπτεμ. 1817), συνεζεύχθη 26 Μαΐου 1842 τῷ πρίγκηπι Χριστιανῷ, νῦν βασιλεῖ τῆς Δανίας Χριστιανῷ Θ′.

—

ΜΕΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ-ΣΧΒΕΡΙΝ.

Μέγα δουκάτον. — Φρειδερῖκος-Φραγκῖσκος Γ′, μέγας δοὺξ τοῦ Μεκλεμβούργου, πρίγκηψ τοῦ Βάδεν, Σχβέριν καὶ Ράτσβουργ κτλ., γενν. 19 Μαρτ. 1851, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ μέγαν δοῦκα Φρειδερῖκον-Φραγκῖσκον Β′ 15 Ἀπρ. 1883, στρατηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ καὶ ἀρχηγὸς διαφόρων συνταγμάτων (ρωσσικοῦ, ἀνοβερικοῦ, μεκλεμβουργικοῦ καὶ πρωσσικοῦ), ἐνυμφεύθη 24 Ἰαν. 1879 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἀναστασίαν, γενν. 28 Ἰουλ. 1860, θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς Μιχαὴλ Νικολαΐεβιτς.

Τέκνα: 1. Δούκισσα Ἀλεξανδρίνη (γενν. 1879). — 2. Φρειδερῖκος-Φραγκῖσκος (1882) ὁ καὶ διάδοχος.

Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφαί: α′) ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τοῦ πατρός του: Δοὺξ Παῦλος-Φρειδερῖκος (γενν. 1852).—Μαρία (1854), σύζυγος τοῦ μεγάλου δουκὸς Βλαδιμήρου τῆς Ρωσσίας. — Ἰωάννης-Ἀλβέρτος (1857). — β′) ἐκ τοῦ τρίτου γάμου: Ἐλισάβετ (1869). Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος (1871)—Ἀδόλφος-Φρειδερῖκος (1873)—Ἐρρῖκος (1876).

—

SISMANOGLIO

ΜΕΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ-ΣΤΡΕΛΙΤΣ.

Μέγα δουκάτον. — Φρειδερῖκος-Γουλιέλμος-Κάρολος-Γεώργιος-Ἐρνέστος-Ἀδόλφος-Γουσταῦος, μέγας δοὺξ τοῦ Μεκλεμβούργου, πρίγκηψ τοῦ Βένδεν, Σχβέριν καὶ Ράτσβουργ κτλ., γενν. 17 Ὀκτ. 1819, διεδέξατο τὸν πατέρα του μέγαν δοῦκα Γεώργιον 6 Σεπτεμ. 1860, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ, ἀρχηγὸς τοῦ 2ου συντάγματος τῶν πρώσσων λογχοφόρων τῆς Πομερανίας ἀρ. 9, κτήτωρ τοῦ συντάγματος τοῦ οὐγγρικοῦ πεζικοῦ ἀρ. 31, διδάκτωρ τοῦ πολιτικοῦ δικαίου τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης· ἐνυμφεύθη 28 Ἰουν. 1843 τὴν μεγάλην δούκισσαν Αὐγοῦστην, πριγκηπέσσαν τῆς Μ. Βρετανίας, Ἰρλανδίας καὶ Ἀνοβέρου, γενν. 19 Ἰουλ. 1822, θυγατέρα τοῦ ἀποθανόντος Ἀδόλφου δουκὸς Κανταβριγίας. — Υἱὸς αὐτοῦ: Μέγας δοὺξ διάδοχος Ἀδόλφος-Φρειδερῖκος, γενν. 22 Ἰουλ. 1848, ταγματάρχης τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ. Ἐνυμφεύθη τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἐλισάβετ τὴν ἐξ Ἀγχάλτης.

—

ΣΑΞ-ΑΛΤΕΜΒΟΥΡΓ.

Δουκάτον. — Ἐρνέστος-Φρειδερῖκος-Παῦλος-Γεώργιος-Νικόλαος, Δοὺξ τοῦ Σὰξ-Ἀλτεμβοὺργ κτλ., γενν. 16 Σεπτεμ. 1826, διεδέξατο τὸν πατέρα του δοῦκα Γεώργιον 3 Αὐγ. 1853, στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη 28 Ἀπριλ. 1853 τὴν δούκισσαν Ἀγνὴν, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. δουκὸς τῆς Ἀγχάλτης Λεοπόλδου.— Θυγάτηρ αὐτῶν πριγκηπέσσα Μαρία, γενν. 2 Αὐγ. 1854.

—

ΣΑΞ-ΒΕΙΜΑΡ-ΕΙΣΕΝΑΧ.

Μέγα δουκάτον. — Κάρολος-Ἀλέξανδρος-Αὔγουστος-Ἰωάννης, μέγας δοὺξ, λανδγράβος τῆς Θυρίγγης, μαργράβος τοῦ Μάϊσεν, κόμης τῆς Ἐνεβέργης, ἄρχων τοῦ Βλανκενχάϋν κτλ., γενν. 24 Ἰουν. 1818, διεδέξατο 8 Ἰουλίου 1853 τὸν πατέρα αὐτοῦ μέγαν δοῦκα Κάρολον-Φρειδερῖκον, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν Πρωσσίᾳ καὶ Σαξωνίᾳ, πρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου Ἰένης ἀπὸ τῆς 26 Αὐγ. 1853. Ἐνυμφεύθη 8 Ὀκτωβρ. 1842 τὴν μεγάλην δούκισσαν Βιλελμίνην-Μαρίαν-Σοφίαν-Λουΐζαν, γενν. 8 Ἀπρ. 1824, θυγατέρα τοῦ βασι-

λέως τῆς Ὁλλανδίας Γουλιέλμου Β′ (ἀποθ. 1849) καὶ τῆς Ἄννης Παυλόβνας (ἀποθ. 1865), θυγατρὸς Παύλου Α′ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας.

Τέκνα: 1. Μέγας δοὺξ διάδοχος Κάρολος-Αὔγουστος, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, γενν. 31 Ἰουλ. 1844, ἐνυμφεύθη τὴν μεγάλην δούκισσαν Παυλίναν (γενν. 1852).

2. Πριγκ. Μαρία, γενν. 20 Ἰανουαρ. 1849, σύζυγος Ἑρρίκου Ζ′ τοῦ Ρόϋς, ὑπασπιστοῦ τοῦ αὐτοκρ. Γουλιέλμου καὶ πρέσβεως ἐν Βιέννῃ.

3. Πριγκ. Ἐλισάβετ, γενν. 28 Φεβρουαρίου 1854.

Ἀδελφή: Μαρία-Λουΐζα-Αὐγοῦστα-Αἰκατερίνη, δούκισσα τῆς Σαξωνίας, γενν. 30 Σεπτεμ. 1811, συνεζεύχθη 11 Ἰουν. 1829 τῷ τότε πρίγκηπι καὶ νῦν αὐτοκράτορι τῆς Γερμανίας Γουλιέλμῳ Α′.

—

ΣΑΞ-ΚΟΒΟΥΡΓ-ΓΟΘΑ.

Δουκάτον. — Ἐρνέστος Β′ Αὔγουστος-Κάρολος-Ἰωάννης-Λεοπόλδος-Ἀλέξανδρος-Ἐδουάρδος, δοὺξ Σὰξ-Κοβοὺργ-Γόθα, Ζούλιερς, Κλέβης καὶ Βέργης, Ἐγγέρνης καὶ Βεστφαλίας, λανδγράβος Θυρίγγης, μαργράβος Μάϊσεν, κόμης ἡγεμονικὸς Ἐννεβέργης, κόμης Μάρχης καὶ Ραβενσβέργης, ἄρχων Ραβενσταΐν καὶ Τόννας, γενν. 21 Ἰουν. 1818, διαδεξάμενος τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἐρνέστον Α′ 29 Ἰαν. 1844, στρατηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ ἱππικοῦ καὶ ἀντιστράτηγος τοῦ σαξωνικοῦ, ἀρχηγὸς τοῦ συντάγματος τῶν πρώσσων θωρακοφόρων τοῦ Μαγδεβούργου ἀρ. 7, ἐνυμφεύθη 3 Μαΐου 1842 τὴν μεγ. δούκισσαν Ἀλεξανδρίνην, γενν. 6 Δεκεμβρίου 1820, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. μεγ. δουκὸς τῆς Βάδης Λεοπόλδου.

Ἐξάδελφος: Πρίγκηψ Φερδινάνδος (γενν. 1816), ἐνυμφεύθη 9 Ἀπρ. 1836 τὴν Μαρίαν Β′ βασίλισσαν τῆς Πορτογαλίας, ἀποθ. 15 Νοεμβρ. 1853.

Ἡ ἐπιζῶσα θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου-Φιλίππου πριγκηπέσσα Κλημεντίνη ὑπῆρξε σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ τούτου, πρίγκηπος Αὐγούστου (ἀποθ. 26 Ἰουλ. 1881).

—

ΣΑΞ-ΜΕΙΝΙΓΚΕΝ-ΧΙΛΔΒΟΥΡΓΑΟΥΣΕΝ.

Δουκάτον. — Γεώργιος Β', δοὺξ τοῦ Σὰξ-Μεΐνιγκεν κτλ., γενν. 2 Ἀπριλ. 1826. Διεδέξατο 20 Σεπτεμβρ. 1866 τὸν πατέρα αὐτοῦ δοῦκα Βερνάρδον παραιτηθέντα· φέρει βαθμὸν πρώσσου στρατηγοῦ, ἀρχηγὸς τοῦ 2ου συντάγματος τοῦ πρωσσικοῦ πεζικοῦ τῆς Θυρίγγης ἀρ. 32. Ἐνυμφεύθη τὸ πρῶτον 18 Μαΐου 1850 τὴν πριγκηπέσσαν Καρλότταν (γενν. 1831), θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Ἀλβέρτου τῆς Πρωσσίας, ἀποθ. 30 Μαρτ. 1855· τὸ δεύτερον 23 Ὀκτωβρ. 1858 τὴν δούκισσαν Θεοδώραν (γενν. 1839), θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Χοενλόε Λαγγεμβούργου Ἐρνέστου, ἀποθανοῦσαν 10 Φεβρ. 1872, καὶ τὸ τρίτον μοργανατικῶς 18 Μαρτ. 1873 τὴν βαρωνίδα τοῦ Ἐλδβούργου Ἑλένην.

Τέκνα: α') Ἐκ τοῦ πρώτου γάμου: 1. Πρίγκηψ διάδοχος Βερνάρδος (γενν. 1851) ἐνυμφεύθη 18 Φεβρουαρ. 1878 τὴν πριγκηπέσσαν Καρλόττταν τῆς Πρωσσίας, θυγατέρα τοῦ νῦν διαδόχου τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.—2. Πριγκ. Μαρία (γενν. 1853).— β') Ἐκ τοῦ δευτέρου γάμου: 3. Πρίγκ. Ἐρνέστος (γενν. 1859).—4. Πρίγκ. Φρειδερῖκος (γενν. 1861).

—

ΣΧΑΟΥΜΒΟΥΡΓ-ΛΙΠΠΕ.

Πριγκηπάτον. — Πρίγκηψ Ἀδόλφος-Γεώργιος, γενν. 1 Αὐγούστ. 1817, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκηπα Γεώργιον 21 Νοεμβρ. 1860, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη 25 Ὀκτωβρ. 1844 τὴν πριγκ. Ἑρμίνην (γενν. 1827) θυγατέρα τοῦ ἀποθ. πρίγκηπος τοῦ Βαλδὲκ Γεωργίου.

Τέκνα: 1. Πριγκ. Ἑρμίνη (γενν. 1845).—2. Πρίγκ. διάδοχος Γεώργιος (γενν. 1846).— 3. Πρίγκ. Ἑρμάνος (γενν. 1848).— 4. Πριγκ. Ἴδα (γενν. 1852), σύζυγος τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Ρόϋς Ἑρρίκου.—5. Πρίγκ. Ὄθων (γενν. 1854).— 6. Πρίγκ. Ἀδόλφος (γενν. 1859).

—

ΣΧΒΑΡΤΖΒΟΥΡΓ-ΣΟΝΔΕΡΧΑΟΥΖΕΝ.

Πριγκηπάτον. — Πρίγκηψ Κάρολος-Γονθιέρος, γενν. 7 Αὐγούστ. 1830, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκηπα Γονθιέρον (ἀρχηγέτην τοῦ ἡγεμονικοῦ οἴκου Σχβαρτζβούργ) παραιτηθέντα 17 Ἰουλ. 1880. Ἐνυμφεύθη 12 Ἰουν. 1869 τὴν πριγκηπέσσαν Μαρίαν, δούκισσαν τῆς Σαξωνίας (γενν 1845), θυγατέρα τοῦ ἀποθ. πρίγκηπος τοῦ Σὰξ-Ἀλτεμβούργου Ἐδουάρδου.

Ὁ ἐπιζῶν πατὴρ αὐτοῦ πρίγκηψ Γονθιέρος-Φρειδερῖκος-Κάρολος, γενν. 24 Σεπτεμβρ. 1801, διεδέξατο καὶ οὗτος τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκηπα Γονθιέρον παραιτηθέντα προφορικῶς μὲν 19 Αὐγ. 1835, γραπτῶς δὲ 3 Σεπτεμβρ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

—

ΣΧΒΑΡΤΖΒΟΥΡΓ-ΡΟΥΔΟΛΣΤΑΔΤ.

Πριγκηπάτον. — Πρίγκηψ Γεώργιος-Ἀλβέρτος, γενν. 23 Νοεμβρ. 1838, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκηπα Ἀλβέρτον 26 Νοεμβρ. 1869, ἀντιστράτηγος τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ.

—

ΡΟΥΣ.

Πριγκηπάτον (πρεσβύτερος κλάδος). — Πρίγκηψ Ἑρρῖκος ΚΒ', κόμης καὶ ἄρχων τοῦ Πλάουεν, ἄρχων τοῦ Γραΐτς, Κρανισφὲλδ, Γέρας, Σχλαΐτς καὶ Λόβενσταϊν, γενν. 28 Μαρτ. 1846, διεδέξατο 8 Νοεμβρ. 1859 τὸν ἀποθ. πατέρα αὐτοῦ Ἑρρῖκον Κ', ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, κυβερνᾷ δὲ αὐτοπροσώπως ἀπὸ τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ (28 Μαρτ. 1867)· στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη 8 Ὀκτωβρ. 1872 τὴν πριγκηπέσσαν Ἴδαν, θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Ἀδόλφου τοῦ Σχάουμβουργ-Λίππε (γενν. 1852).

Τέκνα: 1. Πρίγκηψ διάδοχος Ἑρρῖκος ΚΔ' (γενν. 1878).— 2. Πριγκ. Ἔμμα (γενν. 1881).—3. Πριγκ. Μαρία (γενν. 1882).

—

ΡΟΥΣ.

Πριγκηπάτον (νεώτερος κλάδος). — Πρίγκηψ Ἑρρῖκος ΙΔ', κόμης καὶ ἄρχων τοῦ Πλάουεν κτλ. (ὡς ἀνωτέρω), γενν. 28 Μαΐου 1832, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκηπα Ἑρρῖκον ΞΖ' ἀποθ. 11 Ἰουλ. 1867, στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ καὶ ἀρχηγὸς τοῦ τάγματος τῶν εὐζώνων τοῦ Μαγδεβούργου ἀρ. 4.

SISMANOGLIO

Ἐνυμφεύθη 6 Φεβρ. 1858 τὴν πριγκ. Ἀγνὴν, δούκισσαν τῆς Βυρτεμβέργης, θυγατέρα τοῦ δουκὸς Εὐγενίου τῆς Βυρτεμβέργης.

Τέκνα: 1. Πρίγκηψ διάδοχος Ἑρρῖκος ΚΖ′ (γενν. 1858).—2. Πριγκ. Ἐλισάβετ (γενν. 1859).

—

ΑΓΧΑΛΤΗ.

Δουκάτον. — Λεοπόλδος-Φραγκῖσκος-Νικόλαος, δοὺξ τῆς Ἀγχάλτης, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, Ἐγγέρνης καὶ Βεστφαλίας, κόμης τῆς Ἀσκανίας, ἄρχων τοῦ Βερνβούργου κτλ., γενν. 29 Ἀπριλ. 1831, υἱὸς τοῦ δουκὸς Λεοπόλδου-Φρειδερίκου (ἀποθ. 22 Μαΐου 1871) καὶ τῆς δουκίσσης Φρειδερίκης, τῆς ἐκ Πρωσσίας (ἀποθ. 1 Ἰανουαρ. 1850)· διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ 22 Μαΐου 1871 ὡς δοὺξ τοῦ δουκάτου τῆς Ἀγχάλτης περιλαμβάνοντος τὰς ἡνωμένας χώρας τῆς Ἀγχάλτης-Δεσὼ, Ἀγχάλτης-Κοῖθεν καὶ Ἀγχάλτης-Βερνβοὺργ, στρατηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ πεζικοῦ. Ἐνυμφεύθη 22 Ἀπριλ. 1854 τὴν δούκισσαν Ἀντωνιέτταν-Καρλότταν-Μαρίαν-Ἰωσηφίναν-Καρολίναν-Φρίδαν, γενν. 17 Ἀπριλ. 1838, θυγατέρα τοῦ δουκὸς τῆς Σαξωνίας Ἐδουάρδου, πρίγκηπος Σὰξ-Ἀλτεμβούργ.

Τέκνα: Λεοπόλδος (γενν. 1855) — Φρειδερῖκος (1856) — Ἐλισάβετ (1857), σύζυγος τοῦ διαδόχου τοῦ Μεκλεμβούργου-Στρέλιτς.—Ἐδουάρδος (1861)—Ἀλβέρτος (1864)—Ἀλεξάνδρα (1868).

—

ΒΑΛΔΕΚ-ΠΙΡΜΟΝ.

Πριγκηπάτον. — Γεώργιος-Βίκτωρ, πρίγκηψ τοῦ Βαλδὲκ-Πιρμὸν, κόμης τοῦ Ράππολσταϊν, ἄρχων τοῦ Χοενὲκ καὶ Γερολδσὲκ κτλ., γενν. 14 Ἰανουαρ. 1831, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκ. Γεώργιον-Φρειδερῖκον-Ἑρρῖκον 15 Μαΐου 1845 διατελῶν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῆς μητρός του πριγκ. Ἔμμας μέχρι τῆς 14 Ἰαν. 1852, ὅτε διὰ προκηρύξεως παρέτεινε τὴν ἀνθηγεμονίαν τῆς μητρός του μέχρι τῆς 17 Αὐγούστ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους· φέρει τὸν τίτλον στρατηγοῦ τοῦ πρωσσικοῦ πεζικοῦ καὶ ἀρχηγοῦ τοῦ 3ου πεζικοῦ συντάγματος τῆς Ἔσσης ἀρ. 83. Ἐνυμφεύθη 26 Σεπτεμ. 1853 τὴν πριγκ. Ἑλένην-Βιλελμίνην-Ἑρριέτταν-Παυλίναν-Μαριάναν (γενν. 1831), θυγατέρα τοῦ ἀποθ. δουκὸς τοῦ Νασάου Γουλιέλμου.

Τέκνα: Πριγκ. Παυλίνα (γενν. 1855), σύζυγος τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου Ἀλεξίου τοῦ Βενθάϊμ.— Πριγκ. Ἔμμα (1858), σύζυγος τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου τῶν Κάτω Χωρῶν.—Πριγκ. Ἑλένη (1861), χήρα τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου δουκὸς Ἄλβανυ (ἴδε Μ. Βρετανία). —Πρίγκ. Φρειδερῖκος (1865).—Πριγκ. Ἐλισάβετ (1873).

—

ΒΡΟΥΝΣΒΙΚ.

Δουκάτον. — Αὔγουστος-Λουδοβῖκος-Γουλιέλμος-Μαξιμιλιανὸς-Φρειδερῖκος, δοὺξ τοῦ Βρούνσβικ καὶ Λουνεβούργου, γενν. 25 Ἀπρ. 1806, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ δουκὸς Γουλιέλμου-Φρειδερίκου (ἀποθ. 16 Ἰουν. 1815), ὃν καὶ διεδέξατο· κτήτωρ τοῦ δουκάτου τοῦ Ὀὲλς ἐν Σιλεσίᾳ, διὰ συμβάσεως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του (ἀπὸ 13 Ἰανουαρ. 1824), στρατάρχης διαφόρων πρωσσικῶν, αὐστριακῶν καὶ ἀνσβερικῶν συνταγμάτων· κυβερνήσας τὸ πρῶτον προσωρινῶς τῇ παραχωρήσει τοῦ ἀδελφοῦ του, βραδύτερον δὲ τῇ συναινέσει τοῦ θείου του βασιλέως τῆς Μ. Βρετανίας Γουλιέλμου Δ′, καὶ ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς γερμανικῆς διαίτης (κατ' ἀπόφασιν ὁμοσπονδιακὴν τῆς 2 Δεκεμβρ. 1830), ἀνέλαβεν ὁριστικῶς τὴν κυβέρνησιν 20 Ἀπριλ. 1831. (*)

—

ΛΙΠΠΕ-ΔΕΛΜΟΛΤ.

Πριγκηπάτον. — Γονθιέρος-Φρειδερῖκος-Βολδεμὰρ, πρίγκηψ τοῦ Λίππε, γενν. 18 Ἀπρ. 1824, υἱὸς τοῦ πρίγκηπος Λεοπόλδου, ἀντιστράτηγος τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ, διεδέξατο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρίγκηπα Λεοπόλδον 8 Δεκεμ. 1875. Ἐνυμφεύθη 9 Νοεμ. 1858 τὴν πριγκ. Σοφίαν, γενν. 7 Αὐγούστ. 1834, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Γουλιέλμου μαργράβου τῆς Βάδης.

—

ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

Μέγα δουκάτον. — Νικόλαος-Φρειδερῖκος-Πέτρος, μέγας δοὺξ τοῦ Ὀλδεμβούργου, γενν. 8 Ἰουλ. 1827, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐ-

(*) Προέκειτο εἰς τύπωσιν τὸ μέρος τοῦτο τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς», ὅτε διὰ τηλεγραφήματος ἀνηγγέλθη ὁ θάνατος τοῦ γηραιοῦ ἡγεμόνος.

SISMANOGLIO

τοῦ μέγαν δοῦκα Αὔγουστον 27 Φεβρουαρ. 1853, στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ πρωσσικῷ στρατῷ. Ἐνυμφεύθη 10 Φεβρουαρ. 1852 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἐλισάβετ-Παυλίναν-Ἀλεξανδρίναν, γενν. 26 Μαρτίου 1826, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Ἰωσὴφ, δουκὸς τοῦ Σὰξ-Ἀλτεμβούργου.

Τέκνα: 1. Φρειδερῖκος-Αὔγουστος, διάδοχος, γενν. τῷ 1852, ἐνυμφεύθη τὴν μεγάλην δούκισσαν Ἐλισάβετ, θυγατέρα τοῦ πρίγκ. Φρειδερίκου-Καρόλου τῆς Πρωσσίας. — 2. Γεώργιος-Λουδοβῖκος, (γενν. 1855).

—

ΑΜΒΟΥΡΓΟΝ.

(Ἐλευθέρα πόλις.)

Πρόεδροι τῆς Γερουσίας: Πέτερσεν καὶ Κιρσενπάουερ.

—

ΒΡΕΜΗ.

(Ἐλευθέρα πόλις.)

Πρόεδροι τῆς Γερουσίας: Γιλδεμάϊστερ καὶ Βούρ.

—

ΛΥΒΕΚΗ.

(Ἐλευθέρα πόλις.)

Πρόεδρος τῆς Γερουσίας: Βέχν.

—

Σημ. — Ἡ γερμανικὴ αὐτοκρατορία ἱδρύθη διὰ συνθήκης συνομολογηθείσης μεταξὺ τῆς ὁμοσπονδίας τῆς βορείου Γερμανίας καὶ α′ τῶν μεγάλων δουκάτων τῆς Βάδης καὶ Ἔσσης (15 Νοεμβρίου 1870), β′ τοῦ βασιλείου τῆς Βαυαρίας (23 Νοεμβρ. 1870) καὶ γ′ τοῦ βασιλείου τῆς Βυρτεμβέργης (25 Νοεμβρ. 1870). Αἱ ἐπικυρώσεις τῆς συνθήκης ταύτης ἀντηλλάγησαν ἐν Βερολίνῳ τῇ 29 Ἰαν. 1871, κατόπιν ὅμως (16 Ἀπριλ. 1871) διὰ θεσπίσματος ἀντικατέστησεν αὐτὴν τὸ σύνταγμα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, τεθὲν ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τῆς 4 Μαΐου 1871. Ἡ προεδρία τῆς ὁμοσπονδίας

ἀπενεμήθη τῷ πρωσσικῷ στέμματι. Τῇ 18 Ἰανουαρ. 1871 ὁ βασιλεὺς Γουλιέλμος Α′ τῆς Πρωσσίας ἐδέξατο ἐν Βερσαλλίαις τὸ κληρονομικὸν ἀξίωμα τοῦ αὐτοκράτορος. Τοῦ λόγου δὲ προκειμένου περὶ τῆς συστάσεως τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, δὲν εἶνε ἄμοιροι ἐνδιαφέροντος εἰδήσεις τινὲς περὶ τῶν ἀπαρτιζουσῶν αὐτὴν σήμερον πολιτειῶν, ἃς συνοψίζομεν ἐν ταῖς ἐφεξῆς βραχείαις σημειώσεσιν:

ΑΛΣΑΤΙΑ καὶ ΛΩΡΡΑΙΝΗ. — Ἡ ἐπαρχία αὕτη παρεχωρήθη ὑπὸ τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ τῆς ἐν Φραγκφόρτῃ συνθήκης τῆς 10 Μαΐου 1871, ὁ δὲ περὶ τῆς προσαρτήσεως νόμος ἐδημοσιεύθη τῇ 9 Ἰουν. τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Ἰουν. 1873 νόμου τὸ σύνταγμα τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας ἐφηρμόσθη καὶ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρ. 1874. Οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς ἐν τῷ κοινοβουλίῳ εἰσὶ πεντεκαίδεκα, τὰ δὲ πράγματα τῆς ἐπαρχίας τέθεινται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοποτηρητοῦ τοῦ αὐτοκράτορος μεθ' ὑπουργείου ὑπὸ τὴν προεδρίαν ἑνὸς γραμματέως τῆς ἐπικρατείας.

ΑΓΧΑΛΤΗ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Ὁ λαὸς ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τῆς λεγομένης Διαίτης ἢ Βουλῆς, συγκροτουμένης ἐκ 36 μελῶν, τοῦ σχετικοῦ νόμου χρονολογουμένου ἀπὸ τῆς 13 Φεβρουαρ. 1872.

ΑΜΒΟΥΡΓΟΝ. — Τὸ σύνταγμα ἀναθεωρηθὲν ἐδημοσιεύθη τῇ 13 Ὀκτωβρ. 1879. Γερουσία καὶ Συμβούλιον.

ΒΑΔΗ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Ὁ συνταγματικὸς χάρτης ἐξεδόθη τῇ 22 Αὐγ. 1818. Τὸν λαὸν ἐκπροσωποῦσι δύο Βουλαί. Ἡ μετὰ τῆς ὁμοσπονδίας τῆς βορείου Γερμανίας συνθήκη ὑπεγράφη τῇ 15 Νοεμβρ. 1870.

ΒΑΛΔΕΚ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Νέον σύνταγμα ἀνεκηρύχθη τῇ 17 Αὐγ. 1852. Βουλὴ ἐκ 15 ἀντιπροσώπων ἐκλεγομένων διὰ γενικῶν ἐκλογῶν. Συμφώνως τῇ μετὰ τῆς Πρωσσίας συνθήκῃ ἀπὸ 18 Ἰουλ. 1867, τῇ ἀνανεωθείσῃ τῇ 1 Ἰαν. 1878, ἡ διεύθυνσις τῶν τῆς ἡγεμονίας μετεβιβάσθη εἰς τὴν Πρωσσίαν τῇ 1 Ἰαν. 1868.

ΒΑΥΑΡΙΑ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομικὴ Σύνταγμα ἀπὸ 26 Μαΐου 1818. Ἐθνικὴ ἀντιπροσωπεία διὰ Βουλῆς

τῶν ὁμοτίμων (Reichsraethe) καὶ Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Αἱ ἐκλογαί εἰσι δευτεροβάθμιοι. Ἡ μετὰ τῆς βορείου γερμανικῆς ὁμοσπονδίας συνθήκη ὑπεγράφη τῇ 22 Νοεμ. 1870, δυνάμει ὅμως τῆς συνθήκης ταύτης παρεχωρήθησαν τῇ Βαυαρίᾳ εἰδικά τινα προνόμια, ὧν τὰ κυριώτερα τὰ ἑξῆς: Τὸ εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν δοθὲν δικαίωμα τῆς ἀνωτάτης ἐποπτείας δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τὴν Βαυαρίαν, διατηροῦσαν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῶν τηλεγράφων καὶ ταχυδρομείων, ὁ δὲ βαυαρικὸς στρατὸς ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον καὶ διακεκριμένον μέρος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ, ὑπαγόμενος εἰς ἰδίαν διοίκησιν τεθειμένην ὑπὸ τὴν στρατιωτικὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας.

ΒΥΡΤΕΜΒΕΡΓΗ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Προκήρυξις τοῦ συντάγματος τῇ 25 Σεπτεμ. 1819. Δύο Βουλαί.

ΒΡΕΜΗ. — Δημοκρατικὸν πολίτευμα, ὑπὸ σύνταγμα, ἀναθεωρηθὲν τῇ 5 Μαρτ. 1849, τροποποιηθὲν τῇ 21 Φεβρ. 1854 καὶ τῇ 17 Νοεμβρ. 1875, τῇ 1 Δεκεμβρ. 1878 καὶ τῇ 27 Μαΐου 1879.

ΒΡΟΥΝΣΒΙΚ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ κράτους προεκηρύχθη τῇ 12 Νοεμβρ. 1832, τροποποιηθεὶς κατόπιν πολλάκις.

ΕΣΣΗ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Προκήρυξις τοῦ συντάγματος τῇ 17 Δεκεμ. 1820. Δύο Βουλαί.

ΛΙΠΠΕ.— Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Μία Βουλὴ ἢ Δίαιτα, ἧς αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται κατὰ τὸν ἐκλογικὸν νόμον τῆς 3 Ἰουνίου 1876.

ΛΥΒΕΚΗ. — Πολίτευμα δημοκρατικὸν ἢ πολυαρχικόν. Προκήρυξις τοῦ συντάγματος τῇ 7 Ἀπριλίου 1874.

ΜΕΚΛΕΜΒΟΥΡΓΟΝ. — Μοναρχία κληρονομική. Ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ κράτους εἶνε ἡ περὶ διαδοχῆς σύμβασις τοῦ ἔτους 1755.

ΟΛΔΕΜΒΟΥΡΓΟΝ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Προκήρυξις τοῦ συντάγματος τῇ 18 Φεβρ. 1849, ἀναθεωρηθέντος τῇ 22 Νοεμ. 1852. Μία Βουλὴ ἢ Δίαιτα, ἧς αἱ ἐκλογαί εἰσι δευτεροβάθμιοι.

ΠΡΩΣΣΙΑ. — Τὸ σύνταγμα προεκηρύχθη τῇ 31 Ἰανουαρ. 1850, ἐτροποποιήθη δὲ κατόπιν κατὰ διαφόρους ἐποχὰς (1851, 1852, 1853, 1854, 1855 καὶ 1857). Δύο Βουλαί, ὧν αἱ ἐκλογαί εἰσι δευτεροβάθμιοι. Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ πρωσσικοῦ συντάγματος εἰς τὰς προσαρτηθείσας τῷ 1866 χώρας ἐγένετο τῇ 1 Ὀκτ. 1867.

ΡΟΥΣ (πρεσβύτερος κλάδος).—Μοναρχία. Σύνταγμα τῇ 28 Μαρτ. 1867. Μία Βουλὴ ἐκ 12 ἀντιπροσώπων.

ΡΟΥΣ (νεώτερος κλάδος). — Ἡγεμονία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ κράτους ἀνεθεωρήθη τῇ 14 Ἀπριλ. 1852, τροποποιηθεὶς τῇ 20 Ἰουν. 1856. Μία Βουλὴ ἐκ 16 ἀντιπροσώπων.

ΣΑΞΩΝΙΑ (βασίλειον). — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Προκήρυξις τοῦ συντάγματος τῇ 4 Σεπτεμ. 1831, τροποποιηθέντος καὶ συμπληρωθέντος διὰ τῶν νόμων τῆς 31 Μαρτ. 1849, τῆς 5 Μαΐου 1851, τῆς 27 Νοεμ. 1860, τῆς 19 Ὀκτ. 1861, τῆς 3 Δεκεμ. 1868 καὶ τῆς 12 Ὀκτ. 1874. Δύο Βουλαί, ὧν αἱ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται κατὰ τὸν ἐκλογικὸν νόμον τῆς 3 Δεκ. 1868.

ΣΑΞ-ΑΛΤΕΜΒΟΥΡΓΟΝ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Θεμελιώδης νόμος τῆς 29 Ἀπρ. 1831, τροποποιηθεὶς ἐν ἔτει 1848 καὶ 1849. Μία Βουλὴ ἐκ 30 ἀντιπροσώπων.

ΣΑΞ-ΒΕΙΜΑΡ.— Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Θεμελιώδης νόμος τῆς 15 Ὀκτωβρ. 1850. Μία Βουλὴ ἐκ 31 ἀντιπροσώπων.

ΣΑΞ-ΚΟΒΟΥΡΓ-ΓΟΘΑ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Σύνταγμα ἀπὸ 3 Μαΐου 1852. Δύο Βουλαί.

ΣΑΞ-ΜΕΙΝΙΓΕΝ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Θεμελιώδης νόμος τῆς 23 Αὐγ. 1829, εἰσαγωγὴ δὲ νέων τῇ 20 Ἰουλ. 1871 καὶ 24 Ἀπρ. 1873. Μία Βουλὴ ἐξ 24 ἀντιπροσώπων

ΣΧΑΟΥΜΒΟΥΡΓ-ΛΙΠΠΕ.— Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Σύνταγμα τῆς 17 Νοεμ. 1868. Μία Βουλὴ ἐκ 30 ἀντιπροσώπων.

ΣΧΒΑΡΤΣΒΟΥΡΓ-ΡΟΥΔΟΛΣΤΑΔΤ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Μία Βουλὴ ἐκ 16 ἀντιπροσώπων.

ΣΧΒΑΡΤΣΒΟΥΡΓ-ΣΟΝΔΕΡΧΑΟΥΣΕΝ. — Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομική. Σύνταγμα τῆς 8 Ἰουλ. 1857. Μία Βουλὴ ἐκ 15 ἀντιπροσώπων.

SISMANOGLIO

ΔΑΝΙΑ.

[Μοναρχία διαδοχική καὶ συνταγματική. Τὸ νέον σύνταγμα ἀνεκηρύχθη τῇ 28 Ἰουλ. 1866. Ἡ Rigsdag (ἤτοι Ἀντιπροσωπευτικὴ καὶ νομοθετικὴ συνέλευσις) περιλαμβάνει δύο Βουλάς : α) τὴν Landsthing, ἐκ μελῶν 66 (ὧν 12 διορίζονται ἰσοβίως ὑπὸ τοῦ βασιλέως, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκλέγονται ἐπὶ ὀκταετίαν, 7 μὲν ὑπὸ τῆς πόλεως Κοπενάγης, 45 δὲ ἐν τοῖς ἐκλογικοῖς διαμερίσμασι τῶν πόλεων καὶ τῶν χωρίων, 1 ὑπὸ τῆς Βορνχόλμης καὶ 1 ὑπὸ τῶν νήσων Færoé. Αἱ ἐκλογαί εἰσι δευτεροβάθμιοι)· β) τὴν Folksthing, ἀποτελουμένην ἐκ μελῶν 102, ὧν ἕκαστον ἐκλέγεται ἐπὶ τριετίαν ἐπὶ πληθυσμοῦ 16,000 κατοίκων. Αἱ ἐκλογαὶ ἐνταῦθά εἰσιν ἄμεσοι.]

Χριστιανὸς Θ′, βασιλεὺς τῆς Δανίας, τῶν Βανδάλων καὶ Γότθων, δοὺξ τοῦ Σλέσβιγ, Ὁλστεΐν, Στόρμαν, τῶν Διθμάρσων, τοῦ Λαουεμβούργου καὶ Ὀλδεμβούργου, γενν. 8 Ἀπρ. 1818, υἱὸς τοῦ Φρειδερίκου-Γουλιέλμου-Παύλου-Λεοπόλδου, δουκὸς τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν-Σονδερβούργου-Γλυκσβούργου (ἀποθ. 17 Φεβρουαρ. 1831) καὶ τῆς Λουΐζης-Καρολίνης, πριγκηπέσσης τῆς Ἔσσης· ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῇ 15 Νοεμβρ. 1863, δυνάμει τῆς ἐν Λονδίνῳ συνθήκης τῆς 8 Μαΐου 1852 καὶ τοῦ περὶ διαδοχῆς δανικοῦ νόμου τῆς 31 Ἰουλ. 1853, ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ βασιλέως Φρειδερίκου Ζ′ Καρόλου-Χριστιανοῦ (γενν. 6 Ὀκτ. 1808)· στρατηγὸς τοῦ σουηδικοῦ στρατοῦ, συνταγματάρχης τῶν ῥώσσων δραγόνων Σεβέρσκης ἀρ. 17. Ἐνυμφεύθη 26 Μαΐου 1842 τὴν

Βασίλισσαν Λουΐζαν-Βιλελμίνην-Φρειδερίκαν-Καρολίναν-Αὐγοῦσταν-Ἰουλίαν, πριγκ. τῆς Ἔσσης-Κάσελ, γενν. 7 Σεπτεμ. 1817.

Τέκνα :

1. Πρίγκηψ Χριστιανὸς-Φρειδερῖκος-Κάρολος, γενν. 3 Ἰουνίου 1843, νυμφευθεὶς τῇ 28 Ἰουλ. 1869 τὴν πριγκ. Λουΐζαν (γενν. 1851), θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Καρόλου ΙΕ′, βασιλέως τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, ἐξ ἧς ἐγέννησεν 6 τέκνα.

2. Πριγκ. Ἀλεξάνδρα, γενν. 1 Δεκεμβρ. 1844, συνεζεύχθη 10 Μαρτ. 1863 τῷ Ἀλβέρτῳ-Ἐδουάρδῳ, πρίγκηπι τῆς Οὐαλλίας καὶ διαδόχῳ τοῦ ἀγγλικοῦ θρόνου.

3. Πρίγκ. Χριστιανὸς-Γουλιέλμος-Φερδινάνδος-Ἀδόλφος-Γεώργιος, γενν. 24 Δεκεμ. 1845, ναύαρχος τοῦ δανικοῦ στόλου· νῦν βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. (Ἴδε ΕΛΛΑΣ.)

4. Πριγκ. Δάγμαρ, γενν. 26 Νοεμβρ. 1847, νῦν αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσσίας. (Ἴδε ΡΩΣΣΙΑ.)

5. Πριγκ. Θύρα, γενν. 29 Σεπτεμ. 1853, συνεζεύχθη 21 Δεκ. 1878 τῷ Ἐρνέστῳ-Αὐγούστῳ, δουκὶ τῆς Κουμβερλάνδης κτλ. γενν. 21 Σεπτεμ. 1845. (Ἴδε Μ. ΒΡΕΤΑΝΙΑ.)

6. Πρίγκ. Βλαδίμηρος, γενν. 27 Ὀκτ. 1858, πρῶτος ὑποπλοίαρχος τοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ.

Ἐξαδέλφη. Πριγκ. Βιλελμίνη, γενν. 18 Ἰανουαρ. 1808, συνεζεύχθη 1 Νοεμ. 1828 τῷ βασιλεῖ Φρειδερίκῳ Ζ′, τότε πρίγκηπι τῆς Δανίας, οὗ διαζευχθεῖσα τῇ 6 Σεπτεμ. 1837, συνῆλθεν εἰς δεύτερον γάμον τῇ 19 Μαΐου 1838 μετὰ τοῦ Καρόλου, δουκὸς τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν, ἀποθανόντος 24 Ὀκτωβρ. 1878.

Τοῦ οἴκου Δανίας-Ὁλστεΐν γόνοι: ὁ πρίγκηψ Χριστιανὸς, γενν. 22 Ἰαν. 1831, ἐνυμφεύθη τῇ 5 Ἰουλ. 1866 τὴν πριγκ. Ἑλένην, θυγατέρα τῆς βασιλίσσης τῆς Μ. Βρετανίας, γενν. τῇ 25 Μαΐου 1846· καὶ ἡ πριγκ. Καρολίνα, γενν. 5 Αὐγούστ. 1833, συνεζεύχθη 18 Ἰουν. 1853 τῷ τότε πρίγκηπι, εἶτα δὲ βασιλεῖ τῆς Σαξωνίας Ἀλβέρτῳ.

Σημ. — Ὁ βασιλεὺς τῆς Δανίας προεδρεύει τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, οὗ μέλη εἰσὶν ὁ πρίγκηψ διάδοχος καὶ οἱ ὑπουργοί.

ΕΛΒΕΤΙΑ.

Ὁμοσπονδία, ἱδρυθεῖσα διὰ θεμελιώδους νόμου. Τὸ σύνταγμα ἀνεκηρύχθη τῇ 29 Μαΐου 1874 ὑπὸ τῆς Ὁμοσπονδιακῆς συνελεύσεως, ἐχούσης, πρὸς τῇ νομοθετικῇ αὐτῆς ἐξουσίᾳ, καὶ τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ συνομολογεῖν συνθήκας καὶ συμμαχίας μετὰ τῶν ἄλλων κρατῶν, κηρύσσειν τὸν πόλεμον καὶ ὑπογράφειν τὴν εἰρήνην, ἐπικυροῦν τοὺς δημότικους νόμους καὶ προνοεῖν περὶ διαφόρων μέτρων ἀφορώντων τὴν οὐδετερότητα καὶ ἐπέμβασιν. Οἱ μὴ κατεπείγοντες νόμοι ἢ ἀποφάσεις ὑποβάλλονται εἰς τὸ δημοψήφισμα, ὅταν τοῦτο ζητηθῇ ὑπὸ 30,000 ἑλβετῶν πολιτῶν ἢ ὑπὸ 8 δήμων. Ἡ Ὁμοσπονδιακὴ συνέλευσις διορίζει ἐπὶ τριετίαν καὶ τὰ μέλη τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου (ἤτοι τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας), ἐκλέγουσα ταῦτα ἐκ τῶν πολιτῶν τῶν ἐκλεξίμων διὰ τὸ ἐθνικὸν συμβούλιον (περὶ οὗ κατωτέρω), ἑνὸς ὅμως πάντοτε ἐκλεγομένου μέλους ἀνὰ ἕκαστον δῆμον. Μετὰ πᾶσαν ὁλοσχερῆ ἀνανέωσιν τοῦ ἐθνικοῦ συμβουλίου, ἐνεργεῖται καὶ ἡ πλήρης τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου, ἐν δὲ τῇ ἑπομένῃ συνεδριάσει ἡ Ὁμοσπ. συνέλευσις προβαίνει εἰς τὴν ἀναπλήρωσιν καὶ

τῶν χηρευουσῶν ἑδρῶν μέχρι τέλους τῆς περιόδου. Τὰ μέλη τοῦ Ὁμοσπ. συμβουλίου δὲν δύνανται νὰ καταλάβωσιν οἱονδήποτε ἄλλο δημόσιον ὑπούργημα, οὔτε νὰ ἐπιδοθῶσιν εἴς τι ἐπιτήδευμα. Ὁ πρόεδρος δὲν δύναται νὰ ἐκλεγῇ τὸ δεύτερον ἔτος οὔτε ὡς πρόεδρος οὔτε ὡς ἀντιπρόεδρος. τὸ αὐτὸ δὲ μέλος δὲν ἐκλέγεται ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν ἔτη ὡς ἀντιπρόεδρος. — Τὴν Ὁμοσπ. συνέλευσιν ἀπαρτίζουσι δύο Συμβούλια: τὸ τῶν Πολιτειῶν καὶ τὸ Ἐθνικόν· καὶ ἐκεῖνο μὲν ἀποτελεῖται ἐκ 44 μελῶν, δύο ἀνὰ ἕκαστον δῆμον· τοῦ δὲ Ἐθνικοῦ συμβουλίου μέλος δύναται νὰ ἐκλεγῇ πᾶς πολίτης λαϊκὸς, ἐπὶ τριετίαν, μὴ ἔχων ὅμως δικαίωμα νὰ διατελῇ συνάμα καὶ μέλος τοῦ συμβουλίου τῶν Πολιτειῶν καὶ τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ, καὶ τἀνάπαλιν. Ἀποτελεῖται δὲ τὸ Ἐθνικὸν συμβούλιον ἐξ ἀντιπροσώπων τοῦ ἑλβετικοῦ λαοῦ ἐκλεγομένων ἐπὶ τριετίαν, ἑνὸς μέλους ἐξ 20,000 κατοίκων, ἤτοι ἐν ὅλοις 145 μελῶν.

———

ΙΣΠΑΝΙΑ.

[Ἡ Ἱσπανία κυβερνᾶται συνταγματικῶς ἀπὸ τῆς 30 Ἰουνίου 1876.— Ἐπίσημος θρησκεία εἶνε ἡ καθολική. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Συνέλευσις (Cortès) ἔχουσι τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν· ἀποτελεῖται δὲ ἡ Συνέλευσις ἐκ δύο νομοθετικῶν σωμάτων: τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Καὶ ἡ μὲν Γερουσία συγκροτεῖται 1ον) ἐκ τῶν δικαιώματι γερουσιαστῶν, τουτέστι τῶν ἐξ αἵματος πριγκήπων, τῶν μεγιστάνων, ὡς καὶ τῶν πρωτίστων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους· 2ον) ἐκ γερουσιαστῶν διοριζομένων ἰσοβίως ὑπὸ τοῦ στέμματος· 3ον) ἐκ γερουσιαστῶν ἐκλεγομένων κατὰ πάντας τοὺς νομίμους τύπους ὑπὸ τῶν σωματείων καὶ τῶν πολιτῶν τῶν μείζονας τελούντων φόρους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν γερουσιαστῶν καὶ τῶν τριῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τοὺς 180. Τὴν δὲ Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων ἀπαρτίζουσι μέλη ἐκλεγόμενα ἐπὶ πενταετίαν ὑπὸ τῶν ἐκλογικῶν συλλόγων κατ' ἀναλογίαν 1 βουλευτοῦ ἐπὶ 50 χιλ. κατοίκων. Οὐδεὶς μὴ ἱσπανὸς ὑπήκοος εἶνε ἐκλέξιμος· πλὴν δὲ τῆς ὑπηκοότητος, δέον νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν λαϊκὴν τάξιν, νὰ ᾖνε ἐνῆλιξ καὶ νὰ χαίρῃ πάντα τὰ ἀστικὰ αὐτοῦ δικαιώματα. Ὅστις τῶν βουλευτῶν λαμβάνει ἢ δέχεται παρὰ τῆς κυβερνήσεως ἢ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου σύνταξιν, ὑπούργημα ἢ παράσημον, ὑποχρεοῦται νὰ παραιτηθῇ τῆς βουλευτικῆς ἕδρας, ἐκτὸς μόνον ἐὰν εἶνε ὑπουργός. Ἡ Συνέλευσις συνέρχεται κατ' ἔτος. Ὁ πρόεδρος καὶ οἱ ἀντιπρόεδροι τῆς Βουλῆς ἐκλέγονται ὑπ' αὐτῆς ταύτης, ἀλλ' οἱ τῆς Γερουσίας διορίζονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἐφ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς νομοθετικῆς περιόδου. Τὸ δικαίωμα τῆς προσαγωγῆς τῶν νομοσχεδίων κατέχουσιν ὁ βασιλεὺς καὶ αἱ δύο Βουλαί. Οἱ περὶ οἰκονομικῶν νόμοι ὑποβάλλονται πρῶτον εἰς τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων. Ὁ ὅρκος πίστεως εἰς τὸ σύνταγμα δίδοται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἢ τοῦ ἀντιβασιλέως ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως· ἐκλέγει δὲ αὕτη τὸν ἀντιβασιλέα καὶ τὸν κηδεμόνα τοῦ βασιλέως, μὴ ὄντος ἐνήλικος, κατὰ τὰς ὑπὸ τοῦ συντάγματος προβλεπομένας περιπτώσεις. Τὸ δικαίωμα τῆς εἰς δίκην εἰσαγωγῆς τῶν ὑπουργῶν ἀπόκειται εἰς τὴν Βουλήν. Οἵ τε γερουσιασταὶ καὶ οἱ βουλευταὶ εἰσιν ἀνεύθυνοι καὶ ἀπαραβίαστοι συνταγματικῶς. — Ὁ βασιλεὺς θεωρεῖται ἐνῆλιξ ἐν ἡλικίᾳ 16 ἐτῶν. — Ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ ὑπάρχει ἐπαρχιακὴ ἀντιπροσωπεία.]

Βασιλεὺς Ἀλφόνσος ΙΒ′ Φραγκῖσκος-δ' Ἀσὶζ-Φερδινάνδος-Πῖος-Ἰωάννης-Μάριος κτλ., γενν. 28 Νοεμ. 1857, ἀνηγορεύθη βασιλεὺς 30 Δεκεμ. 1874· ἐνυμφεύθη τὸ πρῶτον τῇ 23 Ἰαν. 1878 τὴν Μαρίαν-Μερσεδὴν, θυγατέρα τοῦ δουκὸς Μομπανσιὲ (γενν. 24 Ἰουνίου 1860 καὶ ἀποθ. 26 Ἰουνίου 1878)· καὶ δεύτερον τῇ 29 Νοεμβρίου 1879 τὴν

Βασίλισσαν Μαρίαν-Χριστίνην-Ποθητὴν-Ἐρριέτταν-Εὐτυχίαν-Ρενιέρην, γενν. 21 Ἰουλ. 1858, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. ἀρχιδουκὸς Καρόλου-Φερδινάνδου τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς ἀρχιδουκίσσης Ἐλισάβετ.

Θυγατέρες: 1. Πριγκηπέσσα τῶν Ἀστουριῶν Μαρία-Μερσεδὴ, γενν. 12 Σεπτεμ. 1880.— 2. Πρ. Ἐλισάβετ, γενν. 13 Νοεμβρ. 1882.

Μήτηρ: Ἰσαβέλλα Β′ Λουΐζα, γενν. 10 Ὀκτ. 1830, διεδέξατο ὑπὸ κηδεμονίαν τῇ 29 Σεπτεμ. 1833 τὸν πατέρα αὐτῆς βασιλέα Φερδινάνδον Ζ′ (γενν. 1784) δυνάμει τάξεως διαδοχῆς, κυρωθείσης διὰ θεσπίσματος τῇ 29 Μαρτ. 1830· ἀνηγορεύθη βασίλισσα ἐν Μαδρίτῃ τῇ 2 Ὀκτ. τοῦ αὐτοῦ ἔτους, κηρυχθεῖσα ἐνῆλιξ ὑπὸ τῶν Βουλῶν τῇ 8 Νοεμ. 1843, τῇ δὲ 30 Σεπτεμ. 1868, ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως, ἀπῆλθεν εἰς Γαλλίαν, κηρυχθεῖσα αὐθημερὸν ἔκπτωτος τοῦ θρόνου ὑπὸ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως· διαμαρτυρηθεῖσα τότε κατὰ τῆς νέας τάξεως τῶν πραγμάτων, παρητήσατο τῇ 25 Ἰουν. 1870 τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματα αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ Ἀλφόνσου, πρίγκηπος τῶν Ἀστουριῶν καὶ ἤδη βασιλέως τῆς Ἱσπανίας. Ἐνυμφεύθη τῇ 10 Ὀκτ. 1846 τὸν ἐξάδελφον αὐτῆς Φραγκῖσκον, ἰνφάντην τῆς Ἱσπανίας (γενν. 13 Μαΐου 1822), πρωτότοκον υἱὸν τοῦ ἀποθ. ἰνφάντου Φραγκίσκου-Παύλου, λαβόντα κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τὸν τιμητικὸν τίτλον «Βασιλέως» καὶ «Μεγαλειοτάτου».

———

ISMANOGLIO

ΙΤΑΛΙΑ.

[Τῇ 17 Μαρτίου 1861 προεκηρύχθη ὁ νόμος, δι' οὗ ὁ Βίκτωρ-Ἐμμανουὴλ Β' καὶ οἱ μετ' αὐτὸν διάδοχοι τοῦ θρόνου προσεκτήσαντο τὸν τίτλον «Βασιλέως τῆς Ἰταλίας». — Τὸ σύνταγμα τοῦ ἀρχαίου βασιλείου τῆς Σαρδηνίας τῆς 4 Μαρτίου 1848 ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὰς προσαρτηθείσας χώρας.]

Οὐμβέρτος Α' Ρενιέρος-Κάρολος-Ἐμμανουὴλ-Ἰωάννης-Μάριος-Φερδινάνδος-Εὐγένιος, βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, γενν. 14 Μαρτ. 1844 υἱὸς τοῦ βασιλέως Βίκτωρος-Ἐμμανουὴλ Β' (γενν. 14 Μαρτ. 1820 καὶ ἀποθ. 9 Ἰαν. 1878) καὶ τῆς βασιλίσσης Ἀδελαΐδος (γενν. 3 Ἰουν. 1822 καὶ ἀποθ. 20 Ἰαν. 1855, θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. ἀρχιδουκὸς τῆς Αὐστρίας Ρενιέρου)· διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ ἅμα τῷ θανάτῳ του· ἀρχηγὸς τοῦ α' πρωσσικοῦ συντάγματος τῶν ἐσσίων οὐσσάρων ἀρ. 13. Ἐνυμφεύθη 22 Ἀπρ. 1868 τὴν

Βασίλισσαν Μαρίαν-Μαργαρίταν-Θηρεσίαν-Ἰωάνναν, γενν. 20 Νοεμ. 1851, θυγατέρα τοῦ δουκὸς Φερδινάνδου τῆς Σαβοΐας, ἀποθ. 10 Φεβρ. 1855, καὶ τῆς ἐπιζώσης τούτου συζύγου πρ. Ἐλισάβετ (γενν. 4 Φεβρ. 1830), θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. βασιλέως τῆς Σαξωνίας Ἰωάννου, συνελθούσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ μαρκησίου Δε-Ραπάλλο ἐν ἔτει 1856.

Υἱός: Πρίγκηψ διάδοχος Βίκτωρ-Ἐμμανουὴλ-Φερδινάνδος-Μάριος-Ἰεννάριος, πρίγκηψ τῆς Νεαπόλεως, γενν. 11 Νοεμβρ. 1869.

Ἀδελφή: Πριγκ. Κλοτίλδη, γενν. 2 Μαρτ. 1843, σύζυγος τοῦ πρίγκ. Ναπολέοντος ἀπὸ τῆς 30 Ἰαν. 1859.

Ἀδελφός: Πρ. Ἀμεδαῖος, δοὺξ τῆς Ἀόστης, γενν. 30 Μαΐου 1845, ἀντιστράτηγος· ἐδέξατο τῇ 4 Δεκεμβρ. 1870 τὸ ἱσπανικὸν στέμμα, προσενεχθὲν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἱσπανικοῦ λαοῦ, παραιτησάμενος δὲ αὐτὸ τῇ 11 Φεβρ. 1873 ἐπανέκαμψεν εἰς Ἰταλίαν. Ἐνυμφεύθη 30 Μαΐου 1867 τὴν πριγκ. Μαρίαν (γενν. 1847 καὶ ἀποθ. 8 Νοεμ. 1876). Τέκνα τούτων 3, ἄρρενα.

Ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου, πριγκ. Μαρία-Πία, γενν. 16 Ὀκτ. 1847, συνεζεύχθη ἐπιτροπικῶς μὲν 27 Σεπτ., αὐτοπροσώπως δὲ 6 Ὀκτ. 1862, τῷ Λουδοβίκῳ, βασιλεῖ τῆς Πορτογαλίας.

———

ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΙΝ.

Ἡγεμονία. — Ἰωάννης Β' Μάριος-Φραγκίσκος, γενν. 5 Αὐγούστ. 1840, ἡγεμὼν καὶ ἀρχηγέτης τοῦ οἴκου Λίχτενσταϊν, δοὺξ Τροπάου καὶ Γάνγερνδορφ, κόμης Ρεϊτβεργ κτλ. κληρονομικὸς σύμβουλος τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, ἱππότης τοῦ τάγματος τοῦ χρυσομάλλου δέρατος, ἐπίτιμος ταξίαρχος τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ πρίγκηπα Ἀλοΐσιον-Ἰωσὴφ τῇ 12 Νοεμ. 1858.

———

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΝ.

[Τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου ἡνώθη προσωπικῶς μετὰ τοῦ βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν ἢ Ὁλλανδίας, ἀλλὰ διέπεται διὰ συντάγματος καὶ διοικήσεως ἰδιαιτέρας. Ἡ κυβέρνησις καταρτίζεται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως-Μεγάλου-Δουκός. Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 17 Ὀκτωβρίου 1868, ἰσχύει δὲ ὁ ἐκλογικὸς νόμος τῆς 28 Μαΐου 1879. Ὑπάρχει δὲ Βουλὴ συνισταμένη ἐκ 42 μελῶν, ἐκλεγομένων ἐπὶ ἑξαετίαν ὑπὸ τῶν δήμων καὶ ἀνανεουμένων κατὰ τὸ ἥμισυ κατὰ τριετίαν. Αἱ ἐκλογαί εἰσιν ἄμεσοι. — Ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας (1815) μέχρι τῆς διαλύσεως αὐτῆς (1866) τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου ἀπετέλεσε μέρος τῆς ρηθείσης ὁμοσπονδίας, ἡ δὲ πρωτεύουσα αὐτοῦ ἦτο πόλις ὠχυρωμένη, τῆς φρουρᾶς ἐγκαθισταμένης ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς Πρωσσίας, ἥτις ὅμως παρητήσατο τὸ δικαίωμα τοῦτο διὰ τῆς λονδινείου συνθήκης τῆς 11 Μαΐου 1867. Διὰ τῆς συνθήκης ταύτης τὸ μέγα δουκάτον, διατελοῦν πάντοτε ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ οἴκου Ἀραυσίωνος-Νασάου, ἐκηρύχθη πόλις οὐδετέρα, ἅμα δὲ κατηργήθη καὶ ἡ ὀχύρωσις τῆς πόλεως Λουξεμβούργου.—Ἴδε ΟΛΛΑΝΔΙΑ.]

———

ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΑΝΙΑ καὶ ΙΡΛΑΝΔΙΑ.

[Νεώτερος κλάδος τοῦ οἴκου τῶν Γουέλφων καὶ τοῦ Βροῦνσβικ-Λουνεβούργου.— Θρησκεία ἡ ἀγγλικανική.]

Βικτωρία Ἀλεξανδρίνη, βασίλισσα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας καὶ τῶν ἐν Εὐρώπῃ, Ἀσίᾳ, Ἀφρικῇ, Ἀμερικῇ καὶ Αὐστραλίᾳ ἀποικιῶν καὶ ἐξαρτήσεων αὐτῆς, Αὐτοκράτειρα τῆς Ἰνδικῆς, προστᾶτις τῆς πίστεως, γενν. 24 Μαΐου 1819, θυγάτηρ τοῦ πρίγκηπος Ἐδουάρδου, δουκὸς τοῦ Κὲντ, τεταρτοτόκου υἱοῦ τοῦ βασιλέως Γεωργίου Γ', καὶ τῆς πριγκ. Μαρίας-

Λουΐζης-Βικτωρίας, θυγατρὸς τοῦ δουκὸς Φραγκίσκου τοῦ Σὰξ-Σάαλφελδ-Κοβούργ, καὶ χήρας τοῦ Ἔμιχ, πρίγκηπος τοῦ Λαϊνίγγεν· διεδέξατο τὸν θεῖον αὐτῆς βασιλέα Γουλιέλμον Δ′ τῇ 20 Ἰουν. 1837, ἐστέφθη τῇ 28 Ἰουν. 1838, καὶ συνεζεύχθη τῇ 10 Φεβρ. 1840 τῷ πρίγκηπι Φραγκίσκῳ-Ἀλβέρτῳ-Αὐγούστῳ-Καρόλῳ-Ἐμμανουὴλ, δουκὶ τῆς Σαξωνίας, πρίγκηπι τοῦ Σὰξ-Κοβούργ Γόθα (γενν. 26 Αὐγ. 1819, πολιτογραφηθέντι τῇ 24 Ἰανουαρ. 1840, συμβασιλεύσαντι δὲ τυπικῶς ἀπὸ τῆς 25 Ἰουν. 1857, κτλ.) Ἐχήρευσε τῇ 14 Δεκ. 1861.

Τέκνα:

1. Πριγκ. Βικτωρία-Ἀδελαΐς-Μαρία-Λουΐζα, δούκισσα τῆς Σαξωνίας, γενν. 21 Νοεμβρ. 1840· συνεζεύχθη 25 Ἰαν. 1858 τῷ τότε πρίγκηπι τῆς Πρωσσίας, νῦν δὲ αὐτοκρατορικῷ πρίγκηπι καὶ διαδόχῳ τοῦ γερμανικοῦ θρόνου Φρειδερίκῳ-Γουλιέλμῳ.

2. Πρ. Ἀλβέρτος-Ἐδουάρδος, γενν. 9 Νοεμ. 1841, πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας καὶ δοὺξ τῆς Κορνουαλλίας, δοὺξ τοῦ Ροδεσαίη, κόμης τοῦ Τσέστερ, κόμης τοῦ Κάρρικ καὶ Δουβλίνου, βαρῶνος τοῦ Ρενφρέβης, λόρδος τῶν νήσων, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, ἔφορος τῆς Σκωτίας, στρατάρχης τοῦ βρετανικοῦ καὶ τοῦ πρωσσικοῦ στρατοῦ, ἐπίτιμος συνταγματάρχης τοῦ ἱππικοῦ τῆς φρουρᾶς, τοῦ ι′ συντάγματος τῶν οὐσσάρων, τοῦ στ′ συντάγματος τοῦ ἱππικοῦ τῆς Βεγγάλης καὶ πρῶτος ἀρχηγὸς τοῦ πρωσσικοῦ συντάγματος τῶν οὐσσάρων τῆς Πομερανίας ἀρ. 5· ἐνυμφεύθη 10 Μαρτ. 1863 τὴν πρ. Ἀλεξάνδραν (γενν. 1 Δεκ. 1844), θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Θ′, ἐξ ἧς ἐγέννησε 5 τέκνα: Ἀλβέρτον (γενν. 1864)· Γεώργιον (1865)· Λουΐζαν (1867)· Βικτωρίαν (1868)· Ματθίλδην (1869).

3. Πρ. Ἀλφρέδος-Ἐρνέστος-Ἀλβέρτος, δοὺξ τοῦ Ἐδιμβούργου, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, κόμης τοῦ Οὔλστερ καὶ τοῦ Κὲντ, γενν. 6 Αὐγ. 1844, ἀντιναύαρχος, ἐπίτιμος συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ πεζικοῦ, ἀρχηγὸς τοῦ β′ πληρώματος τοῦ ρωσσικοῦ στόλου τοῦ Εὐξείνου, κτλ., ἐνυμφεύθη 23 Ἰαν. 1874 τὴν μεγάλην δούκισσαν Μαρίαν (γενν. 17 Ὀκτ. 1853), μονογενῆ θυγατέρα τοῦ ἀποθ. αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου Β′. Τέκνα αὐτῶν τέσσαρα.

4. Πριγκ. Ἑλένη-Αὐγούστα-Βικτωρία, δούκισσα τῆς Σαξωνίας, γενν. 25 Μαΐου 1846, συζευχθεῖσα 5 Ἰουλ. 1866 τῷ πρίγκηπι τοῦ Σλέσβιγ-Ὁλστεΐν Χριστιανῷ.

5. Πρ. Λουΐζα-Καρολίνα-Ἀλβέρτη, δούκ. τῆς Σαξωνίας, γενν. 18 Μαρτ. 1848, συζευχθεῖσα 21 Μαρτ. 1871 τῷ Ἰω. Δούγλας Σούθερλανδ, μαρκησίῳ τοῦ Λὸρν (γενν. 1845), πρωτοτόκῳ υἱῷ τοῦ δουκὸς Argyll.

6. Πρ. Ἀρθοῦρος-Γουλιέλμος-Πατρίκιος-Ἀλβέρτος, δοὺξ τοῦ Κονάουτ καὶ Στράθερν, κόμης τοῦ Σοῦσεξ, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, γενν. 1 Μαΐου 1850, ὑπασπιστὴς τῆς βασιλίσσης, κτλ. Ἐνυμφεύθη 13 Μαρτ. 1879 τὴν πρ. Λουΐζαν-Μαργαρίταν (γενν. 25 Ἰουλ. 1860), θυγατέρα τοῦ πρίγκηπος Φρειδερίκου-Καρόλου τῆς Πρωσσίας. Τέκνα αὐτῶν δύο.

7. Πρ. Βεατρίκη-Μαρία-Βικτωρία-Θεοδώρα, δούκισσα τῆς Σαξωνίας, γενν. 14 Ἀπρ. 1857.

Πρὸς τοῖς ἄνω 7 τέκνοις τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας ὑπῆρχε καὶ ὁ πρίγκηψ Λεοπόλδος-Γεώργιος-Δοῦνκαν-Ἀλβέρτος, δοὺξ τοῦ Ἄλβανυ, κόμης Κλαρεντίας, βαρῶνος Ἀρκλόου, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, γενν. 7 Ἀπρ. 1853, συνταγματάρχης, νυμφευθεὶς τῇ 27 Ἀπρ. 1882 τὴν πριγκ. Ἑλένην-Φρειδερῖκαν-Αὐγοῦσταν (γενν. 17 Φεβρ. 1861), θυγατέρα τοῦ Γεωργίου-Βίκτωρος, ἡγεμόνος τοῦ Βαλδὲκ, ἐξ ἧς ἐγέννησε καὶ τέκνον τὴν πριγκ. Ἀλίκην (γενν. 1883). Ὁ δοὺξ τοῦ Ἄλβανυ ἀπεβίωσεν ἐν Κάνναις τῇ 28 Μαρτίου 1884.

Σημ.— Ὁ θεῖος τῆς βασιλίσσης Βικτωρίας Ἐρνέστος-Αὔγουστος, δοὺξ τῆς Κουμβερλάνδης (γενν. 1771, ἀποθ. 1851), κατέλαβε τὸν θρόνον τοῦ Ἀνοβέρου διαδεξάμενος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα Γουλιέλμον Δ′ τῇ 20 Ἰουν. 1837, γεννήσας δὲ ἐκ τῆς πρ. Φρειδερίκης τῆς ἐκ Μεκλεμβούργου υἱὸν τὸν πρ. Γεώργιον, δοῦκα Κουμβερλάνδης καὶ βασιλέα τοῦ Ἀνοβέρου (ἀποθ. 1878). Ἴδε κατωτέρω.

Ἑτέρου θείου τῆς βασιλίσσης, τοῦ πρ. Ἀδόλφου, δουκὸς Κανταβριγίας (ἀποθ. 1850), ἐπιζῇ ἡ χήρα:

Πριγκ. Αὐγοῦστα, γενν. 1797. Τέκνα αὐτῆς: 1. Πρ. Γεώργιος (γενν. 1819), δοὺξ Κανταβριγίας, ἀρχιστράτηγος.— 2. Πρ. Αὐγοῦστα (γενν. 1822), σύζυγος τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Μεκλεμβούργου-Στρέλιτς.— 3. Πρ. Μαρία (γενν. 1833).

ΑΝΟΒΕΡΟΝ.

[Ὁ βασιλικὸς οἶκος τοῦ Ἀνοβέρου εἶνε νεώτερος κλάδος τοῦ αὐτοῦ οἴκου τοῦ Βροῦνσβικ-Λουνεβούργου. Ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ τοῦ 1866, ἀρχομένου τοῦ αὐστροπρωσσικοῦ πολέμου, τὰ πρωσσικὰ στρατεύματα κατέλαβον τὰ ἀνοβερικὰ κράτη, προσαρτηθέντα τότε τῷ βασιλείῳ τῆς Πρωσσίας διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Σεπτ. 1866 θεσπίσματος. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος Ε′ ἐποιήσατο μετὰ τρεῖς ἡμέρας διαμαρτύρησιν κατὰ τῆς προσαρτήσεως ταύτης, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ὁ πρίγκηψ διάδοχος Ἐρνέστος Αὔγουστος δι' ὑπομνήματος, ἀπευθυνθέντος ἐκ Γμοῦνδεν πρὸς τὰς δυνάμεις τῇ 11 Ἰουλ. 1878, ἀπήτησε σὺν τῇ ἀκεραιότητι τῶν εἰς τὸν ἀνοβερικὸν θρόνον δικαιωμάτων του νὰ φέρῃ καὶ τὸν τίτλον δουκὸς τῆς Κουμβερλάνδης καὶ τοῦ Βροῦνσβικ-Λουνεβούργου, ὡς καὶ τὸν τοῦ Ὑψηλοτάτου.]

Ἐρνέστος-Αὔγουστος, γενν. 21 Σεπτ. 1845, πρίγκηψ Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἰρλανδίας, δοὺξ Κουμβερλάνδης, Βροῦνσβικ καὶ Λουνεβούργου, κτλ., διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Γεώργιον Ε′ (γενν. 1819) τῇ 12 Ἰουν. 1878. Ἐνυμφεύθη τῇ 21 Δεκ. 1878 τὴν δούκισσαν Θύραν (γενν. 1853), θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Θ′.— Τέκνα 3.

Μήτηρ: Βασίλισσα Μαρία, γενν. 14 Ἀπριλ. 1818, δούκισσα τῆς Σαξωνίας, θυγάτηρ τοῦ ἀποθ. δουκὸς τοῦ Σὰξ-Ἀλτεμβούργου Ἰωσὴφ, ὑπανδρευθεῖσα τῷ 1843 καὶ χηρεύσασα τῇ 12 Ἰουν. 1878.

ΜΟΝΟΙΚΟΝ (Monaco).

[Κρατίδιον παρὰ τὴν γαλλικὴν Νίκαιαν, οὗ ἡ ἄρχουσα δυναστεία Γριμάλδη βασιλεύει ἐν Μονοίκῳ ἀπὸ τοῦ ἔτους 968. Ὁ ἡγεμὼν διαμένει ἓξ μῆνας ἐν Μονοίκῳ καὶ ἓξ ἐν Παρισίοις.]

Κάρολος Γ′ Ὀνώριος, ἡγεμὼν τοῦ Μονοίκου, γενν. 8 Δεκ. 1818, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Φλωρεστᾶνον Α′ τῇ 20 Ἰουν. 1856. Ἐνυμφεύθη τῇ 28 Σεπτεμ. 1846 τὴν πριγκ. Ἀντωνιέτταν, τὸ γένος Μερὸδ, ἀποθ. 10 Φεβρ. 1864.

Υἱός: Πρίγκηψ διάδοχος Ἀλβέρτος-Ὀνώριος-Κάρολος, γενν. 13 Νοεμ. 1848, πλοίαρχος τοῦ ἱσπανικοῦ ναυτικοῦ.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ.

[Διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ἐνεκρίθησαν τῇ 14 Δεκεμβρίου 1848 ἡ ἀναθεώρησις καὶ ἡ τροποποίησις τοῦ θεμελιώδους νόμου τοῦ βασιλείου, οὗ ἡ ἐπίσημος

ἀνακήρυξις ἐγένετο τῇ 3 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ὁ βασιλεὺς κατέχει τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν δύο Βουλῶν. Καὶ ἡ μὲν Α′ Βουλὴ ἀποτελεῖται ἐκ μελῶν 39, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν γενικῶν συμβουλίων ἐκ τῶν μᾶλλον φορολογουμένων πολιτῶν· ἡ δὲ Β′ Βουλὴ ἀπαρτίζεται ἐκ μελῶν 86 (ἑνὸς ἐπὶ 45,000 κατοίκων), ἐκλεγομένων ἐν ταῖς ἐκλογικαῖς περιφερείαις (κατὰ τὸν ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1858 νόμον) ὑπὸ παντὸς Ὁλλανδοῦ, μονίμου κατοίκου, ἐνήλικος καὶ τελοῦντος ἀμέσους φόρους ἀπὸ 20 μέχρι 60 φλωρ.]

Γουλιέλμος Γ′ Ἀλέξανδρος-Παῦλος-Φρειδερῖκος-Λουδοβῖκος, βασιλεὺς τῶν Κάτω Χωρῶν, πρίγκηψ Ἀραυσίωνος-Νασάου, μέγας δοὺξ τοῦ Λουξεμβούργου, γενν. 19 Δεκ. 1817, υἱὸς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου Β′ (γενν. 6 Δεκ. 1792) καὶ τῆς βασιλίσσης Ἄννης-Παυλόβνης (γενν. 18 Ἰαν. 1795 καὶ ἀποθ. 1 Μαρτ. 1865), θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. Παύλου, αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας· διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ τῇ 17 Μαρτ. 1849· συνταγματάρχης καὶ κτήτωρ τοῦ συντάγματος τοῦ αὐστριακοῦ πεζικοῦ ἀρ. 63, ἀρχηγὸς τοῦ συντάγματος τῶν ρώσσων ἐπιλέκτων τοῦ Κιέβου καὶ τοῦ ια′ συντάγματος τῶν πρώσσων οὐσσάρων. Ἐνυμφεύθη τῇ 18 Ἰουν. 1839 τὴν βασίλισσαν Σοφίαν-Φρειδερῖκαν-Ματθίλδην, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης Γουλιέλμου Α′, γενν. 17 Ἰουν. 1818 καὶ ἀποθ. 3 Ἰουν. 1877. Συνῆλθέν εἰς δεύτερον γάμον τῇ 7 Ἰαν. 1879 μετὰ τῆς βασιλίσσης Ἐμμας-Ἀδελαΐδος-Βιλελμίνης-Θηρεσίας, γενν. 2 Αὐγ. 1858, θυγατρὸς τοῦ πρίγκ. Γεωργίου-Βίκτωρος, ἡγεμόνος τοῦ Βαλδὲκ-Πυρμόν.

Τέκνα:

Ἐκ τοῦ πρώτου γάμου πρίγκηψ Γουλιέλμος-Ἀλέξανδρος-Κάρολος-Ἐρρῖκος-Φρειδερῖκος, πρίγκηψ Ἀραυσίωνος, γενν. 25 Αὐγ. 1851, διάδοχος, οὗ ὅμως ἀποθανόντος τῇ 21 Ἰουν. 1884 ἡ διαδοχὴ μετεβιβάσθη εἰς τὴν ἐκ τοῦ β′ γάμου πριγκηπέσσαν Βιλελμίνην-Ἑλένην-Παυλίναν-Μαρίαν, γενν. 31 Αὐγ. 1880.

Ἀδελφὴ αὐτοῦ: Πριγκ. Σοφία, γενν. 8 Ἀπριλ. 1824, συνεζεύχθη 8 Ὀκτ. 1842 τῷ Καρόλῳ-Ἀλεξάνδρῳ, νῦν μεγάλῳ δουκὶ τοῦ Σὰξ-Βεϊμὰρ-Ἔϊσεναχ.

Σημ. Συγγενὴς τοῦ οἴκου τούτου εἶνε καὶ ὁ πρεσβύτερος κλάδος τοῦ Νασάου. Κατ' Ἰούλιον μῆνα τοῦ ἔτους 1866 τὸ δουκάτον τοῦ Νασάου κατελήφθη ὑπὸ τῶν πρωσσικῶν στρατευμάτων καὶ συνηνώθη μετὰ τοῦ βασιλείου τῆς

ISMANOGLIO

Πρωσσίας διὰ θεσπίσματος τῇ 20 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Λήγοντος τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1867 συνθήκη συνωμολογήθη μεταξὺ τοῦ δουκὸς καὶ τῆς Πρωσσίας.

Ἀδόλφος-Γουλιέλμος-Αὔγουστος-Κάρολος-Φρειδερῖκος, δοὺξ τοῦ Νασάου, κόμης παλατῖνος τοῦ Ρήνου, γενν. 24 Ἰουλ. 1817, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ δοῦκα Γουλιέλμον, ἀποθ. τῇ 20 Αὐγούστ. 1839· ἐνυμφεύθη α′ τῇ 31 Ἰαν. 1844 τὴν Ἐλισάβετ, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Μιχαὴλ, μεγάλου δουκὸς τῆς Ρωσσίας, καὶ ταύτης ἀποθ. τῇ 28 Ἰαν. 1845 συνῆλθεν εἰς β′ γάμον τῇ 23 Ἀπριλ. 1851 μετὰ τῆς δουκίσσης Ἀδελαΐδος τῆς ἐξ Ἀγχάλτης, γενν. 25 Δεκεμβρίου 1833.

Τέκνα ἐκ τοῦ β′ γάμου: Γουλιέλμος, πρίγκηψ διάδοχος (γενν. 1852).—Πρ. Χίλδα (γενν. 1864).

Ἀδελφὸς καὶ ἀδελφαί: ἐκ τοῦ α′ γάμου τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς Λουΐζης, θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. δουκὸς τοῦ Σὰξ-Ἀλτεμβούργου Φρειδερίκου: 1. Πριγκ. Μαρία (γενν. 1825), χήρα τοῦ πρίγκ. Ἑρμάνου τοῦ Οὐϊέδου ἀπὸ τοῦ 1864.—Ἐκ τοῦ β′ γάμου τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς Παυλίνης, θυγατρὸς τοῦ πρίγκηπος τῆς Βυρτεμβέργης Παύλου, ἀποθ. τῇ 7 Ἰουλ. 1856: 2. Πριγκ. Ἑλένη (γενν. 1831), σύζυγος τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος τοῦ Βαλδὲκ-Πυρμὸν Γεωργίου-Βίκτωρος.—3. Πρίγκ. Νικόλαος (γενν. 1832).—4. Πριγκ. Σοφία (γενν. 1836), σύζυγος τοῦ νῦν βασιλέως τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας Ὀσκὰρ Β′.

ΟΥΑΤΙΚΑΝΟΝ.

Λέων ΙΓ′, πρότερον Ἰωακεὶμ-Πέκκης, γεννηθεὶς ἐν Καρπινέτῳ τῇ 2 Μαρτίου 1810· ἐξελέγη Πάπας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πίου Θ′ (συμβάντι τῇ 7 Φεβρ. 1878) τῇ 20 Φεβρουαρίου καὶ ἐστέφθη τῇ 3 Μαρτίου τοῦ ἔτους 1878.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

[Μοναρχία συνταγματικὴ καὶ κληρονομικὴ δι' ἑκάτερα τὰ γένη. Τὸ σύνταγμα ἢ θεμελιώδης νόμος (carta de ley) παρεχωρήθη ἐν ἔτει 1826 ὑπὸ τοῦ Δὸν Πέτρου Δ′ καὶ ἀνεθεωρήθη τῷ 1852 ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως. Αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο Βουλῶν, ἤτοι τῆς τῶν Ὁμοτίμων, τὸν ἀριθμὸν 150, διοριζομένων ἰσοβίως ὑπὸ τοῦ βασιλέως, καὶ τῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἧς τὰ μέλη, 149 ἀπὸ τοῦ 1878, ἐκλέγονται ψήφῳ.]

Λουδοβῖκος-Φίλιππος-Μάριος-Φερδινάνδος-Ἀλκαντάρα-Ἀντώνιος-Μιχαὴλ-Ραφαὴλ-Γαβριὴλ-Γονζάγος-Ξαβιέρος-Φραγκῖσκος-Σ' Ἀσσὶζ-Ἰωάννης-Ἰούλιος-Αὔγουστος-Βολφάνδος-δε-Βραγάντε-Βουρβῶνος, βασιλεὺς τῆς Πορτογαλίας καὶ τῶν Ἀλγαρβίων, τῶν ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τῆς ἀφρικανικῆς θαλάσσης, ἄρχων τῆς Γουϊνέας, κτλ., δοὺξ τῆς Σαξωνίας, γενν. 31 Ὀκτ. 1838, διεδέξατο τῇ 11 Νοεμ. 1861 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Πέτρον Ε′ τοῦ Ἀλκαντάρα (γενν. 1837). Ἐνυμφεύθη τῇ 6 Ὀκτ. 1862 τὴν

Βασίλισσαν Μαρίαν-Πίαν, γενν. 16 Ὀκτ. 1847, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Βίκτωρος-Ἐμμανουὴλ Β′, βασιλέως τῆς Ἰταλίας.

Υἱοί:

1. Πρίγκηψ διάδοχος Κάρολος-Φερδινάνδος κτλ., δοὺξ Βραγαντίας, γενν. 28 Σεπτεμ. 1863.—2. Πρίγκ. Ἀλφόνσος-Ἐρρῖκος κτλ., δοὺξ τοῦ Ὀπόρτου, γενν. 31 Ἰουλ. 1865.

Ὁ ἐπιζῶν πατὴρ τοῦ βασιλέως Φερδινάνδος Αὔγουστος-Φραγκῖσκος Ἀντώνιος, βασιλεὺς (ἄλλοτε) τῆς Πορτογαλίας, δοὺξ τῆς Σαξωνίας, στρατάρχης, κτλ., ἐγεννήθη τῇ 29 Ὀκτ. 1816 καὶ ἐνυμφεύθη τῇ 9 Ἀπριλίου 1836 τὴν Δόναν Μαρίαν Β′ da Gloria (γενν. 4 Ἀπριλίου 1819 καὶ ἀποθ. 15 Νοεμβρ. 1853, θυγατέρα ἐκ τοῦ πρώτου γάμου τοῦ Πέτρου Α′, αὐτοκράτορος τῆς Βρασιλίας, μετὰ τῆς Λεοπολδίνης, θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας Φραγκίσκου Α′, ἀναγορευθεῖσαν βασίλισσαν τῆς Πορτογαλίας ἐπὶ τῇ παραιτήσει τοῦ πατρὸς αὐτῆς [Πέτρου Α′, ἢ Πέτρου Δ′ ὡς βασιλέως τῆς Πορτογαλίας] καὶ συζευχθεῖσαν α′ τῷ Αὐγούστῳ-Καρόλῳ-Εὐγενίῳ-Ναπολέοντι, δουκὶ τοῦ Λάϋχτεμβεργ καὶ, χηρεύσασαν, β′ τῷ Φερδινάνδῳ, ὡς ἄνωθι)· ἔλαβε τὸν τίτλον «Βασιλέως» τῇ 16 Σεπ. 1837 καὶ ἐχρημάτισεν ἀντιβασιλεὺς καθ' ὅλην τὴν ἀνηλικιότητα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Πέτρου τοῦ Ε′ (ἀναγνωρισθέντος ὡς τοιούτου ὑπὸ τῶν Βουλῶν τοῦ βασιλείου τῇ 19 Δεκ. 1853) μέχρι τῆς 16 Σεπτ. 1855. Ἐνυμφεύθη τὸ β′ τῇ 10 Ἰουνίου 1869 τὴν Ἐλίζαν, κόμησσαν Ἔδλα, τὸ γένος Ἔνσλερ.

ISMANOGLIO

ΡΩΣΣΙΑ.

Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος Γ' Ἀλεξάνδροβιτς, γενν. 10 Μαρτίου 1845, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀλέξανδρον Β' Νικολάεβιτς, δολοφονηθέντα, τῇ 13 Μαρτ. 1881· ἐνυμφεύθη τῇ 9 Νοεμβ. 1866 τὴν Αὐτοκράτειραν Μαρίαν-Θεοδωρόβναν (πρότερον Μαρίαν-Φρειδερῖκαν-Σοφίαν-Δάγμαρ), γενν. 26 Νοεμβ. 1847, θυγατέρα Χριστιανοῦ Θ', βασιλέως τῆς Δανίας.

Τέκνα:

1. Μέγας δοὺξ Νικόλαος, διάδοχος, γενν. 18 Μαΐου 1868, «ἀταμὰν» ἁπάντων τῶν κοζακικῶν στρατευμάτων κτλ. κτλ. — 2. Γεώργιος, μέγας δοὺξ, γενν. 9 Μαΐου 1871. — 3. Ζηνοβία, μεγάλη δούκισσα, γενν. 6 Ἀπριλ. 1875. — 4. Μιχαὴλ, μέγας δοὺξ, γενν. 5 Δεκ. 1878. — 5. Ὄλγα, γενν. 13 Ἰουν. 1882.

Ἀδελφοὶ καὶ ἀδελφή:

1. Μέγας δοὺξ Βλαδίμηρος (γενν. 1847), γενικὸς ὑπασπιστὴς τοῦ αὐτοκράτορος, στρατηγὸς τοῦ πεζικοῦ, γενικὸς διοικητὴς τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς καὶ τῆς στρατιωτικῆς περιφερείας τῆς Πετρουπόλεως, συνταγματάρχης τῶν δραγόνων τῆς φρουρᾶς, τῶν δραγόνων τῆς Νέας Ῥωσσίας ἀρ. 3, τοῦ πεζικοῦ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἀρ. 17, τοῦ μζ' συντάγματος τοῦ πεζικοῦ τῆς Οὐκραίνης καὶ τοῦ τῆς Σαμσούρης ἀρ. 83, τοῦ α' τάγματος τῆς γραμμῆς τῆς δυτικῆς Σιβηρίας, ὡς καὶ τοῦ συντάγματος τῶν πρώσσων οὐσσάρων τῆς Θυρίγγης ἀρ. 12, κτήτωρ τοῦ ὑπ' ἀρ. 14 αὐστριακοῦ συντάγματος τῶν οὐσσάρων. Ἐνυμφεύθη τῇ 28 Αὐγ. 1874 τὴν Μαρίαν-Παυλόβναν, μεγάλην δούκισσαν (γενν. 1854), θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τοῦ Μεκλεμβούργου, ἐξ ἧς ἐγέννησε 4 τέκνα.

2. Μέγας δοὺξ Ἀλέξιος (γενν. 1850), γενικὸς ὑπασπιστὴς τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀντιναύαρχος, ὑπέρτατος κυβερνήτης τοῦ στόλου κτλ.

3. Μεγάλη δούκισσα Μαρία (γενν. 17 Ὀκτ. 1853), συνεζεύχθη 24 Ἰαν. 1874 τῷ ἀγγλῳ βασιλόπαιδι Ἀλφρέδῳ, δουκὶ τοῦ Ἐδιμβούργου (γενν. 1844).

4. Μέγας δοὺξ Σέργιος (γενν. 1857), συνταχματάρχης καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ Αὐτοκράτορος, ἀρχηγὸς τοῦ β' τάγματος τῶν εὐζώνων τῆς φρουρᾶς κτλ.

5. Μέγας δοὺξ Παῦλος (γενν. 1860), λοχαγὸς τοῦ ἐπιτελείου καὶ ὑπασπιστὴς τοῦ αὐτοκράτορος κτλ.

Θεῖοι καὶ θεία:

1. Μεγ. δούκ. Ὄλγα (γενν. 1822), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Βυρτεμβέργης Καρόλου Α'.

2. Μ. δοὺξ Κωνσταντῖνος (γενν. 1827), νυμφευθεὶς τῷ 1848 τὴν θυγατέρα τοῦ δουκὸς Ἰωσὴφ τοῦ Σὰξ-Ἀλτεμβούργου Ἀλεξάνδραν, ἐξ ἧς ἐγέννησε 5 τέκνα: Νικόλαον (γενν. 1850)· Ὄλγαν (1851), βασίλισσαν τῆς Ἑλλάδος· Βέραν (1854), χήραν τοῦ δουκὸς Εὐγενίου τῆς Βυρτεμβέργης· Κωνσταντῖνον (1858) καὶ Δημήτριον (1860).

3. Μ. δοὺξ Νικόλαος (γενν. 1831), νυμφευθεὶς τῷ 1856 τὴν Ἀλεξάνδραν, θυγατέρα τοῦ Πέτρου πρίγκηπος τοῦ Ὀλδεμβούργου, ἐξ ἧς ἐγέννησε 2 τέκνα: Νικόλαον (γενν. 1856) καὶ Πέτρον (1864).

4. Μ. δοὺξ Μιχαὴλ (γενν. 1832), γενικὸς ὑπασπιστὴς τοῦ αὐτοκράτορος, στρατάρχης, πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας, κτλ. κτλ., νυμφευθεὶς τῷ 1857 τὴν Ὄλγαν, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης Λεοπόλδου, ἐξ ἧς ἐγέννησεν ἑπτὰ τέκνα: Νικόλαον (1859)· Ἀναστασίαν (1860), σύζυγον τοῦ μεγάλου δουκὸς διαδόχου τοῦ Μεκλεμβούργου-Σχβέριν· Μιχαὴλ (1861)· Γεώργιον (1863)· Ἀλεξάνδραν (1866)· Σέργιον (1869) καὶ Ἀλέξιον (1875).

Ἐκ τοῦ πρὸς πάππον τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφοῦ Μ. δουκὸς Μιχαὴλ Παύλοβιτς (ἀποθ. 1849) καὶ τῆς Μ. δουκίσσης Ἑλένης τῆς ἐκ Βυρτεμβέργης (ἀποθ. 1873) ἐγεννήθη τῷ 1827 ἡ Μ. δούκισσα Αἰκατερίνη, συζευχθεῖσα 16 Φεβρ. 1851 τῷ Γεωργίῳ, δουκὶ τοῦ Μεκλεμβούργου-Στρέλιτς, καὶ χηρεύσασα τῇ 20 Ἰουνίου 1876.

ΣΟΥΗΔΙΑ καὶ ΝΟΡΒΗΓΙΑ.

[Ἡ περὶ ἑνώσεως συνθήκη ἐγένετο τῇ 6 Αὐγούστου 1815. — Θεμελιώδεις νόμοι· α') Νόμος περὶ τύπου κυβερνήσεως (Regerings-form) τῆς 6 Ἰουνίου 1809· β') Νόμος περὶ ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας (Riks-dagsordning) τῆς 22

Ἰουνίου 1866· γ') Νόμος περὶ διαδοχῆς τῆς 26 Σεπτεμβρίου 1810· δ') Νόμος περὶ ἐλευθεροτυπίας τῆς 16 Ἰουλίου 1812.— Δύο Βουλαί.]

Ὀσκὰρ Β' Φρειδερῖκος, βασιλεὺς τῆς Σουηδίας καὶ Νορβηγίας, τῶν Γ'ότθων καὶ τῶν Βενδῶν, γενν. 21 Ἰαν. 1829, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ὀσκὰρ Α' (γενν. 4 Ἰουλ. 1799 καὶ ἀποθ. 8 Ἰουλ. 1859) καὶ τῆς βασιλίσσης Ἰωσηφίνης (γενν. 14 Μαρτ. 1807 καὶ ἀποθ. 7 Ἰουν. 1876)· διεδέξατο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ βασιλέα Κάρολον ΙΕ' (γενν. 3 Μαΐου 1826) τῇ 18 Σεπτεμ. 1872· ναύαρχος τοῦ δανικοῦ στόλου· ἐνυμφεύθη τῇ 6 Ἰουν. 1857 τὴν

Βασίλισσαν Σοφίαν-Βιλελμίνην-Μαριάνναν-Ἐρριέτταν, γενν. 9 Ἰουλ. 1836, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. δουκὸς τοῦ Νασάου Γουλιέλμου.

Τέκνα:

1. Πρίγκηψ διάδοχος Ὀσκὰρ-Γουσταῦος-Ἀδόλφος, δοὺξ Βερμελάνδης, γενν. 16 Ἰουν. 1858, νυμφευθεὶς 20 Σεπτεμ. 1881 τὴν πριγκ. Βικτωρίαν (γενν. 1862), θυγατέρα τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βάδης καὶ τῆς μεγάλης δουκίσσης Λουΐζης (θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Γουλιέλμου Α').

2. Πρίγκ. Ὀσκὰρ-Κάρολος-Αὔγουστος, δοὺξ τοῦ Γότλανδ, γενν. 15 Νοεμ. 1859.

3. Πρ. Ὀσκὰρ-Κάρολος-Γουλιέλμος, δοὺξ Ὀστρογοτθικῆς, γενν. 27 Φεβρουαρ. 1861.

4. Πρ. Εὐγένιος-Ναπολέων-Νικόλαος, δοὺξ Νηριτίας, γενν. 1 Αὐγούστου 1865.

Γόνος τοῦ οἴκου τούτου ἡ Λουΐζα-Ἰωσηφίνη-Εὐγενία (γενν. 31 Ὀκτ. 1851), θυγάτηρ τοῦ ἀποθ. βασιλέως Καρόλου ΙΕ' καὶ τῆς βασιλίσσης Λουΐζης (πριγκηπέσσης τῆς Ὁλλανδίας), συνεζεύχθη ἐν Στοκχόλμῃ 28 Ἰουλ. 1869 τῷ Χριστιανῷ-Φρειδερίκῳ-Γουλιέλμῳ-Καρόλῳ, πρίγκηπι διαδόχῳ τοῦ δανικοῦ θρόνου.

ΑΣΙΑ.

ΑΝΝΑΜ. (*)

Κατὰ τὴν ἐν Σαϊγὸν τῇ 15 Μαρτίου 1874 συνομολογηθεῖσαν μετὰ τῆς Γαλλίας συνθήκην, αὕτη ἀνεγνώρισε τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀννὰμ ἀπὸ πάσης ξένης δυνάμεως, ἐπομένως δὲ καὶ τῆς Σινικῆς, ἧς οἱ αὐτοκράτορες ἔχαιρον ἄχρι τότε τὸ δικαίωμα τοῦ περιβάλλειν τοὺς βασιλεῖς τοῦ Ἀννὰμ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα. Εἰς ἀντάλλαγμα τῆς προστασίας ταύτης, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀννὰμ ἀνέλαβε νὰ συμμορφώσῃ τὴν ἑαυτοῦ πολιτικὴν πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας, νὰ καταργήσῃ τὰ κατὰ τῆς καθολικῆς θρησκείας περιοριστικὰ μέτρα, νὰ ἐπιτρέψῃ ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον εἰς πολλοὺς λιμένας διὰ τὸ ξένον ἐμπόριον, καὶ νὰ παραδεχθῇ τὴν ἐν τοῖς λιμέσι τούτοις ἐγκατάστασιν γάλλων προξένων μετὰ στρατιωτικῆς φρουρᾶς ἐξ 100 ἀνδρῶν. Κατὰ συνέπειαν τῆς συνθήκης ταύτης, τῷ 1875 οἱ λιμένες Χαϊφὸγγ καὶ Χανόης ἠνεῴχθησαν διὰ τὰ ξένα πλοῖα, ἐν ἔτει δὲ 1876 καὶ ὁ τοῦ Κουϊνχόν.

Πολίτευμα: μοναρχία ἀπόλυτος. Ὁ Hwang-té (βασιλεὺς) συμπαραστατεῖται ὑπὸ μυστικοῦ συμβουλίου καὶ ἑπτὰ ὑπουργῶν. Τὰ δύο πρώτιστα μέρη τῆς αὐτοκρατορίας, τὸ Τογκῖνον καὶ ἡ Κοχιγκίνη, ἔχουσιν ἀνὰ ἕνα ἀντιβασιλέα, ἑκάστη δὲ ἐπαρχία ἕνα διοικητήν.

Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶνε ἡ λατρεία τῶν «προστατευτικῶν πνευμάτων», ἰδίως παρὰ τῷ ὄχλῳ· αἱ πεφωτισμέναι ὅμως τάξεις τοῦ λαοῦ ἀσπάζονται τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κομφουκίου, οὐχ ἧττον δὲ ἐπικρατεῖ ἐν μέρει καὶ ὁ βουδδισμός. Καθ' ὅλον τὸ κράτος ὑπάρχουσι διεσπαρμένοι περὶ τὰς 420,000 χριστιανοὶ καθολικοὶ ὑπὸ 6 ἐπισκόπους.

Περίεργον εἶνε ὅτι, μεθ' ὅλην ταύτην τὴν μετὰ τῶν Εὐρωπαίων ἐπιμιξίαν, οἱ σιδηρόδρομοι καὶ ὁ τηλέγραφος εἶνε εἰσέτι ἄγνωστα πράγματα ἐν τῷ βασιλείῳ τοῦ Ἀννάμ.

(*) Τοῦ Ἡμερολογίου ὄντος ἔτι ὑπὸ τὰ πιεστήρια πρὸ τῆς ὁριστικῆς διευθετήσεως τῶν γαλλοανναμιτικῶν πραγμάτων, αἱ περὶ τοῦ βασιλείου τοῦ Ἀννὰμ σημειώσεις ἀνάγονται εἰς τὴν πρὸ τοῦ ζητήματος ἐποχήν.

ΙΑΠΩΝΙΑ.

Ἡ ἀνωτάτη ἐξουσία εὕρηται εἰς χεῖρας τοῦ «Τέννου» ἢ «Μικάδου» (αὐτοκράτορος), εἰς ὃν εἰσιν ὑποτεταγμένοι πάντες οἱ ἡγεμόνες τοῦ τόπου.

Ὁ νῦν αὐτοκράτωρ Μοὺτς-Χίτο, γενν. τῇ κϐ′ ἡμέρᾳ τοῦ θ′ μηνὸς τοῦ 1852 (3 Νοεμβρίου 1852), διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Κομαϊ Τέννο τῷ 1867, ἐνυμφεύθη δὲ τὴν Χαροὺ-κὸ, γεννηθεῖσαν τῇ ιζ′ ἡμέρᾳ τοῦ δ′ μηνὸς τοῦ 1850 (28 Μαΐου 1850), ἐκ τοῦ οἴκου Φουδζιβάρα Ἰτχίδζο, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Ταδακὰ-Δαϊδσίν.

Ἐπίδοξος διάδοχος: Ὑοσιχίτο, υἱὸς τοῦ Τέννου καὶ τῆς Ὑατζιβάρα-Ὑοχίκο, γενν. 31 Αὐγ. 1879.

Θυγάτηρ: Ἀκὶ-κὸ, γενν. 3 Αὐγ. 1881.

Δικαιώματα διαδοχῆς τοῦ θρόνου ἔχουσι καὶ οἱ ἡγεμρνικοὶ οἶκοι Ἀρισουγάβα, Φουσχίμη καὶ Κανὶν ἐν ἐκλείψει τῆς πρώτης γραμμῆς. Καὶ τοῦ μὲν οἴκου Ἀρισουγάβα γόνοι εἰσὶν οἱ πρίγκηπες Τακακίτο (γενν. 1812), Τορουχίτο (1835) καὶ Τακχίτο (1862), τοῦ δὲ οἴκου Φουσχίμη ὁ πρίγκηψ Σαδανάρος (γενν. 1858), καὶ τοῦ οἴκου Κανὶν ὁ πρίγκηψ Κοτοχίτο (γενν. 1865).

Ὁ τίτλος «αὐτοκρατορικοῦ πρίγκηπος» ἀπονέμεται ὡσαύτως (ἀλλ' ἄνευ δικαιώματος κληρονομικοῦ) εἰς τοὺς ἀρχηγέτας τῶν οἰκογενειῶν: Γιαμάσχι-νὸ-μίγια (γενν. 1816), Χιγάσχι Φουσχίμη νὸ-μίγια (γενν. 1846), Νασχιμότο νὸ-μίγια (γενν. 1819), Κοῦνι-νὸ-μίγια (γενν. 1824), Κίτα Σχιρακάβα νὸ-μίγια (γενν. 1847), Κάτχο νὸ-μίγια (γενν. 1851).

ΠΕΡΣΙΑ.

Σαχ-ιν-σὰχ Νασρ-εδ-δὶν, γενν. τῇ 24 Ἀπριλ. 1831, τέταρτος ἡγεμὼν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Χαδζὰρ, διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Μωχαμὲτ Σὰχ, ἀποθανόντα μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 1848.

Τέκνα 11.

ΣΙΑΜ.

Μοναρχία. — Κατὰ τὸν νόμον τῆς 8 Μαΐου 1874 ὁ βασιλεὺς ἐξασκεῖ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας καὶ τοῦ ὑπουργικοῦ (Senabodi), ἀλλ' ἐν τοῖς μικρᾶς ἀξίας ζητήμασιν ἀρκεῖ ἡ ψῆφος τοῦ συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας. Τὸ συμβούλιον τοῦτο, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἀποτελεῖται ἐξ ὑπουργῶν, στερουμένων τοῦ δικαιώματος τοῦ ψηφοφορεῖν, 10—20 συμβούλων, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ συντασσόντων τὰ νομοσχέδια, καὶ 6 πριγκήπων ἐκ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου.— Ἡ βασιλεία εἶνε κληρονομικὴ, μὲ ταύτην μόνον τὴν διαφορὰν ὅτι δὲν διαδέχεται ὁ πρεσβύτερος υἱὸς τὸν πατέρα, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ ὁρίσῃ αὐτὸς τὸν διάδοχόν του, ἐπικυρουμένης τῆς πράξεως ταύτης ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου· ἑκάστη τῶν 41 ἐπαρχιῶν τοῦ κράτους διοικεῖται ὑπὸ διοικητοῦ φέροντος τίτλον «Φράγια», ἤτοι συμβούλου α′ τάξεως, ἢ «Πρᾶ», ἤτοι συμβούλου β′ τάξεως. Ὁ τίτλος «Τιάου Φράγια» σὺν τῷ τίτλῳ τοῦ «Ἐξοχωτάτου» ἀνήκει εἰς τὸν νῦν μυστικοσύμβουλον τοῦ βασιλέως. — Πολλὰ διαμερίσματα, κυβερνώμενα ὑπὸ τῶν ἰδίων των ἡγεμόνων, τελοῦσι φόρους εἰς τὸν βασιλέα.

Βασιλεύς: Σόμδετς-Φρὰ-Παραμίνδρ-Μαχὰ-Χουλαλονκὸρν, γενν. 21 Σεπ. 1853, υἱὸς τοῦ βασιλέως Σόμδετς-Φρὰ-Παραμίνδρ-Μαχὰ-Μονγκοὺτ καὶ τῆς βασιλίσσης Ραμβόϊ-Βχομραβχιρομύα· διεδέξατο τὸν πατέρα αὐτοῦ τῇ 1 Ὀκτωβρ. 1868.

Πρίγκηπες: Σόμδετς-Τιάου-Φὰ-Μαχὰ-Μαλὰ-Κρὸμ-Φρὰ-Βουμράκ-Παραπὰκς (θεῖος τοῦ βασιλέως), Σόμδετς-Τιάου-Φα-Χατουρὸντ-Ῥασμὶ καὶ Σόμδετς Τιάου-Φὰ-Χατρονγκράγμι-Κρὸμ.-Λουάγου-Χακραπαδιγὸγκς (ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως), Σόμδετς-Τιάου-Φὰ-Μαχὰ Οὐαγιραγγὶς, υἱὸς τοῦ βασιλέως.

ΣΙΝΙΚΗ.

Αὐτοκράτωρ: Κουαγκσοὺ, κυβερνῶν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Ἰανουαρ. 1875. Ὁ αὐτοκράτωρ ὠνομάζετο πρὸ τῆς ἐνθρονίσεως αὐτοῦ Τσαϊτ' ιέν. (Τὸ ἔτος 1884 συμπίπτει ὡς ἔγγιστα πρὸς τὸ δέκατον ἔτος

τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Κουαγκσοὺ, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς 26 Ἰανουαρίου 1884 μέχρι τῆς 13 Ἰανουαρίου 1885.)

Τὰ δύο μεγάλα σώματα τοῦ Κράτους εἰσίν: ἡ Ἀρχιγραμματεία (neko) καὶ ἡ Γραμματεία τῆς ἐπικρατείας (chun-chi-chu). Καὶ ἡ μὲν Ἀρχιγραμματεία ἀποτελεῖται ἐξ 6 ἀνωτάτων λειτουργῶν, ὧν τρεῖς μὲν καταγωγῆς μαντσοὺ, τρεῖς δὲ καταγωγῆς κινεζικῆς. Τὰ τέσσαρα ἀνώτερα μέλη, δύο Μαντσοὺ καὶ δύο Σῖναι, φέρουσι τὸν τίτλον «μέλη ἐνεστῶτα», τὰ δὲ ἕτερα δύο «μέλη παρεστῶτα». Κατὰ τοὺς ἰσχύοντας νόμους, καθῆκον τῆς Ἀρχιγραμματείας εἶνε νὰ συσκέπτηται περὶ τῶν τρόπων τῆς διοικήσεως τῆς αὐτοκρατορίας, νὰ δημοσιεύῃ τὰ αὐτοκρατορικὰ θεσπίσματα, νὰ ῥυθμίζῃ τοὺς νόμους τοῦ κράτους καὶ ἐν γένει νὰ συμβουλεύῃ τὸν αὐτοκράτορα εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ κυβερνητικὰ πράγματα, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων ἡ σπουδαιότης τοῦ σώματος τούτου ἠλαττώθη οὐκ ὀλίγον, τῆς διευθύνσεως τῶν πραγμάτων εὑρισκομένης τἀνῦν ἐν χερσὶ τῆς Γραμματείας τῆς ἐπικρατείας (chun-chi-chu). Τοῦ δευτέρου τούτου σώματος ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν δὲν εἶνε ὡρισμένος, οὔτε σημειοῦται ἓν ἕκαστον ἐν τῷ ἐπισήμῳ ἡμερολογίῳ τῆς Σινικῆς· ἀποτελεῖται δὲ ἐξ αὐτοκρατορικῶν πριγκήπων, ἐκ μελῶν τοῦ neko, ἐκ προέδρων τῶν ὑπουργείων καὶ ἐκ διευθυντῶν ἄλλων τμημάτων τῆς πρωτευούσης, καὶ καθῆκον ἔχει τὸ συντάττειν ἀποφάσεις καὶ διατάγματα αὐτοκρατορικά, ἔτι δὲ τὸ λαμβάνειν τὰς δεούσας ἀποφάσεις ἐπὶ σκοπῷ τοῦ καταστῆναι τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν διοίκησιν τελεσφόρον καὶ κανονικήν.

Μετὰ τὰ δύο ταῦτα σώματα τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως ἐπέρχονται ἓξ ὑπουργεῖα, ἢ ἐκτελεστικὰ τμήματα, ἔχοντα ἕκαστον δύο προέδρους καὶ τέσσαρας ἀντιπροέδρους (ὧν ὁ ἥμισυς ἀριθμὸς ἐκ Μαντσοὺ καὶ ὁ ἕτερος ἥμισυς ἐκ Σινῶν). Ἐνίοτε ὅμως ἐποπτεύει τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου τῶν τμημάτων τούτων ἀνώτατος πρόεδρος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶνε ὡρισμένον καὶ μόνιμον. Κατόπιν τῶν μνημονευθεισῶν ἀρχῶν ἔρχονται ἄλλα τινὰ κατώτερα τμήματα, οἷον τὸ ὑπουργεῖον τῆς διοικήσεως τῶν ὑπηκόων χωρῶν, ἡ στρατιωτικὴ διοίκησις τοῦ Πεκίνου, τελοῦσα ἅμα καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα, κτλ.

Ἡ σινικὴ αὐτοκρατορία διαιρεῖται εἰς τρία μεγάλα μέρη· α') τὴν Μαντσουρίαν, γενέθλιον τόπον τοῦ βασιλεύοντος οἴκου, συνισταμένην ἐκ τριῶν ἐπαρχιῶν· β') τὴν κυρίως Σινικὴν ἢ 18 ἐπαρχίας (Schi-pachêng) ,ἀποτελούσας 8 νομαρχίας καὶ 3 ἐπαρχιακὰς διοικήσεις καὶ τεθειμένας ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν 8 νομαρχῶν καὶ 15 διοικητῶν, ὧν οἱ 3 ἀνεξάρτητοι· καὶ γ') τὰς ὑπηκόους λεγομένας χώρας, ἤτοι τὴν Μογγολίαν καί τινα μέρη τῆς Δσουγγαρίας.

ΑΦΡΙΚΗ.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

[Σατραπεία ὑποτελὴς τῷ Σουλτάνῳ τῆς Τουρκίας. Ἀπὸ τῆς 26 Ἰουν. 1867 ὁ ἡγεμονεύων ἀντιβασιλεὺς φέρει ἐπισήμως τὸν τίτλον «Ὑψηλοτάτου» καὶ «Χεδίβου».]

Μεχεμὲτ-Τεβφὶκ, Χεδίβης τῆς Αἰγύπτου, κυρίαρχος τῆς Νουβίας, Αἰθιοπίας, Κορδοφὰν καὶ Δαρφοὺρ, γενν. τῷ 1852, υἱὸς τοῦ Χεδίβου Ἰσμαὴλ πασσᾶ, ὃν διεδέξατο τῇ 8 Αὐγ. 1879 (19 Σιαμπὰν 1296) καὶ ἐγκαθιρύθη ἐπισήμως τῇ 14 Αὐγ. 1879. Ἐνυμφεύθη μηνὶ Ἰανουαρίῳ τοῦ 1879 τὴν

Πριγκ. Ἐμινὲ Χανοὺμ, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. πρίγκ. Ἐλ-Χαμῆ πασσᾶ.

Τέκνα:

1. Πρίγκ. Ἀββᾶς βέης (γενν. 1874). — 2. Πρ. Μεχεμὲτ-Ἀλῆ βέης (1876). — 3. Πρ. Καδσχὰτ-Χανοὺμ (1879). — 4. Νιμὲτ-Χανοὺμ (1881).

ΑΡΑΥΣΙΩΝ (Orange).

Ἐλεύθερον κράτος. — Διὰ προκηρύξεως τοῦ σὶρ H. G. Smith, διοικητοῦ τῆς ἀποικίας τοῦ Εὐέλπιδος Ἀκρωτηρίου, τῇ 3 Φεβρουαρίου 1848, ἐκηρύχθησαν ὑποτελεῖς τῇ βασιλίσσῃ τῆς Ἀγγλίας πᾶσαι αἱ χῶραι αἱ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ Ἀραυσίωνος, τοῦ ποταμοῦ Βάαλ καὶ τῶν ὀρέων Κουατλάμπα, ὧν τὸ μεῖζον μέρος ἀποτελεῖ σήμερον

τὸ ἐλεύθερον κράτος τῆς Ἀραυσίωνος, κηρυχθὲν ἀνεξάρτητον τῇ 23 Φεβρ. 1854. Τὸ σύνταγμα, προκηρυχθὲν τῇ 10 Ἀπριλ. 1854, ἀνεθεωρήθη καὶ ἐπεκυρώθη ἐκ νέου τῇ 9 Φεβρ. 1866. Τὸ πολίτευμα εἶνε δημοκρατικόν. Ὁ πρόεδρος ἐκλέγεται ἐπὶ πενταετίαν ὑπὸ τοῦ λαοῦ, τὰ δὲ νομοθετικὰ καθήκοντά εἰσιν ἀνατεθειμένα εἰς συνέλευσιν καλουμένην Volksraad, συνισταμένην ἐκ 50 περίπου μελῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Τὸ ἐν ἰσχύϊ δίκαιον εἶνε τὸ ὁλλανδορρωμαϊκὸν, ἐξαιρέσει τῶν ἐπιτοπίων ἢ εἰδικῶν νόμων τῶν συνταχθέντων ὑπὸ τῆς Volksraad. — Τὰ 13 διαμερίσματα κυβερνῶνται ὑπὸ ἀρχόντων καλουμένων Landdrosts, οὓς διορίζει ὁ πρόεδρος καὶ ἐπικυροῖ ἡ Volksraad. — Τετράκις τοῦ ἔτους συνέρχεται τὸ ἀνώτατον δικαστήριον, δὶς δὲ τὸ κακουργιοδικεῖον.

Πρόεδρος: J. H. Brand, ἐκλεγεὶς τῇ 10 Φεβρ. 1879 τὸ τέταρτον ἐπὶ πενταετίαν.

ΖΑΝΖΙΒΑΡ.

Σουλτανάτον.— Ἡ σημερινὴ ἔκτασις τοῦ κράτους τούτου ὀφείλεται, εἰς τοὺς ἄραβας ἡγεμόνας, οἵτινες κληθέντες ὑπὸ τῶν ἐνοικουσῶν φυλῶν ὅπως ὑπερασπίσωσιν αὐτὰς κατὰ τῶν Πορτογάλλων, ἐπαγίωσαν τὴν δεσποτείαν αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ τῷ 1698 διὰ τῆς κατακτήσεως τοῦ Μομβάς. Ἡ νῆσος Ζανζιβὰρ κατεκτήθη τῷ 1784 ὑπὸ τοῦ ἰμάμου τῆς Μασκάτης.

Ὁ Σαΐδ-Σαΐδ, ἰμάμης τῆς Μασκάτης, ἀπεβίωσε τῷ 1856, διεδέξατο δὲ αὐτὸν ἐν Ζανζιβὰρ ὁ υἱὸς του Σαΐδ-Μετζίτ, ἔκτοτε δὲ τὸ σουλτανάτον τῆς Ζανζιβὰρ εἶνε ἐντελῶς ἀνεξάρτητον ἀπὸ τοῦ ἰμαμάτου τῆς Μασκάτης.

Ἡγεμὼν (Seyyid): Βαργὰσχ βὲν Σαΐδ, ἀπὸ τοῦ 1870, δευτερότοκος ἀδελφὸς τοῦ Σαΐδ-Μετζίτ, ἀποθανόντος τῇ 7 Ὀκτ. 1870.

ΛΙΒΕΡΙΑ.

Δημοκρατία. — Ἡ ἀποικία τῆς Λιβερίας, ἱδρυθεῖσα τῷ 1822 ὑπὸ ἀπελευθέρων μαύρων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς καὶ αὐτοχθόνων τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἐξαρτωμένη ἐξ ἀμερικανικῆς ἀποικιστικῆς ἑταιρίας, ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος τῇ 26 Ἰουλίου 1847. Ἡ κυβέρνησις τῆς πολιτείας ἀνατέθειται εἰς τὸν Πρόεδρον (ἐκτελεστικὴν ἀρχὴν), τὴν νομοθετικὴν συνέλευσιν (συνισταμένην ἐκ τῆς Γερουσίας, ἧς τὰ 8 μέλη διορίζονται ἐπὶ τετραετίαν, καὶ τῆς βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων, ἧς τὰ 13 μέλη διορίζονται ἐπὶ τριετίαν) καὶ τὴν δικαστικὴν ἐξουσίαν (ἀνώτατον δικαστήριον).

Πρόεδρος τῆς δημοκρατίας: A. J. Russell.

ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡ.

Ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων πρὸς τὴν Εὐρώπην ἡ νῆσος Μαδαγασκάρη προσεκτήσατο σπουδαιότητά τινα μόνον ἀπὸ τοῦ 1810, δηλονότι ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ ἀρχηγέτης τῆς φυλῆς τῶν Χοββὰς ὑπέταξεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν ἰδίαν κυριαρχίαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ραδαμᾶ Α'. Ὁ βασιλεὺς οὗτος συνῆψε τότε σχέσεις πρὸς τοὺς Ἄγγλους, ἀλλ' αὗται διεκόπησαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν ἐνθρόνισιν τῆς βασιλίσσης Ρανάβαλὸ Α' (1828). Τῆς βασιλίσσης ταύτης διάδοχος γενόμενος τῷ 1861 ὁ υἱὸς αὐτῆς Ραδαμᾶς Β' συνωμολόγησε συνθήκην μετὰ τῆς Γαλλίας. Ἐκραγείσης ἐπαναστάσεως (1863) καθηρέθη ὁ Ραδαμᾶς Β', ἀνηγορεύθη δὲ βασίλισσα ἡ σύζυγος αὐτοῦ Ροζαχερίνα, ἥτις μετὰ δύο ἔτη (1865) συνῆψε συνθήκην ἐμπορικὴν καὶ φιλίαν μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἑτέρα συνθήκη συνωμολογήθη κατόπιν (1868) μετὰ τῆς Γαλλίας ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Ρανάβαλὸ Β'.

Βασίλισσα: Ρανάβαλὸ Γ', διαδεξαμένη τῇ 13 Ἰουλίου 1883 τὴν ἀποθανοῦσαν θείαν αὐτῆς Ρανάβαλὸ Β'.

ΜΑΡΟΚΟΝ.

Σουλτάνος: Μουλέϋ-Χασὰν, ἀναγορευθεὶς τῇ 25 Σεπτεμβρίου 1873 καὶ διαδεξάμενος τὸν πατέρα αὐτοῦ Σίδι-Μωχαμὲτ, ἀποθανόντα.

ΤΡΑΝΣΒΑΑΛ.

Ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ Τρανσβαὰλ ἐκηρύχθη τῇ 17 Ἰαν. 1852, τὸ δὲ σύνταγμα ἐδημοσιεύθη τῇ 13 Φεβρουαρ. 1858, ἀναθεωρηθὲν

τῇ 7 Ἀπριλ. 1877. Πέντε ἡμέρας μετὰ τήν χρονολογίαν ταύτην, ἤτοι τῇ 12 Ἀπριλ. 1877, διὰ προκηρύξεως τοῦ βρετανοῦ πληρεξουσίου σὶρ Θεοφίλου Σήψτωνος ἡ Δημοκρατία προσηρτήθη εἰς τὰς ἀποικιακὰς κτήσεις τῆς Μεγάλης Βρετανίας· ἀναστατωθέντων ὅμως τῶν ὁλλανδῶν ἀποίκων (Βοηρῶν), πᾶσα ἡ χώρα ἐπανῆλθε κατ' Αὔγουστον τοῦ 1881 εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Βοηρῶν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Κράτος τοῦ Τρανσβαὰλ», διατελοῦσα οὐχ' ἧττον ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τοῦ βρετανικοῦ θρόνου. Κατὰ τοὺς προεισαγωγικοὺς ὅρους τῆς εἰρήνης τοὺς ὑπογραφέντας τῇ 21 Μαρτίου 1881 ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Wood καὶ τὴν σύμβασιν τὴν συνομολογηθεῖσαν τῇ 3 Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους μεταξὺ τῆς βασιλικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῆς τριανδρίας, ἐντελὴς αὐτονομία ἐν τοῖς ἐσωτερικοῖς πράγμασι παρεχωρήθη εἰς τοὺς Βοηρούς, ἀλλ' ἡ Ἀγγλία ἐπεφυλάξατο ἑαυτῇ πᾶσαν ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν πραγμάτων, δικαιώματι ἐπικυριαρχίας.— Ὁ πρόεδρος τοῦ Κράτους ἐκλέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπὶ πενταετίαν, ἡ δὲ νομοθετικὴ ἐξουσία ἀπόκειται εἰς τὴν Βουλὴν, λεγομένην Volksraad καὶ ἀπαρτιζομένην ἐκ 43 μελῶν ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' οἱ ὑπ' αὐτῆς ψηφιζόμενοι νόμοι ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἔγκρισιν τοῦ ἀγγλικοῦ βασιλείου. Ὁ πρόεδρος ἐκλέγει τοὺς διοικητὰς τῶν 13 διαμερισμάτων τοῦ κράτους, οὓς ἐπικυρεῖ ἡ Volksraad. Πλήρης ἀνεξιθρησκεία ἐπικρατεῖ καθ' ὅλην τὴν χώραν, ἀλλ' ἡ ἐθνικὴ θρησκεία εἶνε ἡ τῶν διαμαρτυρομένων.

Πρόεδρος: S. J. P. Krüger, ἐκλεγεὶς τῇ 9 Μαΐου 1883 ἐπὶ τριετίαν.

Ἄγγλος ἀντιπρόσωπος: Γεώργιος Οὔδσων.

ΤΥΝΙΣ.

Βέης καὶ κύριος τοῦ βασιλείου τῆς Τύνιδος: Σίδι-Ἀλῆ πασσᾶς, γενν. 1817, υἱὸς τοῦ Βέη Σίδι-Ἀχσίν· διεδέξατο τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Μωχαμὲτ-ἐλ-Σαδὼκ τῇ 28 Ὀκτ. 1882.

Ἐπίδοξος διάδοχος: Σίδι-Ἀλῆς, δευτερότοκος ἀδελφὸς τοῦ νῦν βέη, γεννηθεὶς τῷ αὐτῷ ἔτει 1817.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.

Καθέδρα τῆς Ὁμοσπονδίας: Buenos-Ayres. — Τὸ σύνταγμα ἐψηφίσθη κατὰ Μάϊον τοῦ 1853, ἀναθεωρηθὲν εἶτα, τῇ 6 Ἰουνίου 1860. Δύο Βουλαί: 30 γερουσιασταὶ καὶ 86 βουλευταί.

Πρόεδρος: Ὁ στρατηγὸς J. A. Roca, ἐκλεγεὶς τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1880 ἐπὶ ἓξαετίαν.

Ἀντιπρόεδρος: F. B. Madero, ἐκλεγεὶς τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1880 ἐπὶ ἓξαετίαν.

ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ.

Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι. — Διαλυθείσης τῆς ἀρχαίας Δημοκρατίας τῆς Κολομβίας (συγκροτηθείσης τῷ 1822 διὰ τῆς συνενώσεως τῆς Νέας-Γρενάδης, τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγείου τοῦ Καράκα), ἡ Βενεζουέλα ἀπετέλεσε μέχρι τοῦ 1863 μίαν μόνην Δημοκρατίαν, διῃρημένην εἰς ἐπαρχίας. Ἐν ἔτει 1863, κατόπιν τῆς ἥττης τῶν ἑνωτικῶν, ἡ Βενεζουέλα μετεσχηματίσθη πάλιν εἰς ὁμοσπονδίαν, παγιωθεῖσαν διὰ τοῦ συντάγματος τῆς 28 Μαρτίου 1864. Τὸ ἑνωτικὸν κόμμα, ἡττηθὲν τῷ 1863, κατήγαγε νίκην ἐπὶ τῶν ὁμοσπόνδων τῷ 1868 ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Μονάγα, ἀλλὰ καὶ τοῦτο κατεβλήθη ἔπειτα ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Γοῦσμαν Βλάνκο, ἐκλεγέντος προέδρου τῇ 20 Φεβρουαρίου 1873. Τὸ σύνταγμα τοῦ 1874 ἀνενεώθη κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1881. Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία τοῦ ἔθνους ἐξασκεῖται ὑπὸ τοῦ Προέδρου, συναρωγούντων τῶν ὑπουργῶν, καὶ τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγομένων ἀμφοτέρων ἐπὶ διετίαν.

ΒΟΛΙΒΙΑ.

Δημοκρατία.— Ἡ Βολιβία ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος τῇ 6 Αὐγούστου 1825.

Πρόεδρος: Ν. Καμπέρο, ἀπὸ τῆς 1 Ἰουνίου 1880.

Ἀντιπρόεδροι: Ἀ. Ἄρκε καὶ Β. Σαλίνας.

ΒΡΑΣΙΛΙΑ.

[Μοναρχία συνταγματική καὶ κληρονομική. Ὁ θεμελιώδης νόμος χρονολογεῖται ἀπὸ 25 Μαρτίου 1824, τροποποιηθεὶς διὰ προσθέτων ἄρθρων τῇ 12 Αὐγούστου 1834 καὶ 12 Μαΐου 1840, Γερουσία ἐκ μελῶν 58 ἰσοβίων, καὶ Βουλὴ ἐξ 122 ἀντιπροσώπων, ὑπὸ τῶν κατοίκων ἐλευθέρως ἐκλεγομένων ἐπὶ τετραετίαν.]

Πέτρος Β′ τῆς Ἀλκαντάρας-Ἰωάννης-Κάρολος-Λεοπόλδος-Σαλβαδὸρ-Βιβιάνος-Φραγκίσκος-Σαβέριος-Δε-Πὼλ-Λεοκάδιος-Μιχαὴλ-Γαβριὴλ-Ραφαὴλ-Γονζάγος, αὐτοκράτωρ τῆς Βρασιλίας, γενν. 2 Δεκ. 1825, υἱὸς τοῦ αὐτοκράτορος Δὸν Πέτρου Α′ τῆς Ἀλκαντάρας· ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν τῇ 7 Ἀπρ. 1831 ὑπὸ κηδεμονίαν κατόπιν τῆς ἐν Βοαβίστῃ γραφείσης παραιτήσεως τοῦ πατρός του, ἀνεξαρτήτως δὲ κυβερνᾷ ἀπὸ τῆς 23 Ἰουλίου 1840· ἐστέφθη τῇ 18 Ἰουλίου 1841· ἐνυμφεύθη τῇ 4 Σεπτ. 1843 τὴν

Αὐτοκράτειραν Δόνναν Θηρεσίαν-Χρηστίνην-Μαρίαν, γενν. 14 Μαρτ. 1822, θυγατέρα τοῦ ἀποθ. Φραγκίσκου Α′, βασιλέως τῶν Δύο-Σικελιῶν.

Θυγάτηρ: Αὐτοκρ. πριγκ. Ἰσαβέλλα, γενν. 29 Ἰουλ. 1846, συζευχθεῖσα 15 Ὀκτ. 1864 τῷ πρίγκιπι τῆς Αὐρηλίας Γάστωνι (γενν. 29 Ἀπριλ. 1842), ἐγγόνῳ τοῦ ἀποθ. βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου-Φιλίππου. Τέκνα τούτων 3: Πρ. Πέτρος (γενν. 1875)· πρ. Λουδοβῖκος (1878) καὶ πρ. Ἀντώνιος (1881).

Ἡ δευτέρα θυγάτηρ τοῦ αὐτοκράτορος, πριγκ. Λεοπολδίνη, γενν. 13 Ἰουλ. 1847 καὶ ἀποθανοῦσα 7 Φεβρ. 1871, ὑπῆρξε σύζυγος τοῦ πρίγκ. Αὐγούστου τῆς Σαξωνίας (γενν. 1845), υἱοῦ τοῦ ἀποθ. πρίγκ. Αὐγούστου (θείου τοῦ νῦν ἡγεμόνος τοῦ Σαξ-Κοβούργ-Γόθα) καὶ τῆς πριγκ. Κλημεντίνης (γενν. 1817), θυγατρὸς τοῦ ἀποθ. βασιλέως τῶν Γάλλων Λουδοβίκου-Φιλίππου. Τέκνα τούτων 4.

Ἀδελφαὶ ἐκ τοῦ α′ γάμου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Πέτρου Α′ (γενν. 1798 καὶ ἀποθ. 1834) καὶ τῆς αὐτοκρατείρας Λεοπολδίνης, ἀρχιδουκίσσης τῆς Αὐστρίας (ἀποθ. 1826): Πρ. Ἰανουαρία, γενν. 11 Μαρτ. 1822, συνεζεύχθη 28 Ἀπρ. 1844 τῷ πρ. Λουδοβίκῳ τῶν Δύο-Σικελιῶν, υἱῷ τοῦ ἀποθ. βασιλέως τῶν Δύο-Σικελιῶν, Φραγκίσκου Α′. — Πρ. Φραγκίσκα, γενν. 2 Αὐγ. 1824, συνεζεύχθη 1 Μαΐου 1843 τῷ ὀρλεανίδῃ Φραγκίσκῳ, πρίγκηπι τοῦ Ζοαμβίλ, γενν. 14 Αὐγ. 1818.

Ἡ πρωτότοκος τούτων θυγάτηρ πρ. Φραγκίσκα, γενν. 1844, συνεζεύχθη 11 Ἰουν. 1863 τὸν ὀρλεανίδην πρίγκηπα Ροβέρτον, δοῦκα τοῦ Chartres (γενν. 1840).

ΗΝΩΜΕΝΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

Δημοκρατία.— Ἀνεξαρτησία ἀπὸ τῆς 4 Ἰουλίου 1776. Σύνταγμα ἀπὸ τῆς 17 Δεκεμβρίου 1787, μερίζον τὰς ἐξουσίας τοῦ Κράτους μεταξὺ 3 σωμάτων, ἀνεξαρτήτων καὶ διακεκριμένων ἀπ' ἀλλήλων: τῆς «ἐκτελεστικῆς ἀρχῆς» (Προέδρου), τῆς «νομοθετικῆς» (Συγκλήτου) καὶ τῆς «δικαστικῆς» (Ἀνωτάτου Δικαστηρίου). Ἡ Σύγκλητος (Congrès) ἀποτελεῖται ἐξ 109 γερουσιαστῶν καὶ 292 βουλευτῶν. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Προέδρου, ἔχοντος τετραετῆ περίοδον, εἶνε δευτεροβάθμιος, γινομένη ὑπὸ 401 ἀντιπροσώπων ἰσαρίθμων πρὸς τὸν ὁλικὸν ἀριθμὸν τῶν μελῶν τῆς Συγκλήτου, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν 38 κρατῶν καὶ τῶν 8 ἀνεξαρτήτων πόλεων, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι. Τῆς τελευταίας δὲ τετραετοῦς περιόδου, ἥτις ἤρξατο ἀπὸ τῆς 4 Μαρτίου 1881, ὅτε ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν ὁ δολοφονηθεὶς Ἰάκωβος Α. Γκάρφηλδ, ληγούσης τῇ 4 Μαρτίου 1885, ἐξελέγη ἤδη τῇ 4 Δεκεμβρίου 1884 νέος πρόεδρος ὁ Cleveland, διοικητὴς Νέας-Ὑόρκης, ἀντὶ τοῦ Chester A. Arthur, συνεχίσαντος τὴν προεδρίαν τοῦ δολοφονηθέντος Ἰακώβου Γκάρφηλδ· ἀντιπρόεδρος δὲ ὁ Θωμᾶς Ἀνδρέας Hendricks. Ἀναλαμβάνουσι δὲ οὗτοι ὁριστικῶς τὸ ἀξίωμα αὐτῶν ἀπὸ τῆς 4 Μαρτίου 1885.

Ἡ παροῦσα περίοδος εἶναι εἰκοστὴ τετάρτη ἀπὸ τοῦ 1789.

ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ.

Δημοκρατία, σχηματισθεῖσα εἰς κράτος ἀνεξάρτητον μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1830 διανομὴν τῆς δημοκρατίας τῆς Κολομβίας εἰς τρία χωριστὰ κράτη: τὴν Νέαν-Γρενάδην (τανῦν Ἡνωμένα Κράτη τῆς Κολομβίας), τὴν Βενεζουέλαν καὶ τὸν Ἰσημερινόν.

Ἐλλείπουσι πληροφορίαι περὶ τοῦ προέδρου ἀπὸ τῆς 9 Αὐγούστου 1883, ὁπότε συνεπείᾳ ἀναστατώσεως ἔπεσεν ὁ τέως πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Ἰγνάτιος Δε-Βεντιμίλλα (πρόεδρος ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1876).

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ.

Δημοκρατία, ἀνεξάρτητος κηρυχθεῖσα τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1821. Ἡ συνένωσις πάντων τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἰς ἓν ἐγένετο τῇ 1 Ἰουλίου 1823.

1. ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ. — Πρόεδρος: Ὁ ὑποστράτηγος Ρουφῖνο-Βαρρίος, ἐκλεγεὶς τῇ 9 Μαΐου 1873. — Ἡ προεδρία, διὰ ψηφίσματος τῆς Συνταχτικῆς συνελεύσεως, παρετάθη ἀπὸ τῆς 23 Ὀκτωβρίου 1876 ἐπὶ τετραετίαν, ὁ δὲ στρατηγὸς ἐξελέγη αὖθις τῇ 15 Μαρτίου 1880 ἐπὶ ἑξαετῆ περίοδον.

2. ΚΟΣΤΑ-ΡΙΚΑ. — Σύνταγμα ἀπὸ τῆς 22 Δεκεμβρίου 1871, ἀνασταλὲν τῷ 1878.—Πρόεδρος: Δὸν Π. Φερνάνδες.

3. ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ. — Τὸ σύνταγμα προυκηρύχθη τῇ 19 Αὐγούστου 1858. Διάρκεια τῆς προεδρίας ἔτη 4. Ἡ νομοθετικὴ Συνέλευσις ἀπαρτίζεται ἐξ 11, ἡ δὲ Γερουσία ἐκ 10 μελῶν. — Πρόεδρος: Ἀδὰμ Καρδένας (1883).

4. ΣΑΛΒΑΔΟΡ (Σώστης ἢ Σωτήρ).— Ἡ Σύνοδος ἀποτελεῖται ἐκ 12 βουλευτῶν καὶ 12 γερουσιαστῶν, ὧν πάντων ἡ ἐκλογὴ ἀνανεοῦται κατ' ἔτος κατὰ τὸ ἥμισυ.— Πρόεδρος: Ζαλδίβαρ-ὺ-Λάζο (1876).

5. ΧΟΝΔΟΥΡΑΣ. — Διάρκεια τῆς προεδρίας ἔτη 4.— Ἡ νομοθετικὴ Συνέλευσις ἀπαρτίζεται ἐξ 11 βουλευτῶν, ἡ Γερουσία ἐξ 7 μελῶν καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας ἐκ τῶν ὑπουργῶν καὶ 7 ἑτέρων μελῶν. — Τὸ Σύνταγμα προυκηρύχθη τῇ 1 Νοεμβρίου 1880. —Πρόεδρος: Μ. Α. Σότο, ἐκλεγεὶς τῇ 29 Μαΐου 1877.

ΚΟΛΟΜΒΙΑ.

Ἡνωμένα Κράτη, ἄλλοτε πολιτεία τῆς Νέας-Γρενάδης.— Τὸ σύνταγμα χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς 8 Μαΐου 1863.

Πρόεδρος: Ι. Ε. Ὀτάλορα (1 Ἀπριλίου 1883).

ΜΕΞΙΚΟΝ.

Δημοκρατία. — Κήρυξις τῆς ἀνεξαρτησίας τῇ 16 Σεπτεμβρίου 1810, καὶ τοῦ συντάγματος τῇ 5 Φεβρουαρίου 1857.— Ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία τοῦ Κράτους διανέμεται εἰς τρία σώματα ἀνεξάρτητα: α') τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν (Σύγκλητον)· β') τὴν προεδρίαν· καὶ γ') τὴν δι-

καιοσύνην. Καὶ ἡ μὲν Σύγκλητος συνίσταται ἐκ 2 Βουλῶν, ἤτοι τῆς Γερουσίας καὶ τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Οἱ βουλευταί, 227 τὸν ἀριθμὸν, ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἐπὶ διετίαν, ἡ δὲ ὑποψηφιότης αὐτῶν δὲν ἀποκλείεται εἰς νέαν ἐκλογήν· οἱ γερουσιασταί, 56 τὸν ἀριθμὸν, ἐκλέγονται ἐπὶ τετραετίαν ἀνὰ 2 ἐξ ἑκάστης πολιτείας τῆς ὁμοσπονδίας καὶ ἐκ τῆς πρωτευούσης. Τοῦ δὲ Ἀνωτάτου δικαστηρίου τὰ μέλη ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ ἔθνους ἐπὶ ἑξαετίαν. ὁ δὲ πρόεδρος, κατὰ τὸ σύνταγμα, πρέπει νὰ ἦνε καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ στρατηγὸς Μανουὴλ Γονζαλὲζ, ἐκλεγεὶς ἐπὶ τετραετίαν πρόεδρος συνταγματικὸς τῆς Δημοκρατίας διὰ τῆς ψηφοφορίας τῆς 11 Ἰουλίου 1880, ἐγκατεστάθη τῇ 1 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΗ.

Δημοκρατία, γνωστὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀνατολικὴ Δημοκρατία τοῦ Οὐρουγουάη», κηρυχθεῖσα ἀνεξάρτητος τῇ 25 Αὐγούστου 1825 ὑπὸ τῶν ἐν Φλωρίδι συνελθόντων ἀντιπροσώπων, ἀναγνωρισθεῖσα δὲ ὡς Δημοκρατία διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Montevideo, ἧς οἱ προκαταρκτικοὶ ὅροι ὑπεγράφησαν ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων τῆς Βρασιλίας καὶ τοῦ Buenos-Ayres τῇ 27 Αὐγούστου 1828, αἱ δὲ ἐπικυρώσεις ἀντηλλάγησαν τῇ 4 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Προκήρυξις τοῦ συντάγματος τῇ 10 Σεπτεμβρίου 1829.

Πρόεδρος: Ὁ στρατηγὸς Μάξιμος Σάντος, ἐκλεγεὶς μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Φραγκίσκου Ἀ. Βίδαλ τῇ 1 Μαρτίου 1882 (μέχρι τῆς 1 Μαρτίου 1886).

ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ.

Δημοκρατία, ἀναγνωρισθεῖσα ὡς ἀνεξάρτητον κράτος μετὰ τὸν κατὰ τῆς Βρασιλίας, τῆς Ἀργεντινῆς δημοκρατίας καὶ τοῦ Οὐρουγουάη πενταετῆ πόλεμον (1865—1870) διὰ χωριστῶν συνθηκῶν πρὸς τὰς συμμάχους δυνάμεις (τῆς τελευταίας συνθήκης μετὰ τοῦ Οὐρουγουάη ὑπογραφείσης τῇ 20 Ἀπριλίου 1883) καὶ ἐκκενωθεῖσα ὑπὸ τῶν τελευταίων στρατευμάτων τῇ 22 Ἰουνίου 1876. Τὸ ζήτημα τοῦ διαφιλονεικουμένου σημείου ἐν τῇ μεθοριακῇ διενέξει μετὰ τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας (Villa Occidental, ἀπέναντι τῆς Asuncion) ἐλύθη

© ISIS MANOGLIO

κατὰ τοὺς πόθους τοῦ Παραγουάη ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς, ἡ δὲ πρωτεύουσα πόλις, ἄχρι τότε λεγομένη Villa Occidental, μετωνυμήθη Villa Hayes, πρὸς τιμὴν τοῦ διαιτητοῦ. — Ἡ Δημοκρατία τοῦ Παραγουάη διέπεται ὑπὸ συντάγματος· ἄρχων τῆς πολιτείας εἶνε ὁ Πρόεδρος, συναρωγοὺς ἔχων τὴν Γερουσίαν καὶ τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, ἀποτελούσας τὴν νομοθετικὴν Σύνοδον.

Πρόεδρος: Ὁ στρατηγὸς Β. Καβάλλερο, ἐκλεγεὶς τῇ 25 Νοεμβρίου 1882.

ΠΕΡΟΥ.

Δημοκρατία, κηρυχθεῖσα ἀνεξάρτητος τῇ 28 Ἰουλίου 1821.

Πρόεδρος: Ὁ στρατηγὸς Ἰγλέσιας.

ΧΙΛΗ.

Δημοκρατία, ἀναγνωρισθεῖσα ὡς ἀνεξάρτητος τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1810. Κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ 1833 τὴν κυβέρνησιν ἀποτελοῦσιν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία (ἤτοι ὁ Πρόεδρος, ἐκλεγόμενος ἐπὶ πενταετίαν, καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς ἐπικρατείας), ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία (ἤτοι ἡ Γερουσία ἐκ 37 μελῶν, ἐκλεγομένων ἐπὶ ἑξαετίαν, καὶ ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων ἐξ 109 μελῶν, ἐκλεγομένων ἐπὶ τριετίαν κατ' ἀναλογίαν ἑνὸς μέλους ἐπὶ εἰκοσακισχιλίων κατοίκων) καὶ ἡ δικαστικὴ ἐξουσία.

Πρόεδρος: Δομῖγγο Σάντα-Μαρία, διαδεξάμενος τὸν Ἀννίβαν Πίντο τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1881. Ὁ αὐτὸς προεδρεύει καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς ἐπικρατείας.

ΩΚΕΑΝΙΑ.

ΣΑΜΟΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Σύμπλεγμα νήσων πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, περιλαμβάνον 14 νήσους ἡφαιστειώδεις, ὧν αἱ μεγαλείτεραί εἰσιν ἡ Savaïi, Oupolou, Toutouila καὶ Manoua. Τῇ 17 Ἰανουαρίου 1878 συνωμολογήθη μετὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων

Πολιτειῶν ὑπογραφεῖσα ἐν Οὐασιγκτῶνι συνθήκη ἐμπορικὴ καὶ φιλική, δι' ἧς ὁ λιμὴν Pagopago τῆς νήσου Toutouila ἐτέθη εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν πρὸς ἐγκατάστασιν ἀνθρακαποθηκῶν καὶ ἄλλων χρησίμων τῇ ναυτιλίᾳ. Ἑτέρα συνθήκη φιλίας συνωμολογήθη μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Γερμανίας τῇ 14 Ἰανουαρίου 1879, ὑπογραφεῖσα ἐν Apia τῆς νήσου Oupolou, δι' ἧς παραχωροῦνται τοῖς Γερμανοῖς τὰ δικαιώματα τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων ἐθνῶν, ὁ δὲ λιμὴν τῆς Salouafata διετέθη πρὸς ἐγκατάστασιν ἀποθηκῶν τῶν γερμανικῶν πολεμικῶν πλοίων. Τῇ δὲ 28 Αὐγούστου 1879 ὑπεγράφη ἐν Apia καὶ ἡ μετὰ τῆς Μεγάλης Βρετανίας συνθήκη, δι' ἧς ἐξησφαλίσθησαν ὁμοίως τοῖς Ἄγγλοις τὰ δικαιώματα τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων ἐθνῶν καὶ ἐπετρέπετο αὐτοῖς τὸ ἐγκαταστῆσαι ναυτικοὺς σταθμοὺς καὶ ἀνθρακαποθήκας. — Τελευταία ἐπίσημος πρᾶξις εἶνε ἡ τῇ 2 Σεπτεμβρίου 1879 γενομένη σύμβασις, δι' ἧς ἡ πόλις καὶ τὸ διαμέρισμα τῆς Apia ἐτέθη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν δημαρχίας, τῆς ὁποίας ἡγοῦνται οἱ πρόξενοι Γερμανίας, Μεγάλης Βρετανίας καὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

Βασιλεύς: Μαλιετόα Λαουπέπα, διαδεξάμενος τῇ 8 Νοεμβρίου 1880 τὸν ἀποθανόντα βασιλέα Μαλιετόα Ταλαβούου.

Ἀντιβασιλεύς: Ταμασέσε.

ΣΑΝΔΟΥΙΧΑΙ ΝΗΣΟΙ.

Βασίλειον τῶν Σανδουίχων νήσων, ἢ Hawaïi. — Μοναρχία συνταγματικὴ, διεπομένη ὑπὸ συντάγματος ἀπὸ τῆς 20 Αὐγούστου 1864 προκηρυχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως Καμεχαμέχα Ε'. — Ὁ βασιλεὺς συγκαλεῖ πρὸς διευθέτησιν τῶν σπουδαίων ὑποθέσεων τὸ «ἰδιαίτερον συμβούλιον», συγκείμενον ἐξ ὑπουργῶν καὶ ἀπεριορίστου ἀριθμοῦ μελῶν ἐκλεγομένων ἐξ ἡμισείας μεταξὺ τῶν ἰθαγενῶν καὶ τῶν ξένων. Τὸ Κοινοβούλιον, περιλαμβάνον δύο συνηνωμένας Βουλάς, ποιεῖται ἐν ταῖς συζητήσεσι χρῆσιν τῆς ἐγχωρίου γλώσσης ἢ τῆς ἀγγλικῆς. Ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ καλεῖν εἰς τὰ ὅπλα πάντας τοὺς ἰθαγενεῖς, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως.

Βασιλεύς: Καλακαούας Α', γενν. 16 Νοεμβ. 1836, υἱὸς τοῦ Καπαακέα, διαδεξάμενος Λουναλίλον τὸν Α' (γενν. 31 Ἰαν. 1835 καὶ

ἀποθ. 3 Φεβρ. 1874) καὶ ἐκλεγεὶς ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου τῇ 12 Φεβρουαρίου 1874.

Βασίλισσα: Καπιολάνη, γενν. 31 Δεκεμ. 1834.

Ἀδελφαὶ τοῦ βασιλέως: Καμακαέχα Λιλιουκαλάνη, ἐπίδοξος διάδοχος, γενν. 2 Σεπτ. 1838, συνεζεύχθη τῷ Ἰωάννῃ Δ. Δομίνῃ, διοικητῇ τοῦ Οὐαχοῦ. — Μιριὰμ Λικελίκη, γενν. 13 Ἰαν. 1851, συνεζεύχθη 22 Σεπτεμ. 1870 τῷ Ἀρχιβάλδῳ Σκὼτ Κλέγορν.

ΤΟΓΓΑ (Νῆσοι).

Πολυνησία ἐν τῷ Εἰρηνικῷ, πρὸς τὸ μεσημβρινὸν μέρος, περιλαμβάνουσα τρία συμπλέγματα, ἤτοι Haafuluhao (μετὰ τῆς πρωτίστης νήσου Vavaou), Haabai (μετὰ τῆς Lifuka) καὶ Τόγγα (οὗ αἱ μέγισται νῆσοί εἰσιν ἡ Tongatabou καὶ ἡ Eua). Εἰς τὰς νήσους ταύτας ὑπάγονται καὶ αἱ νῆσοι Keppel, Boscawen, Niuafou καὶ Pylstaart. Τὸ Ἡνωμένον βασίλειον τῶν νήσων Τόγγα χρονολογεῖται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τούτου· εἶνέ δὲ συνδεδεμένον διὰ συνθήκης φιλίας πρὸς τὴν Γερμανίαν, συνομολογηθείσης τῇ 1 Νοεμβρίου 1876 καὶ παραχωρούσης τὴν νῆσον Vavaou πρὸς ἐγκατάστασιν ἀνθρακαποθήκης, — καὶ ἑτέρας πρὸς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν, συνομολογηθείσης τῇ 29 Νοεμβρίου 1879 καὶ ἐξασφαλιζούσης τοῖς Ἄγγλοις τὰ δικαιώματα τῶν μᾶλλον εὐνοουμένων ἐθνῶν.

Βασιλεύς: Γεώργιος Α′ Τουβαού.

Βασίλισσα: Καρλόττα.

Πρίγκηψ διάδοχος: Οὐελλιγκτὼν-Γοὺ-Τουβοὺ-Μαλοχί, πρωτότοκος υἱὸς τοῦ πρίγκηπος διαδόχου Δαυΐδ-Οὐγὰ, ἀποθανόντος τῇ 22 Δεκεμβρίου 1879.

Πρόεδρος τῆς νομοθετικῆς Συνελεύσεως: Οὐίλλιαμ-Τουγί.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΑΣΑ ΔΟΞΑΣΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΟΣ

ΤΗΣ ΘΕΡΜΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ;

Μία καὶ μόνη ἀρχαία μαρτυρία ὑπάρχει περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο ἀρχαίων τούτων πόλεων, περιεχομένη μὲν ἐν τοῖς ἀποσπάσμασι τοῦ πατρὸς τῆς γεωγραφίας Στράβωνος, ἐξελεγχομένη ὅμως οὐχὶ ὡς γνώμη τοῦ κορυφαίου τῆς ἀρχαιότητος γεωγράφου, ἀλλ' ὡς ἰδία προσθήκη τοῦ λίαν ἀδεξίως ἐπιταμόντος τὴν γεωγραφίαν αὐτοῦ κατὰ τὸν Ι′ αἰῶνα ἀγνώστου Βυζαντινοῦ· οὐδεμία δὲ ἄλλη μαρτυρία, οὔτε προγενεστέρα τοῦ Στράβωνος, οὔτε μεταγενεστέρα αὐτοῦ μέχρι τῆς τοῦ ἐπιτομέως ἐποχῆς ἤτοι τοῦ Ι′ αἰῶνος δύναται νὰ εὑρεθῇ πρὸς ὑποστήριξιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν τῆς τοῦ Βυζαντινοῦ ἐπιτομέως γνώμης.

Ἐπὶ ταύτης τοίνυν, ὡς γνώμης τοῦ Στράβωνος, οὐ μόνον πάντες οἱ νεώτεροι γεωγράφοι, ἱστορικοὶ καὶ πινακογράφοι ἐρειδόμενοι, ἀδιστάκτως καὶ ἀβασανίστως ἐπίστευον καὶ πιστεύουσιν ἔτι, ἀλλὰ κἀγὼ αὐτὸς πρὸ τῆς τῶν Μακεδονικῶν φιλοπονίας ἐπὶ τῇ πεποιθήσει ὅτι ἡ ἐν ἑνὶ τῶν ἀποσπασμάτων περιεχομένη γνώμη ἐστὶ γνησία τοῦ Στράβωνος, ἀνυπόπτως ἐπίστευον εἰς τὴν ταὐτότητα τῆς

SISMANOGLIO

Θεσσαλονίκης καὶ Θέρμης. Ἐν τῇ συντάξει ὅμως τῶν Μακεδονικῶν μου, ἀναγκασθεὶς οὐ μόνον ἐπιτροχάδην νὰ ἀναγνώσω πᾶν τὸ ἐκ τοῦ ζ΄ βιβλίου τοῦ γεωγράφου περισωθὲν ἡμῖν μέρος, ἐν ᾧ περιεγράφετο ἡ Μακεδονία, ἀλλὰ καὶ νὰ μελετήσω λέξιν πρὸς λέξιν αὐτὸ, ἐνεῖδόν τινα ὕποπτα καὶ νοσοῦντα καὶ ἐπανορθώσεως δεόμενα. Ἐντεῦθεν δ' ὁρμώμενος, ἐπελήφθην τῆς θεραπείας καὶ κριτικῆς διορθώσεως αὐτῶν ἐφ' ὅσον ἐπέτρεπέ μοι ἡ τῶν περιγραφομένων μερῶν τῆς Μακεδονίας ἀκριβὴς γνῶσις, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἰδιαιτέραν συνέταξα πραγματείαν ἐπιγραφομένην «Κριτικαὶ διορθώσεις εἰς Στράβωνα καὶ τὰ ἀποσπάσματα αὐτοῦ» καὶ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ «Ἀθηναίῳ», ἐξ οὗ καὶ ἰδιαίτερα ἐξήχθησαν ἀντίτυπα αὐτῆς. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ συντόνῳ ἐργασίᾳ κατὰ πρῶτον ἀνεκάλυψα πρὸς τοῖς ἄλλοις ὅτι ἡ ἐν τῷ 24 ἀποσπάσματι «ὅτι μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο» ἀναφορικὴ πρότασίς ἐστι προσθήκη τοῦ ἐπιτομέως καὶ οὐχὶ γνώμη καὶ μαρτυρία τοῦ Στράβωνος, ἐφ' ᾗς ἀβασανίστως καὶ ἀνεξετάστως στηριχθέντες πάντες οἱ νεώτεροι ἀπεδέξαντο ὡς πραγματικὴν ἀλήθειαν ἐπικρατήσασαν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Τούτου δὲ τεθέντος, ἀνάγκη ἤδη νὰ ἀποδειχθῇ ὅτι πράγματι ἡ ἀναφορικὴ ἐκείνη πρότασίς ἐστι νόθος καὶ παρεμβεβλημένη, καὶ τούτου ἀποδειχθέντος, λύεται ὁριστικῶς τὸ περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο πόλεων ζήτημα καὶ οὐδεὶς πλέον λογικῶς σκεπτόμενος δύναται νὰ προβάλῃ ἔνστασίν τινα περὶ τοῦ ἐναντίου. Ἐν πρώτοις δὲ σημειωτέον ὅτι τὰ περισωθέντα ἡμῖν ἀποσπάσματα τοῦ Στράβωνος διετηρήθησαν ἐν δυσὶ χειρογράφοις, ἐν τῷ Βατικανῷ καὶ ἐν τῷ Παλατίνῳ, καὶ ὅτι κατὰ τὴν κριτικὴν ἔρευναν τῶν νεωτέρων τὸ πρῶτόν ἐστι πληρέστερον, ἀκριβέστερον καὶ περιεκτικώτερον τοῦ δευτέρου, τῶν δὲ ἀποσπασμάτων τούτων 4 εἰσὶν, ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ Θέρμης καὶ Θεσσαλονίκης τὸ 20, 21, 23 καὶ 24. Τούτων δὲ πάλιν τὸ μὲν 20 καὶ 23, ταὐτὰ σχεδὸν ὄντα, οὐδὲν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος συντελοῦν περιέχουσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ λοιπὰ δύο τὸ 21 καὶ 24 ἀφορῶσιν εἰς τὸ ζήτημα ἡμῶν, ἀναγκάζομαι νὰ παραθέσω αὐτὰ αὐτολεξεὶ ἵνα καὶ ὁ ἄπειρος τῶν γεωγραφικῶν πραγμάτων πεισθῇ περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων μοι καὶ ἐννοήσῃ ὅτι πράγματι τὸ τοῦ Βατικανοῦ χειρόγραφον περιέχει πλεονεκτήματα,

ὧν στερεῖται τὸ τοῦ Παλατίνου, ἐν ᾧ παρενεβλήθη ἡ ἀναφορικὴ πρότασις περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων· τὸ δὲ κείμενον αὐτῶν ἔχει ὧδε.

Στράβ. Βιβ. 7, 330. ἀποσπ. 24. κατὰ τὸ Παλατῖνον χειρόγραφον.

«Ὅτι μετὰ τὸν Ἀξιὸν ἡ ΘεσσαλονίκαΗ ἐστὶ πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο. Κτίσμα δ' ἐστὶ Κασσάνδρου, ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς, παιδὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου ὠνόμασε· μετῴκισε δὲ τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτὴν, οἷον Χαλάστραν, Αἴνειαν, Κισσὸν καί τινα ἄλλα.»

Στράβ. Βιβ. 7, 330. ἀποσπ. 21. κατὰ τὸ Βατικανὸν χειρόγραφον.

«Εἶτα ΘεσσαλονίΚΕΙΑ Κασσάνδρου Κτίσμα . . . Ἐπωνόμασε δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Θεσσαλονίκης, Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου θυγατρὸς, καθελὼν τὰ ἐν Κρουσίδι πολίσματα καὶ τὰ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ περὶ ἓξ καὶ κ΄ καὶ συνοικίσας εἰς ἕν. Ἡ δὲ μητρόπολις τῆς νῦν Μακεδονίας ἐστί. Τῶν δὲ συνοικισθεισῶν ἦν Ἀπολλωνία καὶ Χαλάστρα καὶ Θέρμα καὶ Γαρησκὸς καὶ Αἴνεια καὶ Κισσός.»

Ἐκ τούτων βλέπει ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὸ μὲν Παλατῖνον χειρόγραφον πλεονεκτεῖ μόνον κατὰ τὴν νόθον ἀναφορικὴν πρότασιν, «ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο», τὸ δὲ Βατικανὸν πλεονεκτεῖ πρῶτον μὲν ὡς μὴ περιέχον τὴν νόθον πρότασιν, ὅπερ σπουδαιότατόν ἐστιν ἐν τῷ ἡμετέρῳ ζητήματι, δεύτερον δὲ ὡς ἀκριβῶς ὁρίζον τὰς περιοχὰς «ἐν Κρουσίδι καὶ ἐν τῷ Θερμαίῳ κόλπῳ», ἐν αἷς ἔκειντο τὰ πολίσματα, ἐκ τῶν κατοίκων τῶν ὁποίων συνῳκίσθη ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου ἡ νεόκτιστος πόλις, ἐν ᾧ ἐν τῷ Παλατίνῳ ἀποσπάσματι οὐδεὶς λόγος γίνεται περὶ τούτων, ἀλλ' ἀορίστως ἀναφέρεται «μετῴκισε δὲ τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτὴν», τρίτον δὲ ὡς ἀναγράφον 6 τὰ κυριώτερα τῶν πολιχνίων, τὴν Ἀπολλωνίαν, τὴν Χαλάστραν, τὴν Θέρμαν, τὴν Γαρησκὸν, τὴν Αἴνειαν καὶ τὴν Κισσὸν, ἐν ᾧ τὸ Παλατῖνον 3 μόνον ὀνομάζει, τὴν Χαλάστραν, τὴν Αἴνειαν καὶ τὴν Κισσὸν καὶ τὰ ἄλλα ἐντελῶς ἀγνοεῖ καὶ τέταρτον καὶ τελευταῖον, καὶ τὸ πάντων σπουδαιότατον πρὸς λύσιν τοῦ ἡμετέρου ζητήματος, ὡς περιέχον καὶ τὴν Θέρμαν ἐν τῶν 26 πολισμάτων, ἐξ ὧν οἱ κάτοικοι μετηνέχθησαν εἰς τὴν νεόδμητον πόλιν τοῦ Κασσάνδρου, ὅπερ ἐμφανέστατα claris verbis ἀποδείκνυσιν ὅτι ἡ Θέρμη ἦν ἰδιαιτέρα πόλις, ἐγκαταλειφθεῖσα ὑπὸ τῶν κατοίκων ἀπὸ τοῦ 315 π. Χ. κατὰ διαταγὴν τοῦ Κασσάνδρου καὶ ἐξελέγχουσα ὡς νόθον τὴν παρεμβεβλημένην ἀναφορικὴν πρότασιν τοῦ ἀδεξίου Βυζαντινοῦ ἐπιτομέως «ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο».

SISMANOGLIO

Μετὰ τὴν ῥητὴν ταύτην μαρτυρίαν περὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου καθαιρεθείσης πόλεως Θέρμης καὶ τῆς νεοκτίστου πόλεως Θεσσαλονίκης, εἰς ἣν μετηνέχθησαν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Θέρμης ὡς τῶν λοιπῶν πολισμάτων, ἐπισυνάπτω καὶ ἄλλας μαρτυρίας 1) ἐξ αὐτοῦ τοῦ Στράβωνος, 2) ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπιτομέως, οὗ μόνον τὰ ἀποσπάσματα περιεσώθησαν, 3) ἐκ πάντων τῶν προγενεστέρων καὶ συγχρόνων τοῦ Στράβωνος συγγραφέων, τῶν μνείαν τῆς Θεσσαλονίκης ποιουμένων καὶ οὐδὲν ἀναφερόντων περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων καὶ 4) ἐκ τῶν μεταγενεστέρων τοῦ Στράβωνος μέχρι τοῦ 10ου αἰῶνος, ἐποχῆς τοῦ ἐπιτομέως.

1) Τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης ὁ μὲν Στράβων δὶς ἀναφέρει ἐν τῷ περισωθέντι κειμένῳ τοῦ 7 βιβλίου διὰ τῆς γραφῆς ΘεσσαλονίΚΕΙΑ καὶ οὐχὶ τῆς κοινῆς ΘεσσαλονίΚΗ, ὁ δὲ ἐπιτομεὺς ἐν τοῖς περισωθεῖσιν ἀποσπάσμασι τῶν δύο χειρογράφων ἑπτάκις ἀναφέρει τὴν πόλιν, ἀλλ' ἐν 6 μὲν διατηρεῖ τὴν γραφὴν τοῦ Στράβωνος ΘεσσαλονίΚΕΙΑ, ἐν ἑνὶ δὲ μόνῳ, ἔνθα παρενέβαλε τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν «ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο» ὡς ἰδίαν γνώμην, λελη θότως μετεχειρίσθη τὸν κοινὸν τύπον Θεσσαλονίκη καὶ οὐχὶ τὸν γνήσιον Στραβώνειον ΘεσσαλονίΚΕΙΑ. Καὶ τὰ μὲν χωρία τοῦ Στράβωνός εἰσι τάδε:

Στράβ. Βιβ. Β'. 106. «Ἐξ Ἐπιδάμνου δὲ εἰς Θεσσαλονίκειαν ἐννεακοσίους ἀποδόντος.»
» » Ζ'. 323. «Ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα... μέχρι Θεσσαλονικείας.»

2) Τὰ δὲ χωρία τοῦ ἐπιτομέως, εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα 6:

Στράβ. Βιβ. Ζ'. 329. ἀποσπ. 10. «Ἐκ νότου δὲ... πρὸς ἀνατολὰς ἰοῦσιν ἕως Θεσσαλονικείας.»
» » » » » 13. «Ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας.»
» » » » » 20. «Λέγεται δὲ Θεσσαλονίκεια διὰ τὴν ἐπιφάνειαν.»
» » » » » 21. «Εἶτα Θεσσαλονίκεια Κασσάνδρου κτίσμα.»
» » » 330. » 25. «Μετὰ δὲ Θεσσαλονίκειάν ἐστι τὰ λοιπά.»
» » » 331. » 48. «Τὸ δὲ Θεσσαλονικείᾳ, τὸ δὲ Πέλλῃ.»

Ταῦτά εἰσι τὰ χωρία τῶν ἀποσπασμάτων, ἐν οἷς πᾶσιν ἐτήρησεν ὁ ἐπιτομεὺς τὸν Στραβώνειον τύπον «ΘεσσαλονίΚΕΙΑ», ἐν ἑνὶ δὲ καὶ μόνῳ, ἐν ᾧ παρενέβαλε τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν «ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο» καταφωρᾶται προφανέστατα ὡς νοθεύσας τὸ ἀπόσπασμα καὶ δι' αὐτοῦ παραίτιος γενόμενος πᾶσι τοῖς μεταγενεστέροις αὐτοῦ, μὴ δυνηθεῖσι νὰ ἀποκαλύψωσι τὴν νοθείαν, εἰς τὴν ἀβασάνιστον ἀποδοχὴν καὶ πίστιν τῆς ταὐτότητος τῶν δύο διαφόρων τῆς ἀρχαιότητος πόλεων· τὸ δὲ οὕτω νοθευθὲν ἀπόσπασμά ἐστι τὸ 20 τῆς 330 παραγράφου·

«Ὅτι μετὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν ἡ ΘεσσαλονίΚΗ ἐστὶ πόλις, ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο.»

Διότι, εἰ ὄντως ἀληθὴς ἦν ἡ ταὐτότης τῶν δύο πόλεων, ἀδύνατον ἦν ὁ Στράβων ἐν 8 ἄλλοις χωρίοις, νὰ μὴ ἀναφέρῃ τι περὶ αὐτῆς καὶ μόνος ὁ κατὰ 10—11 αἰῶνας μεταγενέστερος τοῦ Στράβωνος Βυζαντινὸς ἐπιτομεὺς νὰ γινώσκῃ τὸ μέχρις αὐτοῦ ἄγνωστον πᾶσι τοῖς ἀρχαίοις μυστήριον τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων. Ταύτας τὰς δύο σπουδαιοτάτας μαρτυρίας ἤτοι τὴν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου καθαιρέσεως τῆς Θέρμης καὶ τοῦ συνοικισμοῦ τῶν κατοίκων αὐτῆς εἰς τὴν νεόκτιστον Θεσσαλονίκην καὶ τὴν διὰ τοῦ Στραβωνείου τύπου «ΘεσσαλονίΚΕΙΑ» ἐν 8 χωρίοις τρανοτάτην ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἐπιτομεὺς λελη θότως μεταβαλὼν αὐτὸν εἰς «Θεσσαλονίκη» παρενέβαλε τὴν ἀναφορικὴν πρότασιν ὡς ἰδίαν εἰκασίαν καὶ οὐχὶ γνώμην τοῦ Στράβωνος, ταύτας λέγω ὤφειλε νὰ ἀνασκευάσῃ πρότερον ὁ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπιπολαίως ἀποπειραθεὶς νὰ ὑποστηρίξῃ ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς» τὴν ταὐτότητα τῶν δύο πόλεων.

Ἀλλ' εἰ καὶ ἤρκουν αἱ ἀποδείξεις αὗται πρὸς ἐντελῆ τοῦ ζητήματος λύσιν, ἃς οὐδ' ὁ σοφώτατος τῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ ἀνατρέψῃ καὶ ἀνασκευάσῃ δι' ἄλλων, μὴ ὑπαρχουσῶν, καὶ ἀποπειραθῇ δι' αὐθαιρέτων εἰκασιῶν νὰ ἀντικαταστήσῃ, αἵτινες οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίαν ἐν τῇ κριτικῇ, οὐχ ἧττον ὅμως ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἀποδείξεις, ἐπιτείνουσαι τὴν δύναμιν τῶν προηγουμένων. Πρὸ τῆς τούτων προσαγωγῆς ὅμως ἐπισυνάπτω καὶ ἄλλην μαρτυρίαν πρὸς ἀπόδειξιν ὅτι ὁ ἐπιτομεὺς αὐθαιρέτως παρενέβαλε τὴν σκανδαλώδη ἀποβᾶσαν ἀναφορικὴν ἐκείνην πρότασιν περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων. Αὕτη δ' ἐστὶν ἡ ἑξῆς. Στράβ. Ζ'. 330. ἀποσπ. 22. ἔχον ὡς ἑξῆς· «Ἐν ᾗ καὶ πόλις Πύδνα, ἣ νῦν Κίτρον καλεῖται». Τοῦτο ἐμβάλλει εἰς τὸ στόμα τοῦ Στράβωνος ὡς ὑπ' αὐτοῦ λεχθὲν, ἀπαραλλάκτως ὡς ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν νόθον ἀναφορικὴν πρό-

τασιν «ἡ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο». Διότι τὸ ὄνομα Κίτρον ἐστὶ μεταγενέστερον τοῦ Στράβωνος κατὰ 8 περίπου αἰῶνας καὶ οὐχὶ προγενέστερον ἢ σύγχρονον, δυνάμενον νὰ ἀποδοθῇ τῷ Στράβωνι. Τὰ αὐτὰ ῥητέον καὶ περὶ τοῦ 21 ἀποσπάσματος «Ἐπίκειται δὲ τῷ ποταμῷ τούτῳ χωρίον ἐρυμνὸν, ὃ νῦν μὲν καλεῖται Ἀβυδὼν, Ὅμηρος δ' Ἀμυδῶνα καλεῖ», ἔνθα ἡ ἀναφορικὴ πρότασις «ὃ νῦν μὲν καλεῖται Ἀβυδὼν» προσετέθη ὑπὸ τοῦ ἐπιτομέως ὡς γνώμη τοῦ Στράβωνος, ὃς ὅμως τοὐναντίον μαρτυρεῖ ἐν τῷ 20 ἀποσπάσματι ὅτι ἡ Ἀβυδὼν κατασκαφεῖσα κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα π. Χ. ὑπὸ τῶν πρώτων βασιλέων τῆς Μακεδονίας Ἀργεαδῶν, οὐδόλως ὑπῆρχεν ἐν καιρῷ τοῦ Στράβωνος, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον ἐν καιρῷ τοῦ ἐπιτομέως κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα μ. Χ.

3) Εἰ πράγματι μία καὶ ἡ αὐτὴ πόλις ἦν ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ Θέρμη, ἀδύνατον ἦν οἱ τοῦ Στράβωνος προγενέστεροι συγγραφεῖς νὰ μὴ ἀναφέρωσι ῥητῶς, μνείαν ποιούμενοι τῆς Θεσσαλονίκης, περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων, διότι αὗται δὲν ἦσαν ἀσήμαντοι ὅπως ἀποσιωπηθῇ ἡ ταὐτότης αὐτῶν· τούτων δὲ ἀρχαιότερός ἐστιν ὁ Πολύβιος (205—123 π. Χ.), ὃς τρὶς μνημονεύων τῆς Θεσσαλονίκης, οὐδὲ γρῦ λέγει περὶ τῆς μετὰ τῆς Θέρμης σχέσεως αὐτῆς. Ἡ δὲ σιωπὴ τοῦ Πολυβίου, ὃν ὁ Στράβων εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, σπουδαιοτάτη ἐστὶ μαρτυρία περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο πόλεων. Μετὰ δὲ τὸν Πολύβιον ἔπονται Διόδωρος ὁ Σικελιώτης, ὃς, δὶς λόγον ποιούμενος περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου κτίσεως τῆς Θεσσαλονίκης, οὐδὲν λέγει περὶ σχέσεώς τινος αὐτῆς μετὰ τῆς Θέρμης, καὶ Σκύμνος ὁ Χῖος, ὃς, ἅπαξ μνημονεύων αὐτῆς, τελείαν τηρεῖ σιγὴν περὶ ταὐτότητος, ἐκ τῆς σιγῆς τῶν ὁποίων οὐδὲν ἄλλο ἐξάγεται εἰ μὴ ὅτι δύο διάφοροι πόλεις ἦσαν καὶ οὐχὶ μία καὶ ἡ αὐτή· τὴν αὐτὴν δὲ σιγὴν τηροῦσι καὶ οἱ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον σύγχρονοι τοῦ Στράβωνος ὁ Λίβιος, ὁ Πομπώνιος Μέλας καὶ Ἀντίπατρος ὁ Θεσσαλονικεύς, ὅστις ὡς καταγόμενος ἐξ αὐτῆς ὤφειλε νὰ μνημονεύσῃ ἐκτενέστερον τῶν περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων.

4) Ὡς δὲ πάντες οἱ προγενέστεροι καὶ σύγχρονοι τοῦ Στράβωνος οὐδὲν γινώσκουσι περὶ τῆς ταὐτότητος αὐτῶν, οὕτω καὶ πάντες οἱ μεταγενέστεροι οἱ μνείαν τῆς ἑτέρας αὐτῶν ποιούμενοι μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐπιτομέως οἷον ὁ Πλούταρχος, ὁ Λουκιανὸς, ὁ τὸν

Λούκιον ἢ ὄνον γράψας, Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς, Δίων Κάσσιος, ὁ Ἀππιανὸς, ὁ Πτολεμαῖος καὶ ἄλλοι πολλοὶ, ὧν οὐδεὶς λέγει τι περὶ τῆς σχέσεως καὶ ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων. Τοὐναντίον δὲ μεταξὺ τῶν ἐν τῇ περιόδῳ ταύτῃ ἀκμασάντων οἱ πλεῖστοι καὶ διαῤῥήδην διακρίνουσι τὴν Θεσσαλονίκην ἀπὸ τῆς Θέρμης, οἷον Πλίνιος ὁ πρεσβύτερος ῥητῶς διακρίνει αὐτὰς (H. N. 4, 10) «Medioque flexu litoris Thessalonica liberae conditionis. Ad hanc a Dyrrachio CXIV millia passuum. Therme» τὴν λέξιν ταύτην αὐθαιρέτως καὶ αὐτογνωμόνως ἡρμήνευσεν ὁ ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ» γράψας ὡς ἐπεξήγησιν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ οὐδόλως ἀνελογίσθη ὅτι τοιαῦται ἑρμηνεῖαι συγγραφέων εἰσὶν ἀκαταλόγιστοι (α). Δεύτερον δὲ Προκόπιος ὁ Καισαρεὺς ἐμφανῶς διακρίνει τὴν Θεσσαλονίκην καὶ τὴν Θέρμην, ἧς καὶ τὴν θέσιν ὁρίζει πρὸς Ν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὴν ἀπόστασιν αὐτῆς· τρίτον δὲ καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρων ἰδιαιτέρως ἑκατέραν τῶν πόλεων, τὴν μὲν Θέρμην λέγει πόλιν τῆς Θρᾴκης, ὡς ὑπὸ Θρᾳκῶν τὸ πάλαι οἰκουμένης τῆς χώρας, τὴν δὲ Θεσσαλονίκην πόλιν τῆς Μακεδονίας, ἐπιβεβαιῶν ὅτι ὁ Στράβων καλεῖ αὐτὴν Θεσσαλονίκειαν, ἐξ οὗ πρόδηλον γίνεται ὅτι, ἂν ἡ εἰκασία τοῦ ἐπιτομέως ἦν γνώμη τοῦ Στράβωνος, ἀδύνατον ἦν νὰ μὴ ἀναφέρῃ αὐτὴν ὁ Στέφανος.

Τέταρτον δὲ καὶ σπουδαιότατόν ἐστιν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀπὸ τοῦ 6-10 αἰῶνος ἀκμασάντων καὶ τῆς Θεσσαλονίκης μνείαν ποιουμένων ἀναφέρει τι περὶ ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων, οὔτε ὁ Ἱεροκλῆς, οὔτε Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, οὔτε οἱ Θεσσαλονικεῖς Ψευδοϊωάννης καὶ Καμηνιάτης μακρὸν ποιούμενοι λόγον περὶ τῆς ἑαυτῶν πατρίδος, οὐδὲ γρῦ λέγουσι περὶ σχέσεως τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Θέρμης. Ὥστε ἐκ πάντων τούτων ἀναμφισβήτητον καθίσταται ὅτι οὐδεμία μαρτυρία περὶ ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων ὑπάρχει μέχρι τοῦ 10 αἰῶνος καὶ ὅτι ὁ κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἀκμάσας καὶ ἐπιταμὼν τὸν Στράβωνα ἔπλασεν ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα τοῦ γεωγράφου τὴν περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων εἰκοτολογίαν. Τῶν δὲ μετὰ τὸν 10 αἰῶνα ἀκμασάντων Βυζαντινῶν οἱ μὲν πλεῖστοι οὐ-

(α) Πρὸς ἀπόδειξιν τούτου μίαν μόνην μαρτυρίαν ἐπιφανοῦς γεωγράφου τοῦ Forbiger παρατίθημι ἐνταῦθα «Plinius jedoc unterscheidet Therme von Thessalonica».

ISMANOGLIO

δεμίαν γνῶσιν ἔχουσι περὶ τῆς ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων, ὀλίγιστοι δ' εἰσὶν οἱ παραδεχθέντες τὴν γνώμην τοῦ ἐπιτομέως, οἷον ὁ Τσέτσης ἐν μὲν ταῖς Χιλιάσι λέγει ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη ἐκαλεῖτο Θέρμη καὶ ἦν κώμη, ἐν δὲ τῇ ἱστορίᾳ ἀντιφάσκων ἑαυτῷ, ἱστορεῖ ὅτι ἡ Θεσσαλονίκη ἐκαλεῖτο Ἡμαθία!, ὁ Μαλαλᾶς ὡσαύτως ὀνομάζει τὴν Θεσσαλονίκην Θέρμας καὶ θεωρεῖ αὐτὴν κτίσμα τοῦ Φιλίππου! καὶ ὁ Χαλκοκονδύλης πλειστάκις καλεῖ αὐτὴν Θέρμην καὶ οὐχὶ Θεσσαλονίκην καὶ ἄλλοι ὡσαύτως ἀντιφατικὰ ἱστοροῦσι!!!

Ἐκ πάντων τοίνυν τῶν εἰρημένων ἐξάγεται ὅτι ἡ ἐν τῷ 20 ἀποσπάσματι τοῦ Παλατίνου χειρογράφου προσαρτηθεῖσα ἀναφορικὴ πρότασις «ἣ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο» ἐστὶν αὐθαίρετος καὶ ἀνυπόστατος προσθήκη τοῦ Βυζαντινοῦ ἐπιτομέως, εἰς οὐδεμίαν στηριζομένη ἀρχαίαν μαρτυρίαν διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους:

1) Διότι ὁ Κάσσανδρος, καθελὼν τὴν Θέρμην σὺν τοῖς ἄλλοις 25 πολίσμασι, μετήνεγκε τοὺς κατοίκους αὐτῆς εἰς τὴν νεόδμητον πόλιν Θεσσαλονίκην, ἐν ᾧ ἀδύνατον ἦν γενέσθαι τοῦτο, εἰ ἀληθὴς ἦν ἡ προσθήκη τοῦ ἐπιτομέως.

2) Διότι ὁ Στράβων πανταχοῦ μεταχειρίζεται τὸν τύπον Θεσσαλονίκεια, ἐν ᾧ ὁ ἐπιτομεὺς ἐν τῷ 20 μόνον ἀποσπάσματι λεληθότως μετεχειρίσθη τὸν κοινὸν τύπον Θεσσαλονίκη καὶ οὐχὶ τὸν Στραβώνειον ἵνα πράγματι θεωρηθῇ γνώμη τοῦ Στράβωνος.

3) Διότι οὐδεὶς τῶν πρὸ τοῦ Στράβωνος καὶ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ, μνείαν τῆς Θεσσαλονίκης ποιουμένων, ἀναφέρει τι περὶ σχέσεως Θεσσαλονίκης καὶ Θέρμης καὶ διὰ τῆς σιωπῆς ταύτης ἀποδεικνύουσιν ὅτι οὐδεμία τοιαύτη ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν δύο πόλεων.

4) Διότι οὐδεὶς καὶ τῶν μεταγενεστέρων τοῦ Στράβωνος πολυαρίθμων συγγραφέων, μνημονευόντων τῆς Θεσσαλονίκης, γινώσκει τι περὶ ταὐτότητος τῶν δύο πόλεων μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ ἐπιτομέως ἤτοι τοῦ 10 αἰῶνος μ. Χ.

5) Διότι τρεῖς συγγραφεῖς μεταγενέστεροι τοῦ Στράβωνος ὁ Πλίνιος, ὁ Προκόπιος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος, ὃς ἐν τῇ συντάξει τοῦ συγγράμματος εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν 300 συγγράμματα, διαρρήδην διαστέλλουσι καὶ διακρίνουσι τὴν Θεσσαλονίκην ἀπὸ τῆς Θέρμης.

6) Διότι καὶ οἱ μετὰ τὸν Στέφανον τὸν Βυζάντιον γράψαντες καὶ μνημονεύοντες τῆς Θεσσαλονίκης, ἤτοι ὁ Ἱεροκλῆς, Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, οἱ Θεσσαλονικεῖς Ψευδοϊωάννης καὶ Καμηνιάτης, οὐδὲν γινώσκουσι περὶ σχέσεώς τινος τῶν δύο πόλεων.

7) Διότι καὶ τῶν μετὰ τὸν 10 αἰῶνα γραψάντων Βυζαντινῶν οἱ μὲν πλείους, μηδόλως λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν γνώμην τοῦ ἐπιτομέως, ἐντελῶς σιγῶσι περὶ σχέσεώς τινος τῶν δύο πόλεων, ὀλίγιστοι δὲ αὐτῶν ἀντιφάσκοντες ἀλλήλοις τε καὶ ἑαυτοῖς φαίνονται ἀποδεξάμενοι τὴν δοξασίαν τοῦ ἐπιτομέως.

Πάντες δὲ οἱ νεώτεροι χωρὶς νὰ ἐρευνήσωσι καὶ νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὴν βάσανον τῆς κριτικῆς τό τε νόθον ἀπόσπασμα καὶ πάντας τοὺς προαναγραφέντας μοι λόγους, τοὺς προφανῶς ἐξελέγχοντας τὴν νοθείαν αὐτοῦ, ἀβασανίστως ἀπεδέξαντο τὴν αὐθαίρετον γνώμην τοῦ ἐπιτομέως ὡς ἀληθῆ καὶ γνησίαν τοῦ Στράβωνος γνώμην. Ὅτι δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει καὶ οὐχὶ ἄλλως ἐπισυνάπτω καὶ δεύτερον παράδειγμα, ἀποδεικνῦον τὴν εὐπιστίαν καὶ ἀπάτην τῶν νεωτέρων καὶ ἀναφερόμενον εἰς ἄλλην ὑπὸ τοῦ Κασσάνδρου κτισθεῖσαν πόλιν, ὃς τὸ αὐτὸ ἔπραξε κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος 316 π. Χ. καὶ ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ τῆς Παλλήνης, ὅπου ὡσαύτως νέαν ἱδρύσας πόλιν, ἐκάλεσεν αὐτὴν ἐκ τοῦ ἰδίου ὀνόματος Κασσάνδρειαν, καίπερ τῆς παρακειμένης Ποτιδαίας ἐξανδραποδισθείσης μὲν ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κατὰ τὸ 357 π. Χ., ὑφισταμένης ὅμως καὶ οἰκουμένης ἔτι ὑπ' Ὀλυνθίων κατὰ τὴν ῥητὴν μαρτυρίαν τοῦ Διοδώρου «Κάσσανδρος δὲ ἔκτισε πόλιν ἐπὶ τῆς Παλλήνης ὁμώνυμον αὐτοῦ Κασσάνδρειαν, εἰς ἣν τάς τε ἐκ τῆς χερσονήσου πόλεις συνῴκισε καὶ τὴν Ποτίδαιαν, ἔτι δὲ τῶν σύνεγγυς χωρία οὐκ ὀλίγα· κατῴκισε δὲ εἰς αὐτὴν καὶ τῶν Ὀλυνθίων τοὺς διασωζομένους ὄντας οὐκ ὀλίγους». Ἐνταῦθα προφανέστατα βλέπει ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ Κάσσανδρος ἔκτισε νέαν πόλιν, ὅτι εἰς αὐτὴν μετῴκισε τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων τῆς χερσονήσου Παλλήνης, τῆς Ποτιδαίας αὐτῆς, τῶν παρακειμένων χωρίων καὶ τοὺς διασωθέντας Ὀλυνθίους καὶ πάντας αὐτοὺς συνῴκισεν εἰς τὴν νεόδμητον πόλιν Κασσάνδρειαν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Ποτίδαιαν, ὡς ἀβασανίστως καὶ ἐσφαλμένως πάντες σχεδὸν οἱ νεώτεροι ταὐτίζουσι τὴν Κασσάνδρειαν τῇ Ποτιδαίᾳ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 Αὐγούστου 1884.

Μ. Γ. ΔΗΜΙΤΣΑΣ.

SISMANOGLIO

ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΔΕΚΑΕΤΗΡΙΔΑ (1870—1880)

ΕΜΦΑΝΙΣΘΕΝΤΕΣ ΚΟΜΗΤΑΙ.

Τὸ ἡλιακὸν σύστημα, εἰς ὃ ἀνήκει καὶ ἡ ἡμετέρα πατρὶς, σύγκειται ἐκ δύω κόσμων διακεκριμένων, ὧν ὁ μὲν ἐντελής ἐστιν εἰκὼν τῆς τάξεως καὶ τῆς μονιμότητος, ὁ δὲ πᾶν τοὐναντίον· αἱ κινήσεις τοῦ πρώτου, τοῦ κόσμου τῶν πλανητῶν, εἰσὶ τοσοῦτο κανονικαὶ, ὥστε δικαίως ἡ ἀρχαιότης ἀπέδω αὐτῷ θειότητα· ὁ δὲ δεύτερος, ὁ τῶν κομητῶν, τοσοῦτον ἀλλόκοτος τυγχάνει καὶ ξένος, ὥστε τὰ σώματα ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς φαινόμενα μετεωρολογικὰ ἐμφανιζόμενα ἵν' ἀναγγείλωσι τοῖς ἀνθρώποις μέγα τι ἐπικείμενον κακόν· ἡ πρόληψις δὲ αὕτη οὐ μόνον τῆς ἀρχαιότητός ἐστι κτῆμα ἀλλὰ καὶ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων (α), μέχρι δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ἐποχῆς ἡμῶν, πᾶσα κομήτου ἐμφάνισις προμηνύει μέγα δυστύχημα, ταῦτα δὲ τὰ μεγάλα γεγονότα ἀποδίδονται εἰς τοὺς κατὰ σύμπτωσιν ἀναφανέντας κομήτας. Τοιοῦτος ἐπλάσθη ὁ ἄνθρωπος· ἀδιαφορῶν πρὸ ἑτέρων γεγονότων καὶ φαινομένων ἀξίων τῷ ὄντι προσοχῆς ἀλλὰ κοινῶν καὶ συνήθων, ἐκπλήσσεται ἀπέναντι τοῦ ἐκτάκτου καὶ τοῦ ἀήθους· εἰς τὴν τάξιν ταύτην τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐννοοῦμεν νὰ συμπεριλάβωμεν τοὺς ἐπιστήμονας, οἵτινες ἔργον ἔχουσι τὴν μελέτην τῆς φύσεως καὶ τῶν διαφόρων τῆς ὕλης μεταμορφώσεων, οἵτινες τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον δεικνύουσι τόσῳ διὰ τοὺς κομήτας ὅσῳ καὶ διὰ τὴν ἐλαχίστην τοῦ ἡλίου κηλίδα, καὶ οἵτινες μετ' ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος ἐξετάζουσι τὰ διάφορα φαινόμενα, ἀλλ' ὑπαινιττόμεθα τὰ ἐννενήκοντα ἐννέα ἑκατοστὰ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας, ἀπὸ τοῦ ῥεύματος τῶν ὁποίων ἐξήρτηται πολλάκις ἡ λύσις ζητη-

(α) ΙΣΤ' αἰῶν — βλ. Jérusalem délivrée, canto VII—52.

μάτων ἅπερ ἡ ἀδημοσύνη αὐτῶν ἐγέννησε καὶ ἡ ἐκ τῶν φαινομένων σχηματισθεῖσα κρίσις ἀνεζωπύρησε· διότι τὸ ῥεῦμα τοῦτο τὸ ἀχαλίνωτον μὴ δυνάμενον νὰ εἰσδύσῃ ἐν τῇ οὐσίᾳ τῶν ζητημάτων καὶ φαινομένων, μὴ δυνάμενον ἵνα κρίνῃ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ, σχηματίζει τὰς πεποιθήσεις αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ κρίνει ἀναλόγως ἐκείνων ἅτινα βλέπει.

Οὕτω λοιπὸν ἕνεκα τυχαίας τινὸς συμπτώσεως οἱ κομῆται ἐθεωρήθησαν προάγγελοι κακῶν. Ἡμεῖς προτιθέμενοι ἵνα δῶμεν κατάλογον ὅλων τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα ἐπιφανέντων ἐν τῷ στερεώματι κομητῶν, ἢ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων, ἢ ἐν τῇ τελέσει τῆς ἐπιστροφικῆς αὐτῶν περιόδου ἀναγνωρισθέντων, φρονοῦμεν ὅτι ἡ πληθὺς αὐτῶν θέλει δείξει ὅτι οἱ κομῆται οὔτε καινὰ οὔτε ἔκτακτα οὔτε ἀήθη διὰ τὸν ὡπλισμένον ὀφθαλμὸν τυγχάνουσι σώματα, διότι τεσσαράκοντα περίπου κομῆται ἐπεσκέφθησαν ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ 1870 μέχρι τοῦ 1880 ἤτοι ἐν διαστήματι δέκα στρογγύλων ἐτῶν.

Ἐπειδὴ δὲ σκοπὸς τῆς παρούσης βραχείας ἡμῶν σημειώσεως οὐκ ἔστιν ἡ ἀνέλιξις τῶν περὶ κομητῶν θεωριῶν, ἃς ἄλλως τε καὶ τὰ στενὰ αὐτῆς ὅρια δὲν ἐπιτρέπουσι, προτιθέμεθα ὀλίγα τινὰ μόνον νὰ εἴπωμεν σχετικῶς νεωτέρας τινὸς προόδου ἐν ταῖς ἀστρονομικαῖς γενομένης ἐρεύναις, νομίζοντες ὅτι οὐχὶ ἄνευ ἐνδιαφέροντος ἤθελεν ἀναγνωσθῇ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς».

Πᾶσαι αἱ ἀπὸ δύο ἤδη αἰώνων πυρετωδῶς διεξαγόμεναι ἔρευναι καὶ μελέται τῆς φύσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐγίνοντο διὰ τῶν συνήθων ὀπτικῶν ὀργάνων, τῶν τηλεσκοπίων, ὧν ἥ τε κατασκευὴ καὶ ἡ ὀπτικὴ δύναμις ποικίλλει (α). Εἰς τὰ μέσα ταῦτα τῆς ἐρεύνης προσετέθη βραδύτερον ἡ φασματικὴ ἀνάλυσις ἤτοι ἡ ἀνάλυσις καὶ ἐξέτασις τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων ἃς πᾶν σῶμα ἀκτινοβολοῦν ἐκπέμπει καὶ αἵτινες ποικίλλουσιν ἀναλόγως τῶν περιεχομένων ἐν τῷ

(α) Ἡ ἐποχὴ τῆς ἐφευρέσεως τῶν τηλεσκοπίων ὑπάρχει ἄγνωστος· οἱ μὲν ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς τὸν Ρογῆρον Βάκκωνα κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα· οἱ δὲ εἰς τὸν J.B.Porta κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΣΤ' αἰῶνος· καὶ ἕτεροι εἰς τὸν Ἰάκωβον Μέτιον Ὁλλανδὸν, τῷ 1609. Ἐπισημότερα τηλεσκόπιά εἰσι τὸ τοῦ Γαλιλαίου, δι' οὗ ὁ μέγας οὗτος ἀστρονόμος ἀνεκάλυψε τὰ ὄρη τῆς σελήνης, τοὺς δορυφόρους τοῦ Διὸς καὶ τὰς κηλῖδας τοῦ ἡλίου, τὸ τοῦ Grégory (1650), τὸ τοῦ Νεύτωνος καὶ τὸ τοῦ Ἔρσχελ.

ISMANOGLIO

σώματι ὑλῶν. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων τούτων τῆς ἀναλύσεως εἰργάσθησαν λίαν ἐπιτυχῶς οἱ Wollaston, Fraünhofer (1815), Brewster (1822), Herschel, Talbot (1826), Wheatstone (1836), Masson (1851), Angström (1855), Kirchhoff, Bunsen (1860), Lecoq (1876) κτλ. ἰδίᾳ δὲ ὁ ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Meudon Jansen (α) καὶ οἱ Miller καὶ Huggins.

Ἀλλὰ καὶ τὰ μέσα ταῦτα κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἐκρίθησαν ἀνεπαρκῆ, δι' ὃ καὶ ὑπεράνθρωποι κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὅπως ἐπιτευχθῇ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς φωτογραφίας ἐν ταῖς ἀστρονομικαῖς ἐρεύναις, δι' ἧς νὰ λαμβάνωνται εἰκόνες πισταὶ τῶν οὐρανίων σωμάτων. Πρώτη ἐφαρμογή, ἡ πρώτη ἀπόπειρα πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς φωτογραφίας ἐν ταῖς ἀστρονομικαῖς ἐρεύναις ἐγένετο ἐν τῇ μελέτῃ τῆς φύσεως τῆς ἡλιακῆς ἐπιφανείας, κατωρθώθη δὲ πράγματι νὰ ληφθῶσιν ἀπεικονίσματα φωτογραφικὰ τοῦ ἡλίου ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Meudon τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1877. Καὶ ἔδει μὲν πρὸς τοῦτο νὰ κατανικηθῶσι πλεῖσται δυσχέρειαι· ἀλλ' ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἐπιμονὴ τοῦ Jansen ἐπενεγκόντος μεγάλας βελτιώσεις εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ χρῆσιν τῶν φωτογραφικῶν ὑλῶν καὶ πλακῶν, ἔτι δὲ καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ἀναγκαίου πρὸς λῆψιν τῶν φωτογραφικῶν εἰκόνων χρόνου, πρὸς δὲ καὶ ὁ ἐντελέστατος μηχανισμὸς τοῦ τηλεσκοπίου τοῦ Prazmowski ἦραν μέγα μέρος τῶν δυσχερειῶν τούτων, ὥστε τῇ 1 Ἰουνίου τοῦ 1878 ὁ Jansen ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Meudon ἐπέτυχε δευτέραν φωτογραφίαν τῶν ἡλιακῶν κηλίδων.

Εἴπομεν ὅτι ἡ πρώτη τῆς φωτογραφίας ἐφαρμογὴ ἐν ταῖς ἀστρονομικαῖς ἐρεύναις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Jansen ἐν τῷ ἀστεροσκοπείῳ τοῦ Meudon τῷ 1877. Τοῦτο λέγοντες οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν ν' ἀποκρύψωμεν ὅτι οἱ Fizeau καὶ Foucault τῷ 1849 ἐφωτογράφησαν τὸν ἥλιον, ὅτι ἡ φωτογραφία αὕτη εἶναι ἡ πρώτη διὰ τῆς

(α) Τῷ 1862 ὁ Jansen σπουδάζων ἔτι ἐν Ρώμῃ ἀπέδειξε τὴν ὕπαρξιν τοῦ νατρίου εἰς τὸν α τοῦ Ὡρίωνος· τὴν ἀκρίβειαν δὲ τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης ἐβεβαίωσαν οἱ Miller καὶ Huggins. — Βλ. Comptes-rendus des séances de l'Académie des sciences. τόμ. 63 σελ. 294 καὶ τόμ. 68 σελ. 1545.

φωτογραφίας ληφθεῖσα εἰκὼν τῶν οὐρανίων σωμάτων (α), καὶ ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις ἐλαμβάνοντο αἱ φωτογραφίαι τοῦ α τῆς Λύρας καὶ τοῦ Κάστορος· ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἡ φωτογράφησις οὐδένα ἕτερον εἶχε σκοπὸν ἢ τὸν ὑπολογισμὸν τῆς ταχύτητος τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς καὶ τὴν λῆψιν τῶν ἀπεικονισμάτων τῶν οὐρανίων σωμάτων, ἐνῷ σήμερον ἡ φωτογραφία χρησιμεύει ὡς μέσον ἀνακαλύψεως καὶ μελέτης, διὰ τοῦτο καὶ τὰ μέσα τῆς φωτογραφήσεως ἐτελειοποιήθησαν οὐσιωδῶς, καὶ ὁ χρόνος ἀναλόγως ἐρρυθμίσθη, καὶ αἱ εἰκόνες ἐπολλαπλασιάσθησαν (β). Αἱ δὲ διὰ τῆς φωτογραφίας ἀστρονομικαὶ ἔρευναι κατ' ἀρχὰς μόνον ἐν ταῖς τοῦ ἡλίου μελέταις περιοριζόμεναι ἐπεξετάθησαν καὶ εἰς τὰ λοιπὰ οὐράνια σώματα· οὕτω δὲ καὶ σεληνιακοὶ πίνακες ὑπὸ τοῦ Warren de la Rue καὶ Rutherfurd ἐγράφησαν ἐπιτυχῶς, καὶ αἱ νεφελοειδεῖς τοῦ Ὡρίωνος ὑπὸ τοῦ Draper ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐφωτογραφήθησαν καὶ τέλος ἐπ' ἐσχάτων ὁ Lockyer ἔλαβε τὰς συγκριτικὰς φωτογραφίας τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τῶν ἀστρικῶν φασμάτων, δι' ὧν κατώρθωσεν ἵν' ἀνακαλύψῃ τὴν ἐν τῷ ἡλίῳ ὕπαρξιν νέων μετάλλων.

Ἀλλὰ σπουδαῖον ἐπίσης μέρος κατὰ τὸ 1881 ἔλαβεν ἡ φωτογραφία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν κομητῶν (γ), διότι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐλήφθη ἡ φωτογραφία τοῦ μεγάλου κομήτου τοῦ κινήσαντος τὴν δημοσίαν περιέργειαν, καὶ ἀνακινήσαντος τὰς περὶ τῆς φύσεως τῶν ἄστρων τούτων θεωρίας καὶ ὑποθέσεις, φύσεως, περὶ ἧς ἡ μὲν ἀνθρωπίνη διάνοια εὑρίσκεται ἐν ἀμφιβόλῳ ἀγνοίᾳ, ἡ δὲ ἐπιστήμη οὐδὲν θετικὸν δύναται ἵν' ἀπαντήσῃ. Ἡ ἄγνοια δὲ αὕτη τῆς φύσεως τῶν κομητῶν καὶ τῆς αἰτίας τῶν περιέργων ἅμα καὶ μοναδικῶν φαινομένων ἅτινα διαπεραίνονται ἐν τῇ παρὰ τὸν ἥλιον διαβάσει αὐτῶν, αὐτὴ αὕτη ἡ ἄγνοια ἀκριβῶς ἐξυπνᾷ τὸ ἐπιστημονικὸν ἐνδιαφέρον ἐπὶ

(α) Βλ. τὴν φωτογραφίαν ταύτην ἐν τῇ Ἀστρονομίᾳ τοῦ Arago τόμ. II σελ. 176.

(β) Notice sur les progrès récents de la physique solaire par J. Jansen. — Note sur le réseau photosphérique solaire et sur la photographie envisagée comme moyen de découvertes en astronomie physique par Jansen.

(γ) Note sur la photographie de la comète *b* de 1881 obtenue à l'observatoire de Meudon· par J. Jansen.

ISMANOGLIO

πάσης νεωτέρας ἀνακαλύψεως δυναμένης ἵνα λευκάνῃ καὶ διευκρινήσῃ τὰ σκοτεινὰ τῆς κομητικῆς ἱστορίας μέρη.

Ἡ φωτογραφία διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐθεωρήθη οὖσα τὸ καλλίτερον ἐπὶ τοῦ παρόντος διὰ νέας ἐρεύνας καὶ μελέτας μέσον· διότι αὕτη δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ ἀποτυπῶσαι τὴν φαινομενικὴν εἰκόνα ἑνὸς κομήτου, τοῦθ' ὅπερ ὡς περίεργόν τι μόνον ἤθελε κινήσει τὸ ἡμέτερον ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ δίδει τὸ ἀκριβὲς ἀφομοίωμα αὐτοῦ, ἀφομοίωμα ὅπερ διὰ παντὸς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν διαμένον χρησιμεύει ὡς μέσον συγκρίσεως ἐν νεωτέραις καὶ μελλούσαις ἐμφανίσεσιν. Ἐν τούτοις ὑποθέτομεν καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ἡ φωτογραφία καὶ εἰς ἔτι εὐρύτερον κύκλον ἐρεύνης ἐφαρμοζομένη δύναται ἵν' ἀποκαλύψῃ λεπτομερείας τινὰς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τήν τε σύστασιν καὶ τὴν θέσιν τῶν κομητικῶν οὐρῶν, αἵτινες διαφεύγουσι τὴν τηλεσκοπικὴν ὀξυδέρκειαν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, τὸ κυριώτερον καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρον μέρος τῆς ἐφαρμογῆς τῆς φωτογραφίας συνίσταται εἰς τὰς φωτομετρικὰς μελέτας.

Ἡ φωτογράφησις ἑνὸς κομήτου παρέχει πλείστας δυσχερείας περὶ ὧν οἱ μὴ ἐγκύψαντες εἰς παρομοίας μελέτας δυσκόλως δύνανται ἵνα σχηματίσωσιν ἰδέαν σαφῆ· αἱ δυσχέρειαι δὲ αὗται προέρχονται ἐκ τῆς ἀσθενεστάτης φωτογραφικῆς δυνάμεως τῶν οὐρῶν, καὶ ἐκ τῆς μεγίστης ταχύτητος ἣν τὰ ἄστρα ταῦτα ἐν τῇ παρὰ τὸν ἥλιον διαβάσει αὐτῶν κέκτηνται. Ἐννοεῖται εὐκόλως ὅτι ὅσῳ φωτεινότερον ὑπάρχει σῶμά τι τοσούτῳ ὀλιγώτερος χρόνος ἀπαιτεῖται διὰ τὴν φωτογράφησιν αὐτοῦ· τοὐναντίον δὲ ὅσῳ ἀμυδρότερον τυγχάνει, τοσούτῳ καὶ ὁ πρὸς φωτογράφησιν αὐτοῦ ἀναγκαῖος χρόνος εἶναι μακρότερος· κατὰ συνέπειαν δὲ, ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ἡ κίνησις τοῦ σώματος δέον ἵνα ᾖ ἥρεμος καὶ βραδεῖα ἵνα διαμένῃ ἐντὸς τῆς φωτογραφικῆς πλακὸς, καθ' ὅλον τὸν πρὸς φωτογράφησιν αὐτοῦ ἀναγκαῖον χρόνον. Τῆς ἀκτινικῆς λοιπὸν δυνάμεως τῶν κομητῶν οὔσης λίαν ἀσθενοῦς, ἐὰν ἐγίνετο χρῆσις τῶν συνήθων φωτογραφικῶν μέσων δι' ὧν ἐλήφθησαν αἱ φωτογραφίαι τῆς σελήνης π. χ., δηλονοῦν διὰ τοῦ ῥευστοῦ κολλοδίου, ἀπῃτοῦντο ἑβδομήκοντα καὶ δύο ὧραι συνεχοῦς καὶ ἀδιακόπου φωτογραφήσεως, μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ἀκριβείας καὶ προσοχῆς, πρὸς κατανίκησιν τῶν μεγάλων δυσχερειῶν ἃς κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἤθελε παρενθέσει ἥ τε ἡμερησία τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ

τοῦ κομήτου ἀτομικὴ ταχίστη κίνησις. Εὐτυχῶς ὅμως διὰ τὴν ἀστρονομίαν αἱ δυσχέρειαι αὗται κατενικήθησαν διὰ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν διὰ τοῦ ζελατινοβρωμούχου ἀργύρου παρασκευαζομένων ξηρῶν πλακῶν, ὧν ἡ εὐαισθησία, ὁπόταν ἡ δέουσα περὶ τὴν παρασκευὴν αὐτῶν καταβληθῇ μέριμνα, εἶναι ὅλως ἔκτακτος (α).

Ἑτέρα τις βελτίωσις ἐπίσης συντελεστικὴ ἐπῆλθεν εἰς τὰ φωτογραφικὰ τηλεσκόπια, ἅτινα δίδουσιν εἰκόνας δεκάκις φωτεινοτέρας (β)· ἡ κυριωτέρα ὅμως δυσκολία ἦν τὸ νὰ κατορθωθῇ ὥστε τὸ ἐργαλεῖον νὰ ἀκολουθῇ διαρκῶς τὴν κίνησιν τοῦ ἄστρου. Πρὸς τοῦτο τοῦ τηλεσκοπίου ἡ κίνησις ῥυθμίζεται πρὸς τὴν ἡμερησίαν κίνησιν τοῦ οὐρανοῦ· ὑπολογιζομένη δὲ ἡ κατὰ τὸν χρόνον τῆς παρατηρήσεως ἀτομικὴ τοῦ ἄστρου κίνησις ἀποσυντίθεται εἰς δύο ἑτέρας κινήσεις, ὧν ἡ μὲν πρὸς ἕνα οὐράνιον παράλληλον, ἡ δὲ πρὸς οὐράνιον μεσημβρινὸν εἰσὶ παράλληλοι· ἰδιαίτεροι δὲ μηχανισμοὶ ῥυθμίζουσι πρὸς ταύτας τὸ ἐργαλεῖον. Ἐκτενῶς ὁ Jansen περιγράφει τὸν τρόπον τῆς φωτογραφήσεως τοῦ κομήτου τοῦ 1881 (γ).

Ἐκ τῶν πειραμάτων καὶ παρατηρήσεων τούτων ἐγεννήθη ἕτερόν τι ζήτημα ἐπίσης σπουδαῖον: τὸ τῆς φωτομετρίας ἤτοι τὸ τῆς συγκρίσεως τῶν λάμψεων δύο ἄστρων. Ἀλλὰ τὰ στενὰ τοῦ προλόγου ὅρια δὲν ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ἵνα ἐκθαῦμεν περιπλέον· παραπέμπομεν δὲ τὸν θέλοντα ἵνα λάβῃ ἐκτενεῖς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου γνώσεις εἰς τὴν πραγματείαν τοῦ Jansen: Notice sur les progrès récents de la Physique Solaire.

Τοιαύτη ἡ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν κομητῶν γενομένη πρόοδος· ἂν μέχρι τοῦδε μετὰ τὴν πάροδον τῶν κομητῶν οὐδὲν ἕτερον ὑπελείπετο ἡμῖν εἰμὴ μόνον ἡ μνήμη τοῦ σχήματος αὐτῶν καὶ ἡ περιγραφὴ, σήμερον ὅμως δυνάμεθα ἵνα ἔχωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν διὰ παντὸς τὴν εἰκόνα τοῦ ἄστρου τούτου, ὧν τὰ πλεῖστα παρέρχονται ἀνεπιστρεπτεί. Τίς οἶδεν ἐὰν νεωτέρα τις ἀνακάλυψις αἴφνης παρουσιαζομένη δὲν ἐκπλήξῃ ἡμᾶς, ὅπως ἐξέπληξε τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον ἡ Φα-

(α) Ἡ φωτογραφία τοῦ κομήτου τοῦ 1881 διήρκεσε 30′ λεπτά.

(β) Τοιούτου τινὸς τηλεσκοπίου ἐγένετο χρῆσις ἐν τῇ φωτογραφήσει τῆς ἐκλείψεως τοῦ 1871.

(γ) Note sur la photographie de la comète *b* 1881, par Jansen.

SISMANOGLIO

σματικὴ ἀνάλυσις ὁπόταν παρουσιάσθη ἐν μὲν τῇ μιᾷ τῶν χειρῶν αὐτῆς κρατοῦσα τὸ Κέσιον καὶ τὸ Ῥουβίδιον, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ τὸν κατάλογον τῶν ἐν τῷ κατὰ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ὀκτὼ ἑκατομμύρια χιλιαμέτρων ἀφισταμένῳ ἡμῶν ἄστρῳ περιεχομένων μετάλλων, ἢ ὅπως ἐθάμβωσε τοὺς σοφοὺς τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς νόας ἡ φωτογραφία τοῦ δακτυλίου τῆς ὁλικῆς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεως τῆς 6 Μαΐου 1883! Τίς οἶδε ἐὰν νεώτερός τις συνδυασμὸς τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας πρὸς τὴν μηχανικὴν δὲν ἀποδείξῃ ἡμῖν τὸν λόγον τῆς ἐξαφανίσεως τῶν ἰδιοτρόπων τούτων σωμάτων, ἅτινα ἔρχονται ἀπὸ τοῦ κενοῦ ὁπόταν θελήσωσι, καὶ ἐξαφανίζονται χωρὶς νὰ λέγωσι ποῦ ὑπάγουσιν, ἀφίνοντα μόνον ἵνα θαυμάζωμεν τὴν περικαλλῆ αὐτῶν κόμην, ἣν φιλαρέσκως διακοσμοῦσιν, ὁτὲ μὲν ἁπλῆν, ὁτὲ δὲ διπλῆν καὶ ἄλλοτε πολλαπλῆν, καὶ ἐνσπείροντα εἰς τὸ χάος τὰ σμήνη τῶν ἀστρικῶν δακτυλίων, ὧν τὰ συστατικὰ πίπτουσιν ἐνίοτε εἰς τὸ κενὸν βροχηδὸν ἀφοῦ διαυλακίσωσι τὸν οὐράνιον θόλον! Σὺν τῷ θάμβει, ᾧπερ καταλαμβανόμεθα ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν μεγάλων ἔργων τῆς φύσεως, ἂς τρέφωμεν πάντοτε τὴν ἐλπίδα ὅτι δυνησόμεθά ποτε ἵνα καταστῶμεν κύριοι τῶν μυστηρίων αὐτῶν.

Ἐκ τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου πίνακος ἐξάγεται ὅτι οἱ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα ἀνακαλυφθέντες νέοι κομῆταί εἰσιν εἴκοσι καὶ ἕξ. Ἐκ τούτων ἐννέα μὲν ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ ἀστεροσκοπείου τῆς Μασσαλίας, 4 ὑπὸ τοῦ τοῦ Στρασβούργου, 4 ὑπὸ τοῦ ἐν Μιλάνῳ, 3 ὑπὸ τοῦ ἐν Καρλσρούῃ, 3 ὑπὸ τοῦ ἐν Rochester, 1 ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις, 1 ὑπὸ τοῦ ἐν Φλωρεντίᾳ καὶ 1 ὑπὸ τοῦ ἐν Pola.

Τούτων δὲ πάλιν 6 μὲν ἀνεκάλυψεν ὁ Winnecke, 5 ὁ Coggia, 5 ὁ Tempel, 4 ὁ Borrelly, 3 ὁ Swift, 1 ὁ Π. Ἑρρῖκος, 1 ὁ Palisa καὶ 1 ὁ Hartwig.

Ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν δὲ τῆς ἀνακαλύψεως 6 μὲν ἀνεκαλύφθησαν τῷ 1874, 5 τῷ 1877, 4 τῷ 1871, 4 τῷ 1873, 3 τῷ 1870, 3 τῷ 1879 καὶ 1 τῷ 1878, ὡς λεπτομερῶς φαίνεται ἐν τῷ ἑπομένῳ πίνακι, ἐν ᾧ οἱ μὲν ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ δεικνύουσι τὸν κατὰ τὴν δεκαετηρίδα, οἱ δὲ ῥωμαϊκοὶ τὸν κατ' ἔτος αὔξοντα ἀριθμόν.

1870.

1.—I.—29 Μαΐου.— Ὁ Winnecke ἐν Καρλσρούῃ, ταὐτοχρόνως δὲ καὶ ὁ Tempel ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψαν κομήτην, οὗ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισαν οἱ Seydler καὶ Dreyer (α).

2.—II.—28 Αὐγούστου.— Ὁ Coggia ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην τηλεσκοπικὸν, ὅστις κατὰ τὴν 25 Νοεμβρίου, ἐποχὴν τοῦ μεγίστου τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ, ἦν ἴσος πρὸς ἀστέρα ι' μεγέθους. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Gerst (β).

3.—III.—31 Αὐγούστου.—Ὁ Winnecke ἐν Καρλσρούῃ ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ *Arrest*, ὅστις ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1851 ἐνεφανίζετο τὸ τέταρτον ἤδη εἰς τὸν ἡμέτερον οὐρανόν. Ἡ μελέτη τῶν στοιχείων αὐτοῦ ἀπησχόλησε τοὺς Willarceau καὶ Leveau (γ), οἵτινες παρετήρησαν ὅτι ὁ Ζεὺς σπουδαίως διετάραττε τὸν κομήτην τοῦτον. Αἱ διαταράξεις αὗται ἦσαν ἀξιοσημείωτοι ἰδίως τῷ 1860 καὶ 1862· ἡ περίοδος τῆς ἐπανόδου αὐτοῦ ἰσοῦται πρὸς 6 ἔτη καὶ 8 μῆνας περίπου.

4.—IV.—23 Νοεμβρίου.— Ὁ Winnecke ἀνεκάλυψε κομήτην φωτεινὸν, σχήματος στρογγύλου, οὗπερ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν ὁ Schulhof (δ).

1871.

5.—I.—7 Ἀπριλίου.—Ὁ Winnecke ἐν Καρλσρούῃ ἀνεκάλυψε κομήτην λαμπρὸν μετὰ πυρῆνος καὶ οὐρᾶς, ὅστις ἐντὸς ὀλίγου κατέστη ὁρατὸς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, ἴσος δὲ τὴν λάμψιν πρὸς ἀστέρα στ' μεγέθους. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Holetscheck (ε).

6.—II.—14 Ἰουνίου.— Ὁ Tempel ἐν Μιλάνῳ ἀνεκάλυψε κομήτην παρεμφερῆ πρὸς νεφελότητα· ἐνῷ δὲ κατὰ τοὺς θεωρητικοὺς τύπους ὁ κομήτης οὗτος ἔπρεπε κατὰ Ὀκτώβριον ἵνα ᾖ δεκάκις λαμπρότερος, ἐξησθένησε τοὐναντίον τοσοῦτον, ὥστε οὐδαμοῦ τοῦ στε-

---

(α) Bulletin hebdomadaire de l'Association scientifique. — Série I, τόμ. VII, σελ. 370, 402.

(β) Astr. Vierteljahrschrift, τόμ. VI σελ. 86.

(γ) Αὐτόθι, τόμ. VI σελ. 87, τόμ. XIII σελ. 190.

(δ) Αὐτόθι, τόμ. VI σελ. 87.

(ε) Archives des sciences physiques et naturelles Génève.— τόμ. LXII σελ. 116.

ρεώματος ἦν ὁρατός. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισαν οἱ Gramer καὶ Schulhof (α).

7.—III.—18 Σεπτεμβρίου.— Ὁ Stephan ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ *Encke* τελοῦντα τὴν εἰκοστὴν αὐτοῦ ἐπάνοδον· ὁ κομήτης ἦν τὸ πρῶτον παρεμφερὴς νεφελότητι· ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας κατέστη ὁρατὸς εἰς γυμνὸν ὀφθαλμόν. Ἡ μελέτη καὶ ἐξακρίβωσις τῶν στοιχείων τοῦ κομήτου τοῦ Encke ὀφείλεται εἰς τὸν Backlund (β)· ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ἰσοῦται πρὸς 3 ἔτη καὶ 3 1/2 περίπου μῆνας.

8.—IV.—12 Ὀκτωβρίου. — Ὁ Borrely ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεῦρε τὸν καλούμενον κομήτην τοῦ *Tuttle*, οὗτινος τὴν κατὰ τὸ 1871 ἐπάνοδον ὑπελόγισεν ὁ Tischler (γ), ὃς καὶ τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν· ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ἰσοῦται πρὸς 6 ἔτη καὶ 9 μῆνας.

9.—V.—3 Νοεμβρίου.—Ὁ Tempel ἐν Μιλάνῳ ἀνεκάλυψε κομήτην λίαν ἀσθενοῦς φωτὸς ἴσον πρὸς ἀστέρα ια' μεγέθους. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ ἀνεκάλυψεν ὁ Schulhof (δ).

10.—VI.—18 Δεκεμβρίου. — Ὁ Tempel ἀνεκάλυψε κομήτην, οὗτινος οὐδὲν σχεδὸν στοιχεῖον προσδιωρίσθη (ε).

1872.

11.—I.— Ὁ κομήτης τοῦ Biela (Klinkerfues-Pogson), ἐπίσημος διὰ τὸν κατὰ τὸ 1846 διχασμὸν αὐτοῦ εἰς δύο διακεκριμένα σώματα, παρετηρήθη τῷ 1852 τὸ τελευταῖον, μεθ' ὅλας δὲ τὰς γενομένας ἐρεύνας κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη 1859, 1865—1866, καὶ 1872 δὲν παρετηρήθη.

Πλεῖστοι ἀστρονόμοι, ἐν οἷς καὶ ὁ Weiss καὶ ὁ Arrest παρεδέχθησαν ὅτι αἱ περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου τελούμεναι πλούσιαι πτώσεις τῶν διαττόντων ἀστέρων ὀφείλονται εἰς τὸν κομήτην τοῦ Biela, ὅστις κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην πλησιάζει πολὺ τὴν τροχιὰν τῆς γῆς. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ ὑπελόγισαν καὶ προεῖπον τὴν πτῶσιν τῶν διαττόντων κατὰ τὴν 27 Νοεμβρίου 1872. Τῷ ὄντι δὲ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ἐποχὴν ἡ πτῶσις τῶν διαττόντων ἦν ἄφθονος ἅμα καὶ ἐξαιρετικὴ, παρέχουσα θέαμα λαμπρότατον καὶ ἰδιαζόντως ἐνδιαφέρον τῇ ἐπιστήμῃ. Ὁ Klinkerfues ἐκπλαγεὶς ὑπὸ τῆς ἐκτάκτου ταύτης πληθύος τῶν διαττόντων συνέλαβε τὴν ἰδέαν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς παρουσίας κομητικῶν τεμαχίων, ἅπερ ἔδει ἵνα ζητηθῶσιν εἰς ἓν τῶν σημείων τῆς ἀκτινοβολίας τῶν διαττόντων. Ἐπὶ τούτῳ ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸ ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Madras πρὸς τὸν Pogson, ὅστις τῇ 2 Δεκεμβρίου εὗρε παρὰ τὸ Θ τοῦ Κενταύρου λαμπρὸν κομήτην, οὗτινος τὰ στοιχεῖα δυστυχῶς δὲν προσδιωρίσθησαν. Ἆρά γε ὁ κομήτης οὗτος εἶναι τρίτον τι τεμάχιον τοῦ κομήτου τοῦ Biela, κινούμενον ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἢ παραλλήλου αὐτῇ τροχιᾶς; Εἶχεν ἆρά γε ἡ παρουσία αὐτοῦ σχέσιν τινὰ πρὸς τὸ ἔκτακτον τῶν διαττόντων φαινόμενον, ἢ ἐκ συμπτώσεως ἀνευρέθη ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Κενταύρου;

Ὁ Klinkerfues ἀναδιφῶν τὰ χρονικὰ τῶν παρελθόντων αἰώνων ἀνεῦρεν εὐτυχῶς πολλὰς ταυτοχρόνους ἐμφανίσεις κομητῶν καὶ διαττόντων ἀστέρων· κατώρθωσε δὲ ἵν' ἀποδείξῃ ὅτι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐκλείψας τις ἀρχαῖος κομήτης ἔσπειρεν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ παρήγαγε τὰς περιέργους οἰκογενείας τῶν κομητῶν, εἰς οὓς ἀνήκουσιν οἱ κομῆται τοῦ Biela, τοῦ 1162, τοῦ 1818, τοῦ 1872, καὶ τῶν διαττόντων, οἵτινες περιοδικῶς ἀναφαίνονται τῇ 27 Νοεμβρίου καὶ τῇ 6 Δεκεμβρίου (α).

1873.

12.—I.—1 Ἀπριλίου.—Ὁ Stephan ἐν Μασσαλίᾳ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐφημερίδων, ἃς ὑπελόγισαν οἱ Plumer, οἱ Secliger καὶ Asten, ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ *Tempel* κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἐπιστροφήν. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισε μὲν τῷ 1867 ὁ Sandberg, ἀλλ' ἕνεκα ἀνωμαλιῶν τινων ὁ Gautier (β) ἐπανέλαβε τοὺς ὑπολογισμοὺς

(α) Astr. Vierteljahrschrift, τόμ. VII σελ. 99.
(β) Astr. Nachrichten Nº 2383.
(γ) Astr. Vierteljahrschrift, τόμ. VI σ. 91—τόμ. VII σ. 100.
(δ) Αὐτόθι, τόμ. VII σελ. 101.
(ε) Αὐτόθι, τόμ. VII σελ. 98.

(α) Astr. Vierteljahrschrift, τόμ. X σ. 8—τόμ. XV σ. 372.
(β) Bulletin hebdomadaire de l'Association scientifique, I série. τόμ. II, σ. 336, τόμ. XII σ. 109, 175, 177.

SISMANOGLIO

καὶ ὥρισεν ἰδιαίτερα στοιχεῖα, καθ' ἃ ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ἰσοῦται πρὸς ἔτη 6 περίπου.

13.—II.—3 Ἰουλίου.— Ὁ Tempel ἐν Μιλάνῳ ἀνεκάλυψε κομήτην ὅμοιον πρὸς νεφελότητα, οὗτινος τὴν μὲν ἐλλειπτικὴν τροχιὰν ὑπελόγισαν οἱ Schulhof καὶ Hind, τὰ δὲ στοιχεῖα αὐτοῦ ὑπελόγισεν ὁ Schulhof· ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ ὡρίσθη εἰς 5 ἔτη καὶ 2 1/2 μῆνας (α).

14.—III.—20 Αὐγούστου.— Ὁ Borrelly ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε λαμπρὸν κομήτην, οὗπερ τὰ στοιχεῖα προσδιωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Gautier (β).

15.—IV.—23 Αὐγούστου. — Ὁ Παῦλος Ἐρρῖκος ἐν Παρισίοις ἀνεκάλυψε λαμπρὸν κομήτην, καταστάντα ἀμέσως ὁρατὸν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Weiss (γ).

16.—V.—31 Αὐγούστου.— Ὁ Stephan ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ *Brorsen*, ἕνα τῶν μᾶλλον ἐπισήμων κομητῶν, διότι κατὰ πᾶν 95ον ἔτος τοσοῦτον προσεγγίζει τὸν πλανήτην Δία, ὥστε οὗτος μεταβάλλει σχεδὸν πάντοτε τὴν τροχιὰν τοῦ πρώτου. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισε τῷ 1846 ὁ Harrer (δ), μετὰ δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ Διὸς γενομένην μεταβολὴν τῆς τροχιᾶς του τῷ 1873 ὁ Schulze· ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἶναι 5 ἔτη καὶ 5 μῆνες περίπου.

17.—VI.—3 Σεπτεμβρίου.— Ὁ Stephan ἐν Μασσαλίᾳ τῇ βοηθείᾳ τῶν ἐφημερίδων τοῦ Möeller ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ *Faye*, οὗτινος ἡ θεωρία εἶναι ἡ μόνη ἴσως ἐντελῶς διατυπωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Möeller καὶ στηριζομένη ἐπὶ τῶν νόμων τοῦ Νεύτωνος· ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἶναι 5 ἔτη καὶ 6 1/2 μῆνες (ε).

16.—VII.—10 Νοεμβρίου.— Ὁ Goggia ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην ἀσθενέστατον καὶ βαίνοντα πρὸς νότον. Ὁ Weiss

(α) Astr. Nachrichten. 2534.

(β) Bulletin hebdom. de l'Association scientifique, série I, τόμ. XII σ. 434, 451.

(γ) Αὐτόθι, σ. 452, 482.

(δ) Αὐτόθι, τόμ. III σ. 160, 187, 283, 296, 336.— VI, σ. 348.—XII, σ. 467, 483.—XXIV, σ. 223.

(ε) Bulletin hebdom. de l'Association scientifique, série I, τόμ. XII σ. 83.—Série II, τόμ. I σ. 381, τόμ. II σ. 319.

μελετήσας τὸν κομήτην τοῦτον ἐπείσθη ὅτι εἶναι ὁ αὐτὸς πρὸς τὸν κομήτην τοῦ 1818, ὅστις τετράκις μόνον παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ Pons, ὃς καὶ ὥρισε τὴν περίοδον τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἰς 6 ἔτη καὶ 2 μῆνας· κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν αὐτοῦ ἔδει ἵν' ἀναφανῇ τῷ 1880, ἀλλ' ὅμως δὲν παρετηρήθη. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ ὑπελόγισεν ὁ Weiss (α).

1874.

19.—I.—20 Φεβρουαρίου. — Ὁ Winnecke ἐν Στρασβούργῳ ἀνεκάλυψε κομήτην, ὃς ἕνεκα τῆς μεγάλης εἰς τὸν ἥλιον προσεγγίσεως αὐτοῦ παρετηρήθη πέντε μόνον ἡμέρας· τῇ 9 Μαρτίου τὸ ἄστρον τοῦτο ἦν ἐννενηκοντάκις λαμπρότερον παρ' ὅτε ἀνεκαλύφθη. Τοῦ κομήτου τούτου, ὅστις ἔχει τὴν ἐλάσσω περιήλιον ἀπόστασιν, τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν ὁ Wittstein (β).

20.—II.—11 Ἀπριλίου.— Ὁ Winnecke ἐν Στρασβούργῳ ἀνεκάλυψε κομήτην λαμπρὸν, οὗ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν ὁ Wenzel (γ).

21.—III.—17 Ἀπριλίου.— Ὁ Goggia ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψεν ἕνα τῶν λαμπροτέρων κομητῶν τοῦ αἰῶνος, ὅστις, ἀμυδρὸς κατ' ἀρχὰς, κατέστη κατὰ Ἰούνιον ὁρατὸς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ, ἡ δὲ οὐρὰ αὐτοῦ κατὰ τὴν 15ην Ἰουλίου κατεῖχεν ἔκτασιν 45 μοιρῶν, ἀπὸ τοῦ ὁρίζοντος, ὑφ' ὃν ὁ πυρὴν αὐτοῦ εἶχεν ἤδη ἀποκρυβῆ, μέχρι τῆς Μεγάλης Ἄρκτου. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Hopperger (δ).

22.—IV.—15 Ἰουλίου. — Ὁ Borrelly ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην στρογγύλον καὶ ἀρκετὰ λαμπρὸν, οὗ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισαν ὁ Gruber, Kurlaender καὶ Gruss (ε).

23.—V.—19 Αὐγούστου.— Ὁ Goggia ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην στρογγύλον καὶ φωτὸς ἀμυδροῦ. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Holetschek· κατὰ τοῦτον ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς αὐτοῦ εἶναι 300 ἔτη (ζ).

(α) Αὐτόθι, série I, τόμ. XIII σ. 128, 142, 156.

(β) Astr. Vierteljahrschrift, τόμ. X σ. 183.

(γ) Αὐτόθι, τόμ. X σ. 184.

(δ) Bulletin hebdom. de l'Association scient., série I, τόμ. XIV σ. 62, 198, 304, 329, 392.—τόμ. XVI σ. 77.

(ε) Αὐτόθι, τόμ. XIV σ. 273, 320, 352.

(ζ) Αὐτόθι, série I, τόμ. XIV σ. 352, 382.—τόμ. XV σ. 63.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΣΙΣ

24.—VI.—6 Δεκεμβρίου. — Ὁ Borrelly ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην ἕνα μόνον μῆνα παρατηρηθέντα· τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ ὥρισεν ὁ Holetschek (α).

1875.

25.—I.—26 Ἰανουαρίου. — Οἱ Holden καὶ Tuttle ἐν Οὐασιγκτῶνι ἀνεῦρον τὸν κομήτην τοῦ *Encke* τελοῦντα τὴν εἰκοστὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπιστροφήν (β).

26.—II.—1 Φεβρουαρίου.— Ὁ Borrelly ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ *Winnecke* (γ).

1877.

27.—I.—8 Φεβρουαρίου. — Ὁ Borrelly ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε λαμπρὸν κομήτην ὁρατὸν διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἀπὸ τῆς 9 μέχρι 18 Φεβρουαρίου. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Thrœn (δ).

28.—II.—5 Ἀπριλίου.— Ὁ Winnecke ἐν Στρασβούργῳ ἀνεκάλυψε κομήτην ἔχοντα διπλῆν οὐρὰν, ὧν ἡ μία ἦν καὶ λαμπροτέρα καὶ μεγαλητέρα τῆς ἑτέρας. Ὁ πυρὴν ὡμοίαζε πρὸς ἀστέρα ζ′ μεγέθους, ὥστε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὁ κομήτης ἦν ὁρατὸς διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Plath (ε).

29.—III.—11 Ἀπριλίου.— Ὁ Swift ἐν Rochester ἀνεκάλυψε κομήτην στρογγύλον, λαμπρὸν καὶ ἔχοντα ὁμοιότητά τινα πρὸς τὸν κομήτην τοῦ 1762, ἀλλ' ὁ Holetschek ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ταὐτότης τῶν κομητῶν τούτων εἶναι ἀδύνατος. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ ὑπελόγισεν ὁ Zelbr (ζ).

30.—IV.—13 Ἰουνίου.— Ὁ Whift ἐν Melbourne ἀνεῦρε τὸν κομήτην τοῦ Arrest τελοῦντα τὴν πέμπτην αὐτοῦ ἐπιστροφὴν (η).

31.—V.—13 Σεπτεμβρίου.— Ὁ Goggia ἐν Μασσαλίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην ἀμυδροῦ φωτὸς, οὗπερ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν ὁ Plummer (α).

(α) Astr. Vierteljahrschsrift, τόμ. X σ. 190.
(β) Βλ. 7, III σημ. β.
(γ) Bull. hebd. κτλ. série I, τόμ. V, σ. 241, 260, 407.—XV, σ. 318.
(δ) Αὐτόθι, τόμ. XIX, σ. 323, 352.
(ε) Αὐτόθι, série I, τόμ. XX, σ. 32, 69.
(ζ) Αὐτόθι, σελ. 70.
(η) Βλ. 3, III σημ. γ.

32.—VI.—2 Ὀκτωβρίου.— Ὁ Tempel ἐν Φλωρεντίᾳ ἀνεκάλυψε κομήτην μικρὸν, λαμπρὸν καὶ ἔχοντα ἀμυδρὰν οὐράν. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ προσδιώρισεν ὁ Gruss (β).

1878.

33.—I.—6 Ἰουλίου.— Ὁ Swift ἐν Cachester παρετήρησε κομήτην, οὗπερ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν ὁ Buettner (γ).

34.—II.—18 Ἰουλίου. — Ὁ Tempel ἐν Μιλάνῳ ἀνεῦρε τὸν κομήτην, ὅστις ὑπ' αὐτοῦ τούτου εἶχεν ἀνακαλυφθῆ (δ).

35.—III.—3 Αὐγούστου. — Ὁ Tebbutt ἐν Windsor καὶ ὁ Gould ἐν Cordova παρετήρησαν τὸν κομήτην τοῦ *Encke* τελοῦντα τὴν εἰκοστὴν δευτέραν αὐτοῦ ἐπιστροφὴν (ε).

1879.

36.—I.—14 Ἰανουαρίου.— Ὁ Tempel ἐν Φλωρεντίᾳ παρετήρησε τὸν κομήτην τοῦ *Brorsen* (ζ).

37.—II.—24 Ἀπριλίου. — Ὁ Tempel ἐν Φλωρεντίᾳ ἀνεῦρε τὸν ὁμώνυμον κομήτην (η).

38.—III.—16 Ἰουνίου.— Ὁ Swift ἐν Rochester ἀνεκάλυψε κομήτην διακρινόμενον μέχρι τῆς 23ης Αὐγούστου, οὗτινος τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν ὁ Abetti (θ).

39.—IV.—21 Αὐγούστου. — Ὁ Palisa ἐν Pola ἀνεκάλυψε κομήτην ἀρκετὰ μέγαν καὶ φωτεινὸν διακρινόμενον μέχρι τῆς 22ας Ὀκτωβρίου, οὗπερ τὰ στοιχεῖα προσδιώρισεν αὐτὸς ὁ Palisa (ι).

(α) Bulletin hebdom. κτλ. τόμ. XX, σ. 400, 409.
(β) Αὐτόθι, τόμ. XXI, σ. 31.
(γ) Αὐτόθι, τόμ. XXII, σ. 256.
(δ) Βλ. 13, II καὶ σημ. α.
(ε) Βλ. 7, III, σημ. β.
(ζ) Βλ. 16, V, σημ. δ.
(η) Βλ. 12, I, σημ. β.
(θ) Bulletin hebdom. κτλ. série II. τόμ. II σ. 314.
(ι) Αὐτόθι, série I, τόμ. XXIV, σ. 356—XXV, σ. 78—Série II, τόμ. II, σ. 315.

SISMANOGLIO

40.—V.—24 Αὐγούστου.— Ὁ Hartwig ἐν Στρασβούργῳ ἀνεκάλυψε κομήτην, οὗπερ τὰ στοιχεῖα αὐτὸς ὁ ἴδιος προσδιώρισεν (α).

Εἴδομεν ἐν ἀρχῇ ὅτι οἱ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα ἀνακαλυφθέντες κομῆταί εἰσιν εἴκοσι καὶ ἕξ, χωρὶς ἐν αὐτοῖς νὰ συμπεριληφθῇ καὶ ὁ κατὰ τύχην ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Κενταύρου εὑρεθεὶς κατὰ τὸ 1872· ἀλλὰ τοῦ ἀριθμοῦ ὅλων τῶν ἀπὸ τοῦ 1870—1880 ἐμφανισθέντων κομητῶν ὄντος τεσσαράκοντα, ἔπεται ὅτι οἱ ὑπολειπόμενοι δέκα καὶ τρεῖς κομῆται ἀνεκαλύφθησαν μὲν κατ' ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν, ἐνεφανίσθησαν δὲ ἐν τῷ στερεώματι ἐν τῇ τελέσει τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιστροφῆς αὐτῶν.

Οἱ κομῆται οὗτοι, ὀκτὼ τὸν ἀριθμὸν (μὴ συμπεριλαμβανομένου τοῦ τοῦ Biela, ὅστις ἐντελῶς ἐξηφανίσθη), περιοδικοὶ (β) καλούμενοι, εἰσὶν οἱ ἑπόμενοι:

1.—Ὁ τοῦ *Encke*, ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1819 καὶ ἐμφανισθεὶς τρὶς κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα (18 Σεπτεμβρ. 1871, 26 Ἰανουαρ. 1875, 3 Αὐγούστ. 1879).

2.—Ὁ τοῦ *Arrest*, ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1851 καὶ ἐμφανισθεὶς δὶς (31 Αὐγούστ. 1870, 13 Ἰουν. 1877).

3.—Ὁ τοῦ *Brorsen* ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1846 καὶ ἐμφανισθεὶς δὶς (31 Αὐγούστ. 1873, 14 Ἰουν. 1879).

4.—Ὁ τοῦ *Tempel* ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1867 καὶ ἐμφανισθεὶς δὶς (1 Ἀπριλ. 1873, 24 Ἀπριλ. 1879).

5.—Ὁ τοῦ *Faye* ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1843 καὶ ἐμφανισθεὶς ἅπαξ (3 Σεπτεμβρ. 1873).

6.—Ὁ τοῦ *Tuttle* ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1790 καὶ ἐμφανισθεὶς ἅπαξ (12 Ὀκτωβρ. 1871).

(α) Bulletin hebdom. κτλ., série I, τόμ. XXIV, σ. 356.— Série II, τόμ. II, σ. 316.

(β) Ὅλοι οἱ περιοδικοὶ κομῆται, ὧν ἡ περίοδος τῆς ἐπιστροφῆς προσδιωρίσθη, εἰσὶν 12, ἤτοι σὺν τοῖς ἀνωτέρω ἀναφερομένοις οἱ κομῆται Biela, Tempel-Swift, Pons-Brooks καὶ Halley,

7.—Ὁ τοῦ *Winnecke* ἀνακαλυφθεὶς τῷ 1858 καὶ ἐμφανισθεὶς ἅπαξ (1 Φεβρουαρ. 1875).

8.—Τέλος ὁ τοῦ *Tempel* ἀνακαλυφθεὶς κατὰ τὴν 3ην Ἰουλίου 1873 καὶ ἐμφανισθεὶς μετὰ ταῦτα ἅπαξ (18 Ἰουλίου 1878).

Ἐκ τῶν περιοδικῶν τούτων κομητῶν ἀναμένομεν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος 1885 τρεῖς: τὸν τοῦ Encke, τὸν τοῦ Tempel καὶ τὸν τοῦ Tuttle, ἐκτὸς ἐὰν καὶ οὗτοι ὅπως ὁ τοῦ Biela ἐξαφανισθῶσιν, ἢ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀποσυντιθέμενοι, ἢ ὑπό τινος τῶν μεγάλων πλανητῶν ἀναγκαζόμενοι ἵνα μεταβάλωσι τροχιὰν καὶ ἀπέλθωσιν οὕτω διὰ παντὸς εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα, ὅπερ ἡ ἀνθρωπίνη διάνοια φαντάζεται μὲν ἴσως ἀμυδρῶς, ἀλλὰ νὰ ἐννοήσῃ δὲν δύναται.

Ἔγραφον ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 13 Ἰουλίου 1884.

Δ. ΓΕΔΕΩΝ
μηχανικός.

ΠΕΡΙ ΠΛΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΛΟΥΤΟΛΟΓΙΑΣ.

I

Ὁ ποιητὴς τοῦ παντὸς ἐνεχάραξεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ποικίλας καὶ παντοίας χρείας, ἃς ὁ ἄνθρωπος κέκληται νὰ θεραπεύσῃ ἐπὶ ποινῇ καταστροφῆς καὶ ἐξοντώσεως· πρώτιστα ὅμως καὶ μάλιστα ὁ ἄνθρωπος δεῖται καθ' ἑκάστην τροφῆς καὶ εἶναι ἀδιαλείπτως ἐκτεθειμένος εἰς τὴν ἐπήρειαν τῶν ἀτμοσφαιρικῶν στοιχείων καὶ πολεμεῖται πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ ψύχους, τῶν ῥαγδαίων ὑετῶν, τῶν καταιγίδων, τῶν φθοροποιῶν μιασμάτων, τῶν αἱμοβόρων θηρίων κτλ. ὥστε ὁ πρώτιστος ὅρος τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς ζωῆς αὐτοῦ εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν πολυαρίθμων αὐτοῦ ἀναγκῶν· κατορθοῖ δὲ τοῦτο διὰ μόνης τῆς ἐξωτερικῆς ἐκδηλώσεως τῆς προσωπικότητος αὐτοῦ ἤτοι

διὰ τῆς «φιλοπονίας» του· διὰ μόνης τῳόντι τῆς φιλοπονίας του (ἥτις εἶναι ἡ καταβολὴ τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν αὐτοῦ δυνάμεων εἰς τὰ ἐκτὸς αὐτοῦ) θέλει προσπαθήσει νὰ προσποριθῇ τὰ χρήσιμα ἅτινα ὁ δημιουργὸς ἀφθόνως διέχυσεν εἰς ὅλην τὴν φύσιν, ἢ θέλει προσπαθήσει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰ ἄμοιρα χρησιμότητος ἀντικείμενα ἀποσοβῶν τὰ ἐναντιούμενα εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ καὶ ἐν γένει θέλει ὁπλισθῇ διὰ τῶν τεχνητῶν ἐκείνων ὀργάνων δι' ὧν ἀναπληροῦται ἡ φυσικὴ αὐτοῦ ἀδυναμία.

Διὸ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεως καὶ συντηρήσεως ἄλλοι μὲν τῶν ἀνθρώπων ἀσχολοῦνται περὶ τὴν θήραν, τὴν ἁλιείαν καὶ τὴν ποιμενικὴν, ἄλλοι δὲ περὶ τὴν γεωργίαν, τὴν τεχνουργίαν, τὴν μετακομιστικὴν, τὴν ἐμπορίαν, τὴν οἰκοδομικὴν καὶ τὴν μεταλλευτικὴν, ἄλλοι περὶ τὴν ὑγείαν καὶ τὴν ἄσκησιν τῶν σωματικῶν ἡμῶν δυνάμεων ὡς οἱ ἰατροὶ καὶ οἱ γυμνασταὶ, ἄλλοι περὶ τὴν καλλιέργειαν τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν ἡμῶν δυνάμεων ὡς οἱ διδάσκαλοι, οἱ παιδαγωγοὶ, οἱ ἱεροκήρυκες, ἄλλοι μετέρχονται τὰ κυβερνητικὰ κυρίως λεγόμενα ἔργα, δι' ὧν προστατεύεται ἡ ζωὴ καὶ ἡ περιουσία ἡμῶν κατὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀπάτης, καὶ ἄλλοι παράγουσιν ἀντικείμενα τερπνά· ὥστε οἱ πάντες ἐκτὸς τῶν ἀνικάνων, τῶν ἀνήβων, τῶν παρηλίκων ἢ τῶν φρενοβλαβῶν ἀσχολοῦνται περὶ παραγωγικήν τινα ἐργασίαν· διὸ πάνυ προσφυῶς παρέβαλλον τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν πρὸς μέγα καὶ κολοσσιαῖον ἐργοστάσιον, ἐν ᾧ ἅπαντες φιλοπονοῦσιν, ὡς ἐργατικαὶ μέλισσαι, πρὸς θεραπείαν τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν καὶ παραγωγὴν διὰ τῆς φιλοπονίας τῶν μέσων τῆς εὐζωΐας.

II

Ἀλλ' ἐνόσῳ ἡ κοινωνία, ἕνεκα τοῦ ἀμορφώτου αὐτῆς καὶ τῆς ἐπικρατούσης κακονομίας, ὀλίγα παράγουσα, καταναλίσκει πᾶν ὅ,τι παράγει, ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω πορεία αὐτῆς καθίσταται ἀδύνατος· ἅμα ὅμως διὰ τῆς εὐνομίας καὶ τῆς τεχνικωτέρας αὐτῆς μορφώσεως παραγάγῃ περισσότερα ἀπὸ ὅ,τι καταναλίσκει, ὁ πλοῦτος αὐξάνει, ὁ πληθυσμὸς καὶ ὁ πολιτισμὸς προάγονται καὶ τὰ «κεφάλαια» πολλαπλασιάζονται, δι' ὧν διατρανοῦται ἡ δημιουργικὴ τῶν ἐθνῶν ἱκανότης.

Τὰ δὲ κεφάλαια εἶναι ὁ ἀγλαὸς καρπὸς τῆς φιλοπονίας καὶ τῆς ἀποταμιεύσεως, ἥτις ἀποταμίευσις εἶναι ἐπίσης τὸ ἀπαύγασμα τῶν

πολυτιμοτέρων ἡμῶν ἀρετῶν, τῆς προνοίας, τῆς λιτότητος καὶ τῆς καλῶς νοουμένης οἰκονομίας· διότι ἀποταμιεύοντες μερίδα τινὰ τῆς παραχθείσης προσόδου, θυσιάζομεν τὰς ἐνεστώσας ἡμῶν ἀπολαύσεις εἰς προπαρασκευὴν τοῦ μέλλοντος· ἑκουσίως στερούμεθα, ὅπως αὐξήσωμεν τὴν περιουσίαν ἡμῶν, ὅπως κρατύνωμεν καὶ ἐπιρρώσωμεν τὰς παραγωγικὰς ἡμῶν δυνάμεις. Πολλαπλασιάζονται δὲ ἔτι μᾶλλον τὰ κεφάλαια καθόσον σὺν τῷ χρόνῳ μεταβιβάζομεν εἰς τὴν ἀναίσθητον ὕλην, εἰς τὰς φυσικὰς δηλ. δυνάμεις καὶ τὰ στοιχεῖα, τὰ ἐπαχθῆ καὶ φορτικὰ ἔργα τὰ ἐπιβαρύνοντα πρότερον τὰς ζωϊκὰς καὶ αἰσθητικὰς δυνάμεις. Διότι ἀνακαλύπτοντες τὰς μυστηριώδεις καὶ τέως ἀκαταγωνίστους τῆς φύσεως δυνάμεις καὶ καθιστῶντες αὐτὰς ὑποχειρίους ὁπλιζόμενοι διὰ τῶν τεχνιτῶν ὀργάνων καὶ διὰ μηχανῶν τεραστίων, χρησιμοποιοῦμεν ὅ,τι ἡ θεία πρόνοια δωρεὰν ἐπεδαψίλευσεν εἰς ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἐξοικονομοῦμεν διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης καὶ χρησιμοποιήσεως τῶν στοιχείων καὶ τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως τὴν ἐργασίαν, καὶ ἐντεῦθεν ἐλαττοῦται ἡ παραγωγικὴ δαπάνη καὶ τὰ προϊόντα τῆς ἡμετέρας δραστηριότητος καθίστανται εὐθηνότερα καὶ μᾶλλον εὐαπόκτητα καὶ οὕτως αὐξάνουσιν αἱ ἀπολαύσεις καὶ ἡ εὐζωΐα ἡμῶν. Π. χ. Ἐὰν λάβωμεν δύο τῶν οὐσιωδεστέρων ἐργασιῶν τῶν ἀναγομένων εἰς τὴν διατροφὴν ἡμῶν, τὴν ἁλωνιστικὴν καὶ τὴν ἁλιστικὴν, θέλομεν εὐκόλως κατανοήσει πῶς διὰ τῆς χρήσεως τοῦ ἀτμοῦ ἢ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν ῥεόντων ὑδάτων, τὰ ὁποῖα αὐτομάτως προσφέρονται εἰς ἡμᾶς, προσποριζόμεθα δι' ἐλάσσονος θυσίας, δι' ἐλάσσονος ἐργασίας τὸν ἐπιούσιον ἡμῶν ἄρτον· λάβωμεν προσέτι τὴν τυπωτικὴν, καὶ θέλομεν ὡσαύτως πεισθῇ ὅτι διὰ τῶν πιεστηρίων ἐκτελοῦνται σήμερον ἔργα, τὰ ὁποῖα δὲν ἤθελον ἐκτελεσθῇ διὰ τῆς ἐργασίας ἑκατομμυρίων ἀντιγραφέων· καὶ τοῦτο, καθόσον μετὰ τὴν στοιχείωσιν ἡ ἐκτύπωσις μυριάδων ἀντιτύπων εἶναι ἔργον μηχανικὸν δι' ἐλαχίστης ἐργασίας ἐκτελούμενον. Τὰ αὐτὰ θέλομεν εἰπεῖ καὶ περὶ ἑτέρας φυσικῆς δυνάμεως, τῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, δι' ἧς αἱ ἀποστάσεις ἐξηφανίσθησαν· ὥστε σήμερον καθ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἀπαλλάσσεται τῶν ὑλικῶν ἔργων καὶ μεταβιβάζει αὐτὰ εἰς τὰς ἀψύχους δυνάμεις τῆς φύσεως, ἐπιφυλάττει εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀνωτάτην μόνον ἐπιτήρησιν καὶ διεύθυνσιν (τῆς ὕλης καταστάσης ὑποχειρίου διὰ τῆς ἐπισμήμης) καὶ ἀναλαμβάνει ἔργα καὶ λειτουργίας εὐγενεστέρας τῶν προτέρων.

SISMANOGLIO

III

Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος εἶναι φύσει κοινωνικὸς, ὁ δὲ μονήρης βίος ἀπάδει πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ καὶ ἡ ἀπομόνωσις ἐλλόγως θεωρεῖται ὡς ἡ σκληροτέρα τῶν ποινῶν. Ἐκ δὲ τῆς κοινωνικότητος ταύτης πηγάζει καὶ ὑφίσταται μεταξὺ τῶν ἐν κοινωνίᾳ διατελούντων ἀνθρώπων ἀλληλουχία τις ὑπηρεσιῶν, ἐνεργειῶν καὶ συμφερόντων· ἐκ δὲ τῆς ἀλληλουχίας ταύτης τῶν ὑπηρεσιῶν, τῶν ἀνταλλαγῶν, τῶν συναλλαγῶν κλπ. ἀπαστράπτουσι τὰ ἐπιφανέστερα φαινόμενα τοῦ κοινωνικοῦ βίου, προκύπτει ἡ αὐτάρκεια. Λάβομεν λ. χ. ἕνα τῶν ἱκανωτέρων, δραστηριωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας καὶ ἀμέσως θέλομεν ἀναγνωρίσει ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος μετερχόμενος μίαν ἢ δύο τὸ πολὺ παραγωγικὰς ἐργασίας καταναλίσκει πλῆθος πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἕτεροι παρήγαγον· ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔχει ἀνάγκην ἄρτου, ἅλατος, καυσοξύλων καὶ ἀνθράκων, τὰ ὁποῖα ἄλλοι παράγουσι· ἔχει ἀνάγκην ἐνδυμάτων, κατοικίας, τὰ ὁποῖα οὗτος δὲν κατασκευάζει· ἐξερχόμενος τῆς οἰκίας του διέρχεται τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως παρ' ἄλλων κατασκευασθείσας καὶ ἐπισκευαζομένας, καταναλίσκει χάρτην διὰ τὴν ἀλληλογραφίαν του, ἀλλ' ὁ χάρτης οὗτος παρήχθη ἀλλαχοῦ καὶ μετεκομίσθη ἐνταῦθα διὰ πλοίων, τὰ ὁποῖα ἄλλοι κατεσκεύασαν κτλ. Τοιουτοτρόπως ἐκ μόνης τῆς κοινωνίας καὶ τῶν ἀμοιβαίων ὑπηρεσιῶν καὶ συναλλαγῶν πηγάζει ἡ αὐτάρκεια.

Προσέτι δὲ καθόσον ὁ πολιτισμὸς προάγεται καὶ ὁ πλοῦτος αὐξάνει διὰ τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς εὐρυτέρας ἐφαρμογῆς τῶν μηχανικῶν δυνάμεων εἰς τὰς βιοποριστικὰς τέχνας, ἡ δὲ εἰρήνη καὶ ἡ δημοσία ἀσφάλεια παγιοῦνται, ὁ δὲ συνεταιρισμὸς καὶ ἡ συγκοινωνία ἀναπτύσσονται, τόσῳ μᾶλλον ὁ ἄνθρωπος προκόπτει καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἀνωμαλίαι βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐξαφανίζονται. Ἄλλοτε ἡ παιδεία, ὁ πλοῦτος καὶ ἡ ἀκίνητος ἰδιοκτησία ἦσαν τὸ ἄθλον τῶν προνομιούχων τάξεων, σήμερον ὅμως οἱ πάντες κοινωνοῦσι τῶν ἀγαθῶν τούτων. Ὅ,τι ἄλλοτε ἀπελάμβανον οἱ βασιλεῖς, οἱ ἀριστοκράται, ὅ,τι περιεκόσμει μόνα τὰ ἐπιφανῆ μέγαρα ὀλιγαρχικῆς τινος ὁμάδος, κατέστη σήμερον ἀντικείμενον κοινοτάτης χρήσεως. Τὰ πάντα οὕτως εἰπεῖν ἰσοπεδώθησαν σήμερον καὶ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ πλοῦτος καὶ ἀπολαύσεις, τῆς δὲ ἰσοποιήσεως ταύτης δραστηριώτατον

ὄργανον ὑπῆρξεν ἡ νεωτέρα βιομηχανία, ἡ διὰ τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐζωΐας ἀνορθώσασα τὸν κατώτερον λαόν.

IV

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται ὅτι ἡ Πλουτολογία ἡ διερευνῶσα τὰ διάφορα τῆς κοινωνίας πλουτολογικὰ γινόμενα καὶ ἡ ἐπεξηγοῦσα τὰ οἰκονομικὰ ταῦτα φαινόμενα εἶναι ἐπιστήμη χρησιμωτάτη καὶ ὠφελιμωτάτη πρὸς πάντας, ἀφ' οὗ μάλιστα ἡ χρῆσις τοῦ πλούτου πρὸς θεραπείαν τῶν ἡμετέρων ἀναγκῶν εἶναι εἷς ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων ὅρων τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως, καὶ ἀφοῦ πρὸς παραγωγὴν καὶ ἀπόκτησιν αὐτοῦ ἡ Θεία Πρόνοια ὑπήγαγε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ἠθοποιὸν νόμον τοῦ «ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῇ τὸν ἄρτον σου»· ὥστε ἡ διὰ τῆς φιλοπονίας παραγωγὴ τῶν πρὸς διατροφὴν, συντήρησιν καὶ εὐζωΐαν ἀναγκαιούντων ἡμῖν εἶναι ἡ κυριωτάτη μέριμνα τῶν ἀνθρώπων.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ πλοῦτος εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν ὕπαρξιν ἡμῶν, ἐὰν πρὸς ἀπόκτησιν καὶ αὔξησιν αὐτοῦ ὑφιστάμεθα τὰς μεγαλειτέρας κακουχίας, στερήσεις καὶ ταλαιπωρίας καὶ ἐκτιθέμεθα ἀγογγύστως εἰς τοὺς μεγαλειτέρους κινδύνους, ἡ ἐπιστήμη ἡ διδάσκουσα πῶς δι' ἐλάσσονος πόνου καὶ θυσίας δυνάμεθα ν' ἀποκτήσωμεν μεῖζον ποσὸν πλούτου, χρήζει ἀναμφισβητήτως συντόνου σπουδῆς καὶ βαθείας μελέτης. «Σπουδάζοντες, λέγει ὁ Σοῦτσος, τὴν ἐπιστήμην ταύτην κα» τανοοῦμεν ὅτι οἱ φίλεργοι καὶ βιομηχανικοὶ λαοὶ δὲν προάγουσι μό» νας τὰς ὑλικὰς αὐτῶν δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι εὐγενέστερον καὶ » τιμιώτερον ὑπάρχει ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει. Τοῦτο δὲ καθότι, κατὰ » γενικὸν κανόνα, οἱ ἐνδεεῖς, οἱ ἀδιαλείπτως ἀσχολούμενοι περὶ τὴν » εὕρεσιν τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου καὶ τὴν θεραπείαν τῶν πρωτίστων ἀναγ» κῶν, δὲν δύνανται ν' ἀσχοληθῶσι προσηκόντως περὶ τὴν καλλιέρ» γειαν τῶν πνευματικῶν αὐτῶν δυνάμεων· ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ τὰ » αἰσθήματα καὶ αἱ ἰδέαι καὶ αἱ πράξεις αὐτῶν διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν » πίεσιν τῆς ἀτελοῦς ταύτης καταστάσεως. Τοὐναντίον δὲ, ἡ εὐπορία, » ἡ εὐζωΐα καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἀσχολεῖσθαι εἰς ἔργα εὐγενέστερα, ἐμ» ποιοῦσιν ἡμῖν ἦθος καὶ νόησιν καὶ προάγουσιν ἡμᾶς εἰς ἐπιχειρήσεις » ὑψηλοτέρας, εἰς ἔργα ἐλευθέρια· ὁ πλοῦτος λοιπὸν δὲν εἶναι ἀναγ» καῖος μόνον διότι ἄνευ αὐτοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ συντηρηθῶμεν,

» ἀλλὰ καὶ διότι δι' αὐτοῦ προάγεται ὁ πολιτισμὸς, βελτιοῦνται τὰ » πολιτεύματα, καλλιεργοῦνται αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ τὰ » ἔθνη ἀποκτῶσι τὴν συνείδησιν τῆς ἰδίας αὐτῶν ἰσχύος καὶ δυνάμεως. » Τὰ ἔθνη τὰ προαγαγόντα τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς καλὰς τέχνας, ὑπῆρ- » ξαν συνάμα καὶ πλούσια. Διὰ τῆς ἐμπορίας ἡ Βενετία ἀνέδυσεν ἐκ » τῶν ὑδάτων, δι' αὐτῆς πάλιν ἡ τελματώδης Ὁλλανδία κατέστη τὸ » παράδειγμα τῆς γονίμου φιλοπονίας, κατορθώσασα νὰ περιστείλῃ » καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀτιθάσσου ὠκεανοῦ τὴν ἀχαλίνωτον βίαν. Τὰ αὐτὰ » δὲ γινόμενα ἐπιμαρτυροῦνται ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῶν δύο βιομηχανι- » κωτέρων καὶ κραταιοτέρων ἐθνῶν τοῦ κόσμου, τῆς Ἀγγλίας καὶ » Γαλλίας.»

Ἡ πλουτολογία λοιπὸν ἡ διεξηγοῦσα πῶς παράγεται, διανέμεται καὶ κυκλοφορεῖ ὁ πλοῦτος, ἡ ἐρευνῶσα τὰς πηγὰς τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου καὶ τῆς γενικῆς τῶν ἀνθρώπων εὐημερίας καὶ καταδεικνύουσα τὰ μέσα δι' ὧν δυνάμεθα νὰ γονιμοποιήσωμεν τὰς πηγὰς ταύτας, εἶναι ἐπιστήμη κοινωφελὴς καὶ χρησιμωτάτη· δι' αὐτῆς προσέτι διδάσκεται ὅτι οὔτε ἔθνος οὔτ' ἄνθρωπος ἔχει δικαίωμα νὰ ἐκκαρπῶται τὴν ἐργασίαν καὶ τοὺς ἱδρῶτας τῶν ὁμοίων του, ὁ δὲ πλοῦτος καὶ ἡ εὐημερία τῶν ἐθνῶν δὲν πηγάζουσιν ἐκ τῆς κατακτήσεως καὶ τῆς βίας, ὡς ἐφρόνουν οἱ ἀρχαῖοι, ἀλλ' ἐκ τῶν φιλικῶν καὶ ἐλευθέρων μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων σχέσεων· δι' αὐτῆς πρὸς τούτοις καταδεικνύεται ὅτι ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ ἰσονομία, δὲν ὑπαγορεύονται μόνον ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς θρησκείας, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὑλικωτάτου ἡμῶν συμφέροντος.

Ν. ΧΑΡΙΣΙΑΔΗΣ
Δικηγόρος καὶ Καθηγητὴς τῶν Ἐμπορικῶν.

(Ἐκ τῆς ἀνεκδότου αὐτοῦ συγγραφῆς «ἡ Πλουτολογία».)

ΣΤΑΧΥΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟΥ ΓΑΛΛΙΔΟΣ ΕΝ ΒΡΑΣΙΛΙΑι ΤΩι 1884.

(Μετάφρασις Ἀλεξάνδρου Α. Λεονάρδου.)

.... Ἐλθωμεν ἤδη καὶ εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Βρασιλίας.

Αἱ Βρασιλιαναὶ δὲν εἶναι ὡραῖαι γυναῖκες, ἀλλ' ἔχουσιν ὡραίους ὀφθαλμοὺς καὶ κόμας πλουσίας. Ὑπάρχουσί τινες ἐξ αὐτῶν νοστιμώταται, ἀλλ' αὗταί εἰσιν ἢ πολὺ λιγναί, ἢ πολὺ εὔσαρκοι· ἐξ ὅλων ὅμως λείπει ἡ χάρις καὶ τὸ ἡμέτερον chic καὶ ἐνδύονται ἀκόμψως. Ἀγνοοῦσι δὲ καὶ τὴν λέξιν ἀφέλεια.

Αἱ Βρασιλιαναί εἰσιν ἅπασαι ὑπερήφανοι, ἀγέρωχοι καὶ εἰς ἄκρον ἀκατάδεκτοι, ἔχουσι δὲ καὶ τὸ ἐλάττωμα τῆς αὐθαδείας καὶ διὰ τοῦτο πρέπει τις μετ' αὐτῶν νὰ γίνηται αὐθαδέστερος, τὸ δὴ λεγόμενον, νὰ κόπτῃ ἀμέσως τὸν ἀέρα των. Φαντάζονται ὅτι τὰ ἐλαττώματά των ταῦτα τὰς καθιστῶσιν ἀριστοκράτιδας καὶ κυρίας καθὼς πρέπει, ἀγνοοῦσαι ὅτι αἱ εὖ ἠγμέναι κυρίαι εἰσὶ ταπειναί, μετριόφρονες, ἁπλαῖ, εὐπροσήγοροι καὶ εὐγενέσταται τὴν συμπεριφοράν.

Αἱ Βρασιλιαναὶ ἐργάζονται, χωρὶς νὰ ἐργάζωνται, προσέχουσαι μάλιστα μεγάλως μὴ φωραθῶσιν ἐργαζόμεναι, διότι τοῦτο δὲν εἶναι ἀριστοκρατικόν! Κυρίως ὅμως εἰπεῖν εἰσιν ὅλως φασαρία, δίδουσαι ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτὸς διαταγὰς ἐπὶ διαταγῶν εἰς τοὺς δούλους καὶ τὰς δούλας των πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς τάδε ἢ δεῖνος ἐργασίας καὶ ἐπιβλέπουσαι αὐτάς. Αἱ ἐνδυμασίαι τοῦ οἰκοδεσπότου, τῆς συζύγου του καὶ τῶν τέκνων αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ ἀσπρόρρουχά των κόπτονται, ῥάπτονται καὶ πλύνονται ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπὸ τῶν μαύρων ὑπηρετριῶν. Αἱ καλαὶ ὅμως ἐνδυμασίαι τῶν κυριῶν ῥάπτονται ὑπὸ ὀνομαστῶν γαλλίδων ῥαπτριῶν. Ἡ ἐλαχίστη ἐνδυμασία ἑσπερίδος ἢ χοροῦ, πληρόνεται συνήθως ἄνω τῶν δύο χιλιάδων φράγκων! Πολλαὶ Βρασιλιαναὶ λαμβάνουσιν ἐκ Παρισίων τὰ εἰκονογραφημένα περιοδικὰ τοῦ συρμοῦ.

ISMANOGLIO

Αἱ Βρασιλιαναὶ προσπαθοῦσι νὰ φαίνωνται ὅτι γνωρίζουν τὰ πάντα καὶ ἀπὸ ὅλα καὶ ὅτι οὐδὲν τὰς ξιππάζει. Δύνασθε νὰ φέρητε τὸν πλουσιώτερον καὶ κομψότερον στολισμὸν, δύνασθε νὰ ἐπαινῆτε ὅσον θέλετε αὐτὸν καὶ τὰ λοιπὰ πράγματά σας, μὴ ὅμως ποτὲ ἐλπίσητε ν' ἀκούσητε τὴν Βρασιλιανὴν νὰ ἐπαινέσῃ ἢ θαυμάσῃ αὐτὰ, θὰ σᾶς εἴπῃ μόνον μὲ ὕφος ὀλίγον περιφρονητικόν: «Ὢ! πρὸ καιροῦ ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτά!»

Οὐδὲν τοῦ χρήματος ἀνώτερον ἡ Βρασιλιανὴ ἀναγνωρίζει καὶ δι' αὐτὸ ἐν Βρασιλίᾳ μικρὸν ἐκτιμᾶται ὁ διασημότερος τῶν καλλιτεχνῶν, ἂν μὴ τυγχάνῃ πλούσιος. Οἱ Βρασιλιανοὶ ὁμιλοῦντες περί τινος μὴ πλουσίου τὸν ἀποκαλοῦσι «Coitado», ἤτοι κακόμοιρον ἢ δυστυχισμένον. Προφέρουσι δὲ τὴν λέξιν «coitado» μετὰ περιφρονητικοῦ οἴκτου, ὅλως εἰδικοῦ τοῖς Βρασιλιανοῖς. Ὁ ἄνθρωπος ἐν Βρασιλίᾳ ἐκτιμᾶται ἀναλόγως τοῦ πλούτου του, τῶν ἐνδυμάτων του, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δούλων του καὶ τοῦ πολυτελοῦς βίου του. Ἀδιάφορον ἂν τυγχάνῃ ἀχρεῖος, κλέπτης, τυχοδιώκτης κτλ. Ἀρκεῖ ὅτι εἶναι πλούσιος. Ὅλοι δ' ὁμοφώνως λέγουσι περὶ αὐτοῦ:

— Soube arrangear se, entende de negocios (ἤξευρε νὰ κερδήσῃ, ἐννοεῖ ἀπὸ ἐμπόριον).

Ἡ μεγάλη τιμιότης ἐν Βρασιλίᾳ θεωρεῖται μεγάλη βλακεία, ἀνησία καὶ τρέλλα. Ὁ ἔσχατος ἐκεῖ ἐμπορίσκος θεωρεῖ ἑαυτὸν μεγάλον ἄνθρωπον!

Αἱ Βρασιλιαναὶ δὲν εἶναι ἐναρετώτεραι ἡμῶν τῶν Εὐρωπαίων, εἰσὶν ὅμως σιγανὰ ποταμάκια (α). Αἱ ἐρωτοδουλειαίς των διεξάγονται μυστηριωδέστερον, διότι οἱ μαῦροι δοῦλοι αὐτῶν τρέμουσι τὴν μαστίγωσιν, ὅπερ τοὺς ἀναγκάζει νὰ βωβαίνωνται, καὶ τοιουτοτρόπως δυσκόλως δύναταί τις νὰ μάθῃ τί συμβαίνει ἐν ταῖς βρασιλιαναῖς οἰκογενείαις, ἐνῷ μετὰ τῆς μεγαλειτέρας εὐκολίας δύναται νὰ μάθῃ πᾶς ὁ βουλόμενος πᾶν τὸ συμβαῖνον ἐν ταῖς εὐρωπαϊκαῖς. Πλὴν ὅμως τῆς τηρουμένης ἐχεμυθίας ἐπὶ τῶν ἐρωτοδουλειῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐλαφρῶν ὑποθέσεων, ἡ αὐτὴ καὶ ἔτι αὐστηροτέρα ἐχεμυθία τηρεῖται καὶ ἐφ' ὅλων τῶν λοιπῶν ὑποθέσεων τῶν βρασιλιανῶν οἰκογενειῶν. Ὁ Βρασιλιανὸς ἀγαπᾷ καὶ χαδεύει τὴν γυναῖκά του καὶ προμηθεύει αὐτῇ ἐνδυμασίας, χρυσᾶ καὶ ἄλλα κοσμήματα, ἀλλ' οὐδέποτε τὴν ἀναμιγνύει εἰς τὰς ὑποθέσεις ἢ τὰ σχέδιά του, ἢ τῇ ἐμπιστεύεταί τι τῶν μυστικῶν του.

Αἱ μυστικαὶ (!) ἐρωτικαὶ ἀλληλογραφίαι ἐν Ρίῳ-Ἰανείρῳ γίνονται συνήθως διὰ τῆς «Ἐφημερίδος τοῦ ἐμπορίου» (Journal do Commercio), ἐξ ἧς ἀποσπῶμεν τὰς ἑξῆς τέσσαρας:

I. P. R... Σ' ἐπερίμενον χθὲς, ἀλλὰ δὲν ἐφάνης.

II. G. S... Ὁ μέχρι θανάτου λατρεύων σε, σὲ καθικετεύει νὰ ἀπαντήσῃς εἰς τὴν ἐπιστολήν του. Ἄχ!

III. F. J... Ὢ παρθένε! Ἀνέγνων τὸν οὐρανὸν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου. R...

IV. T. B... Μὴν ἀπερνᾷς πλέον... μᾶς κατασκοπεύουν.

Ὁ ἔχων τὴν ὑπομονὴν ν' ἀναγινώσκῃ τακτικῶς τὴν στήλην τῶν ἐρωτικῶν ἀνταποκρίσεων διασκεδάζει ὡραιότατα, διότι ἐνίοτε ἐκτυλίσσεται δρᾶμα ὁλόκληρον καὶ ἄλλοτε γεννῶνται παρανοήσεις καὶ λάθη περὶ τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ οὐδὲν νοστιμώτερον τῶν γινομένων περιπλοκῶν καὶ τῶν ἑξῆς ἐξηγήσεων:

— Δὲν ἐννοῶ. W...

— Δι' ἐμέ; C...

— Ποτὲ δὲν ἀπέρασα. D...

— Πρέπει νὰ κλεισθῇς εἰς φρενοκομεῖον. H. P...

Αἱ Βρασιλιαναὶ χηρεύουσαι ὀφείλουσι νὰ μείνωσιν ἐπὶ ὁλοκλήρους ὑκτὼ ἡμέρας ἐντὸς δωματίου, οὗ τὰ παραθυρόφυλλά εἰσι καλῶς κεκλεισμένα, καὶ νὰ δέχωνται ἐν τῷ σκότει αὐτῷ τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους των. Φέρουσι δὲ τὸ πένθος ἰσοβίως καὶ μόνον ἂν ἔλθωσιν εἰς δεύτερον γάμον ἐγκαταλιμπάνουσιν αὐτό. τινὲς ὅμως φέρουσι μετὰ τὸ δεύτερον ἔτος τῆς χηρείας καὶ βαθέων χρωμάτων ἐνδύματα, ὡς bleu marin κτλ.

Αἱ Βρασιλιαναὶ λατρεύονται ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτῶν μέχρι τὸ πολὺ τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας των, διότι, κατ' αὐτοὺς, πᾶσα γυνὴ ὑπερβαίνουσα τὸ τριακοστὸν εἶναι πλέον γραῖα! Οὐδόλως δὲ συστέλλονται λέγοντες εἰς αὐτάς:

— Esta acabada, ἤτοι «ἐτελείωσες!»

Δι' αὐτὸ βεβαίως αἱ ὑπερβαίνουσαι τὸ τριακοστὸν Βρασιλιαναὶ ἀμε-

(α) Ἄνευ ἀμφιβολίας ἡ γράφουσα κάτι πρέπει νὰ ἔχῃ κατὰ τῶν γυναικῶν τῆς Βρασιλίας. Σ. τ. Μ.

λοῦσιν ἐντελῶς καὶ ἑαυτὰς καὶ τὸν καλλωπισμὸν καὶ στολισμόν των καὶ σπανίως ἐξέρχονται, προτιμῶσαι νὰ μένωσιν ἀτημέλητοι ἐν τῇ οἰκίᾳ των.

Αἱ Βρασιλιαναὶ μετὰ τῶν ξένων εἰσὶν εἰς ἄκρον ὀλιγόλογοι καὶ στεῖραι ἀντικειμένων ὁμιλίας, διότι οὐδὲν ἀναγινώσκουσιν. Ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεσκέφθην Βρασιλιανὴν δέσποιναν μὲ ἠρώτησε:

— Come esta? (Πῶς ἔχεις;)

— Σᾶς εὐχαριστῶ, κυρία, τῇ ἀπεκρίθην, πολὺ καλά.

Μετὰ μακρὰν σιωπὴν μὲ ἐρωτᾷ πάλιν:

— Entaô a senhora passon ben? (Λοιπὸν ἡ κυρία ἔχει καλῶς;)

— Ἐξαίρετα, κυρία μου, ἀποκρίνομαι.

Ἀφοῦ δὲ παρῆλθον πέντε λεπτὰ καὶ μ' ἐξήταζεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, μ' ἐρωτᾷ καὶ τρίτον:

— Ora tem passado ben? (Ὥστε ἀπερνᾶτε καλά;)

Αὐτὴν ὅμως τὴν φορὰν δὲν ἠδυνήθην νὰ κρατήσω τὸν γέλωτα καὶ χαιρετίσασα αὐτὴν ἀπῆλθον ἀκόμη γελῶσα.

Ἀλλ' ἐὰν εἶναι φειδωλαὶ περὶ τὴν ὁμιλίαν, εἰς τὸν χορὸν ὅμως μᾶς ὑπερβαίνουσι, μ' ὅλον τὸν καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐπικρατοῦντα ἀφόρητον καύσονα τῆς χώρας των. Μία Βρασιλιανὴ χορεύει διὰ δέκα Γαλλίδας!

Τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τῶν Βρασιλιανῶν εἶναι πατριαρχικώτατα καὶ συνήθως τριῶν γενεῶν οἰκογένειαι συζῶσιν ἁρμονικώτατα ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ. Οἱ Βρασιλιανοὶ εὗρον τὸ μυστήριον τοῦ συζῆν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην γαμβρὸν, νύμφην καὶ πενθερὰν, χωρὶς ποτε νὰ ἔλθωσιν εἰς ῥῆξιν. Τὸ ἄγριον κατὰ τῆς πενθερᾶς μῖσος ἡμῶν τῶν Γάλλων εἶναι πρᾶγμα ὅλως ἄγνωστον εἰς τοὺς Βρασιλιανούς. Ἐκεῖ ὁ γαμβρὸς σέβεται μεγάλως τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα τῆς συζύγου του. Ἂς τὸ ὁμολογήσωμεν, κατὰ τοῦτο οἱ Βρασιλιανοὶ εἰσὶν ὑπέρτεροι ἡμῶν.

Σημ. Τὰ λοιπὰ ἀποσπάσματα τοῦ «Ὁδοιπορικοῦ» δημοσιεύονται ἐν τῷ «Ἀττικῷ Ὁρίζοντι», συγγράμματι περιοδικῷ ἐκδιδομένῳ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Ν. Α. Σ. Ἀντωνοπούλου. Α. Α. Λ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΡΑΧΗΛ. (α)

«Εἶμαι εὐτυχεστάτη, ἀγαπητή μοι Σάρρα, βλέπουσά σε ἐξερχομένην τῆς ἀφανείας σου· βλέπεις πῶς εἶσαι περιζήτητος, βλέπεις τὰς βροχηδὸν πεμπομένας σοι προσκλήσεις· ἐπὶ τούτῳ χαίρω πλέον ἢ ὅσον φαντάζεσαι· ἀλλὰ τώρα εἶναι ἀνάγκη νὰ φανῇς ἀξία καὶ νὰ μὴ παρασυρθῇς ἐκ ταύτης τῆς μέθης τῆς κοινωνίας· ἂν δύνησαι νὰ κατανοήσῃς τὸν κόσμον τοῦτον, ἂν εἰσερχομένη εἰς αὐτὸν δικαιοῖς ἀμφοτέρας τὰς ἀντιθέτους μερίδας, δύνασαι τότε νὰ ὠφεληθῇς· ἂν, τοὐναντίον, ἐγκαταλίπῃς σεαυτὴν, ἂν ἔχῃς τὴν ἀδυναμίαν νὰ ὑπολάβῃς ἀληθῆ τὰ τεχνητὰ ῥόδα, ἅπερ θὰ ῥίψωσι πρὸ τῆς ὁδοῦ σου, θὰ ἐπαναπέσῃς εἰς βάραθρον ἀποτρόπαιον, καὶ σιδηρᾶ θύρα θὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς νέας ἔτι κεφαλῆς σου· δόξα ἀναφαίνεταί σοι ἐν τῷ ὁρίζοντι· ἀλλ' εἰπέ μοι, προσφιλὴς ἀδελφὴ, ἂν οἱ ἀνωτέρω λόγοι εἶναι λόγοι γυναι-

(α) Ἡ διάσημος Ἑβραία ἠθοποιὸς Ραχὴλ ἐγεννήθη ἐν Μοὺνς τῆς Ἑλβετίας, τῇ 24 Μαρτίου 1820, ἐκ γονέων πτωχοτάτων. Δεκαέτις περιήρχετο τὰ καφεῖα τῶν Παρισίων ᾄδουσα καὶ κιθαρῳδοῦσα μετὰ τῆς πρεσβυτέρας ἀδελφῆς Σάρρας καὶ περισυλλέγουσα δίκην ἐπαίτιδος κερμάτιά τινα, δι' ὧν ἐπορίζοντο τὸν ἐπιούσιον αὐτῶν ἄρτον. Ἐκεῖ ἰδὼν τὴν Ραχὴλ ὁ διευθυντὴς τοῦ βασιλικοῦ σχολείου τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἔλαβεν αὐτὴν ὑπὸ τὴν προστασίαν του καὶ ἐπὶ τετραετίαν ἐξεπαίδευσεν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπαγγελίαν. Δεκαοκταέτις ἡ Ραχὴλ ἐφημίζετο ὡς πρωταγωνιστοῦσα ἠθοποιός· ἰδίᾳ δὲ ἦτο ἀμίμητος ὁσάκις ὑπεκρίνετο τὴν Φαίδραν τοῦ Ρακίνα. Ἐκ τῶν ἐτησίων ἐπιχορηγήσεων αὐτῆς καὶ τῶν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν περιοδειῶν ἐκέρδαινε πολλὰς χιλιάδας φράγκων. Ἀλλ' οὐδέποτε ἐπαύσατο ἐνθυμουμένη τὴν πρώτην αὐτῆς πενίαν καὶ ὡς κειμήλιον ἐτήρει ἐν μεταξίνῃ θήκῃ τὴν παλαιὰν κιθάραν, ἣν εἶχε κιθαρῳδοῦσα ἐν τοῖς καφείοις. Δυστυχῶς ἡ ἔξοχος αὕτη γυνὴ προσβληθεῖσα ὑπὸ ἀλγεινῆς νόσου ἀπέθανε παρὰ τὴν Τουλῶνα, τῷ 1858, τὸ τριακοστὸν ὄγδοον μόλις τῆς ἡλικίας ἔτος ἄγουσα. Ἡ ἀνωτέρω ἐπιστολὴ τῆς διασήμου ἠθοποιοῦ, γραφεῖσα πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Σάρραν Φήλικος, φέρει χρονολογίαν 20 Αὐγούστου 1841.

ISMANOGLIO

κὸς ἀπολλυμένης καὶ ἱσταμένης ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄκρου, ἀφ' οὗ τοσοῦτον ἐκθύμως ἀποτρέπω σέ.

» Ἐγὼ νὰ κηλιδώσω τὸ ὄνομά μου, ποτέ! Ἐγὼ νὰ καταστρέψω, ν' ἀμαυρώσω βίον, ὃν ὁ Θεὸς ἀνέῳξέ μοι τόσον λαμπρόν· ἀλλὰ τότε δὲν ἀναπολεῖς τὰς ἐν τῷ ἐρυθρῷ θαλάμῳ μου λεσχηνείας ἡμῶν, ὅτε τῇ ἑσπέρα πλὴν ἡμῶν τῶν δύο οἱ πάντες ἀνεπαύοντο· ἀλλὰ τότε ἐλησμόνησας τὴν ἐντολήν, ἣν ἔχω ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἣν ἐνεπιστευόμην σοι μετὰ τοσαύτης ἀφελείας ἅμα καὶ χαρᾶς. Ἔστω! Ἐπειδὴ ἐλησμόνησας τὰς εὐφροσύνους ἐκείνας ὥρας, ἄκουσον, σοὶ ἐπαναλαμβάνω ταύτας, διότι οὐδέποτε ἀπὸ τοῦ χρόνου ἐκείνου ἐπαυσάμην οὖσα ἀξία ἐκείνων.

» Σκοπὸς τῆς Ραχὴλ βεβαίως εἶναι ἡ δόξα· ἀλλ' ἡ δόξα, ἡ ἀληθὴς δόξα, δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τῆς ἀγνότητος τῆς ψυχῆς, ἄνευ τοῦ μεγαλείου τῆς καρδίας; Οὐχί, οὐχί, δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ, διότι ἐπὶ τέλους τί εἶναι δόξα, ἀθανασία; Μὴ δόξα εἶναι ἡ ἐφήμερος φήμη ἡ ἐξερχομένη ἀπὸ τοῦ στόματος χυδαίων ἀνθρώπων, οἵτινες, μὴ γινώσκοντες αὐτοὶ ἑαυτοὺς νὰ ὑψώσωσι, προσκολλῶνται ψυχῇ τινι ἐσβεσμένῃ; Οὐχί, οὐχί, δὲν εἶναι αὕτη ἡ δόξα, ἣν ζητῶ· δόξα εἶναι οἱ λόγοι παντὸς τιμίου ἀνθρώπου· δόξα μοι εἶναι νὰ λέγῃ ὁ πατὴρ τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, εἰσερχομένοις εἰς τὸν οἶκον: «Ἴδετε τὴν Ραχὴλ, ἔχετε ταύτην ὡς ὑπόδειγμα, μελετήσατε τὸν βίον, τὰς πράξεις αὐτῆς.» Ἰδού, ἰδοὺ τί ἡ καρδία μου ἀπαιτεῖ παρ' ἐμοῦ!

» Ἰδοὺ ἡ ἁρμόζουσά μοι δόξα, προσφιλὴς φίλη· μὴ ὑπολάβῃς με, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν παραλογισμῶν μου τούτων, ὡς θ' ἀποκαλέσωσιν αὐτοὺς, παράφρονα. Ἄ! ἂν ἡ γραφίς μου ἠδύνατο νὰ ἑρμηνεύσῃ τὰ αἰσθήματά μου, πόσον συνεχῶς θὰ διεκοίνουν ταῦτα ταῖς μικραῖς μου ἀδελφαῖς, τῷ ἀγαπητῷ μοι Ραφαὴλ, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι διὰ τῆς γνωστῆς μοι καρδίας αὐτῶν θὰ μὲ κατενόουν. Ἡ παροῦσά μου ἀρκείτω σοι ὡς ἀπόκρισις εἰς πάσας τὰς ὑποβαλλομένας μοι ἐρωτήσεις σου. Δὲν θέλω νὰ κηλιδώσω τὴν ἐπιστολήν μου διά τινος δικαιολογίας· βαίνω μετὰ τῆς δοθείσης μοι ἐντολῆς· τί πρὸς ἐμὲ ἄν τινες συκοφαντῶσί με ἀποκαλοῦντες παράφρονα ἢ ἄλλως πως ὑβρίζοντές με!

Il faut bien en courant soulever la poussière.
Faites votre métier ; je poursuis ma carrière.

Τοὺς ἀνωτέρω δύο στίχους, εἰ καὶ τοῦ Καζιμὶρ Δελαβίν, ἀρέσκομαι ἐπαναλαμβάνουσα. Ἀγαπῶ μᾶλλον νὰ λέγω πάντοτε στίχους τοῦ Κορνηλίου, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ αἰωρῶμαι λίαν εἰς τὰ νέφη.»

(Ἐκ τῆς παρισ. «Ἐφημερίδος τῶν Ἀνεκδότων». Μετάφρ. Γ. Ι. Κούζου.)

Η ΟΛΙΚΗ ΕΚΛΕΙΨΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

ΤΗΣ 22/4 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1884.

Τῇ προτεραίᾳ τῆς τελέσεως τοῦ οὐρανίου φαινομένου, τοῦ τὸν τρόμον καὶ τὸν θαυμασμὸν προξενοῦντος παρὰ τοῖς πολλοῖς, τὴν ἔρευναν δὲ καὶ τὴν μελέτην τῶν οὐρανίων πεδίων ἐξεγείροντος παρὰ τοῖς ἐρευνηταῖς τῆς μεγάλης οὐρανίας φύσεως, τῇ προτεραίᾳ τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως τῆς Σελήνης, τῆς 22/4 Ὀκτωβρίου 1884, ὁ πολὺς γάλλος ἀστρονόμος Camille Flammarion ἔγραφεν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Le Voltaire» διὰ τοῦ γνωστοῦ εὐφαντάστου αὐτοῦ καλάμου, προσαγορεύων τῷ μεγαλοπρεπεῖ φαινομένῳ τὰ ἑξῆς:

Αὔριον, τῇ ἑσπέρᾳ τοῦ Σαββάτου, συμβήσεται ὁλικὴ σεληναία ἔκλειψις, ἀξιοθαύμαστος διὰ τὴν διάρκειαν. Ὁ ἡμέτερος δορυφόρος, φερόμενος ὑπὸ τῶν νόμων τῆς βαρύτητος, διελεύσεται σχεδὸν ἀκριβῶς διὰ τοῦ κέντρου τοῦ κώνου τῆς σκιᾶς, ἣν ἡ γῆ διαρκῶς ἐγκαταλείπει ὄπισθεν ἑαυτῆς, ἀντιθέτως ὡς πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ διαμενεῖ ὁλοτελῶς ἐκλελειμμένος ὑπὲρ τὴν μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν. Αἱ τοῦ φαινομένου ὧραι διὰ τὴν θέσιν τῶν Παρισίων εἰσὶν αἱ ἑπόμεναι:

Εἴσοδος τῆς Σελήνης εἰς τὴν ὑποσκίασιν ...	ὥρ.	7	λ.	26
Εἴσοδος τῆς Σελήνης εἰς τὴν σκιὰν τῆς γῆς	»	8	»	25
Ἔναρξις τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως	»	9	»	25
Μέσον τῆς ἐκλείψεως	»	10	»	11

Τέλος τῆς ἐκλείψεως . . . . . » 10 » 58
Ἔξοδος ἐκ τῆς σκιᾶς . . . . . » 11 » 58
Ἔξοδος ἐκ τῆς ὑποσκιάσεως . . . . . » 0 » 57
Μέγεθος τῆς ἐκλείψεως = 15, τῆς διαμέτρου τῆς Σελήνης οὔσης 10. (α)

Αἱ ἀνωτέρω ἀναφερόμεναι ὧραι ἔσονται ὀλίγον διάφοροι διὰ τοὺς μακρὰν τῶν Παρισίων τόπους· ἀλλὰ τὸ σύνολον τῶν φάσεων τῆς ἐκλείψεως ἔσται τὸ αὐτὸ διὰ πάντας τοὺς τόπους.

Οἱ ἀστρονόμοι ἐπωφεληθήσονται ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, διότι θέλουσι παρατηρήσει ἐπισταμένως τὴν προσπίπτουσαν καμπύλην τῆς σκιᾶς τῆς γῆς ἐπὶ τῆς σεληναίας σφαίρας καὶ διακρίνει δι' αὐτῆς τὴν τῆς ἡμετέρας γῆς ἀτμόσφαιραν. Τὸ σχῆμα τῆς σκιᾶς τοῦ ἡμετέρου πλανήτου, παρατηρούμενον κατὰ τὰς σεληναίας ἐκλείψεις, ἐχρησίμευσεν ὡς μία τῶν πρώτων ἀποδείξεων τῆς σφαιρικότητος τῆς γῆς, ἃς ἡ νεαρὰ ἐπιστήμη παρεδέξατο ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Χαλδαίων καὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ μετεχειρίσθη ἐν ταῖς δημοσιευθείσαις κοσμογραφικαῖς πραγματείαις κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας. Ἀπαντῶσιν εἰσέτι ἀφελεῖς ξυλογραφίαι, παριστᾶσαι ὅτι ἂν ἡ γῆ ἦτο τετράγωνος, τρίγωνος ἢ πολύεδρος, ἡ σκιὰ ἤθελεν ἔχει τὸ σχῆμα τοῦτο κατὰ τὰς σεληναίας ἐκλείψεις. Τῇ σήμερον ὅμως νέα προβλήματα τίθενται ἐπὶ τοῦ τάπητος τῆς ἐρεύνης παρὰ τῶν οὐρανίων ἐρευνητῶν. Ἂν τὸ σχῆμα τῆς σφαιρικότητος τῆς ἡμετέρας γῆς εἶναι σχεδὸν ἐντελῶς προσδιωρισμένον διὰ τοῦ συμπλέγματος τῶν γεωδαιτικῶν καταμετρήσεων, αἵτινες ἐγένοντο ἐφ' ὁλοκλήρου σχεδὸν τῆς γῆς, δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ ὕψους τῆς ἀτμοσφαίρας αὐτῆς. Παραδέχονται γενικῶς, ὅτι τὸ ὕψος τοῦτο οὐκ ἔστι πλέον τῶν ἑξήκοντα χιλιαμέτρων, καθότι, πράγματι, ἐπὶ τοῦ ὕψους ἐκείνου ὁ ἀὴρ καθίσταται τόσον ἀραιὸς, ὅσον ὁ ὑπὸ τὸν κώδωνα τῆς πνευματικῆς ἀντλίας μετὰ τὴν παραγωγὴν τοῦ δι' αὐτῆς κενοῦ.

'Αλλὰ ἄνωθεν τῆς κατωτέρας ταύτης ἀτμοσφαίρας, ἐν ᾗ ἀναπνέομεν, τὸ ἀεριῶδες περικάλυμμα τῆς σφαίρας ἐξακολουθεῖ ὑφιστάμενον ὑπὸ μορφὴν ἀέρος ἀσυγκρίτως ἐλαφροτέρου, ἐν εἴδει αἰθερίας ἀτμοσφαίρας, ὅπου ἐπικρατεῖ τὸ ὑδρογόνον. Ἡ ἀτμόσφαιρα αὕτη γίνεται ὀπτικῶς ὁρατὴ διὰ τῶν μελαγχολικῶν ἀνταυγειῶν τοῦ λυκαυγοῦς, αἵτινες αἰωροῦνται ὡσεὶ ὕστατον τοῦ φωτὸς ὄνειρον, ἱκανὸν χρονικὸν διάστημα μετὰ τὴν τοῦ ἡλίου δύσιν. Ἐπίσης ἐν τοῖς ἀπροσπελάστοις ἐκείνοις ὕψεσιν ἀναφλέγονται πολυάριθμοι διάττοντες ἀστέρες. Κατά τινας ἄλλας καταμετρήσεις τὸ ἀτμοσφαιρικὸν ὕψος εἶναι οὐχὶ ἑξήκοντα χιλιαμέτρων, ἀλλὰ τριακοσίων.

(α) Αἱ φάσεις τῆς αὐτῆς ἐκλείψεως διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐτελέσθησαν κατὰ μέσον χρόνον Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἑξῆς:

Εἴσοδος εἰς τὴν σκιὰν . . . . . ὥρ. 10 λ. 11 δ. 2
Ἀρχὴ τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως . . . . » 11 » 11 » 7
Μέσον τῆς ἐκλείψεως . . . . . » 11 » 57 » 9
Τέλος τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως . . . . » 0 » 44 » 2
Ἔξοδος ἐκ τῆς σκιᾶς . . . . . » 1 » 44 » 8
Μέγεθος 1525, τῆς διαμέτρου τῆς Σελήνης ὑποτεθείσης 1000. (Ἡμερολόγ. τῆς Ἀνατολῆς τοῦ 1884 σελ. 4.)

Αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες διερχόμεναι διὰ τῆς καθαρᾶς ἐκείνης διαυγείας διαθλῶνται καὶ παρεκκλίνουσι τῆς εὐθείας αὐτῶν πορείας, ὡσεὶ διήρχοντο δι' ὑπερμεγέθους ὀπτικοῦ φακοῦ. Ἡ διάθλασις αὕτη εἶναι τόσον ἰσχυρὰ, ὥστε καὶ καθ' ἣν ὥραν ἡ Σελήνη εἶναι ἐντελῶς βεβυθισμένη ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γηΐνης σκιᾶς, αὗται ἀφικνοῦνται καὶ τότε μέχρις αὐτῆς, ἣν χρωματίζουσι διὰ τοῦ βαθεροερυθροῦ χρώματος, τοῦ ἀναλόγου πρὸς τὴν τελευταίαν χροιὰν τοῦ λυκαυγικοῦ ὁρίζοντος. Λίαν σπανίως ἡ Σελήνη καθίσταται ὁλοσχερῶς ἀόρατος. Κατὰ τὰς ἐκλείψεις τοῦ 1642, 1761 καὶ 1816 ἡ Σελήνη τοσοῦτον ἐσκοτίσθη, ὥστε ἦτο ἀδύνατον ν' ἀναγνωρίσωσιν ἐπὶ τοῦ οὐρανίου θόλου τὴν τῆς Σελήνης θέσιν. Ἐνίοτε συμβαίνει τοὐναντίον, ὡς κατὰ τὸ 1703 καὶ 1848· κατὰ τὰς ἐκλείψεις ἐκείνας ἡ Σελήνη ἦτο τόσον ἐλλαμπὴς, ὥστε ἠδύνατό τις ἀμφιβάλλειν, ὅτι εἶχε πάθει ἔκλειψιν. Γενικῶς ὅμως χρωματίζεται διὰ βαθεροερυθροῦ χρώματος, χρωματίζοντος, κατ' ἀντίθεσιν, δι' ὑποκυάνου τὰ φωτιζόμενα σεληναῖα μέρη πρὸ καὶ μετὰ τὴν τέλεσιν τῆς ὁλικῆς ἐκλείψεως. Αἱ οὕτω συμβαίνουσαι τῶν σεληναίων χρωμάτων διαφοραὶ, προδήλως κυρίαν αἰτίαν ἔχουσι τὴν ἐπικρατοῦσαν γηΐνην ἀτμοσφαιρικὴν κατάστασιν, κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἡμετέρας σφαίρας· ἐντεῦθεν αἱ σπουδαῖαι μελέται, αἵτινες γενήσονται τῇ αὔριον ἑσπέρᾳ· τὸ δὲ φασματοσκόπιον βεβαίως παρέξει ἡμῖν νέας ἀνακαλύψεις.

Ἂν παρατηρητής τις, τῇ αὔριον ἑσπέρᾳ, ἤτο δυνατὸν νὰ μεταβῇ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Σελήνης, ἤθελε παραστῆ πρὸ παραδόξου θεάματος. Ἡ γῆ δεκατετράκις μεγαλητέρα κατὰ τὴν φαινομενικὴν ἐπιφάνειαν τῆς ἡμετέρας πλησιφαοῦς Σελήνης, ἤθελε φανῇ αὐτῷ μέλαινα, περιβεβλημένη ἐξ ὑπερύθρου φωτεινοῦ δακτυλίου. Ἡ γῆ αὕτη, ἄστρον τοῦ οὐρανοῦ, ἀκινητεῖ ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀστέρων, οἵτινες ἐκ τῆς Σελήνης ὁρῶνται, διαρκούσης τῆς ἡμέρας. Ὁ ἥλιος, φαινόμενος ἱκανῶς μικρότερος (ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ φαινομενικὸν μέγεθος ἔχων, οἷον καὶ ἐκ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς) βραδέως διελεύσεται ὄπισθεν τῆς γῆς καὶ ἡ νὺξ βασιλεύσει ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ, συνεπείᾳ τῆς ἐκλείψεως, ἥτις διαρκέσει ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ ἡμίσειαν, ἐνῷ, ὡς πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς γῆς, ἡ διαρκεστέρα ἡλιακὴ ὁλικὴ ἔκλειψις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ οὔτε 8 πρωτόλεπτα. Ὑπέρυθρος λάμψις, ὡς ἡ τῆς ἀπομεμακρυσμένης πυρκαϊᾶς, θέλει διαχυθῇ ἐπὶ τῶν σεληναίων χωρῶν, φωτίζουσα διὰ φανταστικῶν ὠχροφώτων τὰ ὄρη καὶ τοὺς κρατῆρας καὶ βυθίζουσα ἐν τῇ μελαίνῃ σκιᾷ τὰς βαθείας κοιλάδας, αἵτινες ἔχουσι πολλῶν χιλιαμέτρων βάθος. Ὁ Δάντης ἐν ταῖς ὀπτασίαις τοῦ Ἅδου αὐτοῦ δὲν εἶδεν ὑπερφυσικὰς λάμψεις παραδοξοτέρας τῶν τῆς ἡλιακῆς ἐκλείψεως διὰ τῆς παρεμβολῆς τῆς γῆς, ἐπιτρεπούσης νὰ διέρχηται σιωπηλῶς διὰ τοῦ διαστήματος ἡ αἱματόεσσα λάμψις, ἥτις ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀτμοσφαίρας καταπίπτει ἐπὶ τῶν κατηρειπωμένων ἡφαιστείων τοῦ ἡμετέρου δορυφόρου.

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται γινώσκουσιν, ὅτι ὁ τῶν ἐκλείψεων κύκλος σύγκειται ἐκ 18 ἐτῶν καὶ 11 ἡμερῶν. Ἐντεῦθεν ἡ τῆς αὔριον ἔκλειψις εἶναι ἡ τῇ 12/24 Σεπτεμβρίου 1866 συμβᾶσα, ἥτις καὶ πάλιν συμβήσεται τῇ 3/15 Ὀκτωβρίου 1902. Ἡ ἀνακύκλησις αὕτη εἶναι βεβαίως λίαν ταχεῖα καὶ ὅμως αἱ κυβερνητικαὶ ἡμῶν μεταβολαί εἰσι ταχύτεραι. Ῥίψωμεν παρατηρητικὸν ὄμμα ἐπί τινων μόνον ἀνακυκλήσεων τοῦ αὐτοῦ σεληναίου φαινομένου τοῦ ἀνὰ δεκαεννεαετίαν συμβάντος, ἤτοι τῷ 1784, 1802, 1830, 1848, 1866, 1884, ὁποῖαι πολιτικαὶ μεταβολαὶ δὲν συνέβησαν ἐπὶ τῆς ὡραίας ἡμῶν Γαλλίας! Θέλομεν στρέφεσθαι ἐν τῷ αὐτῷ ἀδιεξόδῳ κύκλῳ, ὡς ἡ Σελήνη;

Ἴσως εἶναι λυπηρὸν τὸ μὴ δύνασθαι γινώσκειν ἐκ τοῦ προτέρου

τὰς ἀνθρωπίνους τύχας, ὅπως γινώσκωμεν τὰ οὐράνια φαινόμενα. Ὁ ἀστρονόμος συναισθάνεται ἐν ἑαυτῷ πάντοτε συναίσθημά τι εὐχαριστήσεως, σκεπτόμενος, ὅτι δύναται ὑπολογίσαι τὸ μέλλον, ὅτι π. χ. ἡ προσεχὴς διάβασις τῆς Ἀφροδίτης πρὸ τοῦ δίσκου τοῦ ἡλίου συμβήσεται τῇ 27/8 Ἰουνίου 2004, ὅτι ἄρξεται τῇ 5ῃ ὥρᾳ τῆς πρωΐας καὶ λήξει τῇ 11ῃ ὥρᾳ, ὅτι ἔσται ἐπομένως ὁρατὴ ἐκ Παρισίων.... καὶ ὅτι πάντα ταῦτα συμβήσονται μετὰ 119 ἔτη, 8 μῆνας καὶ 5 ἡμέρας. Ὁ τῆς φύσεως ἐρευνητὴς τὴν αὐτὴν συναισθάνεται εὐχαρίστησιν, γινώσκων ὅτι ἡ βεβαιότης τῶν γνώσεων τούτων στηρίζεται ἐπὶ τῆς ὑφισταμένης ἰσορροπίας ἐν τῷ σύμπαντι. Ἂν ἡ γῆ καθίστατο μᾶλλον βαρυτέρα, ἡ πλάστιγξ ἤθελε κλίνει. Ἡ Σελήνη ἤθελε στρέφεσθαι μᾶλλον ταχέως καὶ τὸ νῦν βασιλεῦον θέλγητρον ἤθελε καταστραφῆ. Ἡ ἰσορροπία ἔχει τοσαύτην λεπτότητα, ὥστε ἡ ἐλαχίστη τῶν διαταράξεων καταστρέφει τὴν ἁρμονίαν αὐτῆς.

Καθ' ὃν χρόνον, αὔριον τῇ ἑσπέρᾳ, ἡ Σελήνη ὑποστήσεται ἔκλειψιν, βυθιζομένη ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ ἡμετέρου περιπλανωμένου πλανήτου, προσελκύσει ἐλαφρῶς πρὸς ἑαυτὴν τὴν γῆν καὶ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης. Ταῦτα κινούμενα διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς Σελήνης, θέλουσι παραγάγει ἐντὸς τῶν ἡμετέρων λιμένων τὴν μεγίστην τῶν παλιρροιῶν τοῦ ἔτους. Τὸ ὄρος Saint-Michel μεταβληθήσεται εἰς νῆσον, περιβαλλομένην ὑπὸ πολυπληθῶν κυμάτων, κατὰ δὲ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σηκουάνα ἡ μανιώδης πλημμυρὶς ἀναστρέψει τὸν ἤρεμον ποταμὸν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ πηγήν. Ἡ γῆ, ἡ σελήνη, ὁ ἥλιος καὶ οἱ ἄλλοι κόσμοι, ἐλαφρὰ πλέοντα παίγνια ἐντὸς τοῦ διαστήματος συγκρατοῦνται ἀμοιβαίως ἐντὸς τοῦ χάους, ὑπείκοντα ταῖς ἀμοιβαίαις αὐτῶν ἕλξεσι καὶ στρεφόμενα πρὸς ἄλληλα τοσούτῳ ταχέως, ὥστε δύνασθαι, ἄνευ τῆς κατ' ἀλλήλων καταπτώσεως, ἀναπτύσσειν ἀρκοῦσαν κεντρόφυγα δύναμιν καὶ εὑρίσκεσθαι κατὰ τὰς αὐτὰς σχετικὰς ἀποστάσεις.

Ἐντεῦθεν ἕπεται, ὅτι ὅταν ἡ Σελήνη διέρχηται ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν, ἐσμὲν ἧττον βαρεῖς, παρ' ὅσον ὅταν ἀνατέλλῃ, ἢ δύῃ (εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι ἡ διαφορὰ εἶναι 8 χιλιαγράμμων, οὐχ ἧττον ὅμως ἡ διαφορὰ ὑφίσταται). Ἅπασα δ' ἡ σφαῖρα ἡμῶν ὑπείκει τῇ ἐπιδράσει αὐτῆς. Ἡ λάμπουσα οὕτω μάζα τῶν νυκτῶν, ἥτις οὐδαμόθεν ἐξαρτᾶται, εἶναι ἀρκούντως ἰσχυρὰ, ὥστε ἕλκειν πρὸς ἑαυτὴν ὁλόκληρον

τὴν γῆν, πλησιάζειν ἢ ἀπομακρύνειν αὐτὴν ἀπ' αὐτῆς, βραδύνειν αὐτὴν ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῆς, ὅταν εὑρίσκηται ὄπισθεν ἡμῶν, ἐπιταχύνειν καὶ ἀναγκάζειν αὐτὴν κινεῖσθαι μᾶλλον ταχέως, ὅταν εὑρίσκηται πρὸ ἡμῶν. Ἐνίοτε ἡ Ἀφροδίτη, ἡ γειτων ἡμῶν, συμβαίνει διέρχεσθαι οὐχὶ μακρὰν ἡμῶν· τότε διὰ τῆς ἑλκτικῆς αὐτῆς ἐπιδράσεως, ἡ γῆ ὑφίσταται διαταράξεις κατὰ τὴν ἑαυτῆς πορείαν, βραδύνουσα τὴν κίνησιν αὐτῆς καὶ τείνουσα ἵνα πρὸς αὐτὴν προσπελάσῃ. Ἡ Ἀφροδίτη εἶναι γείτων ἡμῶν, διότι ἐνίοτε προσπελάζει κατὰ 10 ἑκατομμύρια λευγῶν· ἡ Σελήνη, ἥτις εὑρίσκεται μόνον 96 χιλιάδας μακρὰν ἡμῶν, δύναται ἵνα παραβληθῇ πρὸς ἐπαρχίαν, ἀποσπασθεῖσαν τῆς ἡμετέρας γῆς, ἥτις πιθανὸν προσεχῶς νὰ προσκολληθῇ καὶ πάλιν αὐτῇ.

Ἴσως εἶναι μᾶλλον θαυμαστὸν, ὅταν σκεπτώμεθα, ὅτι εἰς ἀπόστασιν 155 ἑκατομμ. λευγῶν εὑρίσκεται ὁ Ζεὺς, ὅστις, ἐξασκῶν ἱκανὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς γηΐνης ἡμῶν πατρίδος, ἀναγκάζει αὐτὴν νὰ παρεκκλίνῃ ἐπαισθητῶς τῆς ἑαυτῆς τροχιᾶς. Ἐν τούτοις ὅμως, τῆς ἡμετέρας κατοικίας οὔσης ἀρκούντως μονίμου, δὲν ὑπάρχει κίνδυνος ἵνα αὕτη ἐκτροχιασθῇ τῆς ἑαυτῆς τροχιᾶς καὶ καταστρέψῃ ἡμᾶς ἀνεπανορθώτως. Ἡ ἡμετέρα γῆ δὲν εἶναι κομήτης. Οὐ πρὸ πολλοῦ χρόνου, τῇ 15/27 Μαΐου 1842, δείλαιός τις κομήτης, ὅστις ἐφέρετο διὰ τοῦ ἀπείρου, ὡς ὠχρὰ νυκτερὶς τῶν ὀνείρων τοῦ οὐρανοῦ, ἀπεμακρύνθη μέχρι δύο ἑκατομμυρίων λευγῶν τοῦ γίγαντος τούτου τῶν κόσμων. Ἐκεῖ ἡ τροχιὰ αὐτοῦ ὁλοσχερῶς μετεβλήθη· ἡ δ' ἐπίδρασις, ἣν ᾐσθάνθη ὁ αἰθέριος ἐκεῖνος οὐρανοπόρος τοσοῦτον ἦτο ἰσχυρὰ, ὥστε δὲν δύναται πλέον νὰ λησμονήσῃ αὐτήν. Οὗτος, διερχόμενος ἀνὰ πέντε καὶ ἥμισυ ἔτη διὰ τῆς αὐτῆς δολίας ὁδοῦ, ἐπανακάμπτει πρὸς ἡμᾶς πάντοτε μᾶλλον..... μεμαγνητισμένος. Ὁ κομήτης οὗτος εἶναι ὁ τοῦ Brorsen, ὃν, μέλλοντα νὰ διέλθῃ πρὸ τῶν ὀμμάτων τῆς ἡμετέρας γῆς ἀκριβῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας, οἱ σκοποὶ τοῦ οὐρανοῦ παραφυλάττουσι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην πάσας τὰς ἑσπέρας.

Ἀλλ' ἆρά γε ἡ ἔλξις δὲν εἶναι ὁ ὑπέρτατος νόμος τῶν τε πραγμάτων καὶ τῶν ὄντων; Ἔχω ἀπέναντί μου μεμαγνητισμένην βελόνην, ἥτις μυστηριωδῶς ζητεῖ τὸν βορρᾶν. Ἂν πλησιάσω αὐτῇ ἐξ ἀποστάσεως, ἄνευ προσεγγίσεως, ἄλλην μεμαγνητισμένην βελόνην, ἢ τὸ ἐλάχιστον σιδηροῦν ἀντικείμενον, ἀμέσως ἐκείνη ταράττεται, κι-

νεῖται, καθίσταται νευρώδης, παρεκκλίνει, κατὰ τὴν θέλησίν μου, τῆς συνήθους αὐτῆς διευθύνσεως, καὶ ὑπείκει τῇ ἀοράτῳ ἕλξει, ἥτις διαταράττει αὐτήν. Ἐγκλείομεν αὐτὴν ἐν τῷ βυθῷ ὑπογείου, ἑρμητικῶς κεκλεισμένου· τάγμα στρατιωτῶν διέρχεται ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ ἀμέσως ἡ βελόνη αἰσθάνεται τὰς στρατιωτικὰς λόγχας! Τί λέγω; Βόρειον σέλας λάμπει ἐν Ρωσσίᾳ, ἐν Σιβηρίᾳ, ἐν ταῖς μονήρεσι χώραις τοῦ βορρᾶ καὶ ἀμέσως ταράττεται πυρετωδῶς ἐπὶ τῆς αἰχμῆς, ἐφ' ἧς στηρίζεται, καὶ φαίνεται φοβουμένη κατακλυσμόν. Μυστηριώδης ἕλξις, νόμε ὑπέρτατε τοῦ παντὸς σὲ χαιρετίζω. Ἕλξις, ἔρως τῶν σωμάτων· ἔρως, ἕλξις τῶν ψυχῶν, σὺ διευθύνεις τοὺς κόσμους. Ἀλλὰ, ὦ οὐρανία ἁρμονία, σὺ δὲν διευθύνεις εἰσέτι καὶ τὴν ἀνθρωπότητα!

(Μετάφρασις Ν. Κ. Μ.)

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΚΛΗΔΟΝΟΜΑΝΤΕΙΑΣ
ΚΑΙ
Η ΕΝ ΘΕΡΑΠΕΙΟΙΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΑΥΤΗΣ. (*)

Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν τῆς προμετωπίδος τοῦ θέματος ἡμῶν ἐροῦσιν ἴσως ἐν ἑαυτοῖς μετ' ἀμφιταλαντευομένης προθέσεως· «Τί ἡμῖν μέλει περὶ τῆς ἑορτῆς τῆς κληδόνος ἐν Θεραπείοις; τί τοῦτο περὶ γνωστῆς καὶ ἀπανταχοῦ ἐπιτελουμένης πανηγύρεως; ἢ μὴ καινόν τι ἢ λόγου ἄξιον τυγχάνει ἐν αὐτῇ;» Εὔλογος καὶ δικαία ἡ ἀπορία αὕτη τῶν φιλοσπούδων ἀναγνωστῶν. Ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ καινὸν

(*) Περὶ τοῦ θέματος τούτου ἐπέστειλα βραχέα τῇ 24/6 Ἰουλίου πρὸς τὸν «Νεολόγον», καταχωρισθέντα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 4547 φύλλῳ τῆς τρίτης, 26/8 Ἰουλίου. Ταῦτα νῦν διασκευάσας ἐφ' ἱκανὸν, καὶ ἰδίᾳ ἐν τῷ μυθολογικῷ μέρει, δημοσιεύω ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς». Σημείωσις τοῦ γράψαντος.

καὶ ἄξιον λόγου, ὅπερ ὑποτοπεύουσιν ἐν τῇ ἀνελίξει τοῦ θέματος, κινεῖ με ἵνα διὰ βραχέων εἴποιμι ἱστορικὰς σημειώσεις περὶ τῆς ἐν Θερα-πείοις πανηγύρεως ταύτης, ἃς, φρονῶ, ὅτι οὐκ ἀπαξιώσουσι προσοχῆς οἱ εὐμενεῖς ἀναγνῶσται, ὡς γε πλὴν τοῦ τερπνοῦ καὶ ἱκανὰ σημαίνοντα εὑρήσοντες. Καὶ δὴ καταρχόμενος τοῦ λόγου λυσιτελὲς καὶ εὔκαιρον κρίνω ἐξετάσαι προεισαγωγικῶς τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν τῆς τελετῆς ἐν αὐτῇ τῇ μυθολογικῇ ἐποχῇ ὡς καὶ τὴν ἐτυμολογικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἵν' εἰδῶσιν οἱ μὴ εἰδότες τὸ αἴτιον αὐτῆς, καίτοι, ὡς πάν-τοτε, εἰσὶν οἱ φρονοῦντες ἐκ κενοφροσύνης ὅτι πάντα ἴσασι, μηδενὸς ὑπομνηματογράφου προσδεόμενοι. Ἡ μελέτη τοιούτων δημοτικῶν πα-νηγύρεων οὐ μόνον τοπικὴν ἀλλὰ καὶ γενικὴν ἀξίαν κέκτηται, διότι ὁ περὶ αὐτὴν ἀσχολούμενος ἀνευρίσκει πάμπολλα περὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων καὶ τῆς ταὐτότητος τῶν σχέσεων αὐτῶν πρὸς τὴν νεωτέραν ἡμῶν ἐποχὴν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς μονοθείας· ὅθεν τεθαρρηκὼς ἐπὶ τὸ ἔργον προβαίνω καταλείπων ἑκάστῳ ἐλεύθερον τὸ γλυκύπικρον βέλος τῆς αὐστηρᾶς κριτικῆς.

Οἱ κλεινοὶ τῶν πολυσόφων διδαγμάτων ταμίαι καὶ ἡμέτεροι πρόγονοι, μὴ διαγνόντες ἐν τῇ στερουμένῃ τῶν φώτων τοῦ Χριστια-νισμοῦ ἐποχῇ τοὺς διέποντας τὴν φύσιν νόμους, βλέποντες δὲ τὴν ὑπάρχουσαν σχέσιν ὑπερτάτου ὄντος, Θεοῦ καλουμένου, καὶ τῆς φύ-σεως αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ κατ' οὐδὲν δυνάμενοι ἐννοῆ-σαι τὴν σχέσιν ταύτην, ὑπέπεσαν εἰς πολλὰς δεισιδαιμονίας καὶ προ-λήψεις, αἵπερ ἐγέννησαν ἐν αὐτοῖς τὴν ἰδέαν τῆς μαντικῆς καὶ τῶν θεσπισμάτων, περὶ ἃ πολλὴν ἐπεδείκνυον μέριμναν. Τὸ ἀτελὲς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ἀνάγκη ὑπερτέρας δυνάμεως προνοούσης περὶ αὐτοῦ, αἱ πολυειδεῖς αἰτήσεις διευκολύνσεως δυσκατορθώτων ἀναγκῶν καὶ ἡ ἐπίτευξις τούτων, ἡ τιμωρία τῶν παρεκκλινόντων τῶν ἀνθρωπίνων πρὸς τὸν Θεὸν καθηκόντων, ὁ φόβος τῆς τιμωρίας ταύτης, ἡ ἔννοια τῆς τοῦ θείου ἐκδικήσεως, τὸ ἄδηλον τοῦ μέλλοντος καὶ ἡ ἀνάγκη ἐνίοτε τῆς διὰ τοῦ Θεοῦ γνώσεως αὐτοῦ, ἡ ἄγνοια τῆς ἐνεργείας τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ ἡ τούτου ἀπόδοσις εἰς θείαν ὀργήν· ταῦτα πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα ἐπέδρων λίαν ἐπὶ τὴν διάνοιαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἵτινες ἔκ τε τοῦ φόβου πρὸς τὴν ἐνέργειαν τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ἣν ἐκ Θεοῦ, ὡς εἴρηται, προερχομένην ἐνόμιζον, καὶ ἐκ σεβασμοῦ ἄκρου πρὸς τὸ ὑπέρτατον ὄν, τὴν θεότητα, συνέστησαν πλεῖστα μαν-

τεῖα, ἐξ ὧν ἐλάμβανον τὰ θεσπίσματα τὰ δηλοῦντα τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ. Οὕτως ἐγεννήθησαν παρ' αὐτοῖς οἱ πολλοὶ τρόποι τῆς μαν-τικῆς τέχνης ἢ ἱεροσκοπίας, ἥτις πλεῖστα περιλαμβάνει εἴδη, οἷα τὴν θεομαντείαν, τὴν ἱερομαντείαν, τὴν οἰωνοσκοπίαν, τὴν ὀνειρο-μαντείαν, τὴν κληρομαντείαν, τὴν στιχομαντείαν, τὴν μαγείαν, τὰ ἐξ ἐσωτερικῶν ἢ ἐξωτερικῶν φαινομένων τοῦ ἀνθρώπου προμαντεύ-ματα, τὰ διὰ λέξεων, ἐξ ὧν ἡ κληδονομαντεία περὶ ἣν ἀσχολούμεθα, καὶ πολλὰ ἕτερα. Ἡ εὑρεῖα αὕτη τέχνη τῆς ἱεροσκοπίας ἐδιδάχθη, κατ' Αἰσχύλον, παρὰ τοῦ Προμηθέως τοῖς ἀνθρώποις,

οἳ πρῶτα μὲν βλέποντες ἔβλεπον μάτην,
κλύοντες οὐκ ἤκουον· ἀλλ' ὀνειράτων
ἀλίγκιοι μορφαῖσι, τὸν μακρὸν χρόνον
ἔφυρον εἰκῇ πάντα, κοὔτε πλινθυφεῖς
δόμους προσείλους ἦσαν, οὔτε ξυλουργίαν·
κατώρυχες δ' ἔναιον, ὥστ' ἀήσυροι
μύρμηκες, ἄντρων ἐν μυχοῖς ἀνηλίοις.
Ἦν δ' οὐδὲν αὐτοῖς, οὔτε χείματος τέκμαρ,
οὔτ' ἀνθεμώδους ἦρος, οὔτε καρπίμου
θέρους βέβαιον· ἀλλ' ἄτερ γνώμης τὸ πᾶν
ἔπρασσον . . . . . .

Ὁ Προμηθεὺς λοιπόν, ὅστις διὰ τῆς κλοπῆς τοῦ οὐρανίου πυρὸς συνυπέκλεψε τὴν οὐράνιον σοφίαν καὶ εἰς τοσοῦτον ἱπποτικῆς συναι-σθήσεως ἀφικόμενος ἐπὶ τούτῳ εἶπεν ἐν στόμφῳ πολλῷ καὶ χλιδῇ

βραχεῖ δὲ μύθῳ πάντα συλλήβδην μάθε,
πᾶσαι τέχναι βροτοῖσιν ἐκ Προμηθέως,

αὐτὸς ἐδίδαξε καὶ τὴν ἱεροσκοπίαν, ὡς αὐτὸς ἀνομολογεῖ ἀπαριθμῶν τὰ μηχανήματα, τὰ σοφίσματα, τὰς συνθέσεις τῶν γραμμάτων, μνή-μην θ' ἁπάντων μουσομήτορ' ἐργάτιν καὶ λοιπὰς τέχνας τε καὶ δό-λους, ἃ ἐμήσατο καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἐξεῦρεν·

τρόπους δὲ πολλοὺς μαντικῆς ἐστοίχισα,
κἄκρινα πρῶτος ἐξ ὀνειράτων ἃ χρὴ
ὕπαρ γενέσθαι, κληδόνας τε δυσκρίτους
ἐγνώρισ' αὐτοῖς· ἐνοδίους τε συμβόλους
γαμψωνύχων τε πτῆσιν οἰωνῶν σκεθρῶς
διώρισ' οἵτινές τε δεξιοὶ φύσιν,
εὐώνυμοί τε, καὶ δίαιταν ἥν τινα
ἔχουσ' ἕκαστοι, καὶ πρὸς ἀλλήλους τίνες

ἔχθραι τε καὶ στέργηθρα καὶ συνεδρίαι·
σπλάγχνων τε λειότητα, καὶ χροιὰν τίνα
ἔχοντ' ἂν εἴη δαίμοσιν πρὸς ἡδονὴν,
χολῆς, λοβοῦ τε ποικίλην εὐμορφίαν,
κνίσσῃ τε κῶλα συγκαλυπτά· καὶ μακρὰν
ὀσφὺν πυρώσας, δυστέκμαρτον εἰς τέχνην
ὤδωσα θνητούς· καὶ φλογωπὰ σήματα
ἐξωμμάτωσα, πρόσθεν ὄντ' ἐπάργεμα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τὸ γενικώτερον παρέλθωμεν ἐξαγωγικῷ τῷ τρόπῳ ἀναλύοντες τὸ θέμα ἡμῶν. Εἴπομεν ὅτι ὁ Προμηθεὺς ἐξεῦρε τὴν ἱεροσκοπίαν τοῖς ἀνθρώποις καὶ πάντα τὰ παρεπόμενα αὐτῇ, ἅτινα κατελέξαμεν ἀνωτέρω. Ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν προσέσχε βεβαίως ἐπ' αὐτῶν καὶ ἔγνω ὅτι καὶ τῶν δυσκρίτων κληδόνων εὑρετὴς τυγχάνει αὐτὸς οὗτος ὁ Προμηθεύς· ἀλλ' ἐκ τούτου οὐδὲν σαφὲς ἔμαθε περὶ κληδόνων. Τί εἰσιν αὗται καὶ πῶς ἐγεννήθησαν; Τοῦτο ἀκριβῶς πρόκειται νὰ διασαφηνισθῇ ἐνταῦθα, ἀλλὰ τοῦτο τυγχάνει μερικὸν, ὑπαγόμενον ὑπὸ τὴν ὅλην μαντικὴν τέχνην, ἐξ ἧς διὰ βραχέων ἀρξάμενοι κατερχόμεθα ἐπὶ τὸ θέμα, οὗ τὴν ἀνέλιξιν ἀνελάβομεν καὶ οὗ πρὸς πλήρη κατανόησιν ἔδει νὰ προταχθῶσι τὰ γενικὰ ταῦτα.

Κατὰ τὸ μέγα ἐτυμολογικὸν, ἡ λέξις κληδὼν ἢ κληδὼν ἢ κληηδὼν καὶ πληθυντικῶς αἱ κληδόνες, παράγεται παρὰ τὸ κλέος, ὅπερ δηλοῖ θείαν φήμην, ὡς παρ' Ὁμήρῳ «καὶ κλέος οἷον ἀκούομεν». Σχηματίζεται δὲ καὶ ῥῆμα κληδονέω καὶ κληδονίζω, σημαῖνον τὸ φημιζόμενον. Ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς παραγωγῆς καταφαίνεται, ἡ λέξις κληδὼν δηλοῖ λόγον, φήμην, ᾀδόμενον, οἰωνὸν, μαντείαν ἢ φράσιν ἐκλαμβανομένην ὡς οἰωνόν. Ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν λαλιᾷ παραφθαρεῖσα ἡ λέξις καλεῖται κλήδονας καὶ εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστὴ ἡ σημασία καὶ ἡ μαντεία αὐτοῦ. Κατὰ δὲ τὴν μυθολογίαν αἱ κληδόνες ἦσαν τὸ πνεῦμα τῆς πρώτης Σιβύλλης, προφητικῆς καὶ προμαντευτικῆς γυναικὸς, Ἡροφίλης τοὔνομα, ἥτις ἀποθανοῦσα ἀνέβη εἰς τὴν Σελήνην καὶ μετεμορφώθη εἰς τὸ μέχρι καὶ νῦν ὁρώμενον πρόσωπον, ὅπερ κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν καμινῶν γραιῶν ᾀδόμενά ἐστιν αὐτὴ ἡ τοῦ Κάϊν μορφὴ καιομένη ἐκεῖ ἕνεκα τοῦ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἄβελ κακουργήματος. Αἱ Σίβυλλαι, ἐκ τῆς Ἀσίας πιθανῶς καταγόμεναι, καὶ μετὰ τῶν μάντεων καταταssόμεναι, περιεφέροντο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον φέρουσαι τὰ ἱερὰ

αὐτῶν βιβλία, ἐν οἷς ἦσαν ἐγγεγραμμένοι χρησμοὶ, ἐξ ὧν ἐλάμβανον τὰς προμαντευτικὰς περὶ τοῦ μέλλοντος γνώσεις. Ταύταις συνυπῆρχον ἐκ παλαιτάτων χρόνων οἱ Βάκιδες, χρησμολόγοι καὶ νυμφόληπτοι κατὰ τὸν Παυσανίαν καλούμενοι καὶ ἔχοντες ὁμοίως βιβλία προφητικὰ, ἃ διέκρινον αὐτοὺς τῶν μάντεων καὶ ἃ ἐφυλάττοντο ἐν τοῖς σεβαστοτέροις τόποις, ἐν Ἀθήναις καὶ Ρώμῃ, ὑπὸ τῆς πόλεως. Ἐκ τῶν Σιβυλλῶν ἄρα ἡ ἀρχὴ τῆς κληδόνος. Ἀλλὰ πῶς καὶ τίνι τρόπῳ ἐκ τῶν Σιβυλλῶν ἡ ἀρχὴ τῆς κληδόνος; Πρὸς τοῦτο ἀνάγκη ἵνα χαράξωμεν βιογραφικὰς σημειώσεις περὶ τῆς ἄνω μνησθείσης προφήτιδος γυναικός.

Ἡ Σίβυλλα αὕτη, ἐξ ἧς καὶ αἱ λοιπαὶ ὠνομάσθησαν, ἐγεννήθη ἐν Λιβύῃ, ἐφ' ᾧ καὶ Λίβυσσα ἐκαλεῖτο παρά τινων· ἐνομίζετο δὲ θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ποσειδῶνος Λαμίας. Ἡ ἀνατροφὴ αὐτῆς ἐγένετο ὑπὸ τῶν Μουσῶν ἐν τῷ Ἑλικῶνι, ὅθεν καταβᾶσα εἰς τοὺς Δελφοὺς ἔστη ἐπὶ πέτρας πλησίον τοῦ βουλευτηρίου κειμένης καὶ μέχρι Παυσανίου σωζομένης, ἐκεῖ δὲ ἔψαλε τοὺς θεοπνεύστους αὐτῆς χρησμούς. Περιῆλθε δὲ πολλὰς πόλεις, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι Σίβυλλαι, ἐφ' ᾧ καὶ καλεῖται διὰ πολλῶν ὀνομάτων, παρά τινων μὲν Σαμία, παρ' ἄλλων δὲ Σικελὴ, ἢ Ροδία, ἢ Δελφικὴ, ἢ Ἐρυθραία. Ἀλλ' ἡ κυρία ἐπωνυμία αὐτῆς εἶναι Ἡροφίλη καὶ δὴ πρώτη πρὸς διάκρισιν ἑτέρων Σιβυλλῶν τὸ αὐτὸ σχουσῶν ὄνομα. Ἡ πρώτη λοιπὸν Ἡροφίλη ἀνελθοῦσα μετὰ θάνατον εἰς τὴν Σελήνην, ὡς εἴπομεν, διεσκέδασεν εἰς τὸν αἰθέρα τὸ πνεῦμα αὐτῆς, ἐξ οὗ αἱ φῆμαι, οἱ λόγοι καὶ αἱ κληδόνες ἐγένοντο. Τί δὲ ἦν τὸ πνεῦμα τοῦτο; Χρησμοὶ θεόπνευστοι, οὓς ἐξέμαθεν ἐκ τῶν ἱερῶν βίβλων, ἃς ἔφερε μεθ' ἑαυτῆς, ὅποι ἂν ἐπορεύετο. Χρησμοὺς τοιούτους ἡ Δελφικὴ αὕτη Σίβυλλα διεμοίρασεν εἰς πλεῖστα πράγματα, ἐν οἷς καὶ εἰς ἔνια χόρτα, μαντευτικὰ ἐπὶ τούτῳ καλούμενα. Ἐπιστεύετο ἔτι ὅτι τὸ σῶμα αὐτῆς ἐγένετο μετὰ θάνατον κονιορτὸς καὶ εἶτα χόρτα, ἅπερ ἔφερον τοὺς χρησμούς. Κατ' ἄλλους δὲ ἐξ αὐτοῦ τοῦ σώματος τῆς Σιβύλλης ἐβλάστησαν ἀμέσως τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος μαντευτικὰ χόρτα, μεταδιδόντα τὴν μαντικὴν δύναμιν καὶ εἰς τὰ γευόμενα αὐτῶν ζῶα καὶ μετασχηματίζοντα τὰ τούτων σπλάγχνα εἰς πηγὴν μαντείας τῶν μελλόντων· σημειωτέον ὅτι ἐντὸς τῶν μελῶν τῶν ζώων τούτων σχηματίζονται, καθ' ἃ ἐπίστευον, χρώματα διάφορα καὶ

ἕτερα προμαντευτικὰ σημεῖα· τούτου δ' ἕνεκα ἐπεμελοῦντο οἱ ἱερεῖς τῶν ἀρχαίων ἵνα διαβλέπωσιν ἐν τῇ θυσίᾳ τὴν φλόγα τῶν καιομένων μελῶν καὶ ἰδίᾳ παρετήρουν τὸ ἦπαρ τοῦ ζώου, τοῦθ' ὅπερ ἐκαλεῖτο δι' ἐμπύρων μαντεία καὶ ἔμπυρα ἢ φλογωπὰ σήματα, περὶ ὧν λέγει ἀνωτέρω ὁ Προμηθεύς. Τοῦτο καὶ νῦν παρά τινων γίγνεται, καὶ δὴ παρὰ τῶν ποιμένων, οἵτινες ἐκ διαφόρων ὀστῶν ἢ ὀπτῶν κρεάτων τῶν ζώων προοιωνίζονται ἑαυτοῖς τὸ βροχερὸν ἢ τὸ εὔδιον, τὸ αἴσιον ἢ τὸ ἀπαίσιον τῆς ἡμέρας καὶ καθόλου εἰπεῖν πᾶν ἐπισυμβησόμενον αὐτοῖς, εὐτύχημα ἢ δυστύχημα. Καὶ τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ σώματος αὐτῆς καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ βλαστησάντων μαντευτικῶν χόρτων. Τὸ δὲ πνεῦμα ἦν, ὡς εἴπομεν, τὸ σύνολον τῶν χρησμῶν, οἵτινες κατὰ τὴν διαμοίρασιν ἐναπέμειναν ἐν τῷ αἰθέρι παραγαγόντες τὰς ἐν τῷ θέματι ἡμῶν διαλαμβανομένας κληδόνας.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔγνωμεν ἤδη τὴν ἀρχὴν τῆς διὰ λέξεων τελουμένης κληδονομαντείας, ἀνάγκη δὲ ἵνα ἐξηγήσωμεν τίνι τρόπῳ ἐτέλουν αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι καὶ πῶς ἐδέχοντο ἢ ἐνόουν τὰ ἐξ αὐτῆς προμαντεύματα, ἅπερ ἐκαλοῦντο μὲν Ὄπται, Κληδόνες καὶ Φῆμαι, ἐδίδαξε δὲ τούτων τὴν μαντείαν κατά τινας ἡ Δήμητρα καὶ κατ' ἄλλους αὐτὴ ἡ Δελφικὴ Σίβυλλα. Ἡ τελετὴ ἦν συνήθης ἐν Σμύρνῃ καὶ ἐν Βοιωτίᾳ, ἐν τῷ ἐν Θήβαις ναῷ τοῦ Σποδίου Ἀπόλλωνος. Ἐν «Οἰδίποδι Τυράννῳ» τοῦ Σοφοκλέους ὁ γηραιὸς ἱερεὺς λέγει περὶ τούτου ἐν στίχῳ 21 τάδε·

τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
ἀγοραῖσι θακεῖ πρός τε Παλλάδος διπλοῖς
ναοῖς, ἐπ' Ἰσμηνοῦ τε μαντείᾳ σποδῷ,

ἐξ ὧν δῆλον ὅτι νοεῖ τὸν κατὰ τὸν Ἰσμηνὸν βωμὸν, ἔνθα ἄνδρες, γυναῖκες, νέοι, παιδία καὶ γέροντες τῶν Θηβῶν μετέβησαν ὅπως ἱκετεύσωσι τὸ θεῖον, ἵνα γένηται ἴλεων αὐτοῖς καὶ καταστρέψῃ τὴν φλόγα τοῦ πήματος, ὅπερ ὡς μαλερὸν πῦρ κατέφθειρε τὴν ὕπαρξιν τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἐπιγόνοις. Ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τούτου, κειμένου ἐγγὺς τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἰσμηνοῦ, ἐθυσίαζον καὶ ἐμάντευον δι' ἐμπύρων, ἐξ ὧν ἐγίγνετο ἡ σποδὸς ἡ περιποιήσασα τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Σποδίου τῷ Ἀπόλλωνι. Ἐτελείτο δὲ ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Σμύρνῃ ἡ κληδονομαντεία ὡς ἑξῆς. Προσήρχοντο σιγηλῶς εἰς τὸ ἄγαλμα τοῦ θεοῦ καὶ ἔλεγον εἰς τὸ ὠτίον αὐτοῦ ὅ,τι ἐβούλοντο, μεθ' ὃ ἀπήρχοντο τοῦ βωμοῦ, ἔ-

χοντες πεφραγμένα τὰ ὦτα, οἷαν δήτινα δ' ἤκουον μετὰ τὴν ἀπόφραξιν λέξιν, ταύτην καὶ προμάντευμα ἐλογίζοντο διὰ τὸ ζητούμενον θέσπισμα. Οὕτως ἐτελεῖτο ἡ κληδονομαντεία κατ' ἀρχὰς, ἀλλοίαν λαβοῦσα εἰς τὸ μετέπειτα τροπὴν παρὰ τῷ λαῷ. Μαντείαν παράλληλον καὶ νῦν παρ' ἅπαντι τῷ ἡμετέρῳ λαῷ ἀνευρίσκομεν καὶ μάλιστα παρὰ ταῖς γυναιξὶ, τελουμένην, ὡς γνωστὸν, τῇ ἑσπέρᾳ τῆς 23 Ἰουνίου, προτεραίας τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Τῇ ἑσπέρᾳ ταύτῃ συνέρχονται ἐπὶ τῷ αὐτῷ οἰκογένειαι πλεῖσται πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς τελετῆς τῆς κληδόνος. Ἀπαρτισθέντος τοῦ δμίλου, σημεῖα ἴδια προερχόμενα ἐκ συναγερμοῦ ἁγνῶν κορῶν καὶ νεανίδων ἐντίθενται ἐντὸς μικρᾶς κύλικος, πεπληρωμένης ὕδατος, ὅπως δηλώσωσί τι περὶ αὐτῶν ἐν τῇ γενησομένῃ μαντείᾳ. Εἶτα ἐξάγεται ἓν ἕκαστον ὑπὸ μικροῦ παιδὸς καὶ πρὶν ἢ ἐπιδειχθῇ τοῦτο πᾶσι καὶ πάσαις ἀναστᾶσα μία ἐξ αὐτῶν προλέγει οἱονεὶ τὴν τύχην τῆς δούσης τὸ κρατούμενον σημεῖον· φέρ' εἰπεῖν, ὅτι «ἡ ἐσομένη τοῦ σημείου ἰδιοκτῆτις γενήσεται βασίλισσα ἢ εἶναι ὡραία καὶ τὰ τοιαῦτα». Μετὰ τὴν μαντείαν ἐπιδείκνυται ὑπὸ τοῦ παιδὸς τὸ σημεῖον καὶ εὑρίσκεται ἡ κάτοχος αὐτοῦ, μεθ' ὃ γέλωτες ἢ μεμψιμοιρίαι κατὰ λόγον τοῦ μαντεύματος ἐπισυμβαίνουσιν. Σημειωτέον ὅτι ἡ πρόμαντις φιλοτιμεῖται ὅπως λέγῃ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλὸν προμάντευμα πρὸς ἀποφυγὴν μεμψιμοιριῶν.

Τοιαύτη καὶ ἡ τελετὴ τῆς κληδονομαντείας παρά τε ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις. Καὶ ἐκ τούτων ἐξάγομεν ὅτι αἱ ἐκ τῶν ἀρχαίων ἐναπομείνασαι καὶ παρ' ἡμῖν κρατοῦσαι πολλαὶ δεισιδαιμονίαι καὶ προλήψεις διετηρήθησαν ἢ αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς ἢ παρηλλάγησαν κατὰ μικρόν. Τῆς ἰδέας ταύτης ὑπάρχουσιν ἐπιβεβαιωτικαὶ ἔνιαι φράσεις, ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν λαλιᾷ κυκλούμεναι· οἷον «εἰπὲ ταῦτα εἰς τὸν κληδονα, εἰς τὸ ἄγαλμα τὸ ἀναίσθητον» κλπ., περὶ οὗ εἶπον ἀνωτέρω. Ἐν παρόδῳ σημειῶ ὅτι ἐν Σμύρνῃ, ἔνθα, ὡς προεῖπον, ἐγίγνοντο τὰ διὰ τῶν λέξεων προμαντεύματα, ἔτι καὶ νῦν τελεῖται ἡ τῆς κληδόνος ἑορτὴ παρ' ἅπασι τοῖς οἴκοις ἀνεξαιρέτως.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀρκούντως, νομίζομεν, ἀποδείκνυται ἥ τε ἀρχὴ καὶ ἡ τελετὴ τῆς κληδονομαντείας, ἥτις τυγχάνει μέρος τῆς ἱεροσκοπίας. Μετὰ ταῦτα καλὸν ἔσται ἵνα προστεθῶσι καί τινα περὶ τῆς χρήσεως τῆς λέξεως κληδόνος. Εἴπομεν ἀρχόμενοι ὅτι κληδὼν δηλοῖ

φήμην· καὶ ἡ φήμη αὕτη ἠδύνατο νὰ ᾖ αἰσία ἢ ἀπαίσιος. Ἐφ' ᾧ οἱ ἱερεῖς ἐπεμελοῦντο ἵνα μὴ κατὰ τὴν τελετὴν τῶν θυσιῶν προφέρωνται δύσφημοι ἢ μάταιοι λόγοι ὑπὸ τῶν παρεστώτων, οὓς παρεκελεύοντο διὰ τῶν λέξεων «εὐφημεῖτε, εὐφημία, σιγᾶτε, σιγή, σιωπᾶτε, σιωπή»· καὶ τοῦτο διότι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, ὄντες λίαν θεοσεβεῖς, οὐδαμῶς ἐπεθύμουν ἐνοχλήσεις κατὰ τὰς ἱερὰς αὐτῶν τελετάς, ἃς ἐν σιγῇ καὶ κατανυκτικότητι διεξῆγον, τὴν δὲ χρῆσιν τῶν ἀπρεπῶν καὶ βλασφήμων λόγων ἐλογίζοντο βεβήλωσιν τῆς θείας ἱεροτελεστίας. Πρὸς τούτοις ἐνόμιζον τοὺς τοιούτους λόγους ἀπαισίους οἰωνούς, διὸ οὐδ' ἐδέχοντο τὸ προμάντευμα αὐτῶν. Οἱ δὲ οἰωνοὶ οὗτοι ἐπωνομάζοντο ὅπται κακκαί, δυσφημίαι, βλασφημίαι, κληδόνες, φῆμαι, ὀμφαί, ὡς παρ' Ὁμήρῳ «ἔγρετο δ' ἐξ ὕπνου· θείη δέ μιν ἀμφέχυτ' ὀμφὴ» (Ἰλ. Β. 41), καὶ φωναί, ὡς παρὰ Πινδάρῳ·

Ὄρσο, τέκνον,
ἵκοντο δ' ὑψηλοῖο πέτραν ἀλίβατον Κρονίου·
ἔνθα οἱ ὤπασε θησαυρὸν δίδυμον
μαντοσύνας, τόκα μὲν φωνὰν ἀκούειν
ψευδέων ἄγνωστον

(στ' Ὀλυμπιάδος στίχος 66 μὲν κατὰ τὴν νέαν καταμέτρησιν, 112 δὲ κατὰ τὴν παλαιάν.)

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ ἐν ταῖς συνομιλίαις ἔτι αὐτῶν ἐφυλάττοντο ἵνα τὰ τοιαῦτα δύσφημα ὀνόματα ὀνομάζωσιν ἄλλως· οὕτω τὴν χολὴν ἔλεγον γλυκεῖαν, τὸ μῖσος ἄγος, τὰς Ἐρινύας Εὐμενίδας, τὸ δεσμωτήριον οἴκημα, τὸν κλέπτην φυλακτὴν καὶ ἄλλα πάμπολλα. Ἵνα δὲ μὴ «γλώσσης πικροῖς κέντροις κληδονῶνται», ἔλεγον πρὸς τὸν δυσφημοῦντα· «εὐφήμει, σιώπα, μὴ γένοιτο» κτλ. Ἀπέφευγον λοιπὸν μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὴν χρῆσιν κληδόνος, δῆλα δὴ φήμης, προλαμβάνοντες ἐμφρόνως τὰς ἐκ τῆς δυσφημίας συνεπείας.

Καὶ τοῦτο μὲν συνοπτικῶς τὸ μυθολογικόν. Παραλείπων δ' ἤδη τὸ αἴτιον τῆς διὰ τοῦ πυρὸς συνοδίας τῆς ἑορτῆς ταύτης, αἴτιον ἀφορῶν εἰς ἀπομείνασαν εὐρωτιῶσαν ὑποστάθμην ἀρχαίας πυρολατρείας, περὶ οὗ ἄλλοις εἰδικοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα μελέτω, μεταβαίνω εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν ἱστορικῶς ἀφορώντων εἰς τὴν ἐν Θεραπείοις ἐξαιρέτως καὶ λαμπρότερον ἰδίᾳ τῶν ἁπανταχοῦ ἐπιτελουμένην κατ' ἔτος ταύτην πανήγυριν, ὅπερ καὶ ἡ ἀφετηρία τοῦ θέματος ἦν καὶ τὸ ἄξιον λόγου

τυγχάνει. Ἡ πανήγυρις αὕτη, οὐχὶ ὡς ἡ κοινὴ ἑορτὴ ἀλλ' ὡς ἀποκλειστικὴ τῶν Θεραπείων πανήγυρις, χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1774 ὡς ἔγγιστα ἔτους, ἔχει δὲ τοιάνδε ἀρχήν. Κατὰ τὴν μνησθεῖσαν ἐποχὴν ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης, οὗ τὸ ὄνομα πασίγνωστον ὂν πυκνὰ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἱστορίᾳ ἀναφαίνεται πολλαῖς περιπετείαις μεμιγμένον, ᾠκοδομεῖτο ἐν Θεραπείοις λαμπρὰν καὶ πολυτελεστάτην οἰκίαν, ὅπως χρησιμεύσῃ αὐτῷ ὡς ἐρημητήριον μέγαρον πρὸς ἥρεμον διαμονὴν καὶ ἀναψυχὴν ἐκ τῆς πολλῆς τύρβης τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ, ὡς καὶ πάντες οἱ τότε μεγάλοι αὐθένται, ἡγεμόνες καὶ οἱ ἄλλοι ἐπίλεκτοι ἀριστοκρατικοὶ γόνοι διῆγον ἐν τῷ τερπνοτάτῳ τούτῳ χωρίῳ. Ἡ οἰκία αὕτη, μέγαρον μεγαλοπρεπὲς καὶ στερρόν, σώζεται νῦν πλήρης, ἀριθμοῦσα βίον δώδεκα καὶ ἑκατὸν ἐτῶν ἀπὸ τῆς κτίσεως καὶ κειμένη κατὰ τὴν ἐν δεξιᾷ τῷ εἰσπλέοντι τὸν κόλπον Φαρμακέως διήκουσαν μακρὰν ἀμαξιτὸν, κατέχεται δὲ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς πρεσβείας ὡς θερινὸν μέγαρον αὐτῇ χρησιμεύουσα, ἅτε, ἐκλιπόντος τῷ 1807 τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, δωρηθεῖσα παρὰ τῆς ὀθωμανικῆς αὐλῆς τῷ τότε πρέσβει τοῦ Ναπολέοντος, στρατηγῷ Σεβαστιάνῃ, ἰσχύοντι παρὰ τῷ Σουλτὰν Σελήμ· καίτοι δὲ, καθ' ἃ Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος ἱστορεῖ ἐν τῷ δευτέρῳ τόμῳ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως» αὐτοῦ, ἐπρόκειτο ἵνα κατὰ τὸ 1862 ἀνοικοδομηθῇ ἐπὶ μεγαλειτέρου καὶ νεαρωτέρου σχεδίου, ὅμως οὐδὲν τοιοῦτον ἐγένετο, μένει δὲ ἀκεραία πάντοτε μετὰ τοῦ συνηρεφοῦς κήπου, ἐπιδιορθουμένη ὁπόταν χρήζει καὶ ἐν ᾧ ἂν χρήζει ἐπισκευῆς. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτῆς, ἀρξαμένη τῷ 1772, ἐπερατώθη ἐν δυσὶν ἔτεσιν, ἤτοι τῷ 1774, ὅτε τῇ προτεραίᾳ τῆς 24 Ἰουνίου, ἡμέρας τιμωμένης ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐν ᾗ τελεῖται παρὰ τῷ ἡμετέρῳ λαῷ ἡ ἑορτὴ τῆς κληδόνος, ὡς προείπομεν, ἡγιάσθη ὑπὸ τοῦ περιπύστου πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ ἀπὸ Δέρκων, γόνου Θεραπείων ἐκ τῆς οἰκογενείας Χαντζερῆ, τὸ δεύτερον τότε κατὰ ῥητὴν θέλησιν τοῦ Σουλτὰν Μουσταφᾶ πατριαρχοῦντος, συναγιασάντων καὶ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν. Ἁγιασθείσης οὕτω τῆς οἰκίας, εἰσῆλθεν ὁ ἡγεμὼν καὶ ἐγκατέστη οἰκογενειακῶς ἐν αὐτῇ. Τῇ δ' ἑσπέρᾳ ἀκριβῶς τῆς ἡμέρας ἐκείνης, διαταγῇ καὶ δαπάνῃ τοῦ ἡγεμόνος Ὑψηλάντου, ἔκτακτος γενικὴ φωταψία καὶ εὐθυμία ἐγένετο. Προσῆλθον δ' ἱκαναὶ χιλιάδες ἐκ τῶν περιοίκων καὶ συνηυθύμησαν τοῖς Θεραπειανοῖς πολίταις διὰ ποικίλων

ἐδωδίμων, ἐξ ἀμνῶν καὶ προβάτων παρεσκευασμένων, ἡδίστων ποτῶν καὶ τρωγαλίων ἐν μέσῳ ἐναρμονίως κρουομένων, κελεύσει τοῦ ἡγεμόνος, μουσικῶν ὀργάνων ἀνὰ πᾶν τὸ χωρίον. Ἐν δὲ τῇ νεοδμήτῳ οἰκίᾳ τοῦ πρίγκηπος ἰδιαιτέρα παρετέθη τράπεζα, εἰς ἣν προσκληθέντες παρεκάθισαν ἅπασα ἡ βογιαρικὴ ἀριστοκρατία καὶ οἱ τότε προὔχοντες τοῦ ἔθνους.

Τοιαύτη ἦν ἡ ἀρχὴ τῆς πανηγύρεως· ἦν δὲ αὕτη ὡς λαμπροτάτη καὶ μάλιστα κατὰ τὰ μετεπιόντα ἔτη, καθ' ἃ μάλιστα διήρκει ἐπὶ ὀκτὼ συνεχεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας. Αὐτὸς ὁ πάππος τοῦ νῦν εὐκλεῶς αὐτοκρατορεύοντος Σουλτὰν Μαχμοὺτ ὁ Β', ὁ μεγαλεπήβολος ἐκεῖνος ἀνὴρ, ὃς μετημφιεσμένος προσῆλθεν ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ὅπως θεάσηται τὰ κατὰ τὴν πανήγυριν ταύτην, ἥτις κατακοσμεῖ τὸ ὄνομα τῶν Θεραπείων ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὡς τοιαύτην ἔχουσα ἀρχὴν καὶ τοιαύτη ἀποβᾶσα μετέπειτα. Λέγεται μάλιστα καὶ τόδε παρὰ τῶν ἱστορικῶν τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἐν μιᾷ πανηγύρει ἐπεσκέψατο ὁ ῥηθεὶς Σουλτάνος ἐν μεταμφιεσμῷ τὴν Θεραπειάδα γῆν, συνοδευόμενος ὑπὸ πλουσιωτάτου φιλανθρώπου Ἰουδαίου τραπεζίτου, Σαπτσῆ καλουμένου, ὃς τὰ μάλα τότε ἴσχυε καὶ μεγάλης παρὰ τῷ βασιλεῖ ἀπήλαυεν ὑπολήψεως. Τυγχάνοντος δὲ τότε πολίτου τινὸς Θεραπειανοῦ ἐγκαθειργμένου ἐν ταῖς εἱρκταῖς τοῦ ἐν Γαλατᾷ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ Βοεβόδα, ἅτε καταδικασθέντος ἐκ προτέρων ἐπὶ λόγοις ἀγνώστοις εἰς θάνατον, ἀποδράντος δὲ κρύφα καὶ κεκρυμμένου ἔν τινι οἰκίᾳ ἐν Θεραπείοις, ἐνῷ ἐζητεῖτο παρὰ τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν, πολλοὶ τῶν πολιτῶν προσπεσόντες ἰδίᾳ τῷ φιλανθρώπῳ Ἰουδαίῳ Σαπτσῇ καθικέτευον, ἵνα, μεσιτεύσας παρὰ τῷ Σουλτάνῳ Μαχμοὺτ, ἐπιτύχῃ τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ ἄφεσιν τοῦ καταδεδικασμένου. Ὁ δὲ φιλανθρωπότατος Σαπτσῆς χαίρων ἐδέξατο τὰς ἱκεσίας ταύτας καὶ εὐθέως ἐπέτυχε τὸ αἰτούμενον, ἐκθεὶς τῷ Σουλτάνῳ τὰς παρακλήσεις τῶν πολιτῶν, ἐν ᾗ ὥρᾳ ἦν ἐν θυμηδίᾳ καταγεγοητευμένος ὑπὸ τῆς λαμπρότητος τῆς πανηγύρεως καὶ τῆς ἀπειραρίθμου πληθύος τῶν εὐθυμούντων. Ὑπὸ τῆς θυμηδίας δὲ ταύτης ἀφ' ἑνὸς κατεχόμενος καὶ ἕνεκα αὐτῆς ἀφ' ἑτέρου τῆς εὐνοίας, ἣν ὑπερβαλλόντως ἔτρεφε πρὸς τὸν Ἰουδαῖον Σαπτσῆν, ἀπέδωκε χάριν τῷ καταδικασθέντι εἰς θάνατον Θεραπειανῷ πολίτῃ, εἰπών· «Συγχωρῶ αὐτόν· τοῦ λοιποῦ δύναται νὰ φέρῃ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ». Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο, ὅπερ καταδηλοῖ τὴν

ἐπίδρασιν τῆς ἑορτῆς καὶ τὸ λαμπρὸν αὐτῆς, συνέτεινεν ὥστε οἱ Θεραπειανοὶ ν' ἀποδώσωσι μείζονα σημασίαν εἰς τὴν κληδονουμένην ταύτην πανήγυριν, ἐφ' ᾗ εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι ἐναβρύνονται.

Ἔκτοτε ἡ πανήγυρις αὕτη ἤκμαζε μέχρι τοῦ 1875, λαμπροτέρα ὁσημέραι ἀποβαίνουσα. Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀνωτάτης τάξεως μέχρι τῆς κατωτάτης γενικὴ διῆκεν εὐθυμία καὶ χαρὰ, μαρτυροῦσα περὶ τῆς εὐτυχίας τῆς χώρας. Οἱ πάντες ἐκ περιεργίας ἐφελκυόμενοι κατέλειπον ἐπὶ μίαν ἑσπέραν τὰς ἑστίας αὐτῶν καὶ ἐῶντες χαίρειν κοινωνικὰς μερίμνας ἐπὶ μερίμναις προσήρχοντο ἀθρόοι μετ' εὐφροσύνης, ἵνα προσωρινῆς ἀπολαύσωσι τέρψεως ἐν μέσῳ πολλῶν γλυκυθύμων πτεροέντων ἐπῶν. Πεντεκαίδεκα ἕως εἴκοσι περίπου χιλιάδες πανηγυρισταὶ, ἐκ τῶν διαφόρων προαστείων καὶ ἐξ αὐτῆς ἔτι τῆς Κωνσταντινουπόλεως προερχόμενοι, ὑπερεπλήρουν κατ' ἔτος τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἀγυιὰς τοῦ χωρίου. Ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας μέχρι τῶν μυχῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀπὸ τῆς παρὰ τὸν ὀθωμανικὸν ναὸν πλατάνου μέχρι Νεοχωρίου ἀφ' ἑτέρου ἀνθρώπινα κύματα ἐπαφρίζοντα ἔβαινον, οὕτως ὥστε οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς κενὴ ἀνθρωπίνων ποδῶν κατελείπετο. Ὁ μικρὸς λιμὴν ἔβριθεν ἀκατίων, προερχομένων ἔκ τε Γαλατᾶ καὶ Καταστένου καὶ ἐξ ἁπάντων τῶν παραλίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἅτινα ἔφερον μεγιστᾶνας, πρεσβευτὰς, βασιλόπαιδας, βασιλικοὺς γυναικωνίτας, τραπεζίτας, ἐμπόρους καὶ πᾶσαν ὑψηλὴν ἐπισημότητα, μηδ' αὐτῆς ἔτι τῆς κατωτάτης τάξεως ἐξαιρουμένης· τοσοῦτον δὲ συμπεπυκνωμένα καὶ πλησίον ἀλλήλοις ἦσαν, ὥστε μετέτρεπον τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν καὶ καθίστων πάνυ εὐχερῆ τὴν ἐπ' αὐτῶν ὡς ἐπὶ πλοίων Ἰστιαίου δίοδον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τοῦ λιμένος καὶ εἰς τὸ ἕτερον μετάβασιν. Ἡ χώρα ἅπασα ἦν σχεδὸν σημαιοστόλιστος, φανοὶ δὲ μετὰ πυρσῶν καὶ πεπαλαιωμένων ἀκατίων καιόμενοι κατ' ὅλον τὸ παράλιον ἰδίᾳ ἐποίκιλλον τὴν ἑορτὴν, φωταυγοῦντες ἐν τῷ αἰθέρι. Πυροτεχνήματα, δᾶδες, σωροὶ κληματίδων, θάμνων, κλώνων ἢ κοφίνων καὶ βεγγαλικὰ φῶτα ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ ἐποχῇ παρίστων ἀπολάμπον μαρμαρυγωδῶς τὸ χωρίον. Ἐπὶ τοιαύτῃ δὲ θέᾳ τὰ Θεραπεῖα ἦσαν ἀνάστατα καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν εὐφροσύνως ἐκυλινδεῖτο ἐν τοῖς στόμασι τῶν πανηγυριζόντων, διαβουλευομένων ἵνα καὶ τὸ ἐπιὸν καὶ πάντοτε, ἂν Θεὸς θέλῃ, ἐπισκέπτωνται αὐτὰ τῇ προτεραίᾳ τῆς 24 Ἰουνίου, ἡμέρᾳ τῆς ἑσπερινῆς πανηγύρεως. Ἀλλ' οὐ μόνον ἐν μέσῳ χωρίῳ τοιαῦτα ἐγί-

γνοντο καὶ τηλικαῦτα ἐθεῶντο οἱ ἐπισκέπται. Τὴν αὐτὴν περίπου ὄψιν παρίστα καὶ τὸ παρακείμενον Καλενδέριον, ὁ τοῦ πιθήκου λιμὴν, ἐν ᾧ καὶ καφεῖα ὑπὸ συστάδα πλατάνων καὶ δρυῶν ὑπάρχουσι τοῖς βουλομένοις ἀναπαυθῆναι ἐπ' ὀλίγον καὶ ἀναπνεῦσαι τὰς ζωογόνους ἑσπερινὰς αὔρας τοῦ Βοσπόρου, αἷς οὐδαμοῦ γῆς ἐντυγχάνουσιν. Ἡ καὶ ἐν Καλενδερίῳ (οὗ ἡ τοποθεσία καὶ θερμημερία ἐπωνόμασται ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν εἰς συμπλοκὴν πρὸς τὸν στρατηγὸν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος Δημήτριον ἐλθόντων) ὡς οἷόν τε λαμπρῶς ἐπιτελουμένη πανήγυρις αὕτη ἄμεσον αἴτιον ἔχει τὸ ἐπὶ τῇ μνήμῃ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου κλεϊζόμενον καὶ ὑπὸ ἀψιδωτὸν θόλον ἀναβρύον ἁγίασμα, οἷον καὶ ἐν μέσῳ τῶν Θεραπείων ὑπάρχει.

Οὕτως ἀσθενῶς ἀπεικονιζομένη ἡ πανήγυρις αὕτη ἐτελεῖτο μέχρι τοῦ 1875, ἡ δὲ προσγιγνομένη τῷ χωρίῳ ὠφέλειαν ἀνήρχετο μέχρι τότε εἰς 1500 ὡς ἔγγιστα λίρας καθ' ἅπαν τὸ ὀκταήμερον διάστημα τῶν βακχιάσεων καὶ εὐθυμιῶν. Ἐλεύθερος ὁ ἀναγνώστης ἵνα φαντασθῇ τοιοῦτον φαινόμενον, ἐλεύθερος ἵνα ἐκθαμβωθῇ πρὸς τὴν ἀπειράριθμον πληθὺν τῶν πανηγυριζόντων, ὧν οἱ μὲν μυρίους πόνους εἶχον διὰ Βρόμιον, βακχιοῦντες καὶ γλυκυθυμοῦντες δι' ὅλης νυκτὸς, οἱ δὲ ἐν εὐθυμίᾳ καὶ εὐωχίᾳ τὰς ῥύμας καὶ ἀγυιὰς περιήρχοντο, ἕτεροι δὲ ἔκαιον πρὸ τῶν οἰκιῶν αὐτῶν πυρὰ, καθηδόμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ἄλλοι κατεκηλοῦντο ὑπὸ λιγέως τυμπανοκροταλιζούσης μουσικῆς, ἔνιοι φιλαρέσκως διετίθεντο προκαλοῦντες διαλιπόντως τὸν φόβον ἐνίων διὰ πυριτιδοφόρων συσκευῶν, ἐνῷ οὐδαμῶς ἔπαυον προσερχόμενοι καὶ μάλιστα οἱ κατὰ δεκάδας ἀριθμούμενοι κάτοικοι τοῦ πλησιοχώρου Νεοχωρίου, οἱ ταῖς τοιαύταις ἑορταῖς φιληδοῦντες. Ἐλεύθερος ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ καταμετρῆσαι τὴν ἀέναον ἐκείνην πληθὺν, ἥτις, ἕτερα μέρη ἐκκενοῦσα, ὑπερεπλήρου τὰ Θεραπεῖα, ἐκχειλίζουσα μέχρι καταποντισμοῦ τὴν μικρὰν αὐτῶν ἔκτασιν. Ἐλεύθερος ἵνα πολλοστὸν τῆς ἡδονῆς καὶ ἀγαλλιάσεως τῶν πανηγυριζόντων ὑπολογίσηται καὶ ἐκ τούτου τὴν λαμπρότητα τῆς πανηγύρεως φαντασθῇ, ἧς τὸ αἴτιον ἀνευρήσει ἐν τῇ μυστηριώδει ἕλξει καὶ τοῖς θελγήτροις τοῦ γραφικωτάτου Βοσπόρου ἀναπολῶν καὶ τὸν παρ' Ἡσυχίῳ χρησμὸν ὅτι «ὄλβιοι οἳ οἰκήσουσιν ἀκτὴν Θρηϊκίην ἔνυγρον παρά τε στόμα Πόντου, ἔνθ' ἰχθὺς ἔλαφός τε νομὸν βόσκονται ἐς αὐτόν». Ἐλεύθερος τέλος, ἵνα, ταῦτα πάντα ἀναλογισάμενος, χαρακτηρίσῃ τὰς ἐκπάγλους διαθέσεις ἐνίων,

οἵτινες, ἐπερχομένου τοῦ αἰγλήεντος τῆς ἡμέρας φωτὸς, παρεπικραίνοντο, οἱ μὲν ὡς ἄρτι ἀρξάμενοι θυμηδεῖν καὶ τέρπεσθαι, οἱ δὲ καὶ μήπω κεκορημένοι. Καὶ ἀνάγκη ἵνα ταῦτα πάντα ἀναλογίσηται πρὸς κατανόησιν τοῦ τε αἰτίου καὶ τοῦ σημαίνοντος τῆς πανηγύρεως ταύτης. Πῶς νὰ μὴ φιληδῇ τις πανηγύρει τοιαύτῃ καὶ γραμμάριον ζώσης καρδίας καὶ σφριγώσης διαθέσεως κεκτημένος ἐν ἑαυτῷ. Πῶς νὰ μὴ συναισθάνηται ἑαυτὸν ἐν ἐξάλλῳ καταστάσει αἰθερίως ὑπεριπτάμενον πρὸς αἰγλήεντας ποιητικοὺς χώρους καὶ αὐτοσχεδίους ἐν μαγευτικῇ ἐκστάσει ὑποτονθορύζοντα στίχους πρὸς ἐξύμνησιν τῶν μυστηριωδῶν καλλονῶν τοῦ Βοσπόρου (παραγωγῶν τῆς λαμπρότητος τῆς πανηγύρεως), ὃν ζηλοῦσιν, ὡς ἐλέχθη, καὶ ζηλώσουσι γενεαὶ γενεῶν τῶν ἀλλοδαπῶν, οὐκ ἀπαξιοῦσαι ἐν τούτοις παρωνυμεῖν τὴν τοποθεσίαν αὐτοῦ γραφικωτάτην. Πῶς τις, εὐθυμῶν καὶ λιτώτατα ἐν αὐτῷ, νὰ μὴ καταθέλγηται καὶ καταγοητεύηται ἐκ τῆς ἐπιδράσεως αὐτοῦ, ὅστις τοὺς λιποψυχοῦντας ἀναγεννᾷ καὶ τοῖς ζῶσι ζωὴν ἐπὶ πλέον χαρίζεται. Τῇ ἀληθείᾳ μῶρος ἦν ἂν ὁ ἀναίσθητος ἐκεῖνος, ὅστις, ἰχῶρα ἀντὶ αἵματος ἔχων ἐν ἑαυτῷ, παρεώρα περιφρονητικῷ τῷ ὄμματι τὴν ἐξύμνησιν αὐτοῦ, ἐνῷ οὗτος τὴν πρώτην ἔμπνευσιν δίδωσι καὶ παρ' αὐτοῦ συνήθως λαμβάνομεν τὰς πρώτας ἀναπαραστατικὰς τοῦ καλοῦ καὶ τῆς φυσικότητος εἰκόνας· μῶρος ἦν ἂν ὁ μηδαμῶς ἀναπολῶν καὶ αὐτοὺς τοὺς τῶν συγχρόνων ποιητῶν ἡμῶν στίχους

Ὦ Βόσπορε, πηγὴ ζωῆς τῶν εἰς ἀκτάς σου ζώντων,
ὀλβίων ἐνδιαίτημα . . . . . .

τοὺς κατ' ἀπομίμησιν, ἀντιγραφὴν ἢ καὶ ἔμπνευσιν τοῦ παρ' Ἡσυχίῳ χρησμοῦ ποιηθέντας· μῶρος ἦν ἂν καὶ μωρότατος ὁ καίτοι ἀναπολῶν αὐτοὺς ἐν ἐλαχίστῃ ὅμως μοίρᾳ τιθέμενος ἢ οὐδόλως νοῶν τὴν σημασίαν αὐτῶν ἀλλὰ μασῶν καὶ ἀναμασῶν μηχανικῶς διὰ τῶν ὀδόντων ὡς ἄλλος κρονόληρος. Ἀλλ' οὔ· ἡ κατ' ἔτος ἐρχομένη πληθὺς πανηγυριζόντων ἔγνω καὶ διέγνω τὸ κινοῦν αὐτὴν ἵνα προσέλθῃ εἰς Θεραπεῖα, ἄτινα, ἔναντι τοῦ Πόντου κείμενα, φιλομειδιοῦντα ἐλαφρῶς ἐπιψαύονται ὑπὸ τῆς ἀείπνου αὔρας τῆς Βοσποριάδος ἀκτῆς, εὐθυμοτέραν τὴν πανήγυριν καθιστώσης καὶ θελκτικωτέρας ἐντυπώσεις καταλειπούσης τοῖς συντρέχουσιν εἰς αὐτὴν, ἥτις ἐκ μικρῶν καὶ ἐλασσόνων ἀρξαμένη καὶ βασιλέα κατέθελξε θυμηδίᾳ πολλῇ καὶ κρίσιν διεγνωσμένην ἤδη μετετρέψατο.

Ἀλλὰ πόρρω τἀνθρώπεια τοῦ εἶναι ἀεὶ τὰ αὐτὰ, ἀνθοῦντα καὶ ἀναθάλλοντα. Ἡ ἀνθρωπίνη πεῖρα πικρῶς ἐδίδαξεν ἅπαντας τοῦτο. Ἡ ἀκμὴ τῆς πανηγύρεως ταύτης διήρκεσε μέχρι τοῦ 1875, ὡς εἴπομεν, ἐξ ὅτου ἕνεκα τῆς ἐπισκηψάσης δεινῆς ἀχρηματίας κατεσβέσθησαν αἱ νεανιόφρονες εὐθυμίαι καὶ ἠλαττώθη λεληθότως τὸ πανηγυρικὸν καὶ ἡ λαμπρότης αὐτῆς. Ἡ πανήγυρις τελεῖται καὶ σήμερον καὶ θὰ τελῆται ἐπὶ μακραίωνα χρόνον, ἀλλ' ἡ ζωὴ ταύτης ἐξέλιπεν ὡς ἡ τῆς παλαιγενοῦς δρυὸς, ἥτις, ἀποβαλοῦσα ἅπαξ τὴν συγκεντρωτικὴν καὶ ἀναγεννητικὴν αὐτῆς δύναμιν, κινεῖται μὲν κατ' ἐπιπολὴν ὑπὸ τῶν πνοῶν τῶν ἀνέμων, ἀλλὰ νεκρικὴν καὶ ἄχαριν παρίστησιν ὄψιν καὶ αὐταῖς ταῖς χελιδόσιν ἀπρόσιτον. Φαίνεται ὅτι αἱ διαθέσεις τῶν πανηγυριζόντων οὐδόλως ἐξέλιπον, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον ἐσμικρύνθησαν, ἀλλὰ λοιδοροῦσι τὰ μέσα πρὸς πλήρη καὶ κατὰ τὰς ἐνούσας ταύτας διαθέσεις πανηγυρισμὸν τῆς ἑορτῆς, μέσα, ἅτινα ἔλαθον κατασβέσαντα τὰς νεανιοφρόνους εὐθυμίας καὶ τὰς διαθέσεις τῶν πανηγυριζόντων κατασιγάσαντα. Καὶ τούτου ἕνεκα ποιά τις ψυχρότης καὶ ἄνευ ζωῆς κίνησις διορᾶται ἐν αὐτῇ. Οὐχ ἧττον καὶ νῦν ἔτι τελεῖται μετὰ τῆς δυνατῆς καὶ προσιτῆς πομπῆς, καὶ δύναταί τις, ἀποβλέπων εἰς τὴν παρακμὴν, ὡς εἰς ἐρείπια παναρχαίων οἰκοδομῶν, ἵνα διίδῃ ἀκριβῶς ἐν αὐτῇ τὴν προϋπάρξασαν πλήρη ἀκμήν. Ταύτης ὁ μὴ τυχὼν ἐπισκέψεως ἐν τῷ παρελθόντι λυπυθήσεται μὲν ἀλλὰ ταχέως χαρήσεται ἅμα ἐν τῷ νῦν τὸ ἡμέτερον χωρίον τῇ τακτῇ τῆς πανηγύρεως ἡμέρᾳ ἐπισκεψάμενος, τοῦθ' ὅπερ εὐχόμεθα ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῷ ὁ ταμίας τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, ἥτις βραχεῖαν σκοπεῖ ἀπόλαυσιν τῶν μινυνθαδίων ἡδονῶν τοῦ ἀνθρώπου, καταμαθήσεται ὅτι οὐ μόνον αἱ βραχύταται ἡδοναὶ καθιστῶσι τὰ πολλὰ τὰς μεγαλειτέρας τοῦ κόσμου ἑορτὰς, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ φυσικαὶ καλλοναὶ, ἐπιδρῶσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν ἑκάστου, συντελοῦσιν εἰς ἐπίλαμπον ὄψιν καὶ εἰς ἐξαπινατὸν μετασχηματισμὸν καὶ αὐτῶν τῶν ἁπλουστάτων διαχύσεων εἰς κληδονιζομένας πανηγύρεις!

Ἔγραφον ἐν Θεραπείοις κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1884.

Γ. Π. ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ.

Η ΔΙΑΒΑΣΙΣ ΤΗΣ ΑΦΡΟΔΙΤΗΣ

ΔΙΑ ΤΟΥ ΔΙΣΚΟΥ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

ΤΗ 24/6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1882.

Ἡ διάβασις τῆς Ἀφροδίτης διὰ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου τῇ 24/6 Δεκεμβρίου 1882 ὑπῆρξε τὸ σπουδαιότερον τῶν ἀστρονομικῶν φαινομένων τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὡς πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρακτικῶν ἐργασιῶν τῆς οὐρανίας ἐρεύνης.

Αἱ ἐκθέσεις τῶν μελῶν τῶν διαφόρων σταλεισῶν ἐπιτροπῶν εἰς τοὺς προσφόρους πρὸς παρατήρησιν τοῦ φαινομένου τόπους παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν κυβερνήσεων, ἐπέμφθησαν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1883 εἰς τὴν ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν. Ἐκ τῶν ἐκθέσεων τούτων ἀποσπῶμεν τὰ ἀκόλουθα.

Αἱ ὑπὸ τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν ἐξαποσταλεῖσαι ἐπιστημονικαὶ ἐπιτροπαὶ μετέβησαν πρὸς παρατήρησιν τοῦ φαινομένου εἰς τὰ ἑξῆς μέρη:

Εἰς τὴν νῆσον Ἀΐτην, εἰς Μεξικὸν, Μαρτινίκαν, Φλωρίδα, Σάντα Κρουζ τῆς Παταγωνίας, Χιλὴν, Chubut, Rio-Negro, ἀκρωτήριον Χὸρν καὶ Bragado. Τὸ φαινόμενον τῆς διαβάσεως παρετηρήθη πρὸς τούτοις καὶ ἐν Oran ὑπὸ τοῦ Janssen.

Ἐπιτροπὴ τῆς νήσου Ἀΐτης. — Ἡ ἔκθεσις τοῦ d'Abbadie, διευθυντοῦ τῆς ἐπιτροπῆς τῆς νήσου Ἀΐτης, ὑπὸ μηνολογίαν 4/16 Δεκεμβρίου 1882, ἀναφέρει τὸ ἑξῆς:

« Πρό τινων ἡμερῶν, λέγει ὁ d'Abbadie, ὁ οὐρανὸς, ὢν πάν-
» τοτε εὔδιος τὴν πρωΐαν, ἐκτὸς νεφῶν τινων ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος, ἐκα-
» λύπτετο, ἢ σχεδὸν ἐκαλύπτετο, περὶ τὴν 2αν ὥραν τῆς ἑσπέρας·
» εὐτυχῶς τῇ 24/6, καὶ κατ' ἐξαίρεσιν, ἦτο εὔδιος καθ' ἅπασαν τὴν
» ἡμέραν . . . .

» Τὴν πρώτην ἐπαφὴν δὲν ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω.

» Παρετήρησα τὰς ἄλλας τρεῖς ἐπαφάς.»

Ὁ Collandreau, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιτροπῆς, δὲν κατώρθωσε νὰ παρατηρήσῃ τὴν πρώτην ἐπαφήν· παρετήρησεν ὅμως τὰς ἄλλας τρεῖς.

Ὁ Chapius, μέλος τῆς ἐπιτροπῆς τῆς Αἴτης, ἔλαβεν 194 φωτογραφίας διὰ πήγματος καὶ 22 δι' ὑγροῦ κολλοδίου.

Ὁ A. de la Baume-Pluvinel παρετήρησεν ἐπίσης τὰς τρεῖς τελευταίας ἐπαφὰς, πλὴν τῆς πρώτης. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαβάσεως 126 φωτογραφικαὶ πλάκες ἦσαν ἐκτεθειμέναι ἀπέναντι τοῦ φαινομένου. Αἱ 93 τῶν πλακῶν τούτων ἦσαν παρεσκευασμέναι κατὰ τὴν μέθοδον τὴν γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα *émulsion au bromure d'argent* (γαλάκτωμα βρωμιούχου ἀργύρου).

Ἐπιτροπὴ τοῦ Μεξικοῦ. — Ὁ Bouquet de la Grye ἦτο ὁ διευθυντὴς τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης. Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ φαινομένου τῆς διαβάσεως ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ὑπὸ λίαν εὔδιον οὐρανόν. Καὶ αἱ τέσσαρες ἐπαφαὶ παρετηρήθησαν. Ὁ Bouquet de la Grye, παρὰ τὴν σύντονον προσοχὴν αὐτοῦ, δὲν κατώρθωσε νὰ παρατηρήσῃ τὴν Ἀφροδίτην πρὸ τῆς εἰσόδου ἐντὸς τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐπαφῇ, ἡ Ἀφροδίτη, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέρους, ἦτο περιβεβλημένη ἔκ τινος στεφάνης, ὁμοιαζούσης σύρματι ἀργυρῷ. Οὕτως ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ πλανήτου ἐγένετο ὁρατὴ λίαν διακεκριμένως.

Ὁ Heraud εἶδε τὴν πρώτην ἐπαφὴν δευτερόλεπτά τινα βραδύτερον. Ἡ ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου προσπίπτουσα τοξοειδὴς ἐντομὴ τοῦ πλανήτου ἐφαίνετο ἐναργῶς· αἱ δὲ τοῦ χείλους ἰριώδεις χρωματώσεις ὁλοσχερῶς ἐξηφανίσθησαν. Ὁ δίσκος, ἐκτὸς τοῦ ἡλίου, ἐφάνη περιβαλλόμενος ὑπό τινος ἀργυροειδοῦς ὠχροτάτου φωτεινοῦ κύκλου, ἡ δ' ἐπιφάνεια αὐτοῦ εἶχε χρωμάτωσιν ἧττον βαθεῖαν τῆς τοῦ οὐρανίου θόλου.

Ὁ Arago ἐπέτυχε τριάκοντά που φωτογραφιῶν κατὰ τὸ μεταξὺ τῶν δύο πρώτων ἐπαφῶν χρονικὸν διάστημα. Ἐλήφθησαν 340 φωτογραφίαι.

Ἐπιτροπὴ τῆς Μαρτινίκας. — Ὁ Tisserand δὲν κατώρθωσε νὰ παρατηρήσῃ τὴν πρώτην ἐπαφὴν ἕνεκα τῆς παρεμβάσεως τῶν νεφῶν. Ὅταν εἶδε τὸν πλανήτην ὅλον, τὸ μέρος αὐτοῦ, ἐκτὸς τοῦ ἡλίου, περιεβάλλετο ὑπὸ φωτεινοῦ κύκλου, ἱκανῶς λαμπροῦ. Ὁ ἥλιος ἦτο κεκρυμμένος κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς τρίτης καὶ τετάρτης ἐπαφῆς.

Ὁ Bigourdau κατώρθωσε νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν διασπάσεων τῶν νεφῶν ἑπτὰ μικρομετρικὰς καταμετρήσεις τῆς ἀποστάσεως τῆς μεταξὺ τῶν χειλέων τοῦ δίσκου τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ πλησιεστέρου χείλους τοῦ ἡλίου.

Ἐν Fort Tartenson ὁ Puiseux δὲν ἠδυνήθη νὰ παρατηρήσῃ τὴν πρώτην ἐπαφὴν, εἶδεν ὅμως τὸν περιβάλλοντα τὸν πλανήτην φωτεινὸν κύκλον.

Ὁ Tatao, ἐκ τῆς Ἰαπωνίας, παρετήρησε πρὸ τῆς δευτέρας ἐπαφῆς φωτεινὸν στέμμα περιβάλλον τὸ ἐκτὸς τοῦ ἡλίου μέρος τῆς Ἀφροδίτης.

Ἐπιτροπὴ τῆς Φλωρίδος. — Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τοῦ συνταγματάρχου Perrier, ὁ οὐρανὸς ἦτο εὔδιος καὶ ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις δροσερὰ καὶ ἄνευ ἀνέμου. Ἅπασαι αἱ ἐπαφαὶ παρετηρήθησαν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν δύο ἐσωτερικῶν ἐπαφῶν ὁ πλοίαρχος Defforges ἔλαβε 200 φωτογραφίας. Ὁ Perrier δὲν εἶδεν οὔτε μέλαιναν σταγόνα, οὔτε γέφυραν, οὔτε σύνδεσμον. Τὰ χείλη ἀμφοτέρων τῶν ἀστέρων, ἄνευ φαινομενικῆς παραμορφώσεως, ἦλθον εἰς ἐπαφὴν κατὰ τρόπον γεωμετρικόν. Οὐδεὶς φωτεινὸς θύσανος μεταξὺ τῶν χειλέων, οὐδεμία ἀμαύρωσις τοῦ φωτεινοῦ δικτύου.

Ἐπιτροπὴ τῆς Σάντα-Κρουζ τῆς Παταγωνίας. — Ὁ Fleuriais παρετήρησε καὶ τὰς τέσσαρας ἐπαφάς. 206 φωτογραφίαι ἐλήφθησαν. Σχεδὸν ἅπασαι εἶναι καθαραὶ καὶ λίαν λευκόφαιοι.

Ἐπιτροπὴ τῆς Χιλῆς. — Αἱ γενόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης παρατηρήσεις ἐπέτυχον πληρέστατα. Ὁ de Bernardières λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὅτι σπανίως ἐπέτυχεν ἄλλοτε ἀτμόσφαιραν τόσον διαυγῆ. Κατὰ τὴν δευτέραν ἐπαφὴν, τὸ ἐξωτερικὸν χεῖλος τῆς Ἀφροδίτης περιεβάλλετο ὑπό τινος φωτεινοῦ κύκλου, φωτεινοτέρου τοῦ περιβάλλοντος τὸ ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου προβολιζόμενον μέρος τοῦ πλανήτου.

Ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ἡλίου ἐσχηματίσθη μικρὰ μέλαινα ταινία τοσοῦτο σκοτεινὴ, ὅσον καὶ αὐτὸς ὁ πλανήτης. Ἐνεφανίσθη πρῶτον φωτεινὸν δίκτυον μὴ εὐσταθές. Ὁ σύνδεσμος ὑφίστατο, καίτοι τὸ φωτεινὸν δίκτυον εἶχεν ἱκανὸν πλάτος.

Ἐν Cerro-Negro παρὰ τῇ πόλει San-Bernardo ὁ Barnaud κατὰ τὴν πρώτην ἐπαφὴν εἶδεν εἶδος φωτεινοῦ κύκλου ἐκτὸς τοῦ ἡλίου. Ἱκανὸν χρόνον πρὸ τῆς δευτέρας ἐπαφῆς ἐφαίνετο τὸ ἐκτὸς τοῦ ἡλίου μέρος τοῦ πλανήτου. Περὶ τὸν ὅλον δίσκον διεκρίνετο φωτεινὸς κύκλος, προσπελάζων βαθμηδὸν πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ ἡλίου.

Ἐπιτροπὴ τῆς Chubut. — Ἐπιτυχία πλήρης καὶ ἀνέλπιστος ἐπετεύχθη παρὰ τοῦ Hatt. Ἦττον τῶν 5 λεπτῶν μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν ἐπαφὴν ἐφάνη ὁλόκληρος ὁ πλανητικὸς δίσκος. Μικρὸς ὑπόλευκος φωτεινὸς κύκλος περιέβαλλε τὸν δίσκον τοῦτον.

Ἐν Montevideo ὁ de Penfentenyo ἐποιήσατο λαμπρὰς παρατηρήσεις.

Ἐπιτροπὴ τοῦ Rio-Negro. — Ὁ διευθυντὴς τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης, ὁ Perrotin, δὲν ηὐνοήθη ὑπὸ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως. Ὅταν ἡ Ἀφροδίτη εὑρίσκετο ἤδη ἐν τῷ ἡμίσει τῆς εἰσόδου ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, τότε μόνον κατώρθωσεν ἵνα ποιήσηται καταμετρήσεις τινάς. Δύο ὥρας βραδύτερον, τοῦ οὐρανοῦ καταστάντος καθαρωτέρου, ἠδυνήθη νὰ ποιήσηται διαμετρικὰς καταμετρήσεις. Ἀκολούθως ὁ οὐρανὸς, πρὸ τῶν δύο τελευταίων ἐπαφῶν, ἐγένετο εὔδιος. Ὁ δὲ Guénaire ἐφωτογράφησε τὸ φαινόμενον, καθ' ἣν στιγμὴν παρετηρεῖτο ἡ τρίτη ἐπαφή.

Ἐπιτροπὴ τοῦ ἀκρωτηρίου Χόρν. — Ἡ διάβασις παρετηρήθη μετ' ἐπιτυχίας ὑπὸ τοῦ Courcelle-Seneuil ἐν τῷ ὅρμῳ τῆς Orange (νήσου τῆς Hasse ἐν τῇ γῇ τοῦ Πυρός). Ὁ φωτεινὸς κύκλος καὶ αἱ τέσσαρες ἐπαφαὶ ἐπίσης παρετηρήθησαν.

Ἐπιτροπὴ τοῦ Bregado. — Ὁ Perrin καίτοι δὲν ἐπέτυχεν εὐνοϊκῆς ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως, οὐχ ἧττον ὅμως, ἕνεκα ἐξαιρετικῶν τινων περιστάσεων, κατώρθωσε νὰ παρατηρήσῃ καλῶς τὴν δευτέραν καὶ τετάρτην ἐπαφήν.

Ἐπιτροπὴ τῆς Oran. — Τὸ αὐτὸ φαινόμενον παρετηρήθη ἐν Oran ὑπὸ τοῦ Janssen, ἐπιτυχόντος ἐξαιρέτου ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως. Αἱ ἐν Oran γενόμεναι παρατηρήσεις προὐτίθεντο κυρίως νὰ ἐρευνήσωσι τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς Ἀφροδίτης καὶ ν' ἀποδείξωσι τὴν ὕπαρξιν ἢ τὴν μὴ ὕπαρξιν ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ταύτῃ τοῦ ὕδατος, ὅπερ ἐπὶ τῆς γῆς εἶναι σπουδαῖος παράγων ἐν τοῖς φαινομένοις, τοῖς συνδεομένοις μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς ζωῆς. Ἐκτὸς τούτου ὁ Janssen ἐπεθύμει νὰ ἐπιτύχῃ φωτογραφιῶν παριστανουσῶν τὸν ἡλιακὸν δίσκον κατὰ πάσας τὰς δυνατὰς προβολὰς τῆς Ἀφροδίτης ἐπ' αὐτοῦ, ἐν σχήματι 30 ἑκατοστομέτρων, διότι κυρίως αὐτὰς εἶχε προσδιορίσει διὰ τὴν φυσικὴν μελέτην τοῦ φαινομένου. Ἄλλαι δὲ εἰκόνες, μικροτέρας διαμέτρου, ἐχρησίμευον αὐτῷ μᾶλλον δι' ἀκριβεῖς καταμετρήσεις. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς διαβάσεως ὁ οὐρανὸς, ἐκ τοῦ φρουρίου Chateau Neuf, ἦτο ἐντελῶς αἴθριος καὶ αἱ παρατηρήσεις ἐγένοντο μέχρις αὐτῆς τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Αἱ μεγάλαι ἡλιακαὶ φωτογραφίαι ἐδείκνυον τὸν πλανήτην ἔχοντα διάμετρον σχεδὸν 1 ἑκατοστοῦ τοῦ πρωτολέπτου. Προκειμένου δὲ περὶ τῶν ὑδατμῶν, αἱ φωτογραφίαι ἀναγκάζουσιν ἡμᾶς νὰ παραδεχθῶμεν τὴν πρόδηλον ὕπαρξιν τῶν ὀπτικῶν χαρακτήρων τῶν ὑδατμῶν ἐν τῷ φάσματι τῆς Ἀφροδίτης.

Ἐπὶ τῶν ἐν Saïda ἀρχομένων ὀροπεδίων ἐπὶ τοῦ ἐν Mécheria Tell, ἠδυνήθησαν νὰ μελετήσωσιν ἐπιτυχῶς τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Ἀφροδίτης. Ἡ τῆς ἀτμοσφαίρας διαφάνεια κατὰ τὰ μέρη ἐκεῖνα ἦτο τοιαύτη, ὥστε γυμνῷ ὀφθαλμῷ ἐφαίνοντο οἱ δορυφόροι τοῦ Διός. Δι' ὀπτικοῦ φακοῦ μεγεθύνοντος τὰ ἀντικείμενα 150άκις, προσαρμοσθέντος ἐπὶ τηλεσκοπίου 216 χιλιαμέτρων, ἐφαίνοντο οἱ σεληνιακοὶ κρατῆρες, οἱ φωτιζόμενοι μόνον ἐκ τοῦ τεφρώδους φωτός. Ἡ θέσις τοῦ μεγάλου κομήτου τοῦ 1882 ἐφάνη λαμπροτέρα καὶ ἡ ὄψις, ἣν ἐδείκνυε κατὰ Σεπτέμβριον καὶ Ὀκτώβριον, παρέσχε πολύτιμα διδόμενα ταῖς ἐπιστημονικαῖς παρατηρήσεσιν.

Ἡ λάμψις τῆς Ἀφροδίτης ἐκ τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων ὀροπεδίων ἦτο ἔκτακτος, ὁ ἀὴρ ξηρότατος καὶ οἱ πρὸς παρατήρησιν ὅροι εὐνοϊκώτατοι. Μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς ἐπηρείας τῆς γηΐνης ἀτμοσφαίρας, οἱ ὀπτικοὶ χαρακτῆρες τῶν ὑδατμῶν ἐν τῷ φάσματι τῆς Ἀφροδίτης ἦσαν ἀσθενέστατοι. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι τὸ ὕδωρ δὲν ὑφίσταται ἐπὶ τοῦ πλανήτου τούτου, ἀλλ' ἂν θελήσωμεν νὰ βασισθῶμεν μόνον ἐπὶ τῆς φασματοσκοπικῆς ἀναλύσεως δέον νὰ ὦμεν μᾶλλον ἐπιφυλακτικοὶ παρ' ὅσον ἤμεθα πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὴν ἔρευναν τοῦ δυσκόλου τούτου ζητήματος ὑπὸ ἀτμοσφαιρικὰς συνθήκας ἐπίσης εὐνοϊκὰς, ἀλλὰ δι' ἰσχυροτέρων ἀστρονομικῶν ὀργάνων.

Ἐπίσης ἐγένοντο καί τινες ἔρευναι περὶ τοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ. Ὁ Janssen ἔλαβε πολλὰς εἰκόνας τοῦ φαινομένου τούτου. Ἀπέδειξε δὲ ὅτι αἱ αἰτίαι αὐτοῦ ἐν πλείσταις περιστάσεσιν εἰσὶν ἄλλαι παρὰ τὰς γενικῶς παραδεδεγμένας.

(Μετάφρασις Ν. Κ. Μ.)

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ "ΔΟΡΚΑΔΟΣ,,.

Τῇ 20 παρῳχημένου Ἰουλίου ἢ τῇ 1 Αὐγούστου, κατὰ τὸ γρηγοριανὸν ἡμερολόγιον, ἡμέρᾳ παρασκευῇ, ἐτελεῖτο ἐν τῷ ἐν Θεραπείοις κήπῳ τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας λαμπρὰ φιλανθρωπικὴ ἑορτή, ἡ τῆς φιλοπτώχου ἑταιρίας «Δορκάδος», νέον εὐρὺ ἐγκαινίζουσα στάδιον τοῦ σκοποῦ, οὗ στοχάζεται, καὶ σημειοῦσα ἑαυτὴν ἀνεξιτήλοις γράμμασιν ἐν ταῖς πολυπτύχοις δέλτοις τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ ταύτῃ, διήμερον διαρκεσάσῃ καὶ ἱκανὴν παρασχούσῃ εὐκαιρίαν ἑκάστῳ πρὸς συμμετοχήν, ἅπασα ἡ ἀνωτέρα ἀγγλικὴ παροικία τοῦ Βοσπόρου καὶ τῶν Πριγκηπονήσων, ὁρμωμένη ἔκ τε τοῦ εὐγενοῦς τῆς φιλανθρωπίας αἰσθήματος καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς φυσικῆς πρὸς τὸ θεᾶσθαι καὶ τέρπεσθαι ῥοπῆς, ἐπεσκέψατο ἐν πάσῃ σπουδῇ τὰ Θεραπεῖα, βαίνουσα εὐθὺ πρὸς τὸ μέγαρον τῆς εἰρημένης πρεσβείας, ἵνα διέλθῃ ὥρας τινὰς πρὸ τῶν σκηνικῶν νευροσπάστων τοῦ Χόλδεν ἢ τῶν bibelots καὶ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν αἰθουσῶν ἢ τῆς ἐν τῷ θερμοκηπίῳ ἡδέως παιανιζούσης ὑπὸ τὰς δροσοβόλους τῶν ἀνέμων πνοὰς μουσικῆς. Τὸ ἔργον τῆς «Δορκάδος» ἀπὸ πενταμήνου πεπεράτωται ἤδη, εὐφήμως πομπευθὲν ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῆς πρωτευούσης ἡμῶν, καὶ μόνον ἀναμνήσεις διασώζονται ἔτι ἐνίων, ἀναμνήσεις, ἃς καὶ νῦν, ἴσως, διηγοῦνται αἱ συμμετασχοῦσαι τῆς ἑορτῆς εὐγενεῖς δέσποιναι καὶ δεσποινίδες πρὸς τὰς συνομίλους αὐτῶν. Πάντα παρῆλθον ἀνεπιστρεπτεί, ὡσεὶ σκιά, ἐν μέσῳ γενικῆς χαρᾶς τῆς παραστάσης ἀνθρωπίνης πληθύος, τὸ μὲν τὸ βραχὺ τῶν ἐπιγείων ἡδονῶν προβαλόντα, τὸ δὲ ἓν καὶ μόνον καταλιπόντα τελικὸν αὐτῶν ἴχνος εἰς μνήμην διαρκῆ, καὶ τοῦτο τὸ εὐγενῶς ἐκ τῶν σπλάγχνων ἑκάστου ἀπορρέον ἀείποτε αἴσθημα τῆς φιλανθρωπίας. Πάντα παρῆλθον καὶ ταχὺ συναπῆλθον ἕκαστοι παρὰ τοῖς οἰκείοις αὐτῶν, ἐν ἱλαρῷ σεληναίῳ φωτὶ καταπλεύσαντες ἐπὶ τῶν φλοισβιζόντων καὶ ἐπικυλινδουμένων κυμάτων τοῦ καλλίρρου Βοσπό-

ρου καὶ ἐπειπόντες βεβαίως ὡς ἐπίστεμμα τῆς ἑορτῆς ὅ,τι αὐθήμερον ἐν γαλλικῇ ἐφημερίδι ἐγράφη· «les plus courts plaisirs de ce monde souvent font les meilleures fêtes.»

Ἀλλ' ἔστωσαν ταῦτα ὡς προοίμιον τοῦ θέματος ἡμῶν, περὶ οὗ τὸν λόγον ἐνταῦθα ποιησόμεθα, καίτοι ἀπὸ πενταμήνου πεπερατωμένου καὶ τοῖς πᾶσι γνωστοῦ, εἰς μόνον τὸν οὐδένα λανθάνοντα σκοπὸν ἀποβλέποντες, ὃς πολὺ ἡμῖν δίδωσι φύραμα πρὸς σύμπηξιν θέματος ἀρίστου. Ἑορταὶ τοιαῦται, εὐγενὲς ὑπεκκαίουσαι αἴσθημα καὶ τὸν τῶν ἀνθρώπων ὑπὲρ αὐτοῦ ζῆλον διὰ τῆς ἐπὶ ταὐτὸ συνελεύσεως ὑπεράγαν ἐκριπίζουσαι, οὐδαμῶς δέον ἐν βραχεῖ καὶ πρὸς οὐδὲν ἐν τῇ μνήμῃ νὰ μένωσιν, ἀλλ' ἑκάστοτε ἐν πάσῃ περιπτώσει νὰ ὑπομιμνήσκωνται, ἵνα δεῖγμα κάλλιστον τοῖς ἄλλοις πρὸς μίμησιν διατελῶσιν. Ἐπὶ τοιαύταις ἑορταῖς ὡς ἐπίπαν ὀφείλομεν ἵνα οὐ μόνον εἰς περιγραφὰς περιοριζώμεθα, ἀλλὰ καὶ ὑπεισδύωμεν εἰς τὸν ὑπολανθάνοντα σκοπόν, αὐτὸν δὲ γεραίρωμεν διὰ μακρῶν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, ὡς γε τοῦ τε σκοποῦ καὶ τοῦ τόπου συνταυτιζομένων παλαιτέρᾳ ἱστορικῇ ἐποχῇ.

Καὶ ἤδη μὲν, ἱκανῶς τῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἐκτεθέντων, οὐδόλως ἀναμένουσιν οἱ τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς» ἀναγνῶσται ἀναμασήσεις κόρου μεστὰς περιγραφῶν, οὐδὲ ποιητικὰς ἐξάρσεις συμπαρομαρτούσας ταῖς τοιαύταις περιγραφαῖς, καθ' ἃς αὐτὸ τὸ εὐγενὲς τῆς καρδίας αἴσθημα τοῦ καλοῦ, ἀναπτὰν εἰς ὑπεραιθερίους ποιητικοὺς χώρους, αὐθορμήτως χαρίεντα καὶ καλλιγραφώτατα ὑπαγορεύει τὰ πάντα, καὶ μάλιστα ὁπότε προσβάλλει αὐτὸ ἀγροτικὴ φιλανθρωπικὴ ἑορτή, τελουμένη παρὰ τὰς ῥοχθούσας ἀκτὰς τοῦ ἡδύπνου Βοσπόρου. Οὐδόλως τανῦν προτιθέμεθα οὔτε περὶ τῆς διασκευῆς τῶν αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου τῆς ἀγγλικῆς πρεσβείας, οὔτε περὶ τῶν παραστάσεων τοῦ Χόλδεν, ἀλλ' οὔτε καὶ περὶ τῶν ἠλεκτρικῶν πυροτεχνημάτων νὰ εἴπωμεν, ὡς οὔτε τοῦ παρόντος χρόνου, κατόπιν ἑορτῆς, τὸ δὴ λεγόμενον, οὔτε καὶ τῆς βίβλου τῆσδε ὄντων. Μὴ δ' ἐκπλαγήτωσαν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἀνελίξει πασιδήλου θέματος. Ἓν μόνον συμπαρέσυρε τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τούτου, ἓν καὶ μόνον συνεκίνησεν ἡμᾶς μέχρι δακρύων. Τοῦτο διηγησόμεθα καὶ οὐχὶ περιγραφὴν τῆς ἑορτῆς. Ἐν τούτῳ ὅλη ἡ ἀξία ἔγκειται καὶ τοῦτο γνώσονται οἱ ἀναγνῶσται.

Ὑστερήσαντες πάντων ἡμεῖς καὶ ἔσχατοι εἰς τὸν κῆπον εἰσελθόντες, ἔστημεν ἐπὶ πολὺ ῥεμβάζοντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι συντυχίας τῆς ἑορτῆς ταύτης τῆς φιλοπτώχου ἑταιρίας «Δορκάδος» πρὸς παλαιτέραν ἐποχήν, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ γενομένης. Ἔργον, ὅπερ πρὸ ἐνενηκονταετίας καὶ ἐπέκεινα μέγας αὐθέντης ἐκεῖ ἐτέλει, τελεῖ νῦν ἡ φιλόπτωχος ἑταιρία «Δορκὰς» τῇ εἰσηγήσει γενναιόφρονος λόρδου. Ἐν τῷ μεγάρῳ ἐκείνῳ, ἐν ᾧ ἡ εὐγνωμοσύνη τοσούτων ὑπάρξεων αἰωνίως περιηχεῖ, ἡ φιλάνθρωπος αὕτη ἑταιρία νέα διεγείρει ἐν τοῖς ἐνδεέσιν αἰσθήματα, νέας συγκινήσεις χαρᾶς καὶ αἰγληέσσας ἐλπίδας. Τοῦτο τὸ συγκινῆσαν ἡμᾶς, τοῦτο τὸ ἀναπολῆσαν τῷ νῷ ἡμῶν οὐ πάνυ ἀφεστηκυίας ἐποχῆς ἱστορικὰς ἀναμνήσεις. Καὶ φέρει, τῇ ἀληθείᾳ, πολλὰ ἡ ἀνάμνησις αὕτη, περὶ ὧν διὰ βραχέων ἐροῦμεν.

Πρὸ ἐνενήκοντα καὶ πλέον ἐτῶν ἐν τῷ ἐπιγείῳ ἐκείνῳ παραδείσῳ διεβίου εὐτυχῶς, ὄλβου πολλοῦ ἐπιρρυέντος, ὁ υἱὸς τοῦ αὐθέντου Κωνσταντίνου Μουρούζη Ἀλέξανδρος, εὐγενὴς τῶν Θεραπείων γόνος, ὁ φιλομουσότατος οὗτος ἀνὴρ (ὡς καλεῖ αὐτὸν ὁ ἀοίδιμος πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Κωνστάντιος ὁ Α′ ἔν τινι ἀπὸ 12 ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1852 χρονολογουμένῃ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν πολύσοφον λεξικογράφον Σκαρλάτον τὸν Βυζάντιον), ὅστις, εἷς αὐτὸς, ἐτέλει ἐκ καρδίας καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ θεκθῆναι τοῖς ἀνθρώποις τὸ εὐαίσθητον ἔργον τῆς περιθάλψεως καὶ προστασίας τῶν πτωχῶν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος βαθέως συνῃσθάνετο, ὃ ὁ θεάνθρωπος ἡμῖν ἐνετείλατο εἰς μέγιστον βαθμὸν ἀνυψώσας «ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν»· καὶ ἐποίησεν οὕτως δι' ὅλης ζωῆς, οὐχὶ ὡς ἔνιοι τανῦν ποιεῖν φιλοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἀδόλως διαγορεύει τὸ τοῦ Κυρίου ῥητόν. Πιστῶς καὶ κατ' ἀληθὲς ἑρμηνεύσας τὴν μεγίστην τῶν ἐντολῶν, πιστῶς καὶ κατ' ἀληθὲς αὐτὴν ἐξετέλεσεν. Οὐδὲ διῆλθε τὸν νοῦν αὐτοῦ ἐπιδεικτιάσεως ἰδέα, οὐδ' ἡὔφρανέ ποτε τὴν καρδίαν αὐτοῦ στομφώδης ἀναγραφὴ ἢ διακοίνωσις τῶν ἀγαθοεργιῶν, ἃς ἐτέλει. Τοῦτο μαρτυροῦσιν αἱ παραδόσεις τῶν συμπολιτῶν ἡμῶν, τοῦτο προσεπιμαρτυροῦσι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπομείναντες εὐάριθμοι Θεραπειανοὶ γέροντες. Ὑπερεκατὸν ὑπάρξεις πενόμεναι τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς ἐντεῦθεν καθ' ἑκάστην πλουσίως ἐλάμβανον εὐγνωμονοῦσαι ἐκ βάθους ψυχῆς τῷ αὐτῶν ἀντιλήπτορι, οὗ ἡ συμπαθὴς καὶ εὐρεῖα καρδία πυρίπνουν ἐνέκλειε φιλανθρωπίας ἡφαίστειον. Τὸ μέγαρον Ἀλεξάνδρου Μουρούζη

κατὰ πᾶν ἦμαρ ἐπὶ ἔτη μακρὰ περιεκύκλουν συνωθούμενοι πάντωθεν οἱ πτωχοὶ τῶν Θεραπείων καὶ τῶν πέριξ οἰκούντων, οἱ μὲν ἄφθονον τὸ σιτηρέσιον προσδεχόμενοι, οἱ δὲ καινουργεῖς στολὰς καὶ ἐνδύματα λαμβάνοντες, οἱ δὲ καὶ ἱκανὸν χρῆμα δι' ἰδίας ἀνάγκας ἐν τοῖς θυλακίοις αὑτῶν ἐντιθέντες. Τὸ μέγαρον αὐτοῦ ἦν ξενὼν ἀχανὴς, παρασκευάζων ἀνελλιπῶς καὶ ἀπαύστως ταπιτήδεια τοῖς πένησιν, οἵτινες προσήρχοντο ἑκάστης τακτῶς καὶ κενὰς παροψίδας κρατοῦντες ὑπερεπλήρουν αὐτὰς καὶ ἀπήρχοντο πρὸς τὴν πενιχρὰν καὶ διάτρητον αὐτῶν καλιάν. Καὶ ἰδοὺ ἡ χαρὰ τῶν ἀθώων τέκνων τῶν πενομένων τούτων πλασμάτων διεχέετο ἐπὶ τοῦ προσώπου τὴν ὄψιν φαιδρύνουσα. Ἀλλ' οἵα ἡ μεταβολή! Τὸ μέγαρον ἐκεῖνο, τὸ χρησιμεῦσαν ἄλλοτε, ἐπὶ ἔτη μακρὰ, αὐτόχρημα φιλανθρωπίας ἐργαστήριον, πυρποληθὲν καὶ μετασχηματισθὲν εἰς ζυθοποιεῖον τὸ κατ' ἀρχὰς, κατεδαφισθὲν δὲ καὶ ἀνοικοδομηθὲν ὡς ἐργοστάσιον εἶτα διετέλει ἀνῆκον ἐπί τινα ἔτη τῇ ἀτμοπλοϊκῇ ἑταιρίᾳ τοῦ αὐστροουγγρικοῦ Λόϋδ, περὶ δὲ τὸ 1839 ἐδωρήθη ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς κυβερνήσεως τῇ Ἀγγλίᾳ, ὑφ' ἧς καὶ ἀνακαινισθὲν ἐκ βάθρων ἐν ῥυθμῷ ἰαπονικῷ χρησιμεύει μέχρι τοῦ νῦν ὡς πρεσβευτικὸν μέγαρον.

Καὶ νῦν μετὰ τοσαῦτα ἔτη ἡ ἑορτὴ τῆς φιλοπτώχου ἑταιρίας «Δορκάδος» παρίσταται νέα συγκυρία, νέον τεκμήριον τοῦ θείου τῆς φιλανθρωπίας αἰσθήματος, οὗ πρωτοστατεῖ ἡ εὐγενὴς λαίδη Δούφφεριν μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, σπεύδουσα ἐνταυτῷ μετ' ἀγαλλιάσεως ὅπως συντελέσῃ εἰς μικρὰν ἀνακούφισιν τῶν ἀστέγων καὶ γυμνητευόντων ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος. Συγκυρίαν τοιαύτην οὐδαμῶς ἠδυνάμεθα νὰ παρατρέξωμεν, οὐδ' ἐπέτρεπεν ἡμῖν τοῦτο ἡ εὐγνωμοσύνη τῶν ἐν τῷ μεγάρῳ ἐκείνῳ διατραφέντων καὶ εὐεργετηθέντων ἐπὶ τῆς παλαιτέρας ἐποχῆς, ἐφ' ᾧ καὶ εὐφροσύνως ἀνεμνήσθημεν τῶν βραχειῶν ἱστορικῶν σημειώσεων, ἃς κατελέξαμεν ἀνωτέρω.

Τοιαῦτα ὁρμαίνοντες κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν, περιηρχόμεθα τὰς αἰθούσας καὶ τὸν κῆπον. Ἡ ἑορτὴ ἦν ἤδη εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς· διὸ οὐδὲ πολλὰ ἐμέλλομεν νὰ θεασώμεθα. Ἀλλ' ὅμως ἱκανὰ τὰ θεάματα ἦσαν καὶ ἡ ἐν τῷ βάθει συνδένδρου δρομίσκου παιανίζουσα μουσικὴ ἡδέως διετίθει ἡμᾶς. Ποῦ μὲν δεσποινῶν καὶ δεσποινίδων ὅμιλοι, ἑστῶτες παρὰ τὴν κηπαίαν θύραν, ἔνθα κυλικεῖον καὶ κάνιστρα μετὰ ποικίλων ἀθυρματίων κατειλεγμένα διέκειντο, ἐωνοῦντο μικρὰ θυμοτερπῆ

ἀντικείμενα, ποῦ δὲ ἕτεροι ὅμιλοι διέκπλους πρὸς ἀλλήλους ἀνὰ τὸν κῆπον ἐποίουν, ἢ ἐγέλων ἐπὶ τῇ θέᾳ τῶν κινήσεων καὶ παραστάσεων τῶν νευροσπάστων τοῦ Χόλδεν. Ἄλλοι περιειργάζοντο ἐν περιφερεῖ πρὸς τὴν θάλασσαν αἰθούσῃ ἀρχαῖα χειρόγραφα, περσικά τε καὶ ἀραβικὰ καὶ τουρκικά. Ἔνιοι ἐπὶ τῶν ἀνακλίντρων τοῦ προαυλίου καθήμενοι ἀνέπνεον τὰ ἐκ παμμεγίστων γαστρῶν ἀναδιδόμενα εὐώδη μύρα, καὶ ἕτεροι εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ τὴν εὐρεῖαν αἴθουσαν τοῦ μεγάρου εἰσιόντες ἐπέβλεπον καθ' ἕκαστον τὰ ἐκθέματα πάντα, ἅπερ ἡ εὐγενὴς λαίδη Δούφφεριν πρὸς τὸν φιλανθρωπικὸν σκοπὸν συλλέξασα ἐξ ἐπιλέκτων οἰκογενειῶν, ἀπετέλεσεν ἔκθεσιν ὅτι καλὴν, συνειδυῖα τὸ καλὸν ἐκεῖνο ἔπος, ὅπερ αἱ Μοῦσαι καὶ αἱ Χάριτες, ἐλθοῦσαι, κατὰ τὸν Θέογνιν, εἰς τὸν δόμον τοῦ Κάδμου ἔψαλλον·

Ὅττι καλὸν, φίλον ἐστί· τὸ δ' οὐ καλὸν οὐ φίλον ἐστίν.

Ἀλλ' ἐνῷ τὰ εὐγενῆ τέκνα τῆς Ἀλβιῶνος καθήδοντο οὕτω ἐπὶ τῇ λαμπρᾷ τῆς ἑορτῆς τελετῇ, ἐνῷ οἱ φιλόστοργοι γονεῖς ἐφαιδρύνοντο καθορῶντες τὴν χαρὰν τῶν ἑαυτῶν τέκνων, ὧν ἡ μείζων ἐπὶ τῶν ἀθυρματίων εὐαρέσκεια συντελεστικώτερον ἐνήργει πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν μελῶν τῆς «Δορκάδος» καὶ ἐκφαντορικώτερον τοῖς πτωχοῖς ἐβοήθει, ἐνῷ οἱ κοσμήτορες καὶ αἱ κοσμήτριαι, πρωτοστατοῦντος τοῦ ἄγγλου πρεσβευτοῦ καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἐδεξιοῦντο ἀναπεπταμέναις ταῖς χερσὶ τοὺς προσερχομένους πρεσβευτὰς τῶν ξένων δυνάμεων καὶ τὴν ἀνωτέραν ἀγγλικὴν παροικίαν, ἕτερα πλάσματα τοῦ Δημιουργοῦ ἡμῶν, καταδεδικασμένα ὑπὸ τῆς σκληρᾶς εἱμαρμένης εἰς πενίαν καὶ ἔνδειαν, ἀνέμενον ἄρτον, προστασίαν καὶ ἔλεος. Τούτοις ἐπίκουρος ἐπηγγείλατο εἶναι ἡ φιλόπτωχος ἑταιρία «Δορκὰς», τούτων χάριν ἡ λαμπρὰ αὕτη ἑορτὴ ἐτελέσθη, ἐν ᾗ λεληθότως ἐχορήγουν οἱ παρόντες τοῖς μὲν ἀσθενέσιν ἀντίληψιν, τοῖς δὲ διψῶσιν ὕδωρ, τοῖς γυμνητεύουσιν ἔνδυμα καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀναψυχὴν τοῖς πενομένοις. Τὰ ἀναξιοπαθοῦντα ταῦτα πλάσματα οὐκέτι ἐν τῷ κόσμῳ θὰ πάσχωσιν, ἐφ' ὅσον εὑρίσκονται διεθνεῖς ἑταιρίαι τοιαῦται, ἀνθαμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας ἐν τῷ εὐγενεῖ τῆς φιλανθρωπίας ἔργῳ, οἷον τὸ τῆς ἀγγλικῆς φιλοπτώχου ἑταιρίας «Δορκάδος».

Γ. Π. Πουρναρας.

ΚΙ' Ο ΘΕΟΣ ΤΟ ΘΕΛΕΙ

ΗΤΟΙ

ΒΙΖΥΗΝΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ.

Προσφιλεῖς ἀναγνώστριαι καὶ ἀναγνῶσται τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς», σᾶς συνιστῶ τὸν φίλον μου Πάτροκλον, διδάκτορα τῆς ἰατρικῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου. Ἀνάγκη βεβαίως ὅπως σᾶς περιγράψω ὁποῖός τις οὗτος, καὶ ὅμως ἀποφεύγω νὰ πράξω τοῦτο, οὐχὶ διότι δὲν τὸ θέλω, ἀλλὰ διότι δὲν δύναμαι· εἶνε πολὺ δύσκολον ἔργον. Ἀντὶ παντὸς ἄλλου σᾶς λέγω νὰ φαντασθῆτε ἓν κρᾶμα ἀγγλικοῦ καὶ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος καὶ θέλετε κατανοήσει τὸν σπάνιον, τὸν μοναδικὸν χαρακτῆρα τοῦ φίλου μου· εἰς αὐτὸν πραγματικῶς δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ καταλληλότατα ἡ παρομοίωσις τοῦ ποιητοῦ:

ἔξωθεν ἐμπνέω ψῦχος
ὡς χιονισμένη Αἴτνα, ἥτις καίει ἐνδομύχως.

Τῇ ἀληθείᾳ, οἱ μὴ εὐτυχήσαντες νὰ γνωρίσωσιν αὐτὸν ἐκ τοῦ πλησίον δύνανται κάλλιστα, ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κρίνοντες τοῦτον, νὰ ἀποφανθῶσιν ὅτι εἶνε εἷς παρακαίρως γηράσας εἰς ἀγόνους καταναλωθεὶς μελέτας, εἷς ψυχρὸς, ἀκοινώνητος, ὑπερήφανος, ἂν θέλητε κάλλιον· διότι θὰ ἴδητε ὅτι αἱ λευκαὶ τρίχες, ὡς ἐλεύθεροι σκοπευταί, ἐπέδραμον καθ' ὅλον τὸν πώγωνα καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐγκατέστησαν εἰς μόνιμα δύο στρατόπεδα παρὰ τὰς κροταφικὰς χώρας· τὸ μέτωπον ὅλον διαυλακοῦται ὑπὸ ῥυτίδων βαθειῶν καὶ συνεσπασμένον φαίνεται πάντοτε εἰς τὸ μέσον· οἱ ὀφθαλμοὶ ἐμπνέουσιν εἶδός τι ἀπεριγράπτου δέους εἰς τοὺς προσβλέποντας αὐτοὺς καὶ τὸ στόμα μένει πάντοτε κεκλεισμένον· ἐπὶ πλέον δὲν ἐπιμένω, διότι καὶ τὰ ὀλίγα ταῦτα τῆς ἐξωτερικῆς παραστάσεως ἀρκοῦσιν ὅπως ἀπομακρύνωσι τοῦ φίλου μου πάντα αὐτῷ ἄγνωστον. Ἔλθωμεν ὅμως νῦν εἰς τοὺς εὐτυχήσαντας νὰ κτήσωνται αὐτὸν φίλον, εἰς τοὺς δεόντως καὶ κατὰ βάθος αὐτὸν ἐκτιμήσαντας· αὐτοὺς ἂν ἐρωτήσωμεν θὰ μᾶς εἴπωσιν ὅτι ὁ φίλος μου

Πάτροκλος οὐδέποτε θὰ γηράσῃ, δι' ὃ καὶ ἡ φύσις ἀπελπισθεῖσα ἀφῆκε νὰ ἀναφανῶσι τὰ τοῦ γήρατος προαγγέλματα, ἄνευ ἐννοεῖται μηδεμιᾶς σημασίας· θερμότατος εἰς τὰς μετὰ τῶν γνωστῶν αὐτῷ σχέσεις καὶ πολυλογώτατος ἐν ὁμίλῳ φίλων· τὴν ὑπερηφανίαν οὐδὲ ἐν σκιᾷ ἔτι ἀπαντᾷ τις παρ' αὐτῷ, τόσον εὐπροσήγορος καὶ προσηνής, κατερχόμενος ὅπως συγκαταλεγῇ προθύμως καὶ μετὰ τοῦ ἐν τῷ λίκνῳ βρέφους. Περὶ τοῦ ἐπιτυχοῦς καὶ καρποφόρου τῶν σπουδῶν αὐτοῦ τοῦτο μόνον ἀρκοῦμαι νὰ παρατηρήσω ὅτι ἀριστεύσας κατὰ τὰς διδακτορικὰς αὐτοῦ ἐξετάσεις, ἐφείλκυσε θερμότατα τὰ συγχαρητήρια τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ· κατόπιν δὲ, ὅτε ἐπεδόθη ὅλος εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς φιλανθρώπου αὐτοῦ ἐπιστήμης, ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν ἐπεδείξατο τοσαύτην πεῖραν καὶ ἀκρίβειαν διαγνώσεως καὶ τοιαύτης ἠξιώθη φήμης καὶ πελατείας, οἵαν καὶ ὅσην πολλοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς γηραιῶν ἀσκληπιαδῶν θὰ ἐζήλευον ἀναμφιβόλως ἔσωθεν.

Μετὰ τοῦ Πατρόκλου ἐσχετίσθην ἐν Ἀθήναις κατὰ τὰς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ σπουδάς μας καὶ διήλθομεν οὕτω πέντε ἔτη ἐξαίρετα ὡς φίλοι, ἢ κάλλιον ὡς ἀδελφοί. Μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν ἐπανήλθομεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, πλησίον τῶν οἰκογενειῶν μας, ὅθεν κατόπιν ἐκεῖνος μὲν, προσκληθεὶς παρά τινος συγγενοῦς του, μετέβη ὅπως ἀποκατασταθῇ εἰς Φιλιππούπολιν, ἐγὼ δὲ ἐξεσφενδονίσθην ὑπὸ τῆς τύχης εἰς Βιζύην.

Ἐκ τοῦ χωρισμοῦ τούτου κατ' οὐδὲν ἐπηρεάσθη ἡ φιλία μας· οὔτε ἠλαττώθη, οὔτε καθ' ὅλου μετεβλήθη· τοῦτο μόνον τὸ κακὸν, τὸ ἀφόρητον, προέκυψεν ὅτι ἐπαύσαμεν νὰ ἔχωμεν ἑκάτερος, ὁ εἷς περὶ τοῦ ἑτέρου, νέας εἰδήσεις.

Ἔγραψα ἐξεσφενδονίσθην ὑπὸ τῆς τύχης εἰς Βιζύην καὶ αἰτιολογοῦμαι διὰ τὴν ἔκφρασιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ κωμόπολις ἐν τῇ ἐπισήμῳ ἀναγραφῇ τῶν ἀποστάσεων σημειοῦται ἀπέχουσα τῆς βασιλευούσης τριάκοντα-δύο ὥρας· εἶνε πραγματικὸν ἐπίσης ὅτι ὁ διὰ τὴν Ἀδριανούπολιν καθ' ἑκάστην ἐκ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰς 7 καὶ 15 ἀναχωρῶν συρμὸς φθάνει εἰς Τσερκές-κιοϊ (12ον σταθμὸν 130 χιλ.) τῇ 1 καὶ 4, ὅθεν ὁ θέλων ἵνα μεταβῇ εἰς Βιζύην, φθάνει εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον μετὰ ἑξάωρον ἐφ' ἁμάξης ὁδοιπορίαν· ἐν τούτῳ ἕνεκα τοῦ περιωρισμένου, ἵνα μὴ εἴπω τῆς ἐλλείψεως ὅλως, ἐμπορικῶν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ σχέσεων, ἔχομεν ἑβδομαδιαίαν τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν·

κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἑπτὰ ἡμέρας κατόπιν ἀναγινώσκομεν τὰς ἐφημερίδας τῆς Πόλεως καὶ μετὰ παρέλευσιν δώδεκα ἡμερῶν λαμβάνομεν τὰς πρὸς τὰς ἐπιστολὰς ἡμῶν ἐκεῖθεν ἀπαντήσεις.

Ἡ Βιζύη καὶ Βίζα ἀρχαϊκῶς, νῦν δὲ Βιζὼ, εἶνε ἕδρα ἐπάρχου (καϊμακάμου) καὶ πρωτοδικείου καὶ ὑπάγεται εἰς τὴν διοίκησιν 40-Ἐκκλησιῶν· ἐν αὐτῇ δ' ἐπίσης ἔχει τὴν διαμονὴν καὶ ὁ μητροπολίτης Βιζύης. Ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων ἀφεστωσῶν ἀλλήλαις συνοικιῶν, ἤτοι τῆς Πλάτσας, τοῦ Κάστρου, τοῦ Γιαζῆ καὶ τοῦ Πέρα, καὶ περιλαμβάνει περὶ τὰς ἑξακοσίας περίπου οἰκογενείας, ὧν αἱ πλείους χριστιανικαί. Ὁ κυριώτερος πόρος τῶν κατοίκων εἶνε ἐν πρώτοις ἡ γεωργία καὶ κατόπιν ἡ κτηνοτροφία· ἐπαγγέλματα καὶ ἐμπόριον μόνον ἐφ' ὅσον ἡ ἀνάγκη ἀπαιτεῖ ὑπάρχουσι. Μεθ' ὅλην τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν πόρων διατηρεῖται ἐν τῇ κωμοπόλει μία δημοτικὴ, μία ἑλληνικὴ σχολὴ ὡς καὶ ἓν νηπιαγωγεῖον. Τὴν ἐπαρχίαν, ἧς πρωτεύουσα ἡ Βιζύη, ἀποτελοῦσι τριάκοντα περίπου χωρία, κεχωρισμένα εἰς τέσσαρας δήμους (ναχιγέ). Ἡ πλειονοψηφία τῶν κατοίκων ἐν γένει, κατὰ τὰ δύο τρίτα, εἶνε χριστιανικὴ, ἐξ ἧς μόνον ἡ τοῦ χωρίου Πινακῶν ὑπάρχει βουλγαρόφωνος. Τὸ καθεστὼς τοῦτο τῆς ἐπαρχίας ἤρξατό πως μεταβαλλόμενον, ἀφ' ὅτου ἐπετράπη ἡ ἐγκατάστασις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ προσφύγων ἐκ Βουλγαρίας.

Ἡ Βιζύη κεῖται ἐπὶ κατόπτου θέσεως· νωχελῶς οὕτως εἰπεῖν ἀνακεκλιμένη ἐπὶ τῆς πλευρᾶς ὀροσειρᾶς τινος ἀποβλέπει πρὸς ὁμαλὸν καὶ ἀπέραντον ὁρίζοντα· ἰδίως κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἔαρος οἱ βλαστήσαντες κατὰ τὴν πεδιάδα ὑπεράριθμοι μικροὶ ἀγροὶ δύνανται νὰ παρομοιασθῶσι πρὸς πρασίνην ἐκτενῆ θάλασσαν, ὅτε μάλιστα ἐλαφρὰ πνοὴ ἀνέμου ἐπιτερπεῖς διὰ τὴν ὄψιν ἐπὶ τῶν σπαρτῶν παράγει κυματισμούς· ἐκ τῆς θαλάσσης ταύτης προκύπτουσιν ὡς νησίδια οἱ διεσπαρμένοι τῇδε κἀκεῖσε ὑπερτριάκοντα τεχνητοὶ λοφίσκοι. Τὰ ὕδατα, διαυγῆ καὶ εὔποτα, ἄφθονα πανταχοῦ ἀναβλύζουσιν. Ὁ περιβάλλων ἀὴρ ἀνανεοῦται συχνάκις διὰ τῶν ἀδιαλείπτων ἐπικρατούντων ρευμάτων. Καὶ οὕτω τὸ κλίμα τῆς χώρας ὑπάρχει ὑγιεινότατον.

Ἡ Βιζύη ἔχει μακρὰν ἱστορίαν καὶ δύναται μάλιστα νὰ ἐγκαυχηθῇ ἐπ' αὐτῇ, καθ' ὅτι οὐχὶ πάμπαν αὔτη ἄσημος. Ὅπως γηράσασά τις κόρη, ἂν καὶ τὰ πολυπληθῆ ἀλληλοδιαδόχως ἀπελθόντα ἔτη ἀφῆρεσαν ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀνὰ ἓν θέλγητρον, διατηρεῖ ἐν τούτῳ προφανῆ

ἴχνη τῆς ἀκτινοβολούσης ἄλλοτε αὐτῆς ὡραιότητος, οὕτω καὶ ἡ Βιζύη· ὅπως δὲ φιλάρεσκός τις γραῖα φέρει ἔτι τινὰ τῶν νεανικῶν αὐτῆς κοσμημάτων, ἅτινα ἀντὶ νὰ παρέχωσιν ἐδανείζοντο ἴσως κομψότητα καὶ χάριν ἐκ τῆς εὐειδοῦς αὐτῆς μορφῆς καὶ τοῦ καλλιπλάστου σώματος, οὕτω καὶ ἡ Βιζύη διατηρεῖ ἔτι πολλὰ, τὰ μαρτυροῦντα ἐπαρκῶς τὸ πάλαι αὐτῆς μεγαλεῖον καὶ τὴν λαμπρότητα. Ἐκ τῆς πρώτης αὐτῆς νεότητος σώζονται ἔτι αἱ βάσεις τοῦ περικλείοντος αὐτὴν τείχους, ἐξ ὀγκωδῶν καὶ ἀσυγκολλήτων ἀποτελουμένου λίθων, καὶ ὑπεμφαίνοντος τέχνην μεταξὺ κειμένην τῆς παλαιτάτης ἐκείνης κυκλωπείου καὶ τῆς τῶν κλασικῶν χρόνων. Καθ' ἑκάστην καὶ πολλαχοῦ ἀνασκαπτόμενον τὸ ἔδαφος προάγει εἰς φῶς μεγάλους ὄγκους μαρμάρου καὶ κίονας, ἐν οἷς καὶ κορινθιακοῦ ῥυθμοῦ, μαρτυροῦντας τὴν ὕπαρξιν ἄλλοτε καλλικτίστων δημοσίων οἰκοδομημάτων. Οἱ ὑπερτριάκοντα ἰδίᾳ ἀνὰ τὴν πεδιάδα ἐγκατερσπαρμένοι τεχνητοὶ λοφίσκοι, οἱ τύμβοι ἢ tumuli τῶν ἀρχαίων καὶ νῦν τ ε π έ δ ε ς, οἱ σχηματισθέντες ἐκ τῆς ἐπισωρεύσεως χώματος ἐπὶ τῶν τάφων ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ἀρκούντως ἐνδεικνῦσι τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀρχαιοτάτης πρωτευούσης τοῦ τῶν Ἀστῶν βασιλείου. Τὰ πολυπληθῆ καθ' ἑκάστην ἀνευρισκόμενα νομίσματα, ἐν οἷς ὡς σύμβολον τῆς χώρας φέρεται νεάνις σταχυοφοροῦσα, εἶνε μαρτύρια πλούτου καὶ εὐημερίας τῶν ἐν Βιζύῃ τότε κατοικούντων. Ἐκ τῶν βυζαντιακῶν χρόνων περιλείπονται ἐν ἐρειπίοις δύο πύργοι, δυναμένοι καὶ οὕτω νὰ καταπείσωσι τὸν παρατηρητὴν ὁπόσον ὀχυρὸν καὶ ἐρυμνὸν ἦν τότε τὸ τῆς πόλεως φρούριον. Ἐκ τῶν ἀκαταβλήτων ἐκείνων ὑπὸ πάσης ἐπηρείας καὶ αἰωνοβίων ὑπαρχόντων δημοσίων ἱδρυμάτων τῶν Ρωμαίων καὶ τῶν Βυζαντίων ἔχομεν μεγαλοφωνότατα δείγματα, τοὺς ὑδραγωγοὺς τῆς πόλεως καὶ τὴν ὀλίγον πέραν αὐτῆς τριάψιδον γέφυραν, τὴν νῦν Δόμνα-κιοπρουσῆ. Ἀλλὰ περιφανὴς κόσμος καὶ ἐνθύμιον διαρκὲς ἀπὸ τῶν Βυζαντίνων ἐναπολειφθὲν τῇ Βιζύῃ εἶνε τὸ τῆς ἁγίας Σοφίας τζαμίον, οὗ τὴν κτίσιν μέχρι τοῦ δεκάτου αἰῶνος δύναταί τις ἵνα ἀναγάγῃ. Αἱ ὄπισθεν τῆς Βιζύης φαραγγώδεις, δύσβατοι καὶ βαθυλήϊοι ὀάσεις φαίνεται ἐγκαίρως ἤδη ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν τῶν τῇ τύρβῃ τοῦ κόσμου ἀποταξαμένων καὶ τὸν θεωρητικὸν προελομένων βίον· πολλαχοῦ ἐπὶ τοῦ βράχου βλέπει ὁ ἐπισκεπτόμενος τὰ μέρη καλογήρων κελλία καὶ μοναχικὰ ἐκκλησίδια, ἅτινα νῦν πολλαχοῦ παρέχουσι στέγην καὶ καταφύγιον εἰς ἄλογα πρόβατα.

Ἐν Βιζύῃ διὰ πολλοὺς λόγους καὶ τοὐλάχιστον ὁ γράφων κατ' οὐδὲν εὐαρεστεῖται ἐκ τῆς μετὰ φίλων κατ' οἶκον ὁμιλίας καὶ μελέτης· καὶ τῷ ὄντι, ὅταν ἡ φύσις, ὡς προσφιλεστάτη μάμμη, εὐαρέστῃται νὰ σοὶ διηγῆται ποικίλα καὶ πολλὰ ἐπιτερπῆ ἀκούσματα, ὅταν προθύμως βλέπῃς τὴν μεγάλην ἡμῶν ταύτην διδάσκαλον ἀνοίγουσαν πανταχοῦ ἐνώπιόν σου τὸ σοφώτατον καὶ διδακτικώτατον αὐτῆς βιβλίον, τότε βεβαίως, μὰ τὸ ναὶ, ἀνοησίαν διαπράττει κατ' ἐμὲ ἐκεῖνος ὁ προαιρούμενος ἀντὶ τῶν ἄνω ἀνούσιον φίλων συναναστροφὴν καὶ κενοῦ ἰδεῶν βιβλίου ἀνάγνωσιν. Καὶ λοιπὸν συμφώνως πρὸς τοῦτο πρωῒ καὶ ἑσπέρας βλέπουσί με ἐξερχόμενον τακτικῶς εἰς μακροὺς περιπάτους· ὁ τρόπος μου οὗτος φαίνεταί πως παράδοξος εἰς τοὺς ἀγαθοὺς ἐνταῦθα γεωργοὺς, μὴ ἐννοοῦντας πρὸς τίνα σκοπὸν δύναταί τις, μὴ ἔχων ἐργασίαν, νὰ ἐξέλθῃ καὶ περιπατῇ ἀνὰ τοὺς ἀγρούς· καὶ ἔχουσι δίκαιον· ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι φυλακῆς νυκτὸς, ἐν καύματι καὶ ἱδρῶτι μοχθοῦντες καὶ κοπιάζοντες ἀνυπομόνητοι περιμένουσι τὴν ὥραν ὅπως ἐλθόντες οἴκαδε ἐξαπλωθῶσιν ἐπὶ μαλακῆς στρωμνῆς, καὶ ποτήριον οἴνου μετ' ὀρέξεως πιόντες ἄρξωνται περὶ πολλῶν καὶ ποικίλων μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς διαλεγόμενοι. Ἡ πνευματικὴ τῷ ὄντι ἐργασία δὲν ἀδικεῖ τόσον τὸ σῶμα, ὅσον ἡ σωματικὴ καταβάλλει καὶ ἐκνευρίζει τὸ πνεῦμα. Ἡμέραν τινὰ ἐξελθὼν κατὰ τὸ σύνηθες πρὸς περίπατον εὑρέθην εἰς τὴν πεδιάδα ἀντιμέτωπος πρὸς γηραιόν τινα ἀγαθὸν ἄνδρα, οὓς ἐν γένει ἐνταῦθα ὑπὸ τὸ κοινὸν τοῦ παποῦ ὄνομα ἀποκαλοῦσι· μὲ προσέβλεψε περιέργως μετὰ τὴν τῆς καλῆς ἡμέρας ἐννοεῖται προσφώνησιν καὶ μὲ ἐζήτησε νὰ μάθῃ διατί καὶ πῶς καθ' ἑκάστην ἐκτελῶ τοιούτους μακροὺς περιπάτους· εὑρέθην ὁμολογῶ εἰς δύσκολον θέσιν· πῶς νὰ ἐξηγήσω εἰς τὸν γέροντα τί σημαίνει καὶ τί εἶνε εἷς περίπατος· ἐθεώρησα λοιπὸν καλὸν νὰ εὕρω εὐπαράδεκτόν τινα ὑπεκφυγὴν καὶ ἰδοὺ ὅ,τι αὐτῷ ἀπήντησα: «Ἄκουσε, παποῦ, νὰ σὲ πῶ γιατί καὶ πῶς βγαίνω καὶ γυρνῶ κάθε 'μέρα μέσα στὰ χωράφια· πρωῒ καὶ βράδυ πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς τὴν πηγὴ ποῦ εἶνε κάτω 'ς τὸν μερᾶν· τὴν ξεύρεις ποίαν· ἐκείνην ποῦ οἱ Τοῦρκοι λέγουν Δαθῆ-μπουνὰρ ἢ Δοὺτ-μπουνὰρ καὶ ἡμεῖς ἁγίασμα τοῦ ἁγ. Ἰωάννου, ὅπου ἐπήγαινον ἄλλοτε, καθὼς λέτε ἐδῶ, τὸ πρωτογόνατο καὶ ἄνοιγαν τὸν κλήδωνα· ξεύρεις δὲ γιατί πάγω; πηγαίνω γιὰ νὰ πιῶ νερὸ ἀπ' ἐκεῖ· μιὰ κατσιβέλα μὲ εἶπεν ὅτι ἂν κατορθώσω 100 ἡμέρας τακτικὰ, πρωῒ καὶ βράδυ,

νὰ πάγω καὶ νὰ πιῶ ἀπ' αὐτὴν τὴν πηγὴ, καὶ ξεύρεις πῶς ; ὅπως τὰ ζῶα, γονατιστὸς δηλ. καὶ μὲ τὸ στόμα· αἴ, λοιπὸν, μοὶ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ κατωρθώσω τότε νὰ ἐπιτύχω ὅ,τι ποθῶ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου· ζητῶ λοιπὸν νὰ δοκιμάσω ἂν ἀλήθεια μὲ εἶπεν ἡ κατσιβέλα· τρεῖς φοραῖς τώρα εἶνε ποῦ ἤρχισα καὶ δὲν ἔκαμα τίποτε· τὴν μιὰ φορὰ ἔφθασα ἕως τὰς 43, τὴν ἄλλην ἕως τὰς 37 καὶ τὴν τρίτην ἕως τὰς 65, ἀλλὰ διάφορα ἐμπόδια, ἐξαφνικὰ, δὲν μὲ ἀφῆκαν νὰ τὰ σωστάνω ἕως τὰ 100· τώρα νὰ δῶ εἶνε τετάρτη φορὰ ποῦ ἤρχισα, σήμερα εἶνε 28 ἡμέραι, ὥστε ἔχω ἀκόμη πολλὰς ἡμέρας νὰ ἔβγω καὶ νὰ γυρίζω.» Ὁ γέρων ἐφάνη ἐνδοιάζων πως ἀλλὰ οὐχὶ καὶ ὅλως ἀπιστῶν· διότι σημειωτέον καὶ τοῦτο ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἐνταῦθα εἶνε λίαν ἐπιρρεπεῖς πρὸς τὸ πιστεύειν εἰς τὰ ὑπερφυσικὰ καὶ ἐπὶ ἀσθενείας π. χ. ἀφ' οὗ ἐξαντλήσωσι πάντα τὰ διαβάσματα καὶ τὰ γητεύματα τότε μόνον καταφεύγουσιν εἰς τὸν ἰατρὸν, ὅστις ἐννοεῖται πολλάκις οὐδὲν πλέον ἔχει ἵνα πράξῃ καὶ ἕνεκεν τούτου θεωροῦσιν αὐτοὺς ἐν γένει ὡς μηδὲν κατορθοῦντας.

Ἐσπέραν τινὰ ῥεμβάζων καὶ συλλογιζόμενος ἐβάδιζον τὸν τοῦ περιπάτου μου δρόμον ὅτε ἡ πρὸς τὴν ἐμὴν διεύθυνσιν, διὰ τὴν πόλιν, ἐρχομένη ἅμαξα ἔστη καὶ πηδήσας ἐξ αὐτῆς κύριός τις ἔδραμε νὰ μὲ ἐναγκαλισθῇ προσφωνῶν μοι : «γειά σου Γιάγκω μου»· ἐννοεῖται εἰς ὁποίαν ἔκπληξιν καὶ κατόπιν εἰς ὁπόσην χαρὰν καὶ θυμηδίαν εὑρέθην καθότι ἀνεγνώρισα ὅτι εἶχον καὶ ἐνηγκαλιζόμην τὸν φίλον μου Πάτροκλον.

Ἔσπευσα ἀναμφιβόλως νὰ ἐρωτήσω αὐτὸν πόθεν καὶ πῶς ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη αὐτοῦ παρουσία· ἀλλ' ἐκεῖνος ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως μοὶ εἶπεν ὅτι κατόπιν ἀφ' οὗ μεταβῶμεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ἀναπαυθῶμεν θέλει μοὶ ἀφηγηθῇ τὰ πάντα· ἐπιλαβόμενος λοιπὸν ἐν χαρᾷ τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ συνεπομένης ἡμῖν τῆς ἁμάξης εἰσήλθομεν εἰς τὴν πόλιν καὶ κατ' εὐθεῖαν ἐλθόντες ἐξηπλώθημεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου.

Ἡ γραῖα ἑβδομηκοντοῦτις οἰκοδέσποινα, ἣν ὑποκοριζόμενος καὶ χαριεντιζόμενος καλῶ ἡ κόρη μου, παρέθηκεν ἡμῖν τὸ λιτὸν τῆς ἑσπέρας δεῖπνόν μου καὶ ἀφ' οὗ ἐφάγαμεν καὶ ἐπίομεν ἀρκετὰ ποτήρια ἐγχωρίου ξανθοῦ οἴνου ἱκανὰ, ὡς ἐπιτηδειότατοι νυκτοκλέπται, καὶ τὸ ἀσφαλέστατα κεκλεισμένον, ὡς τὸ τοῦ φίλου μου στόμα, νὰ διαρρήξωσι καὶ ἀνοίξωσιν, ἤρξατο οὗτος διηγούμενός μοι πόθεν καὶ πῶς

εὑρέθη ἐν Βιζύῃ, ξενιζόμενος παρ' ἐμοί· μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης μονοσυλλάβως μόνον ἀπήντα εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου.

«Ἐνθυμεῖσαι, φίλτατε Γιάγκω, ἤρξατο τῆς ἀφηγήσεως, τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, ἀφ' ἧς δύο συμπληροῦνται ἐντὸς ὀλίγου ἔτη, ὅταν ἐπρόκειτο δηλ. τὴν πρωΐαν ἀποχαιρετίζων, γονεῖς συγγενεῖς, φίλους, πατρίδα νὰ μεταβῶ εἰς Φιλιππούπολιν, ὅπου μικροθεΐός μού τις ἐγκατεστημένος τὰς εὐνουστέρας διὰ τὸ μέλλον μου παρέσχεν ἐλπίδας· διεσκεδάσαμεν ὡραῖα, σχεδὸν δὲν ἐκοιμήθημεν καὶ τὴν πρωΐαν ὅταν μέχρι τοῦ Μακροχωρίου συνοδεύσας με διὰ τοῦ σιδηροδρόμου κατῆλθες ὅπως μοὶ εἴπῃς τὸ τελευταῖον ἀποχαιρετιστήριον χαῖρε· πίστευσόν με ὅτι ὅταν ἡ ἁμαξοστοιχία ἐξεκίνησε καὶ ἀπὸ τῆς θυρίδος προκύπτων σὲ εἶδον περιλύπως ἱστάμενον, ὡς παιδίον κατόπιν εἰσῆλθον καὶ ἔκλαυσα· τότε μόνον ἐνόησα ὅτι ἀπηρχόμην μακρὰν τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἐπληροφορήθην ἐξ ἐπιστολῆς σου ὅτι καὶ σὺ εἰς τὴν δυσάρεστον ταύτην θέσιν εὑρεθείς, ἀπεχαιρέτισας τὸ προσφιλές σου Φανάριον, ὅπως μεταβῇς εἰς Βίζαν. Κατόπιν τί σοὶ συνέβη ἀγνοῶ, διότι στεροῦμαι ἐπιστολῶν σου· ὁπωσδήποτε χαίρω βλέπων σε ὑγιᾶ καὶ θερμῶς ὡς πάντοτε ἀγαπῶντά με· τὰ δὲ κατ' ἐμὲ ὁποΐά τινα καιρὸς ἤδη νὰ σοὶ ἐξηγήσω. Κατηράσθην, Γιάγκω μου, τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμὴν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀπεφάσισα νὰ σπουδάσω τὴν ἰατρικὴν, διότι πολλάκις εὑρίσκομαι εἰς τοιαύτην δύσκολον θέσιν, ὥστε, ἐν ᾧ βλέπω ὅτι εἶνε ἀνάγκη καὶ ἔχω τὴν διάθεσιν νὰ πράξω τὸ καλὸν, ἀδυνατῶ, βλέπω τὰς χεῖράς μου δεδεμένας. Εἰς τοιαύτην τινὰ εὑρέθην θέσιν ἑσπέραν τινὰ ὅταν προσκληθεὶς μετέβην πρὸς ἐπίσκεψιν γραίας τινὸς ἀσθενοῦς ἐν τῇ πλησίον τῆς Φιλιππουπόλεως ἑλληνικωτάτῃ κωμοπόλει τοῦ Στενημάχου. Ἄχ ! τὴν ἑσπέραν ἐκείνην πίστευσόν με, ἀδελφὲ, δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ· εἰσῆλθον εἰς μικρόν τινα οἰκίσκον, οὗ τινος τὰ πάντα ἐμαρτύρουν ὅτι οἱ κατοικοῦντες ἔζων τραβοῦντες κατὰ τὴν γαλλικὴν παροιμίαν τὸν διάβολον ἀπὸ τῆς οὐρᾶς· ἐν τούτοις τὸ παράστημα καὶ ἡ ὄψις τῶν ἐν αὐτῷ οἰκητόρων ἐμαρτύρει τρανῶς ὅτι οὐχὶ ἀνέκαθεν εἰς τοιοῦτον ἐσυνείθισαν δύσκολον βίον. Καὶ τῷ ὄντι ὡς κατόπιν ἐπληροφορήθην ἡ ὑφ' ἧς προσεκλήθην οἰκογένεια ἦν ἀρκούντως εὔπορος κτηματίου τινὸς, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ θερμότατα ἀγαπωμένου συζυγικοῦ ζεύγους καὶ τοῦ χαριεστάτου ζεύγους τῶν τέκνων· ἐπῆλθεν ὁ τελευταῖος ρωσσο-τουρκικὸς πόλεμος·

πᾶς ὁ πρὸς ἀνάδειξιν τῶν προσφιλῶν δύο τέκνων ὑπὸ τῶν γονέων διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς καλῆς διοικήσεως συλλεχθεὶς πλοῦτος ἁφηρπάγη ὑπὸ ληστρικῶν χειρῶν· ὁ πατὴρ ἐφονεύθη συναντηθεὶς ὑπὸ ὁμάδος ἀνταρτῶν ἔξω τοῦ χωρίου καὶ ὁ υἱὸς ἠκολούθησεν αὐτὸν προσβληθεὶς ὑπὸ τυφοειδοῦς πυρετοῦ· ἔμειναν λοιπὸν πτωχοὶ καὶ ἀνέστιοι ἡ μήτηρ μετὰ τῆς θυγατρός· ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἐναπομεινάντων ἀγρῶν, τοὺς ὁποίους ἐνοικίαζον, ἠδυνήθησαν νὰ κτίσωσι τὸν ἐν ᾧ κατῴκουν οἶκον καὶ νὰ ζῶσιν ἐν λιτότητι. Τὴν ἑσπέραν ἐκείνην, καθ' ἣν προσεκλήθην ὅπως παράσχω τὴν ἰατρικὴν συνδρομήν μου, ἡ μήτηρ ἔκειτο κατάκοιτος ἀσθενοῦσα ὑπὸ πυρετοῦ καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, παρὰ τὸ προσκεφάλαιον διαμένουσα, ἐμαρτύρει ἐκ τοῦ προσώπου της πόσον πιστῶς ἐπετέλει τὸ τῆς νοσοκόμου ἔργον καὶ πόσον ἐλυπεῖτο διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς μητρός της. Εὗρον τὴν ἀσθενῆ ἂν οὐχὶ εἰς ἀπελπιστικὴν, ἀλλ' εἰς κρίσιμον λίαν θέσιν· καὶ ὅταν εἶδον τὴν βαρέως ἀσθενοῦσαν κατάκοιτον διὰ τοῦ βλέμματος παρακαλοῦσάν με ὅπως χάριν τῆς θυγατρὸς ἰατρεύσω αὐτὴν, ὅταν ἤκουσα τὴν κόρην θρηνωδῶς λέγουσάν μοι: «Ἰατρὲ, σῶσε τὴν μητέρα μου, διότι κανένα ἄλλον δὲν ἔχω»· ἄχ! δὲν γνωρίζω τί ᾐσθάνθην· ἐνόμισα ὅτι τὸ αἷμα ὅλον συνεσωρεύθη εἰς τὴν καρδίαν μου μέχρι τοῦ νὰ διασπάσῃ αὐτήν· νὰ εἴπω τὴν ἀλήθειαν δὲν ἠδυνάμην διότι ἀντὶ ἑνὸς δύο θὰ εἶχον τότε ἀσθενεῖς· ἠναγκάσθην λοιπὸν νὰ καταφύγω εἰς τὸ ψεῦδος· ἄ! δὲν ἔχεις τίποτε, εἶπον πρὸς τὴν μητέρα, ἥτις εὐχαριστοῦσά με ὑπερμέτρως ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς· ἄ! μὴ φοβῆσαι, δὲν ἔχει τίποτε ἡ μητέρα σου, εἶπον πρὸς τὴν κόρην, ἥτις, λυθεῖσα ἀμέσως εἰς δάκρυα, ἐπεφώνει: Ἄχ! ἰατρέ μου, ὁ Θεὸς ἐσᾶς ν' ἀκούσῃ καὶ ἐμὲ νὰ λυπηθῇ. Ἔσπευσα νὰ παραγγείλω τὰ δέοντα καὶ νὰ ἐξέλθω ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον τῆς οἰκίας· ἐνθυμεῖσαι, φίλτατε, πόσον μὲ ἐθαύμαζες ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν ἀπάθειαν καὶ ἀναλγησίαν μου, ὡς ἔλεγες, εἰς τὰς ἀνατομικὰς καὶ χειρουργικὰς ἐργασίας· αἴ! φίλτατε, ἐκείνην τὴν ἑσπέραν ἂν μὲ ἔβλεπες δὲν θὰ ἐγνώριζες τὸν φίλον σου· μέχρις οὗ ἐπιστρέψω εἰς τὸ δωμάτιόν μου καὶ συνέλθω ὀλίγον, ἐκράτουν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ μανδύλιόν μου καὶ ἔκλαιον ὡς μικρὸν παιδίον· διατί; κἀγὼ δὲν ἠδυνάμην ν' ἀπαντήσω.

» Ἐπανῆλθον τὴν ἑπομένην καὶ ἄλλας ἀκόμη πολλὰς ἡμέρας· τὸ ἔκαμον ἐργασίαν· ἐπροσπάθησα ὅσον ἠδυνήθην καὶ ἐπὶ τέλους ἐπέ-

τυχον, τῆς φύσεως ἐννοεῖται ὑποβοηθούσης, νὰ ἐγείρω τὴν ἀσθενῆ ἐκ τῆς κλίνης. Ἀλλὰ φεῦ!... ἐν ᾧ ἰάτρευον τὴν ἀσθενῆ, ἐν ᾧ ἀπέδιδον ὑγιαίνουσαν τὴν μητέρα εἰς τὴν θυγατέρα της ἀνεπαισθήτως ἐγὼ, ὁ φίλος σου, περιέπιπτον εἰς δεινὴν ἀσθένειαν, καθ' ὅσον παῖδες ἰατρῶν δὲν δύνανται νὰ θεραπεύσωσι ταύτην· ἐζήτησα νὰ ποιήσω διάγνωσιν αὐτῆς· νὰ ἐρωτήσω περὶ τούτου τὴν καρδίαν μου καὶ ἔμαθον φεῦ! ὅτι ἠρωτεύθην τὴν κόρην, τὴν φιλτάτην μου Κλεοπάτραν..... Ἄχ! φίλτατέ μου μὴ μὲ περιπαίζῃς, μὴ ἐπιγελᾷς εἰς τὴν δυσφόρητον θέσιν μου· ναί· ἐνθυμοῦμαι ὅτε ἄλλοτε συμφρονῶν μετὰ σοῦ ἔλεγον ὅτι ὁ ἔρως εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς ἀργίας τοῦ πνεύματος, διὸ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς γυναικείας κατὰ πρῶτον καὶ κατὰ προτίμησιν κυριεύει καρδίας· δηλ. ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι: ἔρως πάθος ψυχῆς σχολαζούσης. Καὶ ὅμως... ἐν ᾧ ἄλλοτε ἀσημάντως ἀνεγίνωσκον, ἤδη ἀληθεστάτην ἀνευρίσκω τὴν τοῦ Θεοκριτείου ἐρωτολήπτου ἐκείνην ἐπιφώνησιν:

Νῦν ἔγνων τὸν Ἔρωτα· βαρὺς θεός· ἦ ῥα λεαίνας
μαζὸν ἐθήλαζε, δρυμῷ τε νιν ἔτραφε μάτηρ,
ὅς με κατασμύχων καὶ ἐς ὄστιον ἄχρις ἰάπτει.

» Δὲν θέλω νὰ σοὶ καυχηθῶ διὰ τὸ πολυπληθὲς τῆς πελατείας μου, ἐν τούτῳ σοὶ λέγω ὅτι ἔχω ἀρκούσας ἐργασίας, ὥστε νὰ μὴ μένῃ τὸ πνεῦμά μου ἄνευ ἀσχολίας· καὶ ὅμως τὸ πιστεύεις; ματαβαίνων παρ' ἀσθενεῖ πολλάκις εἶπον νὰ μοὶ ἐπαναλάβωσι τὰ αἴτια καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀσθενείας, διότι, εἰ καὶ λεπτομερῶς μοὶ διηγήθησαν ταύτην, δὲν τὴν ἤκουσα, ἀλλαχοῦ τὸν νοῦν καὶ τὴν προσοχὴν ἔχων ἀπησχολημένην· πολλάκις δὲ, εἴτε μόνος, εἴτε μετ' ἄλλων καθήμενος, παρελάλουν αἴφνης καὶ οἱ περὶ ἐμὲ ἐξεπλήττοντο, φοβούμενοι μήπως ἔπαθόν τι· τὸ αἴτιον εἶνε, διότι ἐφανταζόμην ὅτι ἔβλεπον ἐνώπιόν μου παρισταμένην γελόεσταν τὴν μορφὴν τῆς..... ἐννοεῖς ποίας; τῆς φιλτάτης μου. Ἐντεῦθεν πολλοὶ τῶν φίλων μου ἀνησυχοῦντες περὶ τῆς καταστάσεώς μου ταύτης ἐτόλμησαν νὰ μὲ ἐρωτήσωσιν: Ἰατρὲ, τί ἔχεις καὶ εἶσαι ἀνήσυχος; ὅταν ἀπήντων, τίποτε, ἐκεῖνοι πάλιν ἐπιμένοντες ἔλεγον: ὄχι, ἀπό τινων ἡμερῶν ἔγεινες ἀλλοιώτικος, κάτι ἔχεις καὶ μᾶς τὸ κρύπτεις· φαίνεσαι ὅλως διόλου ἀφῃρημένος· ἐγὼ καὶ πάλιν ἀπήντων: δὲν σᾶς ἐννοῶ.

» Ἐζήτησα τότε νὰ ἐξετάσω τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους μου τούτου, νὰ

θέσω κατά τινα τρόπον τὸν ἑαυτόν μου ὑπὸ ἀνάκρισιν καὶ ἀνεύρω πόθεν καὶ πῶς ἐγενόμην, ὅπως ἔλεγον οἱ φίλοι μου, ἀλλοιώτικος, κατέστην ἀφηρημένος. Προηγουμένως σοὶ εἶπον πῶς τὴν πρώτην φορὰν τῆς εἰς τὴν οἰκίαν μεταβάσεώς μου ἐξῆλθον κλαίων ὡς παιδίον· τὴν δευτέραν καὶ τὰς ἄλλας φοράς, ὅταν ἐπανῆλθον ἀντὶ πάσης ἐπὶ τῆς ἀσθενούσης ἐπισκέψεώς μου ἠρκούμην καὶ ἐπεζήτουν νὰ προσβλέψω εἰς τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμοὺς τῆς κόρης· ἐξ αὐτῶν διέκρινον πῶς διῆλθε καὶ πῶς εὑρίσκετο ἡ ἀσθενής· καὶ τῷ ὄντι δι' αὐτῶν ἐποίουν θαυμασίαν καὶ πρωτοφανῆ διάγνωσιν· Ὅταν δὲ τὰς ἰατρικὰς ἐπισκέψεις διεδέχθησαν, ὡς σοὶ εἶπον, αἱ φιλικαὶ καὶ ἡ μήτηρ ἠγέρθη ἤδη τῆς κλίνης καὶ πάλιν ἐθεώρουν ἀνάγκην νὰ μεταβῶ καὶ νὰ ἴδω τὴν κόρην καὶ νὰ προσβλέψω εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, διότι οὕτως ἠσθανόμην ἀνακούφισιν μεγάλην, οἱονεὶ βάρος τι πιέζον τὸ στῆθός μου ἤρετο· ὑπελάμβανον ὅτι ἡ καρδία μου ἦν γαῖα κατάξηρος καὶ αὐχμηρὰ καὶ ὅτι, ὅταν τὸ βλέμμα μου συνήντα τὸ τῆς κόρης, συνεκρούοντο δύο σύννεφα καὶ προέκυπτε μία εὐεργετικωτάτη διὰ τὴν καρδίαν μου βροχὴ, καταδροσίζουσα αὐτήν. Ἡ κατάστασίς μου δὲ αὕτη ἔτι μᾶλλον ἐδεινώθη ὅταν ἔβλεπον καὶ διέκρινον ὅτι καὶ ἡ κόρη τὰ αὐτὰ ἔπασχε καὶ ἐδοκίμαζε βάσανα· εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὅπως ἐγὼ, οὕτω καὶ ἐκείνη, οὐδὲν εἶπεν, οὐδεὶς λόγος ἐξέφυγε περὶ τούτου ἀκράτητος τῶν χειλέων της· καὶ ὅμως, ἐκεῖνο τὸ βλέμμα, τὸ ἔκτακτον ἐρύθημα τῶν παρειῶν, ἡ μετὰ δυσκολίας ἐπερχομένη ἀναπνοὴ δὲν ἐμαρτύρουν, δὲν μοὶ ἐλάλουν περὶ τῆς θέσεώς της ἀρκούντως; Ἄχ! πόσον σᾶς εὐγνωμονῶ, ἰατρέ μου, ποῦ ἐσώσατε τὴν μητέρα μου, ἔλεγε, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην μου ταύτην θαρρῶ ὅτι σᾶς ἐκπληρῶ, ὅταν συχνότερον, ὅσον τὸ δυνατὸν σᾶς βλέπω καὶ συχνότερον τοιουτοτρόπως σᾶς ἐπαναλαμβάνω τὴν φράσιν μου ταύτην. Τοῦτο, ἆρά γε, μεταφραζόμενον εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς καρδίας τί ἐσήμαινε, τί ἐφανέρου, ἐννοεῖς βεβαίως.

Τώρα θὰ ἀπήτεις φυσικώτατα νὰ σοὶ περιγράψω ὁποία τις κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὴν καρδίαν ἡ κόρη αὕτη. Ἀποφεύγω καὶ δὲν θέλω ἐπίτηδες νὰ πράξω τοῦτο· ἔχω ὑπ' ὄψει τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο:

ἦ γὰρ ἔρωτι
πολλάκις ὦ Πολύφαμε τὰ μὴ καλὰ καλὰ πέφανται.

ὡς ἐπίσης καὶ τὸ ἄλλο:

τυφλὸς δ' οὐκ αὐτὸς ὁ Πλοῦτος,
ἀλλὰ καὶ ὠφρόντιστος Ἔρως.

φοβοῦμαι λοιπὸν μήπως διὰ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἔρωτος βλέπων καὶ κρίνων σοὶ παραστήσω καὶ περιγράψω εἰκόνα ὑπερβαίνουσαν ἢ καὶ ὅλως τοῦ πρωτοτύπου ἀλλοίαν, νὰ μὴ πάθω δηλ. τὸ τοῦ Θεοκριτείου Βάττου, ζητήσαντος νὰ ἐπαινέσῃ τὴν φίλην του Βομβύκην· ἀρκοῦμαι μόνον νὰ σοὶ εἴπω ὅτι ἡ Κλεοπάτρα εἶνε καλὴ τὴν μορφὴν καὶ ἀγαθὴ τὴν καρδίαν· φύσει δὲ κεκτημένη εὐφυὲς πνεῦμα, ἀρκούντως ἐκαλλιέργησε τοῦτο διά τε τῶν ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ σπουδῶν της καὶ τῶν κατόπιν μέχρι τοῦδε μελετῶν της.

» Καὶ ἤδη κατόπιν τούτων πάντων θέλεις νὰ σοὶ εἴπω τί ἔσωθεν σκέπτομαι καὶ ἂν τι ἀπεφάσισα. Ὡς πρὸς τὴν ἀπόφασιν καθαρῶς σοὶ λέγω ὅτι δὲν ἐσχημάτισα ἀκόμη τοιαύτην, διότι καὶ ἀκόμη σκέπτομαι, καὶ θὰ σκέπτωμαι, κἀγὼ δὲν γνωρίζω μέχρι τίνος· ἀκριβῶς δὲ ἡ παράτασις αὕτη τῆς σκέψεως εἶνε ποῦ μὲ βασανίζει καὶ μὲ τυραννεῖ. Ἰδοὺ νὰ σοὶ ἀνοίξω τὸ στῆθός μου νὰ σοὶ ἐκμυστηρευθῶ τοὺς ἐσωτερικούς μου διαλογισμοὺς, τοὺς ὁποίους μέχρι τοῦδε εἰς κανένα, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον, εἶπον.

» Ἡ καρδία μου ἐννοεῖς τί μὲ συμβουλεύει; ἡ ζωὴ αὕτη δὲν εἶνε μακρά· ἔχεις ἀνάγκην μιᾶς συντρόφου· ἡ κόρη ποῦ ἀνεφάνη ἔμπροσθέν σου εἶνε κατάλληλος διὰ σέ· λάβε την καὶ μὴ ἀνάβαλλε καὶ σκέπτου. Εἰς αὐτὰ ὅμως ἐπέρχεται ὅλως ἐναντίος ὁ νοῦς, ταῦτα συμβουλεύων μοι· γνωρίζεις ὅτι ἔχεις ὑποχρεώσεις μεγάλας πρὸς τὴν οἰκογένειάν σου, τὰς ὁποίας πρὶν ἢ ἐξοφλήσῃς δὲν ἔχεις δικαίωμα νὰ σκεφθῇς ἀπολύτως περὶ σεαυτοῦ· ἔπειτα καὶ τούτου παραβλεφθέντος γνωρίζεις ἐπίσης ὅτι ὁ λαμβάνων ὡς σύντροφον κόρην τινὰ ὀφείλει νὰ καταστήσῃ αὐτὴν εὐτυχῆ, ἐν ᾧ σὺ ἐπὶ τοῦ παρόντος πολὺ μακρὰν εἶσαι τοῦ νὰ πράξῃς τοῦτο· εἶσαι εἷς ἀρχάριος ἐπιστήμων· αἱ πανεπιστημιακαὶ σπουδαὶ μόναι δὲν καταρτίζουσι τοῦτον· ὀφείλεις καὶ κατόπιν τούτων νυχθημερὸν νὰ σπουδάζῃς καὶ μελετᾷς· καὶ ἐν οἰκονομίᾳ ζῶν νὰ περισυλλέξῃς χρηματικόν τι ποσὸν ὅπως οὕτω δυνηθῇς ἐπὶ ἓν καὶ δύο ἔτη νὰ περιέλθῃς τὰς ἐν Εὐρώπῃ διασημοτέρας ἰατρικὰς σχολὰς καὶ συμπληρώνων τὰς κεκτημένας γνώσεις σου πολλῷ πλείονας νέας προσπορισθῇς καὶ μάθῃς· ὁ γάμος λοιπὸν διὰ σὲ, ἂν μὴ ἀδύνατος, πολὺ μακρὰν ἀκόμη κεῖται. Καὶ λοιπὸν τὰς δύο ταύτας ἐναντίας ὅλως γνώμας ζητῶ νὰ συμβιβάσω καὶ συνενώσω· ὅσον ἐπιμένω,

τόσον ἑκάτερα τὰ μέρη ἰσχυρότερον κατεξανίστανται· ἡ μετέωρος καὶ ἐκκρεμὴς αὕτη ἐσωτερική μου κατάστασις εἶνε τὸ μέγα μου βάσανον, ἡ ἀφόρητος τυραννία· ὅσον σκέπτομαι, τόσον ἀπορῶ καὶ ἐν ἀμηχανίᾳ εὑρίσκομαι. Τὸ ἑσπέρας, εἴτε ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἴτε καὶ κατόπιν, ὅταν εὑρίσκωμαι μόνος ἐμπίπτω εἰς τὸν ἀδιεξίτητον λαβύρινθον τούτων τῶν σκέψεων· ὅπως διασκορπίσω αὐτὰς λοιπὸν ἁρπάζω τὴν ῥάβδον μου, φορῶ τὸ καπέλλον μου καὶ ἐξέρχομαι· ποῦ πηγαίνω, καὶ ἐγὼ δὲν γνωρίζω· περιπατῶ ἀσκόπως ἀρκετὸν καὶ ὅταν κουρασθῶ ἐπιστρέφω καὶ πίπτω νὰ κοιμηθῶ εἰς τὴν κλίνην μου. Προχθὲς λοιπόν, ζαλισθεὶς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον συλλογιζόμενος, ἐξῆλθον τῆς οἰκίας καὶ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν· ὁ ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων ὑπάλληλος μ' ἐρωτᾷ διὰ ποῦ· μετά τινα σκέψιν ἀπαντῶ διὰ Κωνσταντινούπολιν· λαμβάνω τὸ εἰσιτήριον, εἰσέρχομαι, κάθημαι εἰς τὴν ἅμαξαν καὶ ὅταν ἐξεκίνησεν ὁ συρμὸς καὶ εἶδον ἑκατέρωθεν φεύγοντα δρομαῖα τὰς οἰκίας καὶ τὰ δένδρα, τότε ἐνθυμήθην ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχον νὰ ἐπισκεφθῶ δύο βαρέως ἀσθενοῦντας· ἀλλὰ δὲν πειράζει ἐπεῖπον κατ' ἐμαυτόν· καὶ ἐγὼ ἐπίσης βαρέως ἀσθενῶ· καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ ζητήσω καὶ εὕρω ἰατρὸν καὶ ἰατρικά. Ἔφθασα εἰς Ἀδριανούπολιν τὸ ἑσπέρας· μετέβην εἰς ξενοδοχεῖον καὶ ἀφ' οὗ παρήγγειλα τὴν ἐπαύριον ἐγκαίρως νὰ μὲ ἐξυπνίσωσι διὰ τὸν σιδηρόδρομον ἐζήτησα νὰ μοὶ δείξωσι δωμάτιον καὶ νὰ μοὶ φέρωσί τι νὰ φάγω· μὲ ὡδήγησαν εἰς τὸ δωμάτιόν καὶ μοὶ ἔφεραν φαγητὸν, ὁποῖόν τι, δὲν γνωρίζω, διότι καὶ δὲν ἐνθυμοῦμαι ἂν ἔφαγον. Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας ἀνεχώρουν τῆς Ἀδριανουπόλεως· φθάσας εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Τσερκές-κιοϊ ἐξῆλθον πρὸς φυσικὴν ἀνάγκην· ἀλλ' ἀναλογιζόμενος τὴν Φιλιππούπολιν καὶ τὸ Στενήμαχον, ἅτινα ἀφῆκα ὀπίσω, περιεπλέχθην καὶ πάλιν εἰς τὸ δίκτυον τῶν ἀπεράντων μου σκέψεων· δὲν ἤκουον, δὲν ἔβλεπον· ὅταν ἐπέστρεψα εἶδον τὸν συρμὸν ἐν συριγμῷ ἐξαφανιζόμενον ἔμπροσθέν μου. Συνῆλθον εἰς ἐμαυτὸν καὶ πέριξ μου προσβλέψας εἶδον ἁμαξηλάτην ἑτοιμαζόμενον νὰ ἀναχωρήσῃ· ἦτο κενὴ ἡ ἅμαξα· τὸν ἠρώτησα διὰ ποῦ; διὰ τὴν Βίζαν· ἐμβῆκα, ἐκάθησα καὶ ἐμπρὸς τὸν εἶπον· ὅταν ἐξεκίνησα τότε ἐνθυμήθην ὅτι καλῶς ἔπραξα, διότι σὺ, φίλτατε, ἐπανῆλθες εἰς τὸν νοῦν μου. Ναὶ, κάλλιστα ἐγένετο, ἐμονολόγουν· νὰ ἴδω τὸν φίλον μου, νὰ τῷ ἀνοίξω τὴν καρδίαν μου καὶ ἴσως εὕρω τρόπον καὶ ἀπαλλαχθῶ τῆς στενοχώρου θέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκομαι. Ἄχ! φίλτατε, νὰ ἤξευρες τὸ τί πάσχω καὶ ὑποφέρω» . . . . . .

Ὁ φίλος τοιουτοτρόπως περιλύπως ἐπέρανε τὴν ἀφήγησιν τῆς καταστάσεώς του· διέκρινα ὅτι ἦν σφόδρα συγκεκινημένος καὶ ὅτι τὰ δάκρυα ἦν ἕτοιμα ὅπως ἐκρεύσωσιν· ἐθεώρησα καλὸν ὅπως μὴ ἐπιτείνω τὴν δεινήν του ταύτην θέσιν· ἐξήγαγον τὸ ὡρολόγιόν μου καὶ ὑπεκφεύγων τὸ κύριον θέμα, «ἡ ὥρα, εἶπον, φίλτατε, πέρασε· καιρὸς νὰ κοιμηθῶμεν· ἄλλως τε ἔχεις καὶ ἀνάγκην ἀναπαύσεως· αὔριον πάλιν τὰ ξαναλέγομεν»· καὶ οὕτως ἐκαληνύκτησα τὸν φίλον μου ἀφεὶς αὐτὸν μόνον.

Τὴν ἐπαύριον καὶ τὰς μεθεπομένας ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔλειψα νὰ ὁμιλήσω καὶ ἐξενέγκω γνώμην περὶ τῆς ἐν ᾗ εὑρίσκετο καταστάσεως ὁ φίλος μου, ἀφ' οὗ δὴ αὐτὸς οὗτος προεκάλει με πρὸς τοῦτο. Κατ' ἀρχὰς ἐζήτησα νὰ τῷ παραστήσω καὶ τὸν παρακινήσω ὅτι πολὺ κάλλιστα θὰ ἔπραττεν ἂν ἐνυμφεύετο τὴν κόρην, ἧς τοσοῦτον ἠράσθη· ἰδὼν ὅμως ὅτι ματαίως προσκρούω καὶ ἀνωφελῶς μάχομαι πρὸς τὴν ἀκαταμάχητον καὶ μακρὰν σειρὰν τῶν σκέψεών του, τότε ἤλλαξα σύστημα. Ἐσκέφθην μήπως κατορθώσω καὶ διὰ τῆς λήθης ἐξαρπάσω ἀπὸ τῆς καρδίας του τὸ κατατρύχον αὐτὸν ἐπὶ τοσοῦτον τοῦτο αἴσθημα πρὸς τὴν κόρην· ἀπέφευγον λοιπὸν ὅπως γίνηται λόγος, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, δυνάμενος νὰ ἐγγίσῃ τὴν ἄλλως εὐαίσθητον ταύτην χορδήν· ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅπως, ὡς ξεναγωγός του, ἐπιδείξω αὐτῷ τὰ ἀξιοθέατα τῆς ἐπαρχίας Βιζύης, ὡδήγουν αὐτὸν εἰς μακρὰς ἐν τοῖς πέριξ ἐκδρομὰς, εἰς πότους καὶ εἰς δεῖπνα μετὰ φίλων. Ὁ φίλος μου ἐννοεῖται ἔπαυσε τοῦ ὁμιλεῖν περὶ Φιλιππουπόλεως καὶ Στενημάχου, ὡς ἔλεγεν, ἀλλ' ἐν τούτῳ ἡ ὄψις καὶ ἡ παρατεινομένη αὐτοῦ δυσθυμία ἐμαρτύρουν μοι ὅτι πολὺ ἀπεῖχον ἔτι τοῦ θεραπεῦσαι ἐντελῶς τοῦτον.

Ἦν Κυριακὴ, ἡμέρα Μαΐου, καὶ ἡ φύσις τῷ ὄντι ἑορτάσιμον φέρουσα στολὴν ἠκτινοβόλει ἐκ τῆς καλλονῆς· ἀφ' ἑσπέρας ἤδη προήγγειλα τῷ φίλῳ μου ὅτι ἐμέλλομεν τὴν ἡμέραν ἐκείνην νὰ μεταβῶμεν καὶ διέλθωμεν εἰς τὸ ἀπέναντι ἡμῶν, πλέον τῆς ὥρας ἀπέχον, χωρίον τῆς Μαγκρυωτίσσης, ἔνθα ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς τελέσεως ἀρραβῶνος πολλὰ ὑπεσχέθην αὐτῷ ὅτι ἔμελλε νὰ ἴδῃ καὶ μάθῃ.

Ἐξεκινήσαμεν λοιπὸν ἀπὸ πρωΐας ἐφ' ἁμάξης· ὅτε ἐφθάσαμεν ὀλίγον μακρὰν τῆς πόλεως ὁ φίλος μου ἐπρότεινεν ὅπως σταματήσῃ ἡ

ἅμαξα καὶ θαυμάσωμεν τὴν Βιζύην μακρόθεν κατ' ἀνατέλλοντα ἥλιον· τῷ ὄντι ἐκράτησε τοὺς ἵππους ὁ ἁμαξηλάτης καὶ ἡμεῖς ἀκόρεστοι ἐπέσαμεν ὅπως καταφάγωμεν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸ πρὸ ἡμῶν θέαμα· καὶ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ ἐξαίσιον· ὁ οὐρανὸς ἦν ἀνέφελος, αἰθριώτατος· λεπτὴ ἐπέπνεεν αὖρα· ἄνωθεν τῆς πόλεως, ὅπως ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων, ἀνεπαίσθητος ᾑωρεῖτο καὶ ἔπαιζε μετὰ τῆς αὔρας ὁμιχλοειδής τις στεφάνη· αἱ πλεῖσται τῶν καπνοδόχων ἀνέπεμπον κατ' εὐθεῖαν μακρὰν στήλην λευκοῦ καπνοῦ· αἱ οἰκίαι κλιμακηδὸν καὶ ἀραιῶς παρελαύνουσαι ἄρρητον γοητείαν παρεῖχον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παρατηρητοῦ διὰ τοῦ ἐξωτερικῶς λευκοῦ των χρωματισμοῦ συνενουμένου μετὰ τοῦ ζωηροῦ πρασίνου χρώματος τῶν δένδρων, τῶν περιβαλλόντων αὐτὰς κήπων· κάπου-κάπου παραθυρόφυλλόν τι ἀνοιγόμενον σὲ παρεκίνει νὰ φαντάζησαι κύκνον ὄπισθεν θάμνου τινὸς ἀνακινούμενον· τὸ κέντρον τῆς εἰκόνος κατεῖχε τὸ διοικητήριον, οὐχὶ βεβαίως διὰ τοῦ μεγαλείου τῆς οἰκοδομῆς αὐτοῦ, ἀλλ 'ὡς ἐκ τοῦ ἀπόπτου καὶ μοναχικοῦ τῆς θέσεώς του· ἡ ἀρχὴ τῷ ὄντι ἐφαίνετο ἐκεῖθεν ἐπιβλέπουσα τὴν πόλιν καὶ τὴν πεδιάδα· μετὰ ταῦτα ἤρχετο τὸ τῆς ἁγίας-Σοφίας τζαμίον, οὗ ὁ κεραμιδοσκεπὴς τροῦλος κατ' οὐδὲν ἠλάττου τὸ ἐπιβάλλον τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος· περαιτέρω ἐφαίνοντο κλαίοντα, οὕτως εἰπεῖν, ὡς λησμονηθέντα ὑπὸ τοῦ χρόνου ὁ ἡμιερειπωμένος πύργος καὶ ἡ περισωζομένη ἐπικλινὴς θύρα τοῦ φρουρίου· τὴν εἰκόνα ἔκλειεν ἀνατεινομένη καὶ ἄνωθεν ἕως κάτω διήκουσα ὀροσειρὰ, εἰς τοὺς πρόποδας, τῆς ὁποίας εἴπομεν ὅτι εἶνε ἐκτισμένη ἡ πόλις.

Ἀφορμῆς ἐντεῦθεν δοθείσης μεταξὺ ἄλλων ἐγένετο λόγος καὶ περὶ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς σημασίας τοῦ ὀνόματος· τί ἆρα νὰ σημαίνῃ Βιζύη. Εἰς τὴν συζήτησιν ἡμῶν ταύτην παρεμβὰς ὁ γέρων ἁμαξηλάτης μας ὡς ἐξῆς ἀφηγήσατο τὴν ἐπικρατοῦσαν παράδοσιν περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς πόλεως: «Δὲν εἶνε γνωστὸν ποῖον ὄνομα εἶχεν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἡ Βιζώ· φαίνεται ὅμως ὅτι ἦτο μεγάλο καὶ φημισμένο κάστρο, γι' αὐτὸ καὶ πολλοὶ ἤθελον νὰ τὸ πάρουν· ἦλθε λοιπὸν μιὰ φορὰ ἕνας μὲ τὰ στρατεύματά του νὰ κάμῃ δική του τὴ Βιζώ, ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ Βιζιῶται ἔκλεισαν ταῖς πόρταις τοῦ κάστρου των, ἐκάθησεν ἐκεῖνος ὁ ἡγεμόνας καὶ τὴν ἐπεριτριγύρισε μὲ τὸ στράτευμά του, περιμένοντας μὲ τὴν πεῖνα νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Βιζιώτας νὰ παραδοθοῦν· τότε ὁ πόλεμος ἐγίνονταν μὲ σαΐτας· μιὰν ἡμέραν λοιπὸν ἡ βασιλοπούλα τῆς Βίζας, μιὰ ὥμορφη κοπελοῦδα, ἐστέκουνταν εἰς τὸ παράθυρο τοῦ παλατιοῦ καὶ ἐκύτταζε τὸ στράτευμα ποῦταν ἔξω, ὅταν βλέπῃ νάσου καὶ ἕνας στρατιώτης τὴν σημαδεύει καὶ μιὰ σαϊτιά του πικρὴ ἔρχεται καὶ κτυπᾷ τὴν κόρην, ἴσια-ἴσια ἀπάνω στὸ βυζί· ἄχ! βυζί μ! εἶπεν ἡ βασιλοπούλα καὶ ἔπεσεν· ἀπ' αὐτὸν τὸν λόγον της λοιπὸν ὠνομάσθηκε τὸ κάστρο τότε καὶ ἕως τώρα ἀνόμη Βιζώ.» Ὑπεμειδίασα εἰς τὴν ἀφήγησιν τῆς παραδόσεως ταύτης ὑπὸ τοῦ ἁμαξηλάτου μας ὡς ἐπίσης καὶ ὁ φίλος μου, ὅστις συγχρόνως ἐψιθύρισε: se non è vero è ben trovato.

Μετ' ὀλίγον εἰσηρχόμεθα εἰς τὴν Μαγκρυώτισσαν· τὸ χωρίον τοῦτο ἐν τῷ μέσῳ πεδιάδος ἐκτισμένον κατοικεῖται ὑπὸ 170 περίπου οἰκογενειῶν, πάντων χριστιανῶν καὶ ἀποζώντων ἐκ τῆς γεωργίας. Περὶ τῆς ὀνομασίας τοῦ χωρίου οὐδέν τις βέβαιον γινώσκει, μόνον δὲ παραδόσεις περὶ τούτου ὑπάρχουσι· κατά τινα ἐξ αὐτῶν ὠνομάσθη ἐκ τῆς ἐπικλήσεως τῆς Παναγίας μακαριωτίσσης· κατ' ἄλλην ἐκ τοῦ: Παναγία ἡ μεγαριώτισσα, καθότι ἐκ Μεγάρων τις ἐλθὼν ἔκτισεν ἐκεῖ ἐπ' ὀνόματι τῆς Παρθένου ἐκκλησίαν· κατὰ τρίτην ἐπὶ τέλει παράδοσιν ἡ ὀνομασία παρήχθη ἐκ τοῦ μακριὰ-(ὑψηλὴ)-Χιώτισσα, διότι τοιαύτης τινὸς γυναικὸς ἦν κτῆμα τὸ μέρος. Ἄξια θέας καὶ ἐπισκέψεως ἐν τῷ χωρίῳ μὲν ὑπάρχει ἡ μικρὰ αὐτοῦ ἐκκλησία, κτίσμα ἀπὸ τῶν βυζαντίνων χρόνων περιλειπόμενον, καὶ δι' αὐτὸ μόνον ἄξιον λόγου· ἐκτὸς δὲ τοῦ χωρίου, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, ἐντὸς μικροῦ τινος ἄλσους, ὅπου καὶ τὸ νεκροταφεῖον, εὑρηται ὄγκος μαρμάρινος τετράγωνος, φέρων ἐπὶ τῆς μιᾶς αὐτοῦ πλευρᾶς τὴν ἑξῆς τῶν ρωμαϊκῶν χρόνων ἐπιγραφήν:

ΘΕΩΙΑΓΙΩΙ
ΥΨΙΣΤΩΙ
ΥΠΕΡΤΗΣΡΟΙΜΗ
ΤΑΛΚΟΥΚΑΙΠΥΘΟ
ΔΩΡΙΔΟΣΕΚΤΟΥΚΑ
ΤΑΤΟΝΚΟΙΛΑΛΗΤΙΚΟΝ
ΠΟΛΕΜΟΝΚΙΝΔΥΝΟΥ
ΣΩΤΗΡΙΑΣΕΥΞΑΜΕΝΟΣ
ΚΑΙΕΠΙΤΥΧΩΝΓΑΙΟΣ
ΙΟΥΛΙΟΣΚΡΟΚΟΣΧΑΡΙ
ΣΤΗΡΙΟΝ

Τὸ μνημεῖον ἄδηλον ἂν ἴστατο αὐτόθι διότι τὸ μάρμαρον δὲν εἶνε στερεωμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους· ἕως δὲ πρό τινων ἐτῶν ἦν ἀνέπαφον καὶ ἀλύμαντον, ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων μεταβάντες κρύφα τινὲς πρὸς ἐξεύρεσιν δῆθεν τοῦ ἐγκεκλεισμένου θησαυροῦ (μανδραγόνα ὅπως λέγουσιν ἐνταῦθα) κατέσπασαν αὐτὸ ἱεροσύλως ἐκ τοῦ ἀνεπιγράφου μέρους. Δὲν πρέπει νὰ παραδράμωμεν ἐπίσης καὶ τὸ ἐντὸς τοῦ χωρίου κείμενον νεώτατόν τι καλλίκτιστον οἰκοδόμημα, ὅπερ ἐν προφανεῖ δυσαναλογίᾳ ὑπάρχει πρὸς τὴν λοιπὴν ταπεινὴν κατάστασιν τοῦ χωρίου, καθότι ἐδαπανήθησαν δι' αὐτὸ ὑπὲρ τὰς διακοσίας πεντήκοντα λίραι καὶ ἵσταται ἵνα μαρτυρῇ τὸν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν παιδείαν ζῆλον καὶ ἔφεσιν τῶν χωρικῶν· εἶνε τὸ σχολεῖον.

Ἀλλ' ὅ,τι ἰδίως ἐφελκύει τὴν προσοχὴν τῶν τὸ χωρίον τοῦτο ἐπισκεπτομένων εἶνε τὰ ζῶντα λεγόμενα μνημεῖα, τὰ διάφορα καὶ ἀρχαῖα παρὰ τοῖς κατοίκοις περισωζόμενα ἤθη καὶ ἔθιμα, περὶ ὧν μακρὸς ἠδύνατο νὰ γείνῃ λόγος· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου οὐχὶ τοῦ παρόντος καιροῦ μέλημα.

Εἶπον ἀνωτέρω ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῇ ἀραβών τις. Ἀφ' οὗ λοιπὸν μέχρι μεσημβρίας μετὰ τοῦ φίλου μου διεσκεδάσαμεν περιερχόμενοι τὸ χωρίον καὶ ἀφ' οὗ κατόπιν καθησυχάσαμεν τὸν ἐκ τῆς ἀνὰ τὴν ἐξοχὴν ἐκδρομῆς ἡμῶν ταύτης κατεξαναστάντα στόμαχον δι' ἁπλοῦ καὶ προχείρου, ἀλλ' ὀρεκτικωτάτου γεύματος, συνηνώθημεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῆς συνοδίας, τῆς ἐκ μέρους τοῦ γαμβροῦ μεταβαινούσης εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης ὅπως γείνῃ ὁ ἀραβών, ἤ, καθὼς λέγουσιν ἐνταῦθα, ὅπως γείνῃ τὸ παζαρλῆκι, ἡ ἀγοραπωλησία δηλαδή. Ἂς μὴ φανῇ δὲ παρακαλῶ περίεργον τοῦτο· εἶνε αὐτὴ αὕτη ἡ πραγματικὴ ἀλήθεια· πρόκειται καθαρῶς περὶ τῆς ἀγοραπωλησίας μιᾶς δαμαλίδος· καὶ ἡ δαμαλὶς αὕτη τί νομίζετε; Μυριάκις συγγνώμην, ἐρίτιμοι ἀναγνώστριαι, εἶνε..... ἡ νύμφη. Ὅσοι ἀνέγνωσαν τὴν Βυζαντινὴν ἱστορίαν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ θὰ ἐνθυμῶνται τὸ σύμφωνα πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς τότε ποιηθὲν καὶ ὑπὸ τῶν δήμων ψαλλόμενον ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ χλευαστικὸν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος τροπάριον, τὸ ὁποῖον ἔχει ὡς ἑξῆς: «Εὗρηκε τὴν δαμαλίδα ἁπαλὴν καὶ ὡς τὸν κοινὸν ἀλέκτορινν αὐτὴν πεπήδηκε, καὶ ἐποίησε παιδία ὡς τὰ ξυλοκούκκουδα, καὶ οὐδεὶς τολμᾷ λαλῆσαι, ἀλλ' ὅλους ἐφίμωσεν· ἅγιέ μου, ἅγιε, ἰσχυρὲ καὶ δυνατέ, δὸς αὐτὸν κατὰ

κρανίου ἵνα μὴ ὑπεραίρηται, κἀγὼ σοὶ τὸν βοῦν τὸν μέγα προσαγάγω εἰς εὐχήν.» Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἐν τῇ ἀρχαιότητι, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ ἔτι δυσάρεστον, ἀπαντῶμεν γυναῖκα φέρουσαν ὡς κύριον ὄνομα τὴν δαμαλίδα, ἐννοοῦμεν τὴν σύζυγον τοῦ εἰς τὸ Βυζάντιον ἐκπεμφθέντος Ἀθηναίου στρατηγοῦ, ἣν θανοῦσαν τόσον ἐτίμησαν οἱ Βυζάντιοι, ὥστε τὴν προσωνυμίαν αὐτῆς κατὰ γράμμα λαμβάνοντες ἔστησαν ἐπὶ τοῦ τάφου λιθίνην δάμαλιν.

Βραδέως λοιπὸν καὶ ἐν ρυθμῷ περιπατοῦντες, καὶ ἐπὶ κεφαλῆς ἔχοντες τοὺς κροτοῦντας καὶ παίζοντας τὸ τύμπανον καὶ τὸν αὐλὸν, εἰσήλθομεν ἡ συνοδία, ἤ κάλλιον, ἡ ἐπιτροπεία τοῦ γαμβροῦ εἰς τὴν τῆς νύμφης οἰκίαν. Ἡ μουσικὴ ἔπαυσεν· εἰσελθόντες δὲ καὶ μετὰ τῶν τῆς νύμφης προσκεκλημένων, ἤ μᾶλλον ἐπίσης ἐπιτρόπων, συναναμιχθέντες, κατελάβομεν, ὀκλαδὸν καθίσαντες, τὰς τέσσαρας πλευρὰς ἰσογείου δωματίου, φωτιζομένου ὑπὸ δύο ἀπὸ τῆς ὀροφῆς φεγγιτῶν. Εἶπον ἀνωτέρω ἐπιτρόπων τοῦ γαμβροῦ καὶ τῆς νύμφης· ἐπεξηγῶν τοῦτο δηλῶ ὅτι τῷ ὄντι αὐτοὶ εἶνε οἱ τὸ ποσὸν τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς μέλλοντες νὰ συμφωνήσωσι καὶ ὁρίσωσι. Περὶ προικὸς οὐδεὶς λόγος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βιζύης, καὶ θὰ ἦτο τοῦτο εὐτύχημα ἂν πλησιόχωροι πλούσιαι κῶμαι καὶ ἰδίᾳ ἡ πόλις τῶν 40-Ἐκκλησιῶν δὲν ἔδιδε τὸ περὶ τοῦ ἐναντίου παράδειγμα· καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι μέχρι τοῦδε ἐκπεφασμένως καὶ ῥητῶς ἐν Βιζύῃ οὐδεὶς περὶ προικὸς ἐκφέρεται λόγος, εἶνε ὅμως ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι αἱ νέαι καὶ οἱ νέοι ἐνταῦθα εἰς δύο, κατέναντι παρατεταγμένα, εὑρίσκονται στρατόπεδα· σιωπηλοὶ ἵστανται καὶ περιμένουσι, τί; ἐννοεῖται, τὴν προῖκα· εὐτυχῶς εἰς τὰ ἁπλοϊκὰ καὶ ἀρχαΐζοντα πέριξ χωρία τὸ νόσημα δὲν μετεβλήθη καὶ εὐαρέστως βλέπει ὁ ἐπισκεπτόμενος ταῦτα μὴ παραμενούσας τὰς χώρας, ἅμα ἔλθωσιν εἰς ὥραν γάμου. Ἐν τοῖς χωρίοις ὅμως τούτοις ὑπάρχει ἄλλο τι τὸ κακόν· εἶνε ἀληθὲς ὅτι οἱ νέοι ἀπὸ τοῦ δεκάτου-πέμπτου καὶ αἱ νέαι ἀπὸ τοῦ δεκάτου-τρίτου ἤδη ἔτους προσέρχονται εἰς γάμου κοινωνίαν, ἀλλὰ δυστυχῶς, ὀφείλομεν νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, παραγνωρίζεται καὶ παραβλέπεται ὅλως ἡ ἀξία καὶ ἡ ἀποστολὴ τῆς γυναικός· ἡ γυνὴ ἐν αὐτοῖς φαίνεται, κατά τινα τρόπον, ἐκτροχιασθεῖσα τῆς προσδιωρισμένης αὐτῇ τροχιᾶς· ἐκεῖ ὁ σύζυγος λαμβάνει αὐτὴν πλέον ἢ σύντροφον· ἴσως, ἀκριβέστερον ἵνα ἐκφρασθῶμεν, πιστὸν καὶ ἀκάματον δοῦλον. Ἐκτὸς τῶν κατ' οἶκον, οὐχὶ τοσοῦτον ἐλαφρῶν, ὑπηρε-

σιῶν, διότι π. χ. ἐν Μαγκρυωτίσσῃ τὸν χειμῶνα, ὅτε ὁ βόρβορος μέχρι γόνατος ἀναβαίνει, ἡ ταλαίπωρος σύζυγος καὶ μήτηρ εἶνε ἠναγκασμένη ἀνυπόδητος διασχίζουσα τοῦτον νὰ μεταβῇ, ὡς ἄλλη Ρεβέκκα, εἰς τὸ φρέαρ τοῦ χωρίου καὶ ἀντλήσασα κομίσῃ εἰς τὴν οἰκίαν τὸ ἀναγκαιοῦν ὕδωρ, ἐν ᾧ ὁ φίλος αὐτῆς ΠΟΣΙΣ ἐν τῷ καπηλείῳ φλυαρῶν ἢ χαρτοπαικτῶν πίνει τὸν θερμανθέντα οἶνόν του· αὐτὴ ἐπίσης θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πηγὴν ἀνυπόδητος καὶ ἔχουσα καταμέλαιναν μέχρι τοῦ γόνατος τὴν σάρκα ὡς ἐκ τοῦ ψυχροῦ ὕδατος, ἐν ᾧ ἵσταται, θὰ πλύνῃ καὶ θὰ καθαρίσῃ τὰ ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα τῆς οἰκίας ὑφάσματα· ἐκτὸς λοιπὸν τῶν οἰκιακῶν τούτων ἐργασιῶν, αἵτινες δῆλον ἐγένετο ὁποῖαι καὶ ὁπόσαι ὑπάρχουσιν, ἡ σύζυγος μετέχει, οὐχὶ κατὰ μικρὰν μερίδα, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐργασιῶν τοῦ συζύγου της· αὐτὴ θὰ ὑπάγῃ νὰ τσαπίσῃ τὴν κουκουνάραν ἢ τὰμπέλι, αὐτὴ θὰ θερίσῃ, αὐτὴ θὰ τρυγήσῃ, αὐτὴ θὰ φυτεύσῃ καὶ θὰ περιποιηθῇ τοὺς λαχανοκήπους, ἐκτεθειμένη ἀπροφύλακτος εἰς πάσας τὰς ἐπηρείας τῆς ἀτμοσφαίρας. Αἱ βαρεῖαι αὗται ἐργασίαι καὶ αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ ἐπήρειαι εἶνε ἡ αἰτία δι' ἣν βλέπων μόλις τὰ εἴκοσι-πέντε ἔτη ὑπερβᾶσαν μίαν γυναῖκα νὰ νομίζῃς ὅτι ἔχεις ἐνώπιόν σου πεντηκοντούτιδα ἢ τεσσαρακοντούτιδα ἐκ τῶν ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσιν. Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν κατόπιν τῆς παρεκβάσεως ταύτης εἰς τὸ κύριον ἡμῶν θέμα.

Ἐκαθίσαμεν λοιπὸν οἱ πάντες καὶ ἤρξατο ἡ πρὸς ἀγοραπωλησίαν συζήτησις καὶ συμφωνία· οἱ τοῦ γαμβροῦ ἐπίτροποι ἔλεγον καὶ ἐπέμενον ὅτι ἦλθον πρὸς ἀγορὰν μιᾶς δαμαλίδος, ἐν ᾧ οἱ τῆς νύμφης ἠρνοῦντο ὅτι ἔχουσι τοιαύτην πρὸς πώλησιν· ὁπωσδήποτε ἡ πωληθησομένη δαμαλὶς εὑρίσκεται καὶ ἰδοὺ μακρὰ ἑκατέρωθεν λογοτριβὴ περὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας της· τελευταῖον μετὰ παρατεταμένην καὶ ταραχώδη συζήτησιν συνεφωνήθη ὅπως πωληθῇ ἡ δαμαλὶς ἀντὶ πεντήκοντα φλωρίων· τὰ φλωρία ταῦτα εἶνε οἱ λεγόμενοι μαχμουδιέδες, ἔχοντες ἀξίαν περίπου εἴκοσι γροσίων. Μετὰ τὴν συντέλεσιν καὶ σύναψιν τῆς ἀγοραπωλησίας ἤνοιξεν ἡ παρακειμένη θύρα καὶ ἐπαρουσιάσθη ἡ δαμαλὶς, δηλαδὴ ἡ μελλόνυμφος ἤθελον νὰ εἴπω· ἤρξατο δὲ ἀπὸ τοῦ ἀξιοσεβαστοτέρου προχωροῦσα νὰ ἀσπάζηται τὴν δεξιὰν ἁπαξαπάντων ἀνεξαιρέτως τῶν παρακαθημένων, δεχομένη τὰς μυριστρόπως ἐκφραζομένας εὐχὰς αὐτῶν καὶ προσρήσεις· μετὰ τοῦτο δὲ μεταβᾶσα ἔστη εἴς τινα γωνίαν. Ἡ ἀρκούντως ἤδη γραφικὴ τῆς

αἰθούσης ἡμῶν ὄψις ἔτι μᾶλλον ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ ὅτι κατηγλαΐσθη διὰ τῆς παρουσίας τῆς μνηστευθείσης· δειλημόνως ἀλλὰ καὶ ἐπιτερπῶς πως ἵστατο ἐκεῖ εἰς τὴν γωνίαν, ἐν ᾧ δραπέτις ἡλίου ἀκτὶς διὰ τοῦ φεγγίτου εἰσδύουσα ἐθώπευε τὰς ὡς ἐκ τῆς ἐνταῦθα εἰθισμένης (πρὸς ἐνίσχυσιν ὡς πιστεύουσι τῶν τριχῶν) χρήσεως τοῦ κιννᾶ ἐρυθροχρύσους καὶ πολυπληθεῖς πλεξίδας τῆς κόμης· παραδοθεὶς πρὸς στιγμὴν εἰς τὴν φαντασίαν ἐνόμισα ὅτι εἶχον ἀπέναντί μου ἓν ἐξ ἐκείνων τῶν μεγάλων καὶ ποικιλοχρόων ἰαπωνικῶν ἀνθοδοχείων καὶ ὅτι ἐντὸς ἦν τεθειμένον θαυμαστὸν ὅσον καὶ παράξενον ἄνθος, ἐξ ἐκείνων ἅτινα μόνον ἡ γόνιμος τῶν Ἰνδιῶν γῆ παράγει· τὸ ἀνθοδοχεῖον παρίστα τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ προπετῶς πέραν τῶν ὁρίων ἐπιζητοῦν νὰ προβῇ βραχίον (δ ι μ ί, ἐκ τοῦ διμίτου, ὅπως καλοῦσιν αὐτὸ ἐνταῦθα), κατεσκευασμένον ἐξ ὑφάσματος, ζωηρὸν καὶ ποικίλον ἔχοντος τὸν χρωματισμόν· τὸ δὲ σπάνιον ἄνθος τῶν Ἰνδιῶν ἀπετέλει ἡ καλλίπλαστος καὶ ἀρκούντως ἐρυθρόχρους ὄψις τῆς κόρης μετὰ τῶν πλεξίδων τῆς κόμης καὶ τοῦ κοκκίνου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καλύμματος (εἶδος φεσίου, εἰς ὃ περιδένουσι τὰ λεγόμενα τ σ ε μ π έ ρ ι α, τὰ γνωστὰ ἐκ λεπτῆς ὀθόνης πολύχροα καλύμματα τῆς κεφαλῆς). Ἐπὶ τούτῳ πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς γενομένης συμβάσεως καὶ ἐπίρρωσιν τῶν εὐχῶν ἡμῶν ἐπαρουσιάσθη τὸ κατὰ τὴν ἐνταῦθα γλῶσσαν τ σ ο υ κ ά λ ι ο ν τ ο ῦ κ ρ α σ ι ο ῦ. Ἀφ' οὗ δὶς καὶ τρὶς καὶ πλέον οὐκ οἶδα ποσάκις, προσαναπληρούμενον, ἐποίησε τοῦτο τὸν γῦρον τοῦ δωματίου, ἐπεφάνη ὁ δωρεοφόρος, αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ βροντώδους ἐπιφωνήσεως ἀναγγέλλων· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον οὗτος ἐκ τοῦ παρακειμένου δωματίου ἐξερχόμενος ἀλλεπαλλήλως προσέφερεν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν προσκεκλημένων τὰ ἐκ μέρους τῆς νύμφης ἐνθύμια δῶρα, συνιστάμενα εἰς μανδήλια διὰ τοὺς ἄνδρας καὶ εἰς τ σ ε μ π έ ρ ι α διὰ τὰς γυναῖκας· ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς ἐκυκλοφόρει ὡς εἶπον τὸ τ σ ο υ κ ά λ ι τοῦ κρασιοῦ, ἀφ' ἑτέρου ἐπίσης διέτρεχε τὸν κύκλον τῶν παρακαθημένων ποτήριον, ἡμίπληρες οἴνου, ἐν ᾧ ἔρριπτεν ἕκαστος κερμάτιόν τι, ὡς δῶρον τοῦ δωρεοδότου. Συμπληρωθείσης τῆς ἀπονομῆς τῶν δώρων, ἐπευχηθέντες ὑγιείαν καὶ χαρὰν ἐξηρχόμεθα τῆς οἰκίας τῆς νύμφης· ἀλλ' ἰδοὺ πρὸ τῆς ἐξωθύρας ἱσταμένη ἠσπάζετο τὴν δεξιὰν ἑκάστου τῶν ἐξερχομένων, οἵτινες ὀφείλουσιν ἐπὶ τούτῳ νὰ ἐπαφίνωσιν εἰς τὴν χεῖρά της κερμάτιόν τι ὡς δῶρον.

Μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ πρότερον πομπῆς καὶ παρατάξεως ἐπανήλθομεν εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ οἰκίαν, δηλονότι ἐν κρότῳ τυμπάνου καὶ ἠχήματι αὐλοῦ. Ἐνταῦθα, τῆς περιστάσεως δραττόμενος, θεωρῶ ἄξιον ἀναγραφῆς τὸ ἑξῆς· ὁ τὸν αὐλὸν παίζων ἦτο τυφλὸς ἐκ τοῦ πλέον τῆς ὥρας ἀπέχοντος χωρίου, ὅστις, καὶ τοῦτο εἶνε τὸ περίεργον, οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην, ἀλλὰ καὶ πάντοτε, ὁσάκις προσκαλεῖται, μόνος ἐκκινεῖ ἐκ τοῦ χωρίου καὶ θαυμασίως ἀνὰ μέσον τῶν ἀγρῶν πορευόμενος φθάνει ἀσφαλῶς εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον. Ἐννοεῖται ὅτι ἐσπεύσαμεν ἀμέσως ἵνα ἀναγγείλωμεν τῷ γαμβρῷ τὴν χαροποιὰν εἴδησιν, περὶ τοῦ πῶς καὶ ἀντὶ πόσου συνεφωνήθη ἡ ἀγορὰ τῆς δαμαλίδος, ἐπευχηθέντες αὐτῷ αἰσίαν καὶ ὀλβίαν τὴν σύμβασιν. Οὗτος μετὰ μίαν ἑβδομάδα ὕστερον θὰ μεταβῇ εἰς τὴν μνηστὴν αὐτοῦ κομίζων μεταξὺ ἄλλων μικρῶν δώρων καὶ τὴν δέσμην (βρουλιὰν) τῶν συμφωνηθέντων νομισμάτων, ἀσπαζόμενος τὰς δεξιὰς ἅμα τῶν νέων αὐτοῦ γονέων.

Ἐπιστρέψαντες παρὰ τῷ γαμβρῷ εἴχομεν, ἀπὸ πολλοῦ ἤδη, τὴν κεφαλὴν πλήρη ἀτμῶν. Ἐκαθίσαμεν λοιπὸν κατὰ σειρὰν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τοῦ οἰνοδοχείου κυκλοφορούντος, ἠρχίσαμεν τὰ τραγούδια, πίνοντες εἰς ὑγιείαν τοῦ νέου ζεύγους τῶν μνηστευθέντων. Μεταξὺ τῶν συνεορταζόντων τότε δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι ἐγὼ εἶχον μίαν ἰδιαιτέραν καὶ κρυφίαν χαράν· ἔβλεπον τὸν φίλον Πάτροκλον, καθιστάμενον ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν χαρωπότερον καὶ λαλίστερον· πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποθέσει τὴν στρυφνὴν καὶ τραγικὴν ἐκείνην ὄψιν, καὶ ταῦτα πάντα, ἐννοεῖται, συνετελοῦντο, χάριτι καὶ δυνάμει τοῦ ὑγροῦ τῆς ἀμπέλου. Ἐπωφελούμενος λοιπὸν τὴν εὐθυμίαν τοῦ φίλου μου ὡς ἑξῆς λογοπαίζων ὡμίλησα πρὸς αὐτόν: «Αἴ! πῶς σὲ φαίνεται· μὰ τὸ ναὶ θερμότατον θὰ ὑπάρξῃ τὸ ζεῦγος τῶν νέων μνηστήρων μας· ξεύρεις πῶς τοὺς λέγουν; τὸν νέον Κρειώνη καὶ τὴν κόρην Παγόνην· τί σύμπτωσις ὀνομάτων!— Πραγματικῶς· περίεργος ἡ σύμπτωσις αὕτη· ἀλλὰ, φίλτατε, παρατηρῶν ἀπό τινος τὸν γαμβρὸν δύναμαι ἔκ τινων ἀπὸ τῆς ὄψεώς του διδομένων νὰ σὲ διαβεβαιώσω ὅτι ἀγαπᾷ καὶ ἀγαπᾷ θερμότατα τὴν ἀρεστὴν τῆς καρδίας του.—Λοιπόν, καρδιοκαμένος ὁ νέος, Πάτροκλε, τῷ εἶπον. — Ναὶ, φίλτατε· καὶ εἰς τὸν λόγον μου τοῦτον φαίνεσαι κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπιστῶν, καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐπιγελῶν· ἀλλὰ δὲν πταίεις σύ· δὲν ἐκάης ποῦ νὰ γνωρίζῃς τί θὰ πῇ κάψιμον, καὶ

κάψιμον τῆς καρδίας· ἐγὼ ἐπειδὴ λογίζομαι τώρα μεταξὺ τῶν παθόντων ἐκτιμῶ καὶ ἀναλογίζομαι τὴν κατάστασιν τοῦ πάσχοντος· ἀλλ' εὐτυχὴς ἐκεῖνος, ὀλίγος χρόνος μόνον μεσολαβεῖ καὶ ἀναβάλλει τὴν μὲ τὴν ἀγαπητὴν τῆς καρδίας του ἕνωσιν, ἐν ᾧ ἐγώ.....» Ἐδῶ διέκοψεν ὁ φίλος μου τὸν λόγον, βαθὺν ἀναπέμψας στεναγμὸν, μεθ' ὃ ἐπανέλαβεν ὡς ἑξῆς: «Ξεύρεις δὲ ἀφ' ὅτου ἔπαθον τὴν καρδίαν ἔλαβον ὑπὸ σπουδαίαν ἔποψιν τὴν τοῦ Θεοκρίτου πρὸς τὸν Νικίαν συνταγὴν καὶ εὗρον τῷ ὄντι αὐτὴν τελεσφοροῦσαν· ὅταν ἡ στενοχωρία καταλαμβάνῃ με καὶ αἰσθάνωμαι ἀφόρητον τὴν ἐπὶ τοῦ στήθους πίεσιν, ψιθυρίζω τοὺς στίχους τοῦ ποιητοῦ:

Οὐδὲν πὸτ τὸν ἔρωτα πεφύκει φάρμακον ἄλλο
Νικία οὔτ' ἔγχριστον, ἐμὸν δοκεῖ, οὐδ' ἐπίπαστον,
ἢ τὰς Πιερίδας·

λαμβάνω τότε τὸν κάλαμον καὶ γράφω, τί γράφω ὅμως δὲν γνωρίζω· τὴν ἐπαύριον ὅταν μὲ ἥρεμον πνεῦμα ἀναγινώσκω ταῦτα, κάποτε θαυμάζω καὶ ἀπορῶ διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς ἰδέας καὶ κάποτε γελῶ. Ἰδοὺ λοιπὸν μίαν ἡμέραν ὁποίους τινὰς στίχους ἔγραψα περὶ τοῦ ἐπασχολοῦντος ἡμᾶς τώρα καρδιοκαμένου:

ΧΩΡΙΣ ΚΑΡΔΙΑ-ΠΟΔΑΡΙ

1

Ἄχ! τὴν καρδιά μου μὲ τὴν φλόγα
ἔκαψε κόρη τῶν ματιῶν της,
γιατ' ὡς ψυχὴ τὴν φλόγα θέλει
εἶπα νὰ 'δῶ τὸ πρόσωπόν της.

2

Καὶ τώρα κάρβουνο κομμάτι
ἔχω στὸ στῆθός μου κρυμμένο·
εἶνε σκληρὸν νὰ 'ποῦν κανένα,
ἀλλοίμονον, καρδιοκαμένο!

3

Μοιάζει κανδήλα μιὰ σβυσμένη
ἐμπρὸς σ' εἰκόνισμα ἁγίου,
τραντάφυλλ' ἕνα μαραμένο,
συντρίμματα τοῦ ναυαγίου.

4

Πολεμιστὴ ποῦ τὸ ποδάρι
πῆρε ἡ σφαῖρα μέσ' στὴ μάχη.

ζητεῖ ματαίως νὰ ὁρμήσῃ·
τί βάσαν' ἄρά γ' ὁ πτωχὸς νἄχῃ!
5
Γι' αὐτὸ νὰ εὔχεσθε σὰν βγῆτε
στὴ μάχη Ἔρωτος ἢ Ἄρη,
νὰ μείνετε χωρὶς κεφάλι
παρὰ χωρὶς καρδιὰ-ποδάρι.

Καταλληλότατον, ἀπεκρίθην τότε, καὶ ἐξαίρετα ἐκπεφρασμένον ὑπάρχει τὸ ποίημά σου, ἂν κρίνω αὐτὸ οὐχὶ κατ' οὐσίαν, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὴν ἔκφρασιν.»

Ἐν ᾧ δὲ οἱ ἄλλοι ἐτραγῴδουν καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ φίλου μου ὡς ἀνωτέρω συνωμίλουν, ἐκκενοῦντες καὶ ὀλίγον εἰς τὸ στόμα ἐκ τοῦ οἰνοδοχείου, αἴφνης βλέπω τὸν φίλον μου μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ ποιήματός του παραδιδόμενον εἰς βαθὺν ῥεμβασμόν· ἐν τῷ μεταξὺ μᾶς εἶχον φέρει κεράσια· ἐπωφελοῦμαι λοιπὸν τὴν παρουσίαν ταύτην τῶν κερασίων ὅπως ἀποσπάσω ἀπὸ τῶν ῥεμβασμῶν τὸν φίλον μου καὶ ἀποτεινόμενος τὸν λέγω: «Αἴ! Πάτροκλε, δὲν μὲ λέγεις δύο στίχους διὰ τὰ κεράσια· — διατί ὄχι», μοὶ ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ λαβὼν τὸ ἐξώφυλλον ἑνὸς σιγαροχάρτου μετά τινα στιγμὴν σκέψεως ἔγραψε καὶ μοὶ ἐπαρουσίασε τοὺς ἑξῆς στίχους:

ΤΑ ΚΕΡΑΣΑΚΙΑ

Μ' ἀρέσουνε πολὺ τὰ κερασάκια
ποῦ 'μοιάζουν τῆς καλῆς μου τὰ χειλάκια·
γιατὶ κι' αὐτὰ δροσάτα, κόκκινα, γλυκά,
ὅπως τἄλλα τοῦ Μάη εὔμορφα 'πωρικά.
Μὲ τρία δάκτυλα ἁπλήστως σὰν τρώγω τὸ καθένα,
τῆς φίλης μου θαρρῶ φιλάκια ροφῶ ζαχαρωμένα.
Πλὴν ἀγαπῶ καὶ γιἄλλο λόγ' αὐτὸ τὸπωρικό,
μὲ τὴν καρδιά μου ἐπειδὴ πολὺ παρομοιάζει·
σὰν σχίσω καὶ σκουλῆκι 'δῶ νὰ μὲ παρουσιάζῃ
τοῦ στήθους μου βλέπω θαρρῶ κακὸ τὸ φονικό.

Ἀφ' οὗ ἀνέγνων τοὺς στίχους τούτους ἤρχισα τότε νὰ καταλαμβάνω ὅτι ἠπατώμην πολὺ πιστεύσας ὅτι ἠδυνήθην ἔστω καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ καταρρίψω ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς καρδίας τοῦ φίλου μου τὸ προσφιλές του εἴδωλον· ἐνόμιζον ὅτι κατώρθωσα νὰ σβύσω τὸ ἐν τῷ στήθει του καταβιβρῶσκον αὐτὸν πῦρ καὶ ὅμως ἐκεῖνο ἀπεδεικνύετο ὅτι ἦτο σὰν τὴ σπίθα κρυμμένη στὴ στάκτη.

Πέριξ ἡμῶν τὰ ἐπανειλημμένως ἐκκενούμενα οἰνοδοχεῖα ἐπλασίαζον τὰς φωνὰς καὶ τὰ ἄσματα καὶ ὑπερῆρον τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐθυμίαν. Τὸ ἔπακρον πάσης ἐν τοιαύτῃ περιστάσει διασκεδάσεως εἶνε ὁ χορός· ὁ ἐγχώριος ἐννοεῖται καὶ ἐθνικός, ὁ συρτός· πραγματικῶς ἡ ἄλυσις ἐσχηματίζετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, κατὰ τὸ ἥμισυ ἐξ ἀνδρῶν καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκ γυναικῶν ἀποτελουμένη· πρὸς τὰ ἠχήματα δὲ τοῦ αὐλοῦ καὶ τοῦ τυμπάνου βαίνουσα ἐν ῥυθμῷ θαυμασίῳ ἐποίει τὸν κύκλον της. Βλέπων τότε τὸν φίλον μου, μηδὲν μὲν λέγοντα ἢ πράττοντα, ἀλλὰ σιωπῶντα, ὑπὸ δεινῶν βεβαίως ἐσωτερικῶν διαλογισμῶν περισπώμενον, καὶ πρὸς τὴν φαιδρότητα καὶ ἀγαλλίασιν τῶν χορευόντων παραβάλλων, δὲν γνωρίζω πῶς παρεκινήθην καὶ ἀποταθεὶς εἶπον πρὸς αὐτόν: «Δὲν χορεύεις καὶ σὺ, Πάτροκλε;» Ἄμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον· ὁ φίλος ἀμέσως ἠγέρθη καὶ προσελθὼν ἐπελάβετο τῆς ἀρχῆς. Δυστυχία μου! δὲν ἐπρόλαβον νὰ παρατηρήσω εἰς τὸν φίλον μου ὅτι ὅταν εἶπον αὐτὸν νὰ χορεύσῃ ἐνόουν νὰ συνενωθῇ καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων χορευτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς· διότι τὸ τοιοῦτον ἂν δυσκόλως οἱ ζηλοτυποῦντες ἐνταῦθα χωρικοὶ ἐπιτρέπουσιν εἰς συνεγχώριον καὶ φίλον των, ἐννοεῖται ὅτι κατὰ μείζονα λόγον δὲν θὰ συνεχώρουν τοῦτο εἰς ἕνα ξένον· καὶ δυστυχῶς, ἐπαναλαμβάνω, εἶχον ἀρκετὴν τούτου πεῖραν καὶ ἐγνώριζον ὅτι πολλαὶ ἐν τοῖς χοροῖς ἐντεῦθεν φιλονεικίαι καὶ ῥήξεις καὶ πληγαὶ προέρχονται· ἀλλὰ ἦτον ἀργὰ πλέον. Καὶ τῷ ὄντι μόλις ταῦτα ἐν ἀδημονίᾳ διελογίσθην καὶ εἷς κύκλος ἔτι τοῦ χοροῦ δὲν εἶχε κλείσει, ὅτε βλέπω αἴφνης τὴν ἄλυσιν τῶν χορευτῶν διασπωμένην καὶ τὸν Πάτροκλον νὰ μοὶ ὁδηγῶσι δύο ὑποβαστάζοντες. Ὡς εἶχον σκεφθῇ οὕτω καὶ ἐγένετο. Νεανίας χωρικὸς, βαρέως φέρων τὴν προσβολὴν, τοῦ νὰ βλέπῃ ἕνα ξένον νὰ γείνῃ κεφαλὴ τοῦ χοροῦ, καὶ εἰς τὰς ἀμορφώτους ἔτι παρορμήσεις τῆς καρδίας ἢ καὶ τοῦ Βάκχου ὑπείκων, ἐξήγαγε τὸ ἐν τῇ μέσῃ του μαχαίριον καὶ ἐπιτεθεὶς μὲ ὁρμὴν, ἐκτύπησεν ἀκριβῶς εἰς τὴν καρδίαν τὸν φίλον μου, ὅστις καὶ ἀμέσως κλονισθεὶς ἔπεσεν ἀναίσθητος.

Σωτηρία ἀνέλπιστος! τὸ κτύπημα δὲν ἦτο θανατηφόρον· ὁ φίλος μου ἐκτυπήθη, ἀλλὰ καθόλου ἐπικινδύνως· τὸ μαχαίριον εὗρεν ἰσχυρὰν ἀντίστασιν, ὥστε δυσκόλως νὰ εἰσχωρήσῃ· ἀπήντησε στερρὸν, οὕτως εἰπεῖν, θώρακα, προασπίζοντα τὴν καρδίαν τοῦ φίλου μου· κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀσθενής τις ἀμυχὴ μόνον ἐπροξενήθη, ἱκανὴ ὅπως βάψῃ

τὸ ὑποκάμισον, πρὸς ἔνδειξιν, κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο· καὶ αὐτὸν τὸν θώρακα τί νομίζετε ὅτι ἀπετέλουν; τὰ καρτόνια δύο φωτογραφιῶν...

Ὁ φίλος μου συνελθὼν ἐκ τῆς στιγμιαίας λιποθυμίας, προελθούσης ἐκ τῆς αἰφνιδίας μᾶλλον συγκινήσεως ἢ τῆς πληγῆς, μοὶ εἶπεν ἀμέσως: «Βλέπεις κι' ὁ Θεὸς τὸ θέλει· τετέλεσται! — Πῶς, τὸν ἠρώτησα. — Δὲν ἐννοεῖς; εἶπεν· ἀκριβῶς εἰς τὴν θέσιν ποῦ ἐπληγώθην ἐκράτουν δύο εἰκόνας τῆς ἀγαπητῆς μου Κλεοπάτρας· ἡ μάχαιρα λοιπὸν ἐδέησε πρῶτον ὅπως διαπεράσῃ αὐτὰς καὶ κατόπιν φθάσῃ μέχρι τοῦ σώματός μου· αἴ! λοιπόν, αὐτὸ δὲν εἶνε σημεῖον οὐρανόθεν; ἡ εἰκὼν μόνη τῆς φίλης μου προσέρχεται βοηθὸς καὶ σωτήρ μου! Ἰδοὺ εἷς ἰσχυρὸς λόγος ὅπως μὴ ἐνδοιάζω πλέον, ἀλλὰ νὰ σπεύσω καὶ προσλάβω τὴν κόρην προσφιλῆ σύντροφον.» Πραγματικῶς ἐξετάσαντες εὕρομεν ὅτι τὸ μαχαίριον ἦτο ἠκονισμένον καὶ αἰχμηρόν, ἀπαντῆσαν ὅμως τὸ μεσολαβοῦν ἐμπόδιον τῶν καρτονίων τῶν δύο εἰκόνων, ἐξησθένησεν ὅλως τὴν ὁρμὴν καὶ ἐματαιώθη τὸ κτύπημα· ἦτο τῷ ὄντι θαῦμα!

Ὑπεστρέψαμεν ἀμέσως εἰς Βιζύην. Ὁ φίλος μου Πάτροκλος ἔσπευσε νὰ μοὶ φανερώσῃ ὅτι τὴν ἐπαύριον ἀνεχώρει ἀναποφεύκτως εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως παραλάβῃ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφήν του καὶ κατ' εὐθεῖαν εἰς Στενήμαχον προσελθὼν ζητήσῃ καὶ λάβῃ ὡς σύζυγον τὴν ἀγαπητήν του Κλεοπάτραν. «Ἄ! μοὶ ἔλεγε, θὰ σοὶ εὐγνωμονῶ, πολύτιμε φίλε, διὰ βίου διότι μὲ ὡδήγησες σήμερον εἰς τὴν Μαγκρυώτισσαν· Κύριος οἶδε τὰ βάσανά μου ἕως πότε θὰ παρετείνοντο· μόνος μου δὲν θὰ ἐτόλμων ποτὲ νὰ κάμω ἀπόφασιν· ἔπρεπε νὰ ἐπέλθῃ ἡ πληγὴ τοῦ μαχαιρίου, νὰ μὲ λυτρώσωσιν ἀπὸ ἀφεύκτου θανάτου τὰ καρτόνια τῶν δύο εἰκόνων τῆς προσφιλοῦς μου, καὶ τότε νὰ καταλάβω καὶ παραδεχθῶ ὅτι ἡ κόρη αὕτη ἄνωθεν ὡρίσθη δι' ἐμέ· ἄχ! ἡ καρδία μας εἶνε μαντεῖον· πρέπει νὰ πιστεύωμεν εἰς ὅ,τι μᾶς λέγει.» Δὲν εἶχεν ἔτι ἀποτελειώσει τὸν λόγον του ὅτε ἤνοιξεν ἡ θύρα καὶ ἐπαρουσιάσθη ὁ ταχυδρόμος, νομίζων μίαν ἐπιστολὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ φίλου μου· ἤνοιξεν ἀμέσως αὐτὴν, ἀνέγνω, καὶ ἡμιδακρύων μοὶ προσέφερεν αὐτὴν ὅπως ἀναγνώσω. Ἡ ἐπιστολὴ ἦτο ἐκ Στενημάχου καὶ εἶχεν ὡς ἑξῆς:

Ἐρίτιμε φίλε,

Δὲν δύνασθε νὰ φαντασθῆτε εἰς ὁποίαν καὶ ὁπόσην στενοχωρίαν καὶ θλῖψιν εὑρισκόμεθα ἡ μήτηρ μου καὶ πρὸ πάντων ἐγὼ ὡς ἐκ τῆς αἰ-

φνιδίας ἀναχωρήσεώς σας· μυρία ὅσα διελογίσθημεν καὶ τίποτε δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μαντεύσωμεν. Ἀχ! φοβοῦμαι μήπως σᾶς συνέβη μέγα τι καὶ αἰφνίδιον κακὸν, τὸ ὁποῖον δὲν ἠθελήσατε νὰ μᾶς φανερώσητε· δὲν γνωρίζετε λοιπὸν ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μὲ προξενεῖτε τὴν μεγαλειτέραν λύπην, τὴν πλέον ἀπερίγραπτον στενοχωρίαν; Δὲν γνωρίζετε ὅτι λυποῦμαι μεγάλως καὶ εἰς δάκρυα θερμὰ ἀμέσως ἀναλύομαι ἁπλῶς καὶ μόνον ὅταν τύχῃ νὰ ὑποθέσω ὅτι σᾶς συνέβη τι κακὸν, εἰς ὑμᾶς, εἰς τὸν ὁποῖον εἶμαι διὰ βίου εὐγνώμων, διότι χρεωστῶ τὰ πάντα, τὴν μητέρα μου;...

Εὐαρεστηθῆτε λοιπὸν πολὺ ἅμα λάβητε τὴν παροῦσάν μου, καὶ σᾶς παρακαλῶ θερμότατα, νὰ μᾶς μεταδώσητε τὰ περὶ ὑμῶν νέα· νὰ μᾶς γράψητε τί σᾶς συνέβη καὶ αἰφνιδίως οὕτω ἐγκατελείψατε μίαν ἡμέραν τὴν Φιλιππούπολιν.

Ἀνυπομόνητος ἀπάντησίν σας περιμένουσα, ἐκφράζω τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρετικὴν ὑπόληψίν μου καὶ ἀπεριόριστον εὐγνωμοσύνην, μεθ' ὃ καὶ διατελῶ

ἐλαχίστη φίλη σας
Κλεοπάτρα...

Μόλις ἀνέγνων αὐτὴν καὶ ὁ φίλος μου προσέθηκε μειδιῶν: «Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν Κλεοπάτραν μου ἐγὼ θὰ τὴν φέρω.»

Τὴν ἐπαύριον ἀπὸ πρωΐας ἀπεχαιρέτιζον τὸν φίλον μου, ἐπιβαίνοντα τῆς ἁμάξης· ἀνάθεμα τὰ καθήκοντα τῆς ὑπηρεσίας, ποῦ δὲν ἠδυνάμην νὰ συνοδεύσω τὸν φίλον μου καὶ παραστῶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν πόθων του, εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῆς καρδίας του. Δὲν δύναμαι ὅμως νὰ ἀποκρύψω ὅτι ὅτε ἐπιβάντα τῆς ἁμάξης τὸ τελευταῖον κατασπασθεὶς ἀπεχαιρέτισα, κατησχυμένος ἔστρεψα τὸ πρόσωπον· ἐδάκρυον ὡς μικρὸν παιδίον· διατί; κ' ἐγὼ δὲν τὸ γνωρίζω.

Ἐν Βιζύῃ, κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1884.

ΓΙΑΓΚΟΣ.

ΠΕΡΙ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΙ

ΤΗΣ ΚΑΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΥΤΩΝ ΣΗΜΑΣΙΑΣ.

Ἡ εὐάρεστος ποικιλία, ἣν παρέχει ἡμῖν ἡ τῆς φύσεως ὄψις, ἐνιαχοῦ μὲν πολλὴν, ἐνιαχοῦ δὲ ὀλίγην, ἤθελε λείψει παντελῶς, ἂν ἐν τῷ παντὶ μὴ ὑπῆρχεν ἡ φῶς καὶ σκότος. Εἰσὶ δ' αἰτία τῆς ποικιλίας τὰ χρώματα, δι' ὧν καὶ ἐξ ὧν λαμβάνουσι τὰ πράγματα τὸ πρῶτον ὡς εἰπεῖν ζωὴν καὶ λαμπρότητα καὶ χάριν, καὶ δι' ὧν μόνων ἀληθῶς ποικίλα γενόμενα διατιθέασι σπουδαίως τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν. Ἀμφότερα τό τε φῶς καὶ τὸ σκότος ἔχουσί τι καθολικὸν. ἁπλοῦν καὶ μονότονον, τὸ μὲν φῶς ἀποκαλύπτον ἡμῖν ἁπλῶς καὶ καθιστὰν ὁρατὸν τὸν ἄπειρον χῶρον, τὸ δὲ σκότος ἐξ ἐναντίας ἀποκλεῖον μὲν ἡμῖν, ὡς εἰπεῖν, τὸ σύμπαν καὶ ἐξαφανίζον τὰ πράγματα, μεθιστὰν δ' ἡμᾶς εἰς σεμνὴν καὶ ἥσυχον μόνωσιν. Ὥστε τὸ ἴδιον ἑκάστῳ πράγματι παρέχει κατὰ πρῶτον ἡ χροιὰ, ἧς μὴ οὔσης, οὐδὲν ἠθέλομεν ὁρᾶν εὐκρινὲς ἢ ὡρισμένον διὰ τοῦ φωτὸς ἀλλ' ἁπλῶς λευκὸν καὶ μέλαν ἢ φῶς καὶ σκιὰν καὶ ταύτην ἀεὶ καὶ παντάχοῦ μονοειδῆ καὶ μονότονον. Αὕτη τῇ γεωμετρικῇ, ἵν' οὕτως εἴπω, τῶν πραγμάτων ἢ σωμάτων πρὸς ἄλληλα διαφορᾷ προστίθησι τὴν γραφικὴν τῶν χρωμάτων καὶ ὁτὲ μὲν ἐπιχρώννυσιν ἐκτάσεις μακρὰς καὶ μεγάλας, οἷον τὸν οὐρανὸν ἢ τὴν θάλασσαν, ὁτὲ δὲ μικράς τινας καὶ βραχείας, ἐξ ὧν ἑκάστης ἕνεκα τῆς καθαρᾶς ἢ συμμίκτου χροιᾶς ἀπαυγάζει πρὸς ἡμᾶς ἰδία τις ὡς εἰπεῖν ζωὴ διατιθεῖσα διὰ τῆς ἐπιδράσεως αὐτῆς οὐ μόνον τὰς ὄψεις καὶ τὸ φανταστικὸν ἀλλὰ καὶ τὸ θυμικὸν ἢ τὸ συναισθητικὸν κοινῶς καλούμενον, ἰδίᾳ δὲ μάλιστα τὸ τελευταῖον, ὅταν ἡ τοῦ χρώματος αἴσθησις ᾖ καθαρὰ, διὰ τὸ σπάνιον, ἀμήχανον δέ τινα καὶ λεπτοτάτην ἅμα περιποιοῦσι πρὸς τούτοις ἡδονὴν τὰ χρώματα τὰ ἐκ θλάσεως ἢ ἀνακλάσεως ἀκτίνων, ἔτι δὲ τὰ τῆς ἀνθήσεως. Ἰδίᾳ τὸ χρῶμα διατίθησιν ἡμᾶς ἐνθουσιωδῶς, ὅταν ἐμφαίνηταί πως ἀνθηρόν τε καὶ νεαρὸν

καὶ τρυφερὸν, μὴ στερούμενον ἅμα λάμψεως μηδ' ἀγνότητος, χρῶμα δὲ παριστὰν τὸ ὑγρὸν καὶ πάσης ὕλης ὡς εἰπεῖν καθαρὸν, οἷον ἂν ἴδοι τις ἐν ὕλαις αὐαινομέναις μετὰ τῆξιν, ἀλλ' οὔπω σκληρυνθείσαις (οἷον ἐν τῷ κηρῷ) γοητεύει καὶ δεσμεύει τὰς ψυχάς. Οὐ πᾶσα δὲ περιγραπτὴ τυγχάνει οὖσα χρώματος ἐνέργεια, ἀλλὰ δεῖ πρὸς τοῦτο φύσεως καὶ πολλῆς ἀσκήσεως, ὁ δὲ τούτων ἀμοιρῶν ἀδυνατεῖ διακρίνειν ὡς εἰπεῖν κηλίδωμα χρωμάτων ἀπὸ ζωγραφικοῦ τεχνήματος.

Ἡ ποικιλία τῶν χρωμάτων προϊοῦσα τοῦτο μὲν ἐκ τοῦ βαθμοῦ τῆς λαμπρότητος ἑκάστου, τοῦτο δὲ πάλιν ἐκ τῆς ποικίλης αὐτῶν ἐν ἀλλήλοις μίξεως, ἀνάγει τὴν ἑαυτῆς ἀρχὴν εἰς κύκλον ἀποτελούμενον ἐκ τῶν ἓξ (οὐχὶ δ' ὡς νοινῶς ἐκλαμβάνουσιν ἑπτὰ) κυρίων πρισματικῶν χρωμάτων, ἅπερ εἰσὶν : ἐρυθρὸν, ἐρυθροκίτρινον ἢ μηλινοειδὲς ἢ χρυσοειδὲς, ὠχρὸν ἢ κίτρινον, χλωρὸν, κυανοῦν, ἰοειδὲς ἢ ἐρυθροκύανον, ἔχοντα πάντα συγγενῶς καὶ οἰκίως πάνυ πρὸς ἄλληλα. Τούτων πάλιν τὸ μὲν ἐρυθρὸν σὺν τῷ κιτρίνῳ καὶ τῷ κυανῷ σχηματίζουσι τὴν τριάδα τῶν πρωτογόνων χρωμάτων, τὰ δ' ἄλλα τρία γεννῶνται ἐξ ἐκείνων μιγνυμένων, ἐκ μὲν τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου τὸ μηλινοειδὲς, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου τὸ πράσινον ἢ χλωρὸν, ἐκ δὲ τοῦ τρίτου καὶ τοῦ πρώτου τὸ ἰοειδές. Ἐρυθρὸν μὲν καὶ κίτρινον ὄντα παρ' ἄλληλα φαίνονταί πως λαμπρότερα τοῦ δέοντος, ἥτις αἴσθησις ἡσυχῇ μετριάζεται προστιθεμένου τοῦ κυανοῦ, δι' οὗ τις εἰσάγεται ἁρμονία, τὸ δ' ἐρυθρὸν μετὰ τοῦ κυανοῦ φαίνονταί πως ἐπιδεῆ λαμπρότητος, ὅθεν ἀνάγκη προσθεῖναι τὸ κίτρινον. Αὐτὸ δὲ τοῦτο μετὰ τοῦ κυανοῦ παρέχει αἴσθησιν διαφορᾶς ἀδιαλλάκτου, πρὸς ἧς τὴν ἄρσιν ἀναγκαία καθίσταται τοῦ ἐρυθροῦ ἡ προσθήκη. Καὶ ταῦτα μέν εἰσι τὰ πρωτόγονα τῶν χρωμάτων.

Τὰ δ' ἄλλα τρία, τὸ χρυσοειδὲς, τὸ χλωρὸν ἢ πράσινον καὶ τὸ ἰοειδὲς, εἰσὶν οὐχὶ πρωτόγονα τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἄλλων γεννητὰ διὰ μίξεως. Εἰσὶν ἐν τούτοις καὶ ταῦτα χρώματα κ ύ ρ ι α, καθ' ὃ τῶν ἄλλων ἀναπληρωτικὰ, τοῦ μὲν ἐρυθροῦ τὸ πράσινον, τοῦ δὲ κυανοῦ τὸ χρυσοειδὲς καὶ τοῦ κιτρίνου τὸ ἰοειδές. Τούτοις πᾶσι τοῖς χρώμασι προσθετέον ὡς ἐπ' ἴσης κύρια τὰ δύο καθαρῶς ἀντίθετα, τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν, ὧν ἐν τῷ μέσῳ κεῖται τὸ φαιὸν, ἔτι δὲ τὸ πορφυροῦν. Ἐκ τῶν δέκα τούτων κυρίων χρωμάτων ἀναπτύσσεται καὶ γενναῖται τὸ ὅλον πλῆθος τῶν α ἰ σ θ η τ ῶ ν ἐν τῷ παντὶ χρωμάτων ἀληθῶς ἀνα-

ριθμήτων ὄντων (*). Χωρητέον οὖν εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν κυρίων χρωμάτων. Τούτων τὸ μὲν λευκὸν καίπερ μὴ ταὐτὸν ὂν τῷ φωτὶ παρέχει τὴν πλήρη τούτου λαμπρότητα καί ἐστιν ἐκ τούτου τις εἰκὼν μὲν τοῦ φωτὸς, συμβολικὴ δὲ παράστασις τοῦ φαιδροῦ καὶ εὐγενοῦς καὶ ἁγίου, τῆς ἐντελοῦς ἁγνότητος, τῆς παρθενίας, τῆς πίστεως, τοῦ θείου ὕψους, ἔτι δὲ τῆς τὰ πάντα διασαφούσης διανοητικῆς διαυγείας. Καὶ ταῦτα μέν εἰσι τὰ προτερήματα τοῦ χρώματος τούτου, δύναται δέ τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἐλαττώματα αὐτοῦ τὸ παραστατικὸν ἐλλείψεως βάθους καὶ σταθερότητος, εἶτα μονοτόνου τινὸς καὶ ἐπιπολαίου καὶ ψυχροῦ καὶ ἀδιαφόρου.

Τὸ δὲ μέλαν ἐστὶ τὸ καθαρῶς ἀντίθετον τοῦ λευκοῦ, καὶ καθάπερ ἐκεῖνο παρίστησιν εἰκόνα τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἐκείνου λαμπρότητος, οὕτω τοῦτο παρίστησιν εἰκόνα τινὰ καὶ ὡς εἰπεῖν ἐνσάρκωσιν τοῦ σκότους. Ὅθεν παρίσταταί πως ὡς ξένος στυγνὸς ἢ μᾶλλον ὥς τι τέρας ἐλθὸν ἐκ τῆς χώρας τοῦ σκότους καὶ τοῦ θανάτου («τὸν δὲ σκότος ὅσσε κάλυψεν»). Ἔστι τὸ μνῆμα πάσης ζωῆς καὶ πάσης ἐκ τοῦ φωτὸς καὶ τῶν χρωμάτων θυμηδίας. Ἔστι τὸ χρῶμα τοῦ Δείμου καὶ τοῦ Φόβου, τῶν Ἄρεος παίδων, τοῦ κακοῦ καὶ τῆς φθορᾶς, ἡ ἐνσεσαρκωμένη ἀνιαρὰ καὶ ἄνελπις ἔρημος, τὸ ἀπαραμύθητον καὶ ἀνήκεστον οὐδέν. Ἐν τούτοις πρὸς πᾶσι τούτοις αὐτοῦ τοῖς ἐλαττώμασι τὸ χρῶμα τοῦτο κέκτηται καί τινα συμβολικὴν σπουδαιότητα. Ἔστιν, ἔστιν ὅτε, παραστατικὸν χαρακτῆρος, δυνάμεως καὶ ἐμβριθείας, τοῦ σοβαροῦ καὶ τοῦ αὐστηροῦ καὶ σπουδαίου. Ἐκ δὲ τούτου ἐθεωρήθη ἀνέκαθεν ὡς τὸ χρῶμα τοῦ νόμου, τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νοῦ πρὸς τὴν αἴσθησιν ἀγωνιζομένου. Πρὸς δὲ τούτοις ἐστὶν ἐν τοῖς πλείστοις ἔθνεσι διὰ τὸ αὐστηρὸν αὐτοῦ καὶ τὸ σοβαρὸν καὶ τὸ σεμνὸν παραδεδεγμένον ὡς σύμβολον τοῦ πένθους καὶ τῆς ἐπισημότητος ἐν ταῖς τελεταῖς καὶ ἐν ἄλλαις κοινωνικαῖς περιστάσεσιν, οἷον ἐν ταῖς στολαῖς, ἔνθα καὶ συντελεῖ πολλάκις εἰς κάλλος μετὰ σεμνότητος ὡς μαρτυρεῖ τὸ δημῶδες:

αὐτὰ τὰ μαῦρα ποῦ φορεῖς κτλ.

Ὡς τὰ πολλὰ δὲ χρησιμεύει καὶ ὡς βάσις ἰσχυρὰ τοῖς λαμπροῖς καὶ

(*) Περὶ ἐργοστασίου τινὸς ἐν Εὐρώπῃ λέγεται ὅτι κατέχει δέκα καὶ ὀκτὼ περίπου χιλιάδας χρωμάτων.

ποικίλοις χρώμασι πρὸς ὑπογραφὴν ἢ διαγραφήν. Ἔστι δὲ καὶ δεκτικὸν λαμπρότητος χωρὶς ν' ἀπολέσῃ πολύ τι καὶ πολὺ ταχέως τῆς καθαρότητος αὐτοῦ, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον καθιστάμενον ὡς εἰπεῖν μεστότερον καὶ χαριέστερον.

Τὸ δὲ φαιὸν ἐστὶ μὲν δηλωτικὸν τοῦ θολεροῦ καὶ συγκεχυμένου, ἐγγυτέρω δὲ τοῦ μέλανος ὂν ἐστί πῃ φραστικὸν τοῦ στυγνοῦ, τοῦ ταλαιπώρου, τοῦ μελαγχολικοῦ καὶ τοῦ βαρέος, ἐν ᾧ τῷ λευκῷ πλησιάζον ὑποδείκνυσι τὸ ἀδρανὲς, τὸ ἄτονον, τὸ ἀηδὲς καὶ τὸ δυσάρεστον. Ἀλλ' ἔστιν ὅτι δηλώσειεν ἄν πῃ καὶ τὸ ἡσυχῇ πραΰνον ἢ παραμυθούμενον ἤ τι καὶ οὐδέτερον. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ χρώματα τὰ ἔξω τῆς ἴριδος.

Ἐκ δὲ τῶν τῆς ἴριδος χρωμάτων τὸ μὲν ἐρυθρὸν ὁμολογουμένως ἐστὶ τὸ τῆς ζωῆς. Τοῦτο δὲ γίνεται καταφανὲς, ἐάν τις παρατηρήσῃ τὴν φύσιν δι' ὑάλου κεχρωματισμένης ἄλλῳ τινὶ τῶν δέκα κυρίων χρωμάτων. Οὐδενὶ τούτων ἥδεται τοσοῦτον ἡ ψυχὴ ὅσον ὅταν ἡ παρατήρησις γίνηται δι' ἐρυθρᾶς ὑάλου. Τὸ ἐρυθρὸν, ὡς εἰπεῖν, ζωογονεῖ καὶ θερμαίνει. Τὸ αὐτὸ χρῶμα φωτεινότερον ὡς ῥόδεον ἐμποιεῖ τὴν αἴσθησιν ζωῆς, χωρούσης εὐτυχῶς, καὶ σύναμα τῆς ἁπλότητος καὶ τοῦ ἐπαφροδίτου. Ὅθεν ἐστὶ τὸ ἴδιον χρῶμα τῆς ἄνθης καὶ τοῦ κάλυκος, ἔτι τῶν νηπίων, τῶν μειρακίων καὶ νεανίδων, τῆς αἰδοῦς, ἣ ταύτῃ μάλιστα πρέπει τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τοῦ ἔρωτος· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς εὐδαιμονίας. Τὸ δὲ βαθὺ ἐρυθρὸν ἐμφαίνει τοὐναντίον πάθος φλεγόμενον, τὸ καταναλίσκον καὶ τὸ καταβιβρῶσκον. Τὸ δὲ κίτρινόν ἐστι πλὴν τοῦ λευκοῦ τὸ λαμπρότατον τῶν χρωμάτων καὶ τὸ σύμβολον ἀνθούσης πλησμονῆς καὶ περιουσίας· ἐμφανίζεται δὲ τρυφερὸν μὲν καὶ μετριόφρον οὐδέποτε, πλούσιον ὅμως καὶ στιλπνὸν, ἐξ οὗ καὶ ἴδιόν ἐστι χρῶμα τῆς περιουσίας, τῆς ἀφθονίας καὶ τῆς εὐφορίας. Ἐν τούτοις, εἰ μὴ πλανώμεθα, δύναταί ποτε παριστάναι καί τι σεμνὸν καὶ ἐπηρμένον καὶ ἐπιπόλαιον, ἄνευ ζωῆς καὶ θερμότητος, ὥς τε καὶ χρησιμεύειν ὡς χρῶμα τῆς ὕβρεως, τῆς ἀγόνου πολυτελείας καὶ τῆς βασκανίας.

Τὸ δὲ κυανοῦν ἐστι τὸ τοῦ φωτὸς ἐπιδεέστατον τῶν τριῶν κυρίων χρωμάτων καὶ ἐκ τούτου ἥπιον καὶ ἀφελὲς καὶ ἥσυχον καὶ ἀναψυκτικὸν, ἀπαλλάσσον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ὁρμῆς καὶ πιέσεως τῆς ἐν τῇ ζωῇ καὶ ἐξάγον ἡμᾶς ἐν ποιητικῷ τινι πόθῳ πρὸς τὸ ἄπειρον. Διὸ καὶ ὁ

θεῖος Ὅμηρος παρίστησιν ἡμῖν τὸν ἐπὶ τῇ βιαίᾳ τῆς πολὺ φιλτάτης αὐτῷ Βρισηΐδος ὑπ' Ἀγαμέμνονος ἀφαιρέσει δακρύσαντα καὶ «νόσφιν ἑταίρων» ἑζόμενον Ἀχιλλέα βλέποντα πρὸς τὸν «οἰνοπα πόντον» (*), (ἔνθα καθ' ἡμᾶς τὸ οἰνοψ ἐκλαμβάνοι τις ἂν πολλῷ δικαιότερον ἐπὶ [βαθέος] κυανοῦ, καθάπερ καὶ τὸ ἠεροειδὲς [=κυανοῦν] πολλαχοῦ περὶ πόντου λεγόμενον), ὡς ἐντεῦθέν τινα προσδεχόμενον παρηγορίαν καὶ τοῦ πάθους ἀνακούφισιν. Ἐν τῷ κοινῷ δὲ βίῳ τὸ κυανοῦν θεωρεῖται χρῶμα τῆς πίστεως καὶ τοῦ θείου ἢ οὐρανίου. Ἐν δέ τισιν ἀποχρώσεσιν αὐτοῦ συμβολίζεται τὸ ἐμπαθὲς ἢ εὐαίσθητον, ἡ μακρὰν ἀφιπταμένη φαντασία. Τούτων ἕνεκα τὸ κυανοῦν ἐστι τὸ χρῶμα τὸ ἰδίως ἁρμόζον εἰς ἐμβαδὰ μεγάλα, τοίχους, ἐκτάσεις, ὡς καὶ βάσις ἐπιτήδειος εἰς ὄψεις φαεινοτέρας καὶ ποικιλοχρουστέρας.

Τὸ δὲ πράσινόν ἐστί τι κίτρινον διὰ κυανοῦ κεκολασμένον, ὅθεν ἀλαμπέστερον ὂν τοῦ κιτρίνου πλησιάζει τῷ κυανῷ κατὰ τὴν ἡπίαν εἰς τὸν ὀφθαλμὸν ἐπίδρασιν. Ἐκφράζον δέ τινα πάσης ἐμπαθείας ἢ εὐαισθησίας ἀπηλλαγμένην ὑλικὴν ὑγιᾶ πραγματικότητα διατίθησιν ἡμᾶς εὖ, ἅτε κορεννύον ἀφθόνως τὴν ὄψιν μετὰ γλυκύτητος. Καὶ τὸ μὲν ἐρυθρὸν ἐκφράζει φλόγα ζωῆς καιομένην, τὸ δὲ πράσινον ἐξαγγέλλει καὶ αὐτὸ πλησμονὴν ζωῆς ὑγιοῦς ἀλλὰ τῆς κατωτέρας ἤτοι τῆς τῶν φυτῶν. Καθ' ἑαυτὸ μὲν οὖν οὐδέποτε λαμβάνει τὸ κυανοῦν σημασίαν, ἀλλ' ἐν συναρμογῇ πρὸς τἆλλα κύρια χρώματα, πρὸς ἃ χρησιμεύει ὡς ἀπαραίτητον ἐκπλήρωμα. Εἰκὼν ἐκ τῶν χρωμάτων ἐρυθροῦ, κιτρίνου καὶ κυανοῦ λαμβάνει χαρακτῆρα πολλῷ ἰδανικώτερον τῆς ἐχούσης καὶ πράσινον σὺν ἐκείνοις. Τὸ πράσινον τὸ φαεινὸν ἢ καθὼς λέγουσι νῦν ἀνοικτὸν εὐθὺς παρέχει ταῖς ὄψεσι κόρον, ἥκιστα τῆς ἰδανικῆς ἐκείνης τοῦ κυανοῦ μετέχον ἐπιδράσεως. Καθ' ὅσον ὅμως καθίσταται βαθύτερον τὸ πράσινον ἀπόλλυσιν ἀεὶ μᾶλλον τὸ θυμῆρες τοῦ μέσου ἢ μετρίου πρασίνου, καθιστάμενον σοβαρώτερον καὶ στυγνότερον.

Τὸ δὲ ἰοειδὲς ἐξ ἐρυθροῦ καὶ κυανοῦ συγκείμενον οὐκ ἔστι σύντηξις ἀληθής, ἀλλά τις ἕνωσις, ἐν ᾗ τὰ δύο ταῦτα χρώματα διατηροῦνται

(*) . . . . . Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
δακρύσας ἑτάρων ἄφαρ ἕζετο νόσφι λιασθείς
θῖν' ἐφ' ἁλὸς πολιῆς, ὁρόων ἐπὶ οἰνοπα πόντον.

πλησίον ἀλλήλων. Ἔστι δὲ χρῶμα πάγκαλον, ὡς εἰπεῖν, εὐγενὲς καὶ λαμπρὸν ἄνευ ἐπιδεικτικότητος. Ἐν τούτοις ἡ τῶν παρ' ἄλληλα διατηρουμένων δυοῖν χρωμάτων, ἵν' οὕτως εἴπωμεν, ἔρις παρέχει τι ἀσθενὲς τῷ χρώματι τούτῳ καὶ ἐντεῦθεν ἡ χρῆσις αὐτοῦ ἰδιαιτάτης δεῖται περισκέψεως καὶ προνοίας.

Ἥδιστον δὲ τῇ ὄψει τῶν χρωμάτων πάντων ἐστὶ τὸ χρυσοειδὲς ἢ μηλινοειδές, οἱονεί ἐστι περὶ ἡλίου δυσμὰς ὁ ἑσπέριος ὑπὸ νεφελῶν περιεστεμμένος οὐρανὸς καὶ ἡ φλὸξ ἡ ἐν πλήρει ζωῇ φλεγομένη.

Τὸ δὲ πορφυροῦν ἢ ἐρυθρόφαιον ὅν τι μίγμα τῶν τριῶν κυρίων χρωμάτων παρίσταται ὡς τὸ ὑλωδέστατον πάντων τῶν χρωμάτων, μὴ εὐγενές, ἀλλὰ καὶ μὴ πάντη κοινὸν καὶ χυδαῖον.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς συμβολικῆς τῶν χρωμάτων σημασίας. Ἡ δὲ χρῆσις αὐτῶν ἦν ὁμολογουμένως ἐν τοῖς ἀρχαίοις τε καὶ τοῖς μέσοις χρόνοις πολλῷ ποικιλωτέρα τε καὶ πλείων ἢ νῦν, ὡς ἔνθεν μὲν ἀπεδείχθη τοῦτο περὶ τῶν Ἑλλήνων, ὧν τὰ γλυπτικὰ καὶ ἀρχιτεκτονικὰ ἀριστουργήματα παρὰ τῇ συμφύτῳ τοῦ μαρμάρου χροιᾷ διεκεκόσμηντο καὶ ἄλλαις τισὶν ἁρμονικῶς πρεπούσαις, ἔνθεν δὲ περὶ τῶν Ρωμαίων, ὧν αἱ οἰκίαι, καθὰ δεικνύουσι τὰ τῆς Πομπηΐας λείψανα, διὰ ποικίλων ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν ἦσαν κεκοσμημέναι χρωμάτων. Τοῦτο δ' αὐτό, τοῦτ' ἔστι τὸ φιλοχρώματον ἢ ἡ φιλοχρωματία (κατὰ τὸ φιλοχρηματία) ἐπεκράτει καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντίοις ἢ Βυζαντίνοις καὶ ἄλλοις ἔθνεσιν ἀκμάσασιν ἐν τοῖς μέσοις χρόνοις, παρ' οἷς τὰ πάντα, καὶ ναοί, καὶ οἰκίαι, καὶ στολαί, καὶ ἐσθῆτες, καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο ποικίλοις ἐκεκόσμηντο χρώμασιν. Αὐτὴ δ' ἡμᾶς ἡ φύσις, οὖσα ποικιλόχρους, ἐπιμελεῖσθαι διδάσκει καὶ τέρπεσθαι τοῖς χρώμασιν, εἴπερ ἄλλο τι, θεῖον οὖσι δῶρον.

Ι. Καρολιδης.

ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΔΟΣ.

Ἔνθεν μὲν ὁ τοῦ Πιθήκου λιμὴν καὶ ἡ τοῦ Λίνου κοιλὰς, ἐν ᾗ αὐτοκρατορικὸν ἀνῳκοδόμηται ἐνηβητήριον περιχαρακούμενον ὑπὸ ἀειθαλῶν ἀνθώνων καὶ βαθυτενοῦς κήπου, διαχέοντος εὐόσμους πνοὰς καὶ ἐκγεννῶντος τὰς πολυσημάντους συναυλίας τῶν ἀηδόνων, ἔνθεν δὲ ἡ περίοπτος Δικαία Πέτρα, ἀφ' ἧς ὁ πλατὺς διαφαίνεται Πόντος, καὶ τὰ τοῦ Γυλλίου Διάλυθρα, παρ' ἃ «ἀπορρὼξ ἐκτεινομένη παραλία στενήν τινα καταλείπει ἀπόκροτον ἀτραπὸν μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τῆς θαλάσσης, στενουμένην καὶ ταύτην καθημέραν πλειότερον ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὥστε τοὺς ὑπὲρ αὐτὴν ἐπικρεμαμένους κρημνοὺς φαίνεσθαι ὑπερκύπτοντας», ἐν τῷ μέσῳ δὲ τούτων ἁπάντων ὡς ἐν λεκάνῃ ἀργυρᾷ περικλειομένη ἀναθρώσκει παμφανόωσα ἡ θαλερὰ καὶ καλλιανθὴς ἀεὶ Θεραπειὰς γῆ σὺν τῷ Φαρμακεῖ αὐτῆς κόλπῳ, ἡ νέα αὕτη λευκενδυτοῦσα βασιλὶς τῶν προαστείων καὶ τῆς φύσεως, ἡ διαλάμπουσα ὑπὸ αἰγλήεντα οὐρανὸν ἐν τοῖς λοιποῖς τρυφεροῖς τοῦ Πόντου χωρίοις, «ἔνθα πραεῖά τις αὔρα βόρειος καὶ ζωογόνος προσβάλλει διὰ παντὸς, καὶ ἰχθύες νεαλεῖς περισκαίρουσι, λουτρῶν τε χάριτες διαγελῶσιν ἁπανταχῇ, καὶ ἀργύρεα πλανώμενα ὕδατα τὸν θεατὴν διαχέουσι, καὶ τὰς ἀκοὰς τῶν δεῦρο κἀκεῖσε περιφοιτώντων ἑστιῶσαι κατακηλοῦσιν αἱ ἐμμελεῖς ἀηδόνες καὶ πᾶν ἕτερον ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ τρύζον ἐν ταῖς λόχμαις καὶ τιτυβίζον μουσικὸν πτερόν». Γλυκὺ τὸ ὄνομα, γλυκεῖα, εὐκρὰὴς καὶ ἐπίκαιρος πρὸς ἀνοικοδομὴν θερινῶν μεγάρων ἡ θέσις, γλυκέα τὰ πάντα ἐν τῇ ἱστορικωτάτῃ ταύτῃ γῇ, ἣν διηώνισαν καὶ διαιωνίσουσι τὰ φάρμακα τῆς καταλιπούσης πατέρα καὶ ἀδελφοὺς, σὺν δὲ τῷ Ἰάσονι φυγούσης

νύχιον ἐφ' ἅλμυρὰν
Πόντου κλεῖδ' ἀπέραντον

βοτανολόγου Μηδείας· ἣν ἐσημείωσε πλατέως ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἡ ἐπὶ μακρὸν διαμονὴ τοῦ μετὰ τὸν διάδοχον τοῦ Χρυσοστόμου Ἀρσάκιον

ἀναβάντος τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον Ἀττικοῦ, ὅστις καὶ περὶ τὴν θέσιν τῶν ὀνομάτων φιλόκαλος ὤν, ἵνα μὴ, τὰς συνάξεις ἐνταῦθα ποιούμενος, δυσφήμῳ ὀνόματι ὀνομάζῃ τὸν τόπον, Θεραπείαν ὠνόμασε, Φαρμακέα ἐξ ἀρχαίου καλούμενον· ἣν ἐκλέϊσαν οἱ ἐν τοῖς μεγαλοπρεπέσι κήποις καὶ τοῖς πολυτελέσι μεγάροις αὐτῶν διελθόντες τὰς τερπνοτάτας τοῦ βίου ἡμέρας καὶ μετὰ τῶν ἡδίστων ἐντυπώσεων ἀποιχόμενοι Μουρούζαι, Ὑψηλάνται, Καρατζάδες, Καλλιμάχαι, Μαυρογένεις, Καλλιάρχαι, Σοῦτζοι, Σεβαστόπουλοι, Μάνοι, Χαντζερῆδες, Ἀργυρόπουλοι, Τζανέτοι, Ρωσσέτοι, Σχινάδες, Ἱεράκαι καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι ἐνδόξων ἀριστοκρατικῶν οἰκογενειῶν γόνοι, οἱ πολλὰς ὑπηρεσίας ἀποδόντες τῇ τε σεβαστῇ αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει καὶ τῷ ἔθνει ἡμῶν· ἐξ ἧς ἐλάμπρυναν τέλος τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὁ κλεινότατος μὲν γόνος Σαμουὴλ ὁ Α', δὶς πατριαρχεύσας, τῷ 1764 καὶ τῷ 1773, οἱ ἐξ ἑτέρων δ' ἐπαρχιῶν μετατεθέντες εἰς τὴν παροικίαν τῶν Δέρκων Γεράσιμος ὁ Γ', τῷ 1794, Γερμανὸς ὁ Δ', δὶς ὡσαύτως, τῷ 1845 καὶ 1852, καὶ τελευταῖος ὁ τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1884 τούτοις προστεθεὶς φαεινὸς ἀστὴρ Ἰωακεὶμ ὁ Δ', ὁ ἀπὸ Δέρκων!

Ἀλλ' ἤδη οὐδαμῶς περὶ αὐτῶν ὁ λόγος, οὐδὲ τοιοῦτον τὸ ὑποκείμενον τοῦ θέματος ἡμῶν. Οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε ὁ χῶρος ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν μακρὰν ἱστορικὴν περιγραφὴν τῆς γῆς ταύτης τῶν Θερα-πειῶν, ἧς αἱ κυκλούμεναι ἀνὰ τὸ στόμα τοῦ λαοῦ παραδόσεις ἀρκοῦσιν ἵνα τόμον πληρώσωσιν. Τοιοῦτο θέμα εὐρὺ ὑπερθέμενοι εἰς τὸ προσεχὲς ἔτος, προτιθέμεθα τανῦν ἁπλῶς καὶ μόνον ἵνα διαλάβωμεν βραχέα περὶ τῆς ἐνταῦθα μητροπόλεως, συγκαταχωρίζοντες τούτοις καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀρχείοις αὐτῆς σχετικὰ ἔγγραφα.

Πρὶν ἢ ἔτι τὸ ἡμέτερον χωρίον καταστῇ μητρόπολις τῆς ὅλης ἐπαρχίας ἦν τοιαύτη ὁ νῦν σχεδὸν ἔρημος τόπος τῶν Δέρκων, ἔνθα σώζονται καὶ ἐρείπια τοῦ μητροπολιτικοῦ οἰκήματος. Ἀλλὰ, καθ' ἃ φαίνεται, ἕνεκα τοῦ ἐρημώδους (α) τῆς χώρας τῶν Δέρκων πολὺ πρὸ τῆς μετα-

(α) Καίτοι οὐκ ἦσαν τὸ κατ' ἀρχὰς παντάπασιν ἐρῆμοι οἱ Δέρκοι, οὐδ' ἠδύναντο βεβαίως νὰ ὦσιν, ἀφοῦ ἤδρευεν ἐκεῖ ὁ μητροπολίτης τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας, δυνάμεθα οὕτω ν' ἀποκαλέσωμεν αὐτοὺς ἕνεκα τοῦ ἀποκέντρου καὶ μεσογείου μέρους, ὅπερ ἀπόκεντρον κατέγνωσαν ταχέως καὶ αὐτοὶ οἱ κατὰ καιρὸν μητροπολῖται, ἐφ' ᾧ καὶ μεθ' ὅλα τὰ τῆς παρακειμένης ὁμωνύμου λίμνης θέλ-

τροπῆς τοῦ θρόνου ἀπὸ τῶν ἑβδομήκοντα εἰς τοὺς δώδεκα (α) οἱ κατὰ καιρὸν ἀρχιερατεύοντες, ἀντὶ τοῦ διαμένειν ἐν τῇ κυρίως μητροπόλει, μακρὰν τῆς παραλίας ἐν μέρει νοσηρῷ καὶ βαρὺ τὸ κλίμα ἔχοντι, ἐξέλεγον ὡς ἕδραν τὰ Θεραπεῖα. Τὸ τοιοῦτον δέον νὰ νοηθῇ γιγνόμενον ὁριστικῶς ἀπὸ τοῦ ἔτους 1655, ὅτε, πατριαρχεύοντος τὸ γ' Ἰωαννικίου τοῦ Β', ὄντος δὲ μητροπολίτου Δέρκων καὶ Νεοχωρίου (β) Ἀθανασίου ἀρχιερέως, ἐξεδόθη κατὰ Ἰούνιον τόμος συνοδικὸς «περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πατριαρχικῶν χασίων εἰς μητρόπολιν Δέρκων καὶ Νεοχωρίου, ἐπὶ δόσει χαρατζίου φλωρίων 40 τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τῶν κατὰ καιροὺς ριπτομένων πατριαρχικῶν ζητιῶν, προστιθεμένων καὶ δύο χωρίων τοῦ Καταστένου, τῶν Θεραπείων καὶ τοῦ Μπουγιουκδερὲ (γ)». Μέχρι τούτου τοῦ ἔτους οὐχ ὑπῆρχε μητρόπολις ἐν Θεραπείοις, ἅτε ὑπαγομένου τοῦ χωρίου τούτου μετὰ καὶ τοῦ παρακειμένου Μπουγιουκδερὲ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὡς ἐν τοῖς ἀνωτέρω δείκνυται. Προσαρτηθέντων λοιπὸν διὰ τοῦ ἐν λόγῳ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ ὑπομνήματος τῶν δύο τούτων χωρίων τῇ ἐπαρχίᾳ Δέρκων «ἐπὶ δόσει χαρατζίου φλωρίων 40 τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ», πρῶτος πάντως ὁ τότε ἀρχιερατεύων Ἀθανάσιος μετετέθη ἐκ τῶν Δέρκων εἰς τὰ εὐκραῆ Θεραπεῖα καὶ ἑπομένως τὸ νῦν ἐνταῦθα ἀνῳκοδομημένον μητροπολιτικὸν οἴκημα φέρει τὸ μέγα βάρος τῶν 230 ἐτῶν. Τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τοῦ οἰκήματος τούτου, ὅπερ ἐπέπρωτο κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῆς ἡλι-

γητρα καὶ τὸν δι' αὐτῆς μετασχηματισμὸν τοῦ φύσει μεσογείου εἰς ὄψει παραθαλασσίου, ἐπεθύμουν παντὶ σθένει ἵνα εὐκαιρίας τυχόντες μεταθῶσι τὴν ἕδραν αὐτῶν εἰς μᾶλλον συνῳκισμένον καὶ εὔχωρον μέρος.

(α) Περὶ τῆς μετατροπῆς ταύτης, γενομένης ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Ε', τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας, ἐπικυρωθείσης δὲ καὶ ὑπὸ Σαμουὴλ τοῦ Α', τοῦ ἀπὸ Δέρκων, ἅμα τῇ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἀναρρήσει αὐτοῦ, ἤτοι τῷ 1764, φυλάττονται ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Μητροπόλεως δύο πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ σιγγιλιώδη γράμματα, ἅπερ ἐκδώσομεν εἰς φῶς τῷ ἐπιόντι ἔτει.

(β) Τοιοῦτον τίτλον ἔφερε τότε ὁ ἀρχιερατεύων τῆς ἐπαρχίας Δέρκων, νοητέον δὲ ὡς Νεοχώριον χωρίον τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τανῦν Νιχωράκι καλούμενον, οὐχὶ δὲ τὸ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὑπαγόμενον καὶ παρακείμενον τοῖς Θεραπείοις.

(γ) Ἐκ τοῦ τρίτου τόμου τῆς Μεσαιωνικῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Κωνσταντίνου Σάθα.

κίας αὐτοῦ ἵνα πάθῃ ποικίλας μεταβολὰς, ὡς καὶ πάντα τὰ ὑποκείμενα εἰς τὴν τοῦ χρόνου ἐπίδρασιν, ἣν κατὰ τὴν ταχεῖαν διαδοχὴν τῶν ἐτῶν διορῶσι λάβρον κατ' αὐτῶν ἐπιπίπτουσαν.

Περὶ τῶν μεταβολῶν τούτων προτιθέμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν ἐνταῦθα ἐκτιθέντες ἐν ὅλῃ τῇ δυνατῇ διασαφήσει αὐτάς.

Ἐλέγομεν ἀνωτέρω ὅτι ἐπὶ τοῦ μητροπολίτου Δέρκων καὶ Νεοχωρίου Ἀθανασίου ἐκτίσθη ἡ ἐνταῦθα μητρόπολις καὶ ὅτι πρῶτος αὐτὸς μετήνεγκε τὴν διαμονὴν αὐτοῦ ἐκ τῶν Δέρκων εἰς Θεραπεῖα. Καὶ τί μὲν μετὰ ταῦτα ἐγένετο, πόσοι δὲ καὶ ποῖοι μετ' αὐτὸν ἀρχιεράτευσαν τῆς ἐπαρχίας παρατρέχομεν, ὡς ἐξερχομένων τοῦ κύκλου τοῦ βραχέος ἡμῶν θέματος. Ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Νικοδήμου, ὅστις, κατὰ τὸν Κομνηνὸν (α), ἀπέθανε τῷ 1731, διότι ἐκ τούτου ἄρχονται καὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ μητροπολιτικοῦ τῶν Θεραπείων οἰκήματος, ὅπερ εὕρηται καὶ νῦν ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐν ᾗ ἐπὶ Ἀθανασίου ἀνῳκοδόμητο.

Ἔκ τε τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου ἐπιγράμματος καὶ τοῦ κοινοῦ ἐκκλησιαστικοῦ τῆς μητροπόλεως γράμματος καταδηλοῦται ὅτι τὸ ῥηθὲν μητροπολιτικὸν οἴκημα ὑπερεχούσῃ ἐξουσίᾳ

ἐπράθη
ναστῆρι ὄντι τῷ Νικοδήμῳ θύτῃ

εἰς ἀλλοεθνῆ τινα. Τούτου γενομένου, ὁ μητροπολίτης Νικόδημος «διὰ τὸ ἀδύνατον ἄλλως ποιῆσαι» ἀπάρας ἀέκοντι θυμῷ, ὡς ὁ Χρύσης τοῦ Ὁμήρου, ᾤκησε μικρὸν ἀπωτέρω τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐν οἰκίᾳ ἰδιωτικῇ (β), ἧς μνημονεύει ὁ ἐν αὐτῇ γεννηθεὶς τῷ

(α) Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου τῶν «Μετὰ τὴν ἅλωσιν» σελ. 332.

(β) Ἡ οἰκία αὕτη σώζεται τανῦν κατεχομένη ὑπὸ τοῦ συμπολίτου ἡμῶν Δημητρίου Ἀλεξίδου. Ὀφείλομεν ὅμως παρατηρῆσαι ὅτι ὅτε ἐγένετο μητρόπολις ἐπὶ Νικοδήμου ἐκέκτητο ὡς ἰδιοκτησίαν ἅπασαν τὴν κατὰ μῆκος τῆς ἐσωτέρας ὁδοῦ διήκουσαν μέχρι τῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου γηΐνην ἔκτασιν, ἥτις ἐχρησίμευεν ὡς κῆπος καὶ περιέχει σὺν τῇ οἰκίᾳ περὶ τὰς 450 πήχεις. Ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἔνθα εὑρίσκετο ὁ κῆπος τῆς μητροπόλεως, εἰσὶ νῦν ἐκτισμέναι δύο οἰκίαι, ὧν ἡ μὲν ἐν τῷ μεταξὺ κειμένη περιῆλθε πρό τινων ἐτῶν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἡ δὲ κατὰ τὸ ἄκρον τῆς ἐσωτέρας ὁδοῦ μένουσα ἀνήκει τοῖς κληρονόμοις τοῦ ἀποθανόντος Νικολάου Μαλτέζου, δυτικοῦ τὸ δόγμα.

1711 Ἀθανάσιος Κομνηνὸς Ὑψηλάντης διὰ τῆς ἑπομένης σημειώσεως· «Τούτῳ τῷ ἔτει (1711) ἐγεννήθην ἐγὼ εἰς τὰς τρεῖς ὥρας τῆς νυκτὸς τῆς κθ΄ τοῦ Αὐγούστου ἐν Θεραπείοις, εἰς τὸ σπίτι ὁποῦ τανῦν (α) εἶναι μητρόπολις τοῦ Δέρκων, καὶ τότε (τῷ 1711 τουτέστιν) ἦτον τῆς πρὸς μητρὸς Κασσάνδρας μάμμης μου Δρακούλας, ᾗ τινι τὸ ἐχάρισεν ὁ πατήρ της Νικόλαος Ἀναστασίου προσκυνητὴς τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ τὸ ἐπώλησε τῷ Οἰκονόμῳ παπᾷ Εὐαγγελινῷ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ πάππος μου Ἀφεντούλης Τζανέτου, πρωτέμπορος τοῦ χατμάνου Μαζέππα, μὲ τὸ νὰ ἐδυστύχησε γυμνωθεὶς πάσης ἐμπορίας καὶ περιουσίας του παρὰ τοῦ ῥουσσικοῦ στρατοῦ τοῦ καταδιώκοντος τὸν Μαζέππαν.» Ἐκ τῆς ὁμολογίας ταύτης τοῦ Ὑψηλάντου μανθάνομεν πῶς καὶ ἐκ τίνων περιῆλθεν ἡ ἐν λόγῳ οἰκία εἰς τὴν ἐσχάτην κατοχὴν τοῦ Οἰκονόμου παπᾶ Εὐαγγελινοῦ. Ἀλλ' οὔτε πότε ἠγοράσθη καὶ μετετράπη εἰς μητρόπολιν γινώσκομεν, οὔτε ἂν παρ' αὐτοῦ τοῦ Εὐαγγελινοῦ ἠγοράσθη ἢ παρ' ἑτέρου, γενομένου μετ' αὐτὸν κατόχου αὐτῆς.

Ἀλλ' ὅπως δήποτε ἐν αὐτῇ μεταβὰς ὁ μητροπολίτης Νικόδημος καὶ ταύτην εἰς νέαν μητρόπολιν μετατρέψας ἐγκατεβίωσε πάντα τὸν λοιπὸν τῆς ἀρχιερατείας του χρόνον τὰ μάλα ἀπαρεσκόμενος, τῷ δὲ 1731 κατέβη εἰς τὸν τάφον, ὡς προείπομεν, περικαλυπτόμενος ὑπὸ ὁμίχλης ἀλγεινοτάτης πικρίας ἐπὶ τῷ ὅτι οὐκ ἔφθη ἰδεῖν τὸ πρώην μητροπολιτικὸν οἴκημα ἐκφεύγον τῶν χειρῶν τοῦ ἀλλοεθνοῦς καὶ ἑτεροδόξου, ὃς ἀνεπαύετο ἔτι νωχελῶς ὑπὸ τὴν σκέπην τὴν καλύπτουσαν ἄλλοτε τόν τε ποιμενάρχην τῆς ἐπαρχίας Δέρκων καὶ τὰ ἱερὰ ῥέγη τῆς μητροπόλεως. Θνήσκει τοίνυν ὁ Νικόδημος καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ τέως ἔργα ἀρχιδιακόνου τελῶν Σαμουὴλ ἐκ δύο ἑτέρων ἱερομονάχων ψήφῳ συνοδικῇ προταθέντων. Τρία καὶ τριάκοντα ἔτη παραμείνας καὶ οὗτος ἐν τῇ αὐτῇ μητροπόλει κατὰ τὴν ποιμαντορίαν τῆς ἐπαρχίας

(α) Ταῦτα ἔγραφεν ὁ Ὑψηλάντης περὶ τὸ 1770, ὡς ἔστιν ἡμῖν εἰκάσαι ἐκ τῆς χρονολογίας, ἐν ᾗ ἐπέρανε τὸ ὄγδοον αὐτοῦ βιβλίον, τῷ 1768, ἀντιπαραβαλλομένης πρὸς τὴν ἐν τῷ ἑνάτῳ μετὰ βραχέων ἀφήγησιν τεθειμένην ἐν σελίδι 284 σημείωσιν αὐτοῦ. Ὥστε ἐξάπαντος ἐννοεῖ τὴν δευτέραν μητρόπολιν, εἰς ἣν μετετέθη ὁ Νικόδημος, καὶ οὐχὶ τὴν πρώτην· διότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἡ τοῦ Νικοδήμου ἦν ἐν χρήσει, τῆς τοῦ Ἀθανασίου κατεχομένης ὑπὸ τοῦ ἀλλογενοῦς.

Δέρκων προβιβάζεται ὁμοθύμῳ συνοδικῇ γνώμῃ εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, μετατίθεται δ' ἐνταῦθα τῷ 1764 ὁ Ἐφέσου Διονύσιος ὁ Σαμουρκάσης, ὅστις 9 ἔτη ποιμάνας θνήσκει κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1773 καὶ διαδέχεται αὐτὸν ὁ Ἀγχιάλου Ἀνανίας. Τὰ ἔτη ταχέως παρήρχοντο καὶ ἡ ὑπὸ τὸ παλαιὸν οἴκημα τῆς μητροπόλεως γῆ ἐστοναχίζετο ἐπὶ τῷ ἀφορήτῳ πνευματικῷ βάρει τοῦ ἐξωνησαμένου αὐτὴν ἀλλογενοῦς καὶ ἑτεροδόξου, ὅτε, μετὰ τὸν τῇ 26 Μαρτίου τοῦ 1791 ἐλθόντα διάδοχον τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Ἀνανίου Γεράσιμον τὸν ἀπὸ Νικομηδείας, τὸν καὶ μετέπειτα οἰκουμενικὸν πατριάρχην, προβιβάζεται τῇ 4 Μαρτίου τοῦ 1794 μητροπολίτης Δέρκων ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης Μακάριος.

Τύχῃ ἀγαθῇ! Κατεῖδε τὸ θεῖον ἀχθομένους τοὺς μετὰ τὸν Νικόδημον ἀρχιερατεύσαντας τῆς μητροπόλεως Δέρκων ἐπὶ τῇ ἀνοικείῳ κατοχῇ καὶ ἐγκατοικήσει ἀλλογενοῦς καὶ ἕγνω ἵνα διασκεδάσῃ τὸ ἄχθος τοῦτο ἅπαξ διὰ παντὸς τῇ ἄρσει τοῦ ἐγκεντρίσαντος τὰ μύχια νεῦρα τοσούτων ποιμενάρχων. Θνήσκει λοιπὸν ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἀλλοεθνὴς ἐκεῖνος καὶ ἰδίᾳ συμβάσει ἐξωνεῖται τὴν παλαιὰν μητρόπολιν παρὰ τῶν ἐναπομεινάντων κληρονόμων ὁ ἄρχων Πρωτέλνικος Σκαρλάτος Μάνος. Ἀλλ' ὅπως φυλάττηται τὸ σεμνοπρεπὲς τοῦ κληρικοῦ σχήματος καὶ ὧσιν οἱονεὶ ἱερὰ καταγώγια τὰ τῶν ἀρχιερέων οἰκήματα, ἐπιτελλομένων τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων «τὰς ἐν αἷς ἔμελλον οἰκεῖν οἰκίας ἐγγυτέρω που τῶν θείων ναῶν οἰκοδομεῖσθαι», ὅπως μὴ δὲ οἱ κατὰ καιρὸν ἀρχιερατεύοντες τῆς ἐπαρχίας Δέρκων οἰκοῦσιν ἐπ' ἀόριστον μακρὰν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ, ἐκτρεπόμενοι οὕτω τῶν εἰρημένων διακελεύσεων, ἔγνωσαν ὅ τε μητροπολίτης Μακάριος καὶ οἱ λοιποὶ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ πρόκριτοι, ἵνα, ἀφοῦ ἅπαξ λυτρωθεῖσα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀλλοεθνοῦς μετέπεσεν εἰς ὁμογενῆ καὶ ὁμόδοξον ἡ παλαιὰ τῶν Θεραπείων μητρόπολις, ἐξωνήσωνται ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ αὐτὴν, ὡς «οὐ καλὸν τὸν ἅπαξ οἰκοδομηθέντα οἶκον εἰς κατοικίαν ἀρχιερατικὴν κοσμικὸν εὑρίσκεσθαι οἴκημα· ὅτι τοῦτο τοῖς ὀρθοδόξοις οὐ συγκεχώρηται· καὶ οἱ τὸ τοιοῦτον ἐθέλοντες καὶ οἱ τοῖς ἐθέλουσι μὴ ἀντιβαίνοντες ὑπόκεινται τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις». Καὶ δῆτα ἀμέσως τῷ ἑπομένῳ ἔτει τῆς ἀρχιερατείας τοῦ Μακαρίου, ἤτοι τῷ 1795, ἁπαξάπαντές τε οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες καὶ πρόκριτοι τῶν ἐν Θεραπείοις οἰκούντων «γνώμῃ κοινῇ, καὶ ὁμοφώνῳ

διαθέσει ἠξίωσαν ἀγοράσαι, καὶ προσκτήσασθαι τὴν εἰρημένην παλαιὰν μητρόπολιν, τὸ δὲ οἴκημα ἐν ᾧ ᾤκουν οἱ πρὸ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ἀρχιερατεύσαντες πωλῆσαι ἐλευθέρως τῷ τὰ πλείω καταβαλλομένῳ, καὶ μὴ ἔχειν ποτὲ τὸν ἀνταιροῦντα, καὶ ἀντιποιούμενον», «καὶ προέθεντο προσειπεῖν τῇ αὐτοῦ πανιερότητι, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσει ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις». Τοιαῦτα ἐξειπόντες τῷ μητροπολίτῃ Μακαρίῳ καὶ ταῦτα «ἐπιῤῥεπῆ πρὸς τὴν τῶν νομίμων, καὶ καλῶν ἐπεξεργασίαν εὑρόντες», ἀπεμπόλησαν μὲν τὴν μητρόπολιν τοῦ Νικοδήμου (α) ἀντὶ γροσίων 8,000, ἥτις μεγάλη τιμὴ ὀφείλεται τῇ ἐπι-

(α) Ἐν τινι πρὸς ἰδιωτικὴν πρᾶξιν γεγενημένῳ τῇ 19 Μαρτίου τοῦ 1835 ἐγγράφῳ, κατεστρωμένῳ ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως ἡμῶν, ἐπιβεβαιουμένῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντίου Β', τοῦ ἀπὸ Τορνόβου, καὶ ὑποβεβαιουμένῳ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Δέρκων Νικηφόρου, γίγνεται δῆλον ὅτι «ἡ κυρία Ραλοῦ, χηρεύουσα σύζυγος τοῦ ἀποθανόντος Κλωτζιάρη Ζαφειράκη Παλαιολόγου, παραστᾶσα ἐνώπιον» τοῦ ῥηθέντος οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἀνήγγειλεν «ὅτι τὸ ἐν Θεραπείοις κείμενον ὀσπήτιον, παλαιὰ μητρόπολις ὀνομαζόμενον, καὶ βακούφι ὂν τῆς Ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς Μητροπόλεως, τὸ ἔχον πλησιάζοντα ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους τὸ ὀσπήτιον τοῦ Νικολάου Χατζῆ Βασιλογλου, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου τὸ τῆς Πιτορέσσας Πλουμοῦς, καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν τοὺς κοινοὺς δρόμους, εἰ καί ἐστιν ἐπιγεγραμμένον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς αὐτῆς εὐγενίας, ἔστιν ὅμως οἰκονομικῶς καὶ μουβαζαᾶ ταρικιλεν (ταὐτὸν τῷ οἰκονομικῶς), καὶ οὐκ ἔχει οὐδεμίαν δεσποτείαν καὶ κυριότητα ἐπ' αὐτῷ, ἀλλ' ὑπάρχε κτῆμα κληρονομικὸν τῶν ἐξ ἐκείνου ἓξ ὀρφανῶν αὐτῆς τέκνων, καὶ τοῦ Δημητρίου ἐγκόνου υἱοῦ τῆς ἀποθανούσης θυγατρὸς αὐτῆς Κατήγκως». Ἐκ τῆς ἀναγγελίας ταύτης ἐπιβεβαιοῦται μὲν ἡ τοῦ Νικοδήμου μητρόπολις, καταδείκνυται δὲ ἐναργέστερον ἡ θέσις αὐτῆς, ἐν τῇ αὐτῇ καὶ νῦν μενούσης καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν οἰκιῶν καὶ ὁδῶν συνορευομένης, ἣν, ὡς προεσημειώσαμεν, κατέχει σήμερον ὁ Δημήτριος Ἀλεξίδης. Ὅτι δὲ καλεῖται ἡ οἰκία αὕτη παλαιὰ μητρόπολις, δι' οὗ ὀνόματος χαρακτηρίζεται ἐν τῷ ἐξωνητηρίῳ ἐγγράφῳ τῆς μητροπόλεως αὐτὴ ἡ τοῦ Ἀθανασίου, τοῦτο οὐδαμῶς πρέπει νὰ σκανδαλίσῃ ἡμᾶς, διότι, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν ἐν τῷ ἐγγράφῳ προσωνυμίαν, οὕτω φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀπεκάλουν τὴν τοῦ Ἀθανασίου μητρόπολιν ἀφοῦ ἐπὶ 70 καὶ πλέον ἔτη ἀφίστατο τῆς νομίμου κατοχῆς τῶν κατὰ καιροὺς μητροπολιτῶν τῆς ἐπαρχίας Δέρκων, καθ'

μελείᾳ καὶ φιλοκαλίᾳ τοῦ 1,750 γρόσια πρὸς ἐπισκευὴν ἐξ ἰδίων δαπανήσαντος ἀρχιερέως τῆς πολιτείας, ἐξηγόρασαν δὲ τῇ προστασίᾳ τοῦ ἀρχιερέως τούτου τὸ ποθούμενον ἀπὸ μακροῦ οἴκημα τῆς μητροπόλεως τοῦ Ἀθανασίου, ἀποτίσαντες τῷ κατόχῳ Σκαρλάτῳ Μάνῳ 11,250 γρόσια (α), ὧν 6,250 μὲν τὰ ἐναπομείναντα μετὰ τὴν ἐκ τῶν 8,000 τῆς ἀνωτέρω πωλήσεως ἀφαίρεσιν τῶν ὀφειλομένων παρὰ

ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἐν τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς Ραλοῦς Παλαιολόγου εὑρισκομένην ταύτην ἔκφρασιν περὶ τῆς ἑτέρας μητροπόλεως τοῦ Νικοδήμου, οὕτω καὶ ταύτην φυσικῷ τῷ λόγῳ ἐκάλουν ἐπὶ τοῦ 1835 ἔτους, ἀφοῦ τεσσαράκοντα παρῆλθον ἐκ τῆς πωλήσεως ἔτη. Ὅ,τι ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα εἶναι ὅτι ἀγνοοῦμεν ἂν πωληθεῖσα τῷ 1795 ἡ τοῦ Νικοδήμου μητρόπολις ἠγοράσθη παρ' αὐτῆς τῆς Ραλοῦς Παλαιολόγου, ἀφοῦ μάλιστα ὁμολογεῖ ὅτι ἦν καταγεγραμμένη ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῆς, ἢ παρὰ τῶν γονέων αὐτῆς, παρ' ὧν ἐκληρονόμησεν ἐξάπαντος τότε τὴν ἐν λόγῳ οἰκίαν. Ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἠγοράσθη παρ' αὐτῆς, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ τῷ 1795 ἦν ἐν ἡλικίᾳ καὶ ὅσῳ οἱ γονεῖς αὐτῆς κατῴκησαν, ὡς λέγεται, ἐν ἑτέρᾳ οἰκίᾳ, αὕτη δὲ πρώτη κατῴκησεν ἐν αὐτῇ.

Μετὰ ταῦτα προστίθεμεν ὅτι τὸ παρὰ τὴν εἰρημένην οἰκίαν δεξιόθεν κείμενον οἴκημα τοῦ Νικολάου Χατζῆ Βασίλογλου ἀνήκει τανῦν εἰς τοὺς ἐκγόνους αὐτοῦ, τὸ δὲ ἀριστερόθεν μετὰ τὴν πρὸς τὰ ἔσω ὁδὸν εὑρισκόμενον καὶ τῇ Πιτορέσσᾳ Πλουμοῦ τότε ἀνῆκον, διαιρεθὲν εἰς δύο τμήματα, κατέχεται νῦν παρὰ τοῦ συμπολίτου ἡμῶν Δημητρίου Ταμπασοπούλου (πρῶτον τμῆμα) καὶ τῆς χηρευούσης συζύγου τοῦ μακαρίτου ἰατροῦ Ἀντωνίου Κηνιόλη, Αἰκατερίνης καλουμένης (δεύτερον τμῆμα).

(α) Ἐν τῷ κώδικι σημειοῦται ὅτι πρὸς ἀγορὰν μὲν τοῦ τόπου τῆς παλαιᾶς μητροπόλεως ἐδόθησαν 5,000 γρόσια, πρὸς ἀγορὰν δὲ τοῦ οἰκήματος, ἐν ᾧ κατῴκησεν ὁ ἀλλοεθνὴς, 6,750, ληφθέντα μετὰ καὶ τῶν ἄλλων παρὰ τῆς κληρονόμου αὐτοῦ Λουτζίκας Ξενόφσκη, δυτικῆς τὸ δόγμα καὶ Πολωνίδος τὸ γένος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ὀνόματος. Τὸ σύνολον τῶν δύο τούτων χρηματικῶν ποσῶν ἀποτελεῖ τὸν ἀριθμὸν 11,750, ὅστις ὑπερβαίνει τὸν ἐν τῷ ἐξωνητηρίῳ τῆς μητροπόλεως ἐγγράφῳ σημειούμενον κατὰ 500 γρόσια. Ἀγνοοῦμεν πόθεν ἡ τοιαύτη μεγίστη διαφορὰ, ἥτις οὐδὲ ἐν τῇ πωλήσει τῆς οἰκίας τοῦ ἰατροῦ Ἀργυράμου ἐλλείπει. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸν διαλαμβανόμενον ἐν τῷ κώδικι τόπον τῆς παλαιᾶς μητροπόλεως νοητέον ἅπασαν τὴν ἀπ' αὐτῆς μέχρι τῆς τοῦ Ἀργυράμμου οἰκίας ἔκτασιν, ἥτις ἀπετέλει τὸν περίβολον τῆς μητροπόλεως. Πρὸς

τῆς ἐκκλησίας τῷ Μακαρίῳ 1,750, 5,000 δὲ τὰ ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρημάτων τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου καταβληθέντα.

Οὕτω μετὰ τοσαύτην μεταλλαγὴν περιῆλθε τὸ δεδεσμευμένον μητροπολιτικὸν οἴκημα εἰς τὴν κατοχὴν τῶν ἀρχῆθεν δικαιουμένων κατέχειν αὐτήν. Καὶ εἰσῆλθε καὶ ἐγκατῴκησεν ὁ μητροπολίτης Μακάριος ὑπὸ φαιδρότητος καὶ χαρᾶς κατεχόμενος ἐν ἀντιθέτῳ λόγῳ πρὸς τὴν ἐπιγενομένην τῷ Νικοδήμῳ λύπην. Ἐπὶ τούτοις δ' ἐγένετο τῇ 15 Σεπτεμβρίου τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον ἐξωνητήριον τῆς μητροπόλεως ἔγγραφον εἰς ἔνδειξιν διηνεκῆ καὶ ἀσφάλειαν, ἐπιβεβαιωθὲν ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Γερασίμου τοῦ Γ′, τοῦ ἀπὸ Δέρκων, καὶ προσυπογραφὲν ὑπό τε τῶν ἐπὶ τούτῳ συνελθόντων εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ ὑπὸ τῶν προκρίτων Θεραπειανῶν πολιτῶν, ὡς δείκνυται ἐν αὐτῷ.

Μετὰ 70 λοιπὸν καὶ πλέον ἴσως ἔτη ἀπὸ Νικοδήμου μητροπολίτου Δέρκων πρῶτος λαχὼν ἐπανακτήσασθαι «τοῦ Θεοῦ μόνῳ κράτει» τὴν πρώτην τοῦ Ἀθανασίου μητρόπολιν Μακάριος ὁ ἐκ Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης, ἤρξατο ἅμα τῇ ἐπισήμῳ ἐγκατοικήσει ἐπιδεικνύειν τὸ δεύτερον αὖθις καὶ ἐν αὐτῇ, οἵαν ἐν τῇ τοῦ Νικοδήμου ἐπεδείξατο φιλοκαλίαν, περιποιηθεὶς καὶ ἐπισκευάσας δι' ἰδίων μάλιστα ἐξόδων, ὡς εἴπομεν, καὶ συντελέσας οὕτω εἰς τὸ πωληθῆναι τὴν εἰρημένην μητρόπολιν ἀντὶ 8,000 γροσίων. Οὕτως, ὡς μαρτυρεῖ ἡμῖν τὸ μετὰ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς πωλήσεως ταύτης γεγραμμένον ἐπίγραμμα τῆς μητροπόλεως, ἱδρῶσιν αὐτοῦ ἵδρυσε καὶ ἀνεκαίνισε (α) καὶ αὐτὸ τὸ οἴκημα,

---

λύσιν δὲ τῆς ἀπορίας ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει ἐν μὲν τῷ ἐξωνητηρίῳ ἐγγράφῳ ὅτι παρὰ τοῦ Σκαρλάτου Μάνου ἠγοράσθη ἡ τοῦ Ἀθανασίου μητρόπολις ἀντὶ 11,250, ἐν δὲ τῷ κώδικι ὅτι τῇ κληρονόμῳ τοῦ ἀλλοεθνοῦς Λουτζίκᾳ Ξενόφσκῃ ἐδόθησαν τὰ διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς αὐτῆς οἰκίας χρήματα, προσθετέον ἐνταῦθα ὅτι ἐπειδὴ ἦν δυσχερὲς ἵνα ἀναγραφῇ πάλιν τὸ μητροπολιτικὸν οἴκημα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἠγοράσθη κατ' ἐπιπολὴν παρὰ τοῦ Σκαρλάτου Μάνου, ὅστις πληρώσας τῇ Λουτζίκᾳ Ξενόφσκῃ τὸ ἀντίτιμον ἔλαβε παραυτίκα τοῦτο παρὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐγένετο σύναμα τὸ προξενικὸν ἔγγραφον τῆς μεταγραφῆς τοῦ ὀνόματος τοῦ μέλλοντος ἰδιοκτήτου τῆς μητροπόλεως, δι' ὅπερ ἔγγραφον ἐδαπανήθησαν 30 γρόσια.

(α) Καθ' ἃ ἀναγινγώσκομεν ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως, εἰς τὴν οἰκοδο-

εἰς ὃ εἰσῆλθε μὲν πρῶτος αὐτὸς μετὰ 70 ἐτῶν κοσμικῶν ἐν αὐτῷ διαβίωσιν, οὗ ὅμως ἐστεροῦντο πάντες οἱ ἀπὸ Νικοδήμου μέχρις αὐτοῦ ἀρχιερατεύσαντες Σαμουὴλ ὁ Χαντζερῆς, Διονύσιος ὁ Σαμουρκάσης, Ἀνανίας ὁ ἀπὸ Ἀγχιάλου καὶ Γεράσιμος ὁ ἀπὸ Νικομηδείας, καὶ ἐν ᾧ ᾤκουν ἀγαθῶς καὶ ὁσίως οἱ ἀπὸ Ἀθανασίου μέχρι τοῦ τλήμονος Νικοδήμου. Ἐπανῆλθε τέλος ἡ εὐτυχὴς ἡμέρα, ἐν ᾗ ἔλῃγον αἱ πολλαὶ περιπέτειαι τοῦ μητροπολιτικοῦ οἰκήματος καὶ ἤρχετο νέον στάδιον ὁσίου καὶ ἀγαθῆς ἐγκατοικήσεως μακρᾶς σειρᾶς ποιμεναρχῶν, διαδεχομένων ἀλλήλους ἐν τῇ ποιμαντορίᾳ τῆς ἐπαρχίας τῶν Δέρκων.

Ἀνεκαινίσθη λοιπὸν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Μακαρίου ἡ τῶν Θερα-πείων μητρόπολις, λυτρωθεῖσα «πάσης ἀμορφίας», περιβαλοῦσα «ἄγαν εὐκλεῆ εἵρμὸν» καὶ «ἄριστον σχοῦσα μητροπόλεως ὅρον». Παρ' αὐτὴν ὑπῆρξε καὶ μικρὸς μητροπολιτικὸς λουτρών, ὅστις, ἀγνοεῖται, ἂν ἐπὶ τῆς ἀνακαινίσεως ταύτης ἐκτίσθη, ἢ ἦν ἐκτισμένος πολλῷ πρότερον.

Ἀλλ' ἀνακαινισθεῖσα ἡ μητρόπολις ἡμῶν οὐδαμῶς ἠδύνατο βλέπειν τὴν ἀπέναντι αὐτῆς οἰκίαν τοῦ ἐπὶ Διονυσίου χρηματίσαντος ἐπιτρόπου τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ Μωϋσῆ, οὗ καὶ σύζυγος Εὐφροσύνη μνημονεύεται ἐν τῷ κώδικι. Ὡς ἑτέραν λύμην τοῦ Πειραιῶς Ψυττάλειαν ὑποβλέπουσα αὐτὴν ἐζήτει ἵνα προσκτήσηται παντὶ τρόπῳ καὶ πάσῃ δυνάμει.

Τύχῃ ἀγαθῇ! Ἀποθανόντος ἀκλήρου τοῦ ἐπιτρόπου Μωϋσῆ, περιῆλθεν ἤδη ἡ οἰκία αὕτη ἐπ' αὐτοῦ τοῦ μητροπολίτου Ἀνανίου εἰς τὴν κυριαρχικὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῷ δὲ 1778 ἠγοράσθη ἀντὶ 1,350 γροσίων ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μητροπολίτου παρὰ τοῦ «ἐξοχωτάτου ἐν ἰατροῖς Δημητρίου Ἀργυράμμου» (α), ὅστις

μὴν ταύτην ἐδαπάνησεν ὁ Μακάριος τὸ μέγα ποσὸν τῶν 32 πουγγίων καὶ 394 γροσίων, ἤτοι 16,394 γροσίων.

(α) Τὴν ἀγορὰν ταύτην σημειοῖ καὶ ὁ τῆς μητροπόλεως κῶδιξ, ἐν ᾧ ἀναγινώσκομεν τάδε· «1350 ἐπωλήθη τὸ σπήτι τῆς ἐκκλησίας ἄντικρυς τῆς μητροπόλεως τοῦ Μωϋσῆ ἐπιλεγόμενον πρὸς τὸν ἐξοχώτατον ἐν ἰατροῖς σινιὸρ Δημήτριον Ἀργυράμμον, καὶ ληφθέντα τὰ ἄσπρα ἐδόθησαν δανειακῶς τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δι' αὐλικῆς ὁμολογίας τῷ ἁγίῳ Οὐζίτσης κὺρ Ἰωακεὶμ πρὸς 50 (τόκον τῶν 500 κατ' ἔτος). ᾳψοη′. νοεμβρίου α′.»

τῇ 15 Νοεμβρίου 1796, προσέλθων οἰκείᾳ βουλῇ καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ καὶ προαιρέσει τῷ μητροπολίτῃ Μακαρίῳ, μετεπώλησε τὴν οἰκίαν ταύτην τῇ ἐκκλησίᾳ ἀντὶ 2,000 γροσίων, γενομένου ἐπὶ τούτῳ τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου ἐνυπογράφου καὶ ἐμμαρτύρου αὐλικοῦ τῆς τελείας πωλήσεως γράμματος, ἐπιβεβαιουμένου καὶ ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Γερασίμου τοῦ Γ'. Μετὰ τὴν μεταπώλησιν ταύτην, ὁ μητροπολίτης Μακάριος κατεδάφισε τὴν οἰκίαν καὶ μετεποίησεν εἰς κῆπον σωζόμενον μέχρι τοῦ νῦν, ὅπως οὐδέποτε πλέον περιέλθῃ ὑπὸ κοσμικὴν κατοχήν.

Τοιοῦτον τὸ ἱστορικὸν τοῦ μητροπολιτικοῦ τῶν Θεραπείων οἰκήματος. Καὶ νῦν μετὰ ταῦτα παρατιθέμεθα ὧδε τὰ σχετικὰ αὐτοῦ ἔγγραφα.

Α'. ΕΞΩΝΗΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιβεβαιοῖ

† Πάνθ' ὅσα περ ἐπὶ μείζονι βελτιώσει, καὶ κοσμιότητι καθ' ἑκάτερον τῆς ἀνθρωπίνης καταστάσεως ἐννοήθησαν παρὰ τῶν πάλαι, καὶ εἰς πρᾶξιν ἦλθον ἐπαίνου ἄξια, καλῶς πᾶσιν ἀνακριθέντα ἀνεφάνησαν, καὶ τῶν ἄχρι τοῦδε δι' εὐφήμου γλώττης ἄγεσθαι ἀναμνήσεως ἀπεικότα μηδενὶ ποτὲ ἐφάνησαν, ὡς πάντας τοὺς σεμνυνομένους τῇ τῶν ἀγαθῶν ἐπεξεργασίᾳ ὑποκινοῦντα πρὸς τὸ τοιόνδε τι διαπράξασθαι, καὶ τὸ σεμνὸν τῆς ἀρχαιότητος ὡς οἷόν τε ἀνακαλουμένους πρὸς τὸ ἐνεργεῖσθαι, καὶ οἱονεὶ πρὸς σωτηρίαν μέγα συντείνοντα διαφυλάξασθαι· ἀπὸ γὰρ ἀρχῆς ἀγαθῆς, καὶ σωτηριώδους οὐδὲν ἀπευκταῖον τινι τὸ παράπαν μέχρι καὶ τοῦ νῦν ἐπακολουθεῖσαν συμβέβηκεν. Ὅσα δὲ τὴν ἀρχὴν ἔσχον σχετλίαν, καίτοι γε πολλάκις πολυχρόνιον λαβόντα παράτασιν, παρ' αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τὴν λῆξιν ἐδέξαντο παρεμφερῆ τε, καὶ ὁμοίαν, καὶ τῇ σαθρότητι τῶν θεμελίων, ὡς εἰπεῖν, τὰ ἐποικοδομηθέντα ἀθρόον ἐξηφανίσθησαν. Διόπερ καὶ ὅσα γε παρὰ τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων θεσμοθεσίαις ἱεραῖς, καὶ κανόσι θείοις διετάχθησαν, ὡς ὑφ' ὁδηγῷ τῷ παναγίῳ πνεύματι κινουμένων, οὔτε μὴν ἐξίτηλα τῇ πολυετίᾳ ἐγένοντο, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἀναίρεσιν αὐτῶν ὤφθη τι ἄχρι τῆς σήμερον ἱκανὸν, καὶ πολλῶν ἀντιπεριϊσταμένων αὐτοῖς, καὶ ἀντιβαινόντων, ἀνέπαφα διετηρήθησάν τε, καὶ διατηροῦνται, καὶ εἰς αἰῶνας

διαμενοῦσιν ἀπαραμείωτα παρὰ τοῖς τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ὁλοψύχως πειθαρχοῦσι, καὶ περὶ πολλοῦ ποιουμένοις κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον τὴν αὐτῶν διατήρησιν· τῆς γὰρ ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς δης συνόδου τῆς ἐν χαλκηδόνι συναθροισθείσης τοῦ κδ'' αὐτῆς κανόνος τρανώτατα οὑτωσὶ ῥητῶς διακελευομένου „τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην ἐπισκόπου μένειν ἐς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι τῷ μοναστηρίῳ, καὶ μηκέτι δύνασθαι ταῦτα γίνεσθαι κοσμικὰ καταγώγια, τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γίνεσθαι ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις. Οἱ τοῖς αὐτῶν γοῦν ἴχνεσιν ἐπακολουθοῦντες, καὶ τῷ αὐτῷ μεγίστῳ κεκοσμημένοι ἀξιώματι τῆς ἀρχιερωσύνης, ἐν αἷς ἐκληρώθησαν παροικίαις τοῦ ἐνεργεῖν τὰ τοῦ κανόνος παντὶ σθένει ἐφρόντισαν, καὶ ἑαυτοὺς διαφυλάττειν τῶν μὴ προσηκόντων ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἱερωμένοις ἀνωτέρους εὑρίσκεσθαι ἐπεμελήθησαν. Διὸ καὶ τὰς ἐν αἷς ἔμελλον οἰκεῖν οἰκίας ἐγγυτέρω που τῶν θείων ναῶν οἰκοδομεῖσθαι ὑπενόησαν, τὸ σεμνοπρεπὲς ἐκ παντὸς τρόπου διώκοντες, καὶ οἷον ἱερὰ καταγώγια εἶναι τε τὰς ἀρχιερατικὰς οἰκίας, καὶ λέγεσθαι μᾶλλα καλῶς προέγνωσαν· καὶ ἔστιν εἰδεῖν, καὶ γνωρίσαι τὸν βουλόμενον, ὅτι ἀληθὲς τὸ λεγόμενον τὰς ἐν ταῖς πλείοσι τῶν ἁγιωτάτων μητροπόλεων, ἀρχιεπισκοπῶν τε, καὶ ἐπισκοπῶν οἰκίας τῶν ἀρχιερέων ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν θείων ναῶν περιεχομένας, καὶ μητροπόλεις, ἀρχιεπισκοπάς τε, καὶ ἐπισκοπὰς κοινῇ ἀποκαλουμένας, καὶ πάντας τοὺς ἀρχιερατεύοντας ἐν πάσαις ταῖς κληρωθείσαις αὐτοῖς ἐπαρχίαις αὐτοῦ τούτου φροντίζοντας, εἰ μὴ τυχὸν εὐμοιρήσαντες ἔτυχον οἰκίας πέλας τοῦ πρωτεύοντος θείου ναοῦ ἐν τῇ πρωτευούσῃ τῶν πόλεων, κωμοπόλεων, καὶ χωρῶν τῶν τῇ ἑαυτῶν παροικίᾳ ὑποκειμένων, καὶ ὅσον αὐτοῖς ἔνεστιν ὑπεραγωνιζομένους τοιαύτην τινα οἰκίαν προσκτήσασθαι· καθὰ δὴ καὶ οἱ κατὰ καιροὺς πρὸ χρόνων ἀρχιερατεύσαντες ἐν τῇ τῶν δέρκων ἁγιωτάτῃ μητροπόλει ἐν ᾗ ὤκουν ἐν τοῖς θεραπείοις πλησίον που τοῦ θείου ναοῦ κεῖσθαι ταύτην προσηκόντως προέβλεψαν· ἀλλὰ κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ κύριος οὐ πρὸ ἐνιαυτῶν πολλῶν τῆς μητροπόλεως ἐκείνης ὑπερεχούσῃ ἐξουσίᾳ ἀπεμπωληθείσης πρὸς ἀλλοεθνῆ τινα, καὶ τοῦ τότε ἀρχιερατεύοντος ἐν ἄλλῃ οἰκίᾳ ἀέκοντί γε θυμῷ διὰ τὸ ἀδύνατον ἄλλως ποιῆσαι ἀπωτέρω τῆς ἐκκλησίας οἰκίσαντος, πάντες οἱ μετ' ἐκεῖνον ἀπαρεσκόμενοι μὲν, ἐν αὐτῇ δὲ διέτρι-

βον τῇ οἰκίᾳ· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀλλοεθνὴς ἐκεῖνος οὐ πρὸ πολλοῦ τὸ ζῆν ἔφθασεν ἐκμετρήσας, καὶ ἡ εἰρημένη παλαιὰ μητρόπολις ὑπὸ τῶν κληρονόμων ἐκείνου πωληθεῖσα, ἠγοράσθη παρὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος ποστελνίκου κυρίου σκαρλάτου μάνου, οὐ καλὸν ἔδοξεν εἶναι τὸν ἅπαξ οἰκοδομηθέντα οἶκον εἰς κατοικίαν ἀρχιερατικὴν κοσμικὸν εὑρίσκεσθαι οἴκημα κατὰ τὴν διακέλευσιν τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων· ὅτι τοῦτο τοῖς ὀρθοδόξοις οὐ συγκεχώρηται· καὶ οἱ τὸ τοιοῦτον ἐθέλοντες, καὶ οἱ τοῖς ἐθέλουσι μὴ ἀντιβαίνοντες ὑπόκεινται τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις· ὁ γὰρ θεῖος ναὸς τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως δέρκων ὁ ἐν θεραπείοις ὅτι καθιερωμένος τῷ ὑψίστῳ θεῷ ὁ ἀνταιρῶν πάντως οὐ φανήσεται, καὶ ὅτι πρᾶγμα αὐτῷ καὶ ἡ ἁγιωτάτη μητρόπολις διὰ τὸ οἰκεῖσθαι παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερατευόντων, καὶ τῶν αὐτοῖς δι' ἐκδουλεύσεις ἐκκλησιαστικὰς ὑποκειμένων ἱερομονάχων τε, καὶ ἱεροδιακόνων ὁ ἀντιλέγων οὐχ εὑρεθήσεται· καὶ δῆλον ἐκ τοῦ Νδ'' κανόνος τῆς ἐν λαοδικείᾳ συναθροισθείσης ἁγίας καὶ ἱερᾶς συνόδου τῶν θείων πατέρων, συνῳδᾷ ταῖς λοιπαῖς ἁγίαις οἰκουμενικαῖς τε, καὶ τοπικαῖς συνόδοις ἀποφηναμένων, ὅτι „οὐ δεῖ ἱερατικούς τινας, ἢ κληρικοὺς θεωρίας θεωρεῖν ἐν γάμοις, ἢ δείπνοις, ἀλλὰ πρὸ τοῦ εἰσέρχεσθαι τοὺς θυμελικοὺς ἐγείρεσθαι αὐτοὺς, καὶ ἀναχωρεῖν. Διὰ ταῦτα δεῖν ἔγνωσαν οἱ εὐγενέστατοι ἄρχοντες, καὶ οἱ λοιποὶ τῶν χριστιανῶν ἐν θεραπείοις κάτοικοι παρακαλέσαι τὸν ἤδη ἀρχιερατεύοντα πανιερώτατον ἅγιον δέρκων κύριον μακάριον ἀπροφασίστως ἐξαγοράσαι τὴν παλαιὰν ἐκείνην μητρόπολιν, ἵνα ἐπὶ τὴν προτέραν σεμνοπρέπειαν, καὶ μάλιστα τοιούτῳ ἐγκρίτῳ ἐπαρχίᾳ ἀνήκουσαν κοσμιότητα ἀνακαλέσηται, καὶ ἀγαθὴν μνήμην ἑαυτῷ τε, καὶ τοῖς εἰσέπειτα προμνηστεύσηται· καὶ προέθεντο προσειπεῖν τῇ αὐτοῦ πανιερότητι, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσει ὑποκεῖσθαι τοῖς τῶν θείων κανόνων ἐπιτιμίοις, ὡς μὴ τὴν τοιαύτην ἀναλαβοῦσαν φροντίδα· ταῦτα δὴ πρὸς τὴν αὐτοῦ πανιερότητα ἐξειπόντες, καὶ ἐπιῤῥεπῆ πρὸς τὴν τῶν νομίμων, καὶ καλῶν ἐπεξεργασίαν εὑρόντες, γνώμῃ κοινῇ, καὶ ὁμοφώνῳ διαθέσει ἠξίωσαν ἀγοράσαι, καὶ προσκτήσασθαι τὴν εἰρημένην παλαιὰν μητρόπολιν, τὸ δὲ οἴκημα ἐν ᾧ ᾤκουν οἱ πρὸ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ἀρχιερατεύσαντες πωλῆσαι ἐλευθέρως τῷ τὰ πλείω καταβαλλομένῳ, καὶ μὴ ἔχειν ποτὲ τὸν ἀνταιροῦντα, καὶ ἀντιποιούμενον. κατὰ γοῦν τὰς προτροπὰς καὶ παρακλήσεις πάντων ζῆλον ἔνθεον ἀνα-

λαβούσης τῆς αὐτοῦ πανιερότητος, ἐξηγοράσθη διὰ προστασίας αὐτοῦ, καὶ ἐπιμελείας ἡ ῥηθεῖσα παλαιὰ μητρόπολις ἐπὶ γροσίοις ἕνδεκα χιλιάσι καὶ διακοσίοις πεντήκοντα ἀπὸ ἄσπρων τῆς ἐν θεραπείοις ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου γεωργίου. Ἐπωλήθη δὲ κατὰ κοινὴν γνώμην πάντων καὶ τὸ οἴκημα ἐν ᾧ κατῴκουν οἱ προαρχιερατεύσαντες τῆς ἁγιωτάτης ταύτης μητροπόλεως ἐπὶ γροσίοις ὀκτὼ χιλιάσι διὰ τῆς συντόνου ἐπιμελείας τῆς αὐτοῦ πανιερότητος· καὶ γὰρ διὰ τὸ περιποιηθῆναι πρότερον, καὶ ἐξοδεῦσαι ἀποδεδειγμένως χίλια ἑπτακόσια πεντήκοντα γρόσια ἐπωλήθη διὰ τῆς τοσαύτης τιμῆς τῶν ὀκτὼ χιλιάδων. Ἔλαβε δὲ κατὰ λόγον δικαίου ἡ αὐτοῦ πανιερότης τὰ ἅπερ κατηνάλωσεν ἐξ ἰδίων αὐτοῦ εἰς τὸ παλαιὸν ἐκεῖνο οἴκημα χίλια ἑπτακόσια πεντήκοντα γρόσια ἀπὸ τῆς πωλήσεως αὐτοῦ. Γίνεται ἄρα σαφὲς ὅτι διὰ κοινῆς τῶν πάντων γνώμης ἐδόθησαν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας γρόσια τὸν ἀριθμὸν πέντε χιλιάδες διὰ τὴν τοιαύτην ἀναγκαιοτάτην ἐξαγοράν, καὶ νόμιμον ἀνάκτησιν τῆς παλαιᾶς ταύτης μητροπόλεως· καὶ τῷ τρόπῳ τούτῳ ἐγένετο ἴδιον κτῆμα τῆς ἐκκλησίας τῶν θεραπείων ἀναφαίρετον καὶ ἀναπόσπαστον εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, μηδεμίαν ἔχοντος μετοχήν τινος τῶν συγγενῶν, καὶ κληρονόμων τῆς αὐτοῦ πανιερότητος, ἢ ἄλλου προσώπου ἱερωμένου, ἢ λαϊκοῦ ἐν τῇ ἀγορασθείσῃ ταύτῃ μητροπόλει, ἀλλ' ἡ αὐτοῦ πανιερότης ὡς κυριάρχης τῆς ἐπαρχίας δέρκων, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν διάδοχοι ἔχουσιν ἐν αὐτῇ οἰκεῖν, καὶ φροντίζειν παντὶ σθένει περὶ τῆς βελτιώσεως, εὐσταθείας τε, καὶ αὐξήσεως αὐτῆς. Διὸ καὶ ἡ αὐτοῦ πανιερότης τὸ ἐκδοθὲν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα, ὡς ἄκυρον, φέρουσα ἀπέθετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν θεραπείων. Ταῦτα ἐγένοντο καὶ ἐξετελέσθησαν κατὰ κοινὴν πάντων γνώμην, καὶ εὐαρέστησιν, καὶ ἀνηνέχθησαν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς θεοφιλῆ, ἐπὶ τῷ ἔχειν τὸ κῦρος εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Καὶ εἰς τὴν τούτων ἔνδειξιν, καὶ διηνεκῆ τὴν ἀσφάλειαν ἀπελύθη τὸ παρὸν κοινὸν ἐνυπόγραφον καὶ ἐμμάρτυρον ἐκκλησιαστικὸν γράμμα ἐπιβεβαιώσει τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου γερασίμου, καὶ μαρτυρικαῖς ὑπογραφαῖς τῶν τε πανιερωτάτων καὶ θεοπροβλήτων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, καὶ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων, καὶ τῶν λοιπῶν προκρίτων τῶν ἐν τοῖς θεραπείοις οἰκούντων, κατασφαλισθὲν δὲ τῇ

ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ τοῦ πανιερωτάτου καὶ θεοπροβλήτου μητροπολίτου ἁγίου Δέρκων κυρίου μακαρίου, κἂν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς ἁγίας τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καταστρωθὲν, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐν θεραπείοις ῥηθεῖσαν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου. Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ἀψγεῳ, σεπτεμβρίου ιεῃ.

† ὁ Δέρκων Μακάριος βεβαιοῖ. — † ὁ Μέγας Λογοθέτης Ἀλέξανδρος Μάνος. — στέφανος μαυρογένης. — Κωνσταντῖνος Σοῦτζος. — Ἀλέξανδρος Μάνος. — ἰωάννης ῥωσσέτος. — Χουρμούζιος Πλαγηνός. — Ἀναστάσιος Καλλιάρχης. — Γεώργιος ποστέλνικος. — Βασίλειος ποστέλνικος. — γεώργιος σοῦτζος. — † Γεώργιος χαντζερὴς λογοθέτης. — κωνσταντῖνος χαντζερής. — Κωστάκης Ἱεράκης. — σκαρλάτος σεβαστόπουλος. — παβλὴς τοῦ κοστατῆ. — ἰωάννης μιχάηλ. — κωστὴς του σιμαιονη. — γεώργιος αβράμι. — γρηγοράσκος κῶνστα. — ἀναστάσις ρίζου. — γιάνκος λάσκαρι. — χατζι αναστασι γιανακης. — χ'' γεώργὰκης τζανή. — μανόλις χριστοφορου. — † ὁ Ἐφέσου Σαμουὴλ μάρτυς. — † ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος μάρτυς. — † ὁ Κυζίκου Ἰωακεὶμ μάρτυς. — † ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος μάρτυς. — † ὁ Νικαίας Καλλίνικος. — † ὁ Χαλκηδόνος Γερμανὸς μάρτυς. — † ὁ Θεσσαλονίκης Γεράσιμος μάρτυς. — † ὁ Προύσης Ἄνθιμος μάρτυς. — † ὁ Νεοκαισαρείας Ἡσαΐας μάρτυς. — † ὁ Βιδύνης Γρηγόριος μάρτυς.

Β'. ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΤΩΝ ΘΕΡΑΠΕΙΩΝ.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο, ὅπερ ἀντιγράψαντες πιστότατα δημοσιεύομεν, ἐστὶν ἐγγεγλυμμένον ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ἐμπεπηγμένης κατὰ μέσον ἐπὶ τοῦ πρὸς τὴν ὁδὸν τοίχου τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς μητροπόλεως καὶ ἔχει ἡλικίαν 89 ἐτῶν. Ἄνωθεν τῆς πλακὸς ὑπάρχει προσγεγλυμμένος σταυρὸς, ἐκ μαρμάρου ἐπίσης, ἐν οὗ τοῖς τέσσαρσιν ἄκροις ἀναγιγνώσκονται τὰ συνήθη γράμματα IC: XC: NI: KA: (Ἰησοῦς Χριστὸς νικᾷ). Γραμμὴ βαθεῖα διήκουσα κατὰ μέσον τῆς πλακὸς διχάζει τέλος αὐτὴν, ὥστε ἐν μὲν τῷ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τμήματί εἰσι γεγραμμένοι οἱ πρῶτοι 23 ἰαμβικοὶ στίχοι, ὧν τὰ ἐν τῇ ἀκροστιχίδι γράμματα, ἐρυθρόχροα ὄντα, ἀπαρτίζουσι τὸ ὄνομα Δέρκων Βυζάντιος, ἐν δὲ τῷ πρὸς τὰ δεξιὰ οἱ λοιποὶ 10, ὧν

τὰ ἐν τῇ ἀρχῇ γράμματα ἀποτελοῦσι τὸ ἐπίθετον τοῦ ῥηθέντος μητροπολίτου, ἤτοι Μπαλασάκης (α). Κάτωθεν δὲ τῶν στίχων τοῦ δευτέρου τμήματός εἰσι γεγραμμένα τὰ συνήθη σήματα, ἤτοι μίτρα καὶ ποιμαντορικὴ ῥάβδος μετὰ βακτηρίας διασταυρουμένη, παρ' ἃ καὶ τὰ φαινόμενα κατωτέρω γράμματα ΔΡ ΚΝ Μ Κ Ρ Σ, ὧν ἡ ἐξήγησις Δέρκων Μακάριος. Τὸ ἐν λόγῳ ἐπίγραμμα ἔχει ὧδε·

I C

N I K A

X C

Δ ελτον γ ορᾷς με ὄντα τὴν ὕλην λίθον
Ε χω λέγειν τι σοὶ ποθοῦντι ἐκθύμως
Ρ έγη (β) ἅπαντα καὶ δόμου κάλλος βλέπεις
Κ αλῶς ἔχοντα χ' εἰρμὸν εὐκλεῆ ἄγαν
Ὼ μην ἕκαστον εἰδέναι ὅτ' ἐπράθη
Ν αστῆρι ὄντι τῷ Νικοδήμῳ θύτῃ
Μ ετὰ χρόνους δὲ τοῦ Θεοῦ μόνῳ κράτει
Ἄ παν προῆλθεν εἰς ὅπερ γε νῦν πέλει
Κ αλῶς λυτρωθὲν ἐκ πάσης ἀμορφίας
Ἄ ριστον ἔσχε μητροπόλεως ὅρον
Ῥ έει δὲ πᾶσιν εὐλόγως τέκνοις φίλτρου
Ἰ δρῶσιν ἐδρυθεῖσα εὐνοίᾳ θύτου
Ὄ δρᾷν προσῆκον ἔστι δήπου ποιμένει
Σ υζῇν ἄριστα κ' εὐθέτως χριστωνύμοις
Β δελυκτόν δ' ἴσθι τὸν χάριν μὴ εἰδότα
Ὑ ποτρύνει (γ) δὲ μηδόλως εὖ ποιέειν

(α) Κατὰ παραδρομὴν ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ τῆς ἀπέναντι σελίδος Δέρκων Βυζάντιος ἀντὶ Δέρκων Μακάριος Βυζάντιος.

(β) Κεχρωματισμένα ἐπιβλήματα τῆς οἰκίας. Ἡ λέξις ἐκ τοῦ ῥέγος (=φόρεμα), ἐξ οὗ καὶ ῥῆγος ποιητικῶς καὶ πληθυντικῶς ῥήγεα, ἤτοι αὐτὰ ταῦτα τὰ σιγαλόεντα τοῦ Ὁμήρου.

(γ) Ἴσως ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ παροτρύνειν.

Ζ ήλου μάλιστα εὐχαρίστου τόν τρόπον
Α ναγράφων μέγιστον ὅ βλέπεις δόμα
Ν ωθροῦ γάρ ἐστιν εἰδέναι τε μηδόλως
Τ ίς ὃν νάει περ (α) ἐξέτεινε τὸν δόμον
Ἰ θ' οὗν πρὸς ἀρχάς ἔνθα εὑρήσεις ὅλον
Ο περ θέλεις σὺ ἐξερευνῆσαι πάνυ
Σ ὸν δὲ τὸ λοιπὸν εἴπερ εὖ ἔχει σύνες
Μ έμνησο χεῖρας ἡρμένας Θεῷ ἔχειν
Π ροσεκτελεῖν τε εὐχάς ὑπὲρ οὗ ἔφην
Ἀ νθρώπινον γάρ ἔργον ὦ φιλος δράσεις
Λ ιταῖς καμόντος ἐκλεάνας τοὺς πόνους
Ἄ περ παρέσχες ἴσθι ὡς λήψῃ πάλιν
Σ ύλον κρατοῦμεν ὅν Θεὸς λέγει λόγον
Ἄ γάρ μέδιμνα ἔμπλεα βροτοῖς δίδως
Κ ρείων Θεῶν (β) ἔφησε σοὶ δώσειν ἄγαν
Ἤ κον πρός ὅρμον οἱ ἐμοί πάντες λόγοι
Σ ὺ δὲ πράως πέραινε τούτους ἐν τάχει

ΔΡ **ΚΝ**

Μ **Κ**

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ

ῳ

*αψιγ*ς

ἐν μηνί ἰουλίου

Α

Ρ **Σ**

(α) Ἡ ὁμαλωτέρα φράσις θὰ εἶχεν ὧδε· «τίς ἐξέτεινε τὸν δόμον, ὃν νάιε (ναίει) περ».

(β) Ταὐτὸν δήπου τῷ τῆς Γραφῆς «Θεὸς Θεῶν».

Γ'. ΠΩΛΗΤΗΡΙΟΝ ΟΙΚΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΡΓΥΡΑΜΜΟΥ.

† Ὁ πατριάρχης ἐπιβεβαιοῖ

† Διὰ τοῦ παρόντος ἐνυπογράφου καὶ ἐμμαρτύρου αὐλικοῦ τῆς τελείας πωλήσεως γράμματος γίνεται δῆλον, ὡς ὁ εὐγενέστατος ἄρχων ἰατρὸς κὺρ δημήτριος ἀργυράμος ἀνήγγειλε καὶ ὡμολόγησεν ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐλῇ, ὅτι τὸ κείμενον εἰς τὰ θεραπεῖα ὀσπήτιον τοῦ ποτὲ μωϋσῆ, ὅπερ πάλαι προηγόρασε παρὰ τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος γεωργίου τῆς ἐκεῖ εἰς θεραπεῖα διὰ τεμεσουτίου (α) τοῦ μουτεβελῆ (β) βακιφικὸν ὂν εἰς τὸ ἀβαρὶζ βακίφιον (γ), καὶ τούτου ἐξουσιάζων, ἐπώλησεν ἤδη οἰκείᾳ αὐτοῦ βουλῇ καὶ αὐθαιρέτῳ γνώμῃ καὶ προαιρέσει κατὰ τελείαν πράσιν πρὸς αὐτὴν πάλιν τὴν ἐκκλησίαν τῶν θεραπείων τὴν ἁγιωτάτην μητρόπολιν δέρκων, καὶ ἔλαβε τὴν διατίμησιν τοῦ ῥηθέντος ὀσπητίου, ἤτοι δύω χιλιάδας γρόσια (δ) ἐπὶ χεῖρας μετρητὰ σῶα καὶ ἀνελλιπῆ παρὰ τοῦ κυριάρχου τῆς αὐτῆς μητροπόλεως πανιερωτάτου καὶ θεοπροβλήτου μητροπολίτου ἁγίου δέρκων κυρίου μακαρίου, καὶ ἐνεχείρησε πρὸς τὴν αὐτοῦ σεβασμίαν πανιερότητα τὸ τεμεσούτιον τοῦ μουτεβελῆ, καὶ λαβὼν τὰ ἄσπρα ταῦτα μετ' εὐχαριστίας αὐτοῦ ἐξώφλησε τέλεον πρὸς τὴν αὐτοῦ πανιερότητα, καὶ ἐγένετο ἱπρὰ βὲ ἰσκὰτ, ἀμμένι δαβαδὰν, βὲ κιαφεῖ μουταλαπαδὲν (ε) τουρκικώτερον φᾶναι, καὶ προσωμολόγησεν, ὅτι ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς οὔτε ἡ αὐτοῦ εὐγένεια, οὔτε ἄλλος τις τῶν κληρονόμων, συγγενῶν, ἢ οἰκείων αὐτοῦ ἔχουσι μετοχήν τινα, ἢ ὅλως δεσποτείαν ἐν τῷ πωληθέντι ἐκείνῳ ὀσπητίῳ, ἀλλ' ὑπάρχει κτῆμα καὶ πρᾶγμα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως δέρκων, δεσποζόμενον μόνον παρὰ τῆς αὐτοῦ πανιερότητος ὡς

(α) Ἀντὶ τεμεσσουκίου, ἤγουν ἐγγράφου ἰδιοκτησίας ἢ τίτλου ἰδιοκτησίας διὰ βακουφικὰς κτήσεις διδομένου.

(β) Ἐπίτροπος τοῦ διαθέτου τῆς βακουφικῆς ἰδιοκτησίας.

(γ) Ἔκτακτα βακούφια, νεμόμενα προνομιούχως παρά τινων ἐκκλησιῶν.

(δ) Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ κώδικί εἰσι γεγραμμένα 2,050 γρόσια.

(ε) Τουτέστι, δοθείσης παρὰ τοῦ ἰατροῦ Ἀργυράμμου ἀποδείξεως πρὸς τὸν μητροπολίτην Μακάριον περὶ τῆς τελείας πωλήσεως τῆς εἰρημένης οἰκίας, ἀπηλλάγη παντάπασιν ἡ ἱερὰ μητρόπολις ἀπὸ πάσης ἐν τῷ μέλλοντι ἀγωγῆς καὶ ἀπαιτήσεως παρὰ τοῦ ἰατροῦ τούτου.

κυριάρχου τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀγορασθέντος ὑπ' αὐτῆς ὀσπητίου, καὶ παρὰ τῶν μετὰ ταῦτα διαδόχων τῆς αὐτοῦ πανιερότητος, καὶ ἐπειδὴ οὔπω ἠλλάχθη τὸ τεμεσούτιον εἰς ἕτερον ὄνομα, ἀλλ' ἦν γεγραμμένον εἰσέτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς αὐτοῦ εὐγενείας, ὑπόσχεται οἰκειοθελῶς, ὀψέποτε γένηται βουλητὸν τῇ αὐτοῦ σεβασμίᾳ πανιερότητι ἀπέρχεσθαι προθύμως πρὸς τὸν μουτεβελὴν τοῦ ἀβαρίζ βακιφίου, καὶ ποιεῖν τὸ ἰντικάλιον (α) τοῦ αὐτοῦ ὀσπητίου, καὶ ἐπιγράφειν πρὸς ὃ ἂν ἐθελήσῃ ἡ αὐτοῦ πανιερότης πρόσωπον· ταῦτα ἀνήγγειλε περὶ τῆς τελείας πωλήσεως τοῦ ῥηθέντος ὀσπητίου, καὶ περὶ τῆς ἐξοφλήσεως αὐτοῦ· διὸ εἰς τὴν περὶ τούτου ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο τὸ παρὸν αὐλικὸν γράμμα ἐπὶ βεβαιώσει τοῦ παναγιωτάτου καὶ σεβασμιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου γερασίμου, καὶ μαρτυρίᾳ τῶν ἐντιμολογιωτάτων κληρικῶν τῆς τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ κατασφαλισθὲν τῇ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ τῆς αὐτοῦ εὐγενείας καὶ σφραγῖδι ἐδόθη πρὸς τὴν σεβασμίαν αὐτοῦ πανιερότητα. ἀψιστῳ· νοεμβρίου ιεῃ·

† δημήτριος ἀργυράμμος βεβαιῶ (θέσις ὀκταγωνίου σφραγῖδος). —† ὁ Λογοθέτης Φώτιος μάρτυς.— † ὁ ῥεφερενδάριος Ἀλέξανδρος μάρτυς.— † ὁ αος ὀστιάριος Ἀθανάσιος μάρτυς.—† ὁ Πρωτοψάλτης Ἰάκωβος μάρτυς. — † ὁ διέκδικος Ἰωάννης μάρτυς. — † ὁ διέκδικος Μανολάκης μάρτυς. — † ὁ ἔκδικος Ἰωάννης μάρτυς.— † ὁ ἔκδικος Γεώργιος μάρτυς.

Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων σαφέστερον ἔγνω βεβαίως ὁ ἀναγνώστης τὰς περιπετείας τῆς μητροπόλεως ἡμῶν, ἃς διὰ βραχέων ἐξέθεμεν ἀνωτέρω.

Οὕτω τοίνυν, περιελθούσης, ὡς τὸ πρόσθεν, τῆς μητροπόλεως ταύτης εἰς τὴν νόμιμον κατοχὴν τοῦ ἀρχιερέως Μακαρίου, διεδέξαντο αὐτὸν, θανόντα, οἱ πανιερώτατοι μητροπολῖται Γρηγόριος, ἐκ Δημητσάνης τῆς Πελοποννήσου, τῷ 1800, Ἱερεμίας ὁ ἀπὸ Προικοννήσου, Καλύμνιος, τῷ 1821, καθαιρεθεὶς καὶ φυγὼν, Νικηφόρος ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, ἐκ Τριπόλεως τῆς Συρίας, τῷ 1825, Γερμανὸς

(α) Πρᾶξις μεταβιβάσεως ἰδιοκτησίας.

ὁ ἀπὸ Βιδύνης, Βυζάντιος, τῷ 1836, προαχθεὶς τῷ 1845 εἰς οἰκουμενικὸν πατριάρχην, Νεόφυτος ὁ ἀπὸ Φιλίππων καὶ Δράμας, Βυζάντιος, ἐκ Νεοχωρίου τοῦ Βοσπόρου, τῷ 1841, Γεράσιμος ὁ ἀπὸ Πελαγωνείας (α), Θεραπειανὸς, τῷ 1853, Νεόφυτος ὁ ἀπὸ Κασσανδρείας, Ἠπειρώτης, τῷ 1865, ἐφ' οὗ ἐγένετο μικρὰ ἐπισκευὴ τῆς μητροπόλεως, καὶ Ἰωακεὶμ Κοκκώδης ὁ ἀπὸ Λαρίσσης, Χῖος, τῷ 1875, ἐφ' οὗ ἐγένετο τῷ 1879 γενικὴ ἐπισκευὴ καὶ διακόσμησις, δαπανηθεισῶν 800 ὀθωμανικῶν λιρῶν, καθ' ἣν κατηδαφίσθη ὁ ὑπάρχων ἔτι μικρὸς μητροπολιτικὸς λουτρὼν, προστεθέντος τοῦ γηπέδου τῷ παρακειμένῳ κήπῳ. Τοῦ δὲ μητροπολίτου τούτου, μετὰ ἐννεαετῆ ἀγαθὴν καὶ εὐδόκιμον ποιμαντορίαν, κληθέντος τῇ 1 Ὀκτωβρίου 1884, πρώτου τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὅπως ἐπιλαμπρύνῃ τὸν ἁγιώτατον, ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον, ὁ διάδοχος ἔσται δέκατος πέμπτος ἀπὸ Νικοδήμου.

Παρεμπιπτόντως δημοσιεύομεν ἐν τοῖς περὶ Μητροπόλεως ἐγγράφοις καὶ δύο ἕτερα, ὧν τὸ μέν ἐστιν ἡγεμονικὸν χρυσόβουλλον, τὸ δὲ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα. Καὶ τὸ μὲν χρυσόβουλλον, οὗ ἀξιόλογος ἡ προτασσομένη ἐμβριθὴς φιλοσοφία περὶ τῆς κατ' ἄμφω, πρός τε τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, φιλανθρωπίας, γεγενημένον τῷ 1803 ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλεξάνδρου Μουρούζη ἐν τῇ ἐν Ἰασίῳ αὐθεντικῇ αὐτοῦ καθέδρᾳ, πέμπεται πρὸς τὴν ἐν Θεραπείοις ἐπιμελείᾳ Δημητρίου Μουρούζη τότε ἱδρυθεῖσαν καὶ ὑπὸ τοῦ Θεραπειανοῦ μαθητοῦ Νικολάου Κριτίου Γεωργίου τοῦ Στεφάνου διευθυνομένην σχολὴν, ᾗ τινι μεθιστῶνται τὰ τέως τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἀποστελλόμενα κατ' ἔτος ἐκ τῆς αὐθεντικῆς ἡγεμονίας 300 γρόσια, προστιθεμένων καὶ ἑτέρων 100 παρὰ τοῦ ἡγεμόνος τούτου, καὶ περὶ ἧς περιττὸν ἡγούμενοι ἵνα διαλάβωμεν τανῦν, ἅτε μέλλοντες δημοσιεῦσαι τῷ ἐπιόντι ἔτει, Θεοῦ συναρωγοῦν-

(α) Κατά τινα σημείωσιν, ὁ Δέρκων Γεράσιμος Βυζάντιος, προαχθεὶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην τῇ 15 Μαρτίου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, τοῦ ἔτους 1853 καὶ ποιμάνας ὡς ἀγαθὸς ποιμὴν ἐπὶ δώδεκα ἔτη, ἀπεβίωσε τῇ 15 Μαρτίου, ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ, τοῦ 1865, ὡς καὶ ὁ προκάτοχός του Νεόφυτος, ποιμάνας καὶ οὗτος δώδεκα ἔτη, ἀπεβίωσε τῇ 15 Μαρτίου 1853.

τος, καὶ δύο ἕτερα ἡγεμονικὰ χρυσόβουλλα τῶν αὐθεντῶν Σκαρλάτου Καλλιμάχου καὶ Ἰωάννου Καρατζᾶ, μεταπεφρασμένα ἐκ τῆς ἀρχαίας βλαχικῆς διαλέκτου εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν καὶ ἐπιβεβαιωτικὰ τοῦ κατωτέρω δημοσιευομένου, λέγομεν μόνον ὅτι τῇ ἀρωγῇ τῶν κατὰ καιροὺς ἡγεμόνων καὶ βογιαρικῶν οἰκογενειῶν, τῷ τε ζήλῳ τοῦ παιδείᾳ κομῶντος μητροπολίτου Δέρκων Γρηγορίου καὶ τῇ ἐπαρωγῇ τῶν προκρίτων Θεραπειανῶν πολιτῶν ἀνεδείχθη ταχέως μετέπειτα καὶ πάσας τὰς λοιπὰς τὰς ἀνὰ τὸν Βόσπορον ὑπερακοντίσασα, αὕτη πρώτη καὶ μόνη κατέστη προκαταρκτικὴ τῆς καλλιτόκου καὶ γεραρᾶς μητρὸς, τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς. Τὸ δὲ πατριαρχικὸν σιγγιλιῶδες γράμμα, ἐπιβεβαιούμενον ὑπὸ τοῦ ἀπὸ Σμύρνης Γρηγορίου, γνωρίζει ἡμῖν τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ μητροπολίτου Δέρκων Γρηγορίου σύστασιν ἑλληνικῆς σχολῆς ἐν τῇ ὑπαγομένῃ τῇ καθέλου ἐπαρχίᾳ χώρᾳ Ἀβάσσῳ, ἥτις, ἄσημος οὖσα τανῦν, ἐξυπηρέτησε τὸ πρόσθεν ἐφ' ἱκανὸν διὰ τῆς σχολῆς ταύτης τὴν αὐχμῶσαν παιδείας νεολαίαν, οὐχὶ μόνον ἑαυτῆς ἀλλὰ καὶ τῶν περιοίκων, ἐκπαιδευομένην μὲν ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου Ἰακώβου, Χίου, τῷ ἀειζώῳ τῆς ὑγιοῦς μαθήσεως νάματι, προστατευομένην δὲ ὑπὸ τοῦ θεοφιλοῦς Γρηγορίου, τοῦ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς ἐπαρχίας γενομένου συνίστορος ἑλληνικῶν φροντιστηρίων, καὶ ἐφορευομένην ὑπὸ τετρακτύος τῶν ἐγκρίτων πολιτῶν Δημητρίου Παπαρηγοπούλου, Θεοδοσίου Τζικαλιώτη, Γεωργίου Χριστοδούλου καὶ Μιχαὴλ Βασιλείου.

Τὰ ἀνωτέρω διαλαμβανόμενα ἔγγραφα ἔχουσιν ὧδε·

Α'.

Χρυσόβουλον αὐθεντικὸν τοῦ αὐθέντου κωνσταντίβοδα μουρούζη πρὸς τὴν ἐν θεραπείοις ἑλληνικὴν σχολὴν, διὰ νὰ δίδωνται κατ' ἔτος εἰς τοὺς αὐτῆς ἐφόρους γρόσια 400 τὰ μὲν 200 ἐκ τῶν ἁλικῶν, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τῶν τελωνικῶν.

Ἰῶ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΡΟΥΖΗΣ ΒΟΕΒΟΔΑΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΥΘΕΝΤΗΣ ΚΑΙ ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΔΟΒΛΑΧΙΑΣ. (α)

Καὶ ἀπαρχαῖς μὲν θεὸς παρ' ἀνθρώπων λατρεύεται, καὶ ναοῖς πανσέπτως τιμᾶται, καὶ ταῖς λοιπαῖς ὑμνεῖται τελεταῖς, σεμνότητί τε

(α) Ὁ τίτλος οὗτος ἀποτελεῖ καλλιγεγραμμένον ἐρυθρόχρουν σύμπλεγμα.

καὶ κόσμῳ ἀγομέναις ὁσίως, ταῖς γε μὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον εὐποιΐαις καὶ χάρισι διαπρεπέστερόν τε καὶ ἀληθέστερον, διὸ δὴ καὶ ταύταις μᾶλλον, ἥπερ ἐκείνοις ἐφήδεται, οὐχ' οὕτω θυσίας ὑλαίας, χειροποιητά τε, καὶ νουμηνίας, καὶ σάββατα προσιέμενος, ὅσον ἐθέλων τὸν ἔλεον· οὐδὲ γὰρ, ἄϋλος πεφυκὼς, τῶν παχυτάτων προσδέεται, οὐδ' ἄν ποτ' ἰλύν τε, καὶ πλίνθους, καὶ λίθους οἰκήσειεν, ὁ πανταχοῦ παρὼν, καὶ τὰ πάντα πληρῶν ἀεννάως, οὔτε μὴν ἡμερῶν ποτε χρῄζει, ὁ τὸ φῶς ἐκ τοῦ σκότους παραγαγὼν, καὶ τοὺς ἀστέρας τῷ φωτὶ καταυγάσας, καὶ τῇ ἡλιακῇ περιφορᾷ, τῆς νυκτὸς διελὼν τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ φιλανθρωπίαν, καὶ εὐσπλαγχνίαν ὁ πανοικτίρμων καὶ στέργει, καὶ ἀποδέχεται, δι' ἣν δὴ καὶ κεκένωται, τῇ σαρκὶ παχυνθεὶς, καὶ παθὼν τέθνηκε, καὶ θανὼν ἀνέστη, συναναστήσας τὸν ἄνθρωπον, καὶ θεώσας τὴν φύσιν, εἰς οὐρανὸν ἀναβὰς, ἑαυτῷ ξυνεφείλκυσεν. Ὅτε δὴ τοίνυν ἐκεῖνος τοιοῦτος περὶ τὸν ἄνθρωπον, οὐχί γε πάντως καὶ ἡμᾶς τοιούτους δεῖν εἶναι βούλεται; οὐ ταύτην οἶδε λατρείαν ἀληθῆ, ἀπαρχὴν ἁγνὴν καὶ εὐπρόσδεκτον, ναὸν τῇ ἀσωμάτῳ ἐπιπρεπέστερον φύσει, καὶ τελετὴν συναπασῶν σεμνοτέραν; Οὐδὲν οὖν ἄρα φιλανθρωπίας τῷ Θεῷ ἱερώτερον· καὶ μάλισθ' ὁπότε οὐ πρὸς τὸ σῶμα μόνον τ' ἀνθρώπου, ἀλλὰ πρὸς τὴν ψυχὴν διϊθύνεται. Ὅσῳ γὰρ φθαρτὸν ἀφθαρσίας διέστηκε, τοσούτῳ καὶ ἡ πρὸς τήν δε τῆς πρὸς ἐκεῖνο διενήνοχε χάρις. Καλὸν μὲν καὶ τὸ σῶμα, ἢν πεινᾷ, θρέψαι, καὶ διψαλέον ποτίσαι, κάλλιστον δέ γε ψυχὴν λόγῳ τε διαθρέψαι πεινῶσαν, καὶ σοφίᾳ διψῶσαν καταποτίσαι· ἀναῤῥωσθεῖσα γὰρ τούτοις πρὸς τὴν τ' ἀληθοῦς θεωρίαν, καὶ τὴν ἀχλὺν τοῦ ψεύδους διασκεδάδασα, ἄνεισι ταῖς ἐννοίαις διϊπταμένη πρὸς τὴν ἀκροτάτην ἐκείνην, καὶ ἀκήρατον φύσιν, παρ' ἧς καὶ σοφία, καὶ λόγος ἐπιῤῥεῖ τοῖς ἀνθρώποις πηγάζοντα, καὶ δι' ἣν μόνην ὁ ἄνθρωπος γέγονε, καὶ πρὸς ἣν ὑστάτως ἀφορᾷ τε καὶ τείνει. Τοιῶνδε δὴ τῶν δε ὡς ἀληθῶς πεφυκότων, ἐπειδήπερ ὅ,τε πανιερώτατος Μητροπολίτης Δέρκων, ἀνὴρ παιδείᾳ κομῶν, τά τε ἄλλα θεοφιλὴς, καὶ πρὸς τὰς μούσας φιλοτιμότατος, καὶ οἱ λοιποὶ πρόκριτοι τῶν Θεραπειῶν εὐπατρίδαι τε καὶ φιλοπάτριδες, ποθοῦντες πάλαι, ἑλληνικὸν ἤδη διδασκαλεῖον συνεστήσαντο, εἰς ὅπερ ἐγχώριοί τε, καὶ περίοικοι παῖδες φοιτῶντες, παιδεύονται, χρημάτων τε χρῄζοντες πρὸς τὰς τῶν διδασκάλων συντάξεις, καὶ τὰς λοιπάς γε τοῦ διδασκαλείου ἀνάγκας, προείλοντο, κοινῇ συναινέσαντες, μεταθέσθαι ἐπὶ τὸ διδασκαλεῖον τὸ,

δι' αὐθεντικῶν χρυσοβούλλων ἀπὸ τῆς Μολδαυϊκῆς ἡγεμονείας τῷ ἐν Θεραπείοις νεῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, παρεχόμενον ἔλεος, κἀπὶ τούτῳ τε πάντες ἱκετείᾳ ἡμῶν ἐδεήθησαν γράψαντες, δι' Αὐθεντικοῦ τουτὶ μετακινῆσαι θεσπίσματος. Διὰ τοῦτο δὴ καὶ ἡμεῖς τοῦ θεοφιλεστάτου τῶν τρόπων ἐκείνους ἀγάμενοι, κἀκτὰγαθοῦ ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὸ ἔλεος διϊθύνοντες, ἐκ τοῦ νεὼ ἐπὶ τὸ διδασκαλεῖον, κατά γε τὴν ἐκείνων αἴτησιν, μεθιστῶμεν τὴν χάριν· ἀλλὰ γὰρ καθ' ὃν ἐπὶ τὰ κρείττω ὀφείλομεν ζῆλον φιλάνθρωπον, δαψιλεστέραν ταύτην βουλόμενοι, ἥ γ' ἐγχωρεῖ, τῷ διδασκαλείῳ ἐπιψεκάζεσθαι, καὶ τὸ ἐντεῦθεν χρήσιμον πληρέστερόν τε, καὶ τελεώτερον εἶναι, προσθέντες τοῖς ὑπάρχουσι τριακοσίοις, ἑκατὸν γρόσια ἔτι ἕτερα, ὥστε πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἡμετέρας Αὐθεντείας Μολδοβλαχίας τῇ ἐν Θεραπείοις σχολῇ παρεχόμενα συναριθμεῖσθαι εἰς τετρακόσια γρόσια, Θεσπίζομεν τῷ ἡμετέρῳ τῷ δε Αὐθεντικῷ Χρυσοβούλλῳ, διακόσια γρόσια μὲν ἀπὸ τῶν ἁλυκῶν, διακόσια γρόσια δ' ἐκ τῶν τελωνειῶν κατὰ πᾶν ἔτος, τοῖς τοῦ ῥηθέντος διδασκαλείου ἐφόροις, διὰ τῶν ἡμετέρων εὐγενεστάτων ἀρχόντων Καπουκεχαγιάδων παρέχεσθαι. Ἀξιοῦμεν δὲ καὶ τοὺς μεθ' ἡμᾶς ἐκλαμπροτάτους Αὐθέντας ἀδελφοὺς ἡμῶν, ἰδίοις Χρυσοβούλλοις τὴν χάριν ἐπικυρώσαντας, ἱερὰν ξυντηρῆσαι καὶ ἄσυλον, ἵν' ᾖ τ' ἀγαθὸν ἐν παντὶ χρόνῳ συνεχόμενον, καὶ καινιζόμενον. Ἐπὶ τούτοις καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Αὐθεντικὸν Χρυσόβουλλον ὑποτυπώσαντες, ἐκδεδώκαμεν τῷ Χιλιοστῷ (α) ὀκτακοσιοστῷ Τρίτῳ Σωτηρίῳ ἔτει κατὰ μῆνα Αὔγουστον, Πρώτῳ τῆς ἐν Μολδαυίᾳ Βας ἡμῶν ἡγεμονείας, ἐν Ἰασίῳ, τῇ Αὐθεντικῇ ἡμῶν Καθέδρᾳ.

Ἀλέξανδρος Κ. Μουρούζης βοεβόδας.

(Τ. Σ.) (β)

(Ἡ ἐν τῇ θέσει ταύτῃ βλαχικὴ ὑπογραφὴ τυγχάνει δυσανάγνωστος.)

Μανόλης Καρδίκαμος
ἐπὶ τῆς ΣΤης λογοθετζίας.

»Κατεχωρίσθη ἐν τῷ κώδικι τῶν ἐπικυρώσεων.

»Κωνσταντῖνος Βὲλ Λαμέ...

(α) Τὰ ἐντεῦθεν μέχρι τέλους εἰσὶ γεγραμμένα δι' ἐρυθρᾶς μελάνης τῇ χειρὶ τοῦ ἡγεμόνος.

(β) Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐπιτέθειται ἐρυθρόχρους σφραγὶς τοῦ ἡγεμόνος, περι-

Β'.

Τὸ ἐν λόγῳ σιγγιλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα ἔχει ὧδε·

✝ Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

✝ Τῶν πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν ἀφορώντων ἀγαθῶν, καὶ λαμπρῶν εὐεργετημάτων ἡ μετὰ φιλοτιμίας ἀντίληψις, καὶ προάσπιτις ἀναγκαία προδήλως, καὶ ἀπαραίτητος· αὔξει γὰρ οὕτω, καὶ κρατύνεται τὰ καλὰ, καθ' ὃν ἐνεστήσαντο σκοπὸν καὶ οἱ ταῦτα κατορθωκότες. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν ὁμολόγως ὑπερέχει, καὶ ὑπερίδρυται τὸ τῆς θεοσδότου παιδείας πολυύμνητον χρῆμα, οἷα ψυχῆς κόσμος ἀκήρατος, συμπληρωτικὸν τῆς κατὰ λόγον καὶ γνῶσιν ἐνεργείας, καὶ ᾗ δυνατὸν, πρὸς τὸν Θεὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐξομοιωτικὸν, ἀναγκαιοτέρα πάντως καὶ ἡ ἐπὶ τῇ συστάσει τῶν κατὰ μέρος συγκροτουμένων κοινῶν φροντιστηρίων ἐκκλησιαστικὴ ἔνθερμος προστασία, καὶ δικαιοτέρα ἡ τῶν ἐπαίνων δαψίλεια τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα θεοφιλῶς ἐσπουδακόσιν. Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Δέρκων, ὑπέρτιμος, καὶ ἔξαρχος βοσπόρου Θρακικοῦ, καὶ κυανέων, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος ἡμῶν ἀδελφὸς, καὶ συλλειτουργὸς κύριος Γρηγόριος πρὸς ταῖς ἄλλαις ἐξαιρέτοις φιλοκαλίαις, δι' ὧν τὴν θεόθεν αὐτῷ λαχοῦσαν ταύτην Ἐπαρχίαν κατεκόσμησε, καὶ παντοίαις πνευματικαῖς, καὶ πατρικαῖς περιθάλψεσιν, ἃς ἀπεδείξατο τῷ ἐν αὐτῇ διατελούντι χριστωνύμῳ πληρώματι, καὶ λογικῷ ἑαυτοῦ ποιμνίῳ, ἡμῖν τε γνωστὰς, καὶ δι' εὐφήμου γλώττης ἀγομένας, καὶ παρὰ πάντων αὐτῶν διαθέσει καρδίας εὐγνώμονι διακηρυττομένας, καὶ κροτουμένας, προήχθη ζήλῳ ἐνθέῳ καὶ τὴν τῶν λοιπῶν ὑπερέχουσαν προσθῆναι, καὶ προσεπιμε-

βεβλημένη στέμματι βασιλικῷ, οὗ ἔνθεν μὲν καὶ ἔνθεν σπάθη καὶ βακτηρία ἡγεμονικὴ ἐζωγράφηται, ὑπὸ δὲ ἀστὴρ καὶ ὑπ' αὐτὸν παραλλήλως, ἐν δυσὶ κλωσὶ δάφνης, πρὸς μὲν τ' ἀριστερὰ ἀετὸς τανύπτερος, σταυρὸν ἀνὰ τὸ ῥάμφος φέρων, πρὸς δὲ τὰ δεξιὰ κεφαλὴ ὤρυγγος. Κάτωθι τῆς σφραγῖδος ἀναγιγνώσκεται τὸ ἔτος τῆς Βας ἡγεμονίας τοῦ Ἀλεξάνδρου Μουρούζη, ἤτοι τὸ 1802, καὶ πέριξ γέγραπται ἐν ῥουμανικῇ διαλέκτῳ ὁ ἡγεμονικὸς τίτλος, ὅ δε· «✝ Ηῶ : ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΡΟΥΖΗΣ ΒΟΕΒΟΔΑΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΗΓΕΜΩΝ ΠΑΣΗΣ ΧΩΡΑΣ ΒΛΑΧΙΚΗΣ», ἐνῷ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνειθίζετο ἐν σλαβωνικῇ.

τρῆσαι, ἀναγκαίαν διέγνω τὴν σύστασιν σχολείου Ἑλληνικοῦ κἀν τῇ χώρᾳ Ἀβάσσῳ καλουμένῃ, καὶ ἐν τῇ θεοσώστῳ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ κειμένῃ· κατιδὼν γὰρ αὐτὴν αὐχμῶσαν ἀγαθοῦ τοιούτου, καὶ τῶν κατοίκων, καὶ περιοίκων τὴν νεολαίαν γνόφῳ ἀμαθείας ἐπιπροσθουμένην, καὶ ὡς εἰπεῖν, ἅτης ἐν λειμῶνι κατὰ σκότον ἠλάσκουσαν, καὶ ταύτην παραμυθήσασθαι προθέμενος ἐκ τῶν ἐνόντων, ὥσπερ καὶ πρότερον ἄλλα μέρη τῆς ἐπαρχίας, ἔνθα διὰ πολυειδοῦς συνδρομῆς, ὡς διὰ τοσούτων ὑπεκκαυμάτων τὸν τῆς παιδείας, καὶ μαθήσεως ἀνῆψε πυρσὸν, πρῶτον μὲν κατέβαλεν ἐξ ἰδίων, καὶ ἀφωσιώσατο περὶ τῆς συστάσεως δύω χιλιάδας πεντακόσια γρόσια· εἶτα δὲ κοινῇ εὐχαρίστῳ γνώμῃ τῶν ἐγχωρίων, καὶ ἐνυπογράφῳ ὁμολογίᾳ, μετήνεγκεν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτῆς τρεῖς χιλιάδας πεντακόσια γρόσια· ἀκολούθως δὲ τῷ οἰκείῳ γενναίῳ παραδείγματι παρέλαβε καὶ ἄλλους τῶν ὁμογενῶν, οἷς ἔρως φιλοκαλίας τε καὶ φιλογενείας ἐνέστακται, συναρῤῥωγοὺς καὶ συναντιλήπτορας τοῦ θεοφιλοῦς ἔργου, καταβαλόντας ὅσην ἕκαστος αὐτῶν φιλοτίμως προῃρέθη ποσότητα, ὡς φαίνεται καταγεγραμμένη ἐν τῷ ἐπίτηδες γεγενημένῳ Καταστίχῳ, τὸ φιλόμουσον αὐτῶν, καὶ τὴν περὶ τὰ κοινωφελῆ τῶν σπουδασμάτων προθυμίαν χαρακτηρίζοντι, καὶ κλέος αὐτοῖς ἀΐδιον, μετὰ τῆς Θεόθεν ἀποκειμένης ἀντιμισθίας μνηστευομένῳ τε, καὶ παρεχομένῳ. Καὶ δὴ ἐν βραχυτελεῖ χρόνῳ, ἅτε τῆς θείας συνεφαπτομένης δυνάμεως ἐν τοῖς κοινωφελέσι σκοποῖς, προαχθέντος τοῦ ἀριθμοῦ τῆς συγκροτηθείσης συνεισφορᾶς εἰς γρόσια . . . . . ὠνήσατο ἐξ αὐτῶν ἡ αὐτοῦ ἱερότης μετὰ τῶν εὐλογημένων ἐγχωρίων ἐπαρχιωτῶν κατοικίαν πρόσφορον καὶ ἁρμοδίαν, καὶ ἀνεδείξατο ταύτην σχολὴν κοινὴν Ἑλληνικὴν, ἑτοίμην πρὸς ὑποδοχὴν οὐ μόνον τῶν αὐτοχθόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐκ τῶν πέριξ χωριδίων ἔρωτι παιδείας, καὶ μαθήσεως προσφοιτώντων νέων, καὶ διδάσκαλον προσκαλεσάμενοι, ἐνιδρύσαντο τὸν ἀπὸ χίου ἐλλογιμώτατον κὺρ Ἰάκωβον, ἄνδρα παιδείας εὖ ἥκοντα, ἤθεσι χρηστοῖς σεμνυνόμενον, καὶ δεδοκισμαμένον· βουλόμενοι δὲ τάξιν ἀρίστην καὶ ἁρμονίαν ἐπιθῆναι τῷ ἔργῳ, ἐπικοσμῆσαι τε, καὶ λαμπρότερον ἀναδεῖξαι, καὶ τελεώτερον τῇ ἀγρύπνῳ, καὶ ἐνθέρμῳ προστασίᾳ, καὶ ἐποπτείᾳ ζηλωτῶν, καὶ εἰδημόνων ἀνδρῶν, προείλοντο τοὺς τιμιωτάτους καὶ ἡμετέρους κατὰ πνεῦμα υἱοὺς ἀγαπητοὺς, καὶ περιποθήτους, τόν τε κύριον Δημήτριον Παπαρηγόπουλον, τὸν μισὲρ Θεοδόσιον τζιτζιώτην, τὸν πασᾶ Γεώργιον Χριστοδούλου, καὶ τὸν κύριον μιχαὴλ Βασιλείου, καὶ διὰ κοινοῦ ἐνυπογράφου αὐτῶν δεητικοῦ γράμματος ἀνέθεντο αὐτοῖς τὴν ἐφορείαν τῆς ἐναρμονίου διοικήσεως τῶν κατὰ τὴν σχολὴν πάντων, καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν χρημάτων αὐτῆς κατὰ τὸν ἐφεξῆς ῥηθησόμενον τρόπον, ἐπὶ τῇ τετρακτύϊ τῶν φιλοκάλων τούτων ἀνδρῶν, ὥσπερ ἐπὶ βάσεως τετραγώνου τὴν ἀξιάγαστον πρᾶξιν ἐρείσαντες· πολὺς μὲν γὰρ αὐτῶν, καὶ διάπυρος ὁ ζῆλος, ὁμολογουμένη δὲ ἡ ἐμπειρία καὶ φρόνησις, ἀσύγκριτος δὲ καὶ ἀπαράμιλλος ἡ σπουδὴ καὶ ἑτοιμότης εἰς πραγματικὴν συνδρομὴν τῶν ὅσα προδήλως τὴν βελτίωσιν τῶν ὁμογενῶν, καὶ τὴν ὄντως ὠφέλειαν πραγματεύεται, καὶ οὐκ ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων· τὴν γὰρ δοθεῖσαν αὐτοῖς ἔγγραφον παρὰ τῆς ἐκείνου ἱερότητος, καὶ τῶν εὐλογημένων ἐγχωρίων χριστιανῶν νῦξιν, ὕλην φιλοκαλίας εὑρόντες, καὶ μηδένα καιρὸν ἀναβαλλόμενοι, ἅμα μὲν ἀνελάβοντο τὴν ἐμπιστευθεῖσαν αὐτοῖς ἐφορίκν τε, καὶ κηδεμονίαν, ἅμα δὲ προήχθησαν εἰς τὴν συλλογὴν, καὶ παραλαβὴν τῶν ἐπ' ὀνόματι τῆς σχολῆς, ἐν τῷ διαληφθέντι Καταστίχῳ καταγραφέντων, καὶ πρὸς αὐτὴν ἀφιερωθέντων χρημάτων, καὶ ἐπὶ πᾶσι, συνῳδὰ τῇ Κυριαρχικῇ τῆς ἐκείνου ἱερότητος προνοίᾳ, καὶ τῇ ἐνθέρμῳ τῶν χριστιανῶν παρακλήσει, ἐξητήσαντο τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ ἡμῶν καὶ Συνοδικοῦ Σιγγιλλιώδους ἐν μεμβράναις Γράμματος πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν πεπραγμένων, ἐπωφελῆ τῶν χρημάτων διοίκησιν, καὶ τῆς ἀρτισυστάτου σχολῆς εὐρυθμίαν, καὶ συντήρησιν διηνεκῆ, καὶ συμπροϊοῦσαν τῷ χρόνῳ. Τὴν γοῦν κοινὴν αὐτῶν αἴτησιν καὶ ἀξίωσιν λίαν ἀσμένως, καὶ εὐχαρίστως ἀποδεξάμενοι, καὶ τῆς θεοφιλοῦς προθέσεως ἀγασάμενοι, ταῖς τε ἀπὸ βάθους ψυχῆς, καὶ καρδίας Συνοδικαῖς εὐχαῖς, καὶ εὐλογίαις, καὶ τοῖς προσήκουσιν ἐπαίνοις καταστέψαντες αὐτούς τε καὶ πάντας τοὺς συνδραμόντας, καὶ προαίρεσιν φιλογενῆ, καὶ φιλόκαλον ἐπιδειξαμένους, γράφοντες ἀποφαινόμεθα Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν (ἀδελφῶν καὶ) (α) συλλειτουργῶν, ἵνα ἡ ῥηθεῖσα ἀρτιπαγὴς τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων σχολὴ, ἡ ἐν τῇ χώρᾳ Ἀβάσσῳ, καθ' ὃν εἴρηται τρόπον συσταθεῖσα, ὑπάρχῃ ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ εἰς τὸν ἑξῆς ἅπαντα χρόνον κλειζομένη τῷ ὀνόματι τοῦ

(α) Αἱ δύο αὗται λέξεις εἰσὶ παρεφθαρμέναι ἕνεκα ὀπῆς τῆς μεμβράνης.

πρώτου Συνίστορος αὐτῆς περισπουδάστου ἡμῶν Συναδελφοῦ ἁγίου Δέρκων κυρίου Γρηγορίου, ἀδούλωτος, ἐλευθέρα, καὶ οἱασοῦν καταχρήσεως, καὶ κατακτήσεως ἀνωτέρα, καὶ πρὸς ὑποδοχὴν ἑτοίμη οὐ μόνον τῶν κατοίκων φιλομαθῶν νέων, ἀλλὰ καὶ τῶν περιοίκων, ἢ καὶ ἐξ ἄλλων μερῶν κατ' ἔρωτα παιδείας προσερχομένων· διατελῇ δὲ ἀείποτε ὑπὸ τὴν ἐφορείαν, ἐπεξεργασίαν, καὶ κρίσιν, καὶ ἀνάκρισιν, καὶ ἄγρυπνον προμήθειαν, καὶ κηδεμονίαν τῶν ἐξονομασθέντων τεσσάρων ἐφόρων αὐτῆς, οἵτινες ὀφείλουσι, καθ' ὃν περ ἔχουσι, καὶ τρέφουσιν ἔνθεον ζῆλον ῥυθμίζειν, καὶ συντάττειν τὰ κατ' αὐτὴν πάντα, καὶ πρὸς τὸ συμφερώτερον διοικεῖν ἐν ἁπάσῃ ἀδείᾳ καὶ πληρεξουσιότητι, καὶ χρείας γενομένης ἀποκαταστάσεως ἐφόρου, ἢ ἐξ ἀφορμῆς θανάτου μεσολλαβήσαντος, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν, ἐκλέγειν ἕτερον ἀντ' ἐκείνου, ὃν ἂν ἐγκρίνωσιν ἄξιον, καὶ ἐγκαταλέγειν τῇ χορείᾳ τῇ ἑαυτῶν, ὥστε διηνεκῆ καὶ συγκεκροτημένην εἶναι διὰ παντὸς τὴν προσδιορισθεῖσαν ἐφορικὴν τετρακτύα, ὥσπερ βάσιν τετράγωνον· τὰ δὲ προσενεχθέντα, καὶ ἀφιερωθέντα παρά τε τῆς αὐτοῦ ἱερότητος, τά τε παρὰ τῆς ἐκκλησίας διὰ κοινῆς τῶν ἐγκατοίκων πρὸς τὴν σχολὴν ὁμολογίας μετενεχθέντα, καὶ παρ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν φιλοκάλων ἀφιερωθέντα χρήματα, ὡς φαίνονται ἐν τῷ ἐπίτηδες γεγενημένῳ καταστίχῳ ὀνομαστὶ, καὶ ποσοτικῶς καταγεγραμμένα, ὑπάρχωσι, καὶ γινώσκωνται παρὰ πάντων δίκαια τῆς σχολῆς ἀναφαίρετα εἰς ἅπαντα τὸν αἰῶνα, καὶ ἀναπόσπαστα, κατατιθέμενα ἐπὶ τόκῳ ἐν μέρεσιν ἀσφαλέσιν, ἢ εἰς τὸ κοινὸν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, ἢ εἰς τὸ κοινὸν τοῦ Παναγίου, καὶ ζωοδόχου Τάφου, διὰ τῆς ἐντόνου τῶν Ἐφόρων ἐπιστασίας. Ἔστω δὲ καὶ Κιβώτιον τῇ σχολῇ παρὰ τοῖς Ἐφόροις, καὶ Σφραγὶς αὐτῇ τετραμερὴς, ἑκάστου τῶν Ἐφόρων ἓν τῶν τεσσάρων αὐτῆς ἔχοντος τμημάτων, καὶ ἐναποτιθέμεναι ἐν τῷ Κιβωτίῳ αἵ τε ὁμολογίαι, καὶ εἴ,τι ἐκ συνεισφορᾶς τῶν φιλομούσων ἐφεξῆς προσγένηται, ἐπισφραγιζέσθω ἀσφαλῶς· ἔστω δὲ προσεπιτούτοις καὶ Κώδιξ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς, καὶ καταγραφέσθωσαν ἐν αὐτῷ τὰ τῇ σχολῇ προσόντα, καὶ ὅσα παρὰ τῶν φιλοκάλων ἐς δεῦρο προσενεχθέντα ἀφιερώθησαν εἰς παράδειγμα καὶ προτροπὴν τῶν ἐσομένων φιλομούσων, καὶ φιλογενῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐτήσια τῆς σχολῆς ἔξοδα, ἐπικρινόμενα παρὰ τῶν ζηλωτῶν Ἐφόρων, καὶ ὑπογραφόμενα, καὶ τῇ ἐπιβεβαιώσει τῆς τε αὐτοῦ ἱερότητος, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα διαδόχων αὐτοῦ ἐπιβεβαιούμενα. Ὅση δὲ ποσότης χρηματικὴ τῇ θείᾳ συναντιλήψει μετὰ ταῦτα προσγένηται, ταύτην ἔχουσιν ἐν πάσῃ ἀδείᾳ, ὥσπερ καὶ τὴν ἤδη σωζομένην, οἱ διαληφθέντες ἔφοροι διοικεῖν ἐπωφελῶς, κατατιθέμενοι ἢ ἐν τοῖς εἰρημένοις δυσὶ μέρεσιν, ἢ ἐν ἄλλοις ἀνυπόπτοις, καὶ ἀσφαλέσιν εἰς αὐλικὰς Ἐπαρχιακὰς ὁμολογίας, συνάγειν τε ἐν ταῖς προθεσμίαις τοὺς τόκους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀπολογεῖσθαι τὰς ἐτησίους διδασκαλικὰς συντάξεις, καὶ ὅσα χρειώδη τῇ σχολῇ ἔξοδα ποιεῖσθαι, προηγουμένης τῆς ἀναγκαίας ἀκριβοῦς αὐτῶν ἐξετάσεως. Ἐκλεγέσθω δὲ ἀείποτε παρ' αὐτῶν, τῇ συναινέσει καὶ τοῦ κατὰ καιροὺς κανονικοῦ Κυριάρχου Διδάσκαλος ἐν λόγοις καὶ φρονήμασι γενναῖος, ἤθεσί τε κατηρτισμένος χρηστοῖς, καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ κεκτημένος ἐγκάρδιον, ἵνα καὶ τοὺς μαθητευομένους, τοιοῦτος ὢν, ὠφελῇ τὴν ὄντως ὠφέλειαν, ἔργον ἔχων τὴν πρόοδον αὐτῶν ἐπὶ τὰ κρείττω, καὶ τὴν χρηστότητα τῶν ἠθῶν, καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀόκνου αὐτοῦ Ἐπιμελείας, καὶ ὑγιοῦς παραδόσεως, τῆς τε ἀνυστάκτου, καὶ διηνεκοῦς Ἐφορικῆς προστασίας, καὶ τῆς κυριαρχικῆς συνδρομῆς, ἣν καὶ πάντες οἱ κανονικοὶ τῆς αὐτοῦ ἱερότητος διάδοχοι ἐποφείλουσι, τῷ γενναίῳ προκατοχικῷ διεγειρόμενοι παραδείγματι, μένῃ εἰς αἰῶνας ἀδιαδόχους συμπαρεκτεινόμενον τὸ λαμπρὸν τοῦτο κατόρθωμα, καὶ βελτιούμενον, καὶ θάλλον ἀεὶ, καὶ καρποῖς βρίθον ὡραίοις ἀναλόγοις τῇ κοινωφελεῖ προθέσει, καὶ ταῖς χρησταῖς ἐλπίσι τῶν ἀξιαγάστων φιλογενῶν, καὶ φιλομούσων συνιστόρων αὐτοῦ. Ταῦτα ἀπεφάνθη, καὶ κεκύρωται Συνοδικῶς. Ὅς δ' ἂν, καὶ ὁποῖος τῶν ἁπάντων, εἴτε ἐκ τοῦ ἱερατικοῦ Καταλόγου, εἴτε ἐκ τοῦ λαϊκοῦ Συστήματος τολμήσῃ ποτὲ διασεῖσαι τὴν ῥηθεῖσαν σχολὴν, καὶ διαταράξαι τὴν καλὴν αὐτῆς τάξιν, καὶ ἁρμονίαν, καὶ τῶν Ἐφόρων αὐτῆς τὴν ἐλευθέραν διοίκησιν, καὶ βλάβης αὐτῇ τε, καὶ αὐτοῖς γένηται πρόξενος, καὶ ζημίας, ἢ μέχρι κεραίας ἀνατροπεὺς τῶν ἐν τῷ παρόντι συνοδικῶς ἐκπεφασμένων, ὁ τοιοῦτος ὡς ἀλαζὼν καὶ πολέμιος τῶν καλῶν καὶ θαρέστων ἔργων, ἀφωρισμένος ὑπάρχῃ παρὰ τῆς ἁγίας, καὶ ὁμοουσίου, καὶ ζωοποιοῦ, καὶ ἀδιαιρέτου μακαρίας Τριάδος, τοῦ ἑνὸς τῇ φύσει μόνου Θεοῦ, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος, καὶ τυμπανιαῖος, καὶ πάσαις ταῖς πατρικαῖς, καὶ Συνοδικαῖς ἀραῖς, ὑπεύθυνος, καὶ ἔνοχος τοῦ Πυρὸς τῆς γεέννης, καὶ τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι ὑπόδικος. Εἰς γοῦν ἔνδειξιν τούτων, καὶ ἀσφάλειαν διηνεκῆ ἐγέ-

νετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν, καὶ Συνοδικὸν Σιγγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις Γράμμα, καταστρωθὲν κἀν τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἐδόθη τοῖς διαληφθεῖσιν ἀγρύπνοις Ἐφόροις, καὶ ζηλωταῖς.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ ᾳωκω κατὰ μῆνα ἰαννουάριον : ἐπινεμήσεως : Ηης.

† ὁ Γρηγόριος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος νέας ῥώμης, καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

† ὁ Καισαρείας Ἰωαννίκιος. — † ὁ Ἐφέσου Διονύσιος. — † ὁ Ἡρακλείας Μελέτιος. — † ὁ Νικαίας Μακάριος. — † ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος. — † ὁ Θεσσαλονίκης Ἰωσήφ. — † ὁ Βερροίας Μελέτιος. — † ὁ Πισιδείας Εὐγένιος. — † ὁ Ἀθηνῶν Γρηγόριος. — † ὁ Κρήτης Γεράσιμος. — † ὁ Ἀγκύρας Μελέτιος. — † ὁ Βιζύης Ἱερεμίας. — † ὁ Σίφνου Καλλίνικος. — † ὁ Κεστεντιλίου Κωνστάντιος. — † ὁ Δυρραχίου Σαμουήλ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΔΕΡΚΩΝ Ο ΣΑΜΟΥΡΚΑΣΗΣ.

Βραχέα ἐκ πολλῶν, ἃ ἠδυνάμεθα καταλέξαι ἐνταῦθα, ἀναγράφοντες περὶ τοῦ προκειμένου ὀνόματος ἑνὸς τῶν μητροπολιτευσάντων τῆς ἐπαρχίας τῶν Δέρκων κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἅτε σκοποῦντες ἵνα τῷ ἐπερχομένῳ ἐνιαυτῷ διαλάβωμεν πλατύτερον περὶ τῆς μακρᾶς σειρᾶς τῶν ἀπὸ τοῦ ΙΣΤ′ αἰῶνος καὶ μικρῷ πρότερον διακυβερνησάντων πνευματικῶς μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς τὸ μικρὸν τοῦτο καὶ εὐήνιον ποίμνιον, λέγομεν ἐκ προοιμίων ὅτι ὁ ἀνὴρ οὗτος σπουδαῖον διεδραμάτισε πρόσωπον κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τῆς ἐν διαφόροις μητροπόλεσιν ἀρχιερατείας αὐτοῦ, περίεργον δὲ καὶ σφοδρὰν ἀνῆψεν ἔριδα μεταξὺ αὐτοῦ τε καὶ τῆς τῷ 1772 ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐνδημούσης Συνόδου, ὅτε διῴκει τὰς ἡνίας τῆς τελευταίας μητροπολιτικῆς ἕδρας τῶν Δέρκων, ἔριδα, οἵας δυστυχῶς οὐ σπάνις καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ τῆς διοικητικῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας. Τὴν ἔριδα ταύτην, καταδεικνύουσαν ἡμῖν τὴν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἠθικὴν τοῦ κλήρου κατάπτωσιν, ἧς ἀληθὲς αἴτιον ἦν ἡ κακῶς ὑπεισδύσασα φιλαρχία, ἀνελίσσουσι τὰ κατωτέρω δημοσιευόμενα τέσσαρα ἔγγραφα, τὰ διαμειφθέντα μεταξὺ τοῦ πατριάρχου Θεοδοσίου τοῦ Β′, τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης, τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου καὶ τοῦ μητροπολίτου Δέρκων Διονυσίου τοῦ Σαμουρκάση, ἅτινα, γεγραμμένα περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ τέως ἀνέκδοτα, διδοῦσι νέαν ὕλην τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν ἱστορίᾳ· διαγράφουσι πιστῶς τὴν τότε κρατοῦσαν διοίκησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τε καὶ ὑποθέσεων· χαρακτηρίζουσι δεόντως τὰς διενέξεις τῶν κληρικῶν πρὸς ἀλλήλους, ἃς προὐκάλουν ἢ καὶ ἐπέτεινον πολλάκις αὐτοὶ οἱ ἐν ἰσχύϊ λαϊκοὶ, ἐπιβαλλόμενοι τοῖς κληρικοῖς καὶ ῥαδιουργίᾳ συντελοῦντες εἰς τὴν γέννησιν σκανδάλων καὶ ἐπεισοδίων πρὸς βλάβην μὲν τῶν τιμαλφεστάτων συμφερόντων Ἐκκλησίας καὶ Ἔθνους, πρὸς ἐκφαυλισμὸν δὲ τοῦ κληρικοῦ σχήματος καὶ ἀξιώματος· βεβαιοῦσι τὰς πολλὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀνωμαλίας, αἵτινες οὐδέποτε ἐξέλιπον τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τοῦ κλήρου ἡμῶν· καὶ, συνελόντι φάναι, παριστῶσιν εἰκόνα ἀμαυρὰν λυποῦσαν ἐπὶ μᾶλλον τοὺς ἱστοροῦντας τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα καὶ πυκνὴν ἐπιῤῥίπτουσαν σκιὰν ἐπὶ μιᾶς σελίδος τῆς καθόλου ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας. Ἐπὶ τῆς πολυταλαίνης σκηνῆς τῶν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας δραμάτων τὸ δράμα τῆς ὑποθέσεως ταύτης πολύπλοκον κατὰ πάντα παρίσταται, καταδεικνῦον ὅτι τὴν ἱερὰν πνευματικὴν ἡμῶν ὁλκάδα, πελαγοδρομοῦσαν κατὰ διαφόρων ἀνέμων ἀπὸ τοῦ πρώτου πρὸς τὴν ὀρθοδοξίαν ἀπόπλου αὐτῆς, ἐξώθησαν μὲν τὰ πολλὰ ἐξωτερικῆς ἐπηρείας δυσοίωνοι Νότοι κατ' ἐναντίων ὑφάλων, ἀλλ', ὡς οἱ ἀμβλύνοες τοῦ Ὀδυσσέως ἑταῖροι, αὐτοὶ οἱ ἐντὸς κυβερνῆται ἐνίοτε, παραμελήσαντες τὴν ἀρετὴν τῆς εἰρήνης καὶ αὐταπαρνησίας καὶ ταύτην περιιδόντες ἀπ' αὐτῶν ἐκφυγοῦσαν ὡς τοὺς ἐκ τῶν ἀσκῶν τοῦ Αἰόλου βύζοντας ἀνέμους, ἔλαθον ὁδηγήσαντες εἰς τὸπίσω πρὸς σύρτεις ἀμμώδεις, ἐφ' ὧν καθεσθεῖσαν ἀπέτρεψαν ἀπὸ τῆς πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν εἰρήνην εὐθυτάτης ὁδοῦ ἐπὶ παντελεῖ βλάβῃ καὶ ἐκλύσει τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν κέντρου· αἵτινες ἀπευκταῖαι περιστάσεις, εἰ καὶ ἐνίοτε μόνον συνέβησαν, φέρουσι πάντοτε λυπηρὸν τὸν τύπον, ὡς προελθοῦσαι οὐχὶ ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπηρείας δυσοιώνων Νότων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν διεπόντων τὰς τύχας τοῦ πολυκυμάντου ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν σκάφους, ἵν' ἀεὶ, ὡς φαίνεται, πληρῶται, δυστυχῶς, τὸ λόγιον «ἐξ οἰκείων τὰ βέλη», καθὼς ταὐτὸν λυπηρὸν φέρει τύπον καὶ ὁ ἅπαξ γενόμενος ἕνεκα τῆς φιλαρχίας Ἀθηναίων τε καὶ Σπαρτιατῶν Πελοποννησιακὸς πόλεμος, ὁ ἐξασθενήσας μὲν τέλεον

ἀμφοτέρων τὴν δύναμιν καὶ παραβλάψας τὸ κοινῇ καθόλου συμφέρον, δοὺς δ' ἀφορμὴν τῷ μεγάλῳ ἱστορικῷ Θουκυδίδῃ ἵνα ἐλπίσῃ μέγαν τε τουτονὶ ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων!

Τοιαῦτα προοιμιασάμενοι περί τε τῆς ἀξίας καὶ τῆς σπουδαιότητος τῶν δημοσιευομένων ἐγγράφων, ἅτινα εὑρέθησαν μετὰ καὶ ἄλλων ἀντιγεγραμμένα ἐν τοῖς τοῦ μακαρίτου σεβαστοῦ πατρός μου Παναγιώτου Δ. Πουρναρᾶ, ληφθέντα, κατὰ τὴν σημείωσιν αὐτοῦ, παρὰ τοῦ πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐκλιπόντος συμπολίτου ἡμῶν Ἀναστασίου Δημάδου Καμινάρη, τοῦ διανύσαντος τὸν πλείονα βίον ἐν τῇ αὐλῇ τῆς τῷ 1852 θανούσης θυγατρὸς τοῦ αὐθέντου Νικολάου Μαυρογένους Δόμνας Ραλοῦς καὶ ἐκεῖθεν πιθανὸν ταῦτα παραλαβόντος, μεταβαίνομεν ἐπὶ τὴν βραχεῖαν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸν Διονύσιον, ὅστις παρίσταται ἐνταῦθα τὸ πρωταγωνιστοῦν τοῦ δράματος πρόσωπον. Ἀλλὰ πρὸ τούτου ἀνάγκη ἵνα ἐν παρόδῳ δηλώσωμεν ὅτι κατ' ἀνάγκην τῆς πληθύος ἐκλεκτῶν φιλολογικῶν θεμάτων τῶν πολλῶν ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς» συντακτῶν, καθ' ἃ ἐδήλωσεν ὁ φίλος ἡμῖν ἐκδότης, ὅστις λίαν φιλοφρόνως πρὸς ἡμᾶς φερόμενος ἐδέξατο ἐν ταῖς στήλαις τοῦ Ἡμερολογίου αὐτοῦ τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐπιδοθέντων ἱστορικῶν τε καὶ φιλολογικῶν θεμάτων, σταχυολογοῦμεν στοιχειωδεστάτας καὶ περιεκτικωτάτας βιογραφικὰς σημειώσεις περὶ τοῦ ἐν λόγῳ μητροπολίτου ἐξ ἀρχαίων κωδίκων τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μητροπόλεως, ἐκ τοῦ χρονογράφου Ὑψηλάντου, ἐκ κωδικίων καὶ ἰδιαιτέρων παρ' ἡμῖν φυλαττομένων σημειώσεων τοῦ μακαρίτου Ἰωάννου Πρωΐου Θεραπειανοῦ, καίτοι πεπερατωμένην εἴχομεν πλήρη καὶ ἐκτενῆ ἀνάλυσιν μετὰ πολλῶν παρατηρήσεων καὶ σημειώσεων περί τε τοῦ χαρακτῆρος τῶν δρώντων προσώπων καὶ ἰδίᾳ τοῦ πρωταγωνιστοῦντος καὶ περὶ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ. Τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἑτοίμου ἀπὸ πολλοῦ ἤδη οὔσης, ἧς τὴν δημοσίευσιν ἀναβάλλομεν ἕνεκα τοῦ ἀνωτέρω λόγου, ἐπληροφορήθημεν ἐπ' ἐσχάτων ὅτι περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος ἐπέστειλεν ἐκ Σμύρνης προπέρυσιν ἀνάγνωσμα ἴδιον εἰς τὸν ἐν Πέρᾳ Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον ὁ περισπούδαστος φίλος τοῦ ἡμετέρου θείου Ματθαῖος Παρανίκας. Τούτου ἕνεκεν ἐσπεύσαμεν πάραυτα ἵνα παραβάλωμεν τάς τε σημειώσεις ἡμῶν καὶ τὰ σχετικὰ αὐτῶν γράμματα, ἐπιθυμοῦντες μηδεμίαν νὰ καταλίπωμεν ἱστορικὴν ἔλλειψιν, νὰ συμπληρώσωμεν δὲ αὐτήν, ἐάν που ὑπῆρχεν. Ἐπιδειχθέντος δὲ φιλοφρόνως ἡμῖν τοῦ ἀναγνώσματος, διελθόντες τοῦτο εὕρομεν τὸ μὲν ἡμέτερον κείμενον τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος γραμμάτων, οὐ μόνον οὐδεμιᾶς διορθώσεως ἐπιδεόμενον ἀλλὰ κατὰ πάντα πληρέστατον, τοὐναντίον δὲ, παρ' ἐλπίδα, ἐν πολλοῖς λελανθασμένον τὸ τοῦ Ματθαίου Παρανίκα· διότι οὐ μόνον αἱ ἐν τῷ πρὸς τὸν Διονύσιον γράμματι τῆς Συνόδου ὑπογραφαὶ τῶν ἀρχιερέων εἰσὶν ἐλλιπεῖς τε καὶ ἐσφαλμέναι, ἀλλὰ καὶ κεκομμέναι καὶ ἐστρεβλωμέναι ἐνιαχοῦ τοῦ πρὸς τὴν Σύνοδον ἀπολογητικοῦ γράμματος τοῦ Διονυσίου λέξεις ἀπαντῶσιν, ἄνευ τινὸς ἐννοίας, ἃς ἀνεπιτυχῶς κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπεχείρησε διορθῶσαι ὁ Μ. Παρανίκας, ὡς ὁ ἀναγνώστης πεισθήσεται ἐκ τῆς πρὸς τὸ ὑγιῶς ἔχον ἡμέτερον κείμενον ἀντιβολῆς τῶν λέξεων τούτων, σημειουμένων ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις. Ὡς δὲ πρὸς τὸ ὅλον τοῦ Μ. Παρανίκα ἀνάγνωσμα καὶ ἐν τούτῳ κατείδομεν σπουδαίας ἐλλείψεις, καθότι οὗτος γράφει ὅτι οὔτε ἐκ τοῦ χρονογράφου Ὑψηλάντου, οὔτε ἐκ τοῦ παρ' αὐτῷ χειρογράφου γιγνώσκει τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως, τὴν πατρίδα, τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν παιδείαν τοῦ μητροπολίτου Διονυσίου, ἀρκούμενος μὲν μόνον νὰ εἴπῃ ἁπλῶς ὅτι κατήγετο ἐκ τῆς γνωστῆς οἰκογενείας Σαμουρκάση καὶ ὅτι, ὡς ἐκ τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ καταδείκνυται, ἦν ἱκανῆς παιδείας κάτοχος, νοήμων καὶ εὐεπήβολος, παρενείρων δὲ ὅσα ἐκ τοῦ Ὑψηλάντου γνωστὰ, πληροφορίαι, αἵτινες, οὐσιωδέσταται οὖσαι, οὐδόλως ἐλλείπουσιν ἐκ τῶν ἡμετέρων βιογραφικῶν σημειώσεων, ἐξ ὧν ἀποσπῶμεν τὰ βραχύτατα τάδε·

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ο ΔΕΡΚΩΝ Ο ΣΑΜΟΥΡΚΑΣΗΣ ἐγεννήθη ἐν Θεραπείοις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ἤτοι τῇ 7 Ἰουλίου, Πέμπτῃ, τοῦ ἔτους 1709, ἐκ πατρὸς μὲν Ἅγα Νικολάου, Χίου τὸ γένος ἐκ τῆς γνωστῆς οἰκογενείας Σαμουρκάση, ἐνδημοῦντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς ὑπαλλήλου καὶ γραμματοδιδασκάλου πολλῶν αὐθεντικῶν οἰκογενειῶν, ἐκ μητρὸς δὲ Ρωξάνδρας, ἥτις, παθοῦσα ἐν τῷ τοκετῷ, ἠναγκάσθη τῇ διαταγῇ τῶν ἰατρῶν ἵνα μεταβῇ πρὸς ἀλλαγὴν ἀέρος εἰς μίαν τῶν Πριγκηπονήσων καὶ ὡς τοιαύτην ἐξελέξατο τὴν τοῦ Ἀντιγόνου, ἐν ᾗ καὶ ἰάθη τελείως. Ἐπιτυχὼν ἐπιμεμελημένης παρὰ τῶν γονέων αὐτοῦ ἀνατροφῆς ὁ Διονύσιος, κεκτημένος δὲ ἀφ' ἑτέρου καὶ τὴν φυσικὴν ὀξύνοιαν, ταχεῖ τῷ βήματι ἔβαινε πρὸς τὸ

πέρας τοῦ τῶν γραμμάτων σταδίου, μάλιστα δὲ ἐν Χίῳ διατελῶν μετὰ τὴν ἀποδήμησιν τοῦ πατρός του. Ἐκεῖ ἐπεδόθη ἁπλήστως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν συγγραφῶν τῶν κλασικῶν Ἑλλήνων καὶ ἀκολούθως ἀποδυθεὶς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς θεολογίας ηὐδοκίμησε κατὰ πάντα, βαθὺς γενόμενος γνώστης τῶν ἀληθειῶν καὶ δοξασιῶν τοῦ χριστιανισμοῦ. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἔσχον καὶ ἕτερον τέκνον, Γεώργιον Σαμουρκάσην καλούμενον, οὗ τῇ προνοίᾳ ὀφείλεται ἡ διάσωσις τῶν κατωτέρω ἐγγράφων, ὡς μεριμνήσαντος ἵνα διαφυλαχθῶσιν ἀντίγραφα διὰ τοῦ ἐκ Γάνου καὶ Χώρας ἱερομονάχου Γερβασίου, διακόνου τῷ Διονυσίῳ χρηματίσαντος καὶ ἀκολουθήσαντος μάλιστα αὐτῷ κατὰ τὴν εἰς τοὺς Δέρκους συνοδικῇ ἀποφάσει ἐπιβληθεῖσαν ἐξορίαν. Τοῦ Γεωργίου τούτου καταγέγραπται προσέτι ἐκτενὴς ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως κατάλογος τῶν ὁμολογιῶν καὶ σενετίων, ἃ εὑρέθησαν μετὰ θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ μητροπολίτου.

Ὡς κληρικὸς ὁ Διονύσιος φαίνεται κατὰ πρῶτον ἀρχιδιάκονος τοῦ τετράκις πατριαρχεύσαντος ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου Παϊσίου τοῦ Β′, τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας. Ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τούτου προάγεται εἰς μητροπολίτην Χίου ἐπὶ τῆς τρίτης πιθανῶς πατριαρχείας τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου καὶ διάγει οὕτω περὶ τὰ εἴκοσιν ἔτη. Ἀλλ' ἕνεκα φιλοδοξίας, ἣν ἐνεφύτευσαν αὐτῷ ὁρμαὶ ἀγερώχου φρονήματος, διενεργεῖ κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα τῆς πρώτης ἀρχιερατείας αὐτοῦ ἵνα ἐπὶ τὸ ὕπατον ἀνέλθῃ ἀξίωμα τοῦ πατριάρχου καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ ὑποβοηθοῦσιν ὅ τε διερμηνεὺς τοῦ στόλου Νικόλαος Μαυρογένης καὶ ὁ Ἡρακλείας Γεράσιμος, πατριαρχεύοντος τοῦ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως Σεραφείμ. Ματαιωθείσης δὲ τῆς σκευωρίας ταύτης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων χρόνων, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ Σεραφεὶμ τούτου ἐπισυμβάσης ταραχῆς, προτείνεται ὑπὸ τῶν πατρώνων αὐτοῦ ὑποψήφιος τῆς χηρευούσης μητροπόλεως Χαλκηδόνος, ἅτε τοῦ προϊσταμένου αὐτῆς Ἰωαννικίου τοῦ Καρατζᾶ ἀναβιβασθέντος ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον. Ἀλλ' ἀποτυχὼν καὶ τούτου ἕτερα τεχνάζεται. Ἦν τότε μητροπολίτης Ἐφέσου ἀσθενὴς κατὰ πάντα γέρων ὁ Ναθαναὴλ Καλλονάρης, ὅστις μελαγχολικὸς ὢν ἐφησύχαζεν ἐν τῇ γενετείρᾳ γῇ Χίῳ εἰς ἀνάρρωσιν, οὐδὲν ὑποτοπῶν τῶν τεκταινομένων, ἅτε ἀγαθώτατος καὶ ἀθωότατος ὤν, ὡς καλεῖ αὐτὸν κατωτέρω καὶ ἡ Σύνοδος ἐν τῷ πρὸς

τὸν Διονύσιον ἀπαντητικῷ καὶ ἐπιτιμητικῷ αὐτῆς γράμματι. Ἐκ τῆς ἀπουσίας τούτου ἐπωφελούμενος ὁ Διονύσιος κατορθοῖ νὰ λάβῃ τὴν παραίτησίν του, σφραγισθεῖσαν καὶ ὑπογραφεῖσαν παρά τινος τῶν διακόνων αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἐπιτυχίαν ταύτην μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῷ πατριάρχῃ Ἰωαννικίῳ τῷ Γ′, τῷ Καρατζᾷ, καὶ δοὺς αὐτῷ ἱκανὰ χρήματα μετατίθεται εἰς τὴν Ἔφεσον, ἔνθα δύο μόνον ἔτη παρέμεινε καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ ἀτυχοῦς Καλλονάρη, ὅστις, μετὰ τὴν κατανόησιν τῆς ἀδικίας, ἐλθὼν καὶ αὐτὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐζήτει ὅπως κατηγορήσῃ τοῦ Διονυσίου ὡς δόλῳ καὶ ἀπάτῃ ἀφελόντος ἐν παντελεῖ αὐτοῦ ἀγνοίᾳ τὴν μητρόπολιν τῆς Ἐφέσου. Ἀλλ' ἕνεκα τῆς μελαγχολίας οὐδαμῶς ἠδυνήθη ἵνα παραστῇ εἰς τὴν Σύνοδον καὶ οὕτως ἐπέτυχεν ὁ Διονύσιος τὸ ποθούμενον. Αἱ καταδρομαὶ ὅμως τῶν συγγενῶν τοῦ Ναθαναὴλ ἐκορυφοῦντο ὁσημέραι, ἐφ' ᾧ καὶ στενοχωρούμενος ὁ Διονύσιος ἐπεθύμει ἵνα εὐκαιρίας τυχούσης ἀπαλλαγῇ καὶ πρὸς τοῦτο μετατίθεται τῷ 1764 εἰς τὴν τῶν Δέρκων μητρόπολιν, ὅτε ὁ ταύτης ἀρχιερατεύων ἀνηγορεύθη κοινῇ κανονικῇ τῶν συνοδικῶν ψήφῳ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ μητροπόλει τῶν Δέρκων διέμεινεν ὁ Διονύσιος ἡσύχως ἐπὶ 9 ὅλα ἔτη, συμμετέχων ἀμέσως τῶν συνοδικῶν πράξεων καὶ ἀποφάσεων. Τῷ δὲ 1772, ἕνεκα ἐπεισοδίου τινός, ἐξωρίσθη συνοδικῇ ἀποφάσει εἰς τὴν χώραν τῶν Δέρκων, ἔνθα μεταβὰς ἀναγγέλλει δι' ἐπιστολῆς τὴν ἄφιξίν του πρός τε τὸν πατριάρχην Θεοδόσιον καὶ πρὸς τὴν περὶ αὐτὸν Σύνοδον. Ταύτης δ' ἀπαντησάσης σφόδρα ἐπιθετικῶς κατ' αὐτοῦ, γράφει τῇ 9 Ἀπριλίου ὁ Διονύσιος μακρὰν ἀπολογίαν, κάτοπτρον τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ τε καὶ τῆς Συνόδου, καὶ ἐπιτυγχάνει μετὰ μικρὸν ἵνα ἔλθῃ κατὰ μῆνα Αὔγουστον εἰς Θεραπεῖα. Ἐν τῇ μητροπολιτικῇ δ' αὐτοῦ ἕδρᾳ παραμείνας ἐπὶ δύο περίπου μῆνας, ἀπῆλθε τὸν Ὀκτώβριον εἰς τὴν ἐν Γενίκαπι οἰκίαν αὐτοῦ, ἐν ᾗ διατρίψας ἐπὶ ἓν ἔτος καὶ ἀσθενήσας κατὰ τὸν αὐτὸν πάλιν μῆνα τοῦ 1773 ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 64 ἐτῶν, διαδεξαμένου αὐτὸν τοῦ ἐν τοῖς ὁμόφροσι καταλεγομένου Ἀνανίου, τοῦ ἀπὸ Ἀγχιάλου.

Τὰ ἐν λόγῳ ἔγγραφα ἔχουσιν ὡς ἑξῆς·

Α'. ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΔΕΡΚΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΝ.

Τὴν ὑμετέραν θεοφρούρητον Παναγιότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ ἀσπαζόμενος τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιάν.

† Δεόμενος τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, ὅπως διαφυλάττῃ Αὐτὴν ἐν ἄκρᾳ ὑγιείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ μετὰ μακροβιότητος καὶ ἀκλονήτου διαμονῆς καὶ στερεώσεως ἐπὶ τοῦ ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου μέχρι βαθυτάτου γήρατος. Φθάσας σὺν θεῷ ιθ' τοῦ τρέχοντος εἰς τὸν διορισθέντα τόπον κατὰ τὸν βασιλικὸν προσκυνητὸν ὁρισμὸν, δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος μου νὰ δηλοποιήσω τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι αὐτὸ τοῦτο καὶ νὰ ἐρευνήσω τὰ περὶ τῆς ἐφετῆς μοι ὑγιείας της ἑπομένως νὰ ἱκετεύσω τὸν εἰρηνάρχην σωτῆρα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ παροχέα, ἵνα νεύσῃ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἅμα σὺν τῇ ἱερᾷ ὁμηγύρει εἰρήνης ἐπίδοσιν, μεσοτοίχου διάλυσιν καὶ εἴ τι ἄλλο ἐφετὸν καὶ εὐπρόσδεκτον πρὸς τὴν θείαν καὶ ἄκραν αὐτοῦ ἀγαθότητα, ὡς φησιν ὁ αὐτός· «Ἐν τούτῳ γνώσονται, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἀλλήλοις· ἐν ταύτῃ ὅλῃ ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται». Ἄνευ ταύτης πάντα φροῦδα καὶ εἰκῇ, οὐδὲν κατορθοῦμεν ἄνευ τοῦ σφᾶς ὑπομιμνήσκειν καὶ τῷ ἐν τῇ προσευχῇ, ἄφες ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν. Διὸ καὶ παρακαλῶ εἰς τὰς συμπιπτούσας ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας νὰ ἔχω τὴν προσήκουσαν ὑπεράσπισιν καὶ δεφένδευσιν καὶ γράμματα δηλωτικὰ τῆς ἐφετῆς ὑγιείας Της, ἧς καὶ τὰ ἔτη εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα καὶ αἱ πανάγιοι Αὐτῆς εὐχαὶ μετ' ἐμοῦ φυλακτήριαι. ᾳψοβ'ῳ Μαρτίου κγ'.

Τῆς Ὑμετέρας θεοφρουρήτου Παναγιότητος
ὅλος εἰς τοὺς ὁρισμοὺς προθυμότατος

† Ὁ Δέρκων Διονύσιος.

Β'. ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ.

Τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ὁμηγύρει τὴν προσήκουσαν ἀπονέμω πρόσρησιν.

† Φθάσας σὺν θεῷ τῇ ιθ' τοῦ τρέχοντος εἰς τὸν διωρισμένον τόπον κατὰ τὸν βασιλικὸν προσκυνητὸν ὁρισμὸν, δὲν ἔλειψα διὰ τοῦ παρόντος μου μετὰ τὴν ἀκριβῆ ἔρευναν τῆς ἐφετῆς μοι ὑγείας τῶν ἀδελφῶν

νὰ δηλοποιήσω πᾶσιν ὑμῖν αὐτὸ τοῦτο. Καὶ ὡς ἐξ ἀρχῆς εὐπειθὴς καὶ ὑποτασσόμενος εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ προστάγματα καὶ τὰ τῶν πολυχρονίων ἡμῖν Αὐθεντῶν (οὓς τὸ θεῖον διατηροίη) οὕτω καὶ ἤδη θέλω φυλάξει τὰ δέοντα σώζων καθαρὰν τὴν πρὸς τὴν κοινὴν ἡμῶν Μητέρα ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἀγάπην, ἣν τινα ἀμοιβαίως παρακαλῶ νὰ εὕρω καὶ παρ' ὑμῶν κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ λόγον, ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, τὸν ὁποῖον ἐγὼ τὸν ἐφύλαξα καὶ φυλάξω ὡσὰν ὁποῦ οὐδέποτε οὐδένα τῶν ἀδελφῶν οὔτε ἔβλαψα, οὔτε ἐζημίωσα, οὔτε παρεπίκρανα, καίτοι τἀναντία κατὰ καιροὺς πάσχων, τὰ ὁποῖα καὶ διηγεῖσθαι ἄτοπον καὶ μέμνησθαι ἀτοπώτερον. Ἐν τούτῳ μόνον παρηγοροῦμαι, ὅτι ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με (κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον) ἐξορίᾳ καθυποβάλλετε. Ταῦτα τῶν ἐμῶν πόνων τὰ εὐχαριστήρια, δι' ὃ καὶ σεμνύνομαι. Ὅθεν ἀδελφοὶ, ἃς παύσωσι παρακαλῶ τὰ ἐκ συνεργίας τοῦ μισοκάλου κινούμενα καὶ ἃς τεθῇ εἰς μέσον ὁ εἰρηνάρχης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, τοῦ ὁποίου δέομαι καὶ παρακαλῶ νὰ διαφυλάττῃ ὑμᾶς πάντας ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ ὁμονοίᾳ καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ πρὸς σύστασιν καὶ καλὴν διεξαγωγὴν τῆς κοινῆς ἡμῶν Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἔξω ἀδελφῶν. Παρακαλῶ δὲ νὰ ἔχω γράμμα σας κἀγὼ δηλωτικὸν τῆς ἐφετῆς μοι ὑγείας ὑμῶν πάντων, ὧν τὰ ἔτη παρὰ θεοῦ πλεῖστα μετ' εἰρήνης καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως. ᾳψοβ' Μαρτίου κγ'.

Τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ ὅλος ὑμῶν
† Ὁ Δέρκων Διονύσιος.

Γ'. ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

† Πανιερώτατε Μητροπολῖτα Δέρκων καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ κὺρ Διονύσιε, τὴν Πανιερότητά σου ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα. Τὸ πρὸς ἡμᾶς γράμμα σου ἐλάβομεν καὶ ἐπελθόντες τὰ γεγραμμένα ἅμα μὲν ἡδέσθημεν, ἅμα δὲ ἐλυπήθημεν καὶ βέβαια ἠθέλομεν προκρίνει τὴν σιωπὴν εἰς τοιαύτην ἀτοπίαν τῶν γραφομένων, εἰ καλὸν ἦν τὸ σιωπᾶν, ἐν οἷς δέον ἐλέγχειν πρὸς διόρθωσιν. Ἐθαυμάσαμεν λοιπὸν βλέποντες νὰ γράφῃς, ὅτι σεμνύνεσαι, καὶ εἰς ποῖα λαμπρὰ καὶ ἀξιέπαινα κατορθώματα ἢ παλαιότερα ἢ νεώτερα δὲν ἠδυνήθημεν νὰ καταλάβω-

μεν. Ἀνεπολήσαμεν ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα τοῦ καιροῦ, ὁποῦ ἀρχιεράτευσας εἰς τὴν πρώτην σου Ἐπαρχίαν καὶ δὲν εὕρομεν οὔτε Σχολεῖον, οὔτε νοσοκομεῖον νὰ συνέστησας, οὔτε τὰ τῆς Μητροπόλεως οἰκήματα νὰ ἀνῳκοδόμησας, οὔτε ἄλλο κανένα τοιοῦτον κοινωφελὲς καλὸν νὰ ἔκαμες· ἠτενίσαμεν εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν Μητέρα Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, τὴν τροφὸν καὶ εὐεργέτιδά σου, ἡ ὁποία πῶς σὲ παρέλαβε καὶ εἰς ποίους βαθμοὺς σὲ ἀνεβίβασε καὶ πόσην εὐγνωμοσύνην ἔπρεπε νὰ δεικνύῃς πρὸς αὐτὴν, ἀφίνομεν νὰ στοχασθῇς μόνος σου. Μόλον τοῦτο δὲν ἠξεύρομεν ποῖα τὰ εὐχαριστήρια, ποῖα τὰ βοηθήματα ὁποῦ ἔδειξας ἐν ἔργῳ πρὸς αὐτὴν τὴν εὐεργέτιδά σου, αὐτὴν ὁποῦ σὲ περιέθαλψεν, αὐτὴν ὁποῦ σὲ ἐτίμησεν, αὐτὴν ὁποῦ σὲ ἔκαμε μόνον τῶν ἄλλων εὐτυχῆ, καὶ ἄμποτε νὰ μὴ εἶχε λάβει τἀναντία τῶν τροφείων καὶ εὐεργετημάτων της. Αὐτὰ εἶναι τὰ σεμνώματά σου; Ἠδέσθημεν ἀναγνόντες, καὶ ἂν δὲν ἔδιδες τοσαύτας νύξεις καὶ ἀφορμὰς οἴκοθεν εἰς τὸ νὰ σοῦ ἀποκριθῶμεν, δὲν ἠθέλομεν ἀνακρούσει μήτε μίαν χορδὴν τῆς εὐήχου λύρας τῶν κατορθωμάτων σου. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἠρκέσθης νὰ στήσῃς καὶ μέχρι τούτου τὸν ὄγκον τῶν γραφομένων, ἀλλ' ἐλεγχόμενος ἴσως ὑπὸ τοῦ ἰδίου συνειδότος ἠθέλησας τάχα νὰ δικαιολογηθῇς, ὅτι κἀνένα τῶν ἀδελφῶν οὔτε ἔβλαψας, οὔτε ἐζημίωσας, ἀποκρινόμεθα πρὸς ταῦτα, ὅτι ἢ ἀναισθητεῖς, ἢ ἡμᾶς νομίζεις τριοῦτόν τι πάσχοντας εἰς οὕτω προφανῆ καὶ πασίδηλα. Καὶ ποῖον τάχα λανθάνει τὰ κατὰ τοῦ μακαρίτου ἐκείνου Νικομηδείας Γαβριὴλ πρὸς ἴδιον τέλος τερατουργηθέντα σοι, ὅτε διεξῆγες τὰ κοινά; ἡ ἀφαίρεσις τῆς Ἐπαρχίας, ἡ καθαίρεσις, αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ὑπερορίαι; Εἰς ποῖον δὲ βαθμὸν τέλος ἔφθασεν, ὁ κατ' ἐκείνου φοβερὸς διωγμὸς, ἀφίνομεν νὰ ἐξετάσῃς τὴν συνείδησίν σου, ἡμεῖς δὲ πάσχοντες εἰσέτι θρηνοῦμεν διὰ τὴν ὑπέρογκον χρηματικὴν ἐκείνην ζημίαν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ζημίας τὰς πικρίας δοκιμάζομεν ἕως τώρα καὶ βλέπομεν ἀληθεῦον κἂν τούτῳ τὸ φιλοσοφικὸν ἐκεῖνο λόγιον· ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος μυρία ἕπεται· διότι πόσα καὶ ποῖα κακὰ δὲν ἐγέννησε μία τοιαύτη ὀλεθριωτάτη ἀρχή; καὶ ἐν συντόμῳ δὲν εἶναι αὐτὴ ἡ ρίζα τῆς παρούσης δυστυχεστάτης τῆς Ἐκκλησίας καταστάσεως; Καὶ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Γαβριὴλ ἐκεῖνον καὶ τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα κατὰ τοῦ μακαρίτου Χαλκηδόνος Ἰωαννικίου ἀπάδοντα κινήματα εἰς ἀνατροπὴν

ψήφου συνοδικῆς καὶ κατάσχεσιν τῆς Χαλκηδόνος Μητροπόλεως, ἀγκαλὰ καὶ τὸν τρόπον ἀλλοῖα, εἰς σκοπὸν ὅμως τείνοντα τὸν αὐτὸν μὲ τὰ πρότερον, ζημίαν ἐλαφροτέραν οὐ τοσοῦτον ἐπήνεγκον, ἡ ὁποία ἔγεινε μία ἄλλη προσθήκη εἰς τὰ βάρη τῆς δυστυχοῦς ταύτης κοινῆς μητρός. Πῶς δὲ νὰ παραδράμωμεν τὰ ὅσα ἐδραματούργησε κατὰ τοῦ ἀθωοτάτου ἐκείνου Ἐφέσου Ναθαναὴλ ἐνηχοῦντα ταῖς ἀκοαῖς ἁπάντων, καὶ τέλος τὸν ἄδικον διωγμὸν καὶ τὴν ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καταφυγὴν τοῦ κακοδαίμονος; Πόσους δὲ καὶ ἄλλους τῶν ἐν ζῶσιν ἀδελφῶν κατὰ καιροὺς ἔβλαψας, ἐρώτησον ἕκαστον, καὶ αὐτοὶ εἰπάτωσαν, ἐπειδὴ κοινῶς οὔτε καιρὸν ἔχομεν, οὔτε θέλομεν νὰ τὰ διηγηθῶμεν· διότι ὅπερ ἀσυγκλώστως κλώθειν ἐπιχειρεῖς, ὅτι καὶ διηγεῖσθαι ἄτοπον καὶ μέμνησθαι ἀτοπώτερον, τοῦτο ἐπὶ τῶν πράξεών σου ἀληθεῦον ὁρᾶται. Μάλιστα ὁποῦ εἰς ἡμᾶς εἶναι αἴσθησις πραγμάτων καὶ ὄχι μνήμη παρελληλυθότων, μόλον τοῦτο ἠναγκάσθημεν ἐξ ὧν γράφεις νὰ ἐκθέσωμεν ὀλίγα ἐκ πολλῶν διὰ νὰ σοὶ ἀποδείξωμεν ὅτι ἀντεστραμμένα προτείνεις τὸ ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾷν με ἐξορίᾳ καθυποβάλλετε, καίτοι μὴ τοιαῦτα παθών. δῆλον γὰρ ὅτι ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾷν τὴν Μητέρα καὶ εὐεργέτιδά σου, τοσαύτῃ ζημίᾳ αὐτὴν καθυπέβαλες οὐ μόνον μηδὲν κακὸν παρ' αὐτῆς παθών, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄκρον βαθμὸν εὐεργετηθείς. Εὖγε δὲ καὶ τῶν περὶ εἰρήνης λόγων· καλὸν ὅμως νὰ ἐγνώριζες καὶ τὸ πρᾶγμα τῆς εἰρήνης ὁποῖον, καὶ τὴν δύναμιν τῶν κυριακῶν λογίων, καὶ νὰ ἔπραττες τὰ τῆς εἰρήνης· ἀλλ' εἰπὲ ὁ τῆς εἰρήνης διδάσκαλος, εἰς ποῖον καιρὸν ἔδειξας ἔργα εἰρήνης καὶ ἀγάπης ἐν Χριστῷ; Ἐπὶ Κυρίλλου (α) δὲν ἐφάνης μόνος ἐναντιούμενος εἰς τὰς κοινὰς ἐγγράφους συνθήκας τὰς περὶ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης γενομένας, σύμφωνος δὲ ἐξ ἐναντίας εἰς τὰ ἐκείνου διαβούλια, καὶ τέλος ἔλαβες προσηκούσας παρ' αὐτοῦ τὰς ἀμοιβάς; Ἐπὶ τοῦ παντόλμου ἐκείνου Σεραφεὶμ (β) δὲν ἀπεσπάσθης τῆς κοινῆς ὁμονοίας καὶ Ἀρχιε-

(α) Οὗτός ἐστιν ὁ ἀπὸ Νικομηδείας, Ε' τῷ τοιούτῳ ὀνόματι ἐν τοῖς οἰκουμενικοῖς πατριάρχαις. Ἀγνοοῦμεν ἂν ἐπὶ τῆς α' πατριαρχείας αὐτοῦ, τῷ 1748, ἢ ἐπὶ τῆς β', τῷ 1753, ὡς ἔγγιστα, ἠναντιοῦτο ὁ ἡμέτερος Διονύσιος εἰς τὰς κοινὰς ἐγγράφους συνθήκας, τὰς περὶ ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης γενομένας. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς δύο ταύτας χρονολογίας ὁ Διονύσιος ἦν ἔτι Χίου μητροπολίτης.

(β) Οὗτός ἐστι πάντως ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως, Β' τῷ τοιούτῳ ὀνόματι, πατριαρχεύσας ἀπὸ τοῦ 1758—1761.

ρέων καὶ Ἀρχόντων, ὁποῦ ἦτον ἕνας χαλινὸς τῶν ἀκαθέκτων ὁρμῶν τοῦ τυραννικωτάτου ἐκείνου, καὶ μόνος δὲν συνέπραξες εἰς τὸ νὰ διαλυθῇ ὁ καλὸς ἐκεῖνος τῆς ὁμονοίας δεσμός; ἧς ἡ διάλυσις ἔπειτα ἔφερε τόσα ἀνεκδιήγητα δεινὰ ἴδια τε καὶ κοινῶς εἰς ὅλους, τὰ ὁποῖα ἐπιλείψει ὁ χρόνος ἡμᾶς διηγουμένους; μολοντοῦτο ἀπήλαυσας καὶ παρ' ἐκείνου τοὺς καρποὺς τῆς ἐργασίας σου. Καὶ διὰ νὰ μὴ μακρηγορῶμεν, πότε ἄλλοτε, καὶ μὲ ποίους προγενεστέρους ἡμῶν ἢ ἀρχαιοτέρους εἰρήνευσας ἢ συνηγωνίσθης εἰς τὰ κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα; Παῦσαι λοιπὸν, ἀδελφὲ, σεμνυνόμενος καὶ παραινῶν ἄλλους, καὶ μάθε τὰ σημαινόμενα τοῦ σεμνοῦ καὶ ἡδίστου τῆς εἰρήνης ὀνόματος καὶ εἰρήνευε διὰ νὰ λέγῃς πρακτικῶς, καὶ ἐπὶ πᾶσι χάριτας ἀπόνεμε τῇ τροφῷ καὶ εὐεργέτιδί σου Ἐκκλησίᾳ, ἐπειδὴ μόνος καὶ μόνος τῶν ἄλλων εὐτυχεῖς καὶ εὐημερεῖς ἐν τοῖς παροῦσι καιροῖς, ὁποῦ δὲν σὲ λανθάνει ἡ στενοχωρημένη κατάστασις τῶν ἀδελφῶν ὅλων, καὶ ἔσο πεπληροφορημένος, ὅτι ἐνόσῳ φυλάττεις τὰ ὅριά σου κατὰ τὸ καθῆκον, δὲν θέλεις δοκιμάσει καμμίαν ἐπήρειαν· διότι ἀγκαλὰ καὶ νὰ ἔχωμεν πρὸ ὀφθαλμῶν τοὺς τύπους, ὁποῦ εἰς τὰς μνήμας τῶν ἀνθρώπων καὶ εἰς ὑπομνήματα ἐνετύπωσας, μὴ γένοιτο ὅμως ἡμεῖς νὰ μιμηθῶμεν καὶ νὰ ἀκολουθήσωμεν τοὺς τοιούτους ὀλεθριωτάτους τύπους, ἀλλὰ καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν θέλομεν νὰ τοὺς ἀπαλείψωμεν ὡς τῆς παρούσης καταστάσεως παραιτίους εἰς τὸ καθόλου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ μέρος εἰς τὴν ἱερὰν Ἀδελφότητα. Λοιπὸν ἀναπόλησον τὰ βεβιωμένα σοι, ἐλθὲ εἰς ἑαυτὸν, ἀναμέτρησον ἡλίκον τὸ πρὸς τὴν τροφὸν καὶ εὐεργέτιδά σου Ἐκκλησίαν χρέος, καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ὅτι καὶ τὴν Ἐπαρχίαν ταύτην κατὰ χάριν συνεχώρησέ σοι καὶ εἰρήνευε ἐν αὐτῇ πάσης ἐκτὸς ὑπονοίας εὐχαριστῶν τῇ τροφῷ καὶ εὐεργέτιδί σου καὶ πάσῃ τῇ ἱερᾷ Ἀδελφότητι. Οἱ δὲ χρόνοι σου πολλοὶ καὶ εὐήμεροι. ᾳψοβ'ῳ. Ἀπριλίου γ'.

† ὁ Καισαρείας Μακάριος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς (α). — † ὁ Ἡρακλείας Μεθόδιος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Κυζίκου Γεράσιμος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς (β). — † ὁ Νικομηδείας Νικηφόρος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Νικαίας Ἄνθιμος καὶ ἐν Χριστῷ

(α) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται Γρηγόριος.
(β) Ὡσαύτως καὶ ὁ Κυζίκου φέρεται Γρηγόριος.

ἀδελφὸς (α). — † ὁ Χαλκηδόνος Παρθένιος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Τουρνόβου Καλλίνικος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Προύσης Μελέτιος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Φιλιππουπόλεως Σαμουὴλ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Διδυμοτείχου Νεόφυτος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Μεσημβρίας Μακάριος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς (β). — † ὁ Δρύστρας Παρθένιος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Βιζύης Γεράσιμος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς (γ). — † ὁ Ἀγχιάλου Ἀνανίας καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Βάρνης Νεόφυτος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Ξάνθης Φιλάρετος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Οὐζίτσης καὶ Βελόβου Σεραφεὶμ καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Σβορνικίου Γρηγόριος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Ἀκάκιος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς (δ). — † ὁ Πρεσπῶν Ἡσαΐας καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφός. — † ὁ Παροναξίας Ἄνθιμος καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς (ε).

Δ'. ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΕΡΚΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ.

Τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ τῶν ἐν Χριστῷ μοι ἀγαπητῶν ἀδελφῶν τὴν προσήκουσαν ἀπονέμω πρόσρησιν σὺν τῷ ἀδελφικῷ ἀσπασμῷ.

† Ἀδελφικὴν καὶ ἐρασμίαν ὑμῶν ἐπιστολὴν ἔλαβον καὶ ἐπὶ τῇ ἐφετωτάτῃ μοι ἀγαθῇ ὑμῶν ὑγιείᾳ ἤσθην. Διελθὼν δὲ ἐν προσοχῇ εἶδον μὲν αὐτὴν ὑπογεγραμμένην παρὰ πάντων τῶν ἀδελφῶν, ὑπηγορευμένην δὲ παρ' ἑνὸς ὑφηγητοῦ. Ὅθεν δὲν ἔλειψα κἀγὼ νὰ ἀποδώσω πρὸς μὲν τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς τὰς εἰλικρινεῖς μου προσρήσεις, πρὸς δὲ τὸν ὑπαγορευτὴν καὶ ὑφηγητὴν τὴν ἀμοιβαίαν ἀπάντησιν (ζ) ἀρχόμενος οὕτω:

(α) Τὰ ὀνόματα τῶν μητροπολιτῶν Νικαίας, Διδυμοτείχου, Δρύστρας, Βιζύης, Ἀγχιάλου, Βάρνης, Ξάνθης καὶ Πρεσπῶν ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ κειμένου τοῦ Μ. Παρανίκα.
(β) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται Ματθαῖος.
(γ) Οὗτός ἐστιν ὁ μετέπειτα εἰς Νικομήδειαν μετατεθεὶς καὶ ἐκεῖθεν μητροπολίτης Δέρκων γενόμενος, τῷ δὲ 1794 ἀναβὰς τὸν ἀρχιεπισκοπικὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον.
(δ) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται Ἀθανάσιος.
(ε) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται Ἀνανίας.
(ζ) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται «ἀπαίτησιν».

Ἐπελθὼν τὸ γράμμα μου ἅμα μὲν ἠδέσθης, ἅμα δὲ ἐλυπήθης, καὶ ἤθελες προκρίνει τὴν σιωπήν, εἰ καλὸν τὸ σιωπᾷν, ἐν οἷς δέον ἐλέγχειν πρὸς διόρθωσιν, καὶ ἐθαύμασας εἰς τὸ σεμνύνομαι ῥῆμα· οὕτω γράφων ἀποκρίνομαί σοι, ὅτι ἂν κατὰ πάντα ἠδέσθης καὶ μάλα ἐλυπήθης, καὶ μὲ μεγάλον σου δίκαιον, διότι ἀναπολήσας τὰ κατὰ σοῦ, καὶ ἠδέσθης καὶ ἐλυπήθης, διότι οἶεσο, ὅτι οὐδεὶς ἄλλος γινώσκει τὰ σὰ, καὶ ἦλθες εἰς ἄκρον βαθμὸν καὶ καταφρονῶν τὰ βεβιωμένα σοι, οἴεσαι, ὅτι οὐκ εἰσὶν ὀλεθριώτατα. Ὅθεν δέον ἐστοχάσθην νὰ σὲ ἐλέγξω πρὸς διόρθωσιν· ἴσως φοβούμενος τὸ θεῖον ἤθελες ἔλθει εἰς ἑαυτὸν, ἢ τῆς κατακρίσεως μεστὸς εἶ, ἀλλὰ κἂν τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἐκφύγῃς. Εἴθε.

Ἐρωτᾷς εἰς ποῖα λαμπρὰ κατορθώματα ἢ παλαιὰ ἢ νέα σεμνύνομαι, ἀποκρίνομαί σοι, ὅτι τὰ πάντα γινώσκεις, ἀλλὰ τὸ βάθος τῆς κακίας ποιεῖ σε κρῦψαι ἢ σιωπῆσαι· ὅμως κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου Λόγον εἰ ὑμεῖς σιωπήσετε, οἱ λίθοι κεκράξονται. Ἕτερον (α).

Ἀντεπαναστρέφων προτείνεις, ὅτι ἀναπολήσας ὅλον τὸ διάστημα, ὅπου εἰς τὴν πρώτην μου Ἐπαρχίαν ἦμην, καὶ δὲν εὗρες νὰ ἔκτισα οὔτε Σχολεῖον, οὔτε Νοσοκομεῖον, ἀλλ' οὔτε Μητροπόλεως οἰκήματα νὰ ἐσύστησα, ἢ κἀνένα ἄλλο κοινωφελὲς νὰ ἔκαμα. Ἀποκρίνομαι, ὅτι ἀπὸ ἐμὲ δὲν ἦτον χρεία νὰ γείνουν, ἐπειδὴ καὶ τούτων ἁπάντων εὐμοιροῦσεν αὐτὴ ἡ μεγίστη καὶ συνετωτάτη πολιτεία μηδενὸς ὕφεσιν ἔχουσα, κεκτημένη κτήτορας τοὺς οἰκήτορας (οὓς μὲν ἀναπαύσοι Κύριος ἐν σκηναῖς δικαίων, οὓς δὲ διατηροίη, ὅτι καὶ τανῦν ὑπεροπλίζονται πρὸς σύστασιν αὐτῆς), οὐκ ἠνέσχοντο ἄνευ τούτου ἔχειν τὴν ἑαυτῶν πολιτείαν (τῆς ψυχῆς αὐτῶν ἔμφυτος εὐγένεια τὸ τοιοῦτον, κατὰ τὸν πολὺν ἐν Θεολογίᾳ Γρηγόριον). Ὅθεν κἀγὼ ἀμεριμνῶν ἐτύγχανον πλείωσιν ἢ μείωσιν ἐνοπτριζόμενος. Λοιπὸν καὶ τοῦτο κατ' ἐμοῦ κέρμα μάταιον. Ἀλλ' εἶπω κἀγὼ κατὰ σοῦ ἀληθῆ. Ἐν ἡμέραις κὺρ Σαμουὴλ (β) γράμμα δοθέν σοι βοηθημάτων χάριν ἕνεκεν Ἐκκλησίας τοσαῦτα ἐσύναξας (ἐπειδὴ καὶ εἶναι τοῖς πᾶσι δῆλα καὶ κρύπτειν οὐκ ἰσχύεις), ὥστε ὁποῦ ἔγειναν ἀρκετὰ δι' οἰκοδομήν. ἀλλ' ἐποίησας ἐκκλησίας ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ σου; οὔ· καὶ ἐγὼ τὸ γινώσκω καὶ σὺ οἶδας.

(α) Ὁ Μ. Π. διορθοῖ «Ἔτασον».

(β) Οὗτός ἐστιν ὁ ἀπὸ Δέρκων, Α' τῷ τοιούτῳ ὀνόματι καὶ κλεινότατος ἐν τοῖς οἰκουμενικοῖς πατριάρχαις.

Ἀντιχορδίζεις λόγον τὸν, εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν Μητέρα εὐχαριστήρια· οὖν οἶδ' (α) ἠτενικῶς ὁποῖα καὶ ἡλίκα παρ' ἐμοῦ προσηνέχθησαν. Ἀποκρίνομαί σοι, ποῦ οἱ ἱδρῶτες καὶ οἱ ἰχῶρές μου ἐν ἡμέραις παλαιαῖς; ποῦ αἱ καταβολαί; ὁποῦ ὅλαι συνελόντι μένουσι; Ἐγὼ ἔδωκα εἰς τὴν οἰκοδομὴν τριακόσια καὶ μένουσιν, ἄλλοι δὲ παρέχοντες τριακόσια ἔλαβον χίλια· ἐγὼ τῇ εὐεργέτιδι ἡμῶν καὶ συνέπασχον ἐπὶ τῶν παρεληλυθότων προγενεστέρων οὐ μόνον λόγοις, ὅσον τὸ δυνατὸν, ἀλλὰ καὶ ἔργοις, καθὼς δὲν σὲ λανθάνουν αἱ ἁδραί μου δόσεις, αἱ ὁποῖαι συμποσούμεναι γίνονται σοῦμμαι ὑπέρογκοι, καὶ τανῦν ἐπὶ τοῖς χρόνοις τούτοις οὐ παρῆλθον εἴς τι, ἀλλ' ἔπασχον ζηλῶν τὰ μέγιστα πρὸς ἔνδειξιν εὐχαριστίας, ὦ καθηγητά. πῶς τὰ ἀναπολεῖς ταῦτα κατὰ νοῦν γινώσκων, ἀλλ' ἀπαναίνεσαι κατὰ πάντων τούτων; φῂς, ὅτι εὐεργετοῦσά με ἄμποτε νὰ μὴν ἤθελε λάβει τἀναντία τῶν τροφείων παρ' ἐμοῦ· οὔτε ἔλαβεν, ἀλλ' οὔτε λαμβάνει, παρ' ἄλλου δὲ οὐκ οἶδα· γνωστὸν καὶ ἐν προπαρακειμένοις (β) καὶ ἐν ἐνεστῶσι. Λοιπὸν σιωπὴν ἄγε.

Φῂς, ὅτι ἐμὲ εὐτυχῆ ἐποιήσατο τῶν ἄλλων· ἥδομαι πάνυ ἐπὶ τῇ ὑπερόπτῳ σου ἀμβλυωπίᾳ πρὸς τὸ εὐθές· ἐμὲ ἐποιήσατο, σὲ δὲ οὔ; ἀλλὰ τίς ἡ αἰτία; καὶ αὕτη σοι γνωστή. Μένε.

Τείνεις, εἰ οὐκ ἔδιδα νύξιν καὶ ἀφορμὴν οἴκοθεν, οὐκ ἤθελες ἀντικρούσει τὴν χορδὴν τῶν κατορθωμάτων μου, ὄντα περιφανῆ καὶ πασίδηλα. Εὖγε! Νοῦς παρῃτημένος παρὰ Κυρίου ἐπὶ παντελὲς τὰ ἑαυτοῦ ἑτέρῳ προσάπτει, κατὰ τὸν θεῖον Ἰσίδωρον. Οὐκ ἦν νύξις παρ' ἐμοῦ πρὸς σὲ, ἀλλ' ἔστι τῆς ἰδίας σου συνειδήσεως τύψις ἀκαταγώνιστος τῶν πεπραγμένων σοι· καὶ ταῦτα ποιῶν δηλ. τὰ ἑαυτοῦ ἑτέρῳ προσάπτεις. Οἴεσαι ὀλίγην ἀναπνοὴν λαμβάνειν. Ἴδοι Κύριος καὶ κρίνοι. διὰ γὰρ χορδῶν ἐνηχοῦνται οὐχὶ μόνον ἐν ἀκοαῖς, ἀλλ' ἐν μυχοῖς καρδιῶν τῶν πάντων. Ζητεῖς ἀντεπανακρούειν κατ' ἐμοῦ; καὶ τοῦτό σοι μάταιον· Ἐπίρριψον τὰ ὠτία σου εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἄκουσον φωνῆς ᾀδόντων καὶ κραζόντων, ὡς καὶ τιθηνοῖς βρέφεσι γνωστά. Ἀλλὰ τὸ ἐρυθριᾶν σοι παρῆλθε. Λοιπὸν ἐπὶ τῇ παντολμίᾳ σου τὰ πάντα κενὰ (γ). ὅρα.

(α) Ἀντὶ τῆς φράσεως ταύτης προτείνει ὁ Μ. Π. τὴν «ἴδε οὖν».

(β) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται «καὶ εἰ προπαρακειμένως».

(γ) Ὁ Μ. Π. διορθοῖ «καινά».

Προτείνεις τὰ τοῦ μακαρίτου Νικομηδείας Γαβριὴλ, ὅτι τίνα τάχα λανθάνει πρὸς ἴδιον τέλος τερατουργηθέντα παρ' ἐμοῦ; καταδρομαὶ, ὑπερορίαι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, καθαιρέσεις καὶ ὑστέρησις Ἐπαρχίας; Ἀποκρίνομαί σοι. Ἐκ τῆς μεγίστης σου πωρώσεως εἰς ἐκείνους τοὺς καιροὺς καὶ χρόνους ἐγὼ οὔτε τῶν προϊσταμένων ἤμην, ἀλλ' οὔτε τῶν προεξαρχόντων, ἀλλ' ἤμην εἷς τῶν ἐλαχίστων καὶ ὁ ἔσχατος τῶν ἑπομένων τῇ τάξει. Λοιπὸν μὲ ποίαν συνείδησιν ἐπισωρεύεις κατ' ἐμοῦ τὰ πεπραγμένα ὑπὸ πολλῶν καὶ μάλιστα προεξαρχόντων μου; Ἐκεῖνος κατὰ τοῦ τότε προϊσταμένου ἐκινήθη, ὅπερ πρᾶγμα ἀποδεδειγμένον. ὅθεν καὶ ὡς αἴτιος σκανδάλου κοινῇ γνώμῃ τῆς τότε ἐνδημούσης Ἱερᾶς Συνόδου ἐνηργήθησαν ὡς δίκαια καὶ εὔλογα. Λοιπὸν μὴ ζητῇς νὰ συρράψῃς κατ' ἐμοῦ ἀδίκως τὰ παρὰ πολλῶν πεποιημένα, διότι ὅταν ἐκεῖνοι ἔκλινον εἰς αὐτὸ, τίς ἤμην ἐγὼ ὁπού νὰ σταθῶ ἐναντίος; ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἦσουν, ὡς καὶ ἐγώ. μαρτύρησον ἀφιλοπροσώπως καὶ ἀπαθῶς τὸ δίκαιον· διότι ὅλοι οἱ προεξάρχοντες κεκοίμηνται· εἰ δὲ κρύπτεις, κρυβήσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

Προβάλλεις τὰ τοῦ μακαρίτου Χαλκηδόνος· ἀποκρίνομαί σοι. Πῶς δὲν σὲ ἀφίνει ὁ θυμὸς τῆς ὑπερβολικῆς ἐμφύτου κακίας νὰ ἀναμοχλεύσῃς ἐν καθαρότητι τὰ τότε; Εἰς τὸν καιρὸν ὁπού ὁ κὺρ Ἰωαννίκιος ἔλαβε τὴν πατριαρχείαν καὶ ὁ μακαρίτης μετετέθη ἀπὸ Σερρῶν εἰς Χαλκηδόνα, ποῦ ἤμην ἐγώ; ποῦ εἶχον τὴν διατριβήν μου; δὲν ἤμην εἰς Χίον; Ἂν ἐκεῖνοι ὁποῦ δεφένδευον τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐξωσθέντος Πατριάρχου, ἠθέλησαν ἐνοχλοῦντες νὰ ζημιώσωσι τὸν μακαρίτην ὡς προεξάρχοντα τῆς καταδρομῆς καὶ ἐξώσεως καὶ ἔβαλον τὸ ὄνομά μου, εἰς τί ἐνέχομαι; ἄρα ἀναιτίως. Εἰ ἐπροσκαλούμην ἀπὸ Χίου καὶ εἰ ἐδεχόμην τὸν ἐξωσμὸν τοῦ μακαρίτου πρὸς ἀνατροπὴν ψήφων, βεβαιότατα ἤμην κατακριτέος καὶ παρανομώτατος· εἰ δὲ ἀπὸ τὰ τοιαῦτα οὐδὲν πεποίηται, καὶ ἡ χείρ μου οὐκ ἦτον ἐν τοῖς εἰσερχομένοις, εἰσπορευομένοις καὶ ἐξερχομένοις τὸ ὄνομά μου κατὰ τὸν θεῖον Ἐπιφάνιον πρὸς Χρυσόστομον. Ἄρα καὶ τοῦτο τὸ περίβλημα συντέλεια τοῦ κακοῦ. Ἄπεχε.

Ἔτι προβάλλεις τὸ τοῦ Ἐφέσου Ναθαναήλ· ἀποκρίνομαί σοι. Ἐλυπήθην εἰδὼς τὴν τοιαύτην ἀφοβίαν τοῦ θεοῦ, ὁποῦ ἐχώρησας εἰς τὴν ψυχήν σου. Εἰ ἡ παραίτησις ἐκείνου δὲν ὑπῆρχεν εὐθεῖα, διατί ἔδωκας ψῆφον; Εἰ οὖν ἔδωκας, διατί κατακρίνεις ὡς μὴ εὐθεῖαν; Ὅρα ἐν-

ταῦθα πόσα ἄτοπά σοι ἔπονται, ἐὰν ἀναπολήσῃς ἀπαθῶς. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁποῦ ἠλήθευεν τὸ φιλοσοφικὸν ἐκεῖνο ῥητὸν κατὰ σοῦ, ὁποῦ κατ' ἐμοῦ ἔτεινας, τὸ, ἑνὸς ἀτόπου δοθέντος μυρία ἕπονται, διότι ἐγὼ οἶδα καὶ τὰς ὅσας κατασκευὰς καὶ δραματουργίας συνέῤῥαψας τότε κατ' ἐμοῦ· ἀλλὰ καὶ τὸ αἴτιον οἶδα, διότι δὲν ἐφάνην εὐδόκιμος εἰς σὲ δεχόμενον τὴν παραίτησιν ὡς εὐθεῖαν καὶ εὔλογον. Ἔλαβε τὸ κοινὸν πενῆντα πουγγία μετρητὰ μὲ ὅλον ὁποῦ εἶχεν ἔτι 50 πουγγία χρέος κεφάλαιον καὶ δεδουλευμένα διάφορα, ὁποῦ παρ' ἐμοῦ ἐπληρώθησαν. Ἔπειτα δὲ διὰ νὰ μὴ φανῶ, ὡς εἶπον εὐδόκιμος, ἔφερες τὸν ἀσθενῆ ἐκεῖνον γέροντα καὶ τὸν εἶχες κεκρυμμένον ἐν ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς διὰ νὰ μὲ προξενήσῃς τὴν τόσην ζημίαν. Δίκαιος ὁ Κύριος. Ἀφοῦ δὲ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἔγεινεν ἡ ἐξέτασις τῆς ὑποθέσεως ἀπεφάνθη τὸ ἀληθὲς ὁποῖον ἦτον, καθὼς διαλαμβάνει καὶ τελευταῖον τὸ Πατριαρχικὸν συνοδικὸν γράμμα. Τὰ ὁποῖα ταῦτα νὰ τὰ ἀποφύγῃς δὲν ἠμπορεῖς ὡς ὑπογεγραμμένος. Λοιπὸν παῦσαι.

Ἔτι φῄς, ὅτι πόσους καὶ ἄλλους τῶν ἐν ζῶσιν ἀδελφῶν ἔβλαψα, ἐρωτήσω καθ' ἕκαστον, καὶ αὐτοὶ εἰπάτωσάν μοι. ἀποκρίνομαί σοι. Εἰπάτωσαν οἱ ἀδελφοὶ ἕκαστος τὰ ὅσα κατ' αὐτῶν ἐν βάρει ψυχικῆς ἀφιλοπροσωπίας ἔπραξα ἢ ἐζημίωσα. Πλὴν καὶ τοῦτο γνωστόν.

Δίκασον Κύριε τοὺς ἀδικοῦντάς με. τὸ γὰρ ἀσυγκλώστως κλώθω γραφὲν ἐπὶ τῶν πράξεών μου ὁρᾶται φῄς. διὸ τὸ μεμνῆσθαι ἄτοπον· οὐ γὰρ ἀσυγκλώστως κλώθω, ἀλλὰ τ' ἀληθῆ ἀποφαίνομαι. Τί γὰρ οὐκ ἔπαθον; καὶ τί οὐ πάσχω πολλοὺς ὑμῶν πάσχων προσάγειν ἐπὶ τὰ μέγιστα. ἀντικείμενοι ὄντες πολλοί, βραβεῖα πρός με προσηνέχθησαν ταῦτα πτερνισάμενοί με μετὰ τὴν προσαγωγὴν καὶ ὑπέρθεσιν. Εἰ ἔλειπον, εἰς κρείττονα δόξαν οὐκ ἤρχοντο. ὅθεν ἐγὼ οὐ ζημίαν ἐπενεγκεῖν, καὶ βάρος ἐπὶ βάρει, ἢ λύπην προήχθην, ἀλλὰ συμπάσχειν καὶ βοηθεῖν ὅπου τὸ δυνατόν. φησὶ γὰρ ὁ θεῖος Χρυσόστομος τοῖς ἀδυνάτοις βοηθεῖν ἐπικουρία μεγίστη καὶ μεγάλα (α) τὰ βραβεῖα. Τοῦτο ἀναπολῶν κατὰ νοῦν οὐδένα τῶν ἀδελφῶν οὔτε ἠδίκησα, ἀλλ' οὔτε ἔβλαψα. καὶ εἰ τοὺς ἀδελφοὺς οὐκ ἔβλαψα μέχρι

(α) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται «μάλα», ὅπερ καλῶς παρ' αὐτοῦ διορθοῦται εἰς τὸ «μεγάλα», ὡς ἔχει καὶ τὸ ἡμέτερον κείμενον.

λεπτοῦ, ὡς τοῦ καθενὸς ἡ συνείδησις τύπτει καθ' ἑαυτὸν, πῶς τὴν μητέρα ἤθελα βλάψει; εἰς τίνα αἱ ἁδραί μου δόσεις ἐδόθησαν μὲ χαράν μου ἄκραν εἰς καθήκοντα καιρὸν, καὶ εἶναι ὡς οὐδενὸς ἄλλου; Ἆρα φθόνος.

Φῂς, ὅτι παρὰ σοὶ αἴσθησις πράγματος παρόντος καὶ οὐ παρελληλυθότος· ἀποκρίνομαί σοι· (ὃν γὰρ ἀπολέσαι Κύριος βούλεται μωρίᾳ μωραίνει). Ἐκ γὰρ τῶν παρελληλυθότων καὶ τὰ ἐνεστῶτα κρίνεται. Εἰ γὰρ τὰ παρελληλυθότα στυγερὰ, ὡς καταμαρτυροῦσι καὶ οἱ λίθοι κατὰ σοῦ, πόσῳ μᾶλλον τὰ ἐνεστῶτα; Σύνοιδας.

Τὸ δὲ ἐξορίᾳ καθυποβάλλειν καίτοι μὴ τοιαῦτα παθὼν φῂς, ἀποκρίνομαί σοι. Καὶ ποίαν ἄλλην μεγιστοτέραν, ὡς τὸ εἰς μέσον λῃστῶν ἀποσταλῆναι ἄνθρωπον; ἆρα οὐ φόνος; οὐκ οἶδας τὸν κανόνα τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὡς ὁ φονεὺς καὶ ὁ προαιρούμενος; Ἐγὼ γὰρ ὁσημέραι πάσχω, καὶ μείζονα ἔφοδον λῃστῶν προσκαρτερῶ. Ὑμεῖς τὴν ψυχήν μου ζητεῖτε, ἔχω κρῖναι ὑμᾶς ἡλὶ (α). Εἰ οὖν ἐλπίς μου πρὸς Θεὸν Ἰσραὴλ, ἄρα ἐματαιώθης.

Φῂς, ὅτι καθυπέβαλον τοσαύταις ζημίαις τὴν μητέρα ἡμῶν παρ' αὐτῆς μηδὲν κακὸν παθὼν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄκρον εὐεργετηθείς. ἀποκρίνομαί σοι. Ἐτάσωμεν τίς ὁ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τοιαῦτα ἔσχατα προσάξας; τίς δι' ἴδιον κέρδος τὸ τῆς Μητρὸς ἀπηλλοτρίωσεν ἀγνώμων τοῦ γάλακτος φανείς; τίς καὶ πρῶτον καὶ ἔσχατον ζημίας προὐξένησεν; Κριτὴν ποιῶ σε, ἵνα κρίνῃς εὐθέως διότι καὶ σεαυτῷ ταῦτα οἶδασιν. Λοιπὸν μνήσθητι.

Ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν περὶ εἰρήνης λόγον, ὅτι καὶ κομψότερος τυγχάνει οὗτος καὶ παρὰ σοὶ μέγιστος ἐφάνη. Ἀληθῆ φῂς, ὅτι ἐν σοὶ τί ἐστιν εἰρήνη ἄδηλον. Εἰ εἰρήνην ἐγίνωσκες ἄν, οὐκ ἂν τοιαῦτα ἐποίεις. Τίς τῶν προὐχόντων τὰς ἀκοὰς λόγοις ψευδέσιν ἐνέπλησε; τίς ὑπονοίας συνέρραψε, τίς κακίαν αἰωνίως ἐφύλαξεν; ἢ τίς σκηνώματα γῆς Μαδιὰμ κατ' ἐμοῦ ἀνήγειρεν; Ἀλλ' ἐγὼ οὐδενὸς τούτων εἰς μνήμην ἄγω κατὰ τὸ, οὐ μόνον ἑπτάκις καὶ τὰ ἑξῆς. Ἐπερωτᾷς εἰ οἶδα εἰρήνη τί ἐστιν; Εἶπω καὶ οὐ μὴ παρέλθω. Εἰρήνη ἐστὶν ἔφεσις τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, ἀγάπη ἀκραιφνεστάτη, ἐξ ἧς ὥσπερ ἐκ πηγῆς ἀνα-

(α) Ἤτοι, ἄλλως, ἔχω τὸν κρινοῦντα ὑμᾶς Ἡλὶ (=Θεόν). Ἄπορον δὲ πῶς ὁ Μ. Π. ἀπορεῖ.

πέμπεται ἡ εἰρήνη κατὰ τὸν Βουλγαρίας περὶ Συνόδου. Σύμπνοια ἀγαθὴ, χαρὰ ψυχῆς, γαλήνη νοὸς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀρετῶν γονιμωτάτη πηγή. Ποῦ τὰ τοιαῦτα; Ἐγὼ πάσχων ἠνεσχόμην, ἵνα μὴ τὸ σκάνδαλον παρ' ἐμοῦ νομισθῇ καὶ θέατρον ποιήσω τὰς ἀκαθέκτους ὁρμάς. Ἀλλὰ σὺ οὐκ ἠβουλήθης συνιέναι. Αἰσχύνθητι.

Προβάλλεις, ὅτι ἤμην σύμφωνος εἰς τὰ διαβούλια τοῦ Κυρίλλου, καὶ ὅτι ἔλαβον τὰς ἀμοιβάς· ἀποκρίνομαί σοι, ὅτι μόνος σου ἔκαμες τὴν κρίσιν εἰ καὶ μὴ θέλων καὶ ἀγνοῶν. Εἰ ἤμην σύμφωνος, οὐ ζημίας ἐλάμβανον. εἰ δὲ ἐναντιώτατος, ἆρα καὶ διὰ τοῦτο ἀπεβλήθην. Οἶδας, ὅτι οὐκ ἤμην; ὅσοι εἰς εὔνοιαν καὶ περιποίησίν του ἐσολάτζαραν ἔξω εἰς τοῦ ὀνδᾶ τὴν σάλλαν καὶ ἔκαμαν τὸ καπιτζιλὰρ κεχαγιαλίκι. Οἶδας.

Προτείνεις τὰ τοῦ Σεραφεὶμ, ὅτι ὄντες ὅλοι κοινῶς σύμφωνοι, ἐγὼ μόνος ἀνεσκολόπισα τὴν συμφωνίαν ὅπου ἦτον ἕνας χαλινὸς τῶν ἀκαθέκτων ὁρμῶν τοῦ τυραννικωτάτου· καὶ ὅτι ἐξ αἰτίας μου μετὰ ταῦτα ἠκολούθησαν αἱ τόσαι ζημίαι καὶ κακά. Ἀποκρίνομαί σοι. Ἠπόρησα εἰς τοιαῦτα νηπιώδη λόγια καὶ ἐμειδίασα στοχαζόμενος τὸ ῥητὸν ἐκεῖνο, ὅτι ἐστὶν ἀληθὲς, τὸ, πολιά ἐστι χρόνου μήνυσις οὐ φρονήσεως, γράφεις, ὅτι ὅλοι σύμφωνοι, Ἀρχιερεῖς καὶ Ἄρχοντες. Εἰ ὅλοι σύμφωνοι, τίς ἤμην ἐγὼ νὰ ἀναιρέσω ὑπόθεσιν, ὁποῦ μὲ γράμματα καὶ συνθήκας ἐβεβαιώθη; καὶ νὰ ἀναιρέσω ὑπόθεσιν ἀποβλέπουσαν εἰς καλὴν διεξαγωγὴν τῆς Ἐκκλησίας; οὐκ εἶσι ταῦτα παιδαριώδη; οὐχ ἁρμόζει πρὸς ταῦτα τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους πρὸς Ξέρξην; Λήθη λήθη, ἀντὶ τοῦ βυθὸς βυθὸς, καὶ πώρωσις πώρωσις. Ἂν ἤμην τοιοῦτος ὁποῦ νὰ ἀναιρέσω μόνος τὰ παρὰ τοῦ ὅλου πεποιημένα, ἆρα ἤμην δυνατὸς καὶ μέγας. καὶ εἰ δυνατὸς καὶ μέγας, ἆρα καὶ εἰς εὔνοιαν ἑκὼν ἀέκων ἐκείνου καὶ ἄλλως εἰ τοιαῦτα ἔπραττον, παρ' ἐκείνου ἐπιθυμητὸς ὡς ἐνεργῶν τὰ ἐκείνου καὶ οὕτως ἔδει με χάριτας λαβεῖν καὶ ὄχι καρπὸν πικρόν. Ὁρᾷς, ὅτι παιδαριώδη; Λέγω δέ σοι, ὅτι οὐκ ἐνηργήθη παρ' ἐμοῦ οὐδὲν ὡς ἐσχατωτέρου τῶν τότε ἐπισκόπων (α), ἀλλὰ παρὰ τῶν ὑπερεχόντων καθὼς τὸ γινώσκεις καὶ μόνος σου καλώτατα, εἰ μὲν καὶ θέλεις νὰ ὁμολογήσῃς τὴν ἀλήθειαν.

(α) Ἐν τῷ κειμένῳ Μ. Π. φέρεται «ἐπ'», διορθοῖ δ' οὗτος παρεντιθεὶς τὴν προσωπικὴν ἀντωνυμίαν (ἐμὲ), ἤτοι ἐπ' ἐμέ.

SISWANOGLIO

Καὶ ὅσοι τότε μὲ ἐσυκοφάντησαν, ἔλαβον τὰ ἐπίχειρα τῆς ἀναιδείας των παρὰ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, καθὼς δὲν λανθάνει πολλούς. πάντα ἐθελοκακοῦντες ἐποιήσαντο, καθὼς καὶ ἐν τῇ καταδρομῇ ταύτῃ τινὲς ἔβαλον τοὺς ἑαυτῶν συγγενεῖς καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸν προεστὸν καὶ ἔλεγον μεθ' ὅρκου, ὅτι ἐκινήθην κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅτι ἔχω τελειωμένην τὴν Πατριαρχείαν, καὶ συμφέρει νὰ προλάβῃ ἡ Παναγιότης του, ὅτι εἶναι χαμένη. καὶ οὕτως ἔπεισαν τὸν Προεστὸν νὰ δώσῃ γνώμην εἰς τὸ νὰ γραφθῇ τὸ κατ' ἐμοῦ μαγζάρι, πρὸς δὲ τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς καὶ συναδελφοὺς, ὅτι Πατριαρχεία ὀργανίζεται, καὶ εἶναι κυριλλίτικαις δουλειαῖς, καὶ ἔπεμψας τὸν ἄνθρωπόν σου καὶ ἐκαλοῦσεν ἕνα ἕνα τῶν ἀδελφῶν νὰ πάρῃ καὶ τὴν βοῦλλάν του, καὶ ἀφοῦ ἤρχοντο, ἐπρότεινες, ὅτι εἶναι μαγζάρι πρὸς καλωσύνην τοῦ Πατριάρχου καὶ σύστασιν, καὶ οὕτως ἀπατώμενοι ἐβούλλωναν τὰ κατ' ἐμοῦ· καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ἔκαμνες νεῦμα μὲ τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὸ στόμα νὰ σιωποῦν. Τί τὰ τοιαῦτα; ἀναπόλησον παρακαλῶ. Οὐχὶ φθόνος; οὐχὶ προδοσία; τίς ἄλλος τῶν ἀδελφῶν τὰ τοιαῦτα ἔπραξε; πότε ἠκούσθησαν τοιαῦτα; πιστεύω, οὔτε ἀπὸ καταβολῆς, ὡς θελήματα τοῦ ἀπατεῶνος διαβόλου τὰ τοιαῦτά εἰσι ἅπερ προέγραφον. ὅτι καὶ διηγεῖσθαι ἄτοπον καὶ μεμνῆσθαι ἀτοπώτερον. Τί γὰρ τούτων ἁπάντων ἀτοπώτερον; Ἀπὸ τοιαῦτα λοιπὸν διδάσκει σε ὁ διδάσκαλος τῆς εἰρήνης ἀπέχειν, διδάσκει σε ἔτι μὴ προσάπτειν κατ' ἐμοῦ, ὅτι προξένησα ζημίας, ἀλλ' ὅτι ἐπροξένησας. Κρινόμενος μεταμελήθητι.

Φῆς ἔτι, ὅτι ἔχεις πρὸ ὀφθαλμῶν τοὺς τύπους, ὁποῦ εἰς μνήματα καὶ ὑπομνήματα ἐνετύπωσας, καὶ ὅτι μὴ γένοιτο νὰ μιμηθῇς τοιούτους ὀλεθρίους τύπους, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον πάσχεις νὰ τοὺς ἀπαλείψῃς, ὡς τῆς τοιαύτης καταστάσεως παραιτίους· ἀποκρίνομαί σοι. Εὐχαριστῶ διὰ τὸν λεοντικὸν οἶκτον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀλωπεκώδη· λέγω δέ σοι, ὅτι εἰς τὰ ὑπομνήματα εἶναι πασίδηλον ποῖοι τὰ τοιαῦτα ἔπραξαν· διὰ δὲ τὴν ἀμετοχήν μου ἐπεξηγησάμην σοι ἀνωτέρω, διὰ τοῦτο ἡ βραχυλογία μου ἐνταῦθα ἔστω σοι ἀπόκρισις. Ἐπίγνωθι τὰ σαυτοῦ.

Ἔτι· ὅτι κατὰ χάριν συνεχώρησεν ἡ Μήτηρ ταύτην τὴν Ἐπαρχίαν εἰς ἐμέ. Εἰ εἰς ἐμὲ κατὰ χάριν, ἄρα καὶ εἰς σέ. Πῶς οὐ θεωρεῖς τὴν (α) δοκὸν τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ἔβγαλον πρῶτον τὴν δοκόν σου, εἶτα

(α) Ἐν τῷ τοῦ Μ. Π. κειμένῳ ἐλλείπει τὸ ἄρθρον, ὀρθῶς παρεντιθέμενον.

θεώρησον τὸ κάρφος τοῦ ἀδελφοῦ σου. Νόει. Ὢ φεῦ! Πόσας ἐνέδρας καὶ ψευδεῖς λόγους συνέρραψας κατ' ἐμοῦ! Ἐλθὲ Σολομὼν θαυμάσιε, ἵνα ἴδωμεν τί λέγεις εἰς μέρος τῆς ἀθωότητός μου πρὸς τὸν τοιαῦτα κατ' ἐμοῦ ὑπαγορεύσαντα ἀδίκως; Ἐνεδρεύσωμεν φησὶ τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι καὶ ἐναντιοῦται τοῖς ἔργοις ἡμῶν καὶ ὀνειδίζει ἡμῶν ἁμαρτήματα νόμου, ἐγένετο εἰς ἔλεγχον ἐννοιῶν ἡμῶν, βαρὺς ἡμῖν ἐστιν, ὅτι ἀνόμοις ὁ βίος ἀπέχει τῶν ὁδῶν ἡμῶν. Οἶδας.

Παῦσον λοιπὸν, ἀδελφὲ, κατ' ἐμοῦ ἐπεμβαίνων, καὶ μὴ θέλῃς περαιτέρω βαίνειν. Εἰσελθέτω ἐν μέσῳ ὑμῶν ὁ χορηγὸς τῆς εἰρήνης, προσδράμωμεν πρὸς αὐτὸν καὶ αἰτήσωμεν συγχώρησιν ἀδίκων ἁμπλακημάτων. Οὐκ οἶδας, ὅτι φησὶ »Ἐν τούτῳ γνώσεται ὁ κόσμος, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις». Ἂς τὴν ἐναγκαλισθῶμεν παρακαλῶ διὰ νὰ γένωμεν ἐμπράκτως ἐπιστήθιοι. Τὰ δὲ ἔτη ὑμῶν εἴησαν παρὰ Θεοῦ πλεῖστα, πανευτυχῆ καὶ πανευδαιμονέστατα. ᾳψοβῳ Ἀπριλίου θ'.

Τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς
καὶ ὅλος ὑμῶν
† Ὁ Δέρκων Διονύσιος.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ
ΤΟΥ ΑΠΟ ΣΜΥΡΝΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Τὰ ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφὴν ἑξῆς καταχωριζόμενα ἔγγραφα, ἐντυχόντες ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς ἡμετέρας Μητροπόλεως, καίπερ οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχοντα πρὸς τὰ κατ' αὐτὴν καὶ τὰ συναφῆ ἔγγραφα, ὑποδείγματα ὅμως ταῦτα ἄξια μελέτης ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε ἰθυνόντων τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν πράγματα, δημοσιεύομεν ὧδε, ἵνα μὴ τῷ χρόνῳ ἐξίτηλα γένωνται.

Ἰδοὺ νῦν τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος ἔγγραφα, ἔχοντα ὧδε·

Α'.

Ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Γρηγόριος προεβιβάσθη ἀπὸ μητροπολίτου Σμύρνης εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον τῷ 1897: (α) κατὰ ἀπρίλλιον, διαδεχθεὶς τὸν τρεῖς χρόνους πρότερον πατριαρχεύσαντα, καὶ τότε διὰ

(α) Κατὰ λάθος φέρεται ἐν τῷ χειρογράφῳ 1897 ἀντὶ 1797 ὡς καὶ κατωτέρω.

τὸ γῆρας του οἰκειοθελῶς παραιτηθέντα Γεράσιμον τὸν ἀπὸ Δέρκων. Χαρακτηρίζουσι τὸν ἀοίδιμον Γρηγόριον ὁ ἐνάρετος καὶ αὐστηρὸς περὶ τὸ Ἱερὸν ἐπάγγελμα βίος του, ἡ δραστηριότης πρὸς τὰς ὑποθέσεις, καὶ τὸ ἀφιλοχρήματον καὶ φιλόπτωχον. Ἅμα ἀνῆλθεν εἰς τὸν Θρόνον ἀνωκοδόμησεν ἐκ βάθρων τὸ μέχρι καὶ νῦν σωζόμενον Πατριαρχεῖον, πρὸ τοῦ ὁποίου οἱ Πατριάρχαι ἐκάθηντο εἰς ὀσπήτια μὲ ἐνοίκιον· εἰς τὴν ἀνοικοδομὴν ὑπεχρέωσε μόνον τὸ Ἱερατεῖον νὰ συνεισφέρῃ κατὰ κεφαλὴν καὶ βαθμούς. Εἰσήγαγε δὲ ἀμέσως διαφόρους μεταῤῥυθμίσεις, βάσιν ἐχούσας τὴν ἀκρίβειαν τῶν Ἱερῶν Νόμων, καὶ κατήργησε πολλὰς παλαιὰς συνηθείας καταχρηστικὰς, ἐκδίδων συνεχῶς Τόμους Συνοδικοὺς καὶ ἐγκυκλίους Ἐπιστολὰς διατακτηρίους πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον Ἀρχιερεῖς. Ἀπηγόρευσε τὸ νὰ χειροτονῶνται Ἀρχιερεῖς ὅσοι ὕπανδροι ὄντες πρότερον, καὶ χηρεύσαντες, ἤθελαν ἔχῃ τέκνα πολλὰ ἢ ἓν, ἥτις συνήθεια ἦτον ἀκώλυτος μέχρι τῶν ἡμερῶν του. περιώρισε τὰς συχνὰς καὶ ἀπολύτους χειροτονίας τῶν Ἱερέων θεσπίσας νὰ μὴ χειροτονῶνται ἄνευ θέσεως, ἢ ἀδοκίμαστοι, μήτε νὰ ἐξέρχωνται τῶν ἰδίων τόπων ἄνευ αἰτίας ἀποδεικνυομένης διὰ Συστατικῶν τοῦ ἰδίου των Ἀρχιερέως. ἐμπόδισε τὰς ἐπιμιξίας τῶν Ἱερωμένων εἰς τὰ κοσμικὰ καὶ πολιτικὰ, καθὼς καὶ τῶν λαϊκῶν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα. Δι' ἑτέρων ἐγκυκλίων Διαταγῶν ἐπέβαλεν εἰς ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς τὸ κατὰ τοὺς Ἱεροὺς νόμους ἀκριβὲς τῶν γάμων, καὶ τὸ νὰ μὴ δίδωσι Διαζύγια (ἐκτὸς ἀποδεδειγμένης αἰτίας πορνείας) ἀλλὰ νὰ ἀφήνωσι τοὺς διαφερομένους Συζύγους ἢ νὰ διαλλάττωνται, ἢ νὰ μένωσιν οὕτω· εἰσήγαγεν αὐστηρὰς τάξεις εἰς ὅλα τὰ κατὰ τόπους μοναστήρια, ὄντα εἰς πολλὴν ἀνωμαλίαν τὰ ὁποῖα καταγράψας ἐν ἰδιαιτέρῳ Κώδικι ὑπεχρέωσε νὰ δίδωσιν ἓν τακτικὸν ὡρισμένον ἐτήσιον χρημάτων εἰς τὸ κοινὸν τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνανεώσας ἀμισθὶ καὶ ὅλων τὰ Σιγγιλλιώδη Γράμματα καὶ τὰ ἀρχαῖα προνόμια ἑκάστου. ἡ διαγωγὴ τοῦ ἀοιδίμου Γρηγορίου ἦτον ὅλως διόλου λιτὴ, καὶ καλογερικὴ κατά τε τὰ ἐνδύματα, καὶ τὴν τροφὴν καὶ λοιπὴν δίαιταν· ὑπεχρέου δὲ καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἄλλους Ἱερωμένους νὰ ζῶσιν οὕτω· ἰδὼν ποτὲ διάκονον φοροῦντα ἀνοικτοῦ χρώματος ἀντερὶ, τὸ ἔκοψε μὲ ψαλίδιον. τὸ φιλελεῆμον αὐτοῦ ὑπῆρξεν εἰς ὑπερβολὴν καὶ οὐδεὶς τῶν δι' ἔλεος προσερχομένων αὐτῷ ἀνεχώρει ἄπρακτος. πολλάκις δὲ αἱ δόσεις του ἐγίνοντο καὶ ἄνευ διακρίσεως τῆς ἀνάγκης

καὶ τοῦ ἀτόμου τῶν ζητούντων. Ἡ πρώτη Πατριαρχεία τοῦ Γρηγορίου διήρκεσεν ἔτος ἓν καὶ μῆνας ἑπτά. Κατὰ τὸ 1898: τῇ 18: Δεκεμβρίου ἔπεσε τοῦ Θρόνου.

Διεδέχθη τὸν Γρηγόριον ὁ Νεόφυτος, πατριαρχεύσας τὸ δεύτερον, καὶ τοῦτον παυθέντα τῷ 1801: κατὰ Ἰούνιον διεδέξατο ὁ ἀπὸ Νικαίας Καλλίνικος, ὅστις πατριαρχεύσας πέντε κατὰ σειρὰν χρόνους καὶ μῆνας τρεῖς παρητήθη οἰκειοθελῶς τῷ 1806: κατὰ Σεπτέμβ., ὅτε ἐξελέγη πάλιν τὸ δεύτερον Πατριάρχης ὁ ἀοίδιμος Γρηγόριος μετακληθεὶς ἐκ τοῦ ἁγίου ὄρους· ἡ δευτέρα αὕτη Πατριαρχεία του διήρκεσε δύω χρόνους ὁλοκλήρους. Σκοπεύων δὲ νὰ ἐπαναλάβῃ γενικὰς τακτοποιήσεις προσεδιώρισε πρῶτον διὰ Συνοδικοῦ Γράμματος τακτικὰς ἡμέρας τῶν Συνόδων, ὑποχρεώσας τοὺς ἐνδημοῦντας Ἀρχιερεῖς νὰ συνέρχωνται, ἢ νὰ στέλλωσι τὰς γνώμας των εἰς τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ Συνόδῳ, καὶ νὰ ἀποδέχωνται ὕστερον ἄνευ αἰτιάματος ὡς ἀμετατρέπτους τὰς ἐν τῇ ἀπουσίᾳ των ἀποφάσεις τῶν πλειόνων. Ἐξέδωκε δὲ ἀμέσως Τόμους Συνοδικοὺς περὶ πάσης ἐν γένει ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἱερατικῆς εὐταξίας· κατήργησε τὰς χειροτονίας Ἀρχιερέων Τιτουλαρίων καὶ ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι· ἀπεκήρυξε τὰς χειροτονίας Ἱερέων μὴ ἐχόντων χρηστοήθειαν, παιδείαν, ἡλικίαν νόμιμον, καὶ θέσιν ὡρισμένην. περιέστειλε τὰς ἐν τοῖς μοναστηρίοις καταχρήσεις, ἀπαγορεύσας σφοδρῶς τὴν ἔξοδον καὶ περιφορὰν τῶν καλογήρων, καὶ ἐμπόδισε νὰ διανυκτερεύωσιν ἄνδρες εἰς γυναικεῖα μοναστήρια, καθὼς καὶ γυναῖκες εἰς ἀνδρῶα. Ἐπανέλαβε τὰ περὶ γάμων, καὶ διαζυγίων θεσπίσματα κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν νόμων. Συνεχώρησε δὲ τὰ περὶ τραχωμάτων, διὰ Γράμματος Συνοδικοῦ λύοντος μὲν τὰς ἀρὰς τοῦ περὶ ἀπαγορεύσεως αὐτῶν προεκδοθέντος ἀφορισμοῦ, καὶ Συγχωροῦντος τοὺς ὑποπεσόντας, συμβουλεύοντος δὲ τὴν ἀποχὴν τῆς τῶν τραχωμάτων καταχρήσεως. Δι' ἑτέρων πάλιν Συνοδικῶν Τόμων ἐμπόδισεν ἄλλας τινὰς καταχρήσεις, δηλ. τὸ νὰ μὴ δανείζωνται χρήματα οἱ νέοι Ἀρχιερεῖς, ἄνευ τῆς εἰδήσεως τῶν ἐφόρων των. ἔδωκε τὸ ἐλεύθερον εἰς κάθε ἀποδημοῦντα Ἀρχιερέα νὰ διορίζῃ ὅν τινα θέλει ἔφορον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερέων, εἰσάξας καὶ πολλὰς τάξεις εἰς τὰς ἐφορείας, καὶ τὰ χρηματικὰ τῶν Ἀρχιερέων εἰς τὰ ὁποῖα ἐπεπόλαζε πολλὴ ἀκαταστασία καὶ κατάχρησις. Συγχρόνως διὰ Συνοδικοῦ ὁροθετηρίου θεσπίσματος ἐν κεφαλαίοις εἰσήγαγε καὶ ἐκανόνισεν

ἰδίως εἰς τὰ μοναστήρια τοῦ ἁγίου ὄρους διαφόρους ὅρους, ἀφορῶντας τὴν παραδοχὴν νεήλυδων, τὴν κουρὰν, τὴν χειροτονίαν, τὰς ἐξομολογήσεις, κτλ· ἐτακτοποίησε δὲ ἐπὶ τὸ εὔρυθμον καὶ τὴν διοίκησιν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν τῇ πατριαρχείᾳ του ταύτῃ ἐπροσπάθει νὰ διεγείρῃ τὸν πρὸς τὴν παιδείαν καὶ τὴν σύστασιν σχολείων ζῆλον. ἐξέδωκεν ἐγκύκλιον Ἐπιστολὴν εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας, προτρέπων καὶ συμβουλεύων νὰ συστήσωσι σχολεῖα, ἐξευρίσκων καὶ πόρους πολλὰ καὶ μερικωτέρως ὑπεστήριξε, τὰ ὁποῖα σώζονται ἐξ ἐκείνων μέχρι τῆς σήμερον ἀνθοῦντα. Τῷ αωη′ῳ: κατὰ Σεπτέμβ. ἐπαύθη τῆς Πατριαρχείας ὁ ἀοίδιμος Γρηγόριος, καὶ διά τινα καιρὸν παρέμεινεν εἰς τὸ κατὰ τὴν νῆσον Πρίγγιπον μονήδριον τοῦ χριστοῦ, ὕστερον δὲ εἰς τὸ ἅγιον ὄρος, ὅπου διέμεινεν ἐφησυχάζων μέχρι τῆς γ′ης: Πατριαρχείας (εἰς ταύτην τὴν πατριαρχείαν τοῦ ἀοιδ: Γρηγορ: οἱ περὶ τὸν Δούναβιν Ἰγνὰτ κοζάκοι ἐζήτησαν νὰ χειροτονήσουν ἐδικούς των διακόνους καὶ Ἱερεῖς· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀοίδιμος Γρηγόριος ἠθέλησε νὰ τοὺς στείλουν νὰ κατηχηθοῦν, καὶ δοκιμασθοῦν, καὶ αὐτοὶ δὲν ἔστερξαν, δὲν τοὺς ἐχειροτόνησαν, ἐπειδὴ καὶ ἄλλοτε πολλάκις αὐτοὶ προσελθόντες τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐφάνησαν ὑποκριταὶ καὶ ψευδόμενοι.) χώραν λαβούσης τῷ 1818 τῇ ιγ′ῃ: δεκεμβ: καθ' ἣν παρητήθη τοῦ Θρόνου ὁ ἀοίδιμος Πατριάρχης Κύριλλος. Εἰς τὴν τρίτην πατριαρχείαν του κυριωτέρως ἔδειξε ζῆλον ὑπὲρ τῆς παιδείας τοῦ Γένους, καὶ τῆς συστάσεως σχολείων. ἀπεδοκίμαζε δὲ τὰς νεωτέρας μεθόδους, καὶ δι' ἐγκυκλίων συνίστα τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς Γλώσσης.

Β′.

Ὑπομνήματα διαφόρων ὑποθέσεων ἐπὶ τῶν Πατριαρχειῶν τοῦ ἀοιδίμου κυροῦ Γρηγορίου» τοῦ ἀπὸ σμύρνης τρὶς πατριαρχεύσαντος

ᾳωστ „ Κατὰ μῆνα Νοέμβριον ἐνιδρύνθη εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὁ ἀπὸ Σμύρνης Πατριάρχης Κύριος Γρηγόριος.

ᾳωστ ἐν Μηνὶ Νοεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος Γράμμα Συνοδικὸν, διαλαμβάνον, ὅτι ἐπειδὴ οἱ μὲν τῶν μανζήληδων (α) λαμβάνοντες ἐκδόσεις,

(α) Ἤγουν πεπαυμένων τῆς ὑπηρεσίας.

ἐκαρποῦντο πόρους, οἱ δὲ ὑστεροῦντο, ἀπεφάνθη γνώμῃ κοινῇ καὶ Συνοδικῇ, καὶ διωρίσθη Κοινὸν Κουτεῖον φυλαττόμενον ἐν τοῖς Πατριαρχείοις παρὰ τῷ δευτερεύοντι, καὶ ὅστις τῶν μανζήληδων ἀρχιερέ′» προσεκαλεῖτο εἰς ἐκτέλεσιν πατριαρχικῶν λειτουργημάτων, ἐκ τῶν ὧν λαμβάνει ἕνεκα τῶν κόπων του, τὰ μὲν ἥμίση ἐκράτει αὐτὸς, τὰ δὲ λοιπὰ ἡμίση ἐν συνειδήσει ἀπετίθετο εἰς τὸ Κοινὸν Κουτεῖον, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ μηνὸς συνήρχοντο οἱ μανζήληδες, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτῶν ἀνοιγομένου τοῦ Κουτείου ἐλάμβανον ἕκαστος ἐξ ἴσου μερίδιον.

ᾳωστ» Ἀπριλλίου» ιδ′ῃ» ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἅγιον Δρύστρας, Κὺρ Κύριλλον, ἥτις διαλαμβάνει, οὕτως·

Ἐκ τοῦ σταλέντος Γράμματός σου πρὸς τὸν Σ: ἔφορόν σου Ἡρακλείας Κὺρ Μελέτιον, ἀναγνωσθέντος συνοδικῶς ἐπληροφορήθημεν τὸ πρόβλημα τῶν Ἰγνὰτ Καζάκων, καὶ τὴν παράκλησιν, ἣν ποιοῦσι πρὸς τὴν Ἱερότητά σου αὐτοὶ, διὰ νὰ χειροτονήσῃς ἕνα ἐξ αὐτῶν Διάκονον, καὶ Ἱερέα, ὑποσχόμενοι μεταμέλειαν, καὶ Βάπτισμα, καὶ ἀπάρνησιν τῶν κακοηθεστάτων ἐθίμων αὐτῶν καὶ λοιπῶν δεισιδαιμονιῶν. εἴδομεν δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὸ σταλέν σοι Μεκτούπιον παρὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ περιφανεστάτου Πεχλιβὰν ἀγᾶ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβλήματος. ὅθεν καὶ Σκέψεως Συνοδικῆς γενομένης, καὶ μετ' ἐπιστασίας πολυπραγμοσύνης καὶ ἐρεύνης περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ προβλήματος, καὶ ἐτασθέντος πολυειδῶς, ἐπειδὴ αὐτοὶ καὶ ἄλλοτε μὲ διαφόρους ὑποκρητικοὺς τρόπους, καὶ σχηματισμοὺς, καὶ παρακλήσεις προσῆλθον τῇ ἐκκλησίᾳ, οὐ μόνον ἅπαξ καὶ δὶς, ἀλλὰ καὶ πολλάκις, οὐ μόνον ἐζήτησαν Ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ ἀρχιερέα διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὑπέσχοντο, ὅτι θέλουν ἀφήσει πάσας τὰς αἱρέσεις αὐτῶν καὶ κακοηθείας, καὶ κακοδαιμονίας, καὶ μετανοοῦντες τέλεον νὰ γένωνται τελείως εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ, καὶ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὰς παρακλήσεις αὐτῶν καὶ τὰς ὑποσχέσεις ἐσπούδασε νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς ἐκ τῆς πλάνης, ὡς εἰπεῖν τοῦ Βάκχου, καὶ ὅμως αὐτοὶ ἐφάνησαν προφανεῖς ὑποκριταὶ, καὶ ψευδόμενοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ ἀδιόρθωτοι, καὶ εἰς κενὸν ἀπέβησαν αἱ διὰ πολλῶν κόπων συμβουλαὶ καὶ κατηχήσεις τῆς ἐκκλ: πρὸς αὐτούς· μὲ τὸ νὰ ἦναι ὅμως ἀπᾷδον αὐτῇ τοὺς προσερχομένους ἐκβαλεῖν ἔξω, διὰ τοῦτο ἡ Συνοδικὴ διὰ

πνεύματος ἁγίου» συνδιάσκεψις, ἐνέκρινε τοῦτο, γράψαι πρὸς τὴν Ἱερότητά σου τάδε· ὅπου νὰ εἴπῃς αὐτοῖς τοῖς Ἰγνὰτ Καζακλήδες νὰ ἐκλέξωσιν ἐξ αὐτῶν τρεῖς τοὺς μᾶλλον πεπαιδευμένους παρ' αὐτοῖς χρηστοήθεις, σεμνοὺς ἀνεπιλήπτους καὶ ἀξίους, τοὺς ὁποίους νὰ ἀποστείλωσι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν, καὶ τὰ τῆς θρησκείας των, καὶ νὰ φανερώσῃ λεπτομερῶς τὰς αἱρέσεις των, καὶ ἀφ' οὗ ἐξετασθῶσι καθαρῶς, καὶ κατηχηθῶσιν ἐντελῶς, ἐὰν φανῶσιν ἄξιοι, τότε νὰ χειροτονήσῃ αὐτοὺς ἡ ἐκκλησία Διακόνους καὶ Ἱερεῖς, καὶ νὰ ἀποστείλῃ πρὸς αὐτούς, οὕτω λοιπὸν εἰπὲ αὐτοῖς, καὶ ἀποκρίθητι· διότι καὶ ἡμεῖς τοιουτοτρόπως Γράφομεν πρὸς τὸν ἐνδοξότατον Πεχλιβὰν ἀγᾶ.

ᾳωζ''ῳ Θμβρίου» κ''η» ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς Ἱερεῖς καὶ Ἱερομονάχους καὶ προεστῶτας τοῦ Γηρομερίου τῆς Πλεσίβιτζας καὶ τῆς φανερωμένης, δηλωτικὴ, ὅτι διὰ τὴν ζήτησιν, ὁποῦ ἔκαμαν οἱ συνεγχώριοι χνοι''» συνοδικῶς διὰ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἡ ἐκκλησία Ἡγούμενον τοῦ Ἱεροῦ Μοναστηρίου Γηρομερίου» εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀποθανόντος Ἡγουμένου, ἡ ἐκκλησία ἀπεκρίνατο συμβουλεύουσα πατρικῶς τὰ νόμιμα, καὶ συμφέροντα, σκοπὸν ἔχουσα νὰ ἀποκαταστήσῃ ἀρχιερέα ὑποκείμενον τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ μετὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραινέσεις, ὅτι χρήζουσιν ἀρχιερατικῆς προστασίας, ἐπιτάττοντας ἐκκλησιαστικῶς κοινῇ γνώμῃ πάντων νὰ ἐκλέξωσιν Ἱερωμένον πρόσωπον πιστὸν, ἄξιον καὶ δόκιμον νὰ τὸν στείλωσι διὰ κοινῆς αὐτῶν ἀναφορᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν νὰ χειροτονηθῇ καὶ νὰ ἀποσταλῇ ἐκεῖ νὰ ἡγουμενεύῃ ἐν τῷ Ἱερῷ ἐκείνῳ Μοναστηρίῳ, λαμβάνων, ὅσα ὁ Ἡγούμενος ἐλάμβανε, καθότι ἔχει νὰ δίδῃ καὶ τὸ διωρισμένον ἐτήσιον εἰς τὴν Μ. ἐκκλησίαν.

ᾳωζ Θμβρίου» κα''η» Γράμμα τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου κυροῦ Γρηγορίου» πρὸς τοὺς πεηδες καὶ ἐξουσιαστὰς, καὶ ἀγάδες τοῦ Γηρομερίου, τόν τε πεκὶρ ἀγᾶ, καὶ τὸν ρεσοὺλ ἀγᾶ, ὅπερ μετὰ τὰς συνήθεις δεξιώσεις, περιέχει, ὅτι οἱ ραγιάδες χνοι''» παπάδες καὶ κοσμικοὶ τοῦ μοναστηρίου Γηρομερίου τῆς Πλασίβιτζας τῆς φανερωμένης, καὶ τῶν λοιπῶν αὐτόθι μερῶν, δὲν ἰξεύρομεν διὰ ποίαν αἰτίαν ἐσυνείθισαν νὰ μένωσιν ἐστερημένοι χωρὶς ἀρχιερέα, καὶ μὲ ἕνα μόνον Ἡγούμενον αὐτοῦ τοῦ μοναστηρίου θέλουσι νὰ οἰκονομῶνται τὰ τοῦ ἀϊνίου μας (α).

(α) Τὰ τῶν θρησκευτικῶν διατάξεων.

διὰ τοῦτο καὶ συμβαίνουσι κατὰ καιροὺς εἰς αὐτοὺς πολλὰ ἄτοπα, ὡσὰν ὁποῦ κἀνένας τόπος κατοικημένος ἀπὸ ραγιάδες χνους''» τῆς Βασιλικῆς ταύτης ἐπικρατείας, δὲν ἔμεινε φετικτὲν περὶ (α) χωρὶς προστασίαν μητροπολίτου, ἢ ἐπισκόπου, ἀλλ' ὅλοι οἱ τόποι ἔχουν διωρισμένους ἀρχιερεῖς ἀπὸ τὸν κεσισχανὲ (β) διὰ νὰ προσέχωσι τοὺς ραγιάδες, καὶ νὰ τοὺς παραγγέλλωσι νὰ φυλάττωσι τὰ τοῦ ἀϊνίου των, καὶ τὸ πιστὸν τοῦ ραγιαλικίου των, καὶ νὰ εἶναι πάντοτε σαδίκιδες (γ) καὶ εὐπειθεῖς εἰς τὰς Βασιλικὰς προσκ: προσταγὰς, καὶ εἰς τοὺς κατὰ τόπους ζαμπήδες (δ) καὶ ἐξουσιαστὰς ἀγάδες, διότι καὶ ὁ Θεὸς ἔτζι μᾶς προστάζει, καὶ τὸ ἀϊνί μας ἔτζι δοξάζει, καὶ ὁ δικαιώτατος καὶ εὐσπλαγχ: πολυχρονημένος ἡμῶν Βασιλεὺς ἔτζι θέλει, καθὼς καὶ τὰ Βασιλικὰ αὐτοῦ φερμάνια προστάζουσι διὰ τοὺς κατὰ τόπον ἀρχιερεῖς. αὐτοὶ δὲ οἱ ραγιάδες χωρὶς ἀρχιερέα δὲν ἰξεύρουσι τί κάμνουν· διὰ τοῦτο καὶ γράφομεν πρὸς αὐτοὺς, καὶ τοὺς προστάζομεν διὰ νὰ ἐκλέξωσιν ἕνα ἀπὸ τοὺς ρουχπάνιδες (ε) καὶ Ἱερομονάχους τὸν πλέον δόκιμον καὶ ἄξιον, καὶ μὲ τὴν εἴδησιν τῆς ἐνδοξότητός σας νὰ μᾶς τὸν ἐξαποστείλωσι διὰ νὰ τὸν διαβάσωμεν καὶ νὰ τὸν ἀποκαταστήσωμεν ἀρχιερέα εἰς αὐτὸ τὸ μοναστήρι τοῦ Γηρομερίου, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ αὐτόθι χωρία διὰ νὰ ἐπισκέπτεται τοὺς ραγιάδες παπάδες καὶ κοσμικοὺς, καὶ νὰ εἶναι πάλιν καὶ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου, καὶ αὐτὸς ἔτζι γενόμενος ἀρχιερεὺς θὲ νὰ λαμβάνῃ τὰ ἴδια ἀπὸ αὐτοὺς, ὅσα ἐλάμβανε καὶ ὁ Ἡγούμενος, καὶ θὲ νὰ δίδῃ καὶ εἰς τὸν κεσισχανέ μας, ὅσα ἔδιδε καὶ ὅταν ἦτον ἡγούμενος εἰς τὸ μοναστήρι, αὐτὸ δὲ τὸ καλὸν θὲ νὰ γίνῃ εἰς αὐτοὺς, ἐπειδὴ ὡς ἀρχιερεὺς καὶ τζοπάνης τῶν παπάδων καὶ τῶν λαϊκῶν θέλει τοὺς παραγγέλει συνεχῶς νὰ φυλάττουν τὰ τοῦ ἀϊνίου τους ἀπαράτρεπτα, καὶ τὸ πιστὸν τοῦ ραγιαλιακίου τους καὶ νὰ δείχνωσι κάθε λογῆς εὐπίθειαν, καὶ σαδακάτι (ζ) εἰς τοὺς πιστοὺς Βασιλικοὺς ὁρισμοὺς, καὶ εἰς τὰς προσταγὰς τῆς ἐνδοξότητός

(α) Ἀπὸ κατακτήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως.
(β) Καλογηρικὸς οἶκος.
(γ) Πιστοί.
(δ) Ἐπόπται.
(ε) Μοναχοί.
(ζ) Πίστις.

της, καὶ νὰ προσφέρωσι καὶ τὰ δικαιώματά σας, καὶ τὰ χρονικὰ ἀβαέτια (α) σωστὰ, καὶ νὰ ζῶσιν εἰρηνικὰ ὡς πιστοὶ ραγιάδες, καὶ ἡμεῖς τοῦτο αὐτὸ ποθοῦμεν, καὶ πανταχοῦ γράφομεν καὶ παραγγέλλομεν διὰ νὰ μὴ συμβῇ κἀνὲν κουσούρι εἰς τοὺς Βασιλικοὺς ραγιάδες ἐκ μέρους μας. διὰ ταῦτα γράφομεν καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἐνδοξότητά σας, ὁποῦ ὡς ἀγάδες καὶ ἐξουσιασταὶ αὐτῶν, καὶ φιλοδίκαιοι, καὶ ραγιαπερβάρηδες (β), πληροφορούμενοι ταῦτα καλῶς νὰ προστάξητε αὐτοὺς τοὺς προκρίτους ραγιάδες παπάδες καὶ κοσμικοὺς νὰ ἐκλέξωσιν ἕνα ἐξ αὐτῶν τὸν πλέον ἄξιον καὶ πιστὸν Ἱερομόναχον, καὶ νὰ μᾶς τὸν στείλωσιν ὀγληγορώτερον διὰ νὰ τὸν κάμωμεν ἀρχιερέα τους, ἐπειδὴ προφασίζονται, ὅτι φοβοῦνται τοὺς ἀγάδες τῶν αὐτόθι μερῶν, καὶ δὲν στέργουσι νὰ ἔχωσιν ἐπανωθιό τους προστάτην, ὡσὰν ὁποῦ δὲν ἔχουσι νὰ ζημιώνωσι τίποτες, ἀλλ' ὅσα ἔδιδον καὶ πρότερον, τὰ αὐτὰ νὰ δίδουν καὶ τώρα, καὶ ἂν δὲν ἔχωσι κἀνένα τέτοιον ὑποκείμενον, νὰ τοὺς προστάξετε σφοδρῶς νὰ στέρξωσιν αὐτό· καὶ νὰ μᾶς γράψωσι, καὶ ἡμεῖς ἀπ' ἐδῶ φροντίζομεν καὶ κάμνομεν ἀρχιερέα καὶ στέλλωμεν· καὶ ἐπειδὴ τὸ τοιοῦτον εἶναι πολλὰ ἀναγκαῖον εἰς αὐτοὺς, παρακαλοῦμεν τὴν ἐνδοξότητα σας νὰ μᾶς γράψητε μὲ πρῶτον καὶ νὰ μᾶς πληροφορήσητε διὰ νὰ δόσωμεν τὸ καλὸν νιζάμι (γ) εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θὲ νὰ ἔμβουν καὶ αὐτοὶ εἰς τάξιν καλὴν, καὶ θὲ νὰ ἔχητε τὸν μισθὸν καὶ ἡ ἐνδοξότης σας παρὰ Θεοῦ μεγάλον, παρ' οὗ καὶ οἱ χρόνοι σας εἴησαν ὅτι πλεῖστοι καὶ πανευτυχεῖς. ᾱωζ Νοεμβρίου» κα''η»

τῆς ἐνδοξότητός σας πρὸς Θεὸν ἔνθερμοι δαβατζήδες (δ)
καὶ εἰς τοὺς ὁρισμοὺς πρόθυμοι
ὁ Πατριάρχης Κωνστπλεως'' Γρηγόριος

αωζ''ῳ» Μαΐου 17 ἐπιστολὴ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος πρὸς πάντας τοὺς μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους, ἐν οἷς εὐαγγελίζεται χαρὰ μεγάλη πᾶσι τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ παντὶ τῷ χριστωνύμῳ αὐτῶν ποιμνίῳ, ὅτι ἐν τῷ παρόντι μηνὶ τῇ κα''η» τοῦ ῥεπιοὺλ ἐδὲλ

(α) Αἱ ἐτήσιαι ἐπιχορηγήσεις.
(β) Φιλυπήκοοι.
(γ) Διάταξις.
(δ) Εὐχέται.

ἡμέρᾳ παρασκευῇ τῇ ιζ''η» τοῦ τρέχοντος μαΐου, ἀνηγορεύθη κατὰ νόμιμον καὶ δικαίαν διαδοχὴν κράτιστος ἡμῶν Βασιλεὺς ὁ δικαιότατος, γαληνότατος, εὐσπλαγχ: πολυχρόνιος σουλτὰν μουσταφᾶς χὰν, υἱὸς τοῦ ἀειμνήστου σουλτὰν Ἀπτοὺλ χαμὶτ χὰν, καὶ κατὰ θείαν νεῦσιν ἐνιδρύνθη πανευκλεῶς εἰς τὸν πατρῶον Βασιλικὸν αὐτοῦ θρόνον, λίαν ἡσύχως καὶ ἀταράχως. ἅμα δὲ τῇ ἐνκαθιδρύσει τῆς αὐτοῦ Βασιλείας, ἐστάλη ἀμέσως πρὸς ἡμᾶς ἔγγραφον ὑψ: πουγιουρουλτὶ (α) περιέχον τὰ τῆς κοινῆς ταύτης χαρᾶς εὐαγγέλια, καὶ ἐπιτάττον νὰ πληροφορήσωμεν πάντας τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ γενικῶς ὅλους τοὺς εὑρισκομένους ἐν ὅλῃ τῇ Βασιλικῇ ἐπικρατείᾳ ὁμογενεῖς ἡμῶν εὐσεβεῖς πιστοὺς καὶ εὐπειθεῖς ραγιάδες τοῦ Βασιλείου αὐτοῦ κράτους, τὴν χαροποιὰν ταύτην εἴδησιν, ἵνα σύμπαντες εὐφραινόμενοι εὐχηθῶσιν ἀπὸ βάθους ψυχῆς ὑπὲρ τῆς Βασιλικῆς ταύτης διαδοχῆς, καὶ τάλ»

ᾱωζ Αὐγούστου κη''η» ἐπιστολὴ πατριαρχικὴ συστατικὴ προτρεπτικὴ χ''» Γιάννη προύσσαλη ἐξ Ἀρμενίων πρὸς τοὺς ὁσιωτάτους προεστ» καὶ λοιποὺς πατέρας τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους, ὅτι ἐγένετο πληροφορία τῆς ὀρθοδόξου αὐτοῦ πίστεως καὶ χριστιανισμοῦ, καὶ νὰ τὸν δεχθῶσι νὰ ἡσυχάσῃ εἰς ἓν τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων.

ᾱωη Ἰουνίου 26''η» ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ὑψηλότατον Ἀλῆ Πασᾶ ἀποκριτικὴ περὶ τῆς ἑνώσεως τῆς ἐπαρχίας Ἄρτης πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Ἰωαννίνων, καὶ τὰ προβαλλόμενα ἄρθρα παρὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους περὶ τῆς ἐπαρχίας Ἄρτης, ἅπερ εἰσὶ τὰ ἑξῆς·

α''ον νὰ ἀναδεχθῇ ὁ Ἰωαννίνων ὅλα τὰ αὐλικὰ χρέη τῆς ἐπαρχίας ταύτης κατὰ τὸν Κώδικα τῆς ἐκκλησίας, Βον τὰ δεδουλευμένα ἐτήσια διάφορα τῶν αὐλικῶν νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ παραυτίκα ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἀναδέξεται ὁ Ἰωαννίνων τὴν ἐπαρχίαν Ἄρτης.

Γον» Πρὸς τούτοις νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ παραυτίκα τὰ ἐνταῦθα ἴδια χρέη τοῦ πορφυρίου κατὰ τὰς ἰδίας ἐνυπογράφους καὶ ἐνσφραγίστους ὁμολογίας αὐτοῦ μετὰ τοῦ διαφόρου των, ἀποκαθισταμένου ἐνταῦθα ἀνθρώπου εἰς τὴν τούτων ἐξόφλησιν· ὁμοίως νὰ ἐξοφληθῶσι καὶ τὰ εἰς Ἰωάννινα καὶ Ἄρταν παρευρεθέντα ἴδια χρέη τούρκων καὶ ρο-

(α) Διάταγμα.

μαίων, καὶ νὰ σταλθῶσιν, ἐνταῦθα ἐξωφλημέναι αἱ ὁμολογίαι τόσον τοῦ Πορφυρίου, ὅσον καὶ τοῦ κακοϊγνατίου.

ᾳωη Ἰουνίου κστ΄΄ῃ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν Συλλυβρίας Κὺρ Καλλίνικον νὰ ἐπιτάξῃ κυριαρχικῶς τινὰς τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ του προβεβηκότων Ἱερέων, καὶ ὑπὸ ἐσχάτου Γήρως πασχόντων, καὶ νὰ συμβουλεύσῃ αὐτοὺς, νὰ ἀπομακρυνθῶσι τοῦ Ἱερουργείου, διὰ νὰ μὴ συμβῇ, ὃ μὴ γένοιτο ἐξ αὐτῶν ἀπευκταῖόν τι καὶ ἀσύγνωστον ἁμάρτημα περὶ τὴν θείαν μυσταγωγίαν, ἐπειδὴ ὁ ἁμαρτήσας εἰς τὰ θεῖα παντελεῖ καθυποβάλλεται καθαιρέσει, καὶ ἡ Ἱερότης σου ἀμελῶν τὸ ἀρχιερατικοῦ χρέους οὐ διαμενεῖς ἐλεύθερος ἐκκλησιαστικῆς ποινῆς.

ᾳωη σεπτεμβρίου» Θ΄΄ῃ» ἀρχὴ σὺν Θεῷ νέας πατριαρχείας τοῦ πατριάρχου κυροῦ Καλλινίκου τὸ Β΄΄ον» πατριαρχεύσαντος.

ᾳωθ Ἀπριλλίου» κγ΄΄ῃ» ἐξελέγη Πατριάρχης ὁ ἀπὸ Μιτυλήνης Κύριος Ἱερεμίας, καὶ ἡ περιβολὴ τοῦ καβαδίου (α) τῆς Παναγιότητός του ἐγένετο τῇ κζ΄΄ῃ» μαΐου.

ᾳωιη δεκεμβρίου» ιγ΄΄ῃ» ἀπομακρυνθέντος τοῦ κυροῦ Κυρίλλου τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἀνεδέξατο τὴν αὐτοῦ Παναγιότητα ὁ ἀπὸ τοῦ ἁγιωνύμου ὄρους προσκληθεὶς Παναγ: Κὺρ Γρηγόριος, ὁ καὶ γ΄΄ον» ἤδη πατριαρχεύσας, περιβληθεὶς τὸ Καβάδιον τῇ 18΄΄ῃ» Ἰαννουαρίου» ᾳωιθ.

ᾳωιθ ἐν Μηνὶ Ἰαννουαρίῳ κατὰ θερμὴν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν δέησιν καὶ αἴτησιν τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου ἐπισκόπου πρώην Σαντορίνης Κὺρ Γαβριὴλ, ἐκτραγωδήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἀνέχειαν αὐτοῦ, ἐπετράπη αὐτῷ παρὰ τῆς ἐκκλησίας τὸ κείμενον ἐκεῖ σταυροπηγιακὸν μετόχειον τὸ προσηλωμένον εἰς τὸ ἐν ἀμουργῷ σταυροπηγιακὸν μοναστήριον τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου, ἅτε χηρεῦον οἰκονόμου διὰ νὰ ἐφησυχάσῃ ἐκεῖ, καὶ νὰ πληρώνῃ κατ' ἔτος τὸ διπλοῦν τῶν χιλίων γροσί'» ὧν ἐπλήρωνεν ὁ πρὸ αὐτοῦ, ἤτοι δύο χιλιάδες γρόσια, καὶ ἀπεφάνθη διὰ Συνοδικοῦ Γράμματος ἀποσταλέντος τῇ αὐτοῦ Θεοφιλίᾳ, ἵνα ἔχῃ αὐτὸ ἐφόρου ζωῆς αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὴν πρὸς κύριον αὐτοῦ ἐκδημίαν, μένει ἐλεύθερον ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἐν ἀμουργῷ Ἱεροῦ μοναστηρίου.

ᾳωιθ Κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον, ἀπέναντι τῆς καθαιρέσεως, ἀθώωσις τοῦ πρώην Ἀνδριανουπόλεως κὺρ Δανιήλ.

(α) Ἔνδυμα τιμῆς χορηγούμενον ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως.

„ ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ἀποφαίνεται
„ ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων συναποφαίνεται.

„ ὁ Καισσαρείας Ἰωαννίκιος „ ὁ Ἐφέσου Διονύσιος „ ὁ Ἡρακλείας μελέτιος. „ ὁ Κυζίκου Κωνστάντιος „ ὁ Νικομηδείας Ἀθανάσιος „ ὁ χαλκηδόνος Γεράσιμος „ ὁ Δέρκων Γρηγόριος „ ὁ Βερρόίας Ζαχαρίας „ ὁ Κρήτης Γεράσιμος „ ὁ Πρόεδρος Σηλυβρίας Ἰωαννίκιος „ ὁ Ἀγκύρας μεθόδιος „ ὁ Εὐρίπου Γρηγόριος. „ ὁ Μαρωνείας Κωνστάντιος „ ὁ Σκοπίων Ἄνθιμος „ ὁ Σοφίας Καλλίνικος. „ ὁ Δεβρῶν Δοσίθεος „ ὁ Δυρραχίου Σαμουὴλ. καὶ ἐν χῳ΄΄ ἀδελφοί.

ᾳωιθ΄΄ῳ ἐν μηνί.

ὁσιολογιώτατε ἐν Ἱερομονάχοις
κύριε χρύσανθε

Ὁ ἐν Βρετανίᾳ πρὸ χρόν'» διάγων, καὶ τὸν διδασκαλικὸν Βίον ἀξιοπρεπῶς μετιὼν, ἡμέτερε ἐν χῳ΄΄ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε, χάρις εἴη σου τῇ ὁσιολογιότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ εὐλογία καὶ Συγχώρησις. Ἐλλόγιμον Γράμμά σου, κατὰ μῆνα Ἰαννουάριον τοῦ παρελθόντος ἔτους Σωτηρίου ᾳωιη'ῳ» γεγραμμένον, ἐπεδόθη κατ' αὐτὰς ἀσφαλῶς τῇ ἡμῶν μετριότητι, καὶ τοῦτο μετ' ἐπιστασίας ἐξελθόντες ἔγνωμεν τῶν φρονημάτων σου τὴν εὐσέβειαν, καὶ τὸ θερμὸν καὶ διακαὲς τοῦ ζήλου σου περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, ἐν ᾗ καὶ ἐγεννήθης καὶ ἀνετράφης, καὶ ἤκμασας πράξεσιν ἐνθέοις, καὶ ἀρεταῖς ἑαυτὸν κατακοσμήσας. πάντα δὲ ταῦτα ἐπισφραγίσαι προθέμενος ἔργῳ Σωτηριωδεστάτῳ κατὰ ψυχὴν, καὶ θεῷ εὐαρέστῳ, τὴν Σωζομένην χρηματικήν σου κατάστασιν, ἀνατεθειμένην σὺν τόκῳ τόγε νῦν, ἐν τῷ Βασιλικῷ Ἀγγλικῷ Ταμείῳ, καὶ ὑφισταμένην εἰς ἐννεακοσίους πόντους (α), πρὸς τρία φλωρία καὶ ἔτι πρὸς ἕκαστον, ταύτην ἅπασαν κατ' ἰσομοιρίαν ἀφιεροῖς εὐλαβῶς τοῖς τέσσαρσιν ἁγιωτάτοις πατριαρχικοῖς ἀποστολικοῖς θρόνοις, τῷ τε ἡμετέρῳ οἰκουμενικῷ, τῷ τῶν Ἱεροσολύμων, τῷ τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ τῷ τῆς Ἀντιοχείας, ἐφ' οἷς ὡς ἐπὶ βάσεως τετραγώνου, ἡ καθ' ἡμᾶς ὀρθόδοξος ἀποστολικὴ ἵδρυται ἐκκλησία, ἧς μέλος καὶ ἡ σὴ

(α) Μετοχαὶ τῆς Ἀγγλικῆς Βασιλικῆς Τραπέζης, αἵτινες, ὁμοῦ συμποσούμεναι, δυνατὸν κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμοὺς νὰ ἔχωσι τανῦν ἀξίαν περιπλέον τῶν 40,000 λιρῶν.

Ἱερολογιότης ἐκ προγόνων διατελεῖς γνήσιον. οὐ γράμματι δὲ μόνῳ πρὸς αὐτοὺς ἀποτεινομένῳ, ἀλλὰ καὶ διαθήκῃ γνησίᾳ τε καὶ νομίμῳ, κατασφαλίσαι καὶ βεβαιῶσαι προήχθης μάλα καλῶς τὴν θεοφιλῆ σου ἀφιέρωσιν, προσδιορισάμενος τὴν ἐνέργειαν τῶν διαταχθέντων μετὰ τὴν ἀποβίωσίν σου, καὶ πρὸς κύριον ἐκδημίαν σου. τὰς ἐνδείξεις τῆς εὐσεβοφροσύνης σου ταύτης, καὶ τοῦ πρὸς τὴν κοινὴν μητέρα τῶν εὐσεβῶν εὐγνώμονος ζήλου σου, ἐπαίνοις καὶ εὐφημίαις κατεστέψαμεν ταῖς θεούσαις, καὶ τῇ Ἱερολογιότητι σου ὡς δίκαιον ἔπαθλον ἐπεβραβεύσαμεν τὰς ἐκ βάθους ψυχῆς καὶ καρδίας πατρικὰς ἡμῶν εὐλογίας καὶ εὐχὰς, ἐξαιτούμενοι σοι θεόθεν, πᾶν ἀγαθὸν καὶ Σωτήριον, μῆκος ζωῆς, καὶ ὑγείαν ψυχῆς τε καὶ Σώματος. καὶ ἀποκρινόμενοι διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, ἐντελῆ σοι πληροφορίαν παρέχομεν, καὶ ἐκ μέρους καὶ τῶν λοιπῶν δύο ἁγιωτάτων πατριαρχικῶν θρόνων, τῶν παρ' ἡμῶν τοποτηρητικῶς ἐφορευομένων, διὰ τὸ μὴ παρεῖναι εἰς Βασιλεύουσαν τοὺς ἰθύνοντας αὐτοὺς κανονικῶς μακαριωτάτους Συναδελφοὺς, ὅτι ἀπεδεξάμεθα ἐν εὐχαρίστῳ διαθέσει ψυχῆς τὴν ἀξιέπαινον περὶ τῆς θεοφιλοῦς ταύτης ἀφοσιώσεως αἴτησίν σου, καθ' ἣν καὶ κατεγράφησαν, τὰ δηλωθέντα τρία ὀνόματα, τό τε σὸν καὶ τὰ λοιπὰ δύο, Κωνσταντίνου καὶ Βαρσάμως, ἵνα μνημονεύωνται ἐν ταῖς Ἱεραῖς προθέσεσι κατὰ πᾶν Σάββατον, ἐσομένης τῆς ἐνάρξεως μετὰ τὴν ἔγκαιρον ἀνάγνωσιν τῶν Ἱερῶν ἀφεσίμων εὐχῶν, κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Γράμματός σου, ἐπί τε διαλύσει τοῦ γηΐνου σκήνους εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, καὶ κατατάξει τῆς θεοσεβοῦς σου ψυχῆς ἐν χώρᾳ ζώντων, καὶ σκηναῖς δικαίων, καὶ ὅπου καθαρὸς ἦχος τῶν μακαρίων ἑορταζόντων, ἐν χῳ''» Ἰησοῦ τῷ τὴν οὐράνιον αὐτοῦ Βασιλείαν ἐπαγγελλομένῳ πᾶσι τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦσι. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον μετ' εὐχαρίστου διαθέσεως πατρικῆς πρὸς ἡσυχίαν σου καὶ πληροφορίαν· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τάλ: ρωιθ''ῳ

ἡ σφραγὶς τῆς Παναγιότητος — ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος Εὐχέτης διάπυρος καὶ ἐπίτροπος τοῦ μακαριωτάτου Συναδελφοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας

ἡ σφραγὶς τῆς μακαριότητος — ὁ Ἱεροσολύμων Πολύκαρπος Εὐχέτης διάπυρος καὶ ἐπίτροπος τοῦ Μακαριωτάτου Συναδελφοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας.

Τὸ κάτωθι πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν γράμμα, φυλαττόμενον παρὰ τῷ προφρόνως πάνυ χορηγήσαντι ἡμῖν αὐτὸ πρὸς ἀντιγραφὴν περισπουδάστῳ συμπολίτῃ καὶ φίλῳ Δημητρίῳ Στουδίτῃ, εἰ καὶ οὐδὲν τὸ κοινὸν ἔχον καὶ ἄσχετον καὶ τοῦτο πρὸς τὰ προηγηθέντα ἔγγραφα τῆς Μητροπόλεως ἡμῶν, παρατίθεμεν ἐνταῦθα δίκην ἐπιδορπίου τῆς ἱστορικῆς ἡμῶν δαιτὸς ἐπί τε τῇ περιέργῳ ὑποθέσει καὶ τῇ μακρᾷ ἡλικίᾳ τῶν 160 ἐτῶν. Ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ἐπιφαίνεται τὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου, ὅστις, καθ' ἃ ἐκ τῆς χρονολογίας τοῦ γράμματος ἐξάγεται, ἐστὶν ὁ τῷ 1715 διαδεξάμενος κατὰ μῆνα Αὔγουστον Κοσμᾶν τὸν Γ', τὸν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας, Ἱερεμίας ὁ Γ', ὁ ἀπὸ Καισαρείας Καππαδοκίας. Ὅ,τι καθίστησι τὸ γράμμα τοῦτο περίεργον καὶ χαρακτηριστικὸν τῆς ἐποχῆς ἐστιν ἡ μεγάλη συνοδικὴ κίνησις περὶ ἑνὸς ἁπλοῦ γυναικείου στασιδίου, ὅπερ ἕνεκα τῆς περιόπτου θέσεως αὐτοῦ, ὡς κειμένου κατ' ἀντικρὺ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου, ἐξασφαλίζεται τῷ ἰατρῷ Τεσταμπούζᾳ διὰ τὴν ἀρχόντισσαν αὐτοῦ κοινῇ συνοδικῇ ἐπικυρώσει καὶ ἀποφάνσει, συνεφελκούσῃ ἀρὰς καὶ βάρη «ἀσυγγνώστου, καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ» κατὰ τοῦ ἀντιποιησομένου αὐτοῦ.

Τὸ ἐν λόγῳ συνοδικὸν γράμμα ἔχει ὧδε·

† Ἱερεμίας Ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
νέας ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου πατριαρχικοῦ, καὶ Συνοδικοῦ γράμματος γίνεται δῆλον, ὅτι ἐκ τῶν νεωστὶ κατασκευασθέντων γυναικείων στασιδίων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, δεδώκαμεν ἤδη γνώμῃ κοινῇ Συνοδικῇ τῷ τιμιωτάτῳ, καὶ λογιωτάτῳ ἄρχοντι Ἰατρῷ σιὸρ Θωμᾷ τέσταμπούζᾳ (α) υἱῷ κατὰ πνα'' ἡμῶν ἀγαπητῷ, ἓν γυναικεῖον στασίδιον (β) διὰ τὴν ἀρχόντισσαν αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριστε-

---

(α) Περὶ τούτου ὅρα «Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν» τοῦ Ὑψηλάντου ἐν σελίδι 341 καὶ 342.

(β) Τὸ στασίδιον τοῦτο οὐχ εὑρηται τανῦν ἐν τῇ αὐτῇ καὶ τότε θέσει, δυνάμει ὅμως τοῦ δημοσιευομένου συνοδικοῦ γράμματος ἠγοράσθη πρὸ χρόνων παρὰ τῆς προμήτορος τοῦ εἰρημένου συμπολίτου Δημητρίου Στουδίτη ἕτερον, πλησίον που τῆς ἀπέναντι τῆς ἱερᾶς πύλης σειρᾶς κείμενον καὶ ὑπ' αὐτοῦ κληρονομικῶς κατεχόμενον.

ροῦ χοροῦ τῆς ἐκκλησίας, ἀντικρὺ δηλαδὴ τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ θρόνου κείμενον κατὰ πρόσωπον, καὶ βλέπον τὸ μεσαίτατον τοῦ ναοῦ. ὅπερ ἀρχόμενον μετρεῖσθαι ἀπὸ τοῦ ἔξωθεν μεγάλου τείχους τῆς ἐκκλησίας εὑρίσκεται δέκατον τέταρτον τῷ ἀριθμῷ στασίδιον, ἔχον παρακείμενα ἀμέσως, καὶ Συνημμένα ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς μέρους τὸ στασίδιον τῆς ἀρχοντίσσης κυράτζας ἑλενίτζας τοῦ μακαρίτου Δημητράκη σαράτζη, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου μέρους τῆς κυράτζας μαριώρας συζύγου τοῦ μπασᾶ γιαννάκη ψάλτου. Τούτου χάριν καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα τὸ διαληφθὲν δέκατον τέταρτον ἀπὸ τοῦ τείχους στασίδιον κατὰ τὸ ἀριστερὸν μέρος τῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑπάρχῃ ὑπὸ τὴν χρῆσιν, καὶ δεσποτείαν τῆς ἀρχοντίσσης τοῦ ἄρχοντος Ἰατροῦ σιὸρ Θωμᾶ τέσταμπούζα, καὶ τῶν διαδόχων, καὶ κληρονόμων αὐτῶν ἀναφαίρετον, καὶ ἀναπόσπαστον παρὰ παντὸς προσώπου ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς Συνελεύσεσι, μηδενὸς πώποτε τολμῶντος ἀντιποιηθῆναι αὐτοῦ τοῦ στασιδίου οἱῳδήτινι τρόπῳ, καὶ ἀποσπᾶσαι αὐτὸ παρὰ τῆς αὐτοῦ λογιότητος ἐν Βάρει ἀσυγγνώστου, καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ τοῦ ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος. ὅθεν εἰς ἔνδειξιν, καὶ διηνεκῆ ἀσφάλειαν τοῦ γνώμῃ κοινῇ Συνοδικῇ δοθῆναι πρὸς τὴν αὐτοῦ λογιότητα τὸ ῥηθὲν στασιδιον, ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν Συνοδικὸν γράμμα, καὶ ἐδόθη τῷ αὐτῷ ἄρχοντι λογιωτάτῳ Ἰατρῷ σιὸρ Θωμᾷ τέσταμπούζᾳ : – ᾳψκε′ῳ : —

Ἐν Μηνὶ νοεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος Δης :· (α)

† ὁ Ἡρακλείας Καλλίνικος. — † ὁ Κυζίκου Αὐξέντιος. — † ὁ Νικομηδείας Παΐσιος. — † ὁ Νικαίας Γεράσιμος. — † ὁ Χαλκηδόνος Νικόδημος. — † ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀθανάσιος. — † ὁ Σηλυβρίας Μακάριος. — † ὁ Πισιδίας Ματθαῖος. — † ὁ Ἀγχιάλου Καλλίνικος. — † ὁ Δρύστρας Σεραφείμ. — † ὁ Χίου Δανιήλ.— † ὁ Παλαιῶν Πατρῶν Δανιήλ. — † ὁ Μαρωνείας Ἀθανάσιος.

(α) Τὰ λίαν ἐπιμήκη καὶ παχέα ταῦτα γράμματά εἰσι γεγραμμένα χρωστῆρι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου ἀντὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὑπογραφῆς, ὡς εἴθισται ἐνίοτε.

Ἐνταῦθα κλείομεν τὰς ἐλάσσονας ἱστορικὰς ταύτας σελίδας τῆς Θεραπειάδος γῆς, ἀφοῦ τοσαῦτα ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεδειξάμεθα τῷ ἀναγνώστῃ, ξενίσαντες μὲν αὐτὸν ἐπὶ βραχὺ ἐν τῷ ὑπὸ τῶν ἐτῶν βεβαρημένῳ οἰκήματι τῆς Μητροπόλεως, περιηγησάμενοι δὲ διὰ μεταπηδήσεων ἀπὸ τῶν ἐγγράφων αὐτῆς εἰς τὸ ἡγεμονικὸν χρυσόβουλλον τῆς ἡμετέρας σχολῆς καὶ τὸ σιγγιλιῶδες γράμμα τῆς ἐν τῇ χώρᾳ Ἀβάσσῳ, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῶν κατὰ τὸν μητροπολίτην Δέρκων Διονύσιον καὶ τῶν ὑπομνημάτων τοῦ ἀπὸ Σμύρνης πατριαρχεύσαντος Γρηγορίου ὁδηγήσαντες εἰς τὸ περίοπτον στασίδιον τοῦ Τεσταμπούζα (α) ! Αἱ σελίδες αὗται, ὅσῳ κἂν ὦσι βραχεῖαι, ὅσῳ κἂν ἀτελῶς ἐκτιθῶνται ὑπ' ἀσθενοῦς μὲν καλάμου, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν θείου πεπειραμένου, κέκτηνται ἱκανὴν ἀξίαν πρὸς τὸ χρυσοῦν ὄνειρον τῶν μεσαιωνοδιφῶν τοῦ καταρτίσαι ὡς οἷόν τε τελεωτέραν τὴν ἱστορίαν τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων καὶ πρὸς αὐτὴν μόνην τὴν ἀξίαν ἀποβλέποντες δημοσιεύομεν ταύτας, τοῦτο μὲν ἵνα καὶ ἡμεῖς τό γ' ἐφ' ἡμῖν συντελέσωμεν εἰς τὴν ἐπαλήθευσιν τοῦ ὀνείρου, τοῦτο δὲ καὶ ἵν' ἀεὶ συντασσώμεθα τῷ λογίῳ τοῦ μητροπολιτικοῦ ἡμῶν κώδικος ὅτι «ὑπομνηματίζειν χρεών, τὰ ἄξια ὑπομνηματισμοῦ, καὶ τούτων μάλιστα τὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καὶ ὑποθέσεων, καὶ γραφῇ παραδιδόναι ἵνα ἐς ἀεὶ τὴν μνήμην ἔχωσιν οἱ ἐπερχόμενοι αὐτὰ εὐσυνείδητοι». Σημαντικὴν ἐν τῇ μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐποχῇ σχόντος θέσιν τοῦ ἡμετέρου χωρίου, πολλαὶ τοιαῦται σελίδες σπουδαίαν συγκομίζουσι μὲν συμβολὴν τοῖς ἐρευνηταῖς τῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης πραγμάτων (εἰ καὶ πολλῶν ἔτι περισωθέντων ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἱστορικῶν κειμηλίων περγαμηνὰς, οὐ πρὸ πολλοῦ βεβήλως περικοπείσας ἐντεῦθεν καὶ τιμηθείσας, ἀπεῖρξαν τηλόθι γαίης, ᾗ γεγραμμέναι καὶ φυλαττόμεναι ἐτύγχανον, στοναχούσας ἐπὶ τούτῳ καὶ στοναχησούσας ἐπὶ χρόνον μακρὸν, ἕστ' ἂν ὑποδέξαιτο πάλιν ἡ πάτριος γῆ), ἀλλ' ἡ ἐξεύρεσις καὶ διαλεύκανσις αὐτῶν δυσχερὴς,

---

(α) Σημειωτέον ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς ἐγγράφοις τούτοις, ἐξ ὧν τὰ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Μητροπόλεως ἡμῶν μνημονευθέντα εὐμενῶς ἐχορηγήθησαν ἡμῖν πρὸς ἀντιγραφὴν παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς ἐπαρχίας Δέρκων ἁγίου Τρωάδος Μεθοδίου, πρὸς ὃν καὶ ἐκφράζομεν εἰλικρινεῖς εὐχαριστίας, διετηρήσαμεν πιστότατα τὴν σύνταξιν, τὴν ὀρθογραφίαν, τὸν τονισμὸν καὶ τὴν στίξιν ἔτι αὐτῶν, καὶ ἑνὶ λόγῳ δημοσιεύομεν οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἀφεστῶτα τῶν πρωτοτύπων.

ἅτε πολλῶν σφαλερῶν τε καὶ ἀδοκίμων γραφέντων, ἐλλείψει ἀσφαλῶν καὶ διαυγῶν ἱστορικῶν πηγῶν, τῶν δὲ συγγραψάντων ἐνίων περιηγητῶν διαμφισβητούντων πρὸς ἀλλήλους ἔν τε ταῖς κρίσεσι καὶ σημειώσεσιν. Τὸ ἐν πᾶσιν ὅμως καὶ πάντοτε δυσχερὲς τῶν τοιούτων ἔργων ἀποβαίνει μετέπειτα γλυκὺ καὶ εὐφρόσυνον σύναμα τῷ ἀναδεξαμένῳ αὐτὰ, ἅτε τῆς περισυναγωγῆς ἔστω καὶ τετριμμένων ἱστορικῶν χαλίκων οὐ μικρὸν συμβαλλομένης εἰς τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ μεγάλου καὶ πολυτελοῦς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας οἰκοδομήματος. Ἐὰν δὲ ἡ ἰδέα αὕτη ἐγεννᾶτο συχνότερον ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν λογίων τῶν βιωσάντων καὶ βιούντων ἐν τοῖς προαστείοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως θὰ συνεγράφετο ἀκριβέστερον ἡ ἱστορία ἑκάστου αὐτῶν, θὰ ἐπεχέετο ἁπλετον φῶς ἐπὶ τῶν πολλῶν σκοτεινῶν σημείων, ἅπερ καλύπτουσι καὶ καλύψουσι τὰ τῆς πρωτευούσης ἡμέτερα πράγματα ἐν ὅσῳ ἀκηδεῖς πρὸς τὰ τοιαῦτα ἐπιδεικνύμεθα, καὶ θ' ἀνεκαλύπτετο πολύτιμος ἐγκατορωρυγμένος παλαιγενὴς θησαυρὸς, οἷος ἐγκέκρυπται ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τῶν Θεραπειῶν, γῇ, ἧς πᾶσα γωνία καὶ πᾶς λίθος καὶ μίαν ἐγκρύπτει σελίδα τῆς ἱστορίας αὐτῆς, διασωζομένης εἴτε ἐν εὐρωτιῶσι καὶ ἀγνώστοις ἐγγράφοις, εἴτε ἐν ταῖς παραδόσεσι τῶν παλαιτέρων ἡμῶν πολιτῶν.

Μικρὸν μὲν ἀλλὰ προσφιλὲς, τὸ ἡμέτερον χωρίον, παράκειται τῇ μητρὶ καὶ βασιλίδι τῶν πόλεων, πιστῶς τὸ γραφικώτατον καὶ τὰς ἄλλας αὐτῆς καλλονὰς διαφυλάττον, ἀναπαριστῶν δὲ τὸν ἀπολάμποντα μαργαρίτην τῶν λοιπῶν προαστείων, τὸν κοσμοῦντα καὶ κοσμήσοντα γράμμασι χρυσοῖς τὰς δέλτους τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας. Τὸ γλυκὺ αὐτοῦ ὄνομα, ὅπερ διηώνισαν τῶν Ῥίζων καὶ Χρηστοπούλων αἱ ἀηδόνες, ἐνεθουσία σεβαστὸν ἄνδρα, Σκαρλάτον τὸν Βυζάντιον, καὶ προῆγεν εἰς χαριέσσας ποιητικὰς περιγραφὰς, δι' ὧν ἐξυμνεῖτο μὲν τὸ χαριέντως ἐκκρεμάμενον τοῦ πτερυγώματος τῶν ὤτων τοῦ Βοσπόρου τρίγληνον μορόεν ἐνώτιον, ἀνεσκίρτα δὲ ἡ τῶν ἀναγνωστῶν ψυχὴ, φανταζομένη μεταρσιουμένην ἑαυτὴν καὶ φαιδρῶς προσγελῶσαν πρὸς τὰ βοσπόρεια κύματα, ἅτινα ἀφρῷ μορμύροντα καὶ φλοισβίζοντα σιγηλῶς πρὸς τὴν ἀκτὴν τῶν Θεραπειῶν βαίνουσιν, ὁτὲ μὲν ῥηγνύμενα καὶ τὰς καλλιστρώτους ἁμαξιτοὺς διαβρέχοντα, ὁτὲ δὲ πρὸς τὰ ἔσω τοῦ λιμένος βαίνοντα καὶ ὑποστρέφοντα στροφοδινούμενα μετὰ ἐλαφροῦ ψιθύρου, διασκεδαννύντος τὴν ἠρεμίαν σκοτομηνίου νυκτός. Ἐνταῦθα, ἔνθα ἡ φύσις

ἕδραν τῶν καλλονῶν αὐτῆς ἐνεστήσατο, διῆγον ὀλβίως ἡγεμόνες Βλαχίας καὶ Μολδαυΐας, πιστῶς καὶ μετ' αὐταπαρνησίας πρός τε τὴν σεβαστὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος βιώσαντες καὶ πολλαχοῦ ἀνάψαντες τὸν τῆς παιδείας καὶ μαθήσεως πυρσόν. Ἐνταῦθα ἐγίγνοντο τὰ τῆς βογϊαρικῆς ἀριστοκρατίας συμπόσια ὑπό τε τὰς ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Κρύας Βρύσης ἢ τοῦ ἁγιάσματος τῆς ἁγίας Κυριακῆς πλατάνους, ἔνθα κυβιστῆρες καὶ σχοινοβάται ἐξετέλουν ποικίλα τεχνάσματα πρὸ ἀπειροπληθοῦς λαοῦ, καὶ ὑπὸ τοὺς βαθυσκίους διαδρόμους τῶν περὶ τὰ μέγαρα τῶν αὐθεντῶν κήπων, ἔνθα πύξοι, ἁψιδωτὸν στεφάνην τῷ εἰσιόντι σχηματίζουσαι, καὶ σεμνοπρεπῶς ἱστάμεναι ὑψικάρηνοι κυπάρισσοι ἀποπνέουσι τὰ εὐωδέστατα μύρα, πάλαι μὲν ζωηρῶς ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαπνεόμεναι καὶ φαιδρότητα προσκολλῶσαι ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν συνευθυμούντων ὑπὸ τὸ ἀνὰ τὰς φιλύρας συναλλασσόμενον κελάδημα καὶ φίλημα τῶν ἁγνῶν Θερα-πειανῶν ἀηδόνων ἢ βαρυτάτας συγγραφὰς συντιθέντων παρ' ἠρεμούσας δεξαμενὰς, νῦν δὲ ψυχρῶς ἠμύουσαι καὶ θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσαι ἐπὶ τῇ θέᾳ τῆς μελαγχολικῆς ἐρημώσεως τοῦ πανδαμάτορος χρόνου. Ἐνταῦθα ὑποκέκρυπται ἴχνη διαμονῆς ἢ παρελεύσεως περιδόξων ὀθωμανῶν αὐτοκρατόρων, ἐν οἷς ὁ πολλὰς ἑορτὰς τοῦ βαϊραμίου τελέσας πάππος τοῦ νῦν εὐκλεῶς αὐτοκρατορεύοντος Μαχμοὺτ ὁ Β', ὁ οὐδὲ κατὰ τὴν λαμπρὰν τῆς κληδόνος πανήγυριν ὑστερήσας προσελθεῖν καὶ θεάσασθαι τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ ὁ ἐν τῇ τοῦ Χίου μεγαλεμπόρου Μισὲ Σκαρλάτου οἰκίᾳ γευματίσας Σελὴμ ὁ Γ'. Ἐνταῦθα καὶ τοὐντεῦθεν κλεινοὶ πατριάρχαι γεγόνασιν (ὧν τὰ ὀνόματα ἀρχόμενοι εἴπομεν), τὸ μὲν γεννηθέντες, τὸ δὲ καὶ ἐκ τῆς μητροπολιτικῆς ποιμαντορίας εἰς τὸ ἀνώτατον τοῦ ἡμετέρου κλήρου κληθέντες ἀξίωμα. Ἐνταῦθα, πλὴν τῶν μητροπολιτῶν Διονυσίου, Μακαρίου καὶ Γερασίμου καὶ τῶν ἐν ἀρχῇ καταλεχθέντων ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἐγεννήθησαν ὁ ἡγεμὼν Κούζας, ὁ Ἰάκωβος Ῥίζος Νερουλὸς, ὁ πρὸ εἰκοσαετίας ἐν Ἑλλάδι μὲν πρωθυπουργὸς καὶ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν καὶ ἐξωτερικῶν χρηματίσας, ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ πρεσβευτὴς Δημήτριος Χρηστίδης, ὁ νῦν τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἀρχίατρος ἐξοχώτατος Σπυρίδων Μαυρογένης πασσᾶς, ὁ νῦν ἐν Ῥώμῃ πρεσβευτὴς τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου Δημήτριος Ραζῆς καὶ τοσοῦτοι γυμνασιάρχαι ἑλληνικῶν φροντιστηρίων, ἐν οἷς οἱ καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ μουρουζικῇ σχολῇ διδάξαντες Γεώργιος

Στεφάνου, μαθητὴς Νικολάου Κριτίου, Ἀλέξανδρος Ἰωάννου Ραδινὸς, γυμνασιαρχεύσας ἐν Πάτραις καὶ ἐν Ναυπλίῳ μετέπειτα καὶ τὸν Ἡρόδοτον εἰς τὴν καθωμιλημένην μεταφράσας, καὶ Ζαχαρίας ὁ Αἰνιάν. Ἐνταῦθα ἐμόνασαν σεβαστοὶ Λευῖται τῶν κατὰ καιροὺς ἐνδημουσῶν συνόδων καὶ πρεσβευταὶ Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ὁλλανδίας, Ἰταλίας καὶ Σουηδίας, ὧν ἔνιοι καὶ νῦν ἔτι χρῶνται τοῖς ἐξοχικοῖς αὐτῶν μεγάροις. Ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ σκιὰν σεβασμίως ἀνισχούσης γηραιᾶς πλατυφύλλου πλατάνου, δυναμένης νὰ ἐπαναπαύσῃ καὶ ζωογονήσῃ ὑρ' αὐτὴν ὑπερπεντακοσίους ἄνδρας, καὶ ὑπὸ τὸν σιγηλὸν θροῦν τοῦ παραρρέοντος ρυακίου εἰργάζετο μεταβαίνων περὶ δείλην ἑκάστης τοῦ θέρους ὁ μητροπολίτης Γρηγόριος ὑπὲρ ἐξυψώσεως τοῦ κλέους τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνταῦθα ἰάθη ἐκ λιθιάσεως πάσχων ὁ πρῶτος τῆς Γαλλίας πρεσβευτὴς καὶ στρατηγὸς τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος Σεβαστιάνης, πιὼν ἐκ τοῦ ὕδατος τῆς καλλίστης, διαυγεστάτης καὶ ἰαματοφόρου πηγῆς τοῦ Νεράκι. Ἐνταῦθα ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ἁγιάσματος τῆς ἁγίας Κυριακῆς ἐτύγχανον ἀνῳκοδομημένα τὰ παρὰ τῶν αὐθεντῶν προστατευόμενα νοσοκομεῖα, ὡρισμένον κατ' ἔτος λαμβάνοντα τὸ ἔλεος ἐκ τῆς Βλαχικῆς ἡγεμονίας, ἐν οἷς ἐνοσηλεύοντο ἅπαντες οἱ λοιμόβλητοι καὶ χολερόβλητοι, ἐγχώριοί τε καὶ περίοικοι, καὶ δὴ κατὰ τὴν σφοδρὰν τοῦ 1865 ἐπιδημίαν. Ἐνταῦθα ἦν ἡ προκαταρκτικὴ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, ἡ τοσούτους θαλεροὺς παραγαγοῦσα βλαστοὺς, ἐν οἷς Γρηγόριον τὸν ΣΤ', τὸν ἀπὸ Σερρῶν, Ἀλέξανδρον τὸν Ραγκαβῆν, ἄλλοτε πρύτανιν τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, Γρηγόριον τὸν παπᾶ Φλέσσαν, τὸν Χρηστίδην, τὸν Νερουλὸν, τὸν Ραδινὸν, τὸν μαθητὴν Ζαχαρίου τοῦ Αἰνιᾶνος Παναγιώτην Παλαμᾶν, τὸν Σωτήριον Καλλιάδην καὶ ἄλλους, ἡ πλουσιωτάτην σχοῦσα βιβλιοθήκην κατακαεῖσαν ἐν τῇ μεγάλῃ πυρκαϊᾷ τοῦ χωρίου. Ἐνταῦθα ἐφιλοτεχνοῦντο μετὰ ἐπιτηδειότητος καὶ λεπτότητος χειρῶν τὰ κάλλιστα ἐργόχειρα καὶ ἐκθέματα, ἅπερ ἐβραβεύοντο περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐν ταῖς ἐκθέσεσι τῶν Παρισίων καὶ τοῦ Λονδίνου. Ἐνταῦθα ἐζωγραφοῦντο τὰ βαρύτατα γραφιδεπίχρωστα τρίχαπτα καὶ παρεσκευάζοντο αἱ πλούσιαι φερναὶ τῶν βογιαρικῶν οἰκογενειῶν, μηδ' αὐτῶν τῶν ἀνάκτων ἐξαιρουμένων. Ἐνταῦθα ὡσαύτως ἠριστοτεχνοῦντο ἅπαντα τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἐν οἷς ὁ λίθοις ἀδαμαντίνοις καὶ σαπφειρίνοις πεπασμένος πολύτιμος τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ ἐπιτάφιος (τὸ ἀριστούργημα τοῦτο

τῆς Θεραπειανῆς τέχνης), ὃν, κλαπέντα ἱεροσύλως πρὸ τεσσαρακονταετίας, μετεπώλησαν ἀντὶ τῆς εὐτελοῦς τιμῆς 9000 γροσίων. Ἐνταῦθα κατεσκευάζοντο οἱ δὶς ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Βιέννης βραβευθέντες ἀνθοσμίαι καὶ μελισταγεῖς τῶν Θεραπειῶν οἶνοι. Ἐνταῦθα ἐν τῷ κήπῳ τοῦ μεγάρου τῆς γαλλικῆς πρεσβείας μετεφυτεύθησαν τὸ πρῶτον ἐκ Γαλλίας τὰ εὐώδη καὶ καλλίγευστα χαμαικέρασα, ὧν πλουσίως εὐμοιρεῖ τὸ χωρίον. Ἐνταῦθα τοσαῦτα ἄλλα σημειώσεως τυγχάνουσιν ἄξια, ἃ ἡμᾶς μὲν παρακαταλέγοντας ἐκτρέψουσιν εἰς χρόνου καὶ χώρου πολλοῦ δεομένην ἐντρύφησιν ἐν τῷ γλυκεῖ ὀνόματι τῆς γενετείρας ἡμῶν, τὸ δὲ τῆς βίβλου τῆς δε ὄνομα μεταλλάξουσιν ἀπὸ Ἡμερολογίου εἰς αὐτόχρημα «Θεραπειάδα» καὶ τοὺς τὴν ἐπίλεκτον χορείαν τῶν λογίων ἐν αὐτῇ ἀποτελοῦντας, ἐν οἷς ἐλάχιστος ἐγὼ ἐργάτης παρίσταμαι, παραγκωνίσουσι τέλεον. Τούτων ἁπάντων τὴν ὕλην ἐπιθυμοῦμεν ἵν', ἂν Θεὸς διδῷ, ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς» ἐξαντλήσωμεν.

Τοιοῦτον, φίλοι ἀναγνῶσται, τὸ ἡμέτερον χωρίον, οὗ ἑκάστη δραξ χοὸς πολυτιμοτάτη. Καὶ νῦν καταπαύοντες ἐνταῦθα τὴν παράθεσιν τῶν ψυχίων τούτων τῆς πλουσίας ἱστορικῆς τραπέζης τῆς Θεραπειάδος γῆς, ἀποχαιρετίζοντες δ' ὑμᾶς καὶ συναποχαιρετίζοντες ὑμῖν τὰ κατὰ τὴν φίλην γενέτειραν, οὐδὲν ἕτερον ἐπίφθεγμα ἡγούμεθα ἄριστον ἢ τὴν εὐχὴν, ἵνα, πρός τε ἐπίρρωσιν τοῦ βαρυσημάντου ὀνόματος τῆς ἱστορίας καὶ πρὸς τέρψιν τῶν φίλων αὐτῆς, εὐδοκήσῃ τὸ θεῖον τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ δυσχεροῦς καὶ εὐφροσύνου ἅμα ἔργου, οὗ νῦν τὸ πρῶτον ἠρξάμεθα, οὐδαμῶς πρὸς τὸ δυσχερὲς ἀποδειλιῶντες.

Ἔγραφον ἐν Θεραπείοις, Νοεμβρίου μεσοῦντος.

Γεωργιος Π. Πουρναρας.

ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΑΠΟ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΕΙΣ ΤΑ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΑΡΑΞΗΝ ΠΕΡΣΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

Κατὰ Ἰούνιον τοῦ 187... ἐπέβην τοῦ ρωσσικοῦ ἀτμοπλοίου «Μέγας Δοὺξ Κωνσταντῖνος» ὅπως μεταβῶ εἰς Πότι. Ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ ὑπῆρχε πλῆθος πολὺ ἐπιβατῶν διὰ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τῆς Μαύρης θαλάσσης· πάντες δ' ἦσαν εὔθυμοι καὶ χαρίεντες, ὅτε τὸ ἀτμῆρες ἀνέπλεε τὸν ἰχθυόεντα Βόσπορον, οὗ τοὺς ἰχθῦς ἔμελλον ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν νὰ ὀνειρεύωμαι μόνον, ἐν χώρᾳ λίαν μεσογείῳ, ἢ εἰς τὸ ἔλεος τῶν φίλων εὑρισκόμενος νὰ δέχωμαι ἐξ αὐτῶν μικρὸν δῶρον ἰχθῦς ἐν τῷ ὄξει ἢ τεταριχευμένους· ἅμα τὸ ἀτμόπλοιον ἐξῆλθε τοῦ Βοσπόρου κατῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν ὅπως ἴδω τοὺς συμπλωτῆράς μου, μοιραίως δέ πως οὐδεὶς ὁμογενὴς ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ καταστρώματι εὑρίσκετο ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ θέσει· οἱ συμπλωτῆρές μου ἦσαν Ἀμερικανός τις ἱεραπόστολος πρεσβυτεριανὸς, ἱερεὺς καθολικὸς ἐκ τῶν ἐν Οὔρμιᾳ Χαλδαίων (α) καὶ Πέρσης στρατηγὸς ἐπιστρέφων ἐξ Εὐρώπης, ὅπου εἶχε μεταβῆ πρὸς ἀγορὰν ὅπλων διὰ λογαριασμὸν τῆς κυβερνήσεώς του. Δὲν γνωρίζω τίς ἔδωκε τὴν ἀρχὴν, ἀλλ' ὅτε κατῆλθον συζήτησις ζωηρὰ καὶ ἐμπαθὴς τουρκιστὶ ἐπεκράτει με-

(α) Οὔρμια νοτιοδυτικῶς τῆς Ταυρίδος πόλις ἐπὶ τῆς ὁμωνύμου λίμνης. Πολλοὶ συγγραφεῖς λέγουσιν ὅτι εἶναι ἡ γενέθλιος πόλις τοῦ Ζωροάστρου· ὁ πληθυσμὸς σύγκειται ἐκ Μουσουλμάνων, Ἀρμενίων καὶ Χαλδαίων ἀπογόνων τῶν ἀρχαίων Ἀσσυρίων, γνωστῶν σήμερον ὑπὸ τὸ ὄνομα Νεστοριανῶν, κοινότερον λεγομένων Νασρανῆ. Καθολικὴ καὶ Ἀμερικανικὴ προπαγάνδαι δραστηρίως ἐργάζονται ὑπὲρ τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν Νεστοριανῶν, διατηροῦσαι καὶ σχολεῖα. Οἱ Νεστοριανοὶ λέγουσιν ὅτι δὲν εἶναι μακρὰν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας· τοῦτο διετείνετο ὁ ἱερεὺς Μιχαὴλ ἐξ Οὔρμιας, ὅστις περιῆλθε πᾶσαν τὴν Ρωσσίαν ἐνταῦθά τε καὶ ἐν Ἑλλάδι πρὸς συλλογὴν συνδρομῶν καὶ διετήρει ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ μικρὸν ὀρθόδοξον ναὸν δι' αὐτὸν καὶ τοὺς οἰκείους· αὐτοῦ δὲ θανόντος, πᾶς λόγος περὶ ὀρθοδοξίας ἐξέλιπεν.

ταξὺ τῶν δύο θεολογούντων ἐπὶ τοῦ «ὅσα ἂν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς», τίς δ' ἠκροᾶτο μετ' ἄκρας καὶ Ἰωβείου ὑπομονῆς τῶν συζητήσεων τούτων; ὁ Πέρσης στρατηγὸς, ὅστις οὐδέτερον θέλων νὰ δυσαρεστήσῃ καὶ ἐνώπιον σχολαστικῶν ἐξηγήσεων τῶν εὐαγγελικῶν ῥημάτων ἀπέδιδε τὸ δίκαιον ποτὲ εἰς τὸν ἕνα καὶ ποτὲ εἰς τὸν ἄλλον· μετ' ὀλίγον ἐζητήθη καὶ ἡ γνώμη μου, ἀλλ' ἀναρμόδιος ὅλως ὢν περὶ τοιαῦτα ζητήματα ἠρνήθην ἐντελῶς νὰ ἐκφέρω γνώμην, ἅτε τοῦ καιροῦ λύσαντος ἐν ἀκαρεῖ τὴν περὶ τούτου φιλονεικίαν· διότι οἱ χερσαῖοι Χαλδαῖός τε καὶ Πέρσης στρατηγὸς καταληφθέντες ὑπὸ ναυτίας ἀπεσύρθησαν ἀφήσαντες ἐνώπιόν μου τὸν φίλον ἱεραπόστολον, ὅστις μεταβὰς εἰς τὸ μικρόν του δωμάτιον ἐπανῆλθε φέρων ὑπὸ μάλης δύο ὀγκώδη βιβλία, ἅτινα καὶ κατέθεσεν ἐνώπιόν μου· ἤρξατο δὲ χαμηλῇ τῇ φωνῇ καὶ μετ' ἄκρας σοβαρότητος ἐξηγῶν μοι τὰ περὶ πρεσβυτέρων καὶ ἐπισκόπων, τὴν σημασίαν αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας κτλ., προσθεὶς συνάμα ὅτι πρεσβύτερος καὶ ἐπίσκοπος σημαίνει ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ἑλληνικῇ, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μεταχειρίζεται καὶ τὰ δύο ἀδιαφόρως· καὶ διὰ μὲν τὴν σημασίαν τῶν λέξεων ἐτόλμησα νὰ εἴπω εὐσεβάστως τῷ σεβαστῷ ἱεραποστόλῳ, ὅτι ἀπατᾶται, ἐξηγήσας αὐτῷ τὴν διαφοράν, ὅσον δὲ διὰ τὴν χρῆσιν, ἣν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ποιεῖται τῶν δύο λέξεων, τοῦτο εἶπον κεῖται ἐκτὸς τῶν δυνάμεών μου, ἀπόκειται δὲ εἰς τοὺς σεβασμιωτάτους ἐπισκόπους ὅλων τῶν ἐθνῶν νὰ ὑπερασπίσωσι τὸ ἀξίωμα, ὅπερ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας φέρουσιν.

Εἶναι περιττὸν ν' ἀπαριθμήσω τὰς πόλεις, εἰς ἃς προσεγγίζουσι τὰ ῥωσσικὰ ἀτμόπλοια, διότι αὗται εἶναι γνωσταὶ τοῖς πᾶσι· μικρὸν μόνον μένω ἐν Τραπεζοῦντι, ἧς οἱ φιλότιμοι καὶ φιλόμουσοι κάτοικοι τοσοῦτον περὶ τῆς διαδόσεως τῶν γραμμάτων ἀνὰ τὸν Πόντον μοχθοῦσι, καὶ ἤδη μετὰ τὴν τόσην τοῦ ἐμπορίου κατάπτωσιν ἐκ τῶν ὑστερημάτων αὐτῶν συντηροῦσι σχολεῖα ἀρρένων τε καὶ θηλέων, τὸ δὲ περίπυστον Φροντιστήριον ὡς τηλαυγὴς φάρος εἰς ὅλον τὸν Πόντον ἐπιχέει τὸ φῶς τῆς παιδείας.

Ἐν Βατοὺμ ἐγένετο ἀνάγκη ὅπως ἐγκαταλείψωμεν τὸν «Μέγαν Δοῦκα Κωνσταντῖνον» λίαν εὐχαριστημένοι ἐκ τοῦ περιποιητικοῦ τρόπου τοῦ πλοιάρχου καὶ τῆς καλῆς διατροφῆς καὶ περιποιήσεως. Ἐνταῦθα χαίρειν ἐάσας τὸν Ἀμερικανὸν καὶ τὸν στρατηγὸν ἀπεφάσισα

ὅπως συνταξειδεύσω μετὰ τοῦ Χαλδαίου ἱερέως μεταβαίνοντος εἰς τὴν ἐν Περσίᾳ πόλιν τῆς γεννήσεώς του Οὔρμιαν· οὗτος ἄφησεν ἐν Βατοὺμ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἔνδυμα, διότι δὲν ἐπιτρέπεται ἐν Ρωσσίᾳ ἡ διάβασις οὔτε ἡ διαμονὴ καθολικῶν ἱερέων ἐκτὸς τῶν ἐφημερίων διὰ τοὺς ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ ναούς. Ἐπειδὴ δὲ τὸ Βατοὺμ ἦτο κτῆσις τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, ὅλαι αἱ διατυπώσεις τῶν διαβατηρίων ἐγένοντο ἐν Ποτίῳ, ὅπου μετέβημεν διὰ μικροῦ τινος ἀτμοπλοίου. Συμβαίνει πολλάκις ὁ πλοῦς οὗτος νὰ ᾖναι ἐκ τῶν δυσκολωτάτων ὅπως συνέβη καὶ ἡμῖν.

Μὴ ὑπάρχοντος ἀκόμη τοῦ σιδηροδρόμου, ἠναγκάσθημεν νὰ πλεύσωμεν τὸν ποταμὸν Φάσιν διὰ μικροῦ καὶ στενοῦ ἀτμοπλοίου, μέχρι τῆς μικρᾶς κωμοπόλεως Μαρὰν, ὅπου εἶναι καὶ ὁ ποταμὸς πλευστός. Δὲν γνωρίζομεν τίνες εἶναι οἱ λόγοι οἱ προκαλέσαντες τὴν μεταβολὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ ποταμοῦ εἰς Ριὸν, ἂν οἱ πρώην κύριοι τῶν μερῶν ἐκείνων ὠνόμασαν αὐτὸν οὕτω· ἡ Ρωσσία γενομένη κυρία αὐτοῦ νομίζομεν ὅτι ἔδει νὰ σεβασθῇ ὄνομα τόσον ἀρχαῖον καὶ τοσοῦτον γνωστὸν εἰς πάντα ἄνθρωπον ἀρχίζοντα νὰ μανθάνῃ μυθολογίαν καὶ ἱστορίαν· ἆρά γε ἡ ἀρχαιότης, ἢ μᾶλλον ἡ ἀρχαιολογία συνίσταται μόνον εἰς τὰς ἐπιγραφὰς ἢ ἀγάλματα ἢ σκωληκόβρωτα χειρόγραφα; οὐδόλως δ' ὑπ' ὄψιν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὀνόματα πόλεων ἢ ποταμῶν τοσοῦτον ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἀναφερομένων;

Ὁ πλοῦς τοῦ Φάσιος εἶναι θαυμάσιος καὶ μαγευτικὸς διὰ τὸ κατάφυτον τῶν δύο αὐτοῦ ὀχθῶν, κατοικίαι ὅμως δὲν φαίνονται παρὰ ἄθλιαί τινες καλύβαι ἐκ καλαμωτῶν, πρὸς ἃς ἕρπουσι μᾶλλον ἄνθρωποι ἰκτερικοὶ καὶ σκελετώδεις ἴσως ἐκ τῶν ἐπιπολαζόντων πολλῶν πυρετῶν· μετὰ ἑξάωρον πλοῦν ἐφθάσαμεν εἰς Μαρὰν, ἐκεῖθεν δ' ἐπιβάντες ἁμάξης μετὰ δύο ὥρας ἐφθάσαμεν εἰς Κουταΐδα.

Ἡ Κουταὶς εἶναι μικρὰ καὶ ὡραία πόλις ἔχουσα 12 χιλ. κατοίκων, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Φάσιος ποταμοῦ, πρωτεύουσα δὲ τῆς Ἰμηρετίας ἢ Μιγκρηλίας μὲ ἕδραν ὀρθοδόξου ἀρχιεπισκόπου τοῦ κάτω Ἰβηρίας ὡς ἐτιτλοφορεῖτο ἐπὶ τῶν Γεωργιανῶν βασιλέων. Ἔχει μικρὸν δημόσιον κῆπον, καλὰ κτίρια, δύο ξενοδοχεῖα καὶ μητροπολιτικὸν ναὸν, ὡς καὶ ναὸν ἐπίσης τῶν δυτικῶν. Ἐπωφελήθην τῆς τὴν ἐπαύριον ἑορτῆς τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου ὅπως μεταβῶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλει εἰς γεωργιανὴν γλῶσσαν τὴν θείαν ἱερουργίαν. Κατὰ καλήν μου ἢ κακὴν τύχην ὡς ἀδαὴς τοῦ τόπου εἰσῆλθον διὰ μικρᾶς τινος θύρας καὶ εὑρέθην ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὀνόματι καὶ πράγματι ὡραίου φύλου, οὗ τὴν περίεργον καὶ κομψὴν ἐνδυμασίαν, τὸ κατὰ πάντα ἀξιοπρεπὲς παράστημα, τὸ λευκὸν καὶ λεπτὸν τῶν χαρακτηριστικῶν καὶ τοὺς μαύρους καὶ ὡραίους ὀφθαλμοὺς θὰ ἀπεθαύμαζον πᾶσαι αἱ τῶν μερῶν μας δέσποιναι καὶ δεσποινίδες χωρὶς βεβαίως νὰ τὰς φθονήσωσι τὸ παράπαν. Ἡ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γεωργιανὴ γλῶσσα δύναται νὰ ἔχῃ τὰς χάριτας καὶ καλλονὰς αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὸ ἰδικόν μου οὖς δὲν ἔκαμε τόσον εὐάρεστον ἐντύπωσιν. Τί δ' εἴπω περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς; ἂν οἱ τῆς ἡμετέρας ἀντίπαλοι ἤκουον τοὺς σεβασμίους μιγκρηλιανοὺς ἱεροψάλτας θὰ εὕρισκον τὴν μουσικήν μας θείαν, ἀγγελικὴν, θεσπεσίαν. Τί κυκεὼν φωνῶν καὶ παραφωνιῶν, τί μεγάλη κατάχρησις τῶν καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ νε να ανα νεανες, ἴσα ἴσα δὲ αὐτὰ τὰ ἀνούσια κρατήματα προὐξένησάν με ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀρκετὴν ἱλαρότητα, διότι καθ' ἣν ὥραν ὁ ἱερουργῶν ἀρχιεπίσκοπος ἐπιτελῶν καὶ χειροτονίαν ἱερέως ἐξεφώνει κατ' ἀρχαίαν παρὰ Ρώσσοις καὶ Γεωργιανοῖς συνήθειαν ἑλληνιστὶ τὴν λέξιν ἄξιος, οἱ δύο χοροὶ ἤρξαντο ἐν μεγίστῳ ἐνθουσιασμῷ ᾄδοντες νε ανα να ξιος! τί θὰ ἔλεγεν ὁ δυστυχὴς καὶ ἴσως κατὰ πάντα ἄξιος ἐκεῖνος ἱερεὺς, ἂν ὁ μόνος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εὑρισκόμενος Ἕλλην ἐξήγει αὐτῷ τὴν μετὰ τόσου πατάγου ψαλλομένην λέξιν;

Τῇ ἐπαύριον 30 Ἰουνίου ἑτοιμάσαντες τὰ διὰ τὴν ὁδοιπορίαν μας χρειώδη καὶ ἐφοδιασθέντες μὲ τὸ Παταρόζνι, δηλ. ἄδειαν κυβερνητικὴν ὅπως διανυκτερεύωμεν εἰς τοὺς σταθμοὺς καὶ λαμβάνωμεν νέους ἵππους, καὶ ἐπιβάντες μικρᾶς ταχυδρομικῆς ἁμάξης ὑπὸ τριῶν συρομένης ἵππων ἐγκατελείψαμεν τὴν Κουταΐδα καὶ μετὰ μιᾶς ἡμέρας ὁδοιπορίαν ἐν μέσῳ καταφύτων δασῶν διαβάντες τὸ ὄρος Σουρὰμ ἐφθάσαμεν εἰς Τιφλίδα καὶ κατελύσαμεν εἰς τὸ μέγα «Ξενοδοχεῖον τοῦ Καυκάσου».

Ἡ Τιφλὶς εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ Κυβερνείου τοῦ Καυκάσου, ὅπερ ἔχει ἑξακοσίας χιλιάδας κατοίκων διηρημένων εἰς πολλὰς φυλὰς καὶ γλώσσας· εἶναι ἕδρα τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, ὅστις ἦν κατὰ τὴν διάβασίν μας ὁ Μέγας Δοὺξ Μιχαὴλ μὲ τίτλον Ἀντιβασιλέως. Κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς ἡ Τιφλὶς ἐκτίσθη κατὰ τὸν πέμπτον μ. Χ. αἰῶνα καὶ ὁ χριστιανισμὸς τῆς χώρας φαίνεται πολὺ ἀρχαιότερος τῆς ἐποχῆς ταύ-

της. Καλεῖται δὲ Τιφλὶς ἐν τῇ γεωργιανῇ γλώσσῃ ἐκ τῶν θερμῶν καὶ ἰαματικῶν αὐτῆς ὑδάτων. Κατὰ τὸν ἕβδομον αἰῶνα ὁ αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος διέμεινεν ἐν αὐτῇ ἐπανακάμπτων ἐκ τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου, ἴσως δὲ πρὸς ἀνάμνησιν πολλοὶ τῶν μετέπειτα βασιλέων τῆς Γεωργίας ἐθεώρουν τιμήν των τὸ νὰ φέρωσι τὸ ὄνομα τοῦτο. Κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Τσεγκὶς Χάν. Ἐκυρίευσε δ' αὐτὴν ὁ Μουσταφᾶ πασσᾶς τῷ 1576. Τῷ 1795 οἱ Πέρσαι, ἡγουμένου τοῦ Σὰχ Ἀγᾶ Μεμὲτ Χὰν, κατέλαβον αὐτήν. Οἱ δυστυχεῖς τῆς Γεωργίας βασιλεῖς μὴ δυνάμενοι νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τοσαύτας ἐπιδρομὰς, βλέποντες δὲ τὸ κράτος αὐτῶν εὑρισκόμενον εἰς μεγάλην παραλυσίαν πρῶτον μὲν προσεκάλεσαν τοὺς Ρώσσους εἰς βοήθειαν αὐτῶν, εἶτα δὲ κατὰ τὸ 1799 ὁ βασιλεὺς τῆς Γεωργίας Γεώργιος ΙΑ', υἱὸς τοῦ Ἡρακλείου, παρεχώρησε τὸ κράτος αὐτοῦ Παύλῳ τῷ Α' αὐτοκράτορι τῆς Ρωσσίας, κατὰ δὲ τὸ 1802 ἅπασα ἡ Γεωργία μὲ πρωτεύουσαν τὴν Τιφλίδα ἐγένετο ἐπαρχία ρωσσική· ἔκτοτε ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ ἡ Τιφλὶς προώδευσε καὶ εὐημερεῖ, ἡ πόλις εἶναι παλαιὰ καὶ ἡ ἀγορὰ αὐτῆς οὐδὲν ἔχει τὸ ἐνδιαφέρον, διότι στενότατοι εἶναι αἱ ὁδοὶ, ἄθλια δὲ τὰ καταστήματα καὶ αἱ οἰκίαι, ἀλλ' ἡ νέα πόλις εἶναι πράγματι ὡραία μὲ οἰκοδομὰς καλὰς, δημόσιον κῆπον, θέατρον, μικρόν τι μουσεῖον, γυμνάσιον καὶ θεολογικὴν σχολήν· διέρχεται δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁ ποταμὸς Κῦρος. Μετὰ τὴν ρωσσικὴν κατοχὴν ἡ Τιφλὶς ἔχει ἴδιον ρῶσσον ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις φέρει τὸν τίτλον «Ἀρχιεπισκόπου Καρτάλης καὶ Καλετίας καὶ Ἐξάρχου Γεωργίας». Ἐν Τιφλίδι ὑπάρχουσι καὶ μετόχια τῶν Ἁγίων Τόπων, ὡς καὶ ἑλληνικὴ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀλλ' οὔτε κοινότης ὑπάρχει, οὔτε πολλαὶ οἰκογένειαι ἑλληνικαί· εἰς τρίωρον ὅμως ἀπ' αὐτῆς ἀπόστασιν ὑπάρχει περιφέρεια ἐξ 27 χωρίων ἑλληνικῶν καλουμένη Τζάλκα· ταῦτα τὰ χωρία ἀπαρτίζονται ἐκ τῶν ἐξ Ἐρζερούμ προσφύγων ἀπὸ τοῦ 1828· ὑπάρχει δὲ ἱερεὺς ἐξ αὐτῶν ἐκλεγόμενος παρὰ τοῦ ἐξάρχου, ὅστις ἐξασκεῖ τὴν ἐποπτείαν ὅλων τῶν χωρίων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἱερέων· διατηροῦσιν ἀκόμη τὴν τουρκικὴν ὡς λίαν κοινὴν, ἔχουσι δὲ καὶ δημοτικά τινα σχολεῖα· ὡς μὲ εἶχον διαβεβαιώσει, οἱ τμηματάρχαι τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας περιοδεύοντες πολλάκις παρεκίνησαν τοὺς χωρικοὺς εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς μητρικῆς των γλώσσης, καίτοι δὲ δὲν ἤλλαξαν μέχρι τοῦδε τὸν ἀνατολικὸν αὐτῶν βίον ἀργὰ ὅμως ἢ σύντομα θὰ

ὑποκύψωσιν εἰς τὸν φυσικὸν νόμον συγχωνευόμενοι μετὰ τοῦ πολυπληθεστέρου στοιχείου.

Μετὰ τριήμερον ἐν Τιφλίδι διαμονὴν ἀνεχωρήσαμεν μετὰ τοῦ Χαλδαίου ἱερέως ἐκ Τιφλίδος διὰ μιᾶς τῶν σημαντικωτέρων ὁδῶν τῆς τοῦ Ἔριβαν· ὁ Χαλδαῖος προμηθευθεὶς πάντα τὰ χρειώδη ὡς πολλάκις διελθὼν καὶ εἰδήμων ἔλαβεν ὡς συνταξειδιώτην συμπατριώτην του τινὰ πτωχὸν, οὗ τὸ ὄνομα, ὡς μοὶ ἐξήγησεν, ἦν Τριανταφύλλος· εὐτυχῶς δὲ ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ ῥόδα δὲν ὑπάρχουσιν, ἄλλως θὰ ὠχρίων ἐνώπιον τῆς ὡραιότητος τοῦ ἀσχημοτάτου τούτου τριανταφύλλου.

Ὁ σημαντικώτερος σταθμὸς μετὰ τὴν Τιφλίδα εἶναι ὁ Ἀκσταφᾶς ἐπὶ πεδιάδος ἐκτενοῦς, ἐνταῦθα εἶναι καὶ ἡ συνένωσις τῶν ὁδῶν Τιφλίδος καὶ Βακοῦ ἐπὶ τῆς Κασπίας· μετ' αὐτὸν δὲ εἶναι τὸ Δελισσὰν, συνένωσις ἐπίσης τῶν ὁδῶν Τιφλίδος καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως, ἐντεῦθεν δι' ὡραίας ἀμαξιτοῦ ἀνέρχεταί τις τὸ ὁμώνυμον κατάφυτον καὶ μαγευτικὸν ὄρος καὶ φθάνει εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Σεμηνόφκας, ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου θεᾶταί τις τὴν ἀπέραντον λίμνην Σεβιάγκαν ἢ Κόσκαν· ἡ λίμνη αὕτη οὐδὲν ἔχει τὸ ἐπαγωγὸν, διότι οὐδεμία εἰς τὰ πέριξ φαίνεται φυτεία, οὐδεμία κατοικία, μόνον ἐπὶ γλώσσης τινὸς ὑπάρχει μικρόν τι ἀρμενικὸν μοναστήριον· κατελθόντες εἰς σταθμὸν καλούμενον Ἑληνόφκαν καὶ διελθόντες ἑτέρους τρεῖς σταθμοὺς ἐφθάσαμεν εἰς Ἔριβαν.

Τὸ Ἔριβαν κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ζέγκα, ὅστις ἑνοῦται μὲ τὸν ποταμὸν Ἀράξην, εἶναι δὲ πόλις διατηροῦσα τὴν περσικὴν αὐτῆς χροιάν· κατὰ τὸν ρωσσοπερσικὸν τοῦ 1827 πόλεμον ὁ στρατηγὸς Πασκέβιτς ἐκυρίευσε τὸ φρούριον καὶ τὴν πόλιν· περιῆλθε δὲ ἔκτοτε ἡ πόλις καὶ ἡ ἐπαρχία ὅλη εἰς τὴν Ρωσσίαν· πρὸς ἀμοιβὴν ὁ Πασκέβιτς ἔλαβε τὸν τίτλον Ἐριβάνσκη.

Μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν πρὸς δυσμὰς τοῦ Ἔριβαν κεῖται τὸ Ἐτσμιατζὶν, ἕδρα τοῦ Μακαριωτάτου Καθολικοῦ τῶν Ἀρμενίων, κεῖται δ' εἰς θέσιν τερπνοτάτην. Τὸ μοναστήριον εἶναι ἐν Ἀνατολῇ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα «αἱ τρεῖς Ἐκκλησίαι»· κατ' ἀρχαίαν παράδοσιν κτήτωρ αὐτοῦ εἶναι ὁ ἅγιος Γρηγόριος τῆς Μεγάλης Ἀρμενίας, ὁ παρὰ τῶν Ἀρμενίων Λισσαβορὶτς λεγόμενος ἤτοι Φωτιστής· κατήγετο ἐξ οἴκου βασιλικοῦ, ἐγεννήθη δὲ περὶ τὸ 260· νέος ἔτι ἐμυήθη ἐν Καισαρείᾳ τὸν χριστιανισμὸν ὑπὸ Λεοντίου ἐπισκόπου αὐτῆς·

χειροτονηθεὶς δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπίσκοπος ἐπανέκαμψεν εἰς Ἀρμενίαν ἀναλαβὼν τὸ πελώριον ἀληθῶς ἔργον τῆς διαδόσεως τοῦ χριστιανισμοῦ· πολλὰ δὲ κατ' ἀρχὰς ὑποστὰς κατώρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ ἑλκύσῃ εἰς τὸν χριστιανισμὸν τὸν βασιλέα Τιριδάτην καὶ νὰ βαπτίσῃ πολλὰς χιλιάδας ἐν τῷ Τίγρητι. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δικαίως πρέπει νὰ καυχᾶται διὰ τὸν μαθητὴν αὐτῆς καὶ ἑκάστοτε οἱ ἀδελφοὶ τῶν δύο ἐθνῶν ἱεράρχαι νὰ ἀναμιμνήσκωνται τὴν ἐποχὴν ἐκείνην προσπαθοῦντες πάντοτε ὑπὲρ τῆς ἐν Χριστῷ ἑνώσεως τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν. Τὸ μοναστήριον ἔχει βιβλιοθήκην, τὸ δὲ σκευοφυλάκιον ἀρκετὰ περίεργα καὶ ἀρχαῖα· ἡ σχολὴ εἶναι καλῶς κατηρτισμένη· ταύτην διηύθυνεν ἄλλοτε ὁ πρό τινος ἀποβιώσας Ἀρμένιος ἐπίσκοπος Τιφλίδος ὁ πολυμαθὴς Ἀϊβαζόφσκης, ἀδελφὸς τοῦ περιωνύμου ζωγράφου. Ἡ φιλοξενία ἐν Ἐτσμιατζὶν εἶναι παροιμιώδης· πρὸ δύο αἰώνων ἀκόμη οἱ περιηγηταὶ Chardin καὶ Tavernier φιλοξενηθέντες ἐν τῷ μοναστηρίῳ μετ' ἐγκωμίων πολλῶν ἀναφέρουσι τοὺς ἁπλοϊκοὺς καὶ φιλοξένους μοναχούς.

Ἀναχωρήσαντες ἐξ Ἔριβαν διηρχόμεθα ξηρὰς καὶ ἀνύδρους πεδιάδας, εἰς ἃς ἡ ἀρμενικὴ Ἱστορία πολλὰ βεβαίως ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ· δὲν σφάλλομεν δὲ λέγοντες ὅτι ἡ περὶ τὸ Ἀραρὰτ χώρα εἶναι ἡ κοιτὶς τῆς ἀρμενικῆς φυλῆς. Ἀλλ' ἰδοὺ τὸ Ἀραρὰτ ὑψούμενον ὡς πυραμὶς καὶ ὅπερ ὁ ὀφθαλμὸς ἀμέσως περιλαμβάνει· αἱ δύο χιονοσκεπεῖς κορυφαί του ἐν μέσῳ Ἰουλίῳ ἔχουσί τι τὸ ἐπαγωγόν· ἀναμνήσεις καὶ σημειώσεις μόνον γράφοντες ἀπέχομεν τὴν περιγραφὴν τοῦ ὄρους δι' ἄλλην εὐκαιρίαν· περιγράφομεν δὲ τὴν συγκίνησιν ὑφ' ἧς καταλαμβάνεται πᾶς τις ὅστις ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ ἀνέγνωσε τὰ τοῦ κατακλυσμοῦ· ἀληθῶς ἐν τῇ μονήρει ἐκείνῃ πεδιάδι ὑπὸ τὸν ἦχον τῶν κωδωνίσκων ἔχων ἀπέναντί μου τὸ γιγάντειον ὄρος διέτρεξα νοερῶς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔστην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καθ' ἣν ὁ σεβάσμιος γέρων, ὁ δεύτερος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους γενάρχης ἐκ μικρᾶς τινος τῆς κιβωτοῦ θυρίδος ἐθεώρει τὰ ἔξω γινόμενα· τὰ πάντα καταρρέουσι, γενικὴ καταστροφὴ καὶ πνιγμός!! θλιβερὸν εἰπεῖν· ἀλλ' ὁ Νῶε, ἂν δυνάμεθα νὰ μαντεύσωμεν ἐκ τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ, εἶναι λίαν καταβεβλημένος καὶ λίαν περίδακρυς· δὲν λυπεῖται τόσον ἐπὶ τῇ γενομένῃ καταστροφῇ, δὲν χαίρει διότι οὗτος μόνος καὶ ἡ οἰκογένειά του ἐπέζησαν, φρίττει καὶ τρέμει βλέπων τὴν τόσον τρυφερῶς συνδεδεμένην αὐτοῦ οἰκογένειαν χωριζομένην μετ' ὀλίγον εἰς διαφόρους φυλὰς καὶ γλώσσας, εἰς πολλὰ καὶ ποικίλα θρησκεύματα, βλέπει τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ μισουμένους, κατατρωγομένους, κατασπαραττομένους, ἐφευρίσκοντας νέα ὄργανα καταστροφῆς ἀλλήλων ἀπὸ τῶν τῆς λιθίνης ἐποχῆς μέχρι τῶν τελειοτάτων πυροβόλων Κρούπ. Ἰδοὺ καταλαμβάνεται ὑπὸ πυρετώδους ἀνησυχίας καὶ ἀνοίγει τὸ παράθυρον· ἆρά γε ἀπεσύρθησαν τὰ ὕδατα; Ὕπαγε σὺ κόραξ, ἀλλὰ τὸ σαρκοβόρον ὄρνεον ἀμέσως ἐλησμόνησεν ἣν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν Νῶε ὤφειλε καὶ οὔτε κἂν ἠξίωσε νὰ ἐπιστρέψῃ· κατὰ γενικὴν συνεννόησιν ἀποστέλλεται ἡ ἀθῶα περιστερά· ἰδοὺ ὁ κλάδος τῆς ἐλαίας, πάντες ψάλλουσιν ἐπινίκεια, ἄρχεται δ' ἀμέσως ἡ καταβίβασις· ἰδοὺ ἡ δευτέρα προμήτωρ καταβαίνει, ἰδοὺ ὁ Σήμ, ὁ Χὰμ καὶ ὁ Ἰάφεθ, ἰδοὺ κατέρχονται καὶ αἱ νύμφαι. Θεέ μου τί λάσπη! ὁ Νῶε περὶ ὅλων φροντίζει, ἀποβιβάζει ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων, δίποδα, τετράποδα, πολύποδα, ἑρπετά, πτηνά, ἔντομα, ζωύφια, τοὺς ἀχωρίστους τῶν ταξειδευόντων συντρόφους, πᾶσα αὕτη ἡ συνοδία λαμβάνει τὴν πρὸς τὸ Ναχτσιβὰν ἄγουσαν, δηλαδὴ τὴν πόλιν εἰς ἣν «ὁ Νῶε κατῆλθε καὶ ἐσκήνωσε»· τὴν συνοδίαν ταύτην ἀκολουθήσαντες καὶ ἡμεῖς ἐφθάσαμεν εἰς Ναχτσιβὰν, μικρὰν καὶ ἄσημον πόλιν, ἥτις δεικνύει καὶ μαυσωλεῖόν τι πενιχρότατον ὡς τάφον τοῦ Νῶε· τὴν ἑπομένην δὲ μετὰ τετράωρον ὁδοιπορίαν ἐφθάσαμεν εἰς τὰ περὶ τὸν Ἀράξην περσικὰ σύνορα.

Ι. Σ. Π.

ΜΕΘΟΔΟΣ

ΤΟΥ ΤΡΕΠΕΙΝ ΤΗΝ ΙΟΥΛΙΑΝΗΝ ΕΙΣ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΝ ΕΓΕΙΡΑΣ ΚΑΙ ΤΑΝΑΠΑΛΙΝ.

Τὸ μόνον ἔθνος παρ' ᾧ ἡ διὰ τῆς κινήσεως τῆς Σελήνης καταμέτρησις τοῦ χρόνου ἐτελειώθη εἰς ἀμιγὲς χρονολογικὸν σύστημα εἰσὶν οἱ Ἄραβες, εἰς οὓς ἠκολούθησαν πάντες οἱ μωαμεθανοί, παρα-

δεξάμενοι ἔτος καθαρῶς σεληνιακὸν συγκείμενον ἐκ μηνῶν 12, ἐχόντων ἐναλλὰξ 30 καὶ 29 ἡμέρας. Ἐπειδὴ δὲ αἱ 354 ἡμέραι τῶν μηνῶν τούτων ἀποτελοῦσι χρονικὸν διάστημα ἔλασσον τῶν 12 σεληνιακῶν μηνῶν καθ' ὥρας 8 καὶ λεπτὰ 48 περίπου, ἐπενόησαν πρὸς ἐξίσωσιν κύκλον ἐκ 30 ἐτῶν, ἐν οἷς λογίζονται 11 ἔτη βίσεκτα, τὸ 2ον, 5ον, 7ον, 10ον, 11ον, 16ον, 18ον, 21ον, 24ον, 26ον, 29ον· εἰς ταῦτα ἀποδίδουσι 355 ἡμέρας προστιθέντες τὴν ἐμβόλιμον εἰς τὸν 12ον μῆνα Ζιλχιτζέ. Ὥστε τὸ μῆκος τοῦ σεληνιακοῦ μηνὸς ἰσοῦται κατ' αὐτοὺς πρὸς $\frac{30 \times 354 + 11}{360} =$ 29 ἡμ., 530555, μικρὸν ὑπολειπόμενον τοῦ κατὰ τοὺς ἀστρονόμους μέσου συνοδικοῦ μηνὸς περιέχοντος 29 ἡμ., 530589. Ἐποχὴν δὲ τοῦ χρονολογικοῦ συστήματος αὐτῶν ἔθεντο τὴν ἀπὸ Μέκκας εἰς Μεδίνην φυγὴν (Ἐγείρα), ὡς 1ην Μουχαρὲμ τοῦ ἔτους 1, συμπίπτουσαν καθὰ συνήθως παραδέχονται μετὰ τῆς 16ης Ἰουλίου τοῦ 622ου σωτηρίου ἔτους κατὰ τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον.

Φανερὸν ἐντεῦθεν ὅτι ἡ πρώτη Μουχαρὲμ ὀπισθοβατεῖ ἐπὶ τῶν Ἰουλιανῶν μηνολογιῶν, ἃς διατρέχει πάσας ἐν διαστήματι 33 ἐτῶν· ἐπειδὴ δὲ ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἔτους καὶ τοῦ ἔτους τῆς Ἐγείρας διαφορὰ εἶναι ἄλλοτε μὲν 10, ἄλλοτε 11 καὶ ἐνίοτε 12 ἡμερῶν, ἀποβαίνει ἔργον κοπιῶδες ἡ τροπὴ δεδομένης ἰουλιανῆς μηνολογίας εἰς μηνολογίαν Ἐγείρας καὶ ἀντιστρόφως· διὸ παρέχων εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένους τὴν ἐφεξῆς ἑρμηνευομένην μέθοδον πρὸς τροπὴν ἀντὶ τοῦ συνήθους ὑπολογισμοῦ τοῦ ὅλου τῶν ἡμερῶν ἀπ' ἀμφοτέρων τῶν ἐποχῶν, νομίζω ὅτι συντελῶ πρὸς χρόνου κέρδος.

Τύποι πρὸς τροπὴν ἀπὸ Ἰουλιανῆς εἰς χρονολογίαν Ἐγείρας.

$$\frac{\Sigma - 622}{60} = \pi + \frac{\Upsilon}{60} \quad (1)$$

$$\frac{(\Upsilon + 19 - 5\pi) \times 11 + \tau + \varkappa}{354} = \pm\pi' + \frac{\Upsilon'}{354} \quad (2)$$

$$\mathrm{E} = \Sigma - 622 + 2\pi \pm \pi' \quad (3)$$

$$\tau' = \Upsilon' - \delta' \quad (4)$$

Ἐν τῷ τύπῳ (1), Σ ἐμφαίνει τὸ δεδομένον σωτήριον ἔτος, ἀφ' οὗ ἀφαιροῦμεν τὰ 622 καὶ διαιροῦμεν διὰ τοῦ 60· π ἐμφαίνει τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως καὶ υ τὸ ὑπόλοιπον, ὅπερ, ὅταν τύχῃ μηδὲν, ἐξισοῦμεν πρὸς τὸν 60 ἐλαττοῦντες τὸ πηλίκον κατὰ μονάδα.

Ἐν τῷ τύπῳ (2), υ καὶ π εἶναι τὰ ἐξαγόμενα τῆς προηγηθείσης διαιρέσεως, τ ἡ τάξις τῆς Ἰουλιανῆς μηνολογίας ἐν τῷ ἔτει, λογιζομένη ἀπὸ τῆς 1ης Μαρτίου. Αἱ μηνολογίαι τοῦ Ἰανουαρίου καὶ τοῦ Φεβρουαρίου θεωροῦνται ὡς ἀνήκουσαι εἰς τὸ προηγούμενον ἔτος. κ ἐμφαίνει ἀριθμόν τινα λαμβανόμενον ἐκ τοῦ παρασυνημμένου πίνακος καὶ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ υ· ὥστε εἰς τὸ ὑπόλοιπον τῆς προηγηθείσης διαιρέσεως προστίθεμεν τὸν 19 καὶ ἀφαιροῦμεν τὸ πενταπλάσιον τοῦ εὑρεθέντος πηλίκου, καὶ τὴν διαφορὰν, ἤτις δύναται νὰ ᾖ καὶ ἀρνητικὴ, πολαπλασιάζομεν ἐπὶ 11 καὶ εἰς τὸ γινόμενον προστίθεμεν τὴν τάξιν τ καὶ τὸν ἀριθμὸν κ καὶ διαιροῦμεν διὰ τοῦ 354. Τῆς δευτέρας ταύτης διαιρέσεως τὸ πηλίκον π′ δυνατὸν νὰ ᾖ ἀρνητικὸν, ἂν προκύπτῃ ἀπὸ ἀρνητικοῦ διαιρετέου, ἀλλὰ τὸ ὑπόλοιπον αὐτῆς υ′ δέον νὰ ᾖ θετικὸν πάντοτε· τοῦτο γίνεται ἐὰν προσθέσωμεν ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὸ πηλίκον μίαν ἀρνητικὴν μονάδα.

Ἐν τῷ τύπῳ (3), E ἐμφαίνει τὸ ἀντίστοιχον ἔτος Ἐγείρας, ὅπερ εὑρίσκομεν ἐὰν ἀπὸ Σ ἀφαιρέσωμεν 622 καὶ εἰς τὴν διαφορὰν προσθέσωμεν τὸ πηλίκον τῆς πρώτης διαιρέσεως καὶ εἰς τὸ ἄθροισμα προσθέσωμεν ἢ ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ πηλίκον τῆς δευτέρας διαιρέσεως κατὰ τὸ σημεῖον ὅπερ φέρει.

Ἐν τῷ τύπῳ (4), τ′ ἐμφαίνει τὴν ἀντίστοιχον τάξιν ἐν τῷ ἔτει Ἐγείρας, ἣν εὑρίσκομεν ἐὰν ἀπὸ τοῦ ὑπολοίπου τῆς δευτέρας διαιρέσεως Υ′ ἀφαιρέσωμεν τὸν ἀριθμὸν δ′, ὅστις δεικνύει πόσα βίσεκτα ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν (2 π ∓ π) ἐτῶν Ἐγείρας ἀπὸ τοῦ (Σ—622) πρώτου κατὰ τὴν ἐν τῇ τριακονταετηρίδι τάξιν, ἅτινα εὐκόλως ἀριθμοῦμεν ἐν τῷ παρασυνημμένῳ πίνακι. Ἐὰν ἡ ἀφαίρεσις υ′—δ δὲν ἐκτελῆται, αὐξάνομεν τὸ υ′ κατὰ 354 καὶ διαιροῦμεν τὸ πηλίκον ∓π′ κατὰ 1.

Τύποι πρὸς τροπὴν ἀπὸ χρονολογίας Ἐγείρας εἰς Ἰουλιανήν.

$$\frac{\mathrm{E}}{60} = \pi + \frac{\Upsilon}{60} \quad (1)$$

$$\frac{(7\,\pi + 13 - \Upsilon)\ 11 + \tau' + \kappa'}{365} = \pm\,\pi' + \frac{\upsilon'}{365} \quad (2)$$

$$\Sigma = E + 621 - 2\,\pi \pm \pi' \quad (3)$$

$$\tau = \upsilon' + \delta \quad (4)$$

Καὶ εἰς τοὺς τύπους τούτους τὰ γράμματα Ε, Σ, τ', τ, ἐμφαίνουσιν ὅ,τι καὶ ἐν τοῖς προηγουμένοις· τὸ κ' λαμβάνεται ἐκ τοῦ πίνακος ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ υ τῆς πρώτης διαιρέσεως, ὅπερ, ἐὰν τύχῃ μηδὲν, ἐξισοῦμεν πρὸς 60· τὸ γράμμα δ παριστᾷ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἰουλιανῶν δισέκτων ἐντὸς $2\,\pi \pm \pi'$ ἐτῶν, λογιζομένου τοῦ (Ε+621) ἐσχάτου κατὰ τὴν ἐν τῇ τετραετηρίδι τάξιν· ἀλλὰ μνημονευτέον ὅτι δίσεκτον εἶναι τὸ τρίτον πάσης τετραετηρίδος.

Πίναξ πρὸς εὕρεσιν τῶν ἀριθμῶν κ καὶ κ',
ἀντιστοιχούντων εἰς τὰς τιμὰς τοῦ υ.

	υ	κ	κ'		υ	κ	κ'		υ	κ	κ'		υ	κ	κ'
	1	8	5	×	16	7	6		31	5	8	×	46	4	9
×	2	9	4		17	6	7	×	32	5	8		47	3	10
	3	8	5	×	18	7	6		33	4	9	×	48	3	10
	4	8	5		19	6	7		34	5	8		49	2	11
×	5	8	5		20	6	7	×	35	5	8		50	3	10
	6	8	5	×	21	6	7		36	4	9	×	51	3	10
×	7	8	5		22	6	7	×	37	4	9		52	2	11
	8	7	6		23	6	7		38	4	9		53	2	11
	9	7	6	×	24	6	7		39	4	9	×	54	3	10
×	10	8	5		25	5	8	×	40	4	9		55	2	11
	11	7	6	×	26	6	7		41	3	10	×	56	2	11
	12	7	6		27	5	8		42	4	9		57	1	12
×	13	7	6		28	5	8	×	43	4	9		58	2	11
	14	7	6	×	29	5	8		44	3	10	×	59	2	11
	15	7	6		30	5	8		45	3	10		60	1	12

Πρὸς εὐχερῆ εὕρεσιν καὶ τῆς τάξεως τ ἢ τ' τῆς δεδομένης μηνολογίας ἐν τῷ ἔτει παρατίθεμεν καὶ τοὺς ἑξῆς δύο πίνακας, περιέ-

χοντας τὴν τάξιν τῆς ἐσχάτης μηνολογίας ἑκάστου μηνὸς κατ' ἀμφότερα τὰ ἡμερολόγια.

Μάρ.	Ἀπρ.	Μάϊ.	Ἰούν.	Ἰούλ	Αὔγ.	Σεπ.	Ὀκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	Ἰαν.	Φεβρ.
31	61	92	122	153	184	214	245	275	306	337	365 ἢ 366.

Μου.	Σεφ.	Ρ.Ἐϐ	Ρ.Ἀχ	Ζ.Ἐϐ	Ζ.Ἀχ	Ρεζ.	Σαμ	Ραμ.	Σεϐ.	Ζιλκ.	Ζιλχ.
30	59	89	118	148	177	207	236	266	295	325	354 ἢ 355.

Παρ. 1ον. Τρέψωμεν τὴν 18ην Νοεμβρίου 1884 εἰς χρονολογίαν Ἐγείρας.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἔχομεν $\Sigma = 1884$ καὶ $\tau = 263$· ὥστε

$$\frac{1884 - 622}{60} = 21 + \frac{2}{60} \quad (1)$$

$$\frac{(2 + 19 - 21 \times 5) \times 11 + 263 + 9}{354} = \frac{-652}{354} = -2 + \frac{56}{354}$$

$$E = 1884 - 622 + 2 \times 21 - 2 = 1302$$

$$\tau' = 56 - 15 = 41 \text{ ἤτοι } 11 \text{ Σεφὲρ } 1302.$$

Ὁ ἀριθμὸς δ' εὑρέθη ὢν 15, διότι ἐν $(2 \times 21 - 2) = 40$ ἔτεσιν Ἐγείρας ἀπὸ τοῦ $(1884 - 622) = 1262$ πρώτου ὑπάρχουσι 15 βίσεκτα, τοῦ 1262 ὄντος δευτέρου ἐν τῇ τριακονταετηρίδι.

Παρ. 2ον. Τρέψωμεν τὴν 11ην Σεφὲρ 1302 εἰς χρονολογίαν Ἰουλιανήν.

Δίδονται $E = 1302$ καὶ $\tau' = 41$· ὥστε $\frac{1302}{60} = 21 + \frac{42}{60}$

$$\frac{(7 \times 21 + 13 - 42) \times 11 + 41 + 9}{365} = 3 + \frac{253}{365}$$

$$\Sigma = 1302 + 621 - 42 + 3 = 1884$$

$$\tau = 253 + 10 = 263 \text{ ἤτοι } 18 \text{ Νοεμβρίου } 1884.$$

Ὁ ἀριθμὸς δ εὑρέθη ὢν 10, διότι ἐν $(-42 + 3) = 39$ ἔτεσι,

λογιζομένου τοῦ (1302 + 621) = 1923 ἐσχάτου, ὑπάρχουσι 10 βίσεκτα κατὰ τὸν Ἰουλιανὸν κύκλον.

Παρ. 3ον. Τρέψωμεν τὴν 27ην Σεπτεμβρίου 1885 εἰς χρονολογίαν Ἐγείρας.

$$\frac{1885 \quad 622}{60} = 21 + \frac{3}{60}$$

$$\frac{(3 + 19 - 5 \times 21) \times 11 + 211 + 8}{354} = -2 + \frac{14}{354}$$

$$E = 1885 - 622 + 42 - 2 = 1303$$

$$\tau' = 14 - 14 = 0.$$

Τοῦ τ' ὄντος 0, μεταβάλλομεν τὸ πηλίκον τῆς δευτέρας διαιρέσεως εἰς — 3 καὶ τὸ ὑπόλοιπον εἰς (14 + 354). Ὥστε

$$E = 1885 - 622 + 42 - 3 = 1302$$

$\tau' = 14 + 354 - 14 = 354$ ἤτοι 29 Ζιλχιτζὲ 1302, τελευταία τοῦ ἔτους.

Παρ. 4ον. Τρέψωμεν τὴν 1ην Ραμαζὰν 1302 εἰς χρονολογίαν Ἰουλιανήν.

$$\frac{1302}{60} = 21 + \frac{42}{60}$$

$$\frac{(7 \times 21 + 13 - 42) \times 11 + 237 + 9}{365} = 4 + \frac{84}{365}$$

$$\Sigma = 1302 + 621 - 42 + 4 = 1885$$

$\tau = 84 + 10 = 94$ ἤτοι 2 Ἰουνίου 1885.

ΑΝΔΡ. ΣΠΑΘΑΡΗΣ.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ.

Ἀγαπητέ μοι Ἀθ. Παλαιολόγε,

Ὑπείκων εἰς τὴν σὴν φιλικὴν αἴτησιν, ἀποστέλλω σοι ἀποσπασμάτιά τινα τῆς ἐμῆς ἀπὸ πολλοῦ ἤδη συναρμολογουμένης συλλογῆς παροιμιῶν, εἰς τρία διηρημένων μέρη· ὧν τὸ μὲν περιέχει παροιμίας ἀρχαίας, τὸ δὲ νεωτέρας, εἴτε ἀντιστοιχούσας πρὸς ἀρχαίας εἴτε μή, καὶ τὸ τρίτον ἰδιωτισμούς τινας τῆς καθ' ἡμᾶς ἑλληνικῆς γλώσσης, παροιμιώδη λαβόντας ὡς ἐκ τῆς πολλῆς χρήσεως χαρακτῆρα.

Ἐπειδὴ δὲ, νομίζω, καὶ αἱ συλλογαὶ παροιμιῶν τοῦ λαοῦ οὐ σμικρὸν συντελοῦσιν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς φιλολογίαν, ἀναγκάζομαι μικρά τινα ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ συνόλου ν' ἀποσπάσω προχείρως, καὶ διότι στεροῦμαι τοῦ ἁρμοδίου καιροῦ καὶ διότι ἡ συλλογή μου εἰσέτι δὲν εἶναι δεόντως συμπεπληρωμένη καὶ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν ταξιθετημένη.

1.— Ἀπορία ψάλτου βῆξ) Λέγεται ἐπὶ τῶν ἐξ ἀνικανότητος προσποιουμένων ἀσθένειαν καὶ ἀδυναμίαν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν ψαλτῶν.

2.— Τὸ ἀγῶγι ξυπνᾷ τὸν ἀγωγιάτη) Ἡ δημώδης αὕτη παροιμία καταδεικνύει ὅτι ἡ ἔγκαιρος ἀμοιβὴ τῶν κόπων παντὸς ἐργαζομένου καθίστησιν αὐτὸν προθυμότατον εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ ἐργατικώτατον.

3.— Οὐδὲ τὸν ἄγγελόν του θυμίαμα) Κατ' ἔλλειψιν τοῦ δίδει. Λέγεται δὲ ἐπὶ γλίσχρων καὶ φιλαργύρων.

4.— Ὁ νοῦς του 'πῆρ' ἀέρα) Ἐπὶ τῶν ἀλαζονευομένων καὶ ἐξιπταζομένων, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἀνεμοῦμαι.

5.— Λόγια τοῦ ἀέρος) Ἐπὶ ματαίων καὶ ἀσημάντων κατὰ τὸ ὁμηρικὸν «ἀνεμώλια βάζειν» = ἀνεμοφόρητα.

6.— Τ' ἄσπρα ἄστρα καταβάζουν) Παροιμία δημώδης δηλοῦσα ὅτι διὰ τῶν χρημάτων τὰ πάντα κατορθοῦνται.

7—9.— Ἀσπροῦ ἄνθρωπος) Παροιμία δηλοῦσα ἄνθρωπον ἐ-

ξηυτελισμένον καὶ ἀσήμαντον. Οὕτω καὶ αἱ παροιμίαι «Ἀσπροῦ γνῶσι δὲν ἔχει» καὶ «Ἀσπροῦ τὸν ἔκαμεν» ἐκ μεταφορᾶς τῶν ἐλαχίστων νομισμάτων, ἅτινα ἐλέγοντο οὐχὶ μόνον λεπτὰ (λιανὰ), ἀλλὰ καὶ ἄσπρα· ἦτο δὲ τὸ τρίτον τοῦ μὴ ὑπάρχοντος ἤδη παρᾶ.

10.— Βαπτίζω καὶ μυρόνω· κι' ἄρα ζήσῃ καὶ μὴ ζήσῃ) Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀπερισκέπτως ἐνεργούντων.

11.— Μεγάλη βοῦκα φάγε, μεγάλον λόγον μὴ λέγῃς) Ἡ παροιμία αὕτη ἐλέγχει τοὺς μεγαληγοροῦντας.

12.— Ἂς μὲ λέγουν βοϊβοδίνα καὶ ἂς ψοφῶ ἀπὸ τὴν πεῖνα) Παροιμία ἐπὶ τῶν ἐπιθυμούντων δόξης καὶ τιμῆς καὶ μεγαλείου, ἅτινα οὐδεμιᾶς ὠφελείας γίνονται εἰς αὐτοὺς παραίτια, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καὶ ζημιῶν δυσεπανορθώτων.

13.— Εἶπ' ὁ γάδαρος τὸν πετεινὸ κεφάλα) Παροιμία ἐπὶ τῶν ὅσοι ἐξελέγχουσιν ἄλλους, ἐν' ᾧ αὐτοὶ οὗτοι εἶναι ἄξιοι ἐλέγχου καὶ κατηγορίας.

14.— Ξεύρ' ὁ Γιάννης τί ἔχει 'ς τὸν τορβᾶν του) Λέγεται ἐπὶ τῶν ἐν συναισθήσει ἐνεργούντων.

15.— Γλείφει τὰ πινάκια) Παροιμία ἐπὶ τῶν παρασίτων, βωμολόχων καὶ ψευδοκολάκων, οὓς ἡ συνήθεια καλεῖ πινακογλύπτας.

16.— Διδάσκαλε, 'ποῦ δίδασκες καὶ νόμον δὲν ἐκράτεις) Λέγεται ἐπὶ τῶν ἄλλους μὲν συμβουλευόντων τὰ καλὰ, αὐτῶν δὲ μὴ πραττόντων ταῦτα, ἐνῷ ὀφείλουσιν οἱ τοιοῦτοι, συμφώνως τῷ ἱερῷ Εὐαγγελίῳ, «ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν».

17.— Τὸν ἔδειξε τὰ δόντια) Λέγεται ἐπὶ τῶν ὁριμέως ἀπαντώντων πρὸς τοὺς φορτικῶς αὐτοὺς ἐνοχλοῦντας.

18.— Κάθ' ἐμπόδιο σὲ καλὸ) Ἡ παροιμία αὕτη ἐμφαίνει ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ τυχαῖα κωλύματα ἀποβαίνουσι πολλάκις ἐπωφελῆ καὶ αἴσια.

19.— Ηὔραμε ζουρλὸ παπᾶ κι' ὅλη 'μέρα ψάλλομεν) Παροιμία ἐπὶ τῶν καταχρωμένων τῆς ἀφελείας καὶ ἁπλότητος ἀνθρώπων τινῶν.

20.— Ὅ,τ' ὁ κόσμος κι' ὁ Κοσμᾶς) Ἐπὶ τῶν ὀφειλόντων ἵνα συμμορφῶνται πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἀνάγκας καὶ τὰ καθεστῶτα.

21.— Πότε κόττα, πότε κλῶσσα, πότ' αὐγὰ, πότε πουλιὰ) Δημώδης παροιμία ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τῶν αἰφνιδίως ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἀναφαινομένων.

22.— Μπρὸς τὰ κάλλη τ' εἶν' ὁ πόνος) Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀψηφούντων τοὺς κόπους ἀπέναντι τῶν ἐπιδείξεων.

23.— Ὅποιος καῇ 'ς τὸ κουρκούτι, φυσᾷ καὶ τὸ γιαούρτι) Παροιμία παρεμφερὴς τῇ «τὰ παθήματα γίνονται μαθήματα».

24.— Ηὖρ' ὁ τυφλὸς κατήφορο) Παροιμία ἐπὶ τῶν ὅπως δήποτε εὐκολυνομένων εἰς τὰς πράξεις αὐτῶν, ὁσάκις μάλιστα ἐπιλαμβάνονται ἀφορμῆς εὐπεριστάτου, κατὰ τὸ ἀρχαῖον «σφαῖρα κατὰ πρανοῦς».

25.—Τὸ ψάρ' ἀπ' τὸ κεφάλι βρωμᾷ) Παροιμία καταδηλοῦσα ὅτι τὰ μεγαλείτερα κακὰ προέρχονται ἐκ τῆς ἀβουλίας τῶν προϊσταμένων.

26.— Ὁ λύκος ἔχει τ' ὄνομα κ' ἡ ἀλεποῦ τὰ πνίγει) Ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν ὅσοι τὰ πάντα κατορθοῦντες ἐπ' ὠφελείᾳ μὲν ἑαυτῶν, ζημίᾳ δὲ τῶν ἄλλων, αἰτιῶνται ἐν τούτοις ἄλλους ὡς ὄπιθεν πρωταιτίους τῶν γινομένων. Ἔν τισιν ἐπαρχίαις ἡ παροιμία αὕτη ἐκφέρεται καὶ ἄλλως: «ὁ λύκος ἔχει τ' ὄνομα, καὶ τὰ τσακάλι' ἀλέθουν».

27.— Σὰν τὰ μαλλιὰ τῆς Ἀράπισσας) Ἐπὶ τῶν ἐν μεγάλῃ ἀταξίᾳ εὑρισκομένων πραγμάτων.

28.— Ὅποιος ἔχει τὴν μυῖγα σκιάζεται) Ἐπὶ τῶν συναισθανομένων καὶ δειλιώντων ἐπὶ τοῖς κακῶς πεπραγμένοις.

29.— Μαθημέν' 'ν τὸ ἀρνὶ νὰ κουρεύηται τὸ μάϊ) Παροιμία ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων εἰς τὰς ἐκ συνηθείας πολυχρονίου ἐργασίας ἀγογγύστως.

30.— Κατὰ μάννα, κατὰ κῦριν) Ἡ παροιμία αὕτη δηλοῖ ὅτι τὰ καλὰ ἢ κακὰ παραδείγματα τῶν γονέων ἐπηρεάζουσι τὰ μέγιστα τὴν τῶν τέκνων ἀγωγὴν, καθόσον ἡ παιδικὴ ἡλικία εἶναι ἐκ φύσεως μιμητική.

31.— Ὅποιος πίνει βερεσιὲ, δύο φορᾶς μεθᾷ) Χυδαϊκὴ παροιμία, καταδεικνύουσα ὅτι ὁ μὴ πληρόνων ἀμέσως ἐν τῷ πίνειν ἀναγκάζεται νὰ διπλοπληρώνῃ. Προῆλθε δὲ ἐκ τῆς τουρκικῆς παροιμίας «βερεσιὲ ἰτσὲν ἰκὶ κιερὲτ σαρχὸς ὁλοὺρ» (ὁ πίνων καὶ μὴ πληρόνων ἀμέσως δύο φορᾶς μεθᾷ).

32.— Κατὰ τὸν μαστρο-Γιάννη καὶ τὰ κοπέλια του) Παροιμία παρεμφερὴς τῇ «'ς ὅποιον δάσκαλον καθίσῃς, τέτοια γράμματα θὰ μάθῃς» καὶ τῇ γαλλικῇ «tel maitre, tel valet» καὶ τῇ ἀρχαίᾳ «οἷα περ ἁ δέσποινα, τοιάδε χἁ κύων».

33.— Φωνάζ' ὁ κλέπτης γιὰ νὰ φοβηθῇ ὁ οἰκοκύρης) Παροιμία ἐπὶ τῶν προσπαθούντων ἵνα ἀποδείξωσιν ἑαυτοὺς ἀθώους, ἐνοχοποιοῦντες τοὺς πράγματι ἀθώους.

34.— Παπᾶ παιδί, διαβόλ' ἐγγόνι) Ἐπὶ τῶν πανούργων.

35.— Παστρικὸ μανδύλι) Ἐπὶ τῶν ὑποκρινομένων ἁγνότητα ἠθῶν.

36.— Κάθε πέρυσι καὶ καλλίτερα) Παροιμία δηλοῦσα ὅτι οἱ μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὰ παρόντα πολλάκις μακαρίζουσιν αὐτά, ὅταν παρέλθωσι, βλέποντες ὅτι τὰ πράγματα βαίνουσιν ἐπὶ τὰ χείρω.

37.— Τὸν ἔδωκε τὰ παπούτσια 'ς τὸ χέρι) Παροιμία δηλοῦσα τὸν ἐνεργήσαντα τὴν ἀποπομπήν τινος εἴτε ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ εἴτε καὶ ἐκ τῆς πατρίδος.

38.— Τὰ 'φόρτωσε 'ς τὸν πετεινόν) Παροιμία ἐπὶ τῶν οὐδόλως ὠφεληθέντων ἐκ τῶν γραμμάτων σπουδαστῶν, καθὼς καὶ ἐπὶ πλουσίων ἀπολεσάντων τὴν περιουσίαν αὐτῶν.

39.— Ὅπου πτώχια, ἐκεῖ καὶ γρήνια) Ἐκ τῆς παροιμίας ταύτης καταδεικνύονται τὰ ἐκ τῆς ἀπορίας δεινὰ ἀποτελέσματα, ἅτις, κατὰ τὸν Ἰσοκράτη, «καὶ τὰς ἑταιρίας διαλύει καὶ τὰς συγγενείας εἰς ἔχθραν προάγει, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς πολέμους καὶ στάσεις καθίστησιν».

40.— Παῖζε, γέλα μοναχός σου, νἄχῃς πάντα τὴν ὑγειά σου) Ἡ κοινὴ αὕτη παροιμία ἰδιάζει ἐπί τινων περιστάσεων, καθ' ἃς αἱ ἑταιρικαὶ ἐργασίαι ἀποβαίνουσι πολλάκις ἐπιζήμιοι.

41.— Ἄλλοι πίνουν καὶ ἄλλοι μεθοῦν) Ἐπὶ τῶν παρ' ἐλπίδα παρεκτρεπομένων.

42.— Τὸ πονηρὸ πουλὶ ἀπ' τὰ δυὸ ποδάρια πιάνεται) Ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων, οἵτινες πολλάκις παγιδεύονται παρ' ἐλπίδα, ἐμπίπτοντες εἰς ὃν αὐτοὶ οὗτοι ὤρυξαν δι' ἄλλους λάκκον.

43.— Ὅποιος φυλάγει τὰ ροῦχά του ἔχει τὰ μισά) Παροιμία ἐπὶ τῶν ἐκ διηνεκοῦς προσοχῆς ἀποκρουόντων τὰς κατ' αὐτῶν ἐπιθέσεις καὶ ἀδικίας καὶ οὕτω προφυλαττομένων.

44.— Τὰ 'φόρτωσαν 'ς τὴν ράχιν του) Ἐπὶ τῶν εἰς ἄλλους τὰ ἑαυτῶν σφάλματα ἀνατιθεμένων.

45.— Σφογγίζεται μὲ τοῦ χασάπη τὸ σφογγάρι) Δημώδης παροιμία ἐπὶ τῶν θελόντων ἵνα ἀποδείξωσιν ἑαυτοὺς ἀκηλιδώτους, καίπερ πλήρεις ὄντες πολυειδῶν ἠθικῶν ἐλλείψεων.

46.— Στραβοὶ καὶ κουτσοὶ 'ς τὸν ἅγιον Παντελεήμονα) Ἐπίσης δημώδης παροιμία ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τῶν παρ' ἑνὸς καὶ μόνου ἐπιζητούντων ἀντίληψιν καὶ προστασίαν.

47.— Ἂν δὲν 'ταιριάζαμεν, δὲν συμπεθεριάζαμεν) Ὁμοία τῇ «ὅμοιος τὸν ὅμοιον ἀγαπᾷ».

48.— Μάθε τέχνη κι' ἄφτηνε, κ' ἂν πεινάσῃς, πιάσθηνε) Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἀρχαίαν γνώμην «Λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη».

49.— Ὁ κόσμος τὄχει τούμπανο κ' ἐμεῖς κρυφὸ καμάρι) Λέγεται ἐπὶ τῶν προσποιουμένων ἄγνοιαν τῶν συμβαινόντων, ἅτινα τοῖς πᾶσιν εἶναι κατάδηλα.

50—51.— Ἔχει μέσα του τσαγανὸν) Ἐπὶ τῶν προθυμουμένων μετὰ ζήλου καὶ φιλοτιμίας εἰς τὴν ἐργασίαν των. Λέγεται δὲ καὶ ἄλλως: «βράζει ἡ καρδιά του» ἢ καὶ «βράζει τὸ αἷμά του».

52.—Τὸν τρελλὸ καὶ τὸν χωριάτη ξέναις ἔννοιαις τὸν γερνοῦνε) Δημώδης παροιμία καταδεικνύουσα ὅτι μόνον οἱ τρελλοὶ καὶ ἀγροῖκοι ἀσχολοῦνται ἀνωφελῶς καὶ ἄχθονται πολλάκις, πολυπραγμονοῦντες τὰ ἀλλότρια.

53.— Ἤῦρ' ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ) Παροιμία δηλοῦσα τοὺς ἐπιτυγχάνοντας τῶν ὁμοίων αὐτῶν. Ἔλαβε δὲ τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς γνωστῆς περικοπῆς τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

54.— Πέρυσι περπατούσανε, 'φέτος ἀρκουδίζουνε) Παροιμία ἐπὶ τῶν ὀπισθοδρομούντων ἐν ταῖς ἐπιχειρήσεσιν αὐτῶν, κατὰ τὸ «κάθε πέρυσι καὶ καλλίτερον».

55.— Τὸ χωριὸ ποῦ φαίνεται ὀδηγὸν (κολαγοῦζο) δὲν θέλει) Παροιμία ἐφαρμοζομένη ἐπὶ σαφῶν καὶ φανερῶν πραγμάτων, ἐξ ἧς καὶ ἡ τουρκικὴ «κιορουνὲν κιόϊ κουλαβοὺζ ἰστεμέζ».

56.— Κάλλιο πέντε καὶ 'ς τὸ χέρι παρὰ δέκα καὶ καρτέρι) Λέγεται ἐπὶ τῶν ἀρκουμένων εἰς τὰ ὀλιγώτερα μέν, ἀλλ' ἀσφαλῆ, παρὰ εἰς τὰ περισσότερα, ἀλλ' ἄδηλα καὶ ἀμφίβολα.

57.— Ψύλλος 'ς τ' ἄχυρα) Ἐπὶ τῶν λεπτολογούντων ματαίως.

58.— Διὰ ψύλλου πήδημα) Παροιμία ἐπὶ τῶν ὀργιζομένων καὶ

φιλονεικούντων ἐπὶ ἀσημάντοις καὶ μηδαμιναῖς αἰτίαις, ἀναλογοῦσα πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων παροιμίαν «περὶ ὄνου σκιᾶς».

59.— Κάμνει τὸν ψύλλον γιανίτσαρον) Ἐπὶ τῶν μεγαλοποιούντων τὰ πράγματα.

60.— Ἐμβῆκαν ψύλλοι 'ς τὰ βρακιά του) Παροιμία ἐπὶ τῶν ἀνησυχούντων διὰ δυσχερεῖς τινας ὑποθέσεις.

61.— Ὀλίγα εἶναι τὰ ψωμιά του) Λέγεται ἐπὶ τῶν βαρέως νοσούντων καὶ κινδυνευόντων ἀποθανεῖν.

62.— Τὴν ἔπαθε χιώτικη) Ἡ παροιμία αὕτη φαίνεται λαβοῦσα τὴν ἀρχὴν ἐκ τοῦ ἀνέκαθεν θρυλουμένου εὐαπατήτου καὶ ἁπλοϊκοῦ ἤθους τῶν Χίων· ὅτι δὲ τοιαύτη ἐπεκράτει ἰδέα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι, δῆλον καὶ ἐξ ἄλλων μὲν πολλῶν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐκ τοῦ Ἀριστοφάνους, λέγοντος ἐν τοῖς Ὄρνισι «διδόναι Νεφελοκοκκυγιεῦσιν ὑγίειαν καὶ σωτηρίαν αὐτοῖς καὶ Χίοισιν».

63.— Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ) Παροιμιώδης κατήντησε καὶ ἡ γραφικὴ φράσις αὕτη, δηλοῦσα τὸν μὴ εἰσακουόμενον μὲ ὅλην τὴν καταβαλλομένην προσπάθειαν τοῦ νὰ πείσῃ τινὰ ἐμμένοντα εἰς τὰ βουλεύματα αὐτοῦ.

64.— Τὰ τοῦ καίσαρος τῷ καίσαρι) Καὶ ἡ γραφικὴ αὕτη φράσις κατήντησε παροιμιώδης, δηλοῦσα τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀνηκόντων ἑκάστῳ.

65.— Ὁ σπείρων ἄνεμον θερίζει θυέλλας) Ἐπὶ τῶν ἄξια ὧν πράττουσιν ἀπολαμβανόντων.

66—67.— Πατεῖς με, πατῶ σε) Δηλοῖ τὴν συσσώρευσιν πλήθους, οὗ ἕνεκεν ἡ διάβασις καθίσταται δυσκολωτάτη. Αὐτὸ τοῦτο ἐμφαίνεται καὶ διὰ τοῦ «οὐδὲ βελόνι ἠμποροῦσε νὰ πέσῃ κάτω».

68.— Σύρ' τα, φέρ' τα) Ἐπὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀσκόπως ἄνω καὶ κάτω περιφερομένων· ἐξ οὗ ἐπλάσθη ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καὶ ἡ λέξις συρταφερτάριος.

69.— Πέσε πίτα νὰ σὲ φάγω) Δημώδης ἔκφρασις, ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τῶν ὅσοι ἕνεκα ἀνικανότητος καὶ ἐλλείψεως σταθεροῦ χαρακτῆρος γίνονται ἄλλων θύματα.

70.— Ὁ Μανώλης μὲ τὰ λόγια κάμν' ἀνώγια καὶ κατώγια) Λέγεται ἐπὶ τῶν ὑπολαμβανόντων ὅτι διὰ κενῶν μόνον λόγων δύνανται νὰ ἐκτελῶσι τὰ δέοντα. Συμφωνεῖ δὲ πρὸς τὸ δημοσθενικὸν γνωμικὸν

«πᾶς λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν».

71.— Τὸ φυσᾷ καὶ δὲν κρυόνει) Ἐπὶ τῶν μὴ δυναμένων νὰ λησμονήσωσιν ὅσα ἔπαθον.

72.— Χάφτει μυῖγαις) Ἐπὶ τῶν ματαιοσχόλων καὶ ἀργῶν.

73.— Κούφια καρύδια) Ἐπὶ ἀσημάντων καὶ ψευδῶν.

74.— Μὲ τὸ νὶ καὶ μὲ τὸ σῖγμα) Ἐπὶ ἐκθέσεως πραγμάτων λεπτομερεστάτης.

75.— Τόχει δίπορτο) Ἐπὶ τῶν ἐπαμφοτεριζόντων εἴς τι.

76.— Ἄρον, ἄρον) Ἐπὶ ἀπαγωγῆς ταχείας, ὡς ἐκ τοῦ εὐαγγελικοῦ ῥητοῦ «Ἄρον, ἆρον» κτλ.

77.— Ὅ,τι βρέξ' ἂς καταιβάσῃ) Ἐπὶ τῶν εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν ἀφιεμένων.

78.— Ὅ,τι τύφλα κι' ὅ,τι μούντζα) Ἐπὶ τῶν οὐδεμίαν διαφορὰν ἐχόντων ἀπ' ἀλλήλων εἴτε προσώπων εἴτε πραγμάτων.

79.— Ἀνάστα ὁ Θεὸς) Ἡ φράσις αὕτη, προελθοῦσα ἐκ τῆς Ἱ. Γραφῆς, μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν ἀναστατώσεως ἢ ταραχῆς τῶν πραγμάτων.

80.— Ἐξ' ἀπ' τὸ χορὸ τραγούδια πολλὰ) Ἐπὶ τῶν πολλὰ λεγόντων περὶ πραγμάτων, ἅτινα ἀγνοοῦσιν αὐτοί.

81.— Δὲν ξεύρει νὰ μοιράσῃ δυὸ γαϊδάρων ἄχυρο) Ἐπὶ τῶν πάντη ἀνικάνων καὶ ἀμαθῶν, οἵτινες οὐδὲ τὰ εὐκολώτατα καὶ κοινότατα πράγματα ἐννοοῦσιν.

82.— Εἶναι γιὰ τὸν Κουδουνᾶ) Ἐπὶ τρελλῶν καὶ ἀνοήτων, ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ νήσῳ Πριγκίπῳ ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ ἐπωνυμουμένου Κουδουνᾶ, ὅπου σωφρονίζονται πολλοὶ τῶν τε ἀναγώγων καὶ ἀτάκτων, ὡς καὶ τῶν μαινομένων, διὰ τῆς θαυματουργικῆς ῥάβδου καὶ μάστιγος τοῦ κατὰ καιρὸν ἡγουμενεύοντος.

83.— Γιαλιὰ καρφιά) Ἡ φράσις σημαίνει παντελῆ καταστροφήν.

84.— Σ τὰ παλιά μου τὰ παπούτσια) Ἐπὶ τῶν ἀδιαφορούντων εἰς τὰς τῶν ἄλλων παρατηρήσεις, θεωρουμένας ὡς ἐν μοίρᾳ παλαιῶν ἐμβάδων ἀπορριπτέων.

85.— Γλῶσσα παπούτσι) Ἐπὶ τῶν πέρα τοῦ δέοντος ἀδολεσχούντων. Οὕτω καὶ «Γλῶσσα παπούτσι, μυαλὸ κουκούτσι».

86.— Ἔφαγε τὰ μούσμουλα τῆς ἀπελπισίας) Λέγεται

ἐπὶ τῶν παντάπασιν ἀπελπιζομένων, ἐκ μεταφορᾶς τῶν μεσπίλων (μουσμούλων), ἅτινα ἀναφαινόμενα δεικνύουσιν ὅτι ἔληξε πλέον τὸ καλοκαίριον καὶ παύουσιν αἱ νωπαὶ ὀπῶραι, προσεγγίζοντος τοῦ χειμῶνος.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 18 Ὀκτωβρίου 1884.

Β. Δ. Καλλιφρων.

ΤΟ ΤΕΪΟΝ.

Ὅτε οἱ ἐρίτιμοι ἡμῖν ἀναγνῶσται κατὰ τὰς ὅσῳ ψυχρὰς ἔξωθεν, τόσῳ θερμὰς ἔσωθεν καὶ γελώτων μεστὰς τοῦ χειμῶνος ἑσπερίδας παρὰ τὴν πυρίβρομον θερμάστραν ἐπιδίδονται εἰς τὴν πλήρη ἀπόλαυσιν τοῦ ῥωσσικοῦ καλουμένου τεΐου — ἐὰν πράγματι τοιοῦτον θὰ ἦνε — ὀλίγιστοι μόνον αὐτῶν βεβαίως γινώσκουσιν ὁπόσον μακρὰν καὶ ἐπίπονον ὁδοιπορίαν διὰ τῶν καμήλων, ἐλκήθρων καὶ τέλος διὰ σιδηροδρόμων τὸ τὴν στιγμὴν ταύτην ἥδιστα ῥοφώμενον ποτὸν ἐποιήσατο, πρὸ τοῦ νὰ ταμιευθῇ ἐν τοῖς ἡμετέροις ηὐτρεπισμένοις ἐμπορικοῖς καταστήμασι καὶ ἑπομένως ἐγκλεισθῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ κάλπιδι, ὅπως ἐκ τῶν χειρῶν τῆς πολυμερίμνου οἰκονόμου ἡμῶν δεχθῶμεν τὴν σπενδομένην θερμότητα καὶ ἡδύτητα τοῦ δευτέρου τὴν τάξιν νέκταρος τούτου. Ὁ ζωγράφος Ρίχτερ, τεχνίτης διακεκριμένος, εἰσηγεῖται ἡμῖν τὸν τρόπον ἐν τῇ ἑπομένῃ αὐτοῦ περιγραφῇ ἀναφέρων τὰς χώρας τῆς ἐξαγωγῆς, εἰσαγωγῆς, φορτώσεως καὶ τὰ τελούμενα τέλη τοῦ λεπτοῦ ῥωσσικοῦ τούτου τεΐου, ὅπερ ἐν τῇ ἀπωτάτῃ Ἀνατολῇ, ἐν τοῖς πέριξ τῆς παρὰ τὰ μεθόρια τοῦ Οὐρανίου Κράτους κειμένης πολίχνης Κιάχτας, ὑπὸ τὴν ῥωσσικὴν διοίκησιν τῆς Ἰρκούτσκης, πρωτευούσης τῆς Ἀνατολικῆς Σιβηρίας, ὑπαγομένης, πυκνῶς βλαστάνει. Ἡ Κιάχτα, 703 μετρα ὑπεράνω τῆς θαλάσσης κειμένη, ἐν τοποθεσίᾳ τερπνοτάτῃ,

μεταξὺ ὀρέων καὶ ὁμωνύμου ποταμοῦ καὶ ὑπὸ 12 περίπου χιλ. ψυχῶν οἰκουμένη προσεγγίζει διὰ τῶν ῥωσσικῶν ἐρήμων πεδίων πρὸς τὸ Πεκῖνον καὶ ἀποτελεῖ σπουδαῖον κέντρον τοῦ ῥωσσο-σινικοῦ ἐμπορίου.

Ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης ἑβδόμης ἑκατονταετηρίδος θεμελιωθεῖσα πόλις, ἐν τῇ κατὰ τὸ 1689 συνθήκῃ τοῦ Νερτσίνσκη ὡρίσθη ὡς ἡ μόνη τοῦ ῥωσσικοῦ ἐμπορικοῦ μεθορίου θέσις, ἀντικρὺ τῆς ὁποίας εἰς ἀπόστασιν ἐλάσσω τῶν ἑκατὸν βημάτων οἱ Κινέζοι ἀνήγειρον τὴν Μαγμάτζιν (ἐμπορίου πόλιν). Ὡς πᾶσαι αἱ σιβηρικαὶ πόλεις, ὀλίγισται ἐξαίρεσιν ἀποτελοῦσαι, ἡ Κιάχτα ἕνεκα τῶν ἀκαθάρτων αὐτῆς οἰκιῶν (τρωγλῶν) καὶ τῶν στενῶν ἀγυιῶν, ἐν αἷς μόλις μετὰ πολλοὺς ἑλιγμοὺς θὰ κατορθώσῃ τις τὴν εὐθεῖαν νὰ ἀνεύρῃ, οὐδὲν ἰδιάζον καὶ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει· τούτου ἕνεκα σφόδρα ἀήθως καὶ ὅλως πρωτοτύπως διατιθέασι τοὺς ξένους ἡ ποικίλη ἀγωγὴ καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἐνεργουμένη τοῦ ἐμπορίου ζωή. Βλέπει τις ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς πρὸς στάθμευσιν ἰδίᾳ τῶν ἐμπόρων χρησιμεύουσι πανδοχείοις χιλιάδας καμήλων, αἵτινες ἐκ Καλγὰν, τοῦ κέντρου τῆς Κίνας ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τοῦ τεΐου, μετὰ φορτίων μετάξης, βάμβακος καὶ πρὸ πάντων τεΐου καταφθάνουσιν ἐνταῦθα, ὅπως ἐντεῦθεν πάλιν ἄλλους φόρτους ῥούχων, δερμάτων καὶ σκυτῶν ἐμπεφορτισμέναι, ἀναλάβωσι τὴν ἐπίπονον αὐτῶν ἐπιστροφήν. Χιλιάδες ἑλκήθρων, τεΐου καὶ ἰαματικῶν ῥιζῶν πεπληρωμένων, κινοῦνται ἀλληλοδιαδόχως ἐν ἀτελευτήτῳ σειρᾷ ἔξω τῶν πυλῶν τῆς πόλεως συσκευαζόμενα, ὅπως μεθ' ὁδοιπορίαν πλέον τῶν ἑκατὸν ἡμερῶν εἰς τὰ χιλιάδας κοιλομέτρων ἀπέχοντα εὐρωπαϊκο-σιβηρικὰ μεθόρια ἀφίκωνται. Ταῦτα γράφοντες ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν συνοδίαν, τὰ φορτία αὐτῆς πρὸ τῶν ἀποθηκῶν τοῦ τελωνείου ἐκφορτοῦσαν, ὅπως τὰ εὔοσμα προϊόντα ὑπὸ τοῦ τελωνείου τελωνηθῶσι καὶ διὰ τῆς μολυβδῆς σφραγῖδος αὐτοῦ σημανθῶσι. Τὸ κατ' ἐξοχὴν ὅμως ῥωσσικὸν λεπτὸν τεΐον ἀποτελοῦν εἶδος τοῦ τεΐου, εἶνε ὁ πρέμνος (κούτσουρον), ὅστις φαιὸς, πρὸς τὸ ἴον ἀποκλίνων ἔχει μεγάλα φύλλα μηλοπέπονος καὶ παρέχει καθαρόν τι καὶ εὐῶδες ἔγχυμα ἡδείας γεύσεως. Τὸ τεΐον, ὅπερ διὰ ξηρᾶς εἰς Ῥωσσίαν μεταφέρεται, πωλεῖται εἰς τιμὴν οὐσιωδῶς εὐθηνοτέραν, ἢ τὸ ἀγγλικὸν καλούμενον τεΐον, διότι κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτοῦ ὑφίσταται πολλῷ ὀλιγωτέρας ζημίας, ἢ τὸ διὰ θαλάσσης. Σημειωτέον ὅμως ὅτι οἱ Ῥῶσσοι οὐχὶ ἀποκλειστικῶς καλὸν τεΐον πίνουσι, διότι ὅ,τι ἀπὸ Νί-

ζυνι-Νοβογορὸδ (α) καὶ Μόσχας ὑπὸ τὸ ὄνομα λεπτὸν ρωσσικὸν τεῖον ἀποστέλλεται, τοῦτο πολλάκις προδιήνυσεν ἤδη τὴν διὰ Λονδίνου καὶ Καινιξβέργης ὁδόν. Ἐκτὸς δὲ τῆς ὁλονὲν ὠνητὰς προθύμους εὑρισκούσης, οὐσιωδῶς δὲ διὰ θαλάσσης εὐθυνοτέρας καθισταμένης μεταφορᾶς τοῦ τείου, ἡ Ρωσσία εἰσάγει πρὸς τούτοις διακοσίων περίπου χιλ. κιβώτια (πρὸς 48 κοιλ.) ἀντὶ εἴκοσι καὶ ἐπέκεινα ἑκατομμυρίων μαρκῶν ἀπὸ Κιάχτας. Ἡ ὁλικὴ δὲ ποσότης τοῦ ἐκ Κίνας προερχομένου τείου ἀνέρχεται κατ' ἔτος εἰς 230 ἑκατομμύρια λιτρῶν, ὧν μόνη ἡ Εὐρώπη καταναλίσκει ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἑκατομμύρια.

Ἀπὸ τῆς πόλεως Καλγὰν εἰς Κίναν, ὅπου οἱ ἐξαγωγεῖς μεταφέρουσι τὸ τέϊον, ἀπαιτεῖ ἡ συνοδία 37 ἡμέρας, ἵνα φθάσῃ εἰς Κιάχταν 1363 περίπου κοιλόμετρα ἀπέχουσαν· ἡ δὲ ἀπὸ Κιάχτας μέχρι τῶν σιδηρο-ευρωπαϊκῶν μεθορίων ἀπόστασις ἀνέρχεται εἰς 4132 κοιλόμετρα, ἢ 105 ὁδοιπορικὰς ἡμέρας· ὅτι δὲ τοιοῦτον μεταφορᾶς μέσον, τοσοῦτον ἀπαιτοῦν χρόνον σπουδαίως δύναται νὰ ὑπερτιμήσῃ τὰς μεταφερομένας πραγματείας, οὐδεμία ἐμφιλοχωρεῖ ἀμφιβολία· διότι ὁ ναῦλος μιᾶς λίτρας τείου ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς ἐξαγωγῆς αὐτοῦ μέχρι Κιάχτας εἶνε 3 1/4 σχεδὸν γρ., καὶ ἐντεῦθεν μέχρι Μόσχας 7 1/2 γρόσια.

Ἰδίας ἔτι μνείας ἄξιον θεωρητέον καὶ ἕτερον εἶδος τείου — τὸ τῆς κεράμου, ἢ τῆς πλίνθου—ὅπερ ἐκ τῶν φύλλων αὐτοῦ τούτου καὶ τῶν μίσχων συνιστάμενον, μεθ' αἵματος δὲ προβατείου καὶ βοείου συνθλιβόμενον μεταφέρεται εἰς σχῆμα πλίνθου. Τὸ τοιοῦτον τοῦ τείου εἶδος ἐν Κίνᾳ μόνον κατασκευαζόμενον χρησιμεύει τοῖς νομάσι λαοῖς τῆς Ρωσσίας, τοῖς Καλμούκοις, Κιργισίοις κτ.τ. ὡς ἡ συνηθεστέρα καὶ προσφιλεστέρα πρὸς διατροφὴν αὐτῶν θρεπτικὴ τροφή, ἥνπερ προπαρασκευάζουσιν ὀπτῶντες τοῦτο μετὰ προβατείου γάλακτος, ἢ καὶ ἱππείου, ἢ καὶ μετὰ προβατείου λίπους, χωρὶς ὅμως νὰ προσλάβῃ διὰ τῆς μίξεως ταύτης μείζω τινὰ ἡδύτητα.

Καίτοι ἡ ἐν Πετρουπόλει πρὸς προαγωγὴν τοῦ ρωσσικοῦ ἐμπορίου ἑταιρία κατὰ τὸ 1873 ἀπέτρεψε τὴν κατασκευὴν σιδηροδρόμου μέχρι Κιάχτας, οὐχ ἧττον τάχιον ἢ βράδιον ὁ πανταχόσε νέαν ζωὴν καὶ

(α) Πόλις ἐπὶ τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν Βόλγα καὶ Ὄκα κειμένη, ὀνομαστὴν ἔχουσα ἐμπορικὴν πανήγυριν, 1 1/2 σχεδὸν μῆνα διαρκοῦσαν.

ἀνάπτυξιν μεταγγίζων ἀτμὸς θέλει εἰσδύσει καὶ εἰς Κιάχταν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ, καίτοι τοσοῦτον πρωτοτύπους καὶ ἰδιορρύθμους, διά τινος ἐπαγωγικοῦ ἐμπορικοῦ θελγήτρου μιᾷ ροπῇ θέλει μεταπλάσει καὶ μεταβάλει.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 5 Νοεμβρίου 1884.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.)

Ἰακωβος Βασιαδης.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΤΡΑΥΜΑΤΙΟΥ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΜΑΧΗΝ.

Ἐνθυμοῦμαι εἰσέτι τὸν συριγμὸν τῶν σφαιρῶν διερχομένων ἐγγὺς τῶν ὤτων ἡμῶν ἐνόσῳ διετρέχομεν τὸ δάσος. Ἐνθυμοῦμαι, κατὰ τὴν μετὰ σπουδῆς διάβασιν ἀνὰ μέσον τῶν θάμνων, τὴν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ἡμῶν πίπτουσαν ἐκ τῶν θραυομένων κλάδων βροχήν. Ἀδιάκοποι πυροβολισμοὶ ἠκούοντο, πανταχόθεν δὲ μεταξὺ τῶν φυλλωμάτων ἐφαίνοντο ἐρυθραὶ λάμψεις. Αἴφνης ὁ εἰς τὸ πρῶτον ἀνήκων ἀπόσπασμα νεαρὸς στρατιώτης Σιδήρωφ πίπτει ἄλαλος χαμαί, μὲ ἐξηγριωμένον ἦθος, ἐκ δὲ τοῦ στόματός του ἔρρεεν ἄφθονον αἷμα. Ὦ! βεβαίως τὸ ἐνθυμοῦμαι κάλλιστα τὸ γεγονὸς αὐτό. Ἐνθυμοῦμαι ὡσαύτως ὅτι τὸν εἶδον . . . ! Ἦτον ἐκ τῶν πολεμίων, ἀνὴρ κολοσσιαίου ἀναστήματος, ἐγὼ δὲ, καίτοι ἰσχνὸς καὶ σχεδὸν ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, ὥρμησα ἐν τούτοις νὰ τὸν ἀναχαιτίσω. Τότε ἠκούσθη πυροβολισμὸς, οὗ καὶ τὸν συριγμὸν ἠδυνήθην νὰ ἐννοήσω, ἐνῷ ταὐτοχρόνως ἐνώπιόν μου ἠγέρθη στρόβιλος καπνοῦ. Ὑπέθεσα ὅτι ἦτο ὁ προρρηθεὶς ἐχθρὸς ὅστις διηύθυνε κατ' ἐμοῦ τὸ φονικόν του ὅπλον, εἶτα δὲ, ἀφεὶς κραυγὴν ἀπογνώσεως, βιαίως ὑπεχώρησε πρὸς τὴν λόχμην. Ὑπὸ μεγίστου κατεχόμενος τρόμου, ἐπροτίμησε νὰ ῥιφθῇ ἐντὸς τῶν ἀκανθῶν καὶ τῶν

θάμνων, παρὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν τακτικήν του πορείαν. Τοῦ ἥρπασα τότε τὸ ὅπλον καὶ διὰ τῆς ξιφολόγχης διεπέρασα τὸ σῶμά του. Ἠκούσθη ὠρυγὴ ἢ μᾶλλον βρυγμός.

Ἐχώρουν εἰς τὰ πρόσω, ἐνῷ οἱ ἡμέτεροι βάλλοντες θριαμβευτικὰς κραυγὰς ἐμιγνύοντο εἰς τὴν μάχην. Περιπλέον ἐνθυμοῦμαι ὅτι, ἐξελθὼν τοῦ δάσους, ἐπανειλημμένως ἐπυροβόλησα ἐπὶ τῆς πεδιάδος· εἶτα στεντορείως ἀντήχησαν κραυγαὶ θριάμβου, ἃς ἐπηκολούθησεν ἡ ἐπὶ τὰ πρόσω πορεία ἡμῶν, ἢ μᾶλλον τῶν ἡμετέρων, καθ' ὅσον ἐγὼ ἔμενον ἀκίνητος.

Τοῦτο μοὶ προὐξένησε παράδοξον ἐντύπωσιν, ἀλλ' ἔτι παραδοξότερον μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐν ἀκαρεῖ τοὺς ἀλαλαγμοὺς καὶ τὰς ἐκπυρσοκροτήσεις τῶν ὅπλων διεδέξατο ἄκρα σιγή. Ἤδη οὐδὲν ἤκουον, οὔτε ἔβλεπον, εἰμὴ μόνον κυανοῦν φῶς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς μου, ἦτο δὲ ὁ οὐρανός, ἀφανισθεὶς καὶ οὗτος μετ' ὀλίγον.

Πεσών, φαίνεται, πρηνής, μικρὸν μόνον τεμάχιον γῆς ἠδυνάμην νὰ ἔχω πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Τὸν πρὸ ἐμοῦ ὁρίζοντα ἀπετέλουν ἡ χλόη, εἷς μύρμηξ σύρων κόκκον σίτου καὶ ὀλιγίστη κόνις. Ἔχων τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν κλειστὸν, καθὸ πιεζόμενον ὑπὸ τοῦ βάρους ὀγκώδους ἀντικειμένου (ἴσως ὑπὸ τοῦ κλάδου ἐφ' οὗ ἐστηρίζετο ἡ κεφαλή μου), ἔβλεπον μόνον διὰ τοῦ ἑνός. Εὑρισκόμην εἰς λίαν δυσάρεστον κατάστασιν, καὶ μολονότι ἐπεθύμουν, ἐν τούτοις δὲν ἠδυνάμην ν' ἀλλάξω τοποθεσίαν, χωρὶς κἂν νὰ γνωρίζω τὴν αἰτίαν τῆς ἀδυναμίας μου ταύτης. Ἡ ὥρα παρήρχετο, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἤκουόν τινας γρυλλισμοὺς, συνοδευομένους ὑπὸ βόμβου μελισσῶν, καὶ οὐδὲν ἕτερον.

Τέλος προσπαθήσας ἠδυνήθην ν' ἀπελευθερώσω τὴν δεξιάν μου, εἶτα δὲ στηριχθεὶς ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, ἐπειρώμην νὰ γονυπετήσω, ὅτε δριμύτατος πόνος, διαπεράσας ἐξαίφνης μετὰ κεραυνοβόλου ταχύτητος ὁλόκληρόν μου τὸ σῶμα, μοὶ προὐξένησεν ἐντελῆ ἔκλυσιν τῶν δυνάμεων. Σιγὴ καὶ ἄβυσσος μὲ περιεστοίχουν.

Ἠγέρθην ἐκ νέου καὶ μετ' ἐκπλήξεως εἶδον ἄνωθέν μου τὴν σπινθηροβόλον λάμψιν τῶν ἐπὶ τοῦ κατηφοῦς στερεώματος ἀνατελλόντων ἀστέρων. Διατί νὰ μὴ ἦμαι ἐντὸς τῆς σκηνῆς μου; τίνος ἕνεκεν τὴν ἐγκατέλιπον; Πειρῶμαι καὶ αὖθις νὰ κινηθῶ, ἀλλ' αἰσθάνομαι νέον σκληρὸν πόνον εἰς τὰς κνήμας. Φεῦ! εἶχον τραυματισθῆ κατὰ τὴν μάχην. Εἶνε ἆρά γε ἐπικίνδυνον τὸ τραῦμα; Φέρω τὴν χεῖρα

πρὸς τὸ πάσχον μέρος τῶν ποδῶν μου, οὓς εὑρίσκω αἱματοφύρτους. Διὰ τῆς ἐπαφῆς ταύτης, ἡ ὀδύνη κατέστη ὀξυτέρα, ὁμοιάζουσα πρὸς διαρκῆ νευρικὴν ὀδονταλγίαν. Τὰ ὦτά μου ἤρξαντο νὰ βομβῶσι καὶ ἡ κεφαλή μου εἶνε βεβαρημένη. Συγκεχυμένως πως ἠσθάνθην ὅτι εἶχον τραυματισθῆ εἰς ἀμφοτέρας τὰς κνήμας. Τί ἆρά γε σημαίνει τοῦτο; διατί δὲν μὲ ἤγειραν τῆς θέσεώς μου; Εἶνε δυνατὸν οἱ ἐχθροὶ νὰ ἔμειναν κύριοι τοῦ πεδίου τῆς μάχης;

Ἀναπολῶν δὲ μετὰ πλείστου κόπου ἐν τῇ μνήμῃ ἀμυδρῶς μὲν κατ' ἀρχὰς, εἶτα δὲ καθαρώτερον τὰ κατὰ τὴν μάχην συμβάντα, ἠδυνήθην νὰ εἰκάσω ὅτι δὲν ἐνικήθημεν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι, πληγεὶς, εἶχον πέσει ἐπὶ τοῦ πεδίου, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ τὸ ἐνθυμῶμαι ποσῶς. Τὸ μόνον ὅπερ ἐνθυμοῦμαι εἶνε ὅτι ὁπότε οἱ ἡμέτεροι προὐχώρουν, εἰς ἐμὲ ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος τούτου ἦν ἐκ τῶν ἀδυνάτων, συνάμα δὲ ὅτι ἐφάνη κυανῆ τις λάμψις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Κατ' ἐκείνην ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν εὑρισκόμην ὕπτιος εἰς τὸ κέντρον ἐπιπέδου ἐδάφους, κειμένου ἐπὶ τῆς κορυφῆς γηλόφου. Ὁ ὑποδεκανεὺς μᾶς εἶχεν ὑποδείξει τὸ μέρος τοῦτο ὡς ἐπίκαιρον διὰ σταθμὸν διὰ τῆς ἀκολούθου ἡμέρας· κραυγῆς· «Σύντροφοι, ἐκεῖ πρέπει νὰ φθάσωμεν!» Οὕτω κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εὑρισκόμεθα νικηταὶ ἐν τῷ ὑποδειχθέντι τόπῳ. Ἀλλὰ διατί δὲν μὲ εἶχον συμπαραλάβει ἀναχωροῦντες οἱ συστρατιῶταί μου; Ἡ θέσις ἐν ᾗ κεῖμαι εὑρίσκεται ἐν ὑπαίθρῳ, ἐπομένως προσβάλλεται σφοδρῶς ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πυροβολισμοὶ ἦσαν πολυάριθμοι, ὑπελόγιζον ὅτι περὶ ἐμὲ πάντως θὰ ὑπῆρχον καὶ ἄλλοι. Πρέπει νὰ στραφῶ διὰ νὰ ἴδω τί συμβαίνει περὶ ἐμέ.

Ἠγέρθην ἐπ' ὀλίγον καὶ ἀπεπειράθην νὰ καθίσω. Ἡ ἀπόπειρα αὕτη, ὅπως εἰς ἕκαστον, οὕτω καὶ εἰς ἐμὲ, τετραυματισμένας ἔχοντα ἀμφοτέρας τὰς κνήμας, ἦν ἐκ τῶν ἐπιπονωτέρων. Ἀπελπισθεὶς ἐπανειλημμένως, ἐκαθέσθην τέλος ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων ἐκ τῆς ὀδύνης. Ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς μου ἐξετείνετο κυανόχρουν στερέωμα, μὲ τοὺς ἐπ' αὐτοῦ διεσπαρμένους περιλαμπεῖς ἀστέρας. Περὶ ἐμὲ ὑπῆρχον ἄπειροι βάτοι, ὧν αἱ μέλαιναι καὶ ἀπειρομήκεις σκιαὶ μὲ περιεκύκλουν. Ἀλλὰ διὰ ποῖον λόγον εὑρισκόμην μεταξὺ τῶν βάτων, ἀφοῦ τρωθεὶς εἶχον πέσει ἐπὶ τῆς πεδιάδος; Μήπως ἔφθασα μέχρι τῆς θέσεως αὐτῆς ἕρπων, στερούμενος δὲ συναισθήσεως

ἕνεκα τῆς σφοδρότητος τῆς ὀδύνης; Παράδοξον πῶς ἠδυνήθην νὰ σύρω ἐμαυτὸν τοσοῦτῳ μακρὰν, ἐνῷ ἤδη ἤμην ἀνίκανος νὰ κινηθῶ τῆς θέσεώς μου! Ἴσως κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τρωθεὶς ἐλαφρῶς μόνον, βραδύτερον ἐτρώθην καὶ ἐκ δευτέρου διὰ νέας σφαίρας. Κηλίδες χρώματος ὠχροῦ ῥόδου ἐφάνησαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, εἰς ἀστὴρ ἀπεσβέσθη τέλεον, πολλοὶ δ' ἕτεροι ἐξηφανίσθησαν ταὐτοχρόνως.

Ἤδη ἄρχεται ἀνατέλλουσα ἡ σελήνη. Πόσον ἕκαστος ἐπιθυμεῖ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην νὰ εὑρίσκηται παρὰ τοῖς φιλτάτοις αὐτοῦ! Ἦχοι παράχορδοι φθάνουσιν εἰς τὴν ἀκοήν μου, νομίζω ὅτι ἀκούω κάποιον νὰ στενάζῃ. Ναὶ, εἶνε στεναγμός... Ἐξ ἅπαντος, πρέπει νὰ ἦνε τραυματίας, μὲ κνήμας συντετριμμένας, ἢ μὲ κοιλίαν τετρημένην ὑπὸ σφαίρας, ὃν, ὡς ἐμὲ, εἶχον λησμονήσει ἐκεῖ. Ἀναμφιβόλως τοιοῦτόν τι συμβαίνει· ἀλλ' ὁ τοῦ στεναγμοῦ ἦχος ἀκούεται πλησιέστατα! Ἐν τούτοις οὐδεὶς φαίνεται. Μέγιστε Θεέ! εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος... Στεναγμοὶ τοσούτῳ ἀσθενεῖς καὶ γοεροί! Πόσον μεγάλη εἶνε ἡ ὀδύνη μου! Ἡ κεφαλή μου εἶναι τοσούτῳ βεβαρημένη, ὥστε μόλις αἰσθάνομαι τοὺς πόνους, τὸ δὲ σῶμά μου νομίζω ὅτι καλύπτεται ὑπὸ κυανοῦ στρώματος ὁμίχλης. Προκρίνω νὰ κατακλιθῶ καὶ νὰ κοιμηθῶ. Νὰ κοιμηθῶ! ἀλλὰ θὰ ἐγερθῶ ἆρά γέ ποτε;

Ὠχρὰ σελήνης ἀκτὶς, φωτίσασα τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπ' ὀλίγον τὴν θέσιν ἐν ᾗ εὑρισκόμην, συνέτεινεν ὥστε νὰ διακρίνω μέγα μελανὸν ἀντικείμενον, πέντε πόδας μακρὰν μου εὑρισκόμενον. Διὰ τῆς ἀνταυγείας τῆς σελήνης διακρίνονται τὰ λαμπυρίζοντα ὅπλα του. Ἐξ ἅπαντος θὰ ἦνε ἢ πτῶμα, ἢ τραυματίας· ἀδιάφορον· ἐξακολουθῶ νὰ μένω κατάκοιτος. Ἀλλ' ὄχι! εἶνε ἀδύνατον οἱ ἡμέτεροι νὰ ἀνεχώρησαν· πρέπει νὰ ἦνε ἐδῶ που πλησίον· ἀποδιώξαντες τοὺς ἐχθροὺς ἔμειναν κύριοι τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἀλλὰ διατί δὲν ἀκούονται οἱ ἀλαλαγμοὶ τῶν φωνῶν των, καὶ δὲν βλέπω πλέον τὰς λάμψεις τῶν πυροβολισμῶν; Ἡ ἀδυναμία ὑφ' ἧς κατέχομαι ἐκμηδενίζει τὴν ἀκοήν μου. Βεβαίως δὲν εἶνε μακράν. Βοήθεια! βοήθεια! Λυγμοὶ πνιγηροὶ, ἄγριοι καὶ ἀσυνάρτητοι ἐξέρχονται τοῦ στήθους μου, χωρίς τινος ἀπαντήσεως· ἀντηχοῦσι μακρὰν ἐν τῷ σκότει, πέριξ δ' ἐμοῦ ἐπικρατεῖ βαθεῖα σιγὴ, ἣν ἀδιαλείπτως διαταράσσει ὁ μικρὸς καὶ μονότονος θόρυβος τῶν γρύλλων· ἡ σελήνη φαίνεται παρατηροῦσά με μετ' οἰκτίρμονος ἤθους. Ὁ παρακείμενος ἦτο πράγματι πτῶμα, καθόσον, ἂν ἦτο

τραυματίας, θὰ ἠγείρετο πάντως ἐκ τῶν γοερῶν κραυγῶν μου. Νὰ ἦνε ἆρά γέ τις ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἢ ἐκ τῶν ἐχθρῶν; Ὦ! τοῦτο μοὶ εἶνε παντελῶς ἀδιάφορον. Ἐνῷ δὲ ἐμονολόγουν οὕτω πως, αἴφνης ὁ ὕπνος ἔκλεισε τὰ πεφλογισμένα βλέφαρά μου.

Καίτοι πρὸ πολλοῦ ἀφυπνισθεὶς, μένω ἐν τούτοις κατάκοιτος, οὐδόλως ἐπιθυμῶν νὰ ἀνοίξω τοὺς ὀφθαλμοὺς, οὓς προσβάλλει σφοδρῶς ὁ καύσων τοῦ ἡλίου. Τὸ φῶς τοῦτο ἐπαυξάνει τὴν ὀδύνην μου εἰς τρόπον ὥστε προτιμῶ νὰ μετακινηθῶ ἐκ τῆς θέσεώς μου. Χθὲς (ἂν δὲν ἀπατῶμαι) ἐτραυματίσθην, καὶ ἔκτοτε παρῆλθεν εἴκοσι καὶ τεσσάρων ὡρῶν διάστημα... Ἴσως μετὰ παρέλευσιν ὡρῶν ἔτι τινῶν θὰ ἐκπνεύσω. Τοῦτο ὀλίγον μὲ ἀνησυχεῖ! Αἱρετώτερον νὰ μείνω ἀκίνητος ...Πρέπει ὡσαύτως νὰ παύσω σκεπτόμενος, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μοὶ εἶνε ἀδύνατον. Πληθὺς ἰδεῶν καὶ σκέψεων συνωθοῦνται ἐν τῇ διανοίᾳ μου. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν θὰ ὑποφέρω ἐπὶ πολὺ, καθόσον ἐντὸς βραχέος διαστήματος τὸ πᾶν τετέλεσται δι' ἐμέ· ἐν δὲ ταῖς ἐφημερίσι θὰ γραφῶσιν αἱ ὀλίγαι αὗται λέξεις· «Αἱ χθεσιναὶ ἡμῶν ἀπώλειαι ἦσαν ἀσήμαντοι. Ὀλίγιστοι ἦσαν τραυματίαι· ἐφονεύθη δὲ καὶ εἷς ἐθελοντὴς ὀνόματι Ἰβάνωφ.» Οὐδεὶς θὰ ἐπέλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν οἰκογένειάν μου, ἀλλὰ θὰ εἴπωσιν ἁπλῶς· «Μόνον εἷς στρατιώτης ἀπέθανεν· ὁ περὶ οὗ προχθὲς ἐγράφομεν.» Ὁλόκληρος μέλαινα εἰκὼν ἐχαράχθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ἐνόσῳ ἀνεπόλουν ἐν τῇ μνήμῃ τὸν παρελθόντα βίον μου... Ναὶ, ἀνεπόλουν τὸν βίον ἐκεῖνον, ὅτε δὲν ἤμην ὡς τώρα κατάκοιτος, ἔχων τὰς κνήμας συντετριμμένας, τὸ παρελθὸν λέγω ἐκεῖνο, ὅπερ ἀπέπτη ἤδη πρὸ πολλοῦ. Διέβαινον ἡμέραν τινὰ τὴν ὁδὸν, ὅτε ὅμιλος ἀνθρώπων μοὶ ἐκώλυσε τὴν πορείαν. Τὸ πλῆθος τοῦτο συνηγμένον ἐπὶ τὸ αὐτὸ παρετήρει μετὰ περιεργίας ἀντικείμενον λευκὸν καὶ αἱμοσταγὲς, ὅπερ ἐσφάδαζε. Τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ ἦν χαρίεν κυνάριον κατασυντριβὲν ὑπὸ ἁμάξης. Ἔπνεε καὶ ἐκεῖνο τὰ λοίσθια, ὡς ἐγὼ κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν. Ἀχθοφόρος τις διασχίσας τὸ πλῆθος, παρέλαβε τὸ κυνάριον καὶ ἀνεχώρησεν· εἶτα διελύθη καὶ τὸ πλῆθος.

Ὑπάρχει ἆρά γε ἐλπὶς νὰ μετακομισθῶ καὶ ἐγὼ ἐντεῦθεν; Φεῦ! οὐχί. Μένε αὐτοῦ καὶ ἀπόθανε! Ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ζωὴ εἶνε γλυκεῖα. Καθ' ὃν χρόνον συνέβη τὸ δυστύχημα εἰς τὸ κυνάριον, ἤμην καὶ ἐγὼ λίαν εὐτυχής· ἤμην εὐχαριστημένος ἐκ τοῦ βίου μου, πρὸς τοῦτο

δὲ ὑπῆρχον ἰσχυροὶ λόγοι. Ὦ ἀναμνήσεις, μὴ μὲ βασανίζετε οὕτω! ἄγετε εἰς λήθην! Ἡ ἀνάμνησις παρελθούσης εὐδαιμονίας εἶνε ἀληθὴς βάσανος. Ἂς μοὶ μείνωσι μόνον αἱ ὀδύναι.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο ὁ καύσων αὐξάνει ὁλονὲν ἀδιακόπως, ὁ δὲ ἥλιος εἶνε πυριφλεγής. Μόλις ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ βλέπω τοὺς αὐτοὺς θάμνους, τὸν ἴδιον οὐρανόν, ἀλλ' ἤδη ὁ ὁρίζων φωτίζεται ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός. Ἤδη διακρίνω τὸν γείτονά μου. Ναί! εἶνε ἐκ τῶν ἐχθρῶν, εἶνε τὸ πτῶμά του. Οἷος γίγας! Ὦ! τὸν ἀναγνωρίζω καλῶς, εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶχον φονεύσει εὑρίσκεται ἐκεῖ ἐνώπιόν μου· ἀλλὰ διατί νὰ τὸν φονεύσω; Κεῖται αὐτοῦ νεκρὸς καὶ αἱματόφυρτος. Διατί ἡ μοῖρά του τὸν ὡδήγησεν ἐνταῦθα; Ποῖος ἆρά γε εἶνε; Ἴσως ἔχει καὶ αὐτὸς γηραιὰν ὡς ἐγὼ μητέρα, ἥτις ἱκανὰς θὰ διέλθῃ ἀγωνιώδεις νύκτας, ἱσταμένη ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ τῆς ταπεινῆς αὐτῆς καλύβης καὶ διευθύνουσα μακρὰν, πρὸς βορρᾶν, τὸ τεταραγμένον αὐτῆς βλέμμα, ἵνα ἴδῃ ἐπιστρέφοντα τὸν μονογενῆ καὶ φίλτατόν της υἱόν, τὸ μόνον της στήριγμα, τὴν μόνην της παρηγορίαν. Καὶ ἐγώ; Μήπως δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς ἐμέ; Εὐχαρίστως μάλιστα ἤθελον συγκατατεθῇ εἰς ἀνταλλαγὴν τοῦ πεπρωμένου ἡμῶν! Ὦ πόσον εἶνε εὐτυχής! Οὔτε ἀκούει πλέον, οὔτε αἰσθάνεται ὀδύνην τινὰ, οὔτε εὑρίσκεται ὡς ἐγὼ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς θανατηφόρου δίψης καὶ τῆς σκληρᾶς ἀπομονώσεως!

Ἡ ξιφολόγχη μου τοῦ διετρύπησε τὴν καρδίαν. Ἐπὶ τῆς στρατιωτικῆς του στολῆς φαίνεται χαίνουσα μεγάλη ὀπή, ἣν περιβάλλει ἄφθονον αἷμα, τούτου δὲ αἴτιος εἶμαι ἐγώ!

Ἐν τούτοις ἡ πρόθεσίς μου ὅτε ἀνεχώρουν εἰς τὴν μάχην οὐδαμῶς ἦτο ἡ αὐτή· οὐδένα ἐσκεπτόμην τότε νὰ βλάψω· οὐδέποτε ἐν τῇ διανοίᾳ μου εἰσῆλθεν ἡ ἰδέα, ὅτι ἠδυνάμην καὶ ἐγὼ νὰ φονεύσω τοὺς ὁμοίους μου· μόνος δὲ σκοπὸς τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἦτο τὸ νὰ ἀντιτάξω τὸ στῆθός μου εἰς τὰς σφαίρας τῶν ἐχθρῶν, δι' ὃ καὶ ἀνεχώρησα ἔχων στερρὰν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τούτου ἀπόφασιν.

Ἀλλὰ τί λέγω ὁ ἀνόητος! Μήτοι ὁ δυστυχὴς ἐκεῖνος εὐθύνεται πλειότερον ἐμοῦ; Ἤκουσεν ἆρά γέ ποτε αὐτὸς, ἢ καὶ οἱ συμπατριῶται του, νὰ γείνηται λόγος περὶ τῆς ἡμετέρας ἐπικρατείας, πρὶν ἢ τοὺς σωρεύσωσιν ἐντὸς τοῦ ἀτμοπλοίου ὡς τὰς ῥέγκας, ὅπως τοὺς ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν; Τὸν διέταξαν νὰ βαδίζῃ, καὶ ὑπήκουσεν· ἂν ὅμως δὲν ὑπήκουε, θὰ ἐδέρετο ἀνηλεῶς καὶ ἴσως στρατηγός τις θὰ τὸν ἐφόνευε διὰ βολῆς πολυκρότου. Ὁ ἀτυχὴς οὗτος εἶχε διατρέξει τὸ μακρὸν καὶ ἐπίπονον διάστημα μεταξὺ τῆς πατρίδος του καὶ τοῦ πεδίου τσῦ πολέμου, ἔνθα ἡμεῖς μὲν ἐπετέθημεν, ἐκεῖνοι δὲ ἠμύνοντο. Βλέπων ὅμως ἡμᾶς φοβεροὺς καὶ ἀκλονήτους μὲ τὰ ἀγγλικὰ ἡμῶν ὅπλα, τοῦ Πήμποδι καὶ τοῦ Μαρτίνη, προχωροῦντας δὲ ὁλονὲν, κατεκυριεύθη ὑπὸ τρόμου· ἡτοιμάζετο νὰ φύγῃ, ὅτε εἶδεν ἐνώπιόν του βραχύσωμον ἄνδρα, ὃν ἠδύνατο διὰ τῆς φοβερᾶς αὐτοῦ πυγμῆς μόνον νὰ κατασυντρίψῃ, βυθίζοντα εἰς τὴν καρδίαν του τὴν ξιφολόγχην. Τί λοιπὸν ἔπταισεν οὗτος; Ἐγὼ δέ, ὁ φονεύς του, φέρω ἆρά γε μείζονα ἢ αὐτὸς εὐθύνην;

Φεῦ! διατί μὲ βασανίζει τόσῳ φρικωδῶς ἡ δίψα; Ἡ δίψα! λέξις, ἧς δυσκόλως δύναταί τις νὰ ἐννοήσῃ ὁλόκληρον τὴν σημασίαν. Οὔτε κατὰ τὴν διάβασιν ἡμῶν διὰ τῶν ξένων ἐπικρατειῶν, ὅτε διετρέχομεν διαστήματα τριάκοντα καὶ πλέον λευγῶν, ὑπὸ θερμοκρασίαν 40 βαθμῶν, ἠσθάνθην τοσαύτην δίψαν. Ἐὰν φεῦ! ἤρχετο εἷς μόνος τοὐλάχιστον εἰς βοήθειάν μου! Θεέ μου! — Ἐν τούτοις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ χονδροῦ ἐκείνου δοχείου. Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ φθάσω μέχρις αὐτοῦ; Ὁποίους ἆρά γε κόπους θὰ ὑποστῶ διὰ τὴν ἀπόπειραν αὐτήν! Ἀδιάφορον· ἔχω ἀνάγκην αὐτοῦ τοῦ δοχείου. Ἀρχίζω νὰ ἕρπω. Μετὰ μεγίστης δυσκολίας σύρω τοὺς πόδας μου, αἱ δὲ ἐξησθενισμέναι μου χεῖρες μόλις καὶ μετὰ κόπου στηρίζουσι τὸ σῶμά μου. Ὀλίγα ἔτι βήματα καὶ φθάνω εἰς τὸ πτῶμα· ἀλλὰ τὸ διάστημα τοῦτο εἰς ἐμὲ ἐφαίνετο φοβερώτερον, παρὰ ἂν ἐπρόκειτο νὰ διατρέξω δωδεκάδα ὅλην λευγῶν. Ἐν τούτοις ἔδει ἕρπων νὰ φθάσω μέχρις ἐκείνου τοῦ σημείου.

Σύρω λοιπὸν μετὰ κόπου τοὺς πόδας, ἀλλ' αἱ ὀδύναι διπλασιάζονται εἰς ἑκάστην κίνησιν. Στόνοι μετὰ διακεκομμένων λυγμῶν ἐξέρχονται τοῦ στόματός μου, ἐφ' ὅσον ἐξακολουθῶ ἕρπων. Τέλος, ἰδοὺ αὐτὸ τὸ δοχεῖον! Ἐμπερικλείει ποσότητα ὕδατος. Ἤδη κέκτημαι ἱκανὴν ποσότητα μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου μου. Οἴμοι! ταλαίπωρόν μου θῦμα! σὺ λοιπὸν μὲ σώζεις!

Πλησιάσας ἤδη τῷ πτώματι καὶ κρατῶν εἰς χεῖρας τὸ δοχεῖον, προσπαθῶ νὰ τὸ ἀποσύρω, ὅτε αἴφνης, ἀπολέσας τὴν ἰσορροπίαν, ῥίπτομαι ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ σωτῆρός μου, ὅστις ἀπέπνεεν ἤδη δυσώδη ὀσμήν...

Κατεπράϋνα τὴν δίψαν μου. Ἐν τῷ δοχείῳ ὑπῆρχεν ἱκανὴ ποσότης ὕδατος, χλιαροῦ μὲν ὀλίγον, ἀλλὰ καθαροῦ· θὰ ζήσω ἡμέρας τινὰς ἔτι. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἀνέγνωσά ποτε ἔν τινι φυσιολογικῷ συγγράμματι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ διατηρηθῇ καὶ ἄνευ τροφῆς, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ ὕδωρ. Ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι ὑπῆρχε καὶ διήγησις περὶ αὐτοκτονίας. Ἀλλὰ τί λέγω! τί ἆρά γε θὰ συμβῇ ἂν εἰσέτι ἐπιζήσω ἡμέρας τινάς; Οἱ ἡμέτεροι ἀνεχώρησαν. Οὐδεμία ὑπάρχει ἐντεῦθεν διέξοδος· προτιμότερον νὰ ἀποθάνω. Ἀντὶ νὰ ὑποστῶ τριήμερον ἀγωνίαν, τώρα θὰ ὑποστῶ αὐτὴν ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ἑβδομάδα! Δὲν εἶνε καλλίτερον νὰ λείψῃ τοιαύτη ζωή; Ἰδοὺ τὸ ὅπλον τοῦ γείτονός μου, ὅπερ εἶνε ἀγγλικῆς κατασκευῆς. Ἀρκεῖ νὰ ἐκτείνω τὴν χεῖρα, καὶ μετὰ ἓν λεπτὸν τὸ πᾶν τετέλεσται. Ἐξ ἅπαντος ὑπάρχουσι παρ' αὐτῷ πυριτιδοβολαί, καθόσον δὲν ἔσχε τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον πρὸς κατανάλωσιν ὅλων. Ταλαντεύομαι μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, σκεπτόμενος ἂν πρέπῃ νὰ ἀποθάνω, ἢ νὰ ὑποστῶ τὰς βασάνους. Ὁ θάνατος εἶνε ἡ σωτηρία μου· ἄλλως, ἀνάγκη νὰ περιμείνω τὴν ἄφιξιν τῶν ἐχθρῶν, οἵτινες θὰ ἐκδάρωσι τὴν ἐπιδερμίδα τῶν τετραυματισμένων μου κνημῶν! Κάλλιον νὰ ἀποθάνῃ τις ἰδίᾳ χειρί! Ἀλλ' ὄχι! δὲν πρέπει καὶ νὰ ἐγκαταλείψῃ ἑαυτόν· θὰ ὑπομείνω τὰς ἀληγδόνας μέχρις ὅτου ἐξαντληθῶσιν ὁλοσχερῶς αἱ δυνάμεις μου. Θὰ σωθῶ βεβαίως ἂν μὲ ἀνεύρωσιν· ἴσως δὲ εἶνε ἀκόμη ἐλπὶς καὶ νὰ ἰαθῶ, καὶ τότε θὰ ἐπανίδω τὴν πατρίδα, τὴν μητέρα μου καὶ τὴν Μαρίαν!...

Εἴθε, Θεέ μου, νὰ μὴ μάθωσί ποτε τὴν ἀλήθειαν! Εἴθε νὰ νομίζωσιν ὅτι ἐφονεύθην μὲ πρώτην βολήν, καὶ ὅτι δὲν ὑπέφερα δύο, τρεῖς καὶ τέσσαρας ἡμέρας!...

Ἡ κεφαλή μου ζαλίζεται. Ἡ ἀπόπειρα ἐκείνη ὅπως πλησιάσω τὸν γείτονά μου μοὶ ἀφῆρεσε πάσας τὰς δυνάμεις· καὶ ἤδη παρακολουθοῦμαι ὑπὸ τῆς ἀποτροπαίου αὐτῆς δυσωδίας. Οἴμοι! πόσον τὸ πτῶμα τοῦτο εἶνε μελανόν! Τί ἆρά γε γενήσεται μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας; Στερροῦμαι πλέον τῶν ἀπαιτουμένων δυνάμεων ἵνα ἀποσυρθῶ μακράν! Ἂς ἀναπαυθῶ ὀλίγον πρὶν ἢ ἀποπειραθῶ νὰ ἀνακτήσωμαι τὴν προτέραν μου θέσιν. Ὁ ἄνεμος πνέει ἐκ τοῦ ἀντιθέτου σημείου καὶ θὰ συμπαρασύρῃ αὐτὴν τὴν μεμολυσμένην ὀσμήν.

Ἐξηντλήθην παντελῶς· ὁ ἥλιος μοῦ κατακαίει τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας καὶ μ' ἐμποδίζει νὰ προφυλαχθῶ. Ὦ! ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ

ἐπήρχετο ταχύτερον τὸ νυκτερινὸν σκότος! Νομίζω ὅτι ἡ νὺξ αὕτη ἔσεται ἡ δευτέρα. Σύγχυσις ἤδη ἐπεκράτει ἐν ταῖς ἰδέαις μου, μεθ' ὃ εὑρέθην ἐν καταστάσει παντελοῦς ἐξουδενώσεως.

Φαίνεται ὅτι ἐκοιμήθην ἀρκετὰς ὥρας, διότι, ὅτε ἀφυπνίσθην, εἶχε πλέον ἐπέλθει τὸ σκότος. Οὐδεμία μεταβολή! Αἱ πληγαὶ μὲ βασανίζουσιν, ὁ δὲ γείτων μου κεῖται ἀκίνητος ἐκεῖ πλησίον ἐκτάδην ὡς γίγας. Προσπαθῶ νὰ μὴ τὸν συλλογίζωμαι, ἀλλ' ἀδυνατῶ νὰ τὸ κατορθώσω. Εἶνέ ποτε δυνατὸν νὰ ἐγκαταλείψω πᾶν τὸ προσφιλές μου, νὰ διατρέξω τοσοῦτῳ ἐπίπονον καὶ μακρὸν δρόμον, νὰ ὑποστῶ τὰς ἀγωνίας τῆς πείνης, τῆς δίψης καὶ τοῦ καύσονος, νὰ ὑποφέρω λέγω πάσας αὐτὰς τὰς βασάνους, μόνον καὶ μόνον ὅπως φονεύσω τοῦτον τὸν δυστυχῆ; Ὁ θάνατος αὐτὸς εἶνε ἡ ὠφελιμωτέρα πρᾶξις ἣν κατὰ τὸν πόλεμον αὐτὸν ἐξετέλεσα! Εἶμαι φονεύς! φονεὺς καὶ οὐδὲν πλέον!... Ὅτε ἀπεφάσισα νὰ ἀναχωρήσω, δὲν μὲ ἀνεχαίτισαν μὲν ἡ μήτηρ μου καὶ ἡ Μαρία, οὐχ ἧττον ὅμως ἔκλαιον ἀμφότεραι· ἐπειδὴ δὲ ἤμην καθ' ὁλοκληρίαν ἀφωσιωμένος εἰς τὴν ἀπόφασίν μου, δὲν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω τὰ δάκρυά των. Τότε δὲν ἐνόουν, νῦν ὅμως ἐννοῶ τὴν αἰτίαν ἥτις προὐξένει τὴν λύπην εἰς τὰ φίλτατα ταῦτα ὄντα. Τί μὲ χρησιμεύουσιν αἱ ἀναμνήσεις αὗται; ἀδύνατον νὰ ἐπανέλθῃ τὸ παρελθόν! Πόσον ἡ ἀπόφασίς μου ἐφάνη παράδοξος εἰς τοὺς γείτονάς μου, ὅτε ἔμαθον αὐτήν! «Ὦ! τὸν ἀνόητον, ἔλεγον. Μόνος ὁ Θεὸς γνωρίζει εἰς τί ἀποβλέπει ὁ σκοπός του, οὔτινος οὐδ' αὐτὸς μάλιστα κατανοεῖ τὴν αἰτίαν.» Αἱ φράσεις αὗται πῶς συμβιβάζονται μὲ τὰς περὶ ἡρωϊσμοῦ καὶ φιλοπατρίας ἰδέας; Ἀνεχώρουν χάριν τῆς πατρίδος καὶ ἐκεῖνοι μὲ ἐξελάμβανον ὡς ἠλίθιον! Τέλος ἀναχωρήσας ἔφθασα εἰς Σ..., ἔνθα ἐπεφορτίσθην νὰ φέρω τὸν στρατιωτικὸν σάκκον μετὰ τῶν πολεμεφοδίων, εἰς τὸ αὐτὸ δὲ μέρος ἔφθασαν καὶ χίλιοι ἕτεροι στρατιῶται. Ὀλίγιστοι ὅμως ἦσαν οἱ ἀναχωροῦντες ὡς ἐγὼ ἐθελονταί· ἄλλοι δὲ ἂν καὶ προὐτίμων νὰ μένωσιν ἐν ταῖς οἰκίαις των, οὐχ ἧττον βαδίζουσι μεθ' ἡμῶν (τῶν ἐθελοντῶν), διατρέχουσι καὶ οὗτοι ἑκατοντάδας λευγῶν, ἐνίοτε δὲ πολεμοῦσι μετὰ μείζονος ἢ ἡμεῖς ἐπιτυχίας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ οὗτοι ἐκτελοῦσιν, ὡς ἡμεῖς, τὸ καθῆκόν των, ἀλλ' εὐχαρίστως θὰ ἔφευγον ἐὰν τὸ τοιοῦτο τοῖς ἐπετρέπετο.

Αἴφνης ἐγείρεται πρωϊνή τις αὔρα, ἥτις σείει τοὺς παρακειμένους θάμνους, ἐλαφρῶς προσψαύουσα αὐτούς, καὶ ἀφυπνίζει τὰ ἡσύχως

ἀναπαυόμενα μικρὰ πτηνά. Οἱ ἀστέρες ἀφανίζονται βαθμηδόν, καὶ ὠχρά τις ἀκτὶς φωτὸς ἀναλάμπει ἐπὶ τοῦ ζοφεροῦ στερεώματος, τοῦ καλυπτομένου ὑπ' ἀργυροχρόων νεφῶν. Μόλις ἡ χρυσόπεπλος ἠὼς ῥίπτει τὰς ῥοδίνας αὐτῆς ἀκτῖνας ἐπὶ τοῦ παρακειμένου ὀροπεδίου, καὶ ἤδη ἄρχεται ἡ τρίτη ἡμέρα. Πῶς νὰ τὴν ὀνομάσω; ἡμέραν ζωῆς ἢ ἀγωνίας; Ἡ τρίτη ἡμέρα. Πόσας ἆρά γε ἡμέρας θὰ ἐπιζήσω ἔτι; ὀλιγίστας βεβαίως. Αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν λίαν ἐξησθενηκότα. Ἀδυνατῶ νὰ ἀπομακρυνθῶ τοῦ παρακειμένου πτώματος. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ὑποστῶ τὴν ἰδίαν τύχην, καὶ δὲν θὰ στενοχωρῶμαι πλέον. Σκέπτομαι νὰ πίω ὕδωρ· θὰ πίω τρὶς τῆς ἡμέρας... τὴν πρωΐαν, τὴν μεσημβρίαν καὶ τὸ ἑσπέρας.

Πρὸ μικροῦ ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, οὗτινος τὴν ὑπὸ αἱματοβαφοῦς χρώματος καλυπτομένην ἀπέραντον ἐπιφάνειαν ἀπέκρυπτον τῶν ὀφθαλμῶν μου οἱ τῶν παρακειμένων θάμνων παρεντιθέμενοι μέλανες κλάδοι. Ὁ καύσων σήμερον θὰ ἦνε ὑπερβολικός, ἀλλ' ὁ γείτων μου τί γενήσεται ἆρά γε;

Ἤδη εὑρίσκεται ἐν ἀθλίᾳ καταστάσει. Ἀποτρόπαιον θέαμα. Ἡ μελαψὴ ἐπιδερμὶς τοῦ προσώπου του μετεβλήθη εἰς ὠχράν· τοσούτῳ δὲ ἦν ἐντεταμένη, ὥστε, διασχισθεῖσα ὄπισθεν τοῦ ὠτὸς, ἐσχημάτισε ῥωγμὴν, ἐντὸς τῆς ὁποίας συνωστίζοντο ἄφθονοι σκώληκες. Οἱ πόδες του, οὓς ἐκάλυπτον περικνημίδες, ὡς καὶ τὸ σῶμά του ὁλόκληρον, ὑπερβαλλόντως εἶχον ἐξογκωθῆ. Οὕτω λοιπὸν, ἐκτεθειμένος ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, τί θὰ ἐγίνετο;

Μοὶ ἦτο ἀνυπόφορον νὰ μένω πλησίον αὐτοῦ· ἔδει νὰ ἀπομακρυνθῶ ἀντὶ πάσης θυσίας. Ναὶ, ἀλλὰ θὰ ἔχω τὴν ἀπαιτουμένην δύναμιν διὰ νὰ τὸ πράξω; Ὅσον διὰ τὸ δοχεῖον, δύναμαι καὶ πάλιν ἐγείρων ἐλαφρῶς τὴν χεῖρα νὰ πίω ὕδωρ, ἀλλ' αἰσθάνομαι ὅτι θὰ δυσκολευθῶ ἵνα μεταβάλω θέσιν. Ἐν τούτοις ἀποφασίζω νὰ δοκιμάσω, ἔστω καὶ μὲ τὴν ἰδέαν τοῦ νὰ κινηθῶ μικρὸν μόνον, καὶ κατὰ ἥμισυ ἔτι βῆμα τὴν ὥραν. Σκέπτομαι ὅτι θὰ καταναλώσω ὁλόκληρον τὴν πρωΐαν μου δι' αὐτὴν τὴν μετάθεσιν. Ἡ ὀδύνη εἶνε φρικαλέα, ἀλλὰ προσπαθῶ νὰ τὴν ὑπερνικήσω. Ἀδυνατῶ νὰ ἐνθυμηθῶ, οὐδὲ κἂν νὰ φαντασθῶ, ὁποῖος ὁ βίος ὑγιαίνοντος ἀνθρώπου. Αἰσθάνομαι ὅτι ἤρχισα νὰ ἐξοικειῶμαι πρὸς τὸν παρόντα βίον μου.

Καίτοι δὲ τὴν πρωΐαν ταύτην ἠδυνήθην νὰ ἀπομακρυνθῶ τοῦ πτώματος κατὰ πέντε ἕως ἓξ βήματα, ἐν τούτοις ἡ μετάθεσις αὕτη δὲν μοὶ ἐπιτρέπει νὰ ἀπολαύσω ἐπὶ μακρὸν τῶν ἀγαθῶν τοῦ καθαροῦ ἀέρος, ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος ἀλλάξας ἐκ νέου διεύθυνσιν ἔφερε πρὸς τὸ μέρος μου τὴν ἐκ τοῦ πτώματος πεμπομένην δυσωδίαν. Αἰσθάνομαι σφοδρὸν κωλικόπονον, ὁ κενὸς στόμαχός μου βιαίως συμπιέζεται, τὰ δὲ ἐντόσθιά μου μοὶ φαίνεται ὡς νὰ ἀνατρέπωνται. Ἡ προξενοῦσα ναυτίασιν δυσώδης ἐκείνη ὀσμὴ μὲ παρακολουθεῖ ἀδιακόπως, οὕτως, ὥστε ἐκ τῆς ἀπελπισίας ἄρχομαι νὰ κλαίω. Ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν εὑρισκόμενος ἀγωνίᾳ καὶ συντριβῇ καρδίας, ἕνεκα τῆς ὀδύνης, ἐβυθίσθην ἐν παντελεῖ ληθάργῳ.

Αἴφνης — μήπως ἆρά γε εἶνε παιδαριῶδες ἐνύπνιον τῆς ἐξησθενηκυίας φαντασίας μου; — φαντάζομαι ὅτι ἀκούω... Ἀλλ' ὄχι... Ἐν τούτοις ναί! ἤχοι φωνῆς, συνοδευόμενοι ὑπὸ ποδοβολητῶν ἵππων καὶ ἀνθρωπίνης φωνῆς. Ἐσκέφθην νὰ ῥίψω κραυγὴν, ἀλλ' ἐκρατήθην πρὸς στιγμήν. Ἂν τυχὸν ἦσαν ἐχθροί; Ὁ τρόμος ἀντικαθίστησι τότε τὴν ἀγωνίαν... Θὰ ὑποστῶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει βασάνους ἐξ ἐκείνων, αἵτινες, μόνον ἀναγινωσκόμεναι ἐν ταῖς ἐφημερίσιν, ἀνορθοῦσι τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς. Σοῦ ἐλεύθερουν τὸ κρανίον καὶ σοῦ κατακαίουν τοὺς πάσχοντας πόδας. Καὶ δὲν εἶνε μόνον αὐτό. Οἱ ἐχθροὶ εἶνε ἐφευρετικοί! Τί λοιπὸν εἶνε προτιμότερον, νὰ ἀποθάνω εἰς τὰς χεῖράς των, ἢ ἐνταῦθα; Ὦ! ἐπικατάρατοι θάμνοι, διατί μὲ περικυκλοῦτε οὕτω διὰ τῶν μελανῶν καὶ πεπυκνωμένων σκιῶν σας; Οὐδὲν δύναμαι νὰ ἴδω ἀνὰ μέσον τῶν κλάδων· ἐν τούτοις κατορθόνω νὰ ἀνακαλύψω μικρὸν μεταξὺ αὐτῶν χάσμα, δι' οὗ διακρίνω χαράδραν, ἐν ᾗ ῥέει ῥυάκιον· τὸ ῥυάκιον ἐκεῖνο, παρ' ὃ ἀναπαυθέντες πρὸ τῆς μάχης εἴχομεν καταπαύσει τὴν δίψαν. Ναί, ἰδοὺ ἡ μεγάλη ἐκείνη πέτρα, ἥτις χρησιμεύει ὡς γέφυρα πρὸς διάβασιν τοῦ ῥυακίου. Βεβαίως θὰ διέλθωσιν ἐκεῖθεν.

Αἱ φωναὶ ἤρχισαν νὰ διακόπτωνται· τοσούτῳ δὲ ἐξησθενηκυίαν εἶχον τὴν ἀκοὴν, ὥστε ποσῶς δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀντιληφθῶ τῶν λέξεων. Θεέ μου! ἐὰν ἦσαν οἱ ἡμέτεροι! Θὰ ἐκραύγαζον· ἴσως θὰ μὲ ἤκουον ἐκεῖνοι. Ἀλλὰ διατί βραδύνουσιν ἐπὶ τοσοῦτον καὶ δὲν φαίνονται; Μὲ καταλαμβάνει ἀνυπομονησία. Αἴφνης ἐμφανίζονται παρὰ τὸν ῥύακα ἱππεῖς ἐκ τῶν ἡμετέρων μὲ τὰς κομψὰς των ἐνδυμασίας καὶ τὰς ἐρυθράς των ζώνας. Ἦσαν περὶ τοὺς πεντήκοντα· τὸ ἀπόσπασμα ὡδήγει

ἀξιωματικὸς φέρων γενειάδα φαιὰν, καὶ ἀναβαίνων μεγαλοπρεπῆ ἵππον. Μόλις ὑπερβὰς τὸ ῥυάκιον, ἐστράφη πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄνδρας καὶ ἐφώνησεν· «Ἐμπρός! βῆμα ταχύ.» — «Στῆτε, στῆτε, ἐν ὀνόματι τοῦ οὐρανοῦ, ἀνέκραξα· βοήθεια, ἀδελφοί μου!» Ὁ ποδοβολητὸς ὅμως τῶν ἵππων, ἡ κλαγγὴ τῶν ὅπλων καὶ ὁ ἦχος τῶν φωνῶν των καταπνίγουσι τὰς ἀπελπιστικὰς κραυγάς μου. Ὢ φρίκη! δὲν μὲ ἤκουσαν! Κατάρα! Πίπτω κατὰ γῆς πρηνὴς καὶ ἀρχίζω νὰ στενάζω... Ἐν τῇ ὁρμῇ μου ἀνατρέπω τὸ δοχεῖον, καὶ τὸ ἐν αὐτῷ ὕδωρ ἐκρέει· δηλαδὴ ἡ ζωή μου, ἡ ἐλπίς μου, τὸ μόνον ἀντικείμενον, ὅπερ ἠδύνατο νὰ βραδύνῃ τὸν θάνατόν μου. Ὅτε ἐζήτησα νὰ ἀνεγείρω τὸ δοχεῖον, παρετήρησα ὅτι ἐν αὐτῷ εἶχεν ἀπομείνει μόνον ἥμισυ ποτήριον ὕδατος, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἶχεν ἀπορροφήσει ἀπλήστως τὸ κατάξηρον χῶμα. Ἀδύνατον νὰ περιγράψω τὴν ἀπόγνωσιν ἥτις μὲ κατέλαβε μετὰ τὸ φρικαλέον τοῦτο γεγονός. Οὕτω λοιπὸν, ἔμενον ἀκίνητος, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμικλείστους. Ὁ ἄνεμος διαρκῶς ἤλλασσε διεύθυνσιν, φερόμενος πρός με ἄλλοτε μὲν καθαρὸς, ἄλλοτε δὲ μεμολυσμένος. Ὁ γείτων μου καθίστατο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βδελυρὸς, τὸ δὲ πρόσωπόν του, ἀποσυντεθείσης ἤδη τῆς σαρκὸς, ἀπηλείφθη τέλεον. Ἤδη διεκρίνοντο τὰ ὀστᾶ, τὸ δὲ κρανίον ἐφαίνετο οἱονεὶ καταχθονίως γελῶν. Ὁ σκελετὸς οὗτος, μὲ τὴν στρατιωτικὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὰ μετάλλινα αὐτοῦ κομβία, μοὶ προυξένει ὀλιγγον. — Αὐτὸς, εἶπον κατ' ἐμαυτὸν, εἶνε ὁ πόλεμος· ἰδοὺ ἀκριβὴς αὐτοῦ εἰκών. — Ὁ ἥλιος ἐξετόξευεν ἀκτῖνας πυριφλεγεῖς, αἱ δὲ χεῖρές μου καὶ τὸ πρόσωπον εἶχον πυρακτωθῆ. Ἀπορροφήσας ἤδη καὶ τὸ ἐναπολειφθὲν ὕδωρ, κατετρυχόμην ὑπὸ τῆς δίψης. Ἠθέλησα νὰ πίω μίαν μόνην σταγόνα, καὶ ἀντ' αὐτῆς κατέπιον πᾶν τὸ περιεχόμενον. Φεῦ! διατί νὰ μὴ καλέσω ἀμέσως εἰς βοήθειαν τοὺς ἱππεῖς ὁπότε διέβαινον πλησίον μου! Καὶ πολέμιοι ἐὰν ἦσαν, ὤφειλον νὰ τοὺς καλέσω. Τέλος πάντων θὰ μὲ ἐξέθερον τὸ πολὺ δύο ἕως τρεῖς ὥρας! Ἐνῷ τώρα εἶνε ἄγνωστον ἐπὶ πόσον εἰσέτι καιρὸν θὰ ὑποφέρω! Τάλαινα μῆτερ! Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἀποσπάσῃς τὴν πολιάν σου κόμην. θὰ ὀδύρεσαι καὶ θὰ καταρᾶσαι τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς μου, θὰ καταρᾶσαι ὁλόκληρον τὸν κόσμον ὅστις ἐφεῦρε τὸν πόλεμον ἵνα βασανίζηται ἡ ἀνθρωπότης, ὅταν μάθῃς τὸ οἰκτρόν μου τέλος. Ἀλλ' οὔτε σὺ, μῆτερ, οὔτε ἡ Μαρία θὰ ἀκούσητέ ποτε τὴν διήγησιν τῶν βασάνων μου. Χαῖρε, προσφιλὴς

μῆτερ, καὶ σὺ, φιλτάτη μνηστή!... Οἵα φρικτὴ ὀδύνη! Ἡ καρδία μου συμπιέζεται. Ἰδοὺ καὶ πάλιν ἐπανέρχεται ἐν τῇ μνήμῃ μου τὸ μικρὸν ἐκεῖνο κυνάριον. Οὐδόλως ἐφείσατο αὐτοῦ ὁ σκληρὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ἀλλὰ πλήξας τοῦτο διὰ λίθου τὸ ἔρριψεν ἀμέσως ἐντὸς λάκκου. Θὰ ἔζη ἴσως εἰσέτι καὶ θὰ ὑπέφερεν ὁλόκληρον τὴν ἡμέραν. Ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι δυστυχέστερος ἐκείνου, ἐπειδὴ ὑποφέρω τρεῖς μέχρι τοῦδε ἡμέρας. Αὔριον εἶνε ἡ τετάρτη καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡ πέμπτη, καὶ εἶτα ἡ ἕκτη... Ποῦ λοιπὸν εἶσαι, Χάρων; Ἐλθὲ νὰ μὲ παραλάβῃς. Ἀλλ' ὁ Χάρων ἐκώφευεν εἰς τὰς παρακλήσεις μου. Ἔμενον ἐκεῖ, ἐκτεθειμένος εἰς τὰς φλογερὰς τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας, στερούμενος καὶ αὐτῆς τῆς σταγόνος τοῦ ὕδατος, ὅπως δροσίσω τὰ πεφλογισμένα χείλη μου. Ἤδη, ἐν πλήρει ἀποσυνθέσει, τὸ πτῶμα ἐξέπεμπεν ἀφόρητον δυσωδίαν, περιβαλλόμενον ὑπὸ μυρμηκιᾶς σκωλήκων. Ὅταν πλέον ἀποσυντεθῇ ὁλοσχερῶς καὶ μένωσι μόνα τὰ ὀστᾶ, τότε θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἰδική μου σειρὰ ἵνα ὑποστῶ τὴν ἰδίαν τύχην καὶ ἐξομοιωθῶ πρὸς αὐτὸ καθ' ὅλα.

Παρῆλθεν ἡμέρα καὶ νὺξ καὶ οὐδεμία ἐπῆλθε μεταβολή. Μία ἔτι ἡμέρα ἔμελλε νὰ παρέλθῃ. Ἐν τῷ βάθει τῶν παρακειμένων θάμνων ἠκούετο ὑπόκωφος θόρυβος, ἐκ τοῦ θορύβου δὲ τούτου μοὶ ἐφάνη ὡς νὰ ἐψιθυρίζοντο αἱ ἑξῆς λέξεις: «Μέλλεις νὰ ἀποθάνῃς, καὶ θὰ ἀποθάνῃς! Δὲν θὰ τοὺς ἐπανίδῃς πλέον!» — «Δὲν θὰ τοὺς ἐπανίδῃς πλέον ἐδῶ,» ἀπήντησεν ἠχηρὰ φωνή.

Ἐρρίγησα, μεθ' ὃ συνῆλθον εἰς ἐμαυτὸν αἰφνιδίως. Τότε διέκρινα ἀνὰ μέσον τῶν θάμνων τὸν ὑπαξιωματικόν μας Ἰακωβλὲφ, οὗ μάλιστα ἀνεγνώρισα καὶ τὸ εὐμενὲς ὄμμα. — «Φέρετε, εἶπεν οὗτος, τὰ πτύα! ἰδοὺ ἕτεροι δύο, εἷς ἐκ τῶν ἡμετέρων καὶ ἕτερος ἐκ τῶν ἰδικῶν των.» — «Ὄχι, ὄχι πτύα! ἐπειράθην νὰ κραυγάσω. Πρὸς Θεοῦ, μὴ μὲ θάψητε· ζῶ ἔτι.» Ἀλλ' ἐκ τῶν χειλέων μου ἀσθενὴς μόνον ἠδυνήθη νὰ ἐξέλθῃ στεναγμός.

«Ὕψιστε Θεέ! ζῇ ἔτι! Εἶνε ὁ Βόρις Ἰβάνωφ! Σύντροφοι, προχωρήσατε! Ὁ ἀδελφός μας δὲν ἀπέθανε· καλέσατε τὸν ἰατρόν.»

Ἐν διαστήματι ὀλιγωτέρῳ τοῦ λεπτοῦ, εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν μου ὕδωρ, οἶνον καὶ ἕτερα φάρμακα. Δονούμενον τὸ φορεῖον προὐχώρει. Ἡ ἔρρυθμος αὕτη δόνησις μὲ ἀπεκοίμιζεν· ἐναλλὰξ ἠγειρόμην καὶ πάλιν κατεκλινόμην· τὰ τραύματα, ἐπιδεθέντα ἤδη, οὐδεμίαν μοὶ

προϋξένουν πλέον ὀδύνην, αἴσθημα δέ τι ἀνεκφράστου ἡδονῆς μὲ ἐκυρίευσε. «Στῆτε! κατάβητε! ἀνασηκώσατε τὸ φορεῖον· ἐμπρὸς, προχωρεῖτε!» Τοιοῦτοι ἤρχοντο εἰς τὸ οὖς μου ἤχοι, καὶ εὐθὺς ἐνόησα ὅτι εἶνε ὁ ἀξιωματικός μας Πέτρος Ἰβάνοβιτς, ἀνὴρ γενναῖος, ἰσχνὸς καὶ ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ὅστις διατάσσει.

«Ὁ Πέτρος Ἰβάνοβιτς, ἐτραύλισα.

— Τί ἐπιθυμεῖς, φίλε μου; μοὶ εἶπε κύψας πρός με.

— Ὁ ἰατρὸς τί σᾶς εἶπε; Θὰ ἀποθάνω ἆρά γε ἐντὸς ὀλίγου;

— Ὁποία ἰδέα! Ὄχι, δὲν θὰ ἀποθάνῃς, τὰ ὀστᾶ σου ὁλόκληρα προσεβλήθησαν. Τύχῃ ἀγαθῇ, τὰ ὀστᾶ καὶ αἱ ἀρτηρίαι μένουσι σῶα καὶ ἀβλαβῆ. Ἀλλὰ πῶς ἔζησας καθ' ὅλας τὰς τρεῖς ταύτας ἡμέρας; Τί ἔφαγες;

— Ἀπολύτως οὐδέν.

— Τί ἔπιες;

— Μετεχειρίσθην τὸ δοχεῖον τοῦ ἐχθροῦ. Θὰ σᾶς διηγηθῶ βραδύτερον...

— Φίλε μου, σὲ βοηθεῖ ὁ Θεός... Ἐν τούτοις ἔχεις ἀνάγκην ὀλίγης ἀναπαύσεως.»

Τότε ἐβυθίσθην εἰς ὄνειρα, λησμονήσας ἐξ ὁλοκλήρου ἐμαυτόν. Μόλις δὲ ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ φορητὸν νοσοκομεῖον ἐπανῆλθον εἰς ἐμαυτόν. Ἐκεῖ περιεστοιχούμην ἀπὸ χειρουργοὺς καὶ ἀδελφὰς τοῦ ἐλέους, μεταξὺ δὲ τῶν πρώτων διέκρινα ἕνα τῶν διασημοτάτων τῆς Πετρουπόλεως ἰατρῶν, ἐνασχολούμενον περὶ τὴν ἐπίδεσιν τῶν τραυμάτων μου καὶ ἔχοντα τὰς χεῖρας αἱματοφύρτους. Ἀφοῦ δὲ ἐπέδεσε τὰς πληγάς μου, μοὶ εἶπεν·

«Εἶσαι εὐτυχὴς, νέε! Ἡ ζωή σου διεσώθη. Ἐκάμαμεν τὴν ἐντομὴν τῆς κνήμης καὶ οὕτως ἀπηλλάχθης μὲ μικρὰς μόνον βασάνους.»

VREVOLOD GARCHINE.

(Μετάφρασις Δ. Α. ΠΡΟΚΟΥ.)

ΟΥΔΕΝ ΚΑΛΟΝ ΚΑΚΟΤΗΤΟΣ ΑΜΙΚΤΟΝ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐλάλουν τὰ ζῶα, μῦς κατῴκει ἔν τινι ὀπῇ μετὰ τοῦ μικροῦ υἱοῦ του. Φοβούμενοι τοὺς ὄνυχας τῆς γαλῆς, σπανίως ἐξήρχοντο τῆς κρύπτης των, ἔνθα, στερούμενοι τροφῆς, ἐκινδύνευον νὰ ἀποθάνωσιν ἐκ τῆς πείνης.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν, τὸ μυΐδιον, στενάξαν βαθέως, λέγει πρὸς τὸν πατέρα του:

«Ὦ πάτερ μου, πόσον ἀνυπόφορος εἶναι ὁ βίος ἡμῶν! Ἐὰν ἐξέλθωμεν, κινδυνεύομεν νὰ γίνωμεν βορὰ τῆς γαλῆς· ἐὰν τοὐναντίον μείνωμεν ἐντὸς τῆς ὀπῆς, ὑποφέρομεν ἐκ τῆς πείνης. Φεῦ! διατί νὰ γεννηθῶμεν ποντικοί! Βλέπω τὰ ἄλλα ζῶα καὶ τὰ φυτὰ, ἀπολαμβάνοντα ἀκινδύνως τῆς ἡδονῆς τοῦ ἡλίου, καὶ τήκομαι τὴν καρδίαν! Ἡμεῖς ὁποῖον ἁμάρτημα διεπράξαμεν εἰς τὸν κόσμον καὶ κατεδικάσθημεν οὕτω παρὰ τῆς Θείας Προνοίας! Κατά τινα πρωϊνὴν ἔξοδόν μου ἐκ τῆς ὀπῆς, διῆλθον ἔμπροσθεν θάμνου ἐρείκης, ἧς τὰ φύλλα ἐσείοντο ὑπὸ τοῦ ζεφύρου καὶ ἐζωογονοῦντο ὑπὸ τῶν εὐεργετικῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων. Ὦ, πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἤμην ἐρείκη! Τότε καὶ ἐγὼ θὰ ἐθεώρουν τὸν γλαυκὸν οὐρανὸν καὶ θὰ ἐδεχόμην τὰ φιλήματα καὶ τὰς θωπείας τῶν μελισσῶν.

— Ἄ! τέκνον μου, ἀποκρίνεται πάραυτα ὁ πατήρ του, δὲν ἠξεύρεις τί λέγεις. Ἔσο εὐχαριστημένος ἐκ τῆς τύχης σου, καθότι οὐδόλως εὑρίσκω τὴν ἐρείκην εὐτυχεστέραν ἀπὸ ἡμᾶς· ἕκαστος εἰς τὸν μάταιον τοῦτον κόσμον ἔχει τὴν εὐτυχίαν, ὡς καὶ τὴν δυστυχίαν του. Ἐλθὲ, τώρα ὅτε δὲν φαίνεται πρὸς τὸ παρὸν ἡ γαλῆ, νὰ μεταβῶμεν πρὸς τὴν ἐρείκην, διὰ νὰ τὴν ἐρωτήσῃς, ἐὰν πράγματι θεωρεῖ ἑαυτὴν εὐτυχῆ.»

Εἶπε, καὶ παραλαβὼν τὸν υἱόν του, μετέβη κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν θαλερὸν θάμνον, ὃν χαιρετίσας εὐσεβάστως, ἔνευσε πρὸς τὸν μικρὸν νὰ τῷ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον.

«Φιλτάτη ἐρείκη, λέγει τότε τὸ μυΐδιον, πόσον ζηλεύω τὴν εὐ-

τυχίαν σου! πάντοτε σκιρτᾷς ἀπὸ τὴν χαράν σου, δέχεσαι καθ' ἑκάστην τὰς θωπείας τῶν χρυσαλλίδων καὶ μελισσῶν καὶ καθηδύνεσαι ἀενάως ἐκ τῶν εὐεργετικῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων.

— Ἆχ! ἀποκρίνεται στενάξασα ἡ ἐρείκη· ἀληθὲς εἶναι ὅτι θεωροῦμαι παρὰ πολλῶν εὐτυχής· ἐγὼ ὅμως ἐπεθύμουν διαπύρως νὰ ἤμην ὁμοειδής σου.»

Τὸ μυΐδιον, ἐκπλαγέν, ἐκάλυψε τὰ ὦτα διὰ τῶν δύο ἐμπροσθίων ποδῶν του καὶ ἀνέκραξε:

«Μῦς; Εἰπέ μοι πρὸς Θεοῦ, ἐρείκη, μήπως παραφρονεῖς;

— Ὄχι, ἀποκρίνεται ἡ ἐρείκη, δικαίως παραπονοῦμαι· εἰς τί μοὶ χρησιμεύουσιν ἡ ὡραιότης καὶ ὁ καλλωπισμός; Διαμένω πάντοτε ἐν τῷ ἐρήμῳ τούτῳ τόπῳ, ἔνθα ὄμμα δὲν μὲ θαυμάζει, στόμα δὲν μ' ἐπαινεῖ· ἐν καιρῷ θέρους κατακαίομαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ἀπονάρκοῦμαι ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ παγετοῦ. Ἂν δὲ καὶ μ' ὅλας αὐτὰς τὰς ἀφορήτους βασάνους κατορθώσω νὰ ἀνυψώσω βλαστούς τινας, ἀμέσως μὲ τοὺς θερίζει ὁ γεωργὸς χάριν τῶν ἀροτήρων βοῶν του, ἢ χάριν τῆς πυρᾶς.

— Ἐπ' ἀληθείας, δυστυχὴς εἶσαι, ἀγαπητὴ ἀδελφή,» ἀπεκρίθη πρὸς τὸ δένδρον περιλύπως ὁ μικρὸς μῦς, καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ πατρός του, ὁπότε, καθ' ὁδὸν ἰδὼν μικρόν τι τρηδόνιον, λέγει πάλιν πρὸς τὸν πατέρα του:

«Πόσον εἶναι ἐλαφρὸν τὸ πτηνὸν τοῦτο! πόσον ταχέως περιπατεῖ! ὁ βίος τοῦ μικροῦ τούτου ζώου πρέπει νὰ ᾖναι εὐάρεστος.»

Μόλις ὅμως εἰπόντος τούτους τοὺς λόγους, ἱέραξ πελώριος ὁρμήσας ἐπὶ τοῦ τρηδονίου τὸ ἥρπασεν εἰς τὸ ῥάμφος του καὶ ἐπέταξεν εἰς τὰ ὕψη. Τὸ μυΐδιον δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ κλαύσῃ διὰ τὸ λυπηρὸν τοῦτο συμβάν, δραξάμενον δὲ τῆς οὐρᾶς τοῦ πατρός του διηυθύνθη μετ' αὐτοῦ σιωπηλῶς εἰς τὸ οἴκημά των.

Ἐν τούτοις ὁ μῦς ἐσκέπτετο, ὅτι ὁ υἱός του δὲν ἀπέμαθεν ἐκ τῶν δύο τούτων παραδειγμάτων τοῦ νὰ φθονῇ τὴν τύχην τῶν ἄλλων. Τῷ λέγει λοιπὸν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εἰς τὰς ὄχθας ῥυακίου, ἔνθα ὑπῆρχεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χλόης λαμπρὰ ἀνθεμὶς, τὴν ὄψιν ἔχουσα πρὸς τὸν ἥλιον ἐστραμμένην καὶ φαινομένη μακρόθεν ὡς φωτοβόλος ἀστήρ.

«Δὲν εἶσαι εὐτυχὴς, ἀνθεμίς;» τὴν ἐρωτᾷ μετ' ἀνυπομονησίας ὁ μικρὸς μῦς.

Ἡ ἀνθεμὶς ὑψώσασα τὴν κεφαλὴν, διὰ νὰ ἴδῃ τίς ὁ ἀπευθύνων αὐτῇ τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἀπεκρίθη πρὸς τὸ μυΐδιον μετὰ περιλύπου φωνῆς:

«Εὐτυχής! Καθ' ἑκάστην τὰ πρόβατα καὶ οἱ βόες κατατρώγουσι τὰ ἄνθη μου, καὶ μὲ καταπατοῦν τοσοῦτον σκληρῶς, ὥστε μένω ἡμιθανὴς, ἐνῷ ὑμεῖς διὰ τῆς ὠκυποδίας σας ἀποφεύγετε πάντοτε τοὺς κινδύνους, ἀφ' ἑτέρου ὑπερασπίζετε ἑαυτοὺς καὶ διὰ τῶν ὀδόντων ὑμῶν. Φεῦ! ἐγὼ εἰμὶ τὸ δυστυχέστατον τῶν πλασμάτων τῆς ὑφηλίου. Ἰδοὺ ἀκριβῶς ὁ γεωργὸς διευθυνόμενος πρὸς ἐμὲ μετὰ τῶν ἀδηφάγων κτηνῶν του. Ὦ Θεέ μου, φρικιῶ ἐκ τοῦ τρόμου.

— Δυστυχὲς ἄνθος, ἀπεκρίθη περιλύπως ὁ τὴν τύχην τῶν ἄλλων φθονῶν μῦς, καὶ σὺ μακρὰν ἀπέχεις τοῦ νὰ ᾖσαι εὐδαίμων.»

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, θελήσας νὰ πίῃ ἐκ τοῦ ῥυακίου ὕδωρ, εἶδεν ἐντὸς αὐτοῦ βάτραχον κοάζοντα, παίζοντα καὶ πηδῶντα.

«Ἂς ἤμην τοὐλάχιστον βάτραχος,» λέγει πρὸς τὸν πατέρα του, ἀλλὰ μόλις ἐπρόφερε τούτους τοὺς λόγους, μέγιστος ποτάμιος λύκος ἐπιπεσὼν ἐπὶ τοῦ βατράχου, τὸν κατέπιεν ἐν ἀκαρεῖ.

«Δυστυχὲς ζῶον, λέγει περιλύπως ὁ μῦς, οὔτε σὺ δύνασαι νὰ λογισθῇς εὐτυχής.»

Καὶ μελαγχολήσας πλέον ἐκ τῶν τραγικῶν τούτων συμβάντων, ἔσυρεν ἐπιμόνως τὸν πατέρα του ἐκ τῆς οὐρᾶς διὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὀπήν. Καθ' ὁδὸν ὅμως ἀπήντησαν ζωηρὰν δάμαλιν, βόσκουσαν ἡσύχως ἐπὶ τῆς χλόης. Ὁ μικρὸς μῦς, θεωρήσας αὐτὴν ἄνωθεν ἕως κάτω, λέγει πρὸς τὸν πατέρα του:

«Εἴθε νὰ ἤμην καὶ ἐγὼ τοσοῦτον μέγας, ὅσον ἡ δάμαλις αὕτη. Τίς δύναται νὰ τὴν βλάψῃ οὖσαν καθωπλισμένην διὰ τῶν τεραστίων τούτων κεράτων; Ἰδὲ, πῶς κυλίεται ἡδυπαθῶς ἐπὶ τῆς χλόης. Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἤμην καὶ ἐγὼ δάμαλις!

— Ἂς ἴδωμεν, λέγει ὁ μῦς πρὸς τὸν υἱόν του, ἐρώτησέ την, ἐὰν εἶναι εὐδαίμων.»

Οὗτος ἀμέσως χαιρετίσας τὴν δάμαλιν λίαν ὑποκλινῶς τῇ λέγει:

«Ἀγαπητή μου δάμαλις, ἐλπίζω ὅτι θέλεις μὲ συγχωρήσει διὰ τὴν περιεργίαν μου· ἐπεθύμουν πολὺ νὰ ἐρωτήσω ἐὰν εἶσαι εὐτυχής.

— Εὐτυχής! ἀνακράζει ἡ δάμαλις ἐκπλαγεῖσα. Εἰς ἐμὲ ἀπευθύνεις τὴν ἐρώτησιν ταύτην; Εἰμὶ τὸ δυστυχέστερον ζῶον τοῦ κόσμου καὶ...

— Ἐν τούτοις βλέπω ὅτι τρέχεις ἐλευθέρως ἐπὶ τῆς χλόης, ὑπολαβὼν λέγει ὁ μῦς, καὶ τρώγεις ὅ,τι σοὶ ἀρέσκει.

— Ἄχ! ἀγαπητέ μοι, ἐπαναλαμβάνει ἡ δάμαλις, φαίνεται ὅτι ἡ ἐν τῇ ὀπῇ διηνεκὴς διαμονή σου δὲν σοὶ ἐπέτρεψε νὰ γίνῃς μάρτυς τῆς τρομερᾶς ἡμῶν τύχης. Ἡ ἀπόλαυσις τῆς τροφῆς, ἣν τώρα λαμβάνω, θὰ διαρκέσῃ μόλις ἐπὶ στιγμὴν, καθότι μὲ περιμένει ἀνυπομόνως ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡ ὑπηρέτρια διὰ νὰ ἀμέλξῃ τὸ γάλα μου καὶ μετ' αὐτοῦ τὴν τροφήν μου. Οἴμοι! δι' οὐδὲν ἕτερον ἐρχόμεθα εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, παρὰ διὰ νὰ ἀποθνήσκωμεν ὑπὸ τὴν ἀμείλικτον μάχαιραν τοῦ σφαγέως. Ἐπὶ ἑκατὸν δαμάλεων τῆς συγγενείας μου, τῶν ἐννενηκοντα ἐννέα ἐκόπη ὁ τράχηλος καὶ ἡ ἑκατοστὴ ἔσκασε πρό τινων ἡμερῶν. Ὅλα τὰ τέκνα μου ἐθανατώθησαν ἀλληλοδιαδόχως, καὶ ἐμὲ δὲ ἐπίσης ὅταν γηράσω ἡ αὐτὴ μὲ ἀναμένει τύχη. Εἰπέ μοι, εὑρίσκεις ἐπιθυμητὴν τὴν ζωήν μας;

— Ἐπ' ἀληθείας, δάμαλις, τῇ λέγει ὁ μῦς, μοὶ φαίνεσαι τὸ δυστυχέστερον ζῶον τοῦ κόσμου.»

Καὶ ἔσυρε πάλιν τὸν πατέρα του ἐκ τῆς οὐρᾶς διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ὀπήν. Καθ' ὁδὸν ὅμως παρετήρησαν ἄνθρωπόν τινα, ὅστις εἰργάζετο εἰς τοὺς ἀγρούς· λέγει δὲ ὁ μῦς πρὸς τὸν πατερα του:

«Ὦ πάτερ μου, ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ κύριος πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ πλασμάτων· εἶναι πεπροικισμένος μὲ λόγον καὶ ἐφευρετικὸν νοῦν, καὶ δὲν φοβεῖται τὴν ἐπίθεσιν ὁποιουδήποτε ζώου. Αὐτὸς μόνον εἶναι εὐδαίμων. Πόσον ἐπεθύμουν νὰ ἤμην ἄνθρωπος.

— Ναὶ, τέκνον μου, ὁ λόγος σου ἴσως εἶναι ὀρθὸς, ἀλλὰ νομίζω ὅτι καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἕκαστος ἔχει τὴν δυστυχίαν του κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον.»

Οὕτω δὲ συνομιλοῦντες ἔφθασαν πλησίον τοῦ ἐργαζομένου ἀνθρώπου καὶ ἐκρύβησαν ἀμφότεροι ὄπισθεν βάτου τινὸς, ὅπως τὸν ἴδωσιν ἐγγύθεν. Ὁ ἱδρὼς ἔρρεεν ἐκ τοῦ μετώπου του κρουνηδὸν, καὶ ἔβηχε σφοδρῶς ἐνῷ ἠρτρία τὴν γῆν. Μετὰ μικρὸν διέκοψεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἐργασίαν του διὰ νὰ σφογγίσῃ τὸ κάθιδρον μέτωπόν του, μεθ' ὃ οἱ μῦς τὸν ἤκουσαν λέγοντα:

«Ποία ἀποτρόπαιος τύχη εἶναι ἡ ἰδική μας! Νὰ ἐργαζώμεθα ἀδιακόπως ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας, νὰ ἐξαντλώμεθα ἐκ τοῦ ἱδρῶτος, νὰ καμπτώμεθα ἐκ τοῦ καμάτου, νὰ τρώγωμεν μέλανα ἄρτον, νὰ

τρέμωμεν ἐκ τοῦ ψύχους καὶ νὰ κατακαιώμεθα ἐκ τοῦ καύσονος, ἅμα δὲ κατορθώσωμεν νὰ κερδήσωμεν ὀλίγα χρήματα ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς βασανιστικῆς ταύτης ἡμῶν ἐργασίας, ἐπέρχεται ὁ πόλεμος, οἱ στρατιῶται κατερημοῦσι τοὺς καλλιεργημένους ἀγρούς μας, καταπέζουσιν ἡμᾶς παντοιοτρόπως καὶ πυρπολοῦσι τὰς καλύβας μας. Ἀλλοίμονον εἰς ἡμᾶς τοὺς δυστυχεῖς, οἵτινες κατεδικάσθημεν νὰ ζῶμεν ὡς αἰχμάλωτοι δι' ἓν τεμάχιον μέλανος ἄρτου, ἐνῷ οἱ πλούσιοι οὐδὲν ἕτερον, ἢ τὴν εὐδαιμονίαν γνωρίζουσιν εἰς τὸν κόσμον.

— Ὦ, λέγει καθ' ἑαυτὸν ὁ μικρὸς μῦς, καὶ σὺ εἶσαι ἄξιος οἴκτου.»

Καὶ ἔσυρε πάλιν τὸν πατέρα του ἐκ τῆς οὐρᾶς διὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν φωλεάν των. Καθ' ὁδὸν δὲ λέγει αὐτῷ:

«Μέχρι τοῦδε, μόνον δυστυχεῖς ἀπηντήσαμεν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν μας ταύτην, καὶ ὁμολογῶ, ὅτι πολὺ προτιμότερον εἶναι, ὅτι ἐγεννήθημεν μῦς. Νομίζω ὅμως ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὃν εἴδομεν πρὸ ὀλίγου ἐν τῷ ἀγρῷ εἶπεν ὅτι οἱ πλούσιοί εἰσι μόνον εὐδαίμονες. Ἆ! τί εὐτυχία δι' ἡμᾶς ἐὰν ἤμεθα πλούσιοι!

— Δὲν εἶναι βέβαιον, τῷ λέγει ὁ πατήρ του, ἐὰν καὶ οἱ πλούσιοι εἶναι κατὰ πάντα ἐκ τῆς τύχης των εὐχαριστημένοι. Τώρα, ὁπότε ἐπῆλθεν ἡ νὺξ, δυνάμεθα νὰ μεταβῶμεν εἰς τὸν πύργον διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν ἐὰν οἱ πλούσιοι εἶναι εὐδαιμονέστεροι ἀπὸ τοὺς ἄλλους θνητούς. Ὑπάγωμεν· ἀκολούθει μοι· γνωρίζω τὴν ὁδόν.»

Παρευθὺς διέβησαν μίαν γέφυραν καὶ εὑρέθησαν ἐντὸς μεγαλοπρεπεστάτου μεγάρου, τοῦ ὁποίου τὸν κύριον εἶδον καθήμενον νωχελῶς ἐντὸς τοῦ θαλάμου, πλησίον τραπέζης, τὰς κνήμας ἔχοντα ἐξηπλωμένας ἐπὶ δύο ἑδρῶν. Ἐπὶ τῆς τραπέζης εὑρίσκοντο παντοειδῆ λαμπρὰ φαγητὰ καὶ φιάλαι μὲ διαφόρους ἐκλεκτοὺς οἴνους. Ἀντὶ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ ὁ κύριος οὗτος εἶχε τοὺς βραχίονας ἐστηριγμένους ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐχασμᾶτο τοιουτοτρόπως, ὥστε ἐδείκνυεν ὅλους του τοὺς ὀδόντας. Ἐφαίνετο ὡς ἐξηντλημένος καὶ βεβαρημένος ἐκ τῆς ζωῆς. Ταὐτοχρόνως οἱ μῦς τὸν ἤκουσαν μονολογοῦντα ὡς ἑξῆς:

«Ὁποία ἀθλία ὕπαρξις εἶναι ἡ ἰδική μου. Ἰδοὺ τὰ ἐκλεκτότερα φαγητὰ εὑρίσκονται ἔμπροσθέν μου, καὶ ἀντὶ νὰ κεντήσωσι τὴν ὄρεξίν μου, μοὶ προξενοῦσι τοὐναντίον ἀποστροφήν. Ἰδοὺ οἱ λαμπρότεροι οἶνοι, οἵτινες οὐδόλως κινοῦσι τὴν πρὸς τὸ πίνειν ἐπιθυμίαν μου. Διατί;

διότι ἐκπληρώσας κατὰ κόρον ὅλας μου τὰς ὀρέξεις, δὲν ἐπιθυμῶ πλέον τίποτε εἰς τὸν κόσμον. Ὢ, πόσον ζηλεύω τοὺς δούλους καὶ χωρικούς μου, οἵτινες θεωροῦσιν ὡς μεγάλην των εὐτυχίαν, ὁπόταν ἔχωσιν ἐνώπιόν των τὴν γαβάθαν μετὰ τοῦ λαρδίου καὶ τῆς ὀρύζης. Γελῶσι καὶ ψάλλουσι μετὰ τὴν ἐργασίαν των, ὡς ἐὰν ἦσαν οἱ εὐδαιμονέστεροι τῶν θνητῶν. Εἰς τί μοὶ χρησιμεύει ὁ πλοῦτος; Ἰδοὺ εἰμὶ ἐξηπλωμένος ἐπὶ δύο ἑδρῶν καὶ δὲν δύναμαι νὰ εὕρω μικράν τινα ἀνακούφισιν. Τῇ ἀληθείᾳ, προτιμότερον μοὶ ἦτο ἂν ἤμην πτωχός... Ἔπειτα ἡ τρομερὰ αὕτη ποδάγρα, ἐξ ἧς συνεχῶς ὑποφέρω! Ἆ! πόσον εἰμὶ δυστυχής!»

Ὁ μῦς ἔσυρε πάλιν τὸν πατέρα του ἐκ τῆς οὐρᾶς διὰ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὀπὴν, ὁπότε δὲ ἔφθασαν εἰς αὐτὴν, λέγει ὁ πατὴρ πρὸς τὸν υἱόν του:

«Αἴ λοιπὸν, τέκνον μου, θὰ ἐξακολουθήσῃς τοῦ λοιποῦ παραπονούμενος κατὰ τῆς τύχης σου;

— Ὢ, ὄχι, ἀπεκρίθη συγκεκινημένον τὸ μυΐδιον, καθότι τώρα κατανοῶ τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων σου «ὁ καθεὶς εἰς τοῦτον τὸν κόσμον ἔχει τὰς ἰδίας του εὐτυχίας καὶ δυστυχίας» καὶ ἴσως προτιμότερον εἶναι δι' ἡμᾶς ὅτι ἐγεννήθημεν μῦς, παρὰ ἕτερόν τι πλάσμα τοῦ κόσμου τούτου. Τοῦ λοιποῦ δὲν θὰ παραπονοῦμαι πλέον κατὰ τῆς τύχης μου, ἀλλὰ θὰ ἦμαι πάντοτε ἐξ αὐτῆς εὐχαριστημένος.»

ΕΠΙΜΥΘΙΟΝ.

Ἂν θέλῃς βίον ἥσυχον κι' ἀμέριμνον νὰ ζήσῃς,
ὅταν ὁ ἄλλος εὐτυχῇ, ποτὲ μὴ τὸν φθονήσῃς,
καθότι ἔχει πᾶς θνητὸς καὶ μίαν δυστυχίαν,
ἥτις, ὡς σκώληξ, ὁλονὲν τῷ τρώγει τὴν καρδίαν.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)

ΔΙΟΝ. Ε. ΙΓΓΛΕΣΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΚΛΕΩΝΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗ

Η ΘΕΟΔΩΡΑ

ΠΟΙΗΜΑ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΙΣ ΜΕΡΗ ΠΕΝΤΕ ΜΕΤΑ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ.

Ἐν Λειψίᾳ. — Ἐκ τῆς ἀνατολικῆς τυπογραφίας Γ. Δρουγουλίνου.—1884.—Σελ. I—VIII, 1—278, εἰς μέγα 8ον.

Ὅτε πέρυσιν, ἐν τῷ αὐτῷ μέρει τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς», βραχείας τινὰς ἐχαράσσομεν σημειώσεις περὶ τοῦ τότε εἰς φῶς προαχθέντος ὡραίου ἔργου τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ «Ὁ καθ' Ὅμηρον οἰκιακὸς βίος», δὲν ἠλπίζομεν, τὸ ὁμολογοῦμεν, ὅτι τόσῳ ταχέως ἐμέλλομεν νὰ ἐντρυφήσωμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν νέας καὶ ὡσαύτως βαρείας συγγραφῆς, ἥτις, περικαλλεστάτη τὴν περιβολὴν, ὡραία δὲ καὶ πολὺ ἐνέχουσα τὸ διαφέρον, ἐξῆλθε πρό τινος χρόνου τῶν πιεστηρίων τοῦ διὰ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αὐτοῦ ἐκδόσεις εὐφήμως ἤδη γνωρισθέντος τυπογραφείου τοῦ Γ. Δρουγουλίνου ἐν Λειψίᾳ. Ἅπαξ ἔτι, δίδοται λοιπὸν ἡμῖν ἀφορμὴ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ σπουδαῖοι περισπασμοὶ τοῦ διπλωματικοῦ σταδίου τοῦ ἐν Σοφίᾳ διακεκριμένου πράκτορος τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως οὐδαμῶς κωλύουσιν αὐτὸν τοῦ νὰ ἐγκύπτῃ, ἐν τῷ μεταξὺ, εἰς σπουδαίας μελέτας καὶ θύῃ ταῖς Μούσαις, παρέχων τῷ ἑλληνικῷ καὶ τοῖς λοιποῖς ἔτι ἀνεπτυγμένοις ἔθνεσι προϊόντα περιφανῆ ἐμβριθοῦς μελέτης καὶ εὐσυνειδήτων φιλολογικῶν ἀγώνων.

Εἶνε δὲ τὸ νέον τοῦτο ἔργον εἰλημμένον ἐκ μιᾶς τῶν ἐνδοξοτάτων σελίδων τῶν βυζαντιακῶν χρόνων, τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἑκάστη ἡμέρα τῆς βασιλείας ἐσημειοῦτο δι' ἀγλαῶν θριάμβων ὑπό τε τὴν πολιτικὴν, τὴν στρατιωτικὴν καὶ τὴν καλλιτεχνικὴν ἔποψιν. Ἡ ἐποχὴ αὕτη ἦν ἡ τῆς βασιλείας τοῦ Ἰουστινιανοῦ (527—565 μ. Χ.), ἐποχὴ ἀνθα-

μιλλωμένη ἐπὶ δόξῃ καὶ εὐκλείᾳ πρὸς τὰς σημαντικωτέρας ἐποχὰς τῆς ἱστορίας τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Ὀλίγοι ἀγνοοῦσι τὰ τῆς βασιλείας ταύτης, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ὀλίγους τούτους, καὶ χάριν τοῦ ἱστορικοῦ μνημείου, καὶ δίκην ἀναλύσεως τοῦ προκειμένου δραματικοῦ ἔργου, δὲν κρίνομεν ἄσκοπον νὰ παραθέσωμεν περίληψιν τοῦ ἱστορικοῦ ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς βάσις τῆς «Θεοδώρας» τῷ διακεκριμένῳ συγγραφεῖ.

Ἐπὶ Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως, προκατόχου τοῦ Ἰουστίνου, θείου καὶ προκατόχου τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, ἔζη ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀκάκιός τις, Κύπριος τὴν πατρίδα, θηριοκόμος τῆς τῶν Πρασίνων λεγομένων ἱπποδρομικῆς μερίδος. Τούτου τοῦ Ἀκακίου, ἀποθανόντος, αἱ τρεῖς θυγατέρες Κομιτὼ, Θεοδώρα καὶ Ἀναστασία, ὧν ἡ πρεσβυτάτη εἶχε μόλις ἑπτὰ ἐτῶν ἡλικίαν, ἐπεδόθησαν εἰς τὸν θεατρικὸν βίον, ἀλλ' ἐπόμενον ἦν ὅτι, καθ' ὅσον προήγοντο εἰς ἡλικίαν, ἡ παράστασις σκηνῶν ἀνηθίκων ἔμελλε τέλεον νὰ καταστρέψῃ πᾶν ὅ,τι παρθενικὸν καὶ σεμνὸν ἡ αἰδὼς διατηρεῖ παρὰ τῇ γυναικί· καὶ δὲν εἶνε μὲν ἄγνωστος εἰς πάντας ἡ ὀλεθρία ἐπιρροὴ τοῦ θεατρικοῦ βίου εἰς τὰ ἀποδυόμενα ἐν αὐτῷ πλάσματα, ἀλλ' ἡ διαφθορὰ τῶν ἀτυχῶν θυγατέρων τοῦ Ἀκακίου ἦν ἄφευκτος ὡς ἐκ τῶν ἀναισχύντων θεαμάτων οἷς ἠσμένιζε τὸ τότε κοινὸν τοῦ Βυζαντίου καὶ διὰ τὸ ἀνυπεράσπιστον αὐτῶν, ὅπερ ἐτίθη εἰς τὴν διάκρισιν τῆς κτηνωδίας τῶν γελωτοποιῶν ἢ τῶν ὑπηρετῶν τὰς μικρὰς ὀρχηστρίδας. Ἐν τούτοις τῆς Θεοδώρας ἡ καλλονὴ, μεθ' ὅλην τὴν ἀκολασίαν καὶ τὴν ἐσχάτην διαφθορὰν ἐν ᾗ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς διῆλθε τὸ ἀνθηρότερον τοῦ βίου μέρος, ἠὔξανεν εἰς τρόπον θαυμάσιον, οὕτως ὥστε ἡ νέα Κυπρία ἐγένετο ἄλλη Λαὶς τοῦ Βυζαντίου, μεθύσκουσα διὰ τῆς καλλονῆς καὶ τῶν θελγήτρων, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν θελξινουστάτων αὐτῆς τρόπων, τοὺς φιληδόνους ἰδίως ἐκ τῶν μεγιστάνων· τούτων δὲ εἷς, ὁ Τύριος Ἑκηβόλος, διορισθεὶς ἔπαρχος τῆς ἐν Ἀφρικῇ Πενταπόλεως, παρέλαβε τὴν Θεοδώραν μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἔδραν τῆς διοικήσεως. Ἐγκαταλειφθεῖσα ὅμως μετ' οὐ πολὺ ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ, ἀπεπέμφθη καὶ ἀφ' οὗ ἐν πλήρει πενίᾳ καὶ στερήσεσι περιεπλανήθη ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν τῆς Ἀνατολῆς διάγουσα τὸν πρότερον βίον, ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἔνθα, βδελυχθεῖσα τὴν μέχρι τοῦδε ἀκολασίαν καὶ ἐκδεδιητημένην ζωὴν, ἀπεφάσισε νὰ διαβιώσῃ σεμνῶς καὶ τιμίως·

ἐφ' ᾧ, ἀποχωρήσασα εἰς πενιχρὰν οἰκίαν, ἐπορίζετο τὰ πρὸς ζωάρκειαν νήθουσα καὶ περὶ ἄλλα γυναικεῖα ἔργα ἀσχολουμένη. Ἐκεῖ ἐγνώρισεν αὐτὴν ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου Ἰουστινιανὸς καὶ ἠράσθη αὐτῆς τοσούτῳ παραφόρως, ὥστε, εἰ καὶ ἡ τάξις αὐτοῦ τῷ ἐπέτρεπε νὰ ἐκλέξῃ σύζυγον μεταξὺ τῶν πρώτων ἐν Κωνσταντινουπόλει οἴκων, ἐπέμεινε, παρὰ τὰ νενομισμένα καὶ τὴν θέλησιν τῶν οἰκείων, νὰ νυμφευθῇ τὴν γυναῖκα ἐκείνην. Ἰδίως ἡ βασίλισσα Εὐφημία ἀπέκρουε τὸ συνοικέσιον τοῦτο, ἀλλ' ἀποθανούσης αὐτῆς καὶ καταπεισθέντος τοῦ βασιλεύοντος Ἰουστίνου νὰ ἐκδώσῃ νόμον καταργοῦντα ἐν μέρει τὴν προϋπάρχουσαν διάταξιν, δι' ἧς ἀπηγορεύετο εἰς ἄνδρα συγκλητικὸν νὰ λάβῃ σύζυγον γυναῖκα διαγαγοῦσαν ἀκόλαστον βίον, ἐπιτρέποντα δὲ τὸν τοιοῦτον γάμον εἰς τὰς γυναῖκας ὅσαι σωφρονήσασαι ἠσπάζοντο χρηστότερον βίον, ὁ Ἰουστινιανὸς ἐνυμφεύθη τὴν Θεοδώραν· ὅτε δὲ μετ' οὐ πολὺ ὁ Ἰουστῖνος, περὶ τὰ ἔσχατα τοῦ βίου, παρέλαβε συνάρχοντα τὸν ἀνεψιὸν, ἡ Θεοδώρα ἐχαιρετίσθη ὡς Αὐγοῦστα καὶ ἐδέξατο ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ συμβίου αὐτῆς τὸν ὅρκον τῆς πίστεως τῶν ὑπηκόων. Οὕτως, ἀπὸ ἀφανοῦς καὶ καταπεφρονημένης γυναικὸς ἀνελθοῦσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀκακίου εἰς τὸ ὕψιστον τῶν ἀξιωμάτων, ἐχρημάτισεν ἄλλος δεξιὸς τοῦ σκηπτούχου συμβίου βραχίων εἰς ἐπιτέλεσιν ἐνδοξοτάτων ἔργων, δι' ὧν ἐκλείσθη ἡ βασιλεία τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Καὶ αὕτη μὲν ἡ ἀφετηρία ἐξ ἧς ὁρμώμενος ὁ συγγραφεὺς τῆς «Θεοδώρας» συνέταξε τὸ δραματικὸν αὐτοῦ ποίημα. Ἐντεῦθεν δὲ προβαίνων εἰς τὴν πλοκὴν τοῦ δράματος καὶ χάριν τῆς ὅλης οἰκονομίας ποιούμενος μικράς τινας παραλλαγὰς τῆς ἱστορίας, συνδέει τὰς τύχας τοῦ Ἑκηβόλου καὶ τῆς Θεοδώρας διὰ τοῦ ἀρρήκτου δεσμοῦ ἀθῴου τέκνου, ὅπερ μετὰ πολλὰς καὶ ποικίλας περιπετείας ἀνευρίσκεται ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ καλλιτέχνου Ἀνθεμίου, ἀρχιτέκτονος τοῦ εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ ἀφιερωθέντος μεγάλου ναοῦ, καὶ οὗτος ὁ Ἀνθέμιος εἶνε τὸ κυριώτερον πρόσωπον δι' οὗ γίγνεται ἡ δέσις καὶ ἡ λύσις τοῦ δράματος, διά τε τοῦ ἔρωτος ὃν ἐμπνέει τῇ θυγατρὶ τοῦ Βελισαρίου Ἰωαννίνῃ καὶ διὰ τῆς ἀντιζηλίας τοῦ Ἰωάννου Καππαδόκου, ἐπάρχου τῆς Αὐλῆς, ὅστις ἐμμανῶς καὶ οὗτος ἐρώμενος τῆς καλλιπαρείου κόρης κατέστησε τὴν πολλὰ αὐτῷ ὀφείλουσαν διὰ τὴν προαγωγήν της εἰς τὰ ὕπατα ἀξιώματα Θεοδώραν ὄργανον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν σκοπῶν του, ἤτοι τῆς ἀποπομπῆς τοῦ Ἀνθεμίου καὶ τῆς

ἐπιτελέσεως τῶν γάμων τῆς Ἰωαννίνης μετ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Καπαδόκου· δι' ἐπιτηδείας δὲ πλοκῆς, γινομένου μικροῦ ἀναχρονισμοῦ, παρίσταται ὁ Ἀνθέμιος ὡς ἐκδικούμενος ἐπὶ τῇ προσγενομένῃ αὐτῷ ἀδικίᾳ καὶ ἐπωφελούμενος τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ ἀνακαλύψεις καὶ γνώσεις ὅπως ἀνατινάξῃ ἢ κατακρημνίσῃ τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, θάπτων ὑπὸ τὰ ἐρείπια τούς τε νυμφίους καὶ τοὺς παρεστῶτας, χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ φιλουμένη κόρη ἀκούσιον ἐγίνετο θῦμα δολίων μηχανορραφιῶν, καὶ ὅτι, ἐκ μοίρας, αὐτὴν πρώτην θὰ ἔπληττεν ἡ καταχθόνιος αὐτοῦ πρᾶξις, ἀλλ' ἅμα τῷ ἀπαισίῳ ἀκούσματι ὁρμήσας καὶ ἀπωθῶν τὸ τεταραγμένον πλῆθος σπεύδει πρὸς τὴν ἐκπνέουσαν κόρην καὶ ἐκ τῆς σβεννυμένης αὐτῆς πνοῆς ἁρπάζων ὑστάτους λόγους συμπαθείας καὶ ἔρωτος φλογεροῦ παραδίδει αὐτὸς ἑαυτὸν ὡς ἔνοχον τῆς καταστροφῆς· ὅτε δὲ μετὰ μικρὸν, διεξαγομένης τῆς δίκης τοῦ Ἀνθεμίου ἐν τῇ Συγκλήτῳ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῆς Θεοδώρας, ἀνακαλύπτει αὕτη τὸν ἀπολωλότα καὶ ἀπὸ πολλοῦ θρηνούμενον υἱὸν ὑπὸ τὸ σχῆμα τοῦ ὑποδίκου Ἀνθεμίου, παριστάμεθα εἰς τὴν πλήρη τραγικοῦ ἐνδιαφέροντος σκηνὴν καθ' ἣν ἡ ἄσωτος γυνὴ ἀλλὰ φιλοστοργοτάτη μήτηρ πειρᾶται διὰ πλαγίων μὲν κατ' ἀρχὰς τρόπων, ἀλλὰ κατόπιν δι' ἐκρήξεως ὅλου τοῦ μητρικοῦ της φίλτρου νὰ κάμψῃ τὴν τοῦ υἱοῦ καρδίαν καὶ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ λέξεις τινὰς στοργῆς πρὸς τὴν οὕτως ἐξ ἀπροόπτου ἀνακαλυπτομένην μητέρα· ἡ Θεοδώρα τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ, εὐτυχεστέρα κατὰ τοῦτο τῆς Κορινθίας τοῦ γάλλου δραματογράφου Albert Delpit, ἔχει τὸ θάρρος νὰ ὁμολογήσῃ εἰς τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πατέρα του, ἀλλ' ὁ Ἀνθέμιος, βαρέως φέρων τῆς τε Ἰωαννίνης τὸν θάνατον καὶ τὸ ἄχθος τοῦ ἠτιμασμένου βίου τῆς μητρὸς, προτιμᾷ ν' αὐτοκτονήσῃ πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Θεοδώρας, καταλιμπάνων αὐτὴν εἰς τὸν σπαραγμὸν ἀμυθήτου ἄλγους, ὅπερ ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑποσκάψαν τὴν ὑγείαν τῆς βασιλίδος ὠθεῖ αὐτὴν πρὸς τὸν τάφον.

Καὶ οὗτος μὲν ὡς εἰπεῖν ὁ μῦθος ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ πλοκὴ τοῦ δράματος· ἀλλ' ἡ τακτικὴ ἀνάλυσις τοῦ ἔργου θὰ ἦτο λίαν ἐκτενὴς, διότι ἐξ ὅσων ἀνωτέρω εἴπομεν δὲν φαίνεται ἢ τὸ δραματικὸν αἴτιον τῆς πλοκῆς, ὅσα δὲ γεγονότα ἀνελίσσονται ἐν τῇ ἀναπτύξει τῶν σκηνῶν ἀνάγονται ἅπαντα σχεδὸν εἰς τὴν ἱστορίαν· οὕτω δὲ ἔχομεν ἀληθὲς πανόραμα μιᾶς τῶν λαμπροτέρων σελίδων τῆς βυζαντιακῆς ἐποχῆς.

Ἡ στάσις τοῦ «Νίκα» (Πρασίνων καὶ Βενέτων), οἱ θρίαμβοι τοῦ Βελισαρίου καὶ τοῦ Ναρσῆ, αἱ νομοθεσίαι τοῦ βασιλέως Ἰουστινιανοῦ, ἡ οἰκοδομὴ τοῦ περιβλέπτου ναοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, καὶ ἐν γένει πάντα τὰ γεγονότα τὰ λαμπρύναντα τὴν ἔνδοξον ἐκείνην βασιλείαν ἀναπτύσσονται ἐν τῷ προκειμένῳ δράματι ὡς ἔνεστιν ἠκριβωμένως, ὁτὲ μὲν ἐν διαλόγοις, ὁτὲ δὲ ἐπὶ σκηνῆς διὰ θριάμβων καὶ παρελάσεων.

Καὶ ἐκεῖ μὲν ὅπου ὁ συγγραφεὺς παρακολουθεῖ πιστῶς τὴν ἱστορίαν, μικράν τινα χαλάρωσιν πάσχει ὁ σύνδεσμος τῆς πλοκῆς ὡς ἐκ τῆς συνεχοῦς μεταλλαγῆς τῶν σκηνῶν· ἀλλ' ὅπου ὁ μῦθος ἐπὶ τῶν πτερύγων τῆς φαντασίας τοῦ ποιητοῦ συναναμίγνυται ταῖς ἱστορικαῖς περιπετείαις καὶ δίδωσι ζωὴν εἰς τὸ δρᾶμα, ὁ νοῦς τοῦ ἀναγνώστου μεταρσιοῦται ὅλος, ποῦ μὲν διὰ περιπαθῶν σκηνῶν, ποῦ δὲ διὰ τραγικῶν διαλόγων, καθιστώντων τὴν «Θεοδώραν» ἀξίαν νὰ συναγωνισθῇ πρὸς τὰ κάλλιστα προϊόντα τῶν ἐπιφανεστέρων δραματικῶν. Προσθέσωμεν εἰς ταῦτα, ὅτι καὶ ἡ γλῶσσα ἣπερ χρῆται ὁ συγγραφεὺς συμβάλλεται σπουδαίως πρὸς τὴν ὅλην μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἔργου, ὅπερ προώρισται νὰ καταλάβῃ περιφανῆ ἐν τῇ νεωτέρᾳ φιλολογίᾳ θέσιν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς «Θεοδώρας» ἀκολουθεῖ ἰδίῳ ρυθμῷ ὡς πρὸς τὴν γλῶσσαν, ἥτις εἰσέτι διατελεῖ ἐν ἀκανονίστῳ καταστάσει, ἀλλ' ἀκριβῶς ὁ ρυθμὸς οὗτος, μεθ' ὅλην τὴν ἰδιοτυπίαν αὐτοῦ, ἔχει τι ἄξιον παρατηρήσεως διὰ τὴν ἐπιμέλειαν μεθ' ἧς, ἀποβαλλομένων τῶν κακοζήλων λέξεων καὶ σολοικισμῶν εἰς οὓς κατ' ἀνάγκην καταφεύγουσι συνήθως πάντες διὰ τὸ ἐν λόγῳ ἀκανόνιστον τῆς γλώσσης, τρέπεται μέσην τινὰ ὁδὸν, ἕως οὗ δὲ ἐθισθῶμεν εἰς τὴν ἁρμονίαν τῆς ὁδοῦ ταύτης νομίζομεν ὅτι ἐπὶ πολὺ ἡ γλῶσσα τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ ἔσται ἐκ τῶν περιεργοτέρων μνημείων τῆς σημερινῆς περιόδου τῆς φιλολογίας. Οἱ ἴαμβοι τῆς «Θεοδώρας» εἰσὶν ἀληθῶς γλυκεῖς καὶ ῥέοντες, ἀδιστάκτως δὲ καὶ ἄνευ φόβου νὰ διαψευσθῶμεν ὑπ' αὐτῶν δὴ τῶν ἀπαιτητικωτέρων ἐπικριτῶν, τολμῶμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι εἴς τινας σελίδας δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐπιθυμήσωμεν στίχους δροσερωτέρους καὶ περιπαθεστέρους.

Ὡς ἐπισφράγισμα τῶν σημειώσεων τούτων, αἵτινες, μεθ' ὅλον τὸ κατ' ἀνάγκην ἀτημελὲς αὐτῶν καὶ τὴν συντομίαν, παρέχουσιν οὐχ ἧττον εἰκόνα τινὰ τῆς «Θεοδώρας», ἀναφέρομεν εὐχαρίστως ὅτι, ὡς

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ἐμάθομεν, τὸ σύγγραμμα τοῦ Κλέωνος Ραγκαβῆ ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν σπουδαίων φιλολόγων τῆς Ἑσπερίας, οἵτινες ἀνέλαβον νὰ γράψωσιν, ἔνιοι δὲ καὶ ἔγραψαν ἤδη, ἐμβριθεῖς περὶ τῆς «Θεοδώρας» κρίσεις καὶ μελέτας ἐν τοῖς ἐγκρίτοις περιοδικοῖς φύλλοις Atheneum, Academy, Spectator, Revue politique et littéraire, das Magazin für die Litteratur des In- und Auslandes καὶ ἄλλοις. Τελευτῶντες δὲ, ὀφείλομεν νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅτι τὸ βιβλίον εἶνε ἀριστούργημα τυπογραφικῆς φιλοκαλίας, καὶ ὅτι, ἐὰν λάβωμέν ὑπ' ὄψιν τὰς δαπάνας ἃς συνεπάγονται τοιούτου εἴδους ἐκδόσεις, τὸ τίμημα τῆς «Θεοδώρας» εἶνε ὄντως ἀσήμαντον, οὐδεὶς δὲ πιστεύομεν τῶν φιλοβίβλων θὰ φεισθῇ 10 φράγκων ἵνα κοσμήσῃ τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ διὰ τοιούτου ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν περικαλλοῦς βιβλίου, κοσμουμένου, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ διὰ 16 καλλιτεχνικῶν εἰκόνων. Ὡς δῶρον δὲ ἐπὶ τῇ ἀρχιετηρίδι δὲν πιστεύομεν νὰ εὑρῇ τις ἐφέτος ὡραιότερον τῆς «Θεοδώρας» καὶ καταλληλότερον.

Γ. Α. Ξ.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΖΑΡΙΦΗΣ.

Τῇ 27ῃ Μαρτίου 1884 ἀφῆκε τὴν ὑστάτην πνοὴν ἀνὴρ ἔξοχος ἐπὶ εὐποιΐαις, ὁ Γεώργιος Ζαρίφης· ἀνάστατος δὲ ἡ πόλις ἅπασα τοῦ Κωνσταντίνου ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀκούσματι, ἔσπευδεν, αὐτόκλητος, ἵνα ἐν ἀνυποκρίτῳ πένθει προπέμψῃ εἰς τὸν τάφον τὸ γεηρὸν σκῆνος ἐκείνου, ὃς ὑπῆρξεν ἡ παρηγορία τῶν δυστυχούντων, τὸ στήριγμα τῆς μαθητιώσης νεολαίας καὶ τῶν γραμμάτων ἐν γένει ὁ ἀνεξάντλητος χορηγός. Τὸ μήνυμα τοῦ θανάτου αὐτοῦ διαδοθὲν ἀστραπιαίως διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος ἀπὸ τῆς πρωτευούσης ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ ὀθωμ. κράτους καὶ πᾶσαν πόλιν τῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐπίσης περιάκουστον καὶ σεβαστὸν ἐτύγχανε τὸ ὄνομα τοῦ Γεωργίου Ζαρίφη,

εἰκότως ἐλογίσθη ὡς μήνυμα ἐθνικῆς συμφορᾶς, ὡς ἐμαρτύρησεν ἡ ἐντεῦθέν τε καὶ ἐκεῖθεν περιφανὴς ἐκδήλωσις τοῦ πένθους διὰ ψηφισμάτων, τηλεγραφημάτων καὶ γραμμάτων καὶ τῶν ἁπανταχοῦ πανδήμως τελεσθέντων μνημοσύνων. Τὰ κατὰ τὸν βίον, τὸν θάνατον καὶ τὴν κηδείαν αὐτοῦ ἐπὶ ἑβδομάδας ὅλας περιέγραφον αἱ ἐφημερίδες, πληρούμεναι ἐπιταφίων καὶ μνημοσύνων λόγων, ἐπιτυμβίων ἐπιγραμμάτων καὶ ἐλεγείων, ἐξυμνούντων τὰς ἀρετὰς τοῦ ἀνδρὸς, περὶ οὗ ἐξέστω καὶ ἡμῖν βραχυτάτας ἀναγράψαι ἐνταῦθα βιογραφικὰς σημειώσεις.

Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου Ζαρίφη, ἐγεννήθη τῷ 1807 ἐν τῷ προαστείῳ τοῦ Βοσπόρου Μεγάλῳ Ρεύματι, ἔνθα καὶ τὰ πρῶτα ἐδιδάχθη γράμματα· ἐπεράτωσε δὲ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Ὀδησσῷ, εἰς ἣν ἀρχομένου τοῦ 1821 μετέβη πανοικεὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καταλιπὼν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Μετὰ τὸ τέλος τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ἐπανακάμψας τῷ 1829 εἰς τὴν γεννέθλιον γῆν, ὅπου ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπανελθὼν μετὰ ἐνιαύσιον ἐν τῇ ρωσσικῇ ἐκείνῃ πόλει διαμονὴν, διετέλει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ ὀθωμανοῦ τελετάρχου Ταχὴρ βέη ἀντὶ μηνιαίου μισθοῦ 500 γροσίων, ἀποστέλλεται εἰς Ναύπλιον, ἕδραν τότε τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ἵνα ἐγκατασταθῇ ἐν ὑπηρεσίᾳ. Καίτοι δὲ ἔτυχε παρὰ τῷ τότε ἄρχοντι Καποδιστρίᾳ, πρὸς ὃν ἔφερεν ἰσχυρὰ συστατήρια γράμματα, εὐμενεστάτης δεξιώσεως καὶ περιποιήσεως, ἐγκαταλείπει ὅμως, ἀποδυσπετήσας, τὸ Ναύπλιον, μετὰ παρέλευσιν μηνὸς, καὶ ἐπανέρχεται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἤδη εὑρίσκει τὸν πατέρα αὐτοῦ ἕνα τῶν πρώτων ὑπαλλήλων τοῦ ἐμπορικοῦ οἴκου Ζαφειροπούλου, ἐν ᾧ καὶ οὗτος προσλαμβάνεται. Νοῦς φύσει δεξιὸς καὶ ἐπιχειρηματικὸς, ἀλλὰ μετὰ ψυχῆς μεστῆς ἀγαθότητος καὶ συμπαθείας, δὲν ἐβράδυνε νὰ δώσῃ δείγματα τῆς ἀξίας καὶ ἱκανότητος αὐτοῦ· τοσαύτης δὲ ἀξιοῦται ὑπὸ τοῦ προϊσταμένου αὐτοῦ ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης, ὥστε οὗτος οὐ μόνον ἀποφασίζει νὰ συνδέσῃ μετ' ἐκείνου τὴν τύχην τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἑλένης, ἀλλὰ καὶ μέτοχον ποιεῖ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὃς καὶ προσλαμβάνει ἀπὸ τοῦ 1843 τὴν ἐπωνυμίαν Ζαφειροπούλου καὶ Ζαρίφη, ἣν καὶ ἔφερε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Γεωργίου Ζαρίφη, ἤτοι ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη, καθ' ἃ οὗτος σπουδαῖον διεδραμάτισε πρόσωπον ἐν πάσῃ μεγάλῃ οἰκονομικῇ ἐπιχειρήσει, ἀποδειχθεὶς ὁ πρύτανις τῶν ἐνταῦθα τραπεζιτῶν. Σκοπὸν

δὲ τοῦ βίου αὐτοῦ προτιθέμενος ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σταδίου αὐτοῦ τὴν εὐποιΐαν, ὑπὸ ἀκατασχέτου δὲ φλεγόμενος ἔρωτος πρὸς τὸ ἀγαθοεργεῖν καὶ πρὸ πάντων πρὸς τὸ ὑποστηρίζειν τὰ γράμματα, κατέστη παροιμιώδης ἐπὶ μεταδοτικότητι καὶ φιλομουσίᾳ. Τὰς δωρεὰς καὶ τὰς ἐλεημοσύνας μετὰ τοσαύτης ἐξετέλει προθυμίας καὶ χαρᾶς, ὥστε δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι τὸ διδόναι ἐγένετο αὐτῷ ἕξις, βαθέως ῥιζοβολήσασα ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, δυσφορούσῃ μόνον ὁσάκις δὲν ἐδράττετο ἀφορμῆς πρὸς τὸ ἐκδηλωθῆναι. Ἀλλὰ πότε ἔλλειπον αὗται; καὶ πότε ἡ ἀγαθοεργία, ὑπηρετοῦσα πιστῶς τὰς ὁρμὰς τῆς μεγαλόφρονος αὐτοῦ ψυχῆς, εὕρισκε καιρὸν πρὸς ἀνάπαυσιν, ἵνα κατὰ τὸν ἡμέτερον εἴπωμεν ποιητήν;

Δὲν στείρευε τὸ χέρι του!... ἡ ἀγαθοεργία
'ς τὰ χέρια του ἀπέκαμε κι' αὐτὸς δὲν ἀποκάνει
ἀτέλειωτο μυστήριο ἁγνὸ καὶ λειτουργία
ἀδιάκοπη ὁ βίος του!... γιατί νὰ μᾶς ποθάνῃ;

Ὦ, πόσα ὁ ἀκούραστος δὲν ἔκαμε κι' ἀκόμα
τοῦ φαίνονταν πῶς ἄφησε, πῶς χρώσταγε νὰ κάνῃ!...
Ὦ λατρευμένο ὄνομα! ὦ ἁγιασμένο στόμα!
γιατί, μεγαλοδύναμε, γιατί νὰ μᾶς ποθάνῃ; (*)

Καὶ ἀληθῶς πόσα δὲν κατειργάσατο εὐποιΐας καὶ φιλογενείας ἔργα; Πόσους οἴκους πίπτοντας δὲν ἐστήριξε; Πόσας ψυχὰς ἀπειλουμένας ὑπὸ τοῦ ἐκ τῆς πείνης καὶ τοῦ ῥίγους θανάτου δὲν ἔσωσε; Πόσας χήρας καὶ ὀρφανὰ δὲν περιέθαλψε; Πόσους ἀσθενεῖς δὲν ἐξήγειρε τῆς κλίνης; Πόσων ἐν φυλακῇ δὲν ἀνεκούφισε τὰ δεινά; Πόσα δὲ, θύων ταῖς Μούσαις, δὲν ἐχορήγησε πρὸς οἰκοδομὴν καὶ συντήρησιν ἐκπαιδευτικῶν φυτωρίων καὶ πόσων νέων πενεστάτων δὲν ἐδημιούργησε λαμπρὸν τὸ μέλλον ἡ εὐεργετικὴ καὶ φιλάνθρωπος χεὶρ τοῦ Γεωργίου Ζαρίφη, ἡ μόνον νεκρὰ παυσαμένη τοῦ διδόναι; Ἀλλὰ μήπως καὶ μετὰ θάνατον ἔληξαν αἱ ὑπὲρ τῆς παιδείας χορηγίαι; Οὐχὶ ὁ οἶκος τοῦ

(*) Αἱ ὡραῖαι αὗται εἰκόνες ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ παρ' ἡμῖν ἀνεκδότου ποιήματος τοῦ φίλου Γεωργίου Βερνίκου, τοῦ νῦν ἐν Θεσσαλίᾳ διαμένοντος, ὃς τὸ πρῶτον ἔν τινι ἀγροτικῷ ἐνταῦθα κατὰ τὸ 1876 συμποσίῳ τῆς ἀδελφότητος «Ξηροκρήνης», ἐξαπίνης φανερώσας τὴν ἐν αὐτῷ ποιητικὴν ἔμπνευσιν, ἐκλήθη ὑπὸ τῶν ἐνταῦθα ἐφημερίδων, δημοσιευσασῶν μετ' ἐπαίνων τὸ ἐκεῖ ἀπαγγελθὲν ὑπ' αὐτοῦ ποίημα, ὁ «κεκρυμμένος ποιητής».

Ζαρίφη ὁ συντηρῶν ἔτι καὶ νῦν τὰ ἐν Φιλιππουπόλει φερώνυμα Διδασκαλεῖα, τὴν φωτοβόλον ταύτην ἀνὰ τὴν Θρᾴκην ἑστίαν τῶν γραμμάτων, ἅπερ κεῖνται μνημεῖον ἀθάνατον τῆς μεγαλοφροσύνης καὶ φιλομουσίας τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός;

Δικαίως δὲ τοῦτον τετιμημένον ὑπὸ μὲν τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως τῷ παρασήμῳ Μετζιδιὲ πρώτης τάξεως, ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς τῷ τοῦ Μεγαλοσταύρου, ὑπὸ τῆς περσικῆς τῷ τοῦ Λέοντος καὶ τοῦ Ἡλίου, ὑπὸ τῆς γαλλικῆς τῷ τοῦ χρυσοῦ μεταλλίου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀνεκήρυξε διὰ πατριαρχικοῦ πιττακίου ΜΕΓΑΝ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ.

Ἀλλὰ ὁπόσων ἀγαθῶν δὲν ἐγένετο πρόξενος ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς παρὰ τῇ αὐτοκρατορικῇ κυβερνήσει ἐξαιρετικῆς εὐνοίας αὐτοῦ, ἡγούμενος τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων; Αὐτὸς μὲν δὲν μετεῖχεν ἀμέσως τῆς διευθύνσεως αὐτῶν· ἀλλὰ ποῖον ἐλύθη μέγα ἐθνικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, ἐν ᾧ δὲν ἐπρυτάνευσεν ἡ ἀγαθὴ τοῦ Γεωργίου Ζαρίφη βουλὴ καὶ γνώμη, γνώμων ἀείποτε οὖσα τοῖς διέπουσι τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν πράγματα; Οὕτω δὲ οὐ μόνον ταῖς ἑκάστοτε χορηγίαις, πρῶτος αὐτὸς ἐν πάσῃ ἐθνικῇ ἀνάγκῃ καὶ καθόλου ἐν παντὶ φιλανθρώπῳ καὶ ἀγαθῷ ἔργῳ χορηγῶν καὶ εἰσφέρων, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐπιβαλλούσῃ προσωπικῇ αὐτοῦ δράσει ἀγαθὸς καὶ χρηστὸς τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ ἔθνει ἐγένετο ὁ ἀνήρ. Ἰδὼν δὲ κύκλῳ τῆς τραπέζης αὐτοῦ τέκνα τέκνων, κληρονόμους τῆς πατρῴας ἀρετῆς, καὶ βιώσας εὐκλεῶς καὶ εὐδαίμων, συμβίου ὁμόφρονος καὶ ἀγαστῆς τυχὼν, ἀπέθανεν ἐνδόξως, ἐν τῇ σεπτῇ χορείᾳ τῶν Ζωσιμαδῶν, τῶν Ριζαρῶν, τῶν Καπλανῶν, τῶν Μουρουζῶν, τῶν Σίνα, τῶν Ζαππῶν, τῶν Ξενοκρατῶν καταταχθεὶς καὶ ἀγήρῳ σὺν ἐκείνοις καὶ ἀΐδιον καταλιπὼν τὴν μνήμην. Ταύτῃ δὲ ἡμεῖς σεβασμοῦ λιτὸν φόρον τελοῦντες, τὴν τοῦ τετάρτου ἔτους μετὰ χεῖρας ταύτην ἔκδοσιν τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς» ἱερὸν ἀνατιθέμεθα. Σκιαγραφίαν δὲ μόνον βιογραφικὴν ποιησάμενοι, εἰς τὴν παρατιθεμένην ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ καλλιτεχνικῶς χαλκογραφημένην εἰκόνα αὐτοῦ παραπέμπομεν πάντα, ἵνα ἐν τῇ εὐγλωττοτέρᾳ παντὸς λόγου ὡραίᾳ αὐτῆς μορφῇ ἀναγνώσῃ καὶ μελετήσῃ καὶ τὸν ἐσωτερικὸν χαρακτῆρα τοῦ μεγάλου ἐκείνου πολίτου.

ISSIMANOGLIO

ΠΕΤΡΟΣ ΒΡΑΪΛΑΣ ΑΡΜΕΝΗΣ.

(Σκιαγραφία *.)

Κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀπεβίωσεν ὁ πρεσβευτὴς ἐν Λονδίνῳ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως Πέτρος Βράϊλας Ἀρμένης. Ὁ Βράϊλας ὑπῆρξεν ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἱστορίᾳ τοῦ ἔθνους πρόσωπον μετεωρισθὲν ἔν τε τῇ πολιτικῇ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε κατήντησεν ὄνομα περίβλεπτον καὶ προσωπικότης ὑπέροχος, ὑψηλὴν καταλαβοῦσα περιωπὴν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ ἔθνους ὡς μετέωρον ἐπιφανὲς καθορώμενον ἀπὸ παντὸς σημείου, μολονότι ὁ βίος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἀληθῶς εἰπεῖν οὐχὶ βίος μετεώρου. Ἀλλ' ὅπως βιογραφήσῃ τις αὐτὸν ἐπαρκῶς ὤφειλε νὰ ζήσῃ ἐν τῇ ἐποχῇ καὶ ταῖς περιστάσεσι καθ' ἃς ἔδρασεν, ἢ τοὐλάχιστον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει πάντα τὰ κατ' αὐτὴν ἱστορικὰ στοιχεῖα καὶ νὰ ἐμπνευσθῇ ἐξ αὐτῶν μεταφερόμενος διὰ τοῦ νοῦ εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ παρακολουθῶν αὐτὸν διὰ τοῦ μακροῦ ἅμα δὲ καὶ μεστοῦ αὐτοῦ σταδίου. Τὸ καθ' ἡμᾶς μὴ εὐμοιροῦντες οὔτε τοῦ ἀπαιτουμένου χρόνου οὔτε ἐπαρκοῦς χώρου ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ τῆς Ἀνατολῆς», θέλομεν ἀρκεσθῇ εἰς τὰ γενικὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ βίου αὐτοῦ, φρονοῦντες ἄλλως ὅτι οὗτος εἶνε καὶ ὁ κράτιστος τρόπος ὅπως ἀποδοθῇ εὐλαβὴς φόρος εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀνδρὸς ἐν βιβλίῳ, ὅπερ ἀποσκοπεῖ μᾶλλον εἰς πρόχειρον ἀπεικόνισιν ἢ εἰς ἱστορικὴν περὶ αὐτοῦ διατριβήν.

Ὁ Πέτρος Βράϊλας Ἀρμένης ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων οὓς διέπλασεν ἡ Ἰόνιος Πολιτεία ἐν τῇ μακρᾷ κυοφορίᾳ τῆς ἑνώσεως αὐτῆς μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Ἡ ἱστορία τῆς περιόδου ταύτης τῶν Ἰονίων νήσων μέλλει νὰ γραφῇ καὶ θὰ παρέχῃ τῳόντι μέγιστον ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ἀγῶνας, τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς πολιτικὰς τάσεις τοῦ φιλοπάτριδος λαοῦ τῶν Ἰονίων νήσων ὑπὸ τὴν ἀγγλικὴν προστασίαν, ἣν ἐξεπροσώπευσαν ἄνδρες ἔξοχοι καὶ τύποι περίεργοι πολιτευτῶν, οἵτινες ἐζυμώθησαν ὑπὸ ἰδιάζουσαν πολιτικὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ ἐμορφώθησαν ὑπὸ συνθήκας ἀνατροφῆς, ἐκπαιδεύσεως καὶ πολιτικῶν ἰδεῶν,

(*) Σημ. ἐκδότου. Ἡ σύντομος αὕτη σκιαγραφία συνετάχθη προχείρως ὑπὸ Π. Θωμᾶ τῇ παρακλήσει ἡμῶν.

αἵτινες δὲν ἦσαν ἀκριβῶς εἰπεῖν αἱ αὐταὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Εἷς τῶν ἀνδρῶν τούτων ἦτο καὶ ὁ Βράϊλας, φέρων τὴν ἰδιορρυθμίαν ἐκείνην τῶν Ἰονίων πολιτευτῶν τῆς Προστασίας, ἀλλὰ τύπος ἐπίσης καὶ καθ' ἑαυτόν. Δὲν ἐνδιατρίβομεν εἰς τὰ τῆς παιδικῆς καὶ νεανικῆς αὐτοῦ ἀνατροφῆς, καίτοι βεβαίως ἤσκησε καὶ αὕτη οὐ μικρὰν ἐπίδρασιν ἐν τῷ σταδίῳ αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν βραχυλογίᾳ σημειοῦμεν ὅτι ἐν Κερκύρᾳ, ὅπου ἐγεννήθη τῷ 1812, πρῶτος αὐτοῦ διδάσκαλος ὑπῆρξεν εἷς ἱερεὺς (Ἀνδρέας Ἰδρωμένος), ἐκ τῶν ἑπτανησίων ἐκείνων ἱερέων οἵτινές εἰσι κρᾶμα πεποιθήσεως, θεοσεβείας καὶ ἐλευθεριαζουσῶν ἰδεῶν, τὴν δὲ ἐγκύκλιον ἐκπαίδευσιν ἐν Ἰταλικῷ γυμνασίῳ. Νὰ ὑποθέσωμεν ἆρά γε ὅτι ἡ πρώτη ἐκείνη διδασκαλία τοῦ σοφοῦ ἱερέως ἐνεκόλαψεν ἐπὶ τῆς εὐμαλάκτου διανοίας τοῦ νέου τὰς θεοσεβεῖς πεποιθήσεις ἃς ὁ Βράϊλας ἀνὴρ καὶ φιλόσοφος γενόμενος ἠθέλησε νὰ συμβιβάσῃ πάντοτε μετὰ τῆς φιλοσοφικῆς ἐρεύνης; Τοῦτο δὲν εἶνε ἀπίθανον. Ὅτι δὲ καὶ ἡ ἰταλικὴ σχολὴ ἔσχεν ἐπίδρασιν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὡς καὶ τῶν ἄλλων ὁμοτρόπων καὶ συγχρόνων του συμπολιτῶν, τοῦτο δὲν ὑπόκειται, νομίζομεν, εἰς ἀμφισβήτησιν. Ἄλλως αἱ Ἰόνιοι νῆσοι οὕτω πως ἐδάφους κεῖνται καὶ ὑπὸ τοιαύτας ἱστορικὰς περιστάσεις διῆλθον ὥστε ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ κίνησις ἐν Ἰταλίᾳ οὐδέποτε ἔπαυσαν ἀσκοῦσαι ἐπαισθητὴν ἐπιρροὴν εἰς τὰς ἰδέας καὶ τὸ πνεῦμα τῶν κατοίκων, ἧς τὰ ἴχνη ἐξακολουθοῦσιν ὄντα καταφανῆ καὶ σήμερον. Ὁπωσδήποτε ὁ Βράϊλας οὕτω παιδευθεὶς τὸ πρῶτον ἐζήτησεν ἀκολούθως τὰς εὐρυτέρας ἐμπνεύσεις ἐν Παρισίοις καὶ ἰδίως ἐνέκυψεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἤκμαζεν ἐν Γαλλίᾳ ἡ Σχολὴ τοῦ Κουζέν. Ὁ Βράϊλας ἐγένετο εἷς τῶν ἀκροατῶν, θαυμαστῶν καὶ ἀκολούθως ἑρμηνευτῶν αὐτοῦ. Ὁ Βαρθελεμὴ Σαϊντ-Ἱλλὲρ ὁμιλῶν περὶ αὐτοῦ λέγει ὅτι ὁ Βράϊλας ὑπῆρξεν ὁ μόνος φιλόσοφος τῆς Σχολῆς τοῦ Κουζὲν, ὁ τολμήσας νὰ γράψῃ πλῆρες καὶ τέλειον σύστημα, ἀναπτύσσον λαμπρῶς τὰς ἰδέας τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ.

Οὕτω μεμορφωμένος ἀνὴρ ἐπανελθὼν εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ πατρίδα Κέρκυραν δὲν ἠδύνατο ἐπὶ πολὺ νὰ μείνῃ ἐκτὸς τῆς αὐτόθι κινήσεως· ὡς νομομαθὴς ἐπροοιμιάσθη κατ' ἀρχὰς ἀπὸ τοῦ δικηγορικοῦ σταδίου, διῆλθε διὰ τοῦ δικαστικοῦ καὶ μετὰ μακρὰν παῦλαν, καθ' ἣν ἰδίως ἐπεδόθη εἰς φιλοσοφικὰς μελέτας, ἀπεδύθη τέλος εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν τραχέων ἀγώνων τῆς δημο-

σιογραφίας διὰ τῆς ἐφημερίδος «Πατρίδος», ἣν ἐξέδωκε τῷ 1846 τῇ συνεργασίᾳ τῶν ἐπιφανεστέρων δημοσιολόγων καὶ πολιτευτῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ. Δημοσιογράφος καὶ πολιτευτὴς, φιλόσοφος καὶ καθηγητὴς ὁ Βράϊλας ἔκτοτε διαρκῶς σχεδὸν ἐπιφαίνεται ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς. Ἀπὸ τοῦ 1854 ἦν ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ ὁ ἀπόστολος τοῦ ἐκλεκτικοῦ συστήματος, ὅπερ ἀνέπτυσσεν, ἡρμήνευεν, ἐσχολίαζε διὰ τῶν παραδόσεων αὐτοῦ καὶ διὰ ποικίλων διατριβῶν καὶ λόγων, οὓς ἀπήγγειλε καὶ ἐξέδωκεν εἰς διαφόρους εὐκαιρίας. Ἡ τοιαύτη δὲ ἰδικὴ μελέτη καὶ ἐνασχόλησις αὐτοῦ καθ' ἅπαντα τὸν βίον κατέστησεν αὐτὸν τὸν μόνον συστηματικὸν φιλόσοφον παρὰ τῷ ἑλληνικῷ ἔθνει. Ἀλλ' ἡ φιλοσοφικὴ αὐτοῦ ἰδιοσυγκρασία καὶ ἡ ἐκλεκτικότης τῶν ἰδεῶν ἔσχον προφανῶς ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ σταδίου. Ἐν τῇ πολιτικῇ δράσει τῆς Ἰονίου πολιτείας ὁ φιλόσοφος Βράϊλας δὲν ἀνῆκεν εἰς τοὺς ριζοσπαστικούς, οἵτινες ἐβάδιζον εὐθὺ καὶ μὲ ἀναπεπταμένην σημαίαν εἰς τὴν Ἕνωσιν, ἀλλ' οὔτε εἰς τοὺς κυβερνητικούς, οἵτινες ὑπεστήριζον τὸ καθεστὼς ἐναντίον πάσης λαϊκῆς ἐκδηλώσεως. Τὸ κόμμα αὐτοῦ ἦτο ἐν τῷ μέσῳ, τὸ τῶν Μεταρρυθμιστῶν ἢ προοδευτικῶν, οἵτινες ἀπέβλεπον εἰς τὸ αὐτὸ σκοπούμενον τῶν πρώτων, ἀλλ' ἐτίθεσαν αὐτὸ εἰς μεμακρυσμένον μέλλον καὶ ἐπεζήτουν τὴν ἐπίτευξιν αὐτοῦ διὰ βαθμιαίων βελτιώσεων καὶ μεταξὺ τούτων μάλιστα ὁ Βράϊλας ἐνέδιδε πλέον τοῦ διαγράμματος τῶν συναδέλφων του. Ἀλλὰ πάντα τὰ ἡμίμετρα καὶ αἱ ἐπισκευαὶ τοῦ καθεστῶτος, ὧν τὰς ριζικωτέρας εἰσηγήσατο αὐτὸς ὁ Γλάδστων, ἁρμοστὴς γενόμενος, ἔμελλον νὰ καταλήξωσιν εἰς τὸ ἀναπόφευκτον τέλος τῆς ἑνώσεως καὶ ὁ Βράϊλας, ὅστις ἐτέλει πάντοτε ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ τῶν δρώντων πολιτικῶν προσώπων, μετέβη τότε εἰς τὸν κεντρικώτερον τοῦ βασιλείου βίον, ἐν δὲ τούτῳ ἀναφαίνεται πάλιν εἰς τὰ δυσκολώτερα σημεῖα, ὅπου ἀπῃτεῖτο σύνεσις καὶ μετριοπάθεια. Ἀπὸ τοῦ 1867 ἰδίως διῆλθε τὸ πλεῖστον τοῦ σταδίου αὐτοῦ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ὑπηρεσίᾳ, πρεσβευτὴς γενόμενος παρὰ πάσαις σχεδὸν ταῖς μεγάλαις αὐλαῖς, ἐν Λονδίνῳ, Παρισίοις, Πετρουπόλει καὶ ἐν Βερολίνῳ, ἔνθα ἐστάλη πληρεξούσιος ἐπὶ τοῦ ὁροθετικοῦ ζητήματος, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει χάριν τοῦ αὐτοῦ ζητήματος. Τούτων ἕνεκα ἐν τῷ ἀνωτέρῳ πολιτικῷ κόσμῳ τῆς Εὐρώπης ἦτο ἴσως ὁ γνωστότερος ἐκ τῶν Ἑλλήνων πολιτευτῶν καὶ τούτου ἔνδειξις ἦσαν τὰ κοσμήσαντα αὐτὸν πλεῖστα παράσημα,

ἅπερ εἰ μηδὲν ἄλλο, ἀπεδείκνυον ὅμως τὰς εὐρείας αὐτοῦ σχέσεις ἐν τῇ διεθνεῖ κοινωνίᾳ.

Ὡς πρὸς τὴν φιλοσοφικὴν αὐτοῦ ἐπίδρασιν, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τις κατὰ πόσον ἐπενήργησεν ἐπὶ τοῦ ἔθνους. Ἀτυχῶς ἡ Ἑλλὰς, ἡ χώρα τῶν φιλοσόφων, δὲν ἀνέδειξεν ἔτι ἐν τῷ νέῳ αὐτῆς βίῳ φιλοσοφικόν τι πρόσωπον συγκορυφῶσαν ἴδιον σύστημα ἢ ὅπερ νὰ κατέλαβεν ἀκρογωνιαίαν θέσιν διὰ τῆς ὑπερόχου ἀναπτύξεως ἄλλων συστημάτων. Καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ εἶνε δύσκολον νὰ διαμφισβητήσῃ τις ὅτι μόνος ὁ Βράϊλας ἐξεπροσώπευσεν εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἔθνους τὴν σχετικὴν ἰδέαν τοῦ τοιούτου, διὰ τῶν φιλοσοφικῶν αὐτοῦ προϊόντων, ἐν οἷς ὑπῆρξε παραγωγικὸς οὐχ ἧττον ἢ πρωτότυπος ἐν τῇ ἀναπτύξει. Εἴπομεν ἤδη ὅτι ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Κουζὲν καὶ ὀπαδὸς τοῦ συστήματος ἐκείνου. Τὸ σύστημα τῶν παραδόσεων αὐτοῦ ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ ἐξέδωκεν ὑπὸ τὸν τίτλον «Στοιχεῖα τῆς θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς φιλοσοφίας», ἐκδοθέντα δαπάνῃ τοῦ κληροδοτήματος Πετρίδου τῷ 1863, τύποις Ἑρμοῦ, καὶ τοῦτο ἦν τὸ στοιχειῶδες μὲν ὡς κείμενον πρὸς μελέτην τῶν νέων, ἀλλὰ συστηματικὸν αὐτοῦ ἔργον, περιέχον εἰσαγωγὴν εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ψυχολογίαν, λογικὴν, καλιλογίαν, θεοσοφίαν καὶ φιλοσοφίαν. Πλὴν τούτου ὅμως συνέγραψε καὶ πλείστας ἄλλας διατριβὰς καὶ πραγματείας, φιλοσοφικὰς σχεδὸν ἁπάσας, ἐκδοθείσας σποράδην ἐν περιοδικοῖς, ἐφημερίσιν ἢ ἐν ἰδίοις τεύχεσι. Τὸ τελευταῖον ἔργον, ὅπερ ἐξέδωκέν εἰσιν αἱ «Διατριβαὶ περὶ Ψυχῆς, Θεοῦ καὶ Ἠθικοῦ νόμου» δημοσιευθὲν τῷ 1879 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁ δὲ τελευταῖος λόγος «Περὶ τῶν χαρακτήρων τῆς ἑλληνικῆς διανοίας», τυπωθεὶς ἐν τῷ τελευταίῳ τόμῳ τοῦ περιοδικοῦ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Φιλολογικοῦ Συλλόγου. Ἓν ἄλλο ὀψίγονον αὐτοῦ ἔργον, ὅπερ ἀνέλαβε νὰ συντάξῃ ἐντολῇ καὶ χορηγίᾳ τοῦ Κωνσταντίνου Ζάππα, ὡς ἀπολογητικὸν τοῦ χριστιανικοῦ δόγματος, εἶνε αἱ «Φιλοθέου καὶ Εὐγενίου ἐπιστολαὶ, ἤτοι περὶ Θεοῦ καὶ ψυχῆς διδασκαλία», ὅπερ ἐκτυποῦται ἤδη ἐν Ἀθήναις καὶ προσεχῶς ἐκδίδοται εἰς τὸ δημόσιον.

Π. ΘΩΜΑ.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΟΜΗΡΟΥ.

Οὐδεὶς τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς» τοῦ 1879 ἐλησμόνησε βεβαίως τὴν ὡραίαν ἔμμετρον παράφρασιν ἐκ τῶν ῥαψῳδιῶν τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας ἣν ἐν ἐκείνῳ ἐδημοσίευσεν ὁ φίλος Χριστόφορος Σαμαρτσίδης, νῦν ἐν Ἀδριανουπόλει γυμνασιαρχῶν, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν τὸ Πνεῦμα τοῦ Ὁμήρου. Τὸ ἔργον ἐκεῖνο, ἐνθουσιωδῶς πανταχοῦ ἐπικροτηθὲν, διὰ τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ ἐπιτυχίαν, συνεχίζων οὗτος ἀπέστειλεν ἡμῖν παράφρασιν τετρακοσίων ὡς ἔγγιστα ἐτι στίχων ἐν τῷ αὐτῷ τῆς δημώδους ποιήσεως μέτρῳ, ἵνα κοσμήσῃ τὸ τοῦ 1885 «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς». Δυστυχῶς μὴ δυνάμενοι ἕνεκα ἐλλείψεως χρόνου νὰ καταχωρίσωμεν ὁλόκληρα τὰ ἀποσταλέντα, παρατίθεμεν ὧδε μόνον τὴν περιγραφὴν τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ Ὀδυσσέως ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀριστουργήματα ἐν τῷ πρωτοτύπῳ καὶ ἀριστουργήματα ἐν τῇ παραφράσει. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν στίχων τούτων πείθει ἕκαστον ὅτι ὁ Χ. Σαμαρτσίδης δὲν παραφράζει ἁπλῶς, ἀλλ' ἐμπνέεται ὑπὸ τῆς αὐτῆς Μούσης, ὑφ' ἧς καὶ ὁ θεῖος ἀοιδὸς καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Ὅμηρος ἐπιχειρῶν νὰ μεταγλωττίσῃ εἰς δημώδεις στίχους τὸ ἀριστοτέχνημα αὐτοῦ, ὅπερ διαμενεῖ ἐσαεὶ τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων, δὲν ἠδύνατο νὰ ἑρμηνεύσῃ αὐτὸ πιστότερον καὶ ἐπιτυχέστερον. Δι' ὁποίου τῇ ἀληθείᾳ ἔργου δύναται νὰ προικισθῇ ἡ νεωτέρα ἡμῶν φιλολογία, ἐὰν ὁλόκληρον τὸ τῆς Ἰλιάδος καὶ ὁλόκληρον τὸ τῆς Ὀδυσσείας βιβλίον οὕτω μεταγλωττισθῇ! Δὲν ἀρκεῖ ἆρά γε ἡ δύναμις τῆς προκειμένης παραφράσεως νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἑνὸς τῶν πλούτῳ δυναμένων φιλοτίμων παρ' ἡμῖν ἀνδρῶν τὴν ἰδέαν τοῦ ἀναθῆναι τῷ Χ. Σαμαρτσίδῃ τὸ ἔργον τοῦτο; Ἀπόφασιν ταύτης εθνοπρεπεστέραν καὶ ἔργον ἐνδοξότερον ἡμεῖς τῇ ἀληθείᾳ δὲν βλέπομεν. Ὁ Ὅμηρος, ὀλίγοις σήμερον βατὸς, γενήσεται ἐντρύφημα

καὶ αὐτοῦ τοῦ ὀρεσιβίου ποιμένος, τὰ δὲ ἀθάνατα αὐτοῦ ἔπη ἔσονται πάλιν μετὰ πάροδον τριῶν χιλιάδων ἐτῶν τὰ κοινὰ τοῦ λαοῦ ᾄσματα! Ἕως οὗ ὅμως, ὡς εὐχόμεθα καὶ ἐλπίζομεν, ἀναφανῇ ὁ Μαικήνας οὗτος ἀγωνοθέτης καὶ τὸ ἆθλον τεθῇ, δὲν πρέπει νὰ καταλίπῃ τὸ λαμπρὸν αὐτοῦ ἔργον ὁ φίλος Σαμαρτσίδης, ὃς ἀπέδειξεν ἤδη καὶ ὡς ποιητὴς καὶ ὡς δημοσιογράφος καὶ ὡς διδάσκαλος ὅτι γινώσκει καὶ ἄνευ ἄθλων νὰ ἀγωνίζηται μετὰ καρτερίας ὡς καλὸς τοῦ λόγου καὶ τῶν γραμμάτων στρατιώτης, οὔτε πρὸς τὸν φθόνον καὶ τὴν μοχθηρίαν τῶν Ζωίλων ἀποδυσπετῶν, οὔτε καταπονούμενος ὑπὸ τῶν βιωτικῶν δυσχερειῶν, αἷς ὑπόκεινται πάντες ὅσοι ἀγνοοῦσι τὴν τέχνην τοῦ κολακεύειν, τοῦ ῥαδιουργεῖν καὶ τοῦ ἀγυρτεύεσθαι.

(Ἰλιάδος Σ, στ. 468—608)

Εἶπε, κ' ἐκεῖ τὴν ἄφησε, καὶ 'ς ταὶς φυσούναις 'πάει·
γυρίζει κατὰ τῆς φωτιᾶς τὸ μέρος ταὶς φυσούναις
καὶ προσταγὴ ταῖς ἔδωκε, ταῖς δίνει νὰ δουλέψουν.
Καὶ σὲ καμίνια εἴκοσι φυσοῦσαν ἡ φυσούναις
φυσήματα κάθε λογῆς π' ἀνάφτουνε τὴ φλόγα·
τόρα φυσοῦσαν δυνατὰ, τόρα σιγὰ φυσοῦσαν,
ὅπως τὸ ἤθελ' ἡ δουλειὰ κ' ἡ γνώμη τοῦ Ἡφαίστου.
Χάλκωμα βάνει 'ς τὴ φωτιὰ ποῦ εὔκολα δὲ λυώνει,
βάνει καλάϊ, μάλαμα π' ἀξίζει, βάν' ἀσῆμι,
καὶ τὸ μεγάλο ἀμμόνι του 'ς τὸ ξύλο μέσα χώνει.
Μὲ τῶνα χέρι τὴ βαρειὰ πέρνει, καὶ μὲ τὸ ἄλλο
διλάβι πέρνει· κ' ἔκαμε πρῶτα κι' ἀρχὴ σκουτάρι,
σκουτάρι κάνει δυνατὸ, βασταγερὸ, μεγάλο·
κι' ὁλοῦθε τὸ ἐδούλεψε καὶ γύρω γύρω βάνει,
στεφάνι βάνει τρίδιπλο, γυαλιστερὸ, ποῦ λάμπει.
Καὶ τὸ σκουτάρι τῶκανε πεντάδιπλο 'ς τὸ χόνδρος
κι' ἀπάνωθε τὸ 'στόλισε μὲ χίλια δυὸ στολίδια,
π' ἀπ' τὸ μαστορικὸ τὸ νοῦ ἔβγαλε τὸ 'δικό του.
Φτειάνει τὴ γῆ, τὸν οὐρανὸ, τὴ θάλασσα, τὸν ἥλιο,
τὸν ἥλιο τὸν ἀκοίμητο, τοῦ φεγγαριοῦ τὸ γύρο,
καὶ τᾶστρα ποῦ τὸν οὐρανὸ μὲ δόξα στεφανόνουν,

τὴν Πούλεια, τὸν Αὐγερινὸ καὶ τοῦ Βορρηὰ τἀστέρια
π' ὁλοχρονῆς στρηφογυρνοῦν καὶ τόπο δὲν ἀλλάζουν
κι' οὐδὲ βουτοῦν 'ς τὸ πέλαγος, καὶ πάντα τῆς αὐγούλας
τἀστέρι, τὸν Αὐγερινὸ κυττάζουν κι' ἀγναντεύουν.

Φτειάνει καὶ δύο εὔμορφαις ἀνθρώπων πολιτείαις·
'ς τὴ μιὰ χαραὶς ἐγίνονταν, ξεφάντωσαις καὶ γάμοι,
νυφούλαις ἀπ' τὰ σπήτια τους κι' ἀπὸ τὰ γονικά τους
βγάνουν καὶ πέρνουν καὶ περνοῦν μέσ' ἀπ' τὴν πολιτεία.
Φεγγοβολοῦν καὶ λάμπουνε λαμπάδες ἀναμμέναις,
κι' ὅλον τὸν κόσμο σήκωσαν οἱ γάμοι 'ς τὸ ποδάρι
καὶ τὰ τραγούδια ἀντιλαλοῦν, τοῦ γάμου τὰ τραγούδια.
Καὶ 'ς τὸ χορὸ γυρίζανε πιασμένα παλληκάρια,
κι' ἀνάμεσά τους τὰ βιολιὰ λαλοῦσαν κ' ἡ φλογέραις,
καὶ στέκονταν 'ς ταὶς θύραις τους κ' ἐθάμαζαν γυναῖκες.
Καὶ 'ς τὰ μεγάλα μαγαζειὰ, 'ς τῆς πολιτείας τὴ μέση
κόσμος πολὺς 'συνάχτηκε νὰ 'δῇ, ν' ἀκούσῃ κρίσι.
Ἄνθρωποι δύο κρίνονταν γιὰ σκοτωμένου δίκηο·
ὁ ἕνας πῶς ἐπλήρωσεν ἐφώναζε τὸ δίκηο,
κι' ὁ ἄλλος πῶς 'ς τὸ χέρι του τὸ δίκηο δὲν ἐπῆρε.
Νὰ πάρῃ τέλος ἤθελαν ἡ κρίσι τους κ' οἱ δύο.
Κι' ὁ κόσμος, ἄλλοι τοῦ ἑνὸς, κι' ἄλλοι τοῦ ἄλλου πέρνουν,
πέρνουν τὸ δίκηο μὲ φωναὶς, εἰς δύο χωρισμένοι
'Σ τὸν κόσμο ποῦ συνάχτηκε 'μιλοῦν οἱ μηνυτάδες
καὶ ταὶς φωναὶς νὰ πάψουνε καὶ τὴν ἀντάρα θέλουν.
'Σ τὰ μαρμαρένια τὰ θρονιὰ καὶ τὰ πελεκημένα
οἱ γέροι γύρω κάθονται, κρατοῦν ραβδιὰ 'ς τὰ χέρια,
τῶν μηνυτάδων τὰ ραβδιὰ, κ' ἕνας μετὰ τὸν ἄλλο
σηκώνονταν μὲ τὸ ραβδὶ τὴν κρίσι γιὰ νὰ κόψουν.
Κι' ἀνάμεσα κοιτόντανε 'ς τοὺς γέρους τοὺς κριτάδες
ὀκάδες δύο μάλαμμα γιὰ νὰ ταὶς πάρῃ ἐκεῖνος
ποῦ θὰ 'ξηγοῦσε π'εἰὸ καλὰ τὸ δίκηο του 'ς τοὺς γέρους.

'Σ τὴν ἄλλην ὁλοτρόγυρα τὴν πολιτεία φτειάνει
μ' ὁλόλαμπραις ἁρματωσιαὶς καπετανάτα δύο.

Κάθονταν καὶ 'λογάριαζαν τὰ δυὸ καπετανάτα
ποιὰν ἀπ' ταὶς δυὸ ἐταίρειαζε γιὰ νὰ διαλέξουν γνώμη·
νὰ πάρουν νὰ χαλάσουνε τὴν πολιτεία ἐκείνη,
ἢ νὰ τὴν πάρουν κ' ἔπειτα νὰ βάλουνε 'ς τὴ μέση
καὶ νὰ μοιράσουνε τὸ βιὸ καὶ τὰ καλὰ ποῦ ἔχει
μέσα κλεισμένα ἡ εὔμορφη ἐκείνη πολιτεία.
Μὰ κάτω δὲν τὸ βάνανε, καθόλου δὲν δειλιάζουν
τῆς πολιτείας οἱ ἄνθρωποι, ποῦ ἤτανε κλεισμένοι·
κρυφὰ κρυφὰ ἁρματόνονταν γιὰ νάβγουν σὲ καρτέρι.
'Ψηλὰ 'ς τὸ κάστρο στέκονταν καὶ φύλαγαν τὸ κάστρο
γέροι, μικρὰ παιδόπουλα, γυναῖκες 'παντρεμμέναις·
κ' οἱ ἄντρες τους ξεκίνησαν. Θεώρατοι 'μπροστά τους,
ὁ Ἄρης καὶ ἡ 'Αθηνᾶ, ὁλόχρυσοι κ' οἱ δύο,
μ' ὁλόχρυσαις ἁρματωσιαὶς, ὡσὰν θεοὶ ποῦ εἶναι,
κι' ὅπως ταιριάζει καὶ 'ς τοὺς δυὸ, θεώρατοι πηγαίνουν,
κι' ὀπίσω τους 'σὰν ψεύτικοι οἱ ἄντρες περπατοῦνε.
Καὶ μιὰ φορὰ 'σὰν ἔφτασαν 'ς τὸ μέρος, 'ς τὸ καρτέρι,
ἐκεῖ 'ποῦ πίνουν τὸ νερὸ κάθε λογῆς κοπάδια,
εἰς τὸ ποτάμι, 'κάθισαν ἐκεῖ ἁρματωμένοι
καὶ στέλνουν πέρα, μακρυὰ καὶ δύο καραούλια
νὰ κάτσουν, νὰ κυττάζουνε πότε θὰ ἰδοῦν τὰ βώδια,
τὰ βώδια καὶ τὰ πρόβατα νἄρθουν νερὸ νὰ πιοῦνε.
Καὶ 'φάνηκαν τὰ πρόβατα, καὶ φάνηκαν τὰ βώδια·
ξοπίσω τους πηγαίνουνε ἀντάμα δυὸ κοπέλια,
καὶ παίζουν ταὶς φλογέραις τους, κακὸ 'ς τὸ νοῦ δὲν βάνουν.
Κι' ἀπ' τὸ καρτέρι 'χύθηκαν οἱ ἄντρες 'ς τὸ κοπάδι,
κ' ἔσφαξαν βώδια, πρόβατα μὲ τἄσπρο τὸ μαλλάκι,
καὶ τὰ κοπέλια 'σκότωσαν, ποῦ 'πήγαιναν ἀντάμα.
'Σὰν ἄκουσαν τὴν ταραχὴ τὰ δυὸ καπετανάτα
καὶ τὸ κακὸ ποῦ γίνονταν 'ς τὰ βώδια τὸ μεγάλο,
τὴ σύναξί τους 'χάλασαν καὶ 'ς τἄλογα πετειοῦνται,
ποῦ τρέχουν 'σὰν τὸν ἄνεμο, καὶ 'ς τὸ ποτάμι φτάνουν·
καὶ 'στάθηκαν καὶ πολεμοῦν 'ς τοῦ ποταμιοῦ τὸν ὄχθο,
καὶ μὲ τοὺς ἄλλους πιάσθηκαν, χτυπηοῦνται μὲ κοντάρια
πῶχουνε μύταις σουβλεραὶς, χαλκωματένιαις μύταις.

Στρηφογυρνάει διχόνοια κι' ἀντάρα ἀνάμεσά τους,
κι' ὁ Χάρος κατακόκκινος, 'ς τὸ αἷμα βουτηγμένος,
'ς τὸ αἷμα, ὅπου ἔτρεχεν ἀπὸ τοὺς λαβωμένους,
λεβέντη ποῦ λαβώθηκε τραβάει ἀπ' τὰ ποδάρια,
κι' ἄλλον ποῦ δὲν λαβώθηκε, καὶ τρίτο σκοτωμένο
ἀπ' τὰ ποδάρια τοὺς τραβᾷ, τοὺς σέρνει ἀπ' τὰ ποδάρια.
Ἱστορισμένοι ἤτανε, καὶ ζωντανοὶ θαρροῦσες
πῶς πολεμοῦσαν κ' ἔσερναν οἱ ἄντρες γιὰ νὰ 'πάρουν
τὰ 'ξαπλωμένα κι' ἄψυχα κουφάρια τῶν 'δικῶν τους.

Κ' ἱστόρησε κ' ἕνα πλατὺ καὶ μαλακὸ χωράφι·
πῶχει τὰ χώματα παχειὰ καὶ τριπλοσβαρνισμένα.
Πολλοὶ ζευγάδες μέσα 'κεῖ 'γυρίζαν τὰ ζευγάρια
κὴ ἀπάνω κάτω σπρώχνανε καὶ διώχνανε τὰ βῶδια,
κι' ἀπὸ τὴ μιὰ 'σὰν ἔφταναν τοῦ χωραφιοῦ τὴν ἄκρα
'ς τὴν ἄλλη, 'σίμονε μὲ μιὰ ἄνθρωπος, καὶ 'ς τὸ χέρι
κούπα κρασὶ τοὺς ἔδινε νὰ πιοῦν, γλυκὸ 'σὰν μέλι·
Καὶ τὰ ζευγάρια 'γύριζαν 'σὰν τῶπιναν ἐκεῖνοι,
'ς τὴν ἄλλην ἄκρα τρέχανε τοῦ χωραφιοῦ νὰ φτάσουν.
Ἱστορισμένο ὁλόχρυσο ἤτανε τὸ χωράφι,
μὰ τόσην εἶχε μαστοριὰ καὶ τόσην εἶχε τέχνη,
ποῦ μαυρισμένα φαίνονταν 'ξοπίσ' ἀπ' τὰ ζευγάρια
τὰ ὠργωμένα χώματα, θᾶμα γιὰ νὰ τὸ βλέπῃς!

Κι' ἄλλο χωράφι ἱστόρησε μὲ τὰ σπαρτὰ φτασμένα,
μὲ τὰ σπαρτὰ τὰ φουντωτά, τὰ στάχυα ὡριμασμένα.
Κ' οἱ θεριστάδες 'θέριζαν μὲ κοφτερὰ δρεπάνια,
καὶ 'πέφτανε καὶ 'πέφτανε τὰ στάχυα ὁλονένα,
ἄλλα 'ς ταὐλάκια 'πέφτανε τοῦ χωραφιοῦ, καὶ ἄλλα
μὲ καλαμόσχοινα καλὰ τὰ 'δέναν δουλευτάδες,
καὶ τρεῖς δραγάταις στέκονται, τοὺς δουλευτάδες βλέπουν.
Καὶ τὰ παιδιὰ 'ξοπίσω τους 'φουκτιάζανε τὰ στάχυα,
'ς τὴν ἀγκαλιὰ τὰ 'σήκοναν κ' ἔφερναν ὁλονένα.
Μὲ τὴ χαρὰ μέσ' 'ς τὴν καρδιὰ κρατάει τὴ μαγκούρα
κι' ἀνάμεσά τους κάθεται 'ς τὴ θεμωνιὰν ἀπάνω

ἀμίλητος τοῦ χωραφιοῦ κάθετ' ὁ νοικοκύρης.
Κάτ' ἀπὸ μιὰ βαλανιδὴ ξέμακρα, 'λίγο πέρα,
ζαλίζονται μὲ τὸ φαγεῖν οἱ μηνυτάδες· σφάζουν,
μεγάλο βῶδι 'σφάξανε, τὸ 'κάμανε κομμάτια.
'Πασπάλιζαν τὰ κρέατα μ' ἀλεῦρι ἡ γυναῖκες
οἱ θεριστάδες γιὰ νὰ φᾶν, νὰ φᾶν οἱ δουλευτάδες.

Κι' ἀμπέλι μὲ τὰ κλήματα σταφύλια φορτωμένα
ἱστόρησεν ὁλόχρυσο κ' εὐμορφοκαμωμένο.
'Ψηλὰ βαστοῦν τὰ κλήματα κοντάρια ν' ἀσημένια,
καὶ μαῦρα μαῦρα κρέμονται μὲ τὰ τσαμπιὰ σταφύλια.
Καὶ γύρωθε τοῦ ἀμπελιοῦ ἱστόρησε χανδάκι,
χανδάκι μαῦρο, κ' ἔβαλε καὶ φράχτη ἀπὸ καλάϊ.
Ἕνα μονάχον ἔβγανε 'ς τὰμπέλι μονοπάτι,
κ' οἱ δουλευτάδες ἔπερναν τὸ μονοπάτι ἐκεῖνο
κάθε καιρὸ ποῦ 'πήγαιναν τὰμπέλι νὰ τρυγήσουν.
Κορήτσια κι' ἀγορόπουλα, χαρούμενα, δροσάτα,
γλυκὰ σταφύλια 'σήκοναν μέσ' 'ς τὰ πλεχτὰ καλάθια,
κι' ἀνάμεσά τους ἔπαιζε κιθάρα ἕνα παιδάκι,
καὶ μὲ ψιλὴ ψιλὴ φωνὴ ἐγλυκοτραγουδοῦσε·
καὶ μὲ τραγούδια, μὲ φωναῖς ὅλα μαζὶ 'πηδοῦσαν,
κορήτσια κι' ἀγορόπουλα, καὶ 'πήγαιναν ἀντάμα.

Μὲ τὰ ὁλόρθα κέρατα ἱστόρησε κοπάδι,
κοπάδι βῶδια ἱστόρησε μαλαμοκαλαγένια.
'Απὸ τὴ στάνη 'βγαίνανε, 'πήγαιναν νὰ βοσκήσουν
ἐκεῖ ποῦ μὲ μουρμουρητὸ κυλάει τὸ ποτάμι,
'ς τὸν ὄχθο 'ποῦ φυτρόνουνε καλάμια ποῦ λυγοῦνε.
Χρυσᾶ κοπέλια τέσσαρα κατόπι πᾶν 'ς τὰ βῶδια
κ' ἐνηὰ σκυλιὰ, μανδρόσκυλα, πῶχουν φτερὰ ποδάρια.
Δύο ληοντάρια ἄγρια 'ς τὰ νύχια τους 'βαστοῦσαν,
ἀπὸ τὰ βῶδια ποῦ 'μπροστὰ πηγαίνουν, ἕνα βῶδι·
κ' ἐμούγκριζε καὶ 'δέρνονταν τὸ βῶδι, κι' ἀπὸ 'πίσω
'τρέχαν τὰ τσομπανόσκυλα κ' οἱ ἀντρειωμένοι δοῦλοι.
Καὶ τὸ τομάρι τοῦ βωδιοῦ τὰ δύο τὰ ληοντάρια

'ξεσχίσανε κι' ἀχόρταγα τὸ αἷμά του 'ρουφοῦσαν.
Καὶ τὸ κατόπι 'τρέχανε τοῦ κάκου τὰ κοπέλια
τοῦ κάκου 'ς τὰ μανδρόσκυλα χούγιαζαν νὰ ριχτοῦνε.
'Σκιάζονται τὰ μανδρόσκυλα λιοντάρια νὰ δαγκάσουν,
ἀπὸ κοντὰ 'γαυγίζανε, μὰ νὰ ριχτοῦν φοβοῦνται.

Κ' ἱστόρησεν ὁ Ἥφαιστος καὶ πράσινο λειβάδι
κάτω, βαθειά, σὲ λαγκαδιά, καὶ τόπο 'ποῦ βοσκοῦνε
τὰ πρόβατα μὲ τὰ μαλλιὰ τἄσπρα καὶ τὰ χιονάτα.
Κ' ἱστόρησε καὶ τὰ παχνιὰ, καὶ τῶν βοσκῶν καλύβαις
μὲ στέγαις κατηφορικαὶς, κ' ἱστόρησε καὶ μάνδραις.

Καὶ τὸν χορὸ ποῦ ἔβγαλεν ὁ Δαίδαλος 'ς τὴν Κρήτη,
κ' ἡ 'Αριάδνη 'χόρεψε μὲ ταὶς χρυσαὶς πλεξούδαις,
ἱστόρησεν ὁ Ἥφαιστος ἀπάνω 'ς τὸ σκουτάρι.
'Χόρευαν ἀγορόπουλα πιασμένα καὶ κορήτσια,
κορήτσια ποῦ μὲ τὸ φλουρὶ ζυγιάζουν γιὰ νὰ πάρουν,
χέρι μὲ χέρι 'χόρευαν πιασμένα 'ς τὴν ἀράδα.
'Μπόλιαις ψιλαὶς ποῦ φέγγουνε σκεπάζουν τὰ κορήτσια,
καὶ ταγορόπουλα φοροῦν ἄσπρα 'ποκαμισάκια
χιονάτα κι' ὁλοκάθαρα ποῦ λάμπουνε 'σὰν ἥλιοι.
Φοροῦνε 'ς τὸ κεφάλι τους στεφάνια τὰ κορήτσια,
κ' ἔχουνε ταγορόπουλα 'ς τὴ μέση τὰ μαχαίρια,
ἀπ' τασημένια τὰ λουριὰ τἄχουνε κρεμασμένα.
Τόρα χορεύουν καὶ θαρρεῖς πῶχουν φτερὰ 'ς τὰ πόδια,
χορεύουν καὶ γυρίζουνε καθὼς στρηφογυρίζει
τροχὸς ποῦ μὲ τὸ χέρι του κεραμιδᾶς γυρίζει
ὅταν καθίσῃ γιὰ νὰ ἰδῇ ἂν γρήγορα δουλεύει·
καὶ τόρα πάλι τρέχουνε κι' ἀντίκρυ ἀντίκρυ στέκουν.
Κι' ὁλόγυρα 'μαζώχτηκε κόσμος πολὺς καὶ βλέπει,
βλέπει τοὺς νηοὺς καὶ χαίρεται, καὶ τὸ χορὸ κυττάζει
ὁποῦ ξυπνάει τὸν ἔρωτα μέσ' 'ς τῆς καρδιᾶς τὰ βάθη.
Τραγουδιστὴς τοὺς τραγουδεῖ καὶ παίζει τὸ βιολί του.
Καὶ 'χόρευαν ἀνάμεσα 'ς τοὺς νηοὺς καὶ 'ς τὰ κορήτσια,

δυὸ 'χόρευαν, δυὸ γύριζαν μαστόροι χορευτάδες
καὶ ὁ καλὸς τραγουδιστὴς τὸ ἴσιο τοὺς βαστοῦσε.

Κ' ἱστόρησε 'ς τοῦ σκουταριοῦ τῶν στεφανιῶν τὴν ἄκρα
καὶ τὴ μεγάλη θάλασσα 'π' ὅλον τὸν κόσμο ζώνει.

(*Ὀδυσσείας Ω, σ. 202—324*)

Ἔτσι 'μιλούσανε ἡ ψυχαὶς μαζὶ 'ς τὸν Κάτω κόσμο·
μὲ τὰ συντρόφια του μαζὶ ὁ 'Οδυσσέας τότε
ἐβγῆκε· κ' ἤρθανε μακρυὰ ἀπὸ τὴν πολιτεία·
καὶ σὲ λιγάκι φθάνουνε 'ς τῆς ἐξοχῆς τὸ χτῆμα,
τὸ χτῆμα τὸ λαμπρότατο 'π' ἀγόρασε ὁ Λαέρτης,
καὶ 'ς τὸν καιρό του ἀπόχτησε μὲ βάσανα καὶ κόπους.
'Εκεῖ ὁ πύργος ἤτανε, κι' ὁλόγυρα χαμώγεια,
σπητάκια γιὰ τοὺς παραγυιοὺς 'ποῦ δούλευαν 'ς τὸ χτῆμα,
μέσα νὰ τρῶν οἱ παραγυιοὶ καὶ μέσα νὰ κοιμοῦνται·
'ς τὸν πύργο μέσα μιὰ γρηὰ, μακρυὰ 'π' τὴν πολιτεία,
'ς τὴ μοναξιὰ ἐκοίταζε τὸ γέρο τὸ Λαέρτη·
'ς τὸ γυιὸ καὶ 'ς τοὺς βοσκοὺς 'μιλεῖ πρὶν 'μπῇ ὁ 'Οδυσσέας·
«'Εμπῆτε σεῖς, καὶ 'ς τὴ στιγμὴ νὰ σφάξετ' ἕνα χοῖρο,
»τὸ χοῖρο τὸν καλλίτερο, γιὰ νἄχωμε τὸ γιῶμα·
»ὡς τόσο τὸν πατέρα μου ἐγὼ θὰ δοκιμάσω
»ἂν ὕστερ' ἀπὸ ξενητειὰ τόσου καιροῦ 'μπορέσῃ
»νὰ μὲ γνωρίσῃ μονομιᾶς ἅμα μὲ 'δῇ ἢ ὄχι.»
Εἶπε, καὶ τ' ἅρματά του εὐθὺς τὰ δίνει 'ς τοὺς βοσκούς του,
καὶ 'μπῆκαν 'ς τοῦ ἀφέντη τους τὸν πύργο μέσα ἐκεῖνοι·
'ς τὸ περιβόλι τῶμορφο κι' ὁ 'Οδυσσέας 'μπαίνει·
νὰ δοκιμάσ' εἶχε 'ς τὸ νοῦ τὸ γέρο τὸ Λαέρτη.
Εἰς τὸ μεγάλο ἀμπέλι του κατέβηκεν ὁ γέρος,
κι' οὐδὲ τὸ Δόλιο 'βρῆκε 'κεῖ κι' οὐδὲ τοὺς γυιοὺς τοῦ Δόλιου,
κι' οὐδὲ τοὺς ἄλλους παραγυιούς· τοὺς ἔστειλεν ὁ Δόλιος
κλαδιὰ γιὰ νὰ μαζέψουνε, ἀγκάθια νὰ τοῦ φέρουν,
τοὺς φράχταις τοῦ περιβολιοῦ μ' αὐτὰ νὰ διορθώσουν.

Εὑρῆκε τὸν πατέρα του μοναχὸ ὁ 'Οδυσσέας,
δενδράκι τοῦ περιβολιοῦ 'σκάλιζε γύρω γύρω.
Κουρελιασμένο κι' ἄπλυτο 'ποκάμισο 'φοροῦσε
καὶ γύρω ἀπ' τὰ ποδάρια του ἀπὸ πετσὶ βωδίσιο
κάλτσαις νὰ τὰ σκεπάζουνε γιὰ νὰ μὴ τσουγγρανιέται.
Σκεπάζει κάθε χέρι του χειρόχτι γιὰ τἀγκάθια,
τὴν κεφαλὴ γιδοπροβιά· λύπη νὰ τόνε βλέπῃς!
'Σὰν εἶδε τὸν πατέρα του ὁ 'Οδυσσέας νὰ γέρνῃ
ἀπ' τἄχαρα τὰ γηρατειὰ κι' ἀπ' τὴν πολλὴ τὴν πίκρα,
σὲ φουντωμένην ἀπιδιὰ κάτωθε 'στάθη, κλαίγει·
καὶ λέ'ει 'ς τὸ νοῦ του μιὰ φορὰ τὸ γέρο ν' ἀγκαλιάσῃ
καὶ νὰ φιλήσῃ, κι' ἄλλη μιὰ νὰ τόνε δοκιμάσῃ·
καὶ 'βρῆκε π'ειὸ καλλίτερο νὰ τόνε δοκιμάσῃ
καὶ νὰ τοῦ 'πῇ 'πειραχτικὰ 'ρωτήματα καὶ λόγια.
'Σκυμμένος, γύρω ἔσκαφτεν ὁ γέρος τὸ δενδράκι,
κι' ὁ 'ξακουσμένος του ὁ γυιὸς ἦρθε κοντὰ καὶ λέ'ει
«Καλὰ τὸ σκάφτεις, γέρο μου, τὸ περιβόλι βλέπω·
»δὲν εἶσαι τάχα ἄπραγος, καλὰ τὴν τέχνη 'ξέρεις.
»Κάθε δενδράκι, ἡ συκηαὶς, τὰ κλήματα, ἡ ἐληαίς σου,
»κι' αὐταὶς, κι' αὐταὶς ἡ ἀπιδηαὶς, κι' αὐταὶς ἡ πρασινάδες,
»τὴν τέχνη καὶ τὸν κόπο σου, γέρο μου, μαρτυροῦνε.
»Καὶ θέλω κἄτι νὰ σοῦ 'πῶ, καὶ μὴ βαρειὰ τὸ πάρῃς.
»Δὲν ἔχεις κοίταξι καλὴ, δυστυχισμένε γέρο·
»σὲ τρώ'ει ἡ λέρα, καὶ πολὺ κακοντυμένος εἶσαι.
»'Ακοίταχτο ὁ ἀφέντης σου ἆρά γε νὰ σ' ἀφίνῃ
»γιὰ τὴν ὀλίγη δούλεψι ποῦ κάμεις; Δὲν πιστεύω.
»Ἡ ἀρχοντιὰ 'πὸ πάνω σου τρέχει, καὶ δὲν μοῦ 'μοιάζεις
»γιὰ δοῦλος· πρόσωπο, κορμὶ, βασιλικὰ τὰ ἔχεις.
»Νὰ λούζεσαι, νὰ καλοτρῶς καὶ νὰ γλυκοκοιμᾶσαι,
»αὐτὰ σοῦ πρέπουν, γέρο μου, 'σὰν γέρος ὅπου εἶσαι.
»Μὰ 'πές μου, 'πές μου ἀληθινὰ, 'σὰν τίνος σκλάβος εἶσαι;
»Τίνος δουλεύεις, γέρο μου, τὸ περιβόλι 'πές μου;
»Κι' ἀκόμα 'πές μου ἕνα τι, ἂν εἶναι ἡ Ἰθάκη
»ὁ τόπος 'ποῦ ἐφθάσαμεν αὐτὸς, καθὼς μοῦ εἶπε
»'ς τὸ δρόμον ἕνας ἄνθρωπος 'ποῦ 'βρῆκα καὶ μοῦ 'φάνη

»'σὰν νὰ μὴν ἤτανε σωστὸς, γιατὶ καὶ δὲν ἐστάθη
»νὰ τὸν 'ρωτήσω, νὰ μοῦ 'πῇ, καλὰ καλὰ νὰ μάθω
»ἂν ζῇ ἢ ἂν ἀπέθανε καὶ πάει 'ς τὸν ἄλλο κόσμον,
»ἄνθρωπος 'ποῦ ἐφίλεψα 'ς τὸν τόπο μου 'σὰν ἦρθε.
»Μὰ ἄκουσε τί θὰ σοῦ 'πῶ καὶ βάλετο 'ς τὸ νοῦ σου.
»"Εναν καιρὸ 'ς τὸν τόπον μου καὶ 'ς τὴν καλὴ πατρίδα
»ἐφίλεψα 'ς τὸ 'σπήτι μου χαριτωμένο ξένο—
»παρόμοιος δὲν θὰ 'βρεθῇ 'ς τὸν κόσμον ἄλλος ξένος,
»κι' οὐδὲ 'ς τὸ 'σπήτι δέχτηκα ὡσὰν αὐτόνε ξένο—.
»Αὐτὸς ὁ ξένος ἔλεγε πῶς εἶχε 'ς τὴν Ἰθάκη
»τὸ σπήτι καὶ τὰ γονικὰ καὶ τὸ συγγενολόγι,
»καὶ τ' 'Αρκεσίου τὸν ὑγιὸ πατέρα, τὸ Λαέρτη.
»'ς τὸ 'σπήτι μου τὸν 'φίλεψα (πλούτη πολλὰ 'ς τὸ 'σπήτι!)
»καὶ τὸν ἀγάπησα πολὺ, καὶ τῶδωκα γιὰ νἄχῃ
»χαρίσματα 'ποῦ δίνουνε 'ς τοὺς ξένους 'ποῦ φιλεύουν.
»'Εφτὰ ὀκάδες τῶδωκα χρυσάφι δουλε'μένο,
»καὶ μὲ λουλούδια σκαλιστὰ ὁλάργυρο κροντήρι,
»δώδεκα κάπαις μάλλιναις, καὶ δώδεκα στρωσίδια,
»δώδεκα κοντομάνικα καὶ τόσαις 'ποκαμίσαις,
»καὶ τέσσεραις τὸν ἄφησα γυναίκαις νὰ διαλέξῃ,
»γυναίκαις 'μορφοπρόσωπαις, ἄξιαις καὶ προκομμέναις.»
'Εδάκρυσ' ὁ πατέρας του κι' αὐτὰ τοῦ λέ'ει τὰ λόγια·
«Ξένε μου, ἡ γῆ ὅπου πατεῖς αὐτή 'ναι ἡ Ἰθάκη·
»ἄνθρωποι κάθονται 'ς αὐτὴ κακοὶ, ψυχροὶ, ὠργισμένοι.
»"Αχ! κρίμα 'ς τὰ χαρίσματα 'ποῦ ἔδωκες τὰ τόσα!
»'Ανίσως ἦταν ζωντανὸς καὶ 'ς τὴν Ἰθάκην ἦταν,
»χαρίσματα θὰ σῶδινε κ' ἐκεῖνος ἄλλα τόσα,
»καὶ πλούσια θὰ σὲ φίλευε 'ς τὸ 'σπήτι του, ὅπως πρέπει.
»Μὰ ἔλα 'πές μου, ξένε μου, σωστὰ καὶ 'μπιστε'μένα,
»πόσα 'ναι χρόνι' ἀπ' τὸν καιρὸ 'ποῦ φίλεψες ἐκεῖνο
»τὸν ξένο τὸν κακόμοιρο, τὸ γυιό μου; ('ξέρω ἂν εἶχα;)
»Τὸ γυιό μου τὸ βαρειόμοιρο, 'ποῦ μακρυὰ 'π' τοὺς φίλους,
»μακρυὰ 'πὸ τὴν πατρίδα του τὸν φάγανε τὰ ψάρια
»ἢ 'ς τὰ λαγκάδια τ' ἄγρια θεριὰ καὶ τὰ κοράκια.
»Κι' οὐδὲ τὸν ἐσαβάνωσεν ἡ μάνα του ἡ καϋμένη,

© MEGARON

»κι' οὐδὲ τὸν κλάψαμε νεκρὸ ἐγὼ μαζὶ κ' ἐκείνη,
»ἐμεῖς 'ποῦ τὸν ἐκάμαμε· οὐδὲ κ' ἡ Πηνελόπη,
»ἡ γνωστικιὰ, ἡ ἀρχόντισσα, τὸ τίμιο στέφανό του,
»τ' ἀγαπημένο 'ταίρι της 'ς τὸ στρῶμα ξαπλωμένο,
»μὲ δάκρυα καὶ μὲ γογγυτὸ 'μπόρεσε νὰ τὸ κλάψῃ,
»καὶ νὰ τοῦ κλείσῃ ἡ ἄμοιρη μὲ πόνο καὶ λαχτάρα,
»καθὼς 'ποῦ πρέπει 'ς τοὺς νεκροὺς, τ' ἀγαπημένα 'μάτια.

. . . . . .

Ἔτσ' εἶπε· μαῦρο σύννεφο τῆς λύπης τὸν σκεπάζει,
καὶ μὲ τὰ δυὸ τὰ χέρια του σκύφτει καὶ πέρνει χῶμα
καὶ ρίχνει 'ς τὸ κεφάλι του καὶ 'ς τἄσπρα τὰ μαλλιά του
κι' ὅλο βαρυανεστέναζε· τὸν βλέπει ὁ Ὀδυσσέας
καὶ φούσκωσε ἡ καρδούλα του, κι' ἀνέβη 'ς τὰ ρουθούνια
μ' ὁρμὴ πολλὴν ἡ δύναμι τῆς κλάψας κ' ἡ τρεμούλα.
Μὲ μιὰ τὸν σφιχταγκάλιασε, καὶ τὸν φιλεῖ, τοῦ λέγει·
«Ἐγῶμαι, ἐγὼ, πατέρα μου, ἐκεῖνος 'ποῦ ῾ρωτοῦσες
»νὰ μάθῃς τὸ τί γίνεται· εἴκοσι χρόνια λείπω·
»πάψε, πατέρα μου, νὰ κλαῖς, νὰ δέρνεσαι, νὰ σκούζῃς.»

Χ. ΣΑΜΑΡΤΣΙΔΗΣ.

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ.

Τῆς παρελθούσης ἐποχῆς τὰ ἴχνη ἐξετάζων
ἐκπλήττομ' εἰς τὴν πρόοδον ἡμῶν τὴν τεραστίαν·
σκότος ἐκεῖ· φῶς ἐν ἡμῖν· πνεῦμα πολὺ αὐγάζον
μᾶς φέρ' εἰς τὴν τοῦ ὑλισμοῦ λαμπρὰν διδασκαλίαν.

Ἐκεῖνοι οἱ πατέρες μας ἦσαν πεζοὶ πατέρες·
'ς τ' αὐγὰ τοῦ Πάσχα ἔχαιρον, 'ς τ' Ἁϊδασιλειοῦ τὴν πίττα·
ἐνῷ ἡμεῖς ἐγείναμεν ἀστέρων οἱ ἀστέρες
ἐκεῖνοι δὲν ἐγνώριζον οὐδὲ τὸ 'Αλφαβῆτα.

Ποῦ τότε φιλοσοφικὰ συστήματα ἀθέων;
ἀλλὰ καὶ τίς ἠδύνατο καὶ νὰ τὰ ἐννοήσῃ·

εἰς νόμον τιν' ἀπέδιδον τὰ πάντα ἐνιαῖον
κι' οὐδὲν ἐγίνωσκον τυφλῶς συμβαῖνον ἐν τῇ φύσει.

Μεγάλην εἰς τὴν ἀρετὴν ἀπέδιδον ἀξίαν·
μωρίας ἀποτέλεσμα καὶ ὀλιγομαθείας·
μεγάλην εἶχον τὴν ψυχὴν, μεγάλην τὴν καρδίαν
κ' ὑπὲρ μιᾶς ἐσκέπτοντο κοινῆς εὐδαιμονίας.

Δὲν εἶχον τότε, οἱ πτωχοὶ, δὲν εἶχον ἐπιστήμην·
οὐδὲ κἂν ἐφαντάσθησάν ποτε φιλοσοφίαν,
νὰ τοὺς παγώνῃ τὴν ψυχὴν, τὸ αἴσθημα, τὴν μνήμην,
καὶ νὰ τοὺς φέρ' εἰς τὸ μηδὲν καὶ τὴν ἀνυπαρξίαν.

Ἄ, τώρα, τώρα πρόοδος μεγάλη καὶ σοφία·
τῆς προκοπῆς μας οἱ καρποὶ προκύπτουσιν ἀφθόνως·
μηδενισμὸς, ἀσέβεια, ψυχρότης, ἀθεΐα...
καὶ τί δὲν μᾶς ὑπόσχεται τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος.

Τίς τὸν Ρενὰν ἐγνώριζε, τὸν Στράους, τὸν Βολταῖρον,
τὸν Βοῦχνερ, Ἔκελ καὶ λοιποὺς ἐξόχους φιλοσόφους;
Τίς τοῦ ἀνθρώπου ἤξευρε τὸ θετικὸν συμφέρον;
Οὐδέποτε ὑψώθησαν εἰς ὑλισμοῦ γηλόφους.

Ἡ πίστις των ἦτο πεζή· ποῦ ἡ φιλοσοφία;
ἐπίστευον εἰς τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης των καρδίας
καὶ πλάσματά του ἔλεγον ὅτ' ἦσαν· τί μωρία!
πιθηκικῆς ὅτ' ἤμεθα ἠγνόουν συγγενείας.

Πλὴν μὰ τὴν ἱερὰν φωνὴν τῆς πεποιθήσεώς μου,
νὰ ἦμαι κάλλιον μωρὸς, ἢ βλάξ, ἂν ἀγαπᾶτε,
παρὰ ὁ μεγαλείτερος φιλόσοφος τοῦ κόσμου,
ὅστις ἐπὶ πιθηκικῇ καταγωγῇ καυχᾶται.

Ὦ θεία πίστις τοῦ Χριστοῦ, τὸ κάλλος σου θαυμάζω
κι' ἀπὸ ψυχῆς τὸν ἱδρυτὴν τὸν θεῖόν σου δοξάζω.
Οὐδέποτε φιλόσοφος πιθηκικὸς θὰ γείνω,
καλλίτερον ἀγράμματος κι' ἀπαίδευτος νὰ μείνω.

Ἀλλ' ὄχι· δὲν εἶνε μωρὸς ὁ εἰς Θεὸν πιστεύων
καὶ τοῦτον μόνον ἐν τῇ γῇ ἀπὸ ψυχῆς λατρεύων.

Ὁ ἠθικὸς ἀνώτερος πολὺ τοῦ ἀνηθίκου,
καὶ ὁ μωρότερος πολὺ σοφώτερος πιθήκου.

Ὅστις τὸ λέγ' εἶνε μωρὸς, ἂς εἶνε καὶ Δαρβῖνος·
ὁ ἄνθρωπος οὔτ' ἔγεινεν, οὔτε θὰ γείνῃ κτῆνος·
ἐκτὸς ἂν μόνος ἀγαπᾷ, ἵνα κληθῇ νοήμων,
νὰ γείνῃ ὅ,τι βούλεται κι' ὡς θέλει ἐπιστήμων.

Ἂν τοῦτο εἶνε πρόοδος καὶ ἐπιστήμης γνῶσις
τὴν θείαν του καταγωγὴν ὁ ἄνθρωπος ν' ἀφίνῃ
κ' ἐν τοῖς ἀλόγοις νὰ ζητῇ ἰδίας ὁμοιώσεις,
τί εἶνε τότε ἄνοια καὶ τί 'νε ἀφροσύνη;

Ὅστις διδάσκει τὸ μηδὲν, μηδὲν εἶνε ἐκεῖνος
καὶ ὕπουλος τῆς ἠθικῆς καὶ τῶν ἠθῶν καρκῖνος·
οἱ λόγοι του δὲν φέρουσι τὸν τύπον τῆς ἁγνείας,
ἢ κ' ἐν ὀνόματ' ὑψηλῆς λαλεῖ φιλοσοφίας.

Φιλοσοφία πάγκλεινε, ἐν τῷ ὀνόματί σου
πόσαι μωρίαι λέγονται ἀπὸ ἀρχαίων χρόνων!
πρὸς τὴν φιλοδοξίαν των ἡ θεία καλλονή σου
ὡς γόητρον λαμβάνεται ὑπὸ τῶν ἀλαζόνων.

Ἀλλ' ὅμως φῶς ἀθάνατον καὶ ζωηρὸν σὺ οὖσα
φεύγεις πᾶν ὅ,τι σκότιον, ψευδὲς καὶ ἐν ἀπάτῃ,
καὶ ζῇς ὅπου ἀλήθεια ὑπάρχει ἁγνοτάτη
τοὺς ὀπαδούς σου πρὸς αὐτὴν ἁπταίστως ὁδηγοῦσα.

Θυγάτηρ οὖσα τ' οὐρανοῦ τὸν οὐρανὸν δεικνύεις
καὶ τὴν ζωὴν ὑπόσχεσαι καὶ τὴν ἀθανασίαν·
τοῦ Πλάστου τὴν ἀθάνατον κατέχεις εὐλογίαν
κ' ἐντός σου χάριν ἄφθιτον ἀνέκαθεν ἐγκλείεις.

Ἂν οἱ σοφοί μας ἀλλαχοῦ ζητοῦσί σ' ἐπιμόνως
τὰ νῶτα στρέφοντες πρὸ σοῦ μετὰ ἀλαζονείας,
εἶνε συνέπεια φωτὸς ἀγνώστου ἀληθείας,
ὅπερ ὑπόσχεται αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος.

Δ. Κ. Μισιτζης.

ΕΝΙ ΑΣΤΡΩι...

Ὦ Ἄστρον, σὲ ἐλάτρευσα ὡς ἔλεος, ὡς δῶρον
τῆς θεϊκῆς προνοίας·
ἀνέθηκά σοι καὶ ψυχὴν καὶ σῶμά μου ὡς φόρον...
διεῖδον ἐν τῇ αἴγλῃ σου ἠὼ εὐδαιμονίας.

Ἐφάνης μοι, ὦ Ἄστρον μου, ἐν δόξῃ ἀνατέλλον
φεῦ! δι' ἐμὲ καὶ μόνον...
Ἀνέπλαττον ὁ δείλαιος τοὺς ἔρωτας ἀγγέλων,
ἀγήρω βίον, ἄμοιρον γηΐνων ἀλγηδόνων.

Νεφέλη σὲ ἐκάλυψεν ἐχθρὰ, μνησικακοῦσα,
ὦ Ἄστρον μου ὡραῖον·
καὶ ἔκτοτε ἐπένθησεν ἡ ὀρφανή μου μοῦσα
καὶ ἄστρον διαρκέστερον ζητεῖ οὐχὶ δρομαῖον...

Ἐσβέσθης, Ἄστρον; ἔδυσας; εὐρύτερος ὁρίζων
σοὶ ἔδωκεν ἀγκάλην;
Ἀπώσας τὴν καρδίαν μου, ἣν ἔδων σοι ἐλπίζων,
καὶ τὴν ψυχήν μου ἔρριψας εἰς αἰωνίαν πάλην...

Ποῦ τρέχεις, ἄστρον ἔκλαμπρον; ὦ ἀπαισία μοῖρα!
τετυφλωμένε ἔρως!
Πομφόλυγα ἠτένισα, μετέωρον, σπινθῆρα...
τὸν δίσκον δὲν ἠτένισα αἰγλήεντος ἀστέρος...

Ἀστὴρ δὲν ἦσο... Ἥμαρτον νομίσας σε ἀστέρα...
ἦσο ἀστὴρ τὸ ἦθος...
Ἀστράπτων ἀερόλιθος διῆλθες τὸν αἰθέρα·
τὸ πῦρ σου ἦτο πρόσκαιρον... ἐσβέσθης... μένεις λίθος.

Ὡς ἄστρον μὲ ἐθάμβωσας... ὡς λίθος ἐν τῇ πτώσει
μοὶ ἔπληξας τὸ στῆθος...
Ζητῶ τὸ ἄστρον ἔνδακρυς ἐκ πόνων νὰ μὲ σώσῃ·
πλὴν φεῦ! χαμαὶ κυλίεται ὁ ἐσβεσμένος λίθος...

Θεοδ. Χ. Μοσχοπουλος.

ΠΡΟ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΟΥ ΥΙΟΥ ΜΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ.

Ἐδῶ κοιμᾶται ὁ ἄγγελός μου·
κοιμᾶται; Ὄχι· ἐδῶ ἐρρίφθη·
καὶ μὲ τὰ χώματα ἐκαλύφθη
πρὸς καταισχύνην τοῦ φρούδου κόσμου.

Φέρετε ἄνθη ραντίσατέ τον,
φέρετε νάρδον μυρώσατέ τον,
λαμπρὰν ἐσθῆτα ἐνδύσατέ τον
κ' εἰς τὴν μητέρα του φέρετέ τον.

Ἓν ἔτος ἔχει νὰ τὸν φιλήσῃ,
νὰ τὸν θωπεύσῃ, νὰ τῷ λαλήσῃ.
Ἔτος δὲν ἔψαυσε τὴν χρυσῆν του
κόμην, οὐδ' ἤκουσε τὴν φωνήν του.

Φεῦ! πόση χάρις, γλυκύτης ποία
ὡς ἐν ὁράματι κατεστράφη!
Μὲ τ' ἄχραντά του μέλη ἐτράφη
σκωλήκων σμῆνος, ἄκανθ' ἀγρία.

Ἓν μόνον ξύλον, εἷς λίθος μόνος
τὸ φοβερόν μου συμβὰν ἐμφαίνει.
Τίποτε πλέον ἄλλο δὲν μένει·
τὰ πάντα σαίρων τρέχει ὁ Χρόνος.

Σιγᾶτ', ἡ μήτηρ του μὴ τ' ἀκούσῃ·
τὰς παρειάς της πάλιν θὰ λούσῃ
δακρύων βρύσις, τὴν τραγῳδίαν
θ' ἀνανεώσῃ τὴν ἀπαισίαν.

Τὸ τραῦμα βόσκει, δὲν ἐπουλώθη·
δὲν τὸ ἀφίνουν νὰ κλείσ' οἱ πόθοι.
Ἤνοιξε μέγα ἐν τῇ καρδίᾳ
κενὸν ἡ μοῖρα ἡ ὀλεθρία.

Τὸ βέλος ἄκαμπτος διευθύνει
εἰς ὅ,τι θάλλει, ὅ,τι ἡδύνει.

Τὰ ὡραιότερα πίπτουν πρῶτα
κατόπιν τ' ἄνθη τὰ σεσηπότα.

Φρικτόν, ἐξαίφνης τὸ φίλτατόν σου
ἐκ τῶν θερμῶν αὐτὸ ἀγκαλῶν σου
φρικτὸν νὰ χάσῃς, ἐνῷ μὲ χειλη
ἀγγέλου ἔτι χρυσᾶ ὡμίλει.

Φεῦ! ἐν τοιαύτῃ δολοφονίᾳ
ποία ἡ πρέπουσα τιμωρία;
Λαμπροὶ ἀστέρες, δὲν ὁμιλεῖτε;
Βωβοὶ τὸ ἔγκλημα θεωρεῖτε;

Εἶσθε λαμπάδες ὠχραὶ κηδείας
ἐπὶ τῆς στέγης τῆς οὐρανίας;
Ἢ μὴ ἐτάχθητε ἵνα ὅλη
ἡ φύσις βλέπῃ ἔργα ἐξώλη;

Κάλλιον, κάλλιον ἐν σκοτίᾳ
νὰ συντελῆται ἡ τραγῳδία.
Νὰ μὴ τὴν βλέπῃ κανεὶς ἢ μόνος
ὁ ἀποτρόπαιος δολοφόνος...

Χαρῆτε σκώληκες, εὐωχίαν
σᾶς παρεσκεύασα οὐρανίαν.
Ὄνειρα, πόθοι τόσον ὡραῖοι,
τὸ πᾶν ἐνταῦθα φεῦ! καταρρέει.

Ἀλλ' ἂν οἱ σκώληκες, ἂν τὸ χῶμα
τὸ πεφιλμένον ἔφαγον σῶμα,
ἂν τῆς ὡραίας τὰ ἴχν' εἰκόνος
μοίρας βασκάνου ἔσβεσε φθόνος,

Ἀθικτος ὅμως, χωρὶς καμμίαν
γραμμὴν ὡραίαν της ν' ἀποβάλῃ,
μ' ὅλα της μένει, τέκνον, τὰ κάλλη,
εἰς τῶν γονέων σου τὴν καρδίαν.

Κ' ἐκεῖ θὰ μένῃ λατρευομένη
μέχρις ἐσχάτης αὐτῶν ἡμέρας·

ISMARIOCLIO

καὶ ἡ ψυχή των συνηνωμένη
μ' αὐτὴν ν' ἀνέλθῃ εἰς τοὺς ἀστέρας.

Φεῦ! ἦτο τέκνον μου πεπρωμένον
ἄλλον μου σπλάγχνον εἰς τόπον ξένον
νὰ θάψω ὅπου ἡ ἀγυρτεία
μ' ἐξεσφενδόνισεν ἡ θρασεῖα.

Καὶ τὴν ἀνάμνησιν μόνην φέρων,
πικρὸν βραβεῖον τόσων πολέμων,
πλάνης καὶ πένης, πρὸ ὥρας γέρων
τὴν γῆν νὰ τρέχω μὲ βῆμα τρέμον.

Ἐν Καβάλλᾳ, τῇ 18 Νοεμβρίου 1884.

Π. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ.

ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟΝ.

Χαρὰν ἐντὸς αἰσθάνομαι ἀμύθητον 'ς τὸ στῆθος,
πλὴν ποῖον εἶν' τὸ αἴτιον, τὸ μέθην προκαλοῦν;
Ὁποῖον τὸ ἀπόρρητον, τὸ τέρπον καὶ κηλοῦν,
καὶ πόθεν τῆς καρδίας μου ἡ μέθη καὶ τὸ γῆθος;
Ὦ! κήλει τὴν καρδίαν μου, ἀπόρρητον γλυκύ,
χαρά μου μυστική.

Ἄλλοτε κρύφα ἔστενον, νῦν μειδιῶ ἐν γήθει·
ἄλλοτ' ἐθρήνουν γοερῶς κ' ἐπόθουν νὰ ταφῶ...
Ὦ! θέλω νῦν εἰς ᾄσματα ἡδέως νὰ τρυφῶ,
ἀφήσασα τοὺς πόνους μου νὰ σβέσωσιν ἐν λήθῃ...
Ὦ! τώρα κύλιξ διαυγὴς τὸ νέκταρ μοὶ δωρεῖ,
κ' ἡ γλῶσσά μου λιρεῖ.

Τὸ μέτωπόν μου ἔκλινε πολλάκις ἐν ὀδύνῃ,
τώρα ὑψοῦται αἴθριον, 'ς τὸ μέλλον μειδιᾷ.
Νῦν ἡ ψυχή μου τέρπεται, ἐντὸς γαληνιᾷ,
ἡ γῆ θωπείας μοὶ δωρεῖ, τὸ σύμπαν μὲ ἡδύνει.

Ὦ φίλον μου ἀπόρρητον, μ' ὑψοῖς ἐν οὐρανοῖς,
ἐν μέθῃ ἡδονῆς.

Μειδία, ἥβη μου ἁγνή, σὲ βλέπω ἐν ἐκστάσει,
σὲ βλέπω καὶ μεθύουσα ἐντός μου ἡ ψυχή,
μεταρσιοῦται ἔνθεος ἐν πόθῳ καὶ εὐχῇ,
ἔνθα χαρὰ ἀΐδιος ἁρμονικῶς ἀνάσσει.
Ὦ! κήλει τὴν καρδίαν μου, εἰς ἣν τὸ πᾶν οἰκεῖ,
ἀπόρρητον γλυκύ.

Ἐν Διδυμοτείχῳ, τῇ 30/11 Αὐγούστου 1884.

ΒΙΡΓΙΝΙΑ Π. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

Ο ΠΟΥΛΗΤΗΣ ΤΩΝ ΚΑΡΔΙΩΝ.

Ἐψὲς ἀργὰ σὰν ἔμπορος γυρνοῦσε 'ς τὰ σοκάκια
κ' ἐφώναζε «καρδιὲς πουλῶ!»
ἕνα παιδάκι ξανθουλὸ
καὶ μ' ἄσπρα φτερουδάκια.

Τὸ 'γνώρισα ποιὸ ἦτανε κ' ἐπέταξα σιμά του
καὶ ἀρχινῶ μὲ μιὰ χαρὰ
νὰ ἐξετάζω τρυφερὰ
τὰ ἐμπορεύματά του...

Πολλαὶς καρδιαὶς μοῦ ἔδειξε καὶ μαγικαὶς κι' ὡραίαις,
ἄλλαις χλωμαὶς, ἄλλαις ξανθιαὶς,
— Πάρε, μοῦ εἶπε, ὅποια θὲς
κ' εἶν' ὅλαις αὐταὶς νέαις.

Μὲ προσοχὴ ἐξήτασα κι' ἀναμεσά τους μία
μ' ἐθάμβωσε 'ς τὴν ὁμορφιά.
— Αὐτὴ τὴν θέλω συντροφιὰ,
κ' ἐλπίδα κ' εὐτυχία...

Πόσο, τοῦ λέγω, θὲς γι' αὐτὴ καὶ πόσους θὰ κοστίσῃ
πόνους, λαχτάραις καὶ καϋμούς;

Πόσους θὰ πάρῃς στεναγμούς;
Τί δάκρυ θὰ κυλίσῃ;...

Ὁ Ἔρως ξεκαρδίσθηκε καὶ ὅλος νοστιμάδαις
φεύγων μοῦ λέγει ὁ σκληρός:
— Πέρασ' ἐκεῖνος ὁ καιρός...
Πουλῶ μὲ τοὺς παράδαις!

Α. Κ. Περδικιδης.

ΤΟ ΓΙΕΜΙ.

Τὸ ψάρι δὲν τρέμει
'σὰν βλέπει τὸ γιέμι
γιατὶ ἀγνοεῖ
πῶς βάσανα φέρνει
καὶ ἄσπλαχνα πέρνει
τὴν μαύρη ζωή.

Γι' αὐτὸ τὸ πλησιάζει,
τὸ βλέπει, τ' ἁρπάζει
τὸ δόλιο μικρό...
Ἀλλὰ τὸ προσμένει
φωτιὰ ἀναμμένη,
καὶ νά το νεκρό!

Ἄχ! πόσαις τὸ 'μοιάζουν
καρδιαὶς ποῦ στενάζουν
πιασμέναις σφιχτά...
Σ τὸν θάνατον τρέχουν,
καὶ γιέμι τους ἔχουν
μιὰ μόνη 'ματιά!...

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1 Αὐγούστου 1884.

Α. Κ. Περδικιδης.

ΠΡΟΕΞΟΦΛΗΣΙΣ.

Ἔλα δὰ καὶ σὺ, Φιλὼ,
ὅλο λὲς πῶς σὲ φιλῶ.
Ἔλα νὰ λογαριασθοῦμε,
τὰ φιλήματα νὰ βροῦμε
ἕνα, ἕνα 'ς τὴν ἀράδα,
τώρα 'δῶ 'ς τὴν πρασινάδα,
ποῦ φιλιοῦνται τὰ πουλάκια
εἰς τῶν σχοίνων τὰ κλαδάκια,
ποῦ φιλεῖ τὸ περιστέρι
τὸ ἀγαπητό του ταῖρι.
Λέγε σὺ κ' ἐγὼ ἀρχίζω
'ς τὸ χαρτὶ νὰ τ' ἀριθμίζω,
δυὸ φοραὶς τὸ κάθε ἕνα
ποῦ νὰ μὴ χαθῇ κανένα.
— Τὴν παρασκευὴ τὸ βράδι
χίλια πῆρα 'ς τὸ σκοτάδι,
τὸ σαββάτο ποῦ νὰ φθάσω
ἀστραπαὶς νὰ λογαριάσω,
φίλημα καὶ πάρτο, φίλη,
μοῦ κοκκίνισες τὰ χείλη.
Καὶ τὴν Κυριακὴ ἀκόμα
ἑκατὸ καὶ δυὸ 'ς τὸ στόμα,
καὶ ἐδῶ 'ς τὴν πρασινάδα
ἑκατὸ καὶ μιὰ δεκάδα.
— Λάθος, λάθος, φίλη, ἔχεις
εἰς τὴ σοῦμα δὲν προσέχεις,
ὅλα αὐτὰ δὲν κάμουν δέκα...
σὰ σὲ πάρω γιὰ γυναῖκα,
τὰ ξεπέφτουμ' ἕνα, ἕνα
καὶ περνᾷς χωρὶς κανένα.

Περικλης Πελωνης.

ΕΙΣ ΓΕΡΟΝΤΑ ΝΕΑΝΙΚΕΥΟΜΕΝΟΝ.

(Σατυρικόν.)

Ἡ φύσις εἰς τὸ πρόσωπον σφραγίζουσα τὸ γῆρας
γελοίας ἀναδείκνυσι τὰς τεχνητάς μας πείρας.
Τὸ μέτωπον, τὰς παρειὰς χαράττει μὲ ῥυτίδας,
μωρὰς κατεξελέγχουσα τὰς τῆς σαρκὸς φροντίδας.
Τί μάτην ἄρα κοπιᾷς, τρίχας λευκὰς μαυρίζων
καὶ τὴν ἐπιδερμίδα σου ἐντέχνως καλλωπίζων;
Τὴν σκελετὴν φαλάκραν σου φενάκαις ἐπικρύβων
καὶ τὴν μορφὴν μὲ ἐμβαφὰς καὶ χρώματα ἐντρίβων;
Τὰ τρέμοντά σου γόνατα δύνασαι νὰ στηρίξῃς;
καὶ τὰ λυθέντα μέλη σου καὶ κῶλα νὰ συσφίγξῃς;
Τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων σου καὶ στίλβος ν' ἀνακτήσῃς;
καὶ δίπυρα καὶ τρώγαλα στερρὰ νὰ τραγανίσῃς;
Τὴν γλῶσσάν σου τραυλίζουσαν τρανῶς νὰ ἐναρθρώσῃς;
καὶ τῶν ὀμμάτων τὴν ῥοὴν καὶ λήμην νὰ στεγνώσῃς;
Τὸν βόμβον καὶ τὴν κώφωσιν τῶν ὤτων σου νὰ παύσῃς
καὶ ὁρατῶν καὶ ἀκουστῶν τὴν τέρψιν ν' ἀπολαύσῃς;
Τοὺς βραδυπόρους πόδας σου ὀδεύων νὰ ταχύνῃς
καὶ τὴν αἰσθητικότητα ἐν γένει νὰ ὀξύνῃς;
Τὴν κεφαλήν σου κύπτουσαν χαμαὶ νὰ ἀνυψώσῃς,
καὶ τὴν καμπύλην ῥάχιν σου στερρὰ νὰ ἀνορθώσῃς;
Τὴν φυσικὴν θερμότητα τοῦ σώματος νὰ λάβῃς,
καὶ τὴν φαιδρὰν διάχυσιν τοῦ ἤθους ν' ἀναλάβῃς;
Τότε σοὶ λέγω, Κρόνε μου, ὅτ' εἶσαι νέος ἔτι,
καὶ τότε ὀλιγόστευε τὰ πολιά σου ἔτη.
Κ' ἐκ τῶν γενείων λάμβανε ἀφρώδη σαπωνάδα,
καὶ ἄλειφε τὰ γόνατα ἰσχύν, ἀκμὴν κ' ἰκμάδα.
Ἀλλ' ἂν ἡ ὄψις μυωπῇ, τὰ ὦτα παρακούῃ,
τὰ οὖλα πλέον δὲν μασᾷ, ἡ γλῶσσα παρακρούῃ,
ἡ ῥὶς, μεστὴ ταμβακιᾶς, τὴν μύξαν σφενδονίζῃ,
ὁ φάρυγξ βήχῃ, πνευστιᾷ καὶ φλέγματα ῥαντίζῃ,
αἱ χεῖρες τρέμωσιν οἰκτρῶς, καὶ μᾶλλον, ὅταν δίδουν,

καὶ δυστροποῦν οἱ δάκτυλοι τὸ ξένον ν' ἀποδίδουν,
τὸ γόνυ κάμπτηται λοξὸν, φέρον βαρὺ τὸ σῶμα,
τὸ βῆμα καρκινοβατῇ, τὸ ὄμμα βλέπῃ χῶμα,
τὰ χιόνια εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τὴν γενειάδα
δὲν ἔτηξεν ὁ θεριστὴς καὶ σώζῃ τὴν Λευκάδα,
Τί τότε ματαιοπονεῖς; τὴν φύσιν τί βιάζεις;
Καὶ ἤδη ὢν κρονόληρος, τί θέλεις νὰ νεάζῃς;
νὰ στρήβῃς τὸ μουστάκι σου, γυρτὸν φορῶν τὸ φέσι,
καὶ τὴν διόπτραν νὰ κρατῇς 'ς τὴν ὄψιν ποῦ σ' ἀρέσῃ;
Τὸ γῆρας σὲ κατέλαβε, μὲ ὅλας τὰς θυέλλας,
αἰδοῦ αὐτὸ, καὶ ἔασον τὰς νεαράς σου τρέλλας.
Ἰδοὺ σ' ἀπεχαιρέτισαν αἱ τῆς σαρκὸς ὀρέξεις,
τί ἔτι ἐξακολουθεῖς τὰς ἀσελγεῖς σου ἕξεις;
Ἡ Ἀφροδίτη σ' ἀπωθεῖ, ὁ Ἔρως σὲ χλευάζει,
ὀξὺ τὸ δρέπανον κρατῶν ὁ Κρόνος πλησιάζει.
Δὲν ἦτο συμφερότερον 'ς τὸ πολιόν σου γῆρας,
ἀντὶ ματαίας νὰ ποιῇς ἀφροδισίους πείρας,
πελτὲ νὰ προμηθεύεσαι, μουχαλεμπὶ, κουρκούτι,
καὶ τὴν παλίμπαιδα ζωὴν νὰ τρέφῃς μὲ ἀραρούτι;
Τοῦ βίου τὸ ὑπόλοιπον Θεῷ ν' ἀφιερώσῃς,
καὶ τὴν ἁμαρτωλὴν ψυχὴν κολάσεως νὰ σώσῃς;
Πρωΐ, ἑσπέρας, τοὺς ναοὺς μὲ πίστιν νὰ συχνάζῃς,
καὶ τὰ ἡμαρτῆμένα σοι, τελώνης, νὰ στενάζῃς;
Ἰδοὺ ὁ Χάρων σὲ καλεῖ εἰς τὸ σαθρόν του σκάφος,
νὰ ὁ Ἑρμῆς, νὰ, ἕτοιμος νὰ σὲ δεχθῇ ὁ τάφος.

ΙΩΑΝ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ.

ΤΗΣ ΠΑΣΧΑΛΙΑΣ ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ.

Μέσ' 'ς τὴν αὐλὴν τῆς ἐκκλησιᾶς, Χριστὸς ἀνέστη ψέλνουν
τουφέκια 'κεῖ κανεὶς γροικᾷ,
ἐδῶ φιλήματα γλυκὰ
δίδουν 'ς τ' ἀγαπημένα τους οἱ ἄνθρωποι καὶ πέρνουν...

Στολίστηκα λοιπὸν κ' ἐγὼ γιὰ τῆς Λαμπρῆς τὴ χάρι,
καὶ μ' ἕνα ὄνειρο γλυκὸ,
γιὰ ἕνα σπήτι φιλικὸ
ξεκίνησα, μὲ νιότικο λαμπριάτικο καμάρι.
Μιὰ κόρη, μὰ... ζουγραφιστή! 'ς τὸ σπήτι κατοικοῦσε
καὶ τί τὰ θέλεις; νὰ σ' τὰ πῶ·
δὲν πήγαινα παρὰ γι' αὐτὸ,
γιατ' ἡ καρδιά μου τὴ γλυκιὰ 'ματιά της λαχταροῦσε.
Γιὰ τὴν καλὴ τὴν τύχην μου τὴν κόρ' ηὗρα μονάχη
ἂς μὴν πολυσυλλογισθῶ,
εἶπα, μόν' ἂς τὴν ἀσπασθῶ
καὶ τέτοιαις ὥραις βρίσκουνται, ἀργὰ καὶ ποῦ νὰ λάχῃ.
Σκύβω, ἀλλὰ, πλιὸ ἔξυπνη ἐφάνηκεν ἐκείνη,
μὲ μιὰ εἰρωνικὴ φωνὴ
χα! χα! μοῦ κάνει, κι' ἂς νὰ μή...
ἐπάγωσ' ἀπὸ τὴν ἐντροπή... μοῦ φεύγει καὶ μ' ἀφίνει...
Στρέφει καὶ φέρνει κάνιστρο μ' αὐγὰ κοκκινισμένα
— Ἄκου, μοῦ λέγει, νὰ σοῦ 'πῶ.
Σὺ ξέρεις ὅτι σ' ἀγαπῶ
τώρα στοιχηματίζωμε ἂν ἀγαπᾷς σὺ 'μένα;...
Διάλεξε ἕν' ἀπὸ τ' αὐγά, νὰ πάρω κ' ἐγὼ ἕνα
νὰ τὰ τσουγκρίσωμε νὰ δῶ
ποιὸ θὲ νὰ σπάσῃ ἀπ' τὰ δυό·
κι' ἂν σὲ νικήσω νὰ πεισθῶ πῶς ἀγαπᾷς ἐμένα.
— Εἶπες ἐσύ; νὰ 'πῶ κ' ἐγὼ κ' ἡ κρίσι ἂς τὸ λύσῃ.
Δὲν εἶν' καλλίτερα, φιλὶ
μαργιόλικο μικρὸ πουλὶ,
νὰ πέρνῃ γιὰ βραβεῖό του ἐκεῖνος ποῦ νικήσῃ;
— Ἂς εἶναι, εἶπε, δέχομαι, μὰ νὰ πρωτοκτυπήσω...
σύμφωνοι;... σύμφωνοι· κτυπῶ!
ἀλλὰ γιὰ στάσου νὰ σοῦ πῶ
θὰ σὲ κτυπήσω τρεῖς φοραὶς κ' ὕστερα θὰ σ' ἀφήσω.
— Ἂς εἶναι! κτύπα· μιά... δυό... τρεῖς... μπρὲ δὲ θὲ νὰ μὲ σπάσῃς,
μόν' γύρνα τὸ δικό σ' αὐγὸ
τσάκ! τῆς τὸ τσάκισα ἐγώ.

Μοῦ τὸ κτυπᾷ κατάχαμα, παπούτσι, κι' ἂν τὴν πιάσῃς.
Τρέχω ἐγὼ κατόπι της κ' ἐδῶ, ἐκεῖ τὴν ἔχω...
σκοντάφτει 'μπρὸς σ' ἕνα σκαλὶ
ἄ! καὶ 'ς τὸ πῆρα τὸ φιλὶ
ἀπόκαμα, μοῦ λέγει, πλιὸ, δὲν εἰμπορῶ νὰ τρέχω.
Ἄ, σ' ἅρπαξα! καὶ τώρα πλιὸ δὲν θὲ νὰ μοῦ γλυτώσῃς·
δός μου τῆς λέγω τὸ φιλὶ
δός το μαργιόλικο πουλὶ
— Σκασμὸς, μοῦ εἶπε γελαστὰ, καὶ δὲν θὲ νὰ τὸ χάσῃς.

Γ. Σ. ΒΕΡΝΙΚΟΣ.

ΣΤΟΛΙΖΟΥΝΤΑΝΕ. (*)

Ἕνα βράδυ γιὰ τὸ μπάλο κτενιζούντανε,
Ἦτο περασμέν' ἡ ὥρα καὶ 'βιαζούντανε.
Ὅσο ὅμως μὲ τὸ κτένι θυμονούντανε,
Τόσο, τόσο τὰ μαλλιά της μπερδευούντανε,
Φούτσαις, φούτσαις εἰς τὸ κτένι μαζευούντανε.
Εἶχε ὄρεξι νὰ κλάψῃ, μὰ 'ντρεπούντανε.
Ὅλο λάδι καὶ πομάδες ἀλειφούντανε.

(*) Τὴν ποιητικὴν ἀξίαν τοῦ Γάλλου μὲν τὴν καταγωγὴν καὶ Γάλλου προξένου ἐν Ἀδριανουπόλει, γνησίου δὲ καὶ δαφνοστεφοῦς υἱοῦ τῶν Ἑλικωνιάδων Gustave Laffon γινώσκομεν πάντες ἐκ τῶν δημοσιευθέντων αὐτοῦ ἔργων. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἀνέκδοτα αὐτοῦ ἔργα πολλῷ ὑπέρτερα ἐκείνων, ἅπερ εἶδον τὸ φῶς. Ἐν μάλιστα τούτων, ἀποτελοῦν διάλογον μεταξὺ Λωρραίνης-Ἀλσατίας ἀφ' ἑνὸς καὶ Γερμανίας ἀφ' ἑτέρου, ὅπερ ηὐτυχήσαμεν νὰ ἀκούσωμεν ἀπαγγελλόμενον ὑπ' αὐτοῦ, τοιαύτας περιέχει εἰκόνας, ὥστε ἀδιστάκτως δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι τυγχάνει ἔργον ἀπαράμιλλον· μετὰ λύπης δὲ ἀπέσχομεν τοῦ δημοσιεῦσαι ἕνεκα τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ χροιᾶς. Τὸ προκείμενον ποιημάτιον, ἀνθύλλιον ἐκ τῆς ἀντεκδότου τοῦ ποιητοῦ ἀνθοδέσμης, ὅπερ πρόχειρον ἔχων ἐχορήγησεν εὐγενῶς, κατὰ παράκλησιν ἡμῶν, καίτοι δὲν ἀνάγεται εἰς τὴν τάξιν τῶν ποιημάτων, ὧν ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, διὰ τὴν χάριν ὅμως καὶ ἰδιορρυθμίαν, καὶ τοῦτο, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἀναγνωσθήσεται ἐπίσης εὐχαρίστως ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα τοῦ μουσοτραφοῦς καὶ δημοφιλοῦς προξένου τῆς Γαλλίας.

Κ' ἡ πλεξούδαις τέλος πάντων ξεπλεκούντανε.
Μὲ χαμόγελο 'ς τὰ χείλη στολιζούντανε
Κι' ὅλο ἕνα 'ς τὸ καθρέπτη κυτταζούντανε,
Ἔβλεπε τὴν ὀμορφιά της καὶ 'χαιρούντανε
Καὶ σὰ Νάρκισσος ἀτή της ἀγαπούντανε,
Τὸ πτωχὸ ποῦ τὴν λατρεύει δὲν θυμούντανε
Καὶ ἐκεῖνος μὲ τὸ νοῦ του λωλαινούντανε.

Κωνσταντινούπολις, 16/28 Δεκεμβρίου 1884.

GUSTAVE LAFFON.

ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ.

Μιὰ μάνα εἶχε τέσσαρα παιδάκια καμωμένα,
τέσσαρα παιδιά.
Τ' ἀνάγνωσε, τ' ἀνάθρεψε, τὰ προίκισ' ἕνα ἕνα,
μ.' εὔθυμη καρδιά.
Κ' εὑρῆκε καὶ τὰ 'πάνδρεψε σ' ἀνθρώπους μὲ κεφάλι,
μὲ νοικοκυριό.
Κ' ἐκεῖνα σπητωθήκανε κ.' ἐγείνανε μεγάλοι,
μέσα 'ς τὸ χωριό,
Μὰ τῆς γρηᾶς τῆς μάνας των τῆς ἔδωκεν ἡ Μοῖρα
ἄσχημην εὐχή.
Κι' ἀπέθανεν ὁ γέρος της! Κι' ἀπέμειν' αὐτὴ χήρα,
χήρα καὶ φτωχή!
Κι' αὐτὸ σὰν νὰ μὴν ἔφθανεν, ἀρρώστησε μιὰ μέρα,
μιὰ κακὴ βραδειά!
Φωνάζει ξένον ἄνθρωπο, μηνᾷ μ.' αὐτόνε πέρα,
νἄρθουν τὰ παιδιά.
— Πᾶνε καὶ πὲς τοῦ γυιόκα μου νἀρθῇ νὰ μὲ κυττάξῃ,
καὶ δὲν εἰμπορῶ!
Ἐπῆγε καὶ ἦλθε καὶ λαλεῖ. — Τ' ἀμπέλι του θὰ φράξῃ!
Δὲν ἔχει καιρό!

— Οἱ βάτοι νὰ φυτρώσουνε 'ς τὸ σῶμά τ', εἶπ' ἐκείνη,
γιὰ παντοτεινά!
Καὶ ἀπὸ τότ' ὁ κακογυιὸς σκαντσόχοιρος ἐγείνη,
φεύγει 'ς τὰ βουνά!
— Πᾶνε καὶ πὲς τῆς κόρης μου νἀρθῇ νὰ μὲ κυττάξῃ,
καὶ δὲν εἰμπορῶ!
Ἐπῆγε καὶ ἦλθε καὶ λαλεῖ.— 'Φαίνει λεφτὸ μετάξι!
Δὲν ἔχει καιρό!
— Νὰ 'φαίνῃ καὶ νὰ διάζεται, καὶ νἄναι, εἶπ' ἐκείνη,
μὲ χωρὶς πανί!
Καὶ ἀπὸ τότ' ἡ ἄπονη ἀράχνη ἔχει γείνει,
ματαιοπονεῖ!
— Πᾶνε 'ς τὴν ἄλλη κόρη μου, νἀρθῇ νὰ μὲ κυττάξῃ,
καὶ δὲν εἰμπορῶ!
Πῆγε καὶ ἦλθε καὶ λαλεῖ. — Θὰ πλύνῃ καὶ θ' ἀλλάξῃ!
Δὲν ἔχει καιρό.
— Ἡ σκάφη 'πᾷ 'ς τὴ ράχι τις νὰ γείρῃ, εἶπ' ἐκείνη,
ἄπλυτ' ἀλλαγή!
Καὶ ἀπὸ τότ' ἡ ἄπονη χελώνα ἔχει γείνη,
σέρνεται 'ς τὴν γῆ!
— Πᾶνε 'ς τὴν τρίτη κόρη μου, νἀρθῇ νὰ μὲ κυττάξῃ,
καὶ δὲν εἰμπορῶ!
Πρὶν ἐπιστρέψῃ καὶ τῆς πῇ, ἡ κόρη εἶχε προφθάξει·
εἶχ' αὐτὴ καιρό;
— Γιατί 'ς τὰ χέρια, κόρη μου, 'ς τὰ δάχτυλα ζυμάρι
κι' ἄλευρα ἐδῶ;
— Ἐζύμονα, μανούλα μου, μὰ εἶδησι ἔχω πάρει
κ' ἦρθα νὰ σὲ ἰδῶ.
— Ἀνθόσκονι τ' ἀλεύρι σου, κ' ἡ σκάφη σου κυψέλη!
Ηὗρες τὸν καιρό!
Σ τὸν βίο σου νὰ γίνεται ὅ,τι κι' ἂν πιάνῃς μέλι,
μέλι γλυκερό!
Λαλεῖ, καὶ μὲ χαμόγελο ἀποκοιμιέτ' ἐκείνη
γιὰ παντοτεινά.

Καὶ ἀπὸ τότε μέλισσα ἡ κόρη της ἐγείνει
καὶ καλοπερνᾷ.
Γυρνᾷ σ' ὅλα τὰ λούλουδα, εἰς ὅλα τ' ἄνθη 'μβαίνει
μ' εὔθυμη ψυχή.
Κι' ἀπ' ὅλα 'ναι τὰ πλάσματα ἡ πιὸ εὐλογημένη
διὰ τὴν εὐχή.

(Ἐκ τῆς συλλογῆς Γ. ΒΙΖΥΗΝΟΥ.)

ΕΙΣ ΦΙΛΑΡΓΥΡΟΝ ΑΣΘΕΝΟΥΝΤΑ.

(Σατυρικόν.)

Φιλάργυρος ἠσθένησε δεινῶς ἐπικινδύνως,
τὴν θέσιν του ἠσθάνετο κ' ἐστέναζ' ἐπωδύνως.
Τὸ μέτωπόν του ἔτριβε, τὰ δάκτυλα συνέσπα,
τὸ πρόσωπον διέστρεφε, τὰς τρίχας του συνέσπα·
τὰ ἔπιπλα ἐπέβλεπε, τὰ σκεύη ἐθεώρει,
καὶ ἀποσπάσαι ἀπ' αὐτῶν τὸ ὄμμα οὐκ εὐπόρει,
ὁ ἄθλιος! ἐφρόντιζε πολλὰς σωρεύειν λίρας,
καὶ οὐκ ἀπήλαυε τὸ ζῆν εὐφρόσυνον τὸ γῆρας.
Ἀλλ' αἴφνης ἀνεθάρρησε, τὴν ὄψιν ἐφαιδρύνθη,
ἰδέαν ἔλαβε λαμπρὰν καὶ τὴν ψυχὴν ἡδύνθη.
Τί; τὴν ἀνάρρωσιν εὑρὼν ὑπερακριβωτέραν,
τὴν δὲ κηδείαν καὶ ταφὴν πολὺ εὐθηνοτέραν,
τὸν θάνατον προυτίμησεν αὐτὸς τὸν ἴδιόν του,
ἢ ἐλαττῶσαι ἔτι ζῶν τὸν φίλον θησαυρόν του.

ΙΩΑΝ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Πρόλογος . . . . . σελ. α'—δ'.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Αἱ πρὸς τὸ ἔτος 1885 ἀντιστοιχοῦσαι διάφοροι χρονολογίαι.—Πλιοδρόμια.—Ἐκλείψεις καὶ ὧραι τοῦ 1885 σ. 1
Ἑορτολόγιον τῶν 12 μηνῶν μετὰ τοῦ σεληνοδρομίου . . » 5
Πασχάλια . . . . . » 17
Ἑορταὶ λατινικαί. — Ἑορταὶ ἀρμενικαί. . . . . » 18
Ἡμερολόγιον μουσουλμανικὸν. . . . . » 22
Ἡμερολόγιον ἰουδαϊκὸν . . . . . » 24
Ἑορταὶ τῶν δημοσίων γραφείων ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ἑλλάδι . » 26

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Οἶκοι τῶν βασιλευόντων ἡγεμόνων, πολιτεύματα καὶ πρόεδροι δημοκρατιῶν (Ἀνατολικὴ Εὐρώπη.— Δυτικὴ Εὐρώπη.— Ἀσία.— Ἀφρική.— Ἀμερική. Ὠκεανία). . » 27

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

Ποῦ στηρίζεται ἡ ἐπικρατήσασα δοξασία περὶ τῆς ταὐτότητος τῆς Θέρμης καὶ Θεσσαλονίκης . . . . . » 1
Οἱ κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα (1870—1880) ἐμφανισθέντες κομῆται . . . . . » 10
Περὶ πλούτου καὶ πλουτολογίας . . . . . » 25
Σταχυολογήματα ἐκ τοῦ ὁδοιπορικοῦ Γαλλίδος ἐν Βρασιλίᾳ τῷ 1884 . . . . . » 31
Ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ τῆς Ραχὴλ . . . . . » 35

Ἡ ὁλικὴ ἔκλειψις τῆς Σελήνης τῆς 22/4 Ὀκτωβρ. 1884 » 37
Ἡ τελετὴ τῆς κληδονομαντείας καὶ ἡ ἐν Θεραπείοις πανήγυρις αὐτῆς . . . . . » 43
Ἡ διάβασις τῆς Ἀφροδίτης διὰ τοῦ δίσκου τοῦ Ἡλίου τῇ 24/6 Δεκεμβρίου 1882 . . . . . » 57
Τὸ ἔργον τῆς ἀγγλικῆς φιλοπτώχου ἑταιρίας Δορκάδος . » 62
Κι' ὁ Θεὸς τὸ θέλει, ἤτοι Βιζυηναὶ ἀναμνήσεις . . . . » 67
Περὶ χρωμάτων καὶ τῆς καλολογικῆς αὐτῶν σημασίας . » 92
Ἐλάσσονες ἱστορικαὶ σελίδες ἐκ τῆς Θεραπειάδος (ἔγγραφα ἀνέκδοτα) . . . . . » 98
Ὁδοιπορικαὶ ἀναμνήσεις ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς τὰ παρὰ τὸν Ἀράξην περσικὰ σύνορα . . . . . » 164
Μέθοδος τοῦ τρέπειν τὴν Ἰουλιανὴν εἰς χρονολογίαν Ἐγείρας καὶ τἀνάπαλιν. . . . . » 171
Συλλογὴ παροιμιῶν . . . . . » 177
Τὸ τέϊον . . . . . » 184
Ἐντυπώσεις τραυματίου μετὰ τὴν μάχην . . . . . » 187
Οὐδὲν καλὸν κακότητος ἄμικτον . . . . . » 201
Βιβλιοκρισία (Κλέωνος Ραγκαβῆ ἡ «Θεοδώρα») . . . » 207
Νεκρολογία (Γεώργιος Ζαρίφης. — Πέτρος Βράϊλας Ἀρμένης) . . . . . » 212
Ποιήσεις . . . . . » 220

ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ

THE BRITISH COLONIAL WORLD
and Journal of Commerce

Ο ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΣ ΑΠΟΙΚΙΑΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
καὶ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

Ὄργανον τοῦ ἀγγλικοῦ, εὐρωπαϊκοῦ καὶ ἀποικιακοῦ ἐμπορίου
Ἐν Λονδίνῳ, κατὰ μῆνα ἐκδιδόμενον.

Διευθυντὴς καὶ Ἐκδότης STANLEY W. KELSEY.
Γραφεῖον Crown Court, Milton Street, London.

Ἐτησία συνδρομὴ ἐν Τουρκίᾳ, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, γρ. 50.

Συνδρομηταὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐγγράφονται παρὰ τῷ ἐκδότῃ τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς».

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΤΩΝ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΛΕΠΑΣΤΑ

Ἐν Γαλατᾷ τῆς Κων/πόλεως,

Ὁδὸς Τροχιοδρόμου, ἀριθμὸς 13, παρὰ τῷ Χανίῳ τῆς Δημαρχίας.

Τὸ ἀρχαῖον καὶ ἀξιοσύστατον τοῦτο βιβλιοπωλεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχουσι κυρίως βιβλία ἑλληνικὰ καὶ γαλλικά, δέχεται καὶ παραγγελίας γερμανικῶν καὶ ἀγγλικῶν βιβλίων παντὸς εἴδους, προκαταβαλλομένου τοῦ ἡμίσεος τῆς ἀξίας αὐτῶν.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

BAZAR TURC

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Β. ΚΑΡΔΟΜΑΤΗ

'Εν Γαλατᾷ, Μεγάλη Ὁδὸς, 16

Τὸ ζαχαροπλαστεῖον τοῦτο διαπρέπει διὰ τὸ πλούσιον καὶ ἐκλεκτὸν τῶν διαφόρων κονφέτων καὶ ἄλλων ὁμοίων εἰδῶν ἐν χρήσει δι' ἀρραβῶνας, γάμους, βαπτίσεις καὶ ἐφεσπερίδας, ὡς καὶ παντοίας κατασκευῆς ροσολίων καὶ κονιὰκ, οἱ δὲ εὐαρεστούμενοι ν' ἀποταθῶσιν εἰς αὐτὸ ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι εὑρήσουσι καὶ ποιότητα ἀρίστην τῶν εἰδῶν τούτων, προμηθευομένων ἀπὸ τῶν περιωνυμωτέρων ἐργοστασίων, καὶ συγκατάβασιν μεγίστην ἐν ταῖς τιμαῖς.

'Εν τῷ καταστήματι τούτῳ εὕρηνται καὶ τὰ διαπεφημισμένα λουκούμια τῆς Σύρου. Δέχεται δὲ παραγγελίας ἐπὶ ταχίστῃ καὶ ἀκριβεστάτῃ ἐκτελέσει ἐντεῦθεν τε καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν χονδρικῶς καὶ λιανικῶς.

Γ. Μ. ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ὁδὸς Μαχμουδιὲ (Καράκιοϊ), ἀρ. 5.

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΟΤΩΝ ΠΑΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

ΟΙΝΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

'Επὶ πᾶσι δὲ γνήσιος ῥητινίτης 'Αθηνῶν.

Προσήρτηται καὶ ἐστιατόριον, ἔνθα εὑρίσκει τις φαγητὰ ἐκλεκτὰ, καθαριότητα καὶ περιποίησιν.

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΝ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ

ΑΓΓΕΛΟΥ ΤΙΤΟΥ

'Εν τῇ Μεγάλῃ ὁδῷ τοῦ Γαλατᾷ, ἀρ. 192-194.

Τὸ γνωστὸν τοῦτο φαρμακεῖον, διακρινόμενον ἐπὶ τάξει καὶ ἀκριβείᾳ, πλουτισθὲν δὲ ἐσχάτως διὰ πλουσίας συλλογῆς φαρμάκων, κομιζομένων ἐκ τῶν ἀρίστων τῆς Εὐρώπης ἐργοστασίων, κατηρτίσθη ἐπὶ τὸ τελειότερον.

Εὑρίσκονται δὲ ἐν αὐτῷ ἀπὸ μὲν τῆς 10ης πρωϊνῆς ὥρας μέχρι τῆς 12ης ὁ ἰατρὸς ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ εἰδικὸς περὶ τὰ γυναικεῖα νοσήματα, τὴν μαιευτικὴν καὶ τὰ νοσήματα τῶν νεογνῶν· ἀπὸ δὲ τῆς 1ης μέχρι τῆς 4ης μ.μ. ὁ ἰατρὸς Δ. Κ. ΕΥΘΥΒΟΥΛΗΣ διδάκτωρ τῆς σχολῆς τῶν Παρισίων, εἰδικὸς δὲ περὶ τὰ δερματικὰ καὶ τὰ ἀφροδίσια νοσήματα.

ΑΔΑΜΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΧΑΝΟΥΣ

16, ὁδὸς Καράκιοϊ, 16

Πλουσία καὶ ἐκλεκτὴ συλλογὴ κοσμημάτων, βραχιολίων, δακτυλιδίων, ἐνωτίων, μεταλλίων τοῦ στήθους, καρφίδων, κομβίων, ἁλύσσεων καὶ ὡρολογίων ἀργυρῶν καὶ χρυσῶν παντὸς εἴδους καὶ ἄλλων πολυτίμων σκευῶν.

Ἡ κομψότης τῆς τέχνης ἀνθαμιλλᾶται πρὸς τὴν στερεότητα τῆς κατασκευῆς, αἱ δὲ τιμαὶ εἰσὶ λίαν συγκαταβατικαί.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΣΤΑΥΡΟΥ ΛΕΜΟΝΙΔΟΥ

Ἐν Γαλατᾷ,

ὁδὸς Γιοργαντζιλὰρ, ἀριθ. 26.

Πωλοῦνται ἐν αὐτῷ ἅπαντα τὰ ἑλληνικὰ διδακτικὰ βιβλία, μυθιστορήματα, δράματα, ἡμερολόγια, ἡμεροδεῖκται κτλ., ὡς καὶ χρυσόδετα βιβλία διὰ τὴν πρώτην τοῦ νέου ἔτους.

ΝΕΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ΕΤΟΙΜΩΝ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ,

ΑΔΙΑΒΡΟΧΩΝ, ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΩΝ ΣΑΚΚΩΝ κτλ.

ΧΑΡΙΚΛΗ Π. ΜΑΤΘΟΥΚΗ

30, ἐν Γαλατᾷ κατὰ τὴν πλατεῖαν Καράκιοϊ, 30

ΕΝΑΝΤΙ ΤΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ ΤΩΝ ΤΡΟΧΙΟΔΡΟΜΩΝ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ὁδὸς Κουλὲ-Καπουσοῦ,

ἀριθ. 635.

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τούτῳ πωλοῦνται ἑλληνικὰ καὶ γαλλικὰ διδακτικὰ βιβλία καὶ ἐκδόσεις συγγραφέων σπανιώταται καὶ δυσεύρετοι, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ νεώτατα ἔργα τῶν σπουδαιοτέρων Γάλλων μυθιστοριογράφων.

ΝΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ι. ΠΑΠΑΔΗ

458.—Μεγάλη Ὁδὸς τοῦ Πέραν.—458.

Ἐν τῷ γνωστῷ τούτῳ Βιβλιοπωλείῳ, ὅπερ ἀναδέχεται ὁποιανδήποτε παραγγελίαν βιβλίων καὶ περιοδικῶν ἐξ Εὐρώπης (ἐπὶ μικρᾷ προμηθείᾳ), ὑπάρχει μεγάλη καὶ πλουσία συλλογὴ βιβλίων ἑλληνικῶν καὶ γαλλικῶν καταλλήλων διὰ ΔΩΡΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΤΟΥΣ 1885.

Πρὸς τούτοις πλήρης συλλογὴ διδακτικῶν ἑλληνικῶν, γαλλικῶν, λατινικῶν, τουρκικῶν, ἀγγλικῶν, ἰταλικῶν καὶ γερμανικῶν βιβλίων.

Σφαῖραι, Ἄτλαντες καὶ Χάρται γεωγραφικοί. Ἐνθύμια, Θέαι καὶ Ρόδα Κωνσταντινουπόλεως. Βιβλία ἱστορικὰ, ἐπιστημονικὰ λεξικὰ καὶ νεώταται μυθιστορίαι.

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τούτῳ πωλεῖται ἀποκλειστικῶς καὶ τὸ ὡραῖον καὶ κομψὸν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν βιβλίον ἡ «Θεοδώρα» Κλέωνος Ραγκαβῆ.

Ἀναγνωστήριον διὰ μυθιστορίας.

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΑΙ ΚΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

"Ο ΚΟΡΑΗΣ„

Μ. Α. ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ἀριθ. 1, Ζιντὰν Καποῦ, ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τούτῳ πωλοῦνται βιβλία διδακτικὰ διὰ τὰ δημοτικὰ ἀστικὰ καὶ ἑλληνικὰ σχολεῖα. Βιβλία ἐκκλησιαστικὰ, καὶ ἐκκλησιαστικὰ σκεύη, οἷον δισκοπότηρα, θυμιατὰ, κτλ. Στέφανα, γαμήλιοι λαμπάδες καὶ ἐνδύματα βαπτίσεως. Δέχεται δὲ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ παραγγελίας τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν.

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΤΟΣ Γ' — ΤΟΜΟΣ Θ'.

Συλλογὴ τῶν ἐκλεκτοτέρων δραματικῶν ἔργων, ἐκδιδομένη ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τόμους ἐκ 200—216 σελίδων εἰς μέγα 8ον, περιέχοντας ἀνὰ 5 ἢ 6 ἔργα.

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης Γ. Α. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ, τυπογραφεῖον J. Pallamary, 403, Πέραν, — 3, Sultan-Hamam, Stamboul.

ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΔΗΜ. Ε. ΙΓΓΛΕΣΗ

12, — Κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς ὁδοῦ Λιναρδῆ, — 12
πλησίον τῆς Κονκόρδιας, Πέραν.

ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΠΑΝΤΟΣ ΕΙΔΟΥΣ ὡς:

Συναλλαγματικῶν, Ἀποδείξεων, Διπλοτύπων, Τιμολογίων, Ἐγκυκλίων, Διευθύνσεων, Ἐπικεφαλίδων, Μετοχῶν. Μητρώων, Αὐτογραφιῶν, Προσκλητηρίων, Ἀγγελτηρίων, Ἐτικετῶν, Ἐπισκεπτηρίων παντὸς εἴδους, Μονογραμμάτων, κτλ.

Ἐπιμεμελημένη ἐκτέλεσις καὶ ταχεῖα διεκπεραίωσις τῶν ἐργασιῶν.

ΤΙΜΑΙ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΙΓΓΛΕΣΗ

Ἀγγελίαι καὶ συνδρομαὶ διά τε τὰς ἐπιτοπίους καὶ ἐξωτερικὰς ἐφημερίδας. Ταχεῖα καὶ ἀκριβὴς διεκπαιραίωσις ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν συνδρομῶν.

Ἀπευθυντέον εἰς τὸ ἀνωτέρω λιθογραφεῖον.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

P. SÉBAH

Ἐν Κωνστατινουπόλει, Μεγάλη ὁδὸς Πέραν, ἀριθ. 439,

ΜΕΘ' ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΝ ΚΑΙΡΩ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Τὸ φωτογραφεῖον P. Sébah, ὡς ἐκ τῆς ἐντελείας τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τιμηθέντος πρὸ πολλοῦ διὰ τοῦ παρασήμου τοῦ τάγματος Ὀσμανιὲ, ἔτι δὲ διὰ πολλῶν τιμητικῶν βραβείων (médailles) κατὰ τὰς ἐκθέσεις Παρισίων, Βιέννης, Φιλαδελφείας, Νεαπόλεως καὶ Ἀμστελοδάμου, ἀναλαμβάνει οἱανδήποτε φωτογραφικὴν ἐργασίαν διὰ προσωπογραφίας, πανοράματα, τύπους καὶ ἱματισμοὺς ἀνατολικοὺς, καὶ ἀπόψεις Κωνσταντινουπόλεως, Προύσης, Ἀθηνῶν καὶ Αἰγύπτου.

Ἰδιαίτερον τμῆμα ὑπάρχ ῶ ἀποκλειστικῶς δι' ἐργασίας λιθογραφίας, τυπολιθογραφίας καὶ φωτοτυπίας.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΜΕΣΙΤΙΚΟΝ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

Γ. Δ. ΖΙΑΝΝΕΤΟΥ

ΓΑΛΑΤΑ,

Χάνιον Δημαρχίας, ἀρ. 18.

Τὸ κατάστημα τοῦτο πωλεῖ λαχειοφόρα γραμμάτια πάσης χώρας καὶ ἀναλαμβάνει οἱανδήποτε μεσιτικὴν ἐπὶ χρεωγράφων ἐργασίαν.

Ἀκρίβεια περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν οἱασδήποτε παραγγελίας καὶ τιμιότης περὶ τὰς συναλλαγὰς εἰσὶ τὰ κύρια τοῦ καταστήματος τούτου συστατικὰ, δι' ἃ δικαίως ἀπολαύει τόσης ἐμπιστοσύνης καὶ ὑπολήψεως παρὰ τῷ δημοσίῳ.

Α. ΜΑΓΕΡ ΚΑΙ Σ^Α

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ

ΔΙΑ

ΑΝΔΡΑΣ, ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ.

Ἐν Πέραν, Πλατεῖα Tunnel, κτῆμα Σαράφογλου.

Ἐνδύματα παντοειδῆ, Ἀσπρόρρουχα, Ὑποδήματα,
Πῖλοι, Νυκτικὰ καλύμματα, Μύρα, Χειρόκτια, Ὀμβρέλλαι, Λαιμοδέται,
διάφορα εἴδη ταξειδίου καὶ καλλωπισμοῦ, Φλανέλλαι,
Ἐνδύματα ἐπὶ παραγγελίᾳ.

ΑΡΙΣΤΗ ΠΟΙΟΤΗΣ. — ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΛΛΟΓΗ.

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ. — ΛΑΛΟΥΝΤΑΙ ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ.

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΜΑΝΤΑΚΗ

(Mercerie et Nouveautés)

Ἀριθ. 343, — Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, — Ἀριθ. 343

κάτωθεν τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξενείου.

Ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ, γνωστῷ ἐπὶ ποικιλίᾳ καὶ πλουσίᾳ ἐκλογῇ ἐμπορευμάτων πρὸς στολισμὸν γυναικείων ἐνδυμάτων, εὑρίσκονται δαντέλλαι παντὸς εἴδους καὶ πάσης χρήσεως, κεντήματα ἐξαιρετικῆς συλλογῆς καὶ μεγάλης ποικιλίας, χειρόκτια, ἀσπρόρρουχα διὰ κυρίας καὶ παιδία, ἐνδύματα διὰ βαπτίσεις, περικνημίδες μάλλιναι, βαμβακεραὶ καὶ μεταξωταὶ, ἀλεξίβροχα, στηθόδεσμοι, κορδέλλαι παντὸς εἴδους καὶ μεγέθους καὶ ἐν γένει ἅπαντα τὰ εἴδη καὶ χρειώδη τῆς ραπτικῆς.

ΤΙΜΑΙ ΕΞΑΙΡΕΤΩΣ ΣΥΓΚΑΤΑΒΑΤΙΚΑΙ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΩΒΑΙΟΥ

Χαρατζῆ σοκὰκ, ἀριθ. 11

Ἀποικιακά, βούτυρον καθαρὸν Σιβηρίας, ἔλαιον Κίου, κηρία, πετρέλαιον, ὡς καὶ πάντα τὰ ἀλευρώδη (πάσται) καὶ ταριχευτὰ ἐδώδιμα·
πρὸς δὲ οἶνος γνήσιος Σαντορίνης, κονιὰκ, βενεδικτίνη καὶ λοιπά.

ΠΝΕΥΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ν. ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

ὁδὸς Ζουλφαρῆ, ἀριθ. 27.

Πλὴν τῶν διαφόρων ποτῶν καὶ οἴνων, ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ εὑρίσκεται ΕΝΕΑΕΤΗΣ ΤΕΝΕΔΙΟΣ ΟΙΝΟΣ, ὅλος ἄρωμα καὶ ζωή, πραγματικὸν νέκταρ.

ΓΕΥΣΑΣΘΕ ΚΑΙ ΙΔΕΤΕ !

ΒΑΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΡΓ. ΑΝΔΡΕΑΔΟΥ

Τοπχανὲ. Γιαγχανὲ σοκὰκ, ἀρ. 6.

Τὸ ἀρχαῖον τοῦτον βαφεῖον ἀναδέχεται τὸν καθαρισμὸν καὶ βαφὴν παντὸς εἴδους ὑφάσματος. Αἱ δὲ πρὸς τοῦτο ἐργασίαι γινόμεναι κατὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν τρόπον, μετὰ τέχνης καὶ φιλοκαλίας δεδοκιμασμένης, καθιστῶσιν ἀξιοσύστατον τὸ κατάστημα τοῦτο.

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΑΙ

Γ. ΝΟΜΙΚΟΣ

77, — Μουμχανὲ, ὑπὸ τὸ Οὐντζιλὰρ χὰν, — 77

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΛΟΥΚΟΥΜΙΩΝ, ΧΑΛΒΑΔΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΑΛΛΩΝ ΖΑΚΧΑΡΩΤΩΝ.

ΠΡΩΤΙΣΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ἐν Γενὶ Βαλιδὲ χὰν, ἔναντι τῆς γεφύρας, ἀρ. 2.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Ο ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, παρὰ τὸ Σουλτὰν Χαμὰμ,

διευθυνόμενον ὑπὸ τῶν ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΦΕΙΑΔΩΝ.

Ἐκλογὴ φαγητῶν ἀρίστη, μαγειρικὴ τεχνικωτάτη, ἐπιμέλεια καὶ καθαριότης ἀνεπίληπτοι, κατέστησαν τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο τὸ δημοτικώτατον μὲν πάντων ἐκ τῷ κέντρῳ τῆς ἐμπορικῆς ἀγορᾶς τῆς Σταμποὺλ, περιάκουστον δὲ καὶ ἐν Γαλατᾷ, ὅθεν οὐκ ὀλίγοι σπεύδουσι τὴν μεσημβρίαν εἰς Σταμποὺλ ἵνα δοκιμάσωσι τῶν Ἀδέλφῶν Βαφειαδῶν τὴν διαφημιζομένην μαγειρικὴν τέχνην, δι' ἧς δικαίως κατέκτησαν τὴν πολυάριθμον καὶ ἐκλεκτὴν αὐτῶν πελατείαν.

Ἐπὶ πᾶσι ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ.

ΑΔΕΛΦΟΙ ΙΩΑΝΝΙΔΑΙ ΚΑΙ Σ^{α}

(Fratelli JOANNIDI & Cie)

Κατάστημα ὑφασμάτων παντοειδῶν (μεταξωτῶν, μαλλίνων, βαμβακερῶν, λινῶν, ἐριούχων, κτλ., κτλ).

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΙΣΤΩΝ ΕΥΡΩΠ. ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, Σουλτὰν Χαμὰμ, 3.

Οἶκος ἐν Μαγχεστρίᾳ

JOANNIDI BROTHERS & Co, Oxford Street, 6, Hall-Street

ΥΕΛΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΚΑΙ
ΛΑΜΠΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΝΤΖΟΥ ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΟΥ

47, ὁδὸς Ταχμὶς, 47.

Ἐν τῷ ἀρχαίῳ καὶ γνωστῷ τούτῳ καταστήματι πωλοῦνται εἰς μετριωτάτας τιμὰς λάμπαι καὶ παντὸς εἴδους ὑαλικά.— Συνιστᾶται ἰδίως τὸ κατάστημα τοῦτο διὰ τὴν καλὴν ποιότητα καὶ ἐξαιρετικὴν εὐθηνίαν ΥΑΛΙΩΝ τῶν λαμπῶν παντὸς μεγέθους καὶ εἴδους.

Δέχεται παραγγελίας ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἐκτελεῖ αὐτὰς ταχέως καὶ ἀνελλιπῶς, διά τε μεγάλας καὶ μικρὰς ποσότητας.

Ἀποστέλλει πραγματείας εἰς τοὺς βουλομένους καὶ ἀπ' εὐθείας ἐξ Εὐρώπης.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΕΙΟΝ

ΚΩΝΣΤ. Α. ΓΕΡΑΡΔΟΥ

Γαλατᾷ, Πεμπτοπάζαρον,

ὁδὸς Μεχχεμὲ, ἀρ. 12, καὶ Τιτζαρέτ χὰν, ἀρ. 10.

ΓΡΑΜΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΙΧΟΠΟΙΙΑ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΝΤΟΕΙΔΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΕΙΩΝ ΚΑΙ ΚΟΣΜΗΜΑΤΩΝ

Πώλησις εὐρωπαϊκῆς βιβλιοδετικῆς ὕλης.

—

Φιλοκαλία καὶ στερεότης τέχνης διακρίνουσι τὸ πρώτιστον τοῦτο εἰς τὸ εἶδός του κατάστημα·

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

ΤΟΥ ΛΕΤΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΑΙΑΣ

διευθυνόμενον ὑπὸ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΓΟΤΣΙΑΔΟΥ ΚΑΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΛΛΙΟΥ

Cité de Péra, ἀρ. 16, 17, 18, 19.

Μαγειρικὴ ἐξαίρετος, περιποίησις καὶ καθαριότης ἀνεπίληπτοι.

Ὁ ὁσημέραι αὔξων ἀριθμὸς τῶν πελατῶν τοῦ γνωστοῦ τούτου ξενοδοχείου δικαιοῖ πληρέστατα τὴν φήμην, ἣς ἀπολαύει.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Δ. ΚΟΥΚΟΥΖΕΛΗ

ἔξωθεν τῆς πύλης Ζινδὰν Καπουσοῦ, 287.

Ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ τούτῳ πλὴν τῶν διαφόρων βιβλίων, ἐν οἷς πάντα τὰ ἡμερολόγια καὶ οἱ ἡμεροδεῖκται, πωλοῦνται καὶ ἱερὰ σκεύη, οἷον δισκοπότηρα, θυμιατήρια, ἀρτοφόρια, κανδῆλαι, δίσκοι, πεντάφωτα, κτλ., καλυμαύχια, ἀρώματα, ὡς καὶ πάντα τὰ πρὸς τὴν τελετὴν τῆς βαπτίσεως καὶ τοῦ γάμου χρειώδη, ἐπίσης δὲ καὶ μανδήλια ἰνδικὰ καὶ μαχαιροπέρουνα.

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΩΤΑΤΑΙ.

JOSEPH WESSELY

Agent et Représentant des Maisons Étrangères

AGENT

DE LA GRANDE COMPAGNIE D'ASSURANCES

(Cercle-Transports Réunis)

SOCIÉTÉ ANONYME

au Capital de 50,000,000 de Francs

ET

DE LA COMPAGNIE D'ASSURANCES MARITIMES

La Mannheimer Versicherungs Gesellschaft

au Capital de 6,000,000 de Marcs

SALONIQUE (Turquie d'Europe).

Télégrammes; WESSELY — SALONIQUE.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ-ΚΙΛΒΟΥΡΝΟΥ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ

ΕΝ ΦΑΝΑΒΙΩι.

Διευθυντὴς ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΒΟΛΗΣ.

Καθαριότης, περιποίησις, θέα ἐξαισία, κατάλληλος διὰ ῥωπογράφους, ἄποψις τοῦ Κερατίου κόλπου.

ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΥΘΗΝΙΑ.

ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΝΙΚΟΛΗ

380,—Μεγάλη Ὁδὸς τοῦ Πέραν,—380.

Τὸ ζυθοπωλεῖον τοῦτο εἶνε πραγματικὸς κῆπος ἐπὶ βράχου ἑλβετικοῦ. Ἡ χλόη αὐτοῦ καὶ ὁ ἐπὶ τῶν τοίχων ἀνέρπων κισσὸς ἀποστάζει δρόσον καὶ ἀναψυχὴν ἐν ὥρᾳ καύσωνος, θάλπος δὲ καὶ ἀνάπαυσιν ἐν ὥρᾳ χειμῶνος.

Πλὴν τοῦ ἐκλεκτοῦ ζύθου εὐμοιρεῖ οἴνων οὐγγρικῶν, γαλλικῶν καὶ ἐγχωρίων, οἱ δὲ φιλαναγνῶσται εὑρίσκουσι πλούσιον ἀναγνωστήριον ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ἐγχωρίων τε καὶ ξένων, ὡς καὶ τὸ «Ἡμερολόγιον τῆς Ἀνατολῆς».

Ἐπὶ πᾶσιν

ὑπηρεσίαν προθυμοτάτην καὶ συμπεριφορὰν ὑποχρεοῦσαν καὶ τοὺς δυστροπωτέρους χαρακτῆρας διὰ τὴν περιποίησιν.

ΖΥΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

COMTE

Διευθυνόμενον ὑπὸ ΑΝΔΡΕΟΥ ΧΑΝΤΖΑΡΑ.

Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, ἀριθ. 454.

παρὰ τὴν ῥωσσικὴν πρεσβείαν.

Ζυθοπωλεῖον ἐκ τῶν πρωτίστων, μετὰ ὑποστέγου κήπου, φωταγωγουμένου τὴν νύκτα τεχνητῶς δι' ἀερίου σχηματίζοντος διάφορα ἄνθη.

Ποτά, ἐδώδιμα καὶ καρικεύματα εὐρωπαϊκὰ πρωτίστης ποιότητος, ἐκτὸς δὲ τούτων εὑρίσκουσιν οἱ βουλόμενοι ἐν πάσῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς γεύματα ἐκλεκτὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν των.

Τὸ κατάστημα μένει ἀνοικτὸν δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, εἶνε δὲ ἐφωδιασμένον διὰ πολλῶν ἐφημερίδων ἐγχωρίων τε καὶ ἐξωτερικῶν, ὡς καὶ διὰ τῶν σπουδαιοτέρων περιοδικῶν γερμανικῶν. ἀγγλικῶν, γαλλικῶν, κτλ. καὶ τοῦ «Ἡμερολογίου τῆς Ἀνατολῆς».

ΒΑΦΕΙΟΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΜΟΧΧΟΥ

336 — ΤΟΠΧΑΝΕ, ΟΔΟΣ ΚΑΠΟΥ ΙΤΖΗ, — 336

Ἐν τῷ γνωστῷ τούτῳ βαφείῳ βάφονται
καὶ καθαρίζονται κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν μέθοδον παντὸς
εἴδους ὑφάσματα, οἷον μεταξωτά, μάλλινα, βελούδα,
ἀτλάζια, ἐριοῦχα ὡς καὶ πτερά.

Φιλοκαλία καὶ ἀκρίβεια διακρίνει τὴν ἐργασίαν, αἱ δὲ τιμαὶ
εἰσὶ μετριώταται.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ

ΕΝ ΓΑΛΑΤΑ

ὁδὸς Γιοργαντζιλάρ, ἀριθ. 27.

Ἐν τῷ γνωστοτάτῳ τούτῳ βιβλιοπωλείῳ εὑρίσκονται συλλογαὶ διαφόρων ἑλληνικῶν τε καὶ γαλλικῶν συγγραμάτων, διδακτικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν.

Τὸ κατάστημα τοῦτο διατηροῦν σχέσεις μετὰ τῶν κυριωτέρων βιβλιοπωλείων Ἀθηνῶν καὶ Παρισίων, δέχεται πᾶσαν παραγγελίαν ἐπὶ μικρᾷ προμηθείᾳ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις βιβλιοπωλῶν. Ἐν τούτῳ δὲ εὑρίσκονται πάντα τὰ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις καταστημάτων Ἀνδρ. Κορομηλᾶ ἐκτυπούμενα ἔργα, μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης ταῦτα φιλοκαλίας καὶ ἀκριβείας, καὶ δὴ καὶ τὰ γνήσια καὶ ἀνόθευτα δόκιμα διδακτικὰ βιβλία τῆς Ἱστορίας Γεωργίου Τσιάκα, τοῦ Ἀλφαβηταρίου Α. Ἀργυροῦ καὶ τοῦ Συντακτικοῦ καὶ τῆς Γραμματικῆς Χριστοδούλου.

Ἐν τούτῳ ἐπίσης πωλοῦνται τὰ Ἀναγνωστικὰ Κούζου καὶ Ἰλλίδου καὶ ἡ πρὸ μικροῦ ἐκδοθεῖσα ὑπὸ Δ. Μισιτζῆ ἔμμετρος συγγραφὴ Ἀνθοδέσμη τῶν Παίδων.

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

ΚΩΝΣΤ. ΚΡΑΚΑΡΗ

Ἐν Γαλατᾷ, παρὰ τὸν σταθμὸν Βοϊβόδα, 85,

Τὸ ἀρχαῖον τοῦτο ζαχαροπλαστεῖον διακρίνεται διὰ τὴν τέχνην, τὴν ποικιλίαν καὶ τὴν ἀρίστην ποιότητα τῶν ἐν αὐτῷ κατασκευαζομένων εἰδῶν, ὡς καὶ τῶν ἐξ Εὐρώπης προερχομένων, κεκτημένον πλουσίαν συλλογὴν διαφόρων ροσολίων καὶ λοιπῶν ποτῶν.

Δύναται πᾶς τις νὰ προσέρχηται μετὰ πλήρους ἐμπιστοσύνης..

ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΑΙ

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ἱδρυθὲν ἐν ἔτει 1879

Τόμος ἕκτος. — Ἔτος ἕκτον.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Διευθυντὴς καὶ ἐκδότης Ν. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, Ὑδραῖος.

Τιμὴ συνδρομῆς ἐν Ἑλλάδι φρ. 2,50.—Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. ἀργ. 3,50

Αἱ συνδρομαὶ εἶναι ἐτήσιαι ἀπὸ 1ης Ἰανουρ. μέχρι 31 Δεκεμβρίου.

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ

ΠΩΛΗΣΙΣ ΧΟΝΔΡΙΚΩΣ

ΓΝΗΣΙΟΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΝ ΚΟΝΙΑΚ

ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΣΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ **BARNETT ΚΑΙ ΥΙΩΝ.**

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΜΑΡΚΑΙ			ΗΔΥΛΕΑΣ		
L. COURTAUD et Cie	Φράγκα 14		**BARNETT et Fils** παλαιότατα (.˙.) μὲ ἓν ἄνθος .	Φράγκα 36	
HENRI RAIMOND (*) μὲ ἕνα ἀστερίσκον. .	» 17		**BARNETT et Fils** καμπανίτης 1ης ποιότ. (.˙. .˙.)	» 46	
HENRI RAIMOND (**) μὲ δύω ἀστερίσκους .	» 23		**BARNETT et Fils** » » (.˙. .˙. .˙.)	» 60	

Ταχίστη ἐκτέλεσις πάσης παραγγελίας. Εἰς τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας, τὸ πρᾶγμα ἀποστέλλεται ἐλεύθερον παντὸς τελωνειακοῦ δασμοῦ.

Ἀπευθυντέον πρὸς τὸν μόνον ἀντιπρόσωπον καὶ παρακαταθηκάριον διὰ πᾶσαν τὴν Ἀνατολήν: R. C. Cervati, Κιοτσέογλου χὰν, 6, 7, 8, ἀπέν. τοῦ μεγάλου τελωνείου τοῦ Γαλατᾶ.

Κονιὰκ ἐντὸς βυτίων 29 καὶ 50 λιτρῶν τῶν 80 ἑκατοστὰ μέχρι 5 φράγκων τὴν λίτραν.
Οἶνοι Βορδὼ, Μεδὸκ, Σαὶν-Ζουλιὲν, Σιατὼ-Λαφὶτ κτλ. ἀπὸ 20 φράγκων καὶ ἄνω τὸ κιβώτιον ἐμπεριέχον 12 βωκάλια.
Οἶνοι Μαλάκας, Μαδέρας, Πόρτο κτλ. ἀπὸ 27 φρ. καὶ ἄνω τὸ κιβώτιον.
Ἄψινθος πρωτίστης ποιότητος τοῦ ἐργοστασίου F. C. Berger πρὸς φρ. 23 τὸ κιβώτιον ἐκ 12 βωκαλίων τῆς μιᾶς λίτρας.— Ποτὰ διάφορα, ροῦμι, ἀμὲρ-πικὸν, ζακχαρόπηκτα, κτλ.— Καμπανίτης διαφόρων ποιοτήτων ἀπὸ 24 φρ. τὸ κιβώτιον 12 βωκαλίων, μέχρι 100 φρ.

Ο ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ἐμπεριέχων διευθύνσεις, ὁδηγίας καὶ παντὸς εἴδους σημειώσεις καὶ πληροφορίας ἀναγομένας εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὴν διοίκησιν (Τουρκίας, Ῥωσσίας, Ἑλλάδος, Ῥουμανίας καὶ Βουλγαρίας), δημοσιευόμενος ὑπὸ τῶν

ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΕΡΒΑΤΗ

Γραφεῖον: Κιοτσέογλου χὰν, ἀριθ. 6, 7, 8, ἐν Γαλατᾷ-Κωνσταντινουπόλεως.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

διευθυνόμενον

ὑπὸ

ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΝΕΛΛΟΥ

ΕΝ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΩ

ΔΙΟΔΩΙ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

ἀρ. 16, 17, 18, 19, 20

Τὸ ξενοδοχεῖον τοῦτο, γνωστὸν καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητα, διὰ τὴν ἐξαίρετον μαγειρικὴν καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν καί καθαριότητα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, εἶναι ἓν τῶν πρωτευόντων ξενοδοχείων.

Παρέχον δὲ τῇ ἐκλεκτῇ αὐτοῦ πελατείᾳ πλούσιον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἐστιατόριον, ἀναλαμβάνει τὴν ἀποστολὴν καὶ οἴκαδε γευμάτων καὶ δείπνων.

Προσήρτηται αὐτῷ καφενεῖον καὶ ζυθοπωλεῖον, ἐν ᾧ εὑρίσκει τις ἐκλεκτὸν καὶ ἀείποτε ψυχρὸν ζῦθον τῆς Βιέννης, μετ' ἀποθήκης γνησίου οἴνου τῆς Ναούσης, πωλουμένου χονδρικῶς καὶ λιανικῶς.

☛ ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΑΙ ☚

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Μεγάλη ὁδὸς Γαλατᾶ,

παρὰ τὸ Θέατρον «Ἀμερικὴν», ἀριθ. 220.

Τὸ ζαχαροπλαστεῖον τοῦτο ἱδρυθὲν ἀνέκαθεν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ΓΕΝΙ-ΔΟΥΝΙΑ καὶ ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτοῦ μέχρι σήμερον φέρον ἀδιαλείπτως τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, τυγχάνει ἕνα τῶν πρωτίστων τοῦ εἴδους τούτου καταστημάτων. Ἐσχάτως δὲ ἐπὶ τὸ τελειότερον καταρτισθὲν καὶ πλουτισθὲν διὰ παντοίων νέων εἰδῶν τῆς ζαχαροπλαστικῆς, εἶναι ἄξιον τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ δημοσίου.

☛ ΤΙΜΑΙ ΜΕΤΡΙΑΙ ☚

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἐκδιδόμενον ἐν Λειψίᾳ

τῇ 1/13 καὶ 15/27 ἑκάστου μηνός.

Ἐκδότης καὶ διευθυντὴς ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΡΒΑΝΟΓΛΟΥΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΦΡΑΓΚΑ 40. — ΜΑΡΚΑΙ 32. = ΡΟΥΒΔΙΑ 16.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται παρὰ τῷ ἐνταῦθα ἐπιστάτῃ αὐτοῦ Ι. ΠΑΠΑΔΗ βιβλιοπώλῃ.

ΑΙ ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΤΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΚΑΙ ΤΟ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΝΤΑΙ

ΧΑΡΙΝ ΣΥΝΤΟΜΙΑΣ ΧΡΟΝΟΥ.

SISMANOGLIO
MEGARO

CHICAGO